

En känneteckensrättslig reform

Betänkande av 2015 års varumärkesutredning

Stockholm 2016

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

SOU 2016:79

SOU och Ds kan köpas från Wolters Kluwers kundservice.
Beställningsadress: Wolters Kluwers kundservice, 106 47 Stockholm
Ordertelefon: 08-598 191 90
E-post: kundservice@wolterskluwer.se
Webbplats: wolterskluwer.se/offentligapublikationer

För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Wolters Kluwer Sverige AB
på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Svara på remiss – hur och varför

Statsrådsberedningen, SB PM 2003:2 (reviderad 2009-05-02).

En kort handledning för dem som ska svara på remiss.

Häftet är gratis och kan laddas ner som pdf från eller beställas på regeringen.se/remisser

Layout: Kommittéservice, Regeringskansliet
Omslag: Elanders Sverige AB
Tryck: Elanders Sverige AB, Stockholm 2016

ISBN 978-91-38-24523-1

ISSN 0375-250X

Till statsrådet och chefen för Justitiedepartementet

Regeringen beslutade den 7 maj 2015 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att föreslå hur EU:s nya varumärkesdirektiv ska genomföras i svensk rätt och utarbeta de författningsförslag som behövs för att anpassa svensk rätt till ändringarna i EU:s varumärkesförordning. Utredaren fick också i uppdrag att analysera vissa närliggande frågor och, i mån av tid, göra en redaktionell översyn av firmalagstiftningen.

Till särskild utredare förordnades justitierådet Dag Mattsson.

Till sakkunniga förordnades från och med den 20 maj 2015 numera kanslirådet Linda Kullberg (Justitiedepartementet), departementssekreteraren Magnus K Jonsson (Näringsdepartementet) och departementssekreteraren Kristin Olsson (Utrikesdepartementet). Magnus K Jonsson entledigades den 29 september 2015, och från och med samma dag förordnades departementssekreteraren Anna Ax (Näringsdepartementet) till sakkunnig. Kristin Olsson entledigades den 14 augusti 2016.

Som experter i utredningen förordnades från och med den 20 maj 2015 juristchefen Magnus Ahlgren (Patent- och registreringsverket), avdelningsjuristen Lena Göransson Norrsjö (Bolagsverket), rådmannen Stefan Johansson (Patent- och marknadsdomstolen), jur. kand. Patrick Krassén (Svenskt Näringsliv), advokaten Anders Kylhammar (Sveriges advokatsamfund) och professor Marianne Levin (Svenska Föreningen för Immaterialrätt). Jur. kand. Carolina Lion (Svenskt Näringsliv) har varit förordnad som expert från och med den 1 januari 2016 till och med den 30 september 2016.

Som sekreterare anställdes kanslirådet Liv Bernitz och rättsakkunniga Josefin Park.

Utredningen har antagit namnet 2015 års varumärkesutredning (Ju 2015:05).

Utredningen överlämnar härmed betänkandet *En känneteckensrättslig reform* (SOU 2016:79). Till betänkandet har fogats ett särskilt yttrande.

Uppdraget är härigenom slutfört.

Stockholm i november 2016

Dag Mattsson

/Liv Bernitz och Josefin Park

Innehåll

Sammanfattning	13
1 Författningsförslag	17
1.1 Förslag till lag om företagsnamn.....	17
1.2 Förslag till lag om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter m.m.	42
1.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1966:742) om hotell- och pensionatsrörelse.....	44
1.4 Förslag till lag om ändring i mönsterskyddslagen (1970:485).....	46
1.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter.....	49
1.6 Förslag till lag om ändring i handelsregisterlagen (1974:157).....	53
1.7 Förslag till lag om ändring i prokuralagen (1974:158)	61
1.8 Förslag till lag om ändring i lagen (1975:417) om sambruksföreningar.....	62
1.9 Förslag till lag om ändring i lagen (1976:997) om vattenförbund	65
1.10 Förslag till lag om ändring i lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag	66
1.11 Förslag till lag om ändring i sparbankslagen (1987:619)	68
1.12 Förslag till lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar.....	73

1.13	Förslag till lag om ändring i lagen (1990:613) om miljöavgift på utsläpp av kväveoxider vid energiproduktion.....	82
1.14	Förslag till lag om ändring i bostadsrättslagen (1991:614)	83
1.15	Förslag till lag om ändring i lagen (1991:615) om omregistrering av vissa bostadsföreningar till bostadsrättsföreningar.....	86
1.16	Förslag till lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.....	87
1.17	Förslag till lag om ändring i stiftelselagen (1994:1220)	90
1.18	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1927) om europeiska ekonomiska intressegrupperingar	96
1.19	Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1570) om medlemsbanker	99
1.20	Förslag till lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor	106
1.21	Förslag till lag om ändring i växtförädlarrättslagen (1997:306)	108
1.22	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstitutets verksamhet i Sverige	111
1.23	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring i finansiella instrument.....	114
1.24	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:1593) om trossamfund.....	115
1.25	Förslag till lag om ändring i revisionslagen (1999:1079) ...	117
1.26	Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	119

1.27	Förslag till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet	120
1.28	Förslag till lag om ändring i lagen (2002:93) om kooperativ hyresrätt	122
1.29	Förslag till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.....	125
1.30	Förslag till lag om ändring i lagen (2004:575) om europabolag.....	127
1.31	Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551).....	129
1.32	Förslag till lag om ändring i lagen (2006:595) om europakooperativ	144
1.33	Förslag till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486).....	146
1.34	Förslag till lag om ändring i lagen (2008:990) om företagshypotek.....	148
1.35	Förslag till lag om ändring i lagen (2010:566) om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen	149
1.36	Förslag till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696).....	150
1.37	Förslag till lag om ändring i alkohollagen (2010:1622)	151
1.38	Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043).....	152
1.39	Förslag till lag om ändring i lagen (2015:602) om överlämnande av allmänna handlingar för förvaring.....	155
1.40	Förslag till lag om ändring i varumärkeslagen (2010:1877).....	156
1.41	Förslag till lag om ändring i lagen (2016:188) om patent- och marknadsdomstolar.....	186

1.42	Förslag till förordning om ändring i utsökningsförordningen (1981:981)	188
1.43	Förslag till förordning om ändring i varumärkesförordningen (2011:594).....	189
2	Inledning	199
2.1	Utredningsuppdraget	199
2.2	Utredningsarbetet	200
3	Varumärken och företagsnamn – en överblick	203
3.1	Inledning	203
3.2	Ensamrättens uppkomst och innebörd	204
3.3	Närmare om registrering av varumärken och firmor	205
3.4	Ensamrättens upphörande	207
3.5	Sanktioner	208
3.6	Internationella överenskommelser och EU-rätt.....	208
3.6.1	Varumärkesrätten.....	208
3.6.2	Firmaområdet.....	212
4	Varumärkesdirektivet.....	215
5	Utgångspunkter för genomförandet av varumärkesdirektivet	217
6	Ensamrättens omfattning m.m.	225
6.1	Inledning	225
6.2	Vad som kan utgöra ett varumärke	225
6.3	Kännetecken som inte kan omfattas av ensamrätt	227
6.4	Rättigheter knutna till ett varukännetecken	228
6.5	Begränsningar av ensamrätten	240
6.6	Återgivande av varumärken i lexikon	243

7	Registrering av varumärken	245
7.1	Handläggningen av ansökningar om registrering	245
7.2	Absoluta registreringshinder och registreringshinder med hänsyn till andras varu- och näringskännetecken	253
7.3	Invändningsförfarandet	263
7.4	Registreringens varaktighet och förnyelse av en registrering	266
7.5	Övriga frågor	269
8	Hävning av registrering	273
8.1	Inledning.....	273
8.2	Hävning på grund av bristande särskiljningsförmåga.....	274
8.3	Verkan av en hävning.....	275
8.4	Förfarandet vid hävning av en registrering.....	278
8.5	Krav på användning av ett varumärke.....	283
8.6	Övrigt	286
9	Internationell varumärkesregistrering	287
10	Varukännetecken som förmögenhetsobjekt	291
11	Kollektiv-, garanti- och kontrollmärken	297
12	Vissa processuella frågor	307
12.1	Inledning.....	307
12.2	Mål om intrång i ett varukännetecken.....	308
12.3	Förutsättningar för väckande av talan om intrång m.m.	315
13	En ny lag om företagsnamn	319
13.1	Utgångspunkter för en ny lag	319

13.2	Lagen om företagsnamn anpassas till ändringarna i varumärkeslagen	321
13.3	Granskning av företagsnamn om verksamheten ändras.....	326
13.4	Följdändringar i andra författningar.....	328
14	En ny lag om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter m.m.....	331
15	Skydd för konstnärsnamn och likartade namn	339
16	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	347
17	Konsekvenser	355
17.1	Inledning	355
17.2	Konsekvenser av ändringar i varumärkeslagen	356
17.3	Konsekvenser av en ny lag om företagsnamn.....	360
17.4	Konsekvenser av en ny lag om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter m.m.....	362
17.5	Övriga konsekvenser.....	362
18	Författningskommentar	365
18.1	Inledning	365
18.2	Förslaget till lag om företagsnamn	366
18.3	Förslaget till lag om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter m.m.....	406
18.4	Förslaget till lag om ändring i mönsterskyddslagen (1970:485)	410
18.5	Förslaget till lag om ändring i handelsregisterlagen (1974:157)	413
18.6	Förslaget till lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar	420

18.7 Förslaget till lag om ändring i aktiebolagslagen
(2005:551)..... 429

18.8 Förslaget till lag om ändring i varumärkeslagen
(2010:1877)..... 443

Särskilt yttrande 513

Bilagor

Bilaga 1 Kommittédirektiv 2015:53 521

Bilaga 2 Varumärkesdirektivet (EU) 2015/2436 531

Bilaga 3 Utdrag ur frihandelsavtalet med Republiken Korea..... 557

Sammanfattning

I betänkandet föreslår utredningen en känneteckensrättslig reform. Utredningens förslag omfattar en rad ändringar i varumärkeslagen, en ny lag om företagsnamn, en ny lag om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter m.m. och vissa ändringar i mönsterskyddslagen.

Ändringarna i varumärkeslagen syftar huvudsakligen till att genomföra EU:s nya varumärkesdirektiv. Direktivet är resultatet av den översyn av EU:s varumärkesreglering som har pågått mellan åren 2013 och 2015. Även om det inte är fråga om någon fullharmonisering av hela rättsområdet, medför direktivet att varumärkesrätten i stor utsträckning blir likalydande inom unionen. Att varumärkesrätten blir mer enhetlig underlättar för de många företag som bedriver verksamhet på den inre marknaden. Varumärken spelar en avgörande roll för företagets möjligheter att nå framgång. Många varumärken motsvarar betydande ekonomiska värden grundat på stora investeringar. Ett varumärke är inte sällan ett företags mest värdefulla tillgång.

I sak innebär ändringarna i varumärkeslagen i flera avseenden att lagen moderniseras och förenklas. Den centrala varumärkesrätten – t.ex. vad som kan utgöra ett varumärke och vad som krävs för att kunna få och behålla en varumärkesregistrering – utformas i nära anslutning till EU-direktivet. Det underlättar en tillämpning och tolkning av lagen i enlighet med direktivet. Vidare ansluter de svenska reglerna till EU:s varumärkesförordning, vilket förenklar för dem som använder både det nationella registeringsförfarandet och förfarandet för EU-varumärken. Flera av ändringarna syftar till att kodifiera EU-domstolens praxis. Att EU-domstolens praxis bättre återspeglas i lagen gör det tydligare vad som gäller.

Ett förslag är att varumärkeslagen blir mer teknikneutral. Det nuvarande kravet på att ett tecken måste återges grafiskt slopas. I stället

införs ett mera allmänt tillämplbart krav på att ett varumärke kan bestå av alla tecken som tydligt kan återges i varumärkesregistret.

En annan betydelsefull ändring är att ensamrätten utvidgas till att omfatta även transitering och liknande tullåtgärder. På detta sätt kommer man mera effektivt åt handeln med varumärkesförfalskade varor. I dag krävs att varorna ska importeras till Sverige för att det ska kunna utgöra varumärkesintrång. Tullverket får därmed ökade möjligheter att ingripa mot förfalskningar.

Bland övriga förslag kan nämnas följande. Reglerna om ingivningsdag blir tydligare, vilket har betydelse för giltigheten av en varumärkesregistrering. Registreringen ska gälla i tio år från ingivningsdagen. Patent- och registreringsverket ska kunna häva en registrering efter invändning endast om det finns något hinder mot registrering på grund av andras rättigheter, dvs. de relativa registreringshindren. De absoluta hindren ska inte längre kunna återopas i invändningsförfarandet. En förlikningsfrist införs under invändningsförfarandet hos Patent- och registreringsverket, vilket leder till färre tvister. Det ställs högre krav på användningen av ett varumärke vid en invändning mot registrering, en talan om hävning och en talan om intrång. En hävning av en registrering ska inte bara gälla från beslutet om hävning och framåt i tiden utan också för förfluten tid, med vissa begränsningar. Reglerna om överlåtelse av varukännetecken och ansökningar om registreringar blir tydligare.

Den andra delen av reformen är en ny lag om företagsnamn. Den nya lagen ska ersätta den nuvarande firmalagen. Det rör sig om en redaktionell översyn och en språklig modernisering av lagstiftningen. Den nya lagen är utformad med varumärkeslagen som förebild. Vissa sakliga ändringar görs som innebär att den nya lagen samordnas med varumärkeslagen, för att åstadkomma en bättre balans mellan lagarna. En annan ändring är att registreringsmyndigheten ska kontrollera så ett företagsnamn inte kommer i strid med lagen om företaget skulle ändra sin verksamhet. En moderniserad och förenklad lag gör reglerna mer tillgängliga och praktiskt hanterbara för företagen. Liksom varumärkeslagen har lagen om företagsnamn stor betydelse för näringslivet. De flesta näringsidkare kommer i kontakt med lagen och kan utnyttja det skydd som den ger för ett företagsnamn.

Den tredje delen av reformen är en ny lag om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter m.m. I den nya lagen samlas bestäm-

melser om civilrättsliga sanktioner vid intrång i beteckningar som skyddas inom unionen enligt EU-förordningar och internationella handelsavtal. Genom lagen kommer beteckningar som skyddas av handelsavtal att få ett väsentligt starkare skydd än de har i dag.

Ändringarna i mönsterskyddslagen innebär att registeringshindren anpassas bättre till de förändringar som har gjorts på det varumärkesrättsliga området.

I betänkandet görs också överväganden om skyddet för konstnärsnamn och likartade namn. Utredningen gör bedömningen att någon lagändring inte är motiverad.

Reformen föranleder följdändringar i ett stort antal andra författningar. Den föreslås träda i kraft den 1 januari 2019.

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag om företagsnamn

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Grundläggande bestämmelser

Inledande bestämmelser

1 § Företagsnamn är den benämning under vilken en näringsidkare driver sin verksamhet. Om en del av verksamheten drivs under en särskild benämning, utgör denna ett särskilt företagsnamn. Vad som sägs om företagsnamn i denna lag gäller även för ett särskilt företagsnamn.

Annat kännetecken som en näringsidkare använder för sin verksamhet vid sidan av ett företagsnamn kallas sekundärt kännetecken.

Företagsnamn och sekundärt kännetecken kallas gemensamt näringskännetecken.

Förvärv av ensamrätt

Ensamrätt genom registrering eller inarbetning

2 § En näringsidkare kan förvärva ensamrätt till ett företagsnamn genom registrering eller inarbetning. Ensamrätt till ett sekundärt kännetecken kan förvärfvas genom inarbetning.

Ett företagsnamn registreras enligt bestämmelserna i denna lag och vad som föreskrivs i annan författning om registrering av visst slags företagsnamn. Ensamrätten till ett registrerat företagsnamn gäller inom det område som registreringen omfattar.

Ett näringskännetecken ska anses inarbetat om det här i landet inom en betydande del av den krets till vilken det riktar sig (omsättningskretsen) är känt som beteckning för den verksamhet som bedrivs under kännetecknet. Om näringskännetecknet är inarbetat endast inom en del av landet, gäller ensamrätten endast inom det området.

Ensamrätt till varukännetecken och namn som näringskännetecken

3 § Den som innehar ett varumärke eller ett annat varukännetecken har ensamrätt till kännetecknet som näringskännetecken. Om varukännetecknet är skyddat endast inom en del av landet, gäller ensamrätten endast inom det området.

Den som använder sitt namn som näringskännetecken har ensamrätt till kännetecknet som näringskännetecken, om namnet har särskiljningsförmåga för den verksamhet som det används för. Om namnet används endast inom en del av landet, gäller ensamrätten endast inom det området.

Ensamrättens innebörd

4 § Ensamrätten till ett näringskännetecken enligt 2 och 3 §§ innebär att ingen annan än innehavaren, utan dennes tillstånd, i näringsverksamhet får använda ett tecken som är

1. identiskt med näringskännetecknet och används för verksamhet av samma slag,

2. identiskt med eller liknar näringskännetecknet och används för verksamhet av samma eller liknande slag, om det finns en risk för förväxling, inbegripet risken för att användningen av tecknet leder till uppfattningen att det finns ett samband mellan den som använder tecknet och innehavaren av näringskännetecknet, eller

3. identiskt med eller liknar ett näringskännetecken som här i landet är känt inom en betydande del av omsättningskretsen, om användningen utan skälig anledning drar otillbörlig fördel av eller är till skada för näringskännetecknets särskiljningsförmåga eller anseende, oavsett om användningen avser verksamhet av samma, liknande eller annat slag.

Ensamrätten till ett registrerat företagsnamn hindrar inte att någon annan i näringsverksamhet använder ett tecken som avses i första stycket inom det område där företagsnamnet är skyddat, om det visas att innehavaren av företagsnamnet inte kan lida skada av detta.

Begränsning av ensamrätten

5 § Ensamrätten till ett näringskännetecken ger inte något självständigt skydd för en del av kännetecknet som saknar särskiljningsförmåga.

Ensamrätten till ett näringskännetecken hindrar inte att någon annan, när det sker i enlighet med god affärssed, i näringsverksamhet använder

1. sitt namn eller sin adress,
2. uppgifter om verksamhetens art eller en i verksamheten utbjuden varus eller tjänsts art, kvalitet, kvantitet, avsedda användning, värde, geografiska ursprung eller andra egenskaper eller tidpunkten för när varan är framställd eller när tjänsten är utförd, eller
3. ett allmänt brukat Ortsnamn.

Kolliderande rättigheter

Företrädesrätt

6 § Gör flera anspråk på ensamrätt till näringskännetecken som är identiska eller liknar varandra på det sätt som anges i 4 §, ska den ha företräde som har tidigaste grund för sitt anspråk, om inte annat följer av 7 §.

Verkan av passivitet m.m.

7 § Rätten till ett inarbetat näringskännetecken ska gälla vid sidan av en äldre rätt till ett näringskännetecken som är identiskt eller likartat på det sätt som anges i 4 §, om innehavaren av den äldre rätten inte inom rimlig tid har vidtagit åtgärder för att hindra användningen av det yngre kännetecknet. I dessa fall hindrar inte rätten till det yngre näringskännetecknet användningen av det äldre.

På yrkande av någon av parterna får en domstol i de fall som avses i första stycket om det är skäligt besluta att ett av kännetecknen, eller båda, endast får användas på särskilt sätt, såsom i ett visst utförande eller med tillägg av ortsangivelse eller innehavarens namn.

2 kap. Registrering av företagsnamn

Allmänna registreringsvillkor

1 § Ett företagsnamn får registreras endast om det kan särskilja innehavarens verksamhet från andras.

Vid bedömningen av om ett företagsnamn har särskiljningsförmåga ska hänsyn tas till den tid och omfattning som namnet har varit i bruk. Om företagsnamnet består enbart av en allmän benämning på verksamhetens art eller på en i verksamheten utbjuden vara eller tjänst eller om företagsnamnet utgörs enbart av ett allmänt brukat Ortsnamn eller liknande, ska namnet i och för sig inte anses ha särskiljningsförmåga. Om en sådan beteckning som aktiebolag, handelsbolag eller ekonomisk förening eller en förkortning av en sådan beteckning ingår i företagsnamnet, ska vid bedömningen bortses från denna beteckning.

Hinder mot registrering på grund av hänsyn till allmänna intressen

2 § Ett företagsnamn får inte registreras om det

1. strider mot lag eller annan författning eller mot goda seder eller allmän ordning,

2. utan tillstånd innehåller en sådan statlig eller internationell beteckning som enligt lag eller annan författning inte får användas obehörigen som företagsnamn, eller något som lätt kan förväxlas med en sådan beteckning,

3. utan tillstånd innehåller ett sådant kännetecken som enligt lagen (2014:812) om skydd för kännetecken i den internationella humanitära rätten inte får användas obehörigen som företagsnamn, eller något som kan förväxlas med ett sådant kännetecken,

4. innehåller eller i väsentliga delar återger en äldre växtsortbenämning som avser en växtsort av samma eller närstående växtart, i den utsträckning som det föreligger skydd för växtsorten enligt växtförädlarrättslagen (1997:306) eller unionsrätten, eller

5. i annat fall är ägnad att vilseleda allmänheten.

Ett företagsnamn får inte heller registreras om sökanden var i ond tro vid tidpunkten för ansökan.

Hinder mot registrering på grund av andra rättigheter

3 § Ett företagsnamn får inte registreras om det

1. är identiskt med ett äldre näringskännetecken för verksamhet av samma slag,

2. är identiskt med eller liknar ett äldre näringskännetecken för verksamhet av samma eller liknande slag, om det finns en risk för förväxling, inbegripet risken för att användningen av företagsnamnet leder till uppfattningen att det finns ett samband mellan den som använder företagsnamnet och innehavaren av näringskännetecknet, eller

3. är identiskt med eller liknar ett äldre näringskännetecken, som är känt inom en betydande del av omsättningskretsen och användningen av företagsnamnet utan skälig anledning skulle dra otillbörlig fördel av eller vara till skada för näringskännetecknets särskiljningsförmåga eller anseende, oavsett om användningen avser verksamhet av samma, liknande eller annat slag.

4 § De hinder för registrering av ett företagsnamn som anges i 3 § gäller på motsvarande sätt i fråga om

1. ett varumärke som är registrerat enligt 2 kap. varumärkeslagen (2010:1877) eller en internationell varumärkesregistrering som gäller i Sverige,

2. ett varumärke som är registrerat enligt rådets förordning (EG) nr 207/2009 av den 26 februari 2009 om EU-varumärken eller en internationell varumärkesregistrering som gäller i Europeiska unionen, samt

3. ett inarbetat varukännetecken.

5 § Om det företagsnamn som ansökan om registrering avser ska gälla i hela landet och den äldre rättigheten utgörs av ett inarbetat näringskännetecken eller av ett sådant namn eller inarbetat varukännetecken som är skyddat enligt 1 kap. 3 §, finns det hinder mot registrering endast om skyddet för den äldre rättigheten gäller inom en väsentlig del av landet.

6 § Ett företagsnamn får inte registreras om det innehåller eller består av

1. något som är ägnat att uppfattas som någon annans efternamn som har särskilt skydd eller någon annans allmänt kända konstnärnamn eller ett likartat namn, om användningen av företagsnamnet skulle medföra en nackdel för bäraren av namnet och om namnet uppenbarligen inte syftar på någon sedan länge avliden,

2. något som kränker någon annans upphovsrätt till ett litterärt eller konstnärligt verk, eller

3. något som är ägnat att uppfattas som benämning på en stiftelse, ideell förening eller liknande sammanslutning.

7 § Bestämmelserna i 3, 4 och 6 §§ utgör inte hinder mot registrering, om den som innehar den äldre rättigheten medger registreringen.

Registrering på annat språk

8 § Ett företagsnamn får registreras på två eller flera språk, under förutsättning att varje språkversion till sitt innehåll stämmer överens med övriga versioner. Vad som sägs om företagsnamn i denna lag ska gälla för var och en av språkversionerna.

Registreringens giltighet

9 § Registreringen gäller från den dag då ansökan kom in till registreringsmyndigheten.

Granskning vid ändrad verksamhet

10 § När en näringsidkare anmäler att den verksamhet som bedrivs under det registrerade företagsnamnet har ändrats, ska registreringsmyndigheten pröva om det finns något hinder mot registrering av ändringen enligt 1–7 §§. Om det finns ett sådant hinder, får ändringen inte registreras.

3 kap. Hävning av registrering

Grunder för hävning

Allmänna grunder

1 § En registrering av ett företagsnamn får hävas om

1. företagsnamnet har registrerats i strid mot denna lag,
2. registreringen fortfarande strider mot lagen,
3. rätten till företagsnamnet ändå inte får bestå enligt 1 kap. 7 §,

och

4. annat inte följer av 3 §.

En registrering får vidare hävas om

1. innehavaren har upphört att vara näringsidkare,
2. företagsnamnet har förlorat sin särskiljningsförmåga,
3. företagsnamnet har kommit att strida mot lag eller annan författning eller mot goda seder eller allmän ordning, eller
4. företagsnamnet har blivit vilseledande.

Vid bedömningen av om företagsnamnet har särskiljningsförmåga ska beaktas endast sådan särskiljningsförmåga som företagsnamnet har förvärvat genom användning före ansökan om hävning.

Underlåten användning

2 § En registrering av ett företagsnamn får hävas om innehavaren inte har gjort verkligt bruk av företagsnamnet i Sverige för den verksamhet som det registrerats för inom fem år från den dag då frågan om registrering slutligt har avgjorts eller inom en period av fem år i följd. Registreringen får dock inte hävas på grund av underlåten användning om det finns giltiga skäl till att företagsnamnet inte har använts.

Med sådant bruk som avses i första stycket likställs att företagsnamnet används

1. i en annan form än det registrerade, om avvikelsen avser endast detaljer som inte förändrar företagsnamnets särskiljningsförmåga, och

2. av någon annan med innehavarens samtycke.

Registreringen får inte hävas om företagsnamnet har använts under tiden mellan utgången av femårsperioden och ingivandet av ansökan om hävning av registreringen. Användning som påbörjas eller återupptas efter femårsperiodens utgång och inom tre månader före ingivandet av ansökan om hävning ska dock lämnas utan avseende, om förberedelserna för att påbörja eller återuppta användningen vidtogs efter det att innehavaren fått kännedom om att en ansökan om hävning kunde komma att göras.

3 § En registrering av ett företagsnamn får hävas på den grunden att det enligt 2 kap. 3 § finns hinder mot registreringen, när hindret utgörs av ett äldre registrerat företagsnamn, endast om användningen av det äldre tecknet uppfyller kraven på verkligt bruk enligt 2 § för den verksamhet som ligger till grund för hävningen eller det finns giltiga skäl till att företagsnamnet inte har använts.

Användningen enligt första stycket ska ha skett inom de fem år som föregår ansökan om hävning. Om det vid ingivningsdagen för det yngre företagsnamnet hade gått minst fem år sedan frågan om registrering av det äldre företagsnamnet blev slutligt avgjord, ska det äldre företagsnamnet dessutom ha använts inom de fem år som föregår denna dag.

Tillvägagångssätt

4 § Den som vill inleda ett förfarande för att häva en registrering kan föra talan vid domstol, eller ansöka om hävning av registreringen hos registreringsmyndigheten enligt 5–19 §§ (administrativ hävning). En talan om hävning som grundas på ett hinder mot registrering enligt 2 kap. 3, 4 eller 6 § får föras endast av den som har ett eget intresse i saken. Detsamma gäller i fråga om en sådan ansökan om administrativ hävning.

Ett förfarande för att häva en registrering med stöd av 1 § andra stycket eller 2 § eller 2 kap. 1 eller 2 § får också inledas av en myndighet. Regeringen meddelar föreskrifter om vilken myndighet som får göra detta.

Administrativ hävning

Ansökans innehåll

5 § En ansökan om administrativ hävning ska innehålla

1. uppgifter om parterna i den utsträckning som anges i 33 kap. 1 § rättegångsbalken,
2. ett yrkande om hävning och uppgift om den registrering som yrkandet avser, och
3. en redogörelse för de omständigheter som åberopas till grund för yrkandet om hävning.

Sökanden ska betala föreskriven ansökningsavgift.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om vad ansökan i övrigt ska innehålla.

Brister i ansökan

6 § Är ansökan så bristfällig att den inte kan läggas till grund för handläggning av ärendet, ska registreringsmyndigheten förelägga sökanden att avhjälpa bristerna inom en viss tid. Detsamma gäller om sökanden inte har betalat ansökningsavgiften.

Följer sökanden inte föreläggandet, ska ansökan avvisas. Sökanden ska upplysas om detta i föreläggandet.

Ansökan ska också avvisas om den avser någon annan åtgärd än hävning av en registrering eller om det finns något annat hinder mot att den tas upp till prövning.

Avskrivning vid återkallelse

7 § Återkallar sökanden ansökan, ska ärendet avskrivas.

Ogrundad ansökan

8 § Om det kan antas att ansökan är ogrundad, ska ansökan behandlas som om innehavaren har bestritt den. I sådant fall ska 12 § tillämpas.

Föreläggande för innehavaren att yttra sig

9 § Tar registreringsmyndigheten upp ansökan till prövning, ska myndigheten förelägga innehavaren av registreringen att yttra sig inom en viss tid från det att ansökan delgavs innehavaren.

I föreläggandet ska innehavaren uppmanas att

1. ange om ansökan medges eller bestrids och, om ansökan bestrids, skälen för bestridandet, och

2. lämna de uppgifter om sig själv som avses i 33 kap. 1 § första tredje styckena rättegångsbalken, i den utsträckning uppgifterna i ansökan är ofullständiga eller felaktiga.

I föreläggandet ska det upplysas om att ärendet kan komma att avgöras även om innehavaren inte svarar.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om vad föreläggandet i övrigt ska innehålla.

Delgivning av föreläggandet

10 § Föreläggandet enligt 9 § ska delges innehavaren. Delgivningen ska ske på det sätt som enligt rättegångsbalken gäller för delgivning av stämning i tvistemål.

En kopia av ansökningshandlingarna ska fogas till föreläggandet när handlingarna innehåller något utöver vad som framgår av föreläggandet.

Ska sökanden se till att delgivning sker, tillämpas 32 kap. 2 § rättegångsbalken.

11 § Har registreringsmyndigheten inte kunnat delge föreläggandet, ska myndigheten pröva om försöken till delgivning ska fortsätta eller om sökanden ska erbjudas att själv se till att delgivning sker. Hänsyn ska tas till det arbete och den kostnad som ditills har lagts

ned på delgivningen, förutsättningarna för att fortsatta försök ska lyckas samt omständigheterna i övrigt. Antar sökanden inte erbjudandet, ska ansökan avvisas.

Ska sökanden se till att delgivning sker, tillämpas 32 kap. 2 § rättegångsbalken.

Överlämnande till domstol

12 § Om innehavaren i rätt tid bestrider ansökan, ska registreringsmyndigheten underrätta sökanden om detta. Vill sökanden vidhålla sitt yrkande, kan han eller hon begära att ärendet ska överlämnas till domstol.

En begäran om överlämnande ska ha kommit in till registreringsmyndigheten inom en månad från den dag då underrättelsen om bestridandet sändes till sökanden. I sin begäran ska sökanden ange de omständigheter och de bevis som åberopas, samt ange vad som ska styrkas med varje bevis. Sökanden ska samtidigt ge in de skriftliga bevis och andra handlingar som åberopas.

Om sökanden har begärt överlämnande i rätt tid, ska registreringsmyndigheten överlämna ärendet till domstolen. Om sökanden inte har begärt överlämnande i rätt tid, ska ärendet avskrivas.

13 § En underrättelse om att innehavaren har bestritt ansökan enligt 12 § första stycket ska innehålla en upplysning om

1. att sökanden kan begära överlämnande till domstol,
2. inom vilken tid en sådan begäran ska ges in,
3. vad en sådan begäran ska innehålla, och
4. vad som i övrigt anges i 12 §.

Hävning av registreringen

14 § Har innehavaren inte bestritt ansökan i rätt tid, ska registreringsmyndigheten häva registreringen i enlighet med ansökan.

Återvinning

15 § Innehavaren av en registrering som hävts enligt 14 § får ansöka om återvinning. En sådan ansökan ska ha kommit in till registreringsmyndigheten inom en månad från dagen för beslutet.

Om innehavaren har ansökt om återvinning i rätt tid, ska registreringsmyndigheten överlämna ärendet till domstolen. I annat fall ska myndigheten avvisa ansökan.

Underrättelser

16 § Underrättelse om hävning ska sändas till sökanden och innehavaren.

Avvisas en ansökan om hävning, ska registreringsmyndigheten underrätta sökanden om detta. Avvisas en ansökan om återvinning, ska myndigheten underrätta innehavaren om detta. Meddelar myndigheten något annat beslut som innebär att ärendet avgörs, ska både sökanden och innehavaren underrättas om beslutet, om det inte är uppenbart onödigt.

Rättskraft

17 § Sedan tiden för ansökan om återvinning löpt ut, har ett beslut om hävning enligt 14 § rättskraft i enlighet med vad som gäller för en dom i ett tvistemål som har vunnit laga kraft.

Den fortsatta handläggningen i domstolen

18 § Om ett ärende har överlämnats till domstolen, ska talan anses väckt när ansökan om administrativ hävning kom in till registreringsmyndigheten. De handlingar som sökanden har gett in ska anses som en stämningsansökan. Stämning ska anses utfärdad när domstolen beslutar om målets handläggning.

19 § Om ett ärende har överlämnats till domstolen, ska kändanden betala föreskriven tilläggsavgift. I ett sådant fall ska det som anges i 42 kap. 3 och 4 §§ rättegångsbalken om ansökningsavgift gälla tilläggsavgiften.

Om ett mål där registreringsmyndigheten har beslutat om hävning avvisas av domstolen på grund av att tilläggsavgiften inte har betalats, ska domstolen samtidigt undanröja myndighetens beslut.

Avförande av registrering

20 § Om registreringen av ett företagsnamn har hävts av registreringsmyndigheten enligt 14 § eller av en domstol, ska registreringen avföras ur registret när avgörandet har vunnit laga kraft. Beslutet ska kungöras.

Om en registrering hävs, kan det beslutas att registreringen av företagsnamnet får stå kvar i registret under viss tid som skäligen behövs för att anta ett nytt företagsnamn och ansöka om dess registrering.

4 kap. Överlåtelse m.m.

1 § Ett företagsnamn får överlätas endast i samband med en överlåtelse av den näringsverksamhet där det används.

Vid överlåtelse av verksamheten omfattas även företagsnamnet, om inte något annat har avtalats. Detta gäller dock inte om företagsnamnet innehåller överlåtarens eller, vid överlåtelse av ett handelsbolags verksamhet, en bolagsmans efternamn.

Ett företagsnamn som ingår i ett dödsbo och som innehåller den avlidnes efternamn får inte överlätas av boutredningsmannen utan dödsbodelägarnas samtycke.

2 § Rätten till ett företagsnamn får inte utmätas.

Försätts innehavaren i konkurs, ingår rätten till ett företagsnamn i konkursboet, om inte företagsnamnet innehåller gäldenärens eller, vid ett handelsbolags konkurs, en bolagsmans efternamn. Ett företagsnamn som inte ingår i konkursboet får användas under den tid verksamheten fortsätter för boets räkning.

5 kap. Straffansvar, vitesförbud, skadestånd m.m.

Straffansvar

1 § Gör någon intrång i rätten till ett näringskännetecken och sker det uppsåtligen eller av grov oaktsamhet, ska han eller hon dömas till böter eller fängelse i högst två år. Den som har överträtt ett vitesförbud enligt 3 § får inte dömas till ansvar för intrång som omfattas av förbudet.

För försök eller förberedelse till brott enligt första stycket döms till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken.

Åklagaren får väcka åtal för brott som avses i första eller andra stycket endast om målsäganden anger brottet till åtal och åtal av särskilda skäl är motiverat från allmän synpunkt.

Förverkande av egendom och av hjälpmedel vid brott

2 § Egendom med avseende på vilken brott föreligger enligt 1 § ska förklaras förverkad, om det inte är uppenbart oskäligt. I stället för egendomen får dess värde förklaras förverkat. Även utbyte av sådant brott ska förklaras förverkat, om det inte är uppenbart oskäligt. Detsamma gäller vad någon har tagit emot som ersättning för kostnader i samband med ett sådant brott, eller värdet av det mottagna, om mottagandet utgör brott enligt 1 §.

Egendom som har använts som hjälpmedel vid brott enligt 1 § får förklaras förverkad, om det behövs för att förebygga brott eller om det annars finns särskilda skäl. Detsamma gäller egendom som varit avsedd att användas som hjälpmedel vid brott enligt 1 §, om brottet har fullbordats eller om förfarandet har utgjort ett straffbart försök eller en straffbar förberedelse. I stället för egendomen får dess värde förklaras förverkat.

Vitesförbud

3 § På yrkande av den som har lidit intrång i rätten till ett näringskännetecken får domstolen vid vite förbjuda den som gör eller medverkar till intrånget att fortsätta med det.

Om käranden visar sannolika skäl för att intrång, eller medverkan till intrång, förekommer och om det skäligen kan befaras att svaran-

den genom att fortsätta intrånget, eller medverkan till det, förringar värdet av ensamrätten till näringskännetecknet, får domstolen meddela vitesförbud för tiden till dess att målet slutligt har avgjorts eller något annat har beslutats. Innan ett sådant förbud meddelas ska svaranden ha fått tillfälle att yttra sig, om inte ett dröjsmål skulle medföra risk för skada.

Första och andra styckena tillämpas också i fråga om försök eller förberedelse till intrång.

Förbud enligt andra stycket får meddelas endast om käranden ställer säkerhet hos domstolen för den skada som kan tillfogas svaranden. Saknar käranden förmåga att ställa sådan säkerhet, får domstolen befria honom eller henne från detta. I fråga om slaget av säkerheten gäller 2 kap. 25 § utsökningsbalken. Säkerheten ska prövas av domstolen, om den inte har godkänts av svaranden.

När målet avgörs ska domstolen pröva om förbud som har meddelats enligt andra stycket fortfarande ska bestå.

I fråga om överklagande av beslut enligt andra eller fjärde stycket samt i fråga om handläggningen i högre domstol gäller rättegångsbalkens bestämmelser om överklagande av beslut enligt 15 kap. rättegångsbalken.

En talan om utdömande av vite förs av den som har ansökt om förbudet.

Skadestånd

4 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet gör intrång i rätten till ett näringskännetecken ska betala skälig ersättning för utnyttjandet av näringskännetecknet samt ersättning för den ytterligare skada som intrånget har medfört.

När storleken på ersättningen för ytterligare skada bestäms ska hänsyn särskilt tas till

1. utebliven vinst,
2. vinst som den som har begått intrånget har gjort,
3. skada på näringskännetecknets anseende,
4. ideell skada, och
5. rättighetshavarens intresse av att intrång inte begås.

Den som utan uppsåt eller oaktsamhet gör intrång i rätten till ett näringskännetecken, ska betala ersättning för utnyttjandet av näringskännetecknet, om och i den mån det är skäligt.

Begränsning av straffansvar och skadeståndsskyldighet i vissa fall

5 § Grundas en talan om intrång på registrering enligt denna lag, ska 1 och 2 §§ inte tillämpas för tid före registreringsdagen. Inte heller 4 § ska i dessa fall tillämpas för tid före registreringsdagen, om inte intrånget gjorts uppsåtligen.

Preskription av rätten till skadestånd

6 § Rätten till ersättning för skada preskriberas, om talan inte väcks inom fem år från det att skadan uppkom. Rätten till ersättning med anledning av intrång i ett företagsnamn som är skyddat enbart på grund av registrering preskriberas dock inte i något fall tidigare än ett år från registreringsdagen.

Åtgärder med egendom och hjälpmedel

7 § På yrkande av den som har lidit intrång i rätten till ett näringskännetecken får domstolen, efter vad som är skäligt, besluta att egendom på vilken näringskännetecken olovligen förekommer ska återkallas från marknaden, ändras eller förstöras eller att någon annan åtgärd ska vidtas med den. Detsamma gäller i fråga om hjälpmedel som har använts eller varit avsett att användas vid intrånget.

Sådan egendom som avses i första stycket får tas i beslag om det skäligen kan antas att ett brott enligt 1 § har begåtts. I fråga om ett sådant beslag tillämpas reglerna om beslag i brottmål i allmänhet.

Första och andra styckena tillämpas också i fråga om försök eller förberedelse till intrång.

Ett beslut om åtgärd enligt första stycket får inte innebära att den som har lidit intrång i rätten till ett näringskännetecken ska betala ersättning till den som åtgärden riktas mot.

Åtgärder enligt första stycket ska bekostas av svaranden om det inte finns särskilda skäl mot detta.

Ett beslut som avses i denna paragraf ska inte meddelas, om förverkande eller någon åtgärd till förebyggande av missbruk ska beslutas enligt 2 § eller enligt brottsbalken.

Spridning av information om dom i mål om intrång

8 § På yrkande av käranden får domstolen, i mål om intrång, besluta att den som har gjort eller medverkat till intrånget ska bekosta lämpliga åtgärder för att sprida information om domen i målet.

Första stycket tillämpas också i fråga om försök eller förberedelse till intrång.

6 kap. Informationsföreläggande och intrångsundersökning

Informationsföreläggande

Grundläggande bestämmelser

1 § Om en sökande visar sannolika skäl för att någon har gjort ett intrång i rätten till ett näringskännetecken, får domstolen vid vite besluta att någon eller några av dem som anges i andra stycket ska ge sökanden information om ursprung och distributionsnät för de varor eller tjänster som intrånget gäller (informationsföreläggande). Ett sådant beslut får meddelas på yrkande av den som har lidit intrånget. Det får bara meddelas om informationen kan antas underlätta utredning av ett intrång som avser varorna eller tjänsterna.

Skyldigheten att lämna information omfattar den som

1. har gjort eller medverkat till intrånget,
2. i kommersiell skala har förfogat över en vara som intrånget gäller,
3. i kommersiell skala har använt en tjänst som intrånget gäller,
4. i kommersiell skala har tillhandahållit en elektronisk kommunikationstjänst eller en annan tjänst som har använts vid intrånget, eller
5. har identifierats av någon som anges i 2–4 såsom delaktig i tillverkningen eller distributionen av en vara eller tillhandahållandet av en tjänst som intrånget gäller.

Information om varors eller tjänsters ursprung och distributionsnät kan särskilt avse

1. namn på och adress till producenter, distributörer, leverantörer och andra som har innehaft varorna eller tillhandahållit tjänsterna,
2. namn på och adress till avsedda grossister och detaljister, och
3. uppgifter om hur mycket som har producerats, levererats, mottagits eller beställts och om vilket pris som har bestämts för varorna eller tjänsterna.

Första–tredje styckena tillämpas också i fråga om försök eller förberedelse till intrång.

2 § Ett beslut om informationsföreläggande får meddelas endast om skälen för åtgärden uppväger den olägenhet eller det men i övrigt som åtgärden innebär för den som drabbas av den eller för något annat motstående intresse.

Skyldigheten att lämna information enligt 1 § omfattar inte uppgifter vars yppande skulle röja att uppgiftslämnaren eller någon honom eller henne närstående som avses i 36 kap. 3 § rättegångsbalken har begått en brottslig handling.

I personuppgiftslagen (1998:204) finns bestämmelser som begränsar hur mottagna personuppgifter får behandlas.

Handläggningen av frågor om informationsföreläggande

3 § Om ett yrkande om informationsföreläggande riktar sig mot den som är sökandens motpart i ett mål om intrång, ska bestämmelserna om rättegång som gäller för det målet tillämpas. Ett beslut om informationsföreläggande får överklagas särskilt.

Om yrkandet om informationsföreläggande riktar sig mot någon annan än den som anges i första stycket, ska lagen (1996:242) om domstolsärenden tillämpas. Domstolen får bestämma att vardera parten ska svara för sina rättegångskostnader.

En talan om utdömande av vite förs av den som har ansökt om föreläggandet.

Rätt till ersättning samt underrättelseskyldighet

4 § Den som på grund av 1 § andra stycket 2–5 har förelagts att enligt första stycket samma paragraf lämna information, har rätt till skäligen ersättning för kostnader och besvär. Ersättningen ska betalas av den som har framställt yrkandet om informationsföreläggande.

Den som tillhandahåller en elektronisk kommunikationstjänst och som till följd av ett informationsföreläggande har lämnat ut information som avses i 6 kap. 20 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation ska sända en skriftlig underrättelse om detta till den som uppgifterna gäller tidigast efter en månad och senast efter tre månader från det att informationen lämnades ut. Kostnaden för underrättelsen ersätts enligt första stycket.

Intrågsundersökning

Grundläggande bestämmelser

5 § Om det skäligen kan antas att någon har gjort eller medverkat till ett intrång, får domstolen för att bevisning ska kunna säkras om intrånget besluta att en undersökning får göras hos denne för att söka efter föremål eller handlingar som kan antas ha betydelse för en utredning om intrånget (intrågsundersökning). Ett sådant beslut får meddelas på yrkande av den som lider skada av kännetecknet eller dess användning. Om en rättegång inte är inledd, ska yrkandet framställas skriftligen.

Ett beslut om intrågsundersökning får meddelas endast om skälen för åtgärden uppväger den olägenhet eller det men i övrigt som åtgärden innebär för den som drabbas av den eller för något annat motstående intresse.

Första och andra styckena tillämpas också i fråga om försök eller förberedelse till intrång.

Handläggningen av frågor om intrågsundersökning

6 § Innan ett beslut om intrågsundersökning meddelas ska motparten ha fått tillfälle att yttra sig. Domstolen får dock omedelbart meddela ett beslut som gäller till dess att annat har beslutats, om ett dröjsmål skulle medföra risk för att föremål eller handlingar som

har betydelse för utredning om intrånget skaffas undan, förstörs eller förvanskas.

I övrigt ska en fråga om intrångsundersökning som uppkommer då en rättegång inte är inledd handläggas på samma sätt som om frågan har uppkommit under en rättegång.

Ställande av säkerhet och överklagande av beslut

7 § Ett beslut om intrångsundersökning får meddelas endast om sökanden ställer säkerhet hos domstolen för den skada som kan tillfogas motparten. Saknar sökanden förmåga att ställa säkerhet, får domstolen befria sökanden från det. I fråga om slaget av säkerhet gäller 2 kap. 25 § utsökningsbalken. Säkerheten ska prövas av domstolen, om den inte har godkänts av motparten.

I fråga om överklagande av domstolens beslut om intrångsundersökning och i fråga om handläggningen i högre domstol gäller vad som föreskrivs i rättegångsbalken om överklagande av beslut enligt 15 kap. rättegångsbalken.

Beslut om intrångsundersökning

8 § Ett beslut om intrångsundersökning ska innehålla uppgifter om

1. vilket ändamål undersökningen ska ha,
2. vilka föremål och handlingar som det får sökas efter, och
3. vilka utrymmen som får genomsökas.

Om det behövs, ska domstolen även besluta om andra villkor för verkställandet.

Verkställighet av ett beslut om intrångsundersökning

9 § Ett beslut om intrångsundersökning gäller omedelbart. Om ansökan om verkställighet inte har gjorts inom en månad från beslutet, upphör det att gälla.

10 § Ett beslut om intrångsundersökning verkställs av Kronofogdemyndigheten enligt de villkor som domstolen har beslutat och med tillämpning av 1–3 kap., 17 kap. 1–5 §§ samt 18 kap. utsökningsbalken.

Sökandens motpart ska underrättas om verkställigheten endast om beslutet om intrångsundersökning har tillkommit efter motpartens hörande. Myndigheten har rätt att ta fotografier och göra film- och ljudupptagningar av sådana föremål som den får söka efter. Myndigheten har också rätt att ta kopior av och göra utdrag ur sådana handlingar som den får söka efter.

En intrångsundersökning får inte omfatta en skriftlig handling som avses i 27 kap. 2 § rättegångsbalken.

Juridiskt biträde och rätt att närvara vid intrångsundersökningen

11 § När ett beslut om intrångsundersökning ska verkställas har motparten rätt att tillkalla ett juridiskt biträde. I avvaktan på att biträdet inställer sig får verkställigheten inte påbörjas. Detta gäller dock inte, om

1. undersökningen därigenom onödigt fördröjs, eller
2. det finns en risk att ändamålet med åtgärden annars inte uppnås.

Vid verkställigheten får Kronofogdemyndigheten anlita det biträde av en sakkunnig som behövs.

Myndigheten får tillåta att sökanden eller ett ombud för sökanden är närvarande vid undersökningen för att bistå med upplysningar. Om ett sådant tillstånd ges, ska myndigheten se till att sökanden eller ombudet inte i större utsträckning än som kan motiveras av verkställigheten får kännedom om förhållanden som kommer fram.

Återgång av en åtgärd vid intrångsundersökning

12 § Om sökanden inte inom en månad från det att verkställigheten avslutats väcker talan eller på något annat sätt inleder ett förfarande om saken, ska en åtgärd som företagits vid verkställigheten av intrångsundersökningen omedelbart gå åter, i den utsträckning det är möjligt. Detsamma gäller om ett beslut om intrångsundersökning hävs sedan verkställighet genomförts.

Hantering av material från intrångsundersökningen

13 § Kronofogdemyndigheten ska förteckna fotografier och film- och ljudupptagningar av föremål samt kopior av och utdrag ur handlingar från intrångsundersökningen. Materialet ska hållas tillgängligt för sökanden och motparten.

7 kap. Övriga bestämmelser**Verkan av en hävning och förbud att döma till ansvar m.m.**

1 § Om en registrering av ett företagsnamn har hävts på grund av 3 kap. 1 § första stycket, ska registreringen anses aldrig ha haft någon verkan.

Om en registrering har hävts på grund av 3 kap. 1 § andra stycket eller 3 kap. 2 §, ska registreringen anses ha förlorat sin verkan den dag då ansökan om hävning kom in. Domstolen får dock bestämma att registreringen i stället ska anses ha förlorat sin verkan den dag då det hinder som utgör grund för hävningen uppstod. Vid administrativt hävningsförfarande får registreringsmyndigheten fatta ett sådant beslut.

Om en registrering har hävts på grund av 3 kap. 1 § första stycket, får domstolen inte döma till ansvar eller besluta om ersättning eller annan åtgärd enligt 5 eller 6 kap. Om en registrering har hävts på grund av 3 kap. 1 § andra stycket eller 3 kap. 2 §, får domstolen inte döma till ansvar enligt 5 kap. 1 §.

Invändning om grund för hävning m.m.

2 § Förs talan om intrång i ett registrerat företagsnamn och gör den mot vilken talan förs gällande att det finns grund för att häva registreringen, får denna fråga prövas endast sedan talan om hävning har väckts. Domstolen får förelägga den som gör gällande att det finns grund för att häva registreringen att inom viss tid väcka sådan talan. Det sagda tillämpas också om det i ett mål som gäller fastställelsetalan avseende ett registrerat företagsnamn görs gällande att det finns grund för att häva registreringen. Detta stycke tillämpas inte i brottmål.

En talan om intrång i ett registrerat företagsnamn får bifallas endast om företagsnamnet vid tidpunkten för talans väckande uppfyllde kraven på verkligt bruk i 3 kap. 2 §, för den verksamhet som ligger till grund för talan eller det finns giltiga skäl till att företagsnamnet inte har använts. Användningen av företagsnamnet ska ha skett inom de fem år som föregår talans väckande. Om svaranden är en innehavare av ett yngre företagsnamn, ska företagsnamnet dessutom ha använts inom de fem år som föregår ingivningsdagen för det yngre företagsnamnet.

Behandling av personuppgifter

3 § Trots förbudet i 21 § personuppgiftslagen (1998:204) får personuppgifter om lagöverträdelse som innefattar brott enligt 5 kap. 1 § behandlas om detta är nödvändigt för att ett rättsligt anspråk ska kunna fastställas, göras gällande eller försvaras.

Behörig domstol

4 § Patent- och marknadsdomstolen är rätt domstol i mål och ärenden enligt denna lag, om de inte ska handläggas enligt lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister.

Det som sägs i rättegångsbalken om inskränkning av en domstols behörighet i fråga om tvist som ska tas upp i annan ordning än inför domstol ska inte tillämpas i fråga om ett yrkande om informationsföreläggande eller intrångsundersökning.

Underrättelse om dom

5 § Domstolen ska underrätta registreringsmyndigheten om en dom som gäller

1. hävning av en registrering av ett företagsnamn, eller
2. intrång i ett registrerat företagsnamn.

Domstolen ska även underrätta registreringsmyndigheten om en dom i ett mål i vilket förts fastställsetalan avseende ett registrerat företagsnamn.

Firmateckning m.m.

6 § Firmateckning sker genom en tydlig angivelse av det fullständiga företagsnamnet och en underskrift med namn av firmatecknare. Vid teckning av ett särskilt företagsnamn anges även företagsnamnet för hela verksamheten.

Under likvidation eller konkurs ska firmateckning ske med ett tillägg som anger det ändrade förhållandet.

Om firmateckning gäller i övrigt vad som är särskilt föreskrivet i andra författningar.

7 § En myndighet för vilken regeringen har fastställt ett företagsnamn har ensamrätt till detta som om företagsnamnet hade blivit registrerat enligt denna lag.

Överklagande

8 § Ett beslut enligt 3 kap. 14 § om administrativ hävning av en registrering av ett företagsnamn får inte överklagas. Detsamma gäller ett beslut om överlämnande till domstol eller avskrivning enligt 3 kap. 12 § tredje stycket. Andra beslut i ärenden om administrativ hävning får överklagas till Patent- och marknadsdomstolen inom tre veckor från dagen för beslutet. Beslut under handläggningen av ett sådant ärende får inte överklagas särskilt.

Bemyndigande

9 § Regeringen får meddela föreskrifter om avgifter i ärenden om administrativ hävning av en registrering enligt denna lag.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019, då firmalagen (1974:156) upphör att gälla.

2. Lagen ska tillämpas även på näringskännetecken som har inarbetats, firmor som har registrerats och firmaregistreringar som har sökts före ikraftträdandet, om inte annat följer av 3 och 4.

3. Bestämmelserna i firmalagen om behörig domstol och överklagande gäller även i fortsättningen för mål och ärenden i allmän

domstol som har inletts före den 1 september 2016, med undantag för Stockholms tingsrätt och Svea hovrätt.

4. Bestämmelserna i firmalagen gäller även i fortsättningen i fråga om åtgärder som har vidtagits eller rättigheter som har förvärvats före ikraftträdandet.

5. Nationella och internationella varumärken som genom registrering har beviljats skydd enligt äldre bestämmelser ska anses utgöra sådana varumärken som avses i 2 kap. 4 § 1.

6. Sveriges riksbank och Svenska Skeppshypotekskassan samt annan inrättning eller sammanslutning som har fått sitt namn fastställt enligt 27 § firmalagen ska även i fortsättningen ha ensamrätt till namnet som om detta hade blivit registrerat som ett företagsnamn enligt denna lag.

1.2 Förslag till lag om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter m.m.

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Bestämmelserna i 8 kap. 3–8 §§, 9 kap. och 10 kap. 3 § varumärkeslagen (2010:1877) ska tillämpas vid intrång i den rätt till en beteckning som följer av

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1151/2012 av den 21 november 2012 om kvalitetsordningar för jordbruksprodukter och livsmedel, i den ursprungliga lydelsen,

2. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 110/2008 av den 15 januari 2008 om definition, beskrivning, presentation och märkning av, samt skydd av geografiska beteckningar för, spritdrycker, samt om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1576/89, i den ursprungliga lydelsen,

3. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 av den 17 december 2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 922/72, (EEG) nr 234/79, (EG) nr 1037/2001 och (EG) nr 1234/2007, i den ursprungliga lydelsen, eller

4. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 251/2014 av den 26 februari 2014 om definition, beskrivning, presentation och märkning av, samt skydd av geografiska beteckningar för, aromatiserade vinprodukter och om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1601/91, i den ursprungliga lydelsen.

2 § Bestämmelserna i 8 kap. 3–8 §§, 9 kap. och 10 kap. 3 § varumärkeslagen (2010:1877) ska också tillämpas vid intrång i den rätt till en beteckning som följer av

1. frihandelsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Korea, å andra sidan, den 6 oktober 2010,

2. handelsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Colombia och Peru, å andra sidan, den 26 juni 2012,

3. avtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Centralamerika, å andra sidan, den 29 juni 2012,

4. associeringsavtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska atomenergigemenskapen och deras medlemsstater, å ena sidan, och Ukraina, å andra sidan, den 27 juni 2014,

5. associeringsavtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska atomenergigemenskapen och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Moldavien, å andra sidan, den 27 juni 2014, eller

6. associeringsavtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska atomenergigemenskapen och deras medlemsstater, å ena sidan, och Georgien, å andra sidan, den 27 juni 2014.

3 § Patent- och marknadsdomstolen är rätt domstol i mål och ärenden enligt denna lag, om de inte ska handläggas enligt lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister.

Det som sägs i rättegångsbalken om inskränkning av en domstols behörighet i fråga om tvist som ska tas upp i annan ordning än inför domstol ska inte tillämpas i fråga om ett yrkande om informationsföreläggande eller intrångsundersökning.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

2. Lagen ska tillämpas även på beteckningar som har erhållit skydd före ikraftträdandet, om inte annat följer av 3.

3. Hänvisningen i 2 § till bestämmelserna i 8 kap. 4–6 och 8 §§ varumärkeslagen (2010:1877) ska inte tillämpas när intrånget, eller försöket eller förberedelsen till intrånget, har begåtts före ikraftträdandet.

1.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1966:742) om hotell- och pensionatsrörelse

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (1966:742) om hotell- och pensionatsrörelse ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2015/16:180 Föreslagen lydelse

5 §

En ansökan om tillstånd att driva hotell- eller pensionatsrörelse ska vara skriftlig och

a) innehålla en uppgift om sökandens fullständiga namn, *firma* och postadress samt, om sökanden tidigare haft ett annat efternamn, detta,

a) innehålla en uppgift om sökandens fullständiga namn, *företagsnamn* och postadress samt, om sökanden tidigare haft ett annat efternamn, detta,

b) för sökande, som är enskild person, innehålla en uppgift om födelsetid och yrke eller titel samt ett bevis att han eller hon inte är underårig eller i konkurstillstånd eller har en förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken,

c) innehålla en uppgift om fullständigt namn, födelsetid och yrke eller titel för den som utsetts till föreståndare eller ersättare samt ett bevis att han eller hon inte är underårig eller har en förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken,

d) innehålla en uppgift om var den byggnad eller lägenhet där rörelsen ska drivas ligger, det största antal gäster som ska kunna tas emot samtidigt och det största antal gästrum som rörelsen ska omfatta.

Om ett bygglov har meddelats för hotellet eller pensionatet, ska till ansökan bifogas handlingar som visar att så har skett.

Om tillstånd beviljas, ska ett skriftligt bevis utfärdas. Om ett bygglov inte har meddelats och det inte är uppenbart att ett bygglov inte behövs, ska beviset innehålla en upplysning om att ett bygglov kan krävas. Om det inte finns någon godkänd ersättare eller, i de fall när det ska finnas en föreståndare enligt 3 §, en godkänd föreståndare, ska det i beviset anges att tillståndet inte får utnyttjas förrän en ersättare eller en föreståndare har utsetts och godkänts. En kopia av beviset ska skickas till den eller de kommunala näm-

der som fullgör uppgifter inom räddningstjänsten, inom plan- och byggnadsväsendet och inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

Det ska utfärdas ett skriftligt bevis om godkännande av en förestandare eller en ersättare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

1.4 Förslag till lag om ändring i mönsterskyddslagen (1970:485)

Härigenom föreskrivs att 4 och 36 §§ mönsterskyddslagen (1970:485) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §¹

Det finns hinder mot mönsterrätt, om

1. mönstret strider mot goda seder eller allmän ordning,
2. det i mönstret utan tillstånd tagits in statsvapen, statsflagga eller annat statseblem, statlig kontroll- eller garantibeteckning, annan beteckning som hänsyftar på svenska staten och därigenom ger mönstret en officiell karaktär, svenskt kommunalt vapen eller sådan internationell beteckning som är skyddad enligt lagen (1970:498) om skydd för vapen och vissa andra officiella beteckningar eller något som lätt kan förväxlas med vapen, flagga, emblem eller beteckning som nu nämnts,
3. mönstret strider mot ett annat mönster som visserligen inte var allmänt tillgängligt före den dag som anges i 2 § andra stycket men som framgår av en ansökan om registrering i Sverige eller vid Europeiska unionens immaterialrättsmyndighet för vilken en tidigare ansöknings- eller prioritetsdag gäller, förutsatt att detta mönster sedermera har gjorts allmänt tillgängligt,
4. mönstret utan tillstånd innehåller
 - a) någon annans i Sverige skyddade *firma* eller varukännetecken eller något som kan uppfattas som ett kännetecken som i näringsverksamhet har inarbetats i Sverige för annan,
 - b) någon annans porträtt eller något som kan uppfattas som annans släktnamn, konstnärnamn eller likartat namn, om inte

a) någon annans i Sverige skyddade *näringskännetecken* eller varukännetecken,

b) någon annans porträtt om inte porträttet uppenbart syftar på någon sedan länge avliden,

¹ Senaste lydelse 2016:372.

porträttet *eller namnet* uppenbart syftar på någon sedan länge avliden *person*,

c) något som kan uppfattas som titel på annans i Sverige skyddade litterära eller konstnärliga verk i fall då titeln är egenartad eller något som kränker annans upphovsrätt till sådant verk eller annans rätt till fotografisk bild som är skyddad i Sverige,

c) något som är ägnat att uppfattas som någon annans efternamn som har särskilt skydd eller någon annans allmänt kända konstnärnamn eller ett likartat namn, om användningen av mönstret skulle medföra en nackdel för bäraren av namnet och om namnet uppenbarligen inte syftar på någon sedan länge avliden,

d) något som kränker annans upphovsrätt till ett litterärt eller konstnärligt verk eller annans rätt till fotografisk bild som är skyddad i Sverige.

36 §²

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet gör mönsterintrång ska betala skälig ersättning för utnyttjandet av mönstret samt ersättning för den ytterligare skada som intrånget har medfört. När ersättningens storlek bestäms ska hänsyn särskilt tas till

1. utebliven vinst,
2. vinst som den som har begått intrånget har gjort,
3. skada på mönstrets anseende,
4. ideell skada, och
5. mönsterhavarens intresse av

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet gör mönsterintrång ska betala skälig ersättning för utnyttjandet av mönstret samt ersättning för den ytterligare skada som intrånget har medfört.

² Senaste lydelse 2009:112.

att intrång inte begås.

När storleken på ersättningen för ytterligare skada bestäms ska hänsyn särskilt tas till

- 1. utebliven vinst,*
- 2. vinst som den som har begått intrånget har gjort,*
- 3. skada på mönstrets anseende,*
- 4. ideell skada, och*
- 5. mönsterhavarens intresse av att intrång inte begås.*

Den som utan uppsåt eller oaktsamhet gör mönsterintrång ska betala ersättning för utnyttjandet av mönstret, om och i den mån det är skäligt.

Rätten till ersättning för mönsterintrång preskriberas, om talan inte väcks inom fem år från det skadan uppkom.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

2. De nya bestämmelserna ska tillämpas även på mönster som har registrerats och mönsterregistreringar som har sökts före ikraftträdandet.

1.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter

Härigenom föreskrivs att 25, 28, 29 och 67 §§ och rubriken närmast före 25 § lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Registrering, stadgar och firma

Registrering, stadgar
och företagsnamn

25 §³

En samfällighetsförening registreras hos den statliga lantmäterimyndigheten.

Hos den statliga lantmäterimyndigheten ska det föras ett samfällighetsföreningsregister för införing av de uppgifter som enligt denna lag eller någon annan författning ska anmälas för registrering eller annars tas in i registret. I registret ska uppgifterna föras separat för varje län. Uppgifter om en samfällighetsförening ska föras i den del av registret som avser det län där föreningens styrelse enligt stadgarna har sitt säte. I fråga om registrering i samfällighetsföreningsregistret gäller 15 kap. 4 § första–tredje styckena lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar. Hänvisningen i den paragrafens tredje stycke ska gälla klandertalan som avses i 23 §

Hos den statliga lantmäterimyndigheten ska det föras ett samfällighetsföreningsregister för införing av de uppgifter som enligt denna lag eller någon annan författning ska anmälas för registrering eller annars tas in i registret. I registret ska uppgifterna föras separat för varje län. Uppgifter om en samfällighetsförening ska föras i den del av registret som avser det län där föreningens styrelse enligt stadgarna har sitt säte. I fråga om registrering i samfällighetsföreningsregistret gäller 15 kap. 4 § första–tredje styckena lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar. Hänvisningen i den paragrafens tredje stycke ska gälla klandertalan som avses i 23 §

³ Senaste lydelse 2008:544.

första stycket och 53 § andra stycket denna lag. Ett beslut om en sådan ändring av stadgarna att styrelsens säte ska flyttas från ett län till ett annat får dock inte registreras, om samfällighetsföreningens *firma* på grund av bestämmelsen i 29 § första stycket andra meningen denna lag inte får föras in i den delen av samfällighetsföreningsregistret.

Närmare bestämmelser om samfällighetsföreningsregistret och om avgifter för registrering meddelas av regeringen.

28 §⁴

Stadgar för samfällighetsförening *skall* ange

1. föreningens *firma*,
2. samfällighet som förvaltas av förvaltningen,
3. den ort där styrelsen *skall* ha sitt säte,
4. hur styrelsen *skall* vara sammansatt och hur den *skall* utses samt grunderna för dess beslutförhet,
5. hur revision av styrelsens förvaltning *skall* ske,
6. föreningens räkenskapsperiod,
7. grunderna för sådan fondavsättning som avses i 19 § andra stycket,
8. hur ofta ordinarie föreningsstämma *skall* hållas,
9. det sätt på vilket kallelse till föreningsstämma *skall* ske och andra meddelanden *bringas till* medlemmarnas kännedom *även*

Stadgarna för samfällighetsförening *ska* ange

1. föreningens *företagsnamn*,
- av föreningen och grunderna för
3. den ort där styrelsen *ska* ha sitt säte,
4. hur styrelsen *ska* vara sammansatt och hur den *ska* utses samt grunderna för dess beslutförhet,
5. hur revision av styrelsens förvaltning *ska* ske,
8. hur ofta ordinarie föreningsstämma *ska* hållas,
9. det sätt på vilket kallelse till föreningsstämma *ska* ske och *hur* andra meddelanden *ska komma* till medlemmarnas känne-

⁴ Senaste lydelse 1989:727.

som den tid före sammanträde då kallelseåtgärd senast *skall vidtagas*.

Stadgarna får *ej* innehålla föreskrift som strider mot denna lag eller annan författning.

dom *samt* den tid före sammanträde då kallelseåtgärd senast *skaviddtas*.

Stadgarna får *inte* innehålla föreskrift som strider mot denna lag eller annan författning.

29 §⁵

En samfällighetsförenings *firma* ska innehålla ordet samfällighetsförening. *Firman* ska tydligt skilja sig från andra registrerade ännu bestående *samfällighetsföreningsfirmor* i samma län. För registrering av en samfällighetsförenings *firma* gäller i övrigt bestämmelserna i *firmalagen* (1974:156).

Någon annan än en samfällighetsförening får inte använda ordet samfällighetsförening i sin *firma*. Den som bryter mot det som nu sagts döms till böter.

En samfällighetsförenings *företagsnamn* ska innehålla ordet samfällighetsförening. *Företagsnamnet* ska tydligt skilja sig från andra registrerade ännu bestående *företagsnamn för samhällighetsföreningar* i samma län. För registrering av en samfällighetsförenings *företagsnamn* gäller i övrigt bestämmelserna i *lagen* (2019:000) om *företagsnamn*.

Någon annan än en samfällighetsförening får inte använda ordet samfällighetsförening i *sitt företagsnamn*. Den som bryter mot det som nu sagts döms till böter.

67 §⁶

Lantmäterimyndighetens beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Ett beslut av den statliga lantmäterimyndigheten att vägra registrering av en *firma* överklagas dock till Patent- och marknadsdomstolen. Ett beslut som gäller avskrivning av en ansökan eller anmälan om

Lantmäterimyndighetens beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Ett beslut av den statliga lantmäterimyndigheten att vägra registrering av *ett företagsnamn* överklagas dock till Patent- och marknadsdomstolen. *Detsamma gäller ett beslut att vägra registrering på grund av*

⁵ Senaste lydelse 2008:544.

⁶ Senaste lydelse 2016:196.

registrering eller vägrad registrering får överklagas inom två månader från dagen för beslutet. *2 kap. 10 § lagen (2019:000) om företagsnamn.* Ett beslut som gäller avskrivning av en ansökan eller anmälan om registrering eller vägrad registrering får överklagas inom två månader från dagen för beslutet.

Länsstyrelsens beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

1.6 Förslag till lag om ändring i handelsregisterlagen (1974:157)

Härigenom föreskrivs att 2, 4–8, 13, 15, 16 och 21 §§ handelsregisterlagen (1974:157) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §⁷

Följande näringsidkare kan registreras i handelsregistret:

1. enskilda personer som utövar eller avser att utöva näringsverksamhet (enskilda näringsidkare),
2. handelsbolag,
3. ideella föreningar som utövar eller avser att utöva näringsverksamhet,
4. registrerade trossamfund som utövar eller avser att utöva näringsverksamhet, och
5. bolagsmän i enkla bolag, om bolagsmännen utövar eller avser att utöva näringsverksamhet i bolaget.

Registrering i handelsregistret sker efter ansökan. Näringsidkare som avses i första stycket 1, 3, 4 eller 5 och som enligt bokföringslagen (1999:1078) är skyldiga att upprätta en årsredovisning *skall* ansöka om registrering.

Bestämmelserna i denna lag om enskild näringsidkare *skall* tillämpas på de bolagsmän i ett enkelt bolag som förs in i handelsregistret, dock med följande undantag:

1. *Någon firma skall* inte registreras för verksamheten.
2. Bolagsmännen *skall* regi-

Registrering i handelsregistret sker efter ansökan. *De* näringsidkare som avses i första stycket 1, 3, 4 eller 5 och som enligt bokföringslagen (1999:1078) är skyldiga att upprätta en årsredovisning *ska* ansöka om registrering.

Bestämmelserna i denna lag om enskilda näringsidkare *ska* tillämpas på de bolagsmän i ett enkelt bolag som förs in i handelsregistret, dock med följande undantag:

1. *Något företagsnamn ska* inte registreras för verksamheten.
2. Bolagsmännen *ska* registre-

⁷ Senaste lydelse 2006:865.

streras under sina namn.

Bestämmelserna i denna lag om registrerade trossamfund *skall* tillämpas även på registrerade organisatoriska delar av ett trossamfund.

ras under sina namn.

Bestämmelserna i denna lag om registrerade trossamfund *ska* tillämpas även på registrerade organisatoriska delar av ett trossamfund.

4 §⁸

Handelsregister *skall* innehålla följande uppgifter om:

Enskild näringsidkare:

1. näringsidkarens *firma*,

2. näringsidkarens fullständiga namn, personnummer eller, om sådant saknas, av Skatteverket tilldelat registreringsnummer, och postadress,

3. näringsverksamhetens art,

4. det län och den ort där huvudkontoret finns samt kontorets postadress,

5. om näringsidkaren enligt 2 § lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. *skall* ha en föreståndare, föreståndarens fullständiga namn, personnummer och postadress,

6. om näringsidkaren enligt revisionslagen (1999:1079) *skall* ha en auktoriserad eller godkänd revisor

– revisorns namn, personnummer eller, om sådant saknas, födelse-datum,

– revisorns postadress och, om postadressen avviker från revisorns hemvist, hemvist, och

– om revisorn är ett registrerat revisionsbolag, bolagets organisationsnummer och vem som är huvudansvarig för revisionen.

Handelsregistret *ska* innehålla följande uppgifter om:

1. näringsidkarens *företags-namn*,

5. om näringsidkaren enligt 2 § lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. *ska* ha en föreståndare, föreståndarens fullständiga namn, personnummer och postadress,

6. om näringsidkaren enligt revisionslagen (1999:1079) *ska* ha en auktoriserad eller godkänd revisor

⁸ Senaste lydelse 2006:865.

Handelsbolag:

1. bolagets organisationsnummer och <i>firma</i>, 2. näringsverksamhetens art, 3. det län och den ort där huvudkontoret finns samt kontorets postadress, 4. bolagsmännens fullständiga namn, personnummer eller organisationsnummer och postadresser, 5. om en stiftelse med egen förvaltning eller en ideell förening är bolagsman, fullständiga namn, personnummer och postadresser för styrelseledamöter och styrelsesuppleanter i stiftelsen eller föreningen, 6. om en stiftelse med anknuten förvaltning är bolagsman, förvaltarens namn, organisationsnummer och postadress samt fullständigt namn, personnummer och postadress för en ställföreträdare för förvaltaren, 7. av vem och hur firman tecknas, om firman inte får tecknas av varje bolagsman ensam, 8. om bolaget utgör kommanditbolag, vilken eller vilka av bolagsmännen som är kommanditdelägare och beloppet av varje sådan bolagsmans utfästa insats, 9. om bolaget enligt revisionslagen (1999:1079) <i>skall</i> ha en auktoriserad eller godkänd revisor	1. bolagets organisationsnummer och <i>företagsnamn</i>, 9. om bolaget enligt revisionslagen (1999:1079) <i>ska</i> ha en auktoriserad eller godkänd revisor
- revisorns namn, personnummer eller, om sådant saknas, födelse-
datum,
- revisorns postadress och, om postadressen avviker från revisorns
hemvist, hemvist, och
- om revisorn är ett registrerat revisionsbolag, bolagets organisa-
tionsnummer och vem som är huvudansvarig för revisionen.

Ideell förening och registrerat trossamfund:

<p>1. <i>den firma</i> under <i>vilken</i> för-
eningen eller trossamfundet ut-
övar eller avser att utöva närings-
verksamhet,</p> <p>2. föreningens eller trossam-
fundets namn, om det inte sam-
manfaller med <i>firman</i>, och orga-
nisationsnummer,</p> | <p>1. <i>det företagsnamn</i> under
<i>vilket</i> föreningen eller trossam-
fundet utövar eller avser att ut-
öva näringsverksamhet,</p> <p>2. föreningens eller trossam-
fundets namn, om det inte sam-
manfaller med <i>företagsnamnet</i>,
och organisationsnummer,</p> |
|---|--|

3. näringsverksamhetens art,
4. det län och den ort där föreningens eller trossamfundets styrelse eller motsvarande organ i samfundet har sitt säte samt föreningens eller samfundets postadress,
5. styrelseledamöternas och, där suppleanter utsetts, deras fullständiga namn, personnummer och postadresser,
6. av vem och hur föreningens, eller trossamfundets namn tecknas, om namnet inte tecknas av styrelsen eller motsvarande organ ensamt,
7. om föreningen eller trossamfundet enligt revisionslagen (1999:1079) *skall* ha en auktoriserad eller godkänd revisor
 - revisorns namn, personnummer eller, om sådant saknas, födelse-datum,
 - revisorns postadress och, om postadressen avviker från revisorns hemvist, hemvist, och,
 - om revisorn är ett registrerat revisionsbolag, bolagets organisationsnummer och vem som är huvudansvarig för revisionen.

5 §

Näringsidkare registreras under *den firma* under *vilken* han driver sin verksamhet. *Firma* registreras enligt bestämmelserna i *firmalagen* (1974:156) med iakttagande av vad som sägs i 6 och 7 §§ nedan.

En näringsidkare registreras under det företagsnamn under vilket näringsidkaren driver sin verksamhet. Ett företagsnamn registreras enligt bestämmelserna i lagen (2019:000) *om företagsnamn* med iakttagande av vad som sägs i 6 och 7 §§ nedan.

6 §

Handelsbolags firma skall innehålla ordet handelsbolag eller, om kommanditdelägare finns, ordet kommanditbolag. I *bifirma* får dock *ej intagas* något av orden handelsbolag eller kommanditbolag.

Ett handelsbolags företagsnamn ska innehålla ordet handelsbolag eller, om kommanditdelägare finns, ordet kommanditbolag. I *ett särskilt företagsnamn* får dock *inte tas in* något av orden handelsbolag eller kommanditbolag.

7 §⁹

En firma skall tydligt skilja sig från andra i handelsregistret förut registrerade och ännu bestående *firmer* registrerade för samma län. Detta gäller även om *firmorna* inte avser verksamhet av samma eller liknande slag.

Ett företagsnamn ska tydligt skilja sig från andra i handelsregistret förut registrerade och ännu bestående *företagsnamn* registrerade för samma län. Detta gäller även om *företagsnamnen* inte avser verksamhet av samma eller liknande slag.

8 §¹⁰

Har näringsidkare som *in-förts* i handelsregister meddelat prokura, får prokuran registreras under näringsidkarens *firma*. Prokura får dock *ej* registreras om den innehåller annan begränsning eller annat förbehåll än som följer av 1 eller 2 § prokuralagen (1974:158).

För registrerad prokura *skall* registret innehålla uppgifter om prokuristens fullständiga namn, personnummer och postadress.

Har prokuristen särskilt be- myndigande att överlåta huvudmannens fasta egendom eller tomträtt eller att *söka* in-teckning eller upplåta rättighet i denna, *skall* registret även innehålla upp- gift *härom*. Detsamma gäller om prokuran meddelats som kollek- tivprokura.

Har *en* näringsidkare som *förts in* i handelsregister meddelat *en* prokura, får prokuran registreras under näringsidkarens *företags- namn*. *En* prokura får dock *inte* registreras om den innehåller annan begränsning eller annat förbehåll än *vad* som följer av 1 eller 2 § prokuralagen (1974:158).

För *en* registrerad prokura *ska* registret innehålla uppgifter om prokuristens fullständiga namn, personnummer och postadress.

Har prokuristen *ett* särskilt be- myndigande att överlåta huvudmannens fasta egendom eller tomträtt eller att *ansöka om* in- teckning eller upplåta rättighet i denna, *ska* registret även inne- hålla uppgift *om detta*. Detsam- ma gäller om prokuran meddelats som kollektivprokura.

⁹ Senaste lydelse 2003:866.

¹⁰ Senaste lydelse 1992:1448.

13 §¹¹

Upphör näringsidkare med sin verksamhet eller överläts verksamheten eller sätts den under likvidation eller ändras i annat fall uppgift som registrerats, *skall* anmälan om det utan dröjsmål göras till Bolagsverket.

Anmälan görs och handläggs i den ordning som gäller för ansökan om registrering, om *ej* annat följer av vad nedan i denna paragraf *sägs* eller av vad regeringen bestämmer.

Har enskild näringsidkare avlidit, är den som har vård om boet skyldig att göra anmälan med anledning av dödsfallet. Har delägare i handelsbolag avlidit, åligger anmälningskyldigheten övriga bolagsmän. Om domstol utsett likvidator i handelsbolag, är han anmälningskyldig beträffande bolaget. Bolagsman som lämnat bolaget har rätt att göra anmälan om sin avgång. Återkallelse av prokura får anmälas av varje bolagsman som *ej* är utesluten *från* rätten att företräda bolaget.

Omfattar överlåtelse av näringsverksamhet även *firman*, *skall* anmälan om överlåtelsen göras av den nye innehavaren.

Upphör *en* näringsidkare med sin verksamhet eller överläts verksamheten eller sätts den under likvidation eller ändras i annat fall *en* uppgift som *har* registrerats, *ska* anmälan om det utan dröjsmål göras till Bolagsverket.

Anmälan görs och handläggs i den ordning som gäller för ansökan om registrering, om *inte* annat följer av vad *som sägs* nedan i denna paragraf eller av vad regeringen bestämmer.

Har *en* enskild näringsidkare avlidit, är den som har vård om boet skyldig att göra anmälan med anledning av dödsfallet. Har *en* delägare i *ett* handelsbolag avlidit, åligger anmälningskyldigheten övriga bolagsmän. Om *en* domstol *har* utsett likvidator i *ett* handelsbolag, är han *eller hon* anmälningskyldig beträffande bolaget. *En* bolagsman som lämnat bolaget har rätt att göra anmälan om sin avgång. Återkallelse av *en* prokura får anmälas av varje bolagsman som *inte* är utesluten *från* rätten att företräda bolaget.

Omfattar *en* överlåtelse av näringsverksamheten även *företagsnamnet*, *ska* anmälan om överlåtelsen göras av den nye innehavaren.

¹¹ Senaste lydelse 2004:239.

15 §

Om förbud mot användning av *firma* och om hävande av *firmaregistrering* finns bestämmelser i *firmalagen* (1974:156).

Menar någon i annat fall att registrering i handelsregister länder honom till förfång, får talan föras mot näringsidkaren om hävande av registreringen och om skadestånd.

Om förbud mot användning av *ett företagsnamn* och om hävande av *en registrering av ett företagsnamn* finns bestämmelser i *lagen* (2019:000) om *företagsnamn*.

Menar någon i annat fall att *han eller hon lider skada av en registrering som gjorts i handelsregistret*, får talan föras mot näringsidkaren om hävande av registreringen och om skadestånd.

16 §¹²

Om en bolagsman genom dom har skilts från rätten att teckna bolagets firma, ska uppgift om detta registreras även om domen inte har vunnit laga kraft.

Om en näringsidkare har försatts i konkurs, ska konkursbeslutet registreras i handelsregistret tillsammans med uppgift om vem som har utsetts till konkursförvaltare. Har konkursbeslutet upphävts eller har konkursen avslutats, ska även detta registreras.

Registrering ska också ske när det har meddelats ett beslut om företagsrekonstruktion som avser en näringsidkare. Har beslutet om företagsrekonstruktion upphävts eller har företagsrekonstruktionen upphört, ska även detta registreras.

Om det i en dom som har vunnit laga kraft har förklarats, att registrering inte borde ha skett eller att det beslut som har registrerats är ogiltigt eller att i annat fall ett visst förhållande som har registrerats inte föreligger, ska avregistrering ske.

I *firmalagen* (1974:156) finns bestämmelser om avregistrering av *firma* från handelsregistret sedan dom om hävande av *firmaregistrering* har vunnit laga kraft.

I *lagen* (2019:000) om *företagsnamn* finns bestämmelser om avregistrering av *ett företagsnamn* från handelsregistret sedan dom om hävande av *en registrering av*

¹² Senaste lydelse 2008:92.

ett företagsnamn har vunnit laga kraft.

21 §¹³

Registreringsmyndighetens beslut att skriva av en ansökan eller anmälan om registrering eller att vägra registrering får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Detsamma gäller i fråga om beslut enligt 15 a eller 17 §. Ett beslut av registreringsmyndigheten att vägra registrering av *en firma* överklagas dock till Patent- och marknadsdomstolen. Ett överklagande ska ha kommit in inom två månader från dagen för beslutet.

Registreringsmyndighetens beslut att skriva av en ansökan eller anmälan om registrering eller att vägra registrering får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Detsamma gäller i fråga om beslut enligt 15 a eller 17 §. Ett beslut av registreringsmyndigheten att vägra registrering av *ett företagsnamn* överklagas dock till Patent- och marknadsdomstolen. *Detsamma gäller ett beslut att vägra registrering på grund av 2 kap. 10 § lagen (2019:000) om företagsnamn.* Ett överklagande ska ha kommit in inom två månader från dagen för beslutet.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

¹³ Senaste lydelse 2016:198.

1.7 Förslag till lag om ändring i prokuralagen (1974:158)

Härigenom föreskrivs att 4 § prokuralagen (1974:158) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

Prokurist bör teckna firman med ett tillägg som anger prokurauppdraget (per prokura, p.p. eller annan förkortning av dessa ord). I övrigt gäller om firma-teckning bestämmelserna i *firmalagen* (1974:156).

Prokurist bör teckna firman med ett tillägg som anger prokurauppdraget (per prokura, p.p. eller annan förkortning av dessa ord). I övrigt gäller om firma-teckning bestämmelserna i *lagen* (2019:000) om företagsnamn.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

1.8 Förslag till lag om ändring i lagen (1975:417) om sambruksföreningar

Härigenom föreskrivs att 4, 18 och 19 §§ och rubriken närmast före 18 § lagen (1975:417) om sambruksföreningar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

<i>Nuvarande lydelse</i>	<i>Föreslagen lydelse</i>
	4 § ¹⁴
Sambruksförenings stadgar <i>skall</i> ange	En sambruksförenings stadgar <i>ska</i> ange
1. föreningens <i>firma</i> ,	1. föreningens <i>företagsnamn</i> ,
2. ändamålet med föreningens art,	verksamhet och verksamhetens
3. den ort inom riket där föreningens styrelse <i>skall</i> ha sitt säte,	3. den ort inom riket där föreningens styrelse <i>ska</i> ha sitt säte,
4. den insats med vilken varje medlem <i>skall deltaga</i> i föreningen och hur insatserna <i>skall</i> göras,	4. den insats med vilken varje medlem <i>ska delta</i> i föreningen och hur insatserna <i>ska</i> göras,
5. om regelbundna eller på särskilt beslut om uttaxering beroende avgifter till föreningen <i>skall</i> förekomma, avgifternas belopp eller det högsta belopp var- till de får bestämmas,	5. om regelbundna eller på särskilt beslut om uttaxering be- roende avgifter till föreningen <i>ska</i> förekomma, avgifternas be- lopp eller det högsta belopp var- till de får bestämmas,
6. antalet styrelseledamöter och revisorer, tiden för deras uppdrag och, om suppleanter <i>skall</i> finnas, motsvarande upp- gifter beträffande dem,	6. antalet styrelseledamöter och revisorer, tiden för deras uppdrag och, om suppleanter <i>ska</i> finnas, motsvarande upp- gifter beträffande dem,
7. föreningens räkenskapsår,	
8. hur ofta ordinarie före- ningsstämma <i>skall</i> hållas och tiden för sådan stämma,	8. hur ofta ordinarie före- ningsstämma <i>ska</i> hållas och tiden för sådan stämma,

¹⁴ Senaste lydelse 1987:1253.

9. det sätt på vilket kallelse till föreningsstämma *skall* ske och andra meddelanden till medlemmarna *skall tillställas dem* samt den tid före stämma då föreskrivna kallelseåtgärder senast *skall* vara vidtagna,

10. de värderingsgrunder som *skall* tillämpas när förening *skall* inlösa medlems andel,

11. de grunder enligt vilka föreningen *skall* förfoga över uppkommen vinst och hur det *skall* förfaras med föreningens behållna tillgångar vid dess upplösning.

Bestämmelserna i första stycket 6 gäller inte arbetstagarrepresentanter som har utsetts enligt lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda.

Föreningens *firma*

Sambruksföreningens *firma* *skall* innehålla ordet ”sambruksförening”.

Sambruksföreningens *firma* får *ej* innehålla ordet ”bolag” eller annat ord som kan föranleda till antagande att *firman* innehas av ett bolag.

Firman *skall* tydligt skilja sig från andra hos Bolagsverket förut registrerade och ännu bestående *föreningsfirmor* med säte i samma län. För registrering av sam-

9. det sätt på vilket kallelse till föreningsstämma *ska* ske och *hur* andra meddelanden *ska förmedlas* till medlemmarna samt den tid före stämma då föreskrivna kallelseåtgärder senast *ska* vara vidtagna,

10. de värderingsgrunder som *ska* tillämpas när förening *ska* inlösa medlems andel,

11. de grunder enligt vilka föreningen *ska* förfoga över uppkommen vinst och hur det *ska* förfaras med föreningens behållna tillgångar vid dess upplösning.

Föreningens *företagsnamn*

18 §¹⁵

En sambruksföreningens företagsnamn ska innehålla ordet ”sambruksförening”.

Sambruksföreningens *företagsnamn* får *inte* innehålla ordet ”bolag” eller annat ord som kan föranleda till antagande att *företagsnamnet* innehas av ett bolag.

Företagsnamnet ska tydligt skilja sig från andra hos Bolagsverket förut registrerade och ännu bestående *företagsnamn för föreningar* med säte i samma län.

¹⁵ Senaste lydelse 2004:250.

bruksförenings *firma* gäller i övrigt bestämmelserna i *firma-lagen* (1974:156).

Annan än sambruksförening får *ej* i *sin firma* eller annars vid beteckning av rörelsen använda ordet "sambruksförening".

Bestämmelserna i 14 kap. 2 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar gäller i fråga om sambruksföreningar.

För registrering av *en* sambruksförenings *företagsnamn* gäller i övrigt bestämmelserna i *lagen* (2019:000) om *företagsnamn*.

Annan än sambruksförening får *inte* i *sitt företagsnamn* eller annars vid beteckning av rörelsen använda ordet "sambruksförening".

19 §¹⁶

Bestämmelserna i 15 kap. lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar gäller i fråga om sambruksföreningar. Ett beslut om sådan ändring av stadgarna att styrelsens säte *skall* flyttas från ett län till ett annat får dock inte registreras, om sambruksföreningens *firma* på grund av bestämmelserna i 18 § tredje stycket denna lag inte får föras in i Bolagsverkets register.

Inskrivning av uppgifter angående sambruksföreningar *skall* ske i en särskild avdelning av det föreningsregister som avses i 15 kap. 1 § lagen om ekonomiska föreningar.

Bolagsverkets beslut enligt 16 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

¹⁶ Senaste lydelse 2004:250.

1.9 Förslag till lag om ändring i lagen (1976:997) om vattenförbund

Härigenom föreskrivs att 30 § lagen (1976:997) om vattenförbund ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

30 §
 Stadgar för vattenförbund *skall* ange
 1. förbundets *firma, vilken skall* innehålla ordet vattenförbund,
 2. grunderna för förvaltningen,
 3. den ort där styrelsen *skall* ha sitt säte,
 4. hur styrelsen *skall* vara sammansatt och hur den *skall* utses samt grunderna för dess beslutförhet,
 5. hur revision av styrelsens förvaltning *skall* ske,
 6. förbundets räkenskapsperiod,
 7. hur ofta ordinarie förbundsstämma *skall* hållas,
 8. det sätt på vilket kallelse till förbundsstämma *skall* ske och andra meddelanden *skall bringas* till medlemmarnas kännedom samt den tid före sammanträde då kallelseåtgärd senast *skall vidtagas*.
 Stadgarna får *ej* innehålla föreskrift som strider mot denna lag eller annan författning.

30 §
 Stadgar för vattenförbund *ska* ange
 1. förbundets *företagsnamn, vilket ska* innehålla ordet vattenförbund,
 3. den ort där styrelsen *ska* ha sitt säte,
 4. hur styrelsen *ska* vara sammansatt och hur den *ska* utses samt grunderna för dess beslutförhet,
 5. hur revision av styrelsens förvaltning *ska* ske,
 7. hur ofta ordinarie förbundsstämma *ska* hållas,
 8. det sätt på vilket kallelse till förbundsstämma *ska* ske och *hur* andra meddelanden *ska komma* till medlemmarnas kännedom samt den tid före sammanträde då kallelseåtgärd senast *ska vidtas*.
 Stadgarna får *inte* innehålla föreskrift som strider mot denna lag eller annan författning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

1.10 Förslag till lag om ändring i lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 1 § och 3 kap. 9 § lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §¹⁷

Ett handelsbolag föreligger, om två eller flera har avtalat att gemensamt utöva näringsverksamhet i bolag och bolaget har förts in i handelsregistret.

Bestämmelser om *firma* för handelsbolag finns i *firmalagen* (1974:156) och handelsregisterlagen (1974:157).

Bestämmelser om *företagsnamn* för handelsbolag finns i handelsregisterlagen (1974:157) och *lagen* (2019:000) om *företagsnamn*.

3 kap.

9 §

Om kommanditbolaget ingår ett avtal med tredje man och denne vid avtalets ingående varken kände till eller borde ha känt till att förbehåll skett enligt 1 kap. 2 §, svarar den kommanditdelägare som förbehållet avser såsom komplementär för de förbindelser som uppkommit för bolaget genom avtalet.

Om ett avtal ingås för bolagets räkning och därvid med en kommanditdel ägares vetskap och vilja *en firma* används som inte innehåller ordet ”kommanditbolag”, svarar kommanditdelägaren såsom komplementär gentemot den med vilken avtalet ingicks, även om denne på grund av 19 § handelsregisterlagen

Om ett avtal ingås för bolagets räkning och därvid med en kommanditdel ägares vetskap och vilja *ett företagsnamn* används som inte innehåller ordet ”kommanditbolag”, svarar kommanditdelägaren såsom komplementär gentemot den med vilken avtalet ingicks, även om denne på grund av 19 § handelsregisterlagen

¹⁷ Senaste lydelse 1993:760.

(1974:157) *skall* anses ha haft (1974:157) *ska* anses ha haft
vetskap om att förbehåll skett vetskap om att förbehåll skett
enligt 1 kap. 2 §. enligt 1 kap. 2 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

1.11 Förslag till lag om ändring i sparbankslagen (1987:619)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 5 §, 4 a kap. 12 b §, 10 kap. 1–5 §§, 11 kap. 5 och 6 §§ och rubriken till 10 kap. sparbankslagen (1987:619) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

5 §¹⁸

Reglementet *skall* ange

1. sparbankens *firma*,
2. sparbankens verksamhetsområde,
3. den ort i Sverige där styrelsen *skall* ha sitt säte,
4. de rörelsegrenar som sparbanken avser att driva,
5. grundfondens belopp samt huruvida hela grundfonden eller del av denna *skall* betalas tillbaka med eller utan ränta,
6. antalet huvudmän,
7. den kommunala valkorporation som *skall* förrätta val av huvudmän och, där sådant val *skall* förrättas av flera korporationer, fördelningen av antalet mandat dem emellan, samt ordningen för att åstadkomma en successiv förnyelse av huvudmannakåren och det närmare förfarandet i övrigt vid huvudmannavalen,
8. antalet eller lägsta och högsta antalet styrelseledamöter och revisorer samt eventuella ersättare, som *skall* utses av sparbanksstämman, samt tiden för

Reglementet *ska* ange

1. sparbankens *företagsnamn*,
5. grundfondens belopp samt huruvida hela grundfonden eller del av denna *ska* betalas tillbaka med eller utan ränta,
7. den kommunala valkorporation som *ska* förrätta val av huvudmän och, där sådant val *ska* förrättas av flera korporationer, fördelningen av antalet mandat dem emellan, samt ordningen för att åstadkomma en successiv förnyelse av huvudmannakåren och det närmare förfarandet i övrigt vid huvudmannavalen,
8. antalet eller lägsta och högsta antalet styrelseledamöter och revisorer samt eventuella ersättare, som *ska* utses av sparbanksstämman, samt tiden för

¹⁸ Senaste lydelse 2000:39.

deras uppdrag,

9. sättet att sammankalla sparbanksstämman, samt

10. vilka ärenden som *skall* förekomma på den ordinarie stämman.

Om banken *skall* ha euro som redovisningsvaluta enligt 4 kap. 6 § bokföringslagen (1999:1078), *skall* detta anges i reglementet. I så fall *skall* det i reglementet också anges att grundfondens belopp *skall* vara bestämt i euro.

deras uppdrag,

10. vilka ärenden som *ska* förekomma på den ordinarie stämman.

Om banken *ska* ha euro som redovisningsvaluta enligt 4 kap. 6 § bokföringslagen (1999:1078), *ska* detta anges i reglementet. I så fall *ska* det i reglementet också anges att grundfondens belopp *ska* vara bestämt i euro.

4 a kap.

12 b §¹⁹

Revisionsberättelsens inledning ska innehålla uppgift om

1. bankens *firma* och organisationsnummer,

2. vilken räkenskapsperiod som revisionsberättelsen avser,

3. vilket eller vilka normsystem för redovisning som banken har tillämpat, och

4. revisorns etableringsort.

Revisionsberättelsen ska vara undertecknad av revisorn och innehålla uppgift om vilken dag revisionen avslutades.

1. bankens *företagsnamn* och organisationsnummer,

10 kap. Sparbanks *firma*

En sparbanks *firma* *skall* innehålla ordet sparbank.

Firman *skall* registreras i bankregistret.

Om *firman* *skall* registreras på två eller flera språk, *skall* varje

10 kap. Sparbankens *företagsnamn*

En sparbanks *företagsnamn* *ska* innehålla ordet sparbank.

Företagsnamnet *ska* registreras i bankregistret.

Om *företagsnamnet* *ska* registreras på två eller flera språk,

1 §²⁰

¹⁹ Senaste lydelse 2016:434.

²⁰ Senaste lydelse 2004:304.

lydelse anges i bankens reglemente.

ska varje lydelse anges i bankens reglemente.

2 §²¹

En sparbanks *firma* skall tydligt skilja sig från andra ännu bestående *firmor* som är införda i bankregistret samt från benämningar på utländska bankföretag, som är allmänt kända i Sverige.

För registrering av *firma* gäller i övrigt vad som föreskrivs i *firmalagen (1974:156)*.

En sparbanks *företagsnamn* ska tydligt skilja sig från andra ännu bestående *företagsnamn* som är införda i bankregistret samt från benämningar på utländska bankföretag, som är allmänt kända i Sverige.

För registrering av *företagsnamn* gäller i övrigt vad som föreskrivs i *lagen (2019:000) om företagsnamn*.

3 §²²

En sparbanks styrelse kan anta *bifirma*. Bestämmelsen i 1 § andra stycket och 2 § om *firma* gäller även *bifirma*. Ordet bank eller sparbank får bara användas i *bifirma* för bankverksamhet.

En sparbanks styrelse kan anta *ett särskilt företagsnamn*. Bestämmelsen i 1 § andra stycket och 2 § om *företagsnamn* gäller även för *ett särskilt företagsnamn*. Ordet bank eller sparbank får bara användas i *ett särskilt företagsnamn* för bankverksamhet.

4 §²³

Skriftliga handlingar, som utfärdas för en sparbank, bör undertecknas med bankens *firma*. Om styrelsen eller annan ställföreträdare för banken har utfärdat en handling utan firmateckning och det inte framgår av dess innehåll att den utfärdats på

Skriftliga handlingar, som utfärdas för en sparbank, bör undertecknas med bankens *företagsnamn*. Om styrelsen eller annan ställföreträdare för banken har utfärdat en handling utan firmateckning och det inte framgår av dess innehåll att den ut-

²¹ Senaste lydelse 2004:304.

²² Senaste lydelse 2004:304.

²³ Senaste lydelse 2004:304.

bankens vägnar, är de som under-tecknat handlingen solidariskt ansvariga för förpliktelse enligt handlingen såsom för egen skuld. Detta gäller dock inte om det av omständigheterna vid handlingens tillkomst framgick att den utfärdades för banken och den till vilken handlingen ställts av banken får ett behörigen under-tecknat godkännande av handlingen utan oskäligt dröjsmål efter det att detta begärts eller personlig ansvarighet gjorts gällande mot under-tecknarna.

färdats på bankens vägnar, är de som under-tecknat handlingen solidariskt ansvariga för förpliktelse enligt handlingen såsom för egen skuld. Detta gäller dock inte om det av omständigheterna vid handlingens tillkomst framgick att den utfärdades för banken och den till vilken handlingen ställts av banken får ett behörigen under-tecknat godkännande av handlingen utan oskäligt dröjsmål efter det att detta begärts eller personlig ansvarighet gjorts gällande mot under-tecknarna.

5 §²⁴

I *firmalagen (1974:156)* finns bestämmelser om förbud mot användning av *firma* och om hävande av *firmaregistrering*.

I *lagen (2019:000) om företagsnamn* finns bestämmelser om förbud mot användning av ett *företagsnamn* och om hävande av en *registrering av ett företagsnamn*.

11 kap.

5 §²⁵

I *firmalagen (1974:156)* finns bestämmelser om avförande av en *firma* ur registret sedan en dom om hävande av *firmaregistreringen* har vunnit laga kraft.

I *lagen (2019:000) om företagsnamn* finns bestämmelser om avförande av ett *företagsnamn* ur registret sedan en dom om hävande av en *registrering av ett företagsnamn* har vunnit laga kraft.

²⁴ Senaste lydelse 2004:304.

²⁵ Senaste lydelse 2004:304.

6 §²⁶

Ett beslut av registreringsmyndigheten att skriva av en anmälan om registrering eller att vägra registrering enligt 3 § andra stycket får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Detsamma gäller beslut enligt 7 kap. 7 § tredje stycket och 8 kap. 8 §. Ett beslut av registreringsmyndigheten att vägra registrering av *en firma* överklagas dock till Patent- och marknadsdomstolen. Ett överklagande ska ha kommit in inom två månader från dagen för beslutet.

Ett beslut av registreringsmyndigheten att skriva av en anmälan om registrering eller att vägra registrering enligt 3 § andra stycket får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Detsamma gäller beslut enligt 7 kap. 7 § tredje stycket och 8 kap. 8 §. Ett beslut av registreringsmyndigheten att vägra registrering av *ett företagsnamn* överklagas dock till Patent- och marknadsdomstolen. *Detsamma gäller ett beslut att vägra registrering på grund av 2 kap. 10 § lagen (2019:000) om företagsnamn.* Ett överklagande ska ha kommit in inom två månader från dagen för beslutet.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

²⁶ Senaste lydelse 2016:205.

1.12 Förslag till lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 2 §, 5 kap. 4 §, 8 kap. 13 a §, 12 kap. 4, 24 och 31 §§, 14 kap. 1–3 §§, 15 kap. 5 och 6 §§ och rubriken till 14 kap. lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap. 2 §²⁷

Föreningens stadgar ska ange

1. föreningens *firma*, 1. föreningens *företagsnamn*,
2. den ort i Sverige där föreningens styrelse ska ha sitt säte,
3. ändamålet med föreningens verksamhet och verksamhetens art,
4. den insats som varje medlem ska delta med i föreningen, hur insatserna ska fullgöras samt i vilken utsträckning en medlem får delta i föreningen med en insats utöver vad han eller hon är skyldig att delta med,
5. för det fall att regelbundna avgifter till föreningen eller avgifter till föreningen som är beroende av särskilda beslut om uttaxering ska förekomma, avgifternas belopp eller de högsta belopp som de får bestämmas till,
6. antalet eller lägsta och högsta antalet styrelseledamöter och revisorer samt eventuella suppleanter, tiden för deras uppdrag samt, om någon av dem ska utses på annat sätt än som anges i denna lag, hur det i så fall ska ske,
7. för det fall att fullmäktige enligt 7 kap. 1 § andra stycket ska finnas, deras befogenhet, hur de ska utses och tiden för deras uppdrag,
8. inom vilken tid och hur en föreningsstämma ska sammankallas samt hur andra meddelanden ska förmedlas till medlemmarna eller fullmäktige,
9. vilka ärenden som ska förekomma på en ordinarie föreningsstämma,

²⁷ Senaste lydelse 2016:108.

10. vilken tid föreningens räkenskapsår ska omfatta,
11. grunderna för fördelning av föreningens vinst och hur man ska göra med föreningens behållna tillgångar när föreningen upplöses, och
12. för det fall att förlagsinsatser som avses i 5 kap. eller insatsmission som avses i 10 kap. 21 § ska förekomma, vad som ska gälla för dessa.

Första stycket 6 gäller inte arbetstagarrepresentanter som har utsetts enligt lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda.

Om föreningen ska ha euro som redovisningsvaluta enligt 4 kap. 6 § bokföringslagen (1999:1078), ska detta anges i stadgarna. I så fall ska det i stadgarna också anges att den insats som varje medlem ska delta med i föreningen ska vara bestämd i euro.

Vid byte av redovisningsvaluta får ändring av uppgift som avses i första stycket 4 om insatsbelopp anstå till den första ordinarie föreningsstämman efter det att beslutet om byte av redovisningsvaluta fick verkan.

5 kap.

4 §²⁸

För varje förlagsinsats ska föreningen utfärda ett förlagsandelsbevis. Beviset ska ställas till viss man, till innehavaren eller till viss man eller order och innehålla uppgift om

1. föreningens *firma*, 1. föreningens *företagsnamn*,
2. nummer eller annan beteckning för beviset,
3. insatsens storlek,
4. den rätt till utdelning som insatsen medför,
5. det sätt på vilket utdelning ska utbetalas och inlösen ske,
6. föreskrifter som avses i 2 § första stycket, samt
7. erinran enligt 2 § andra stycket.

Förlagsandelsbeviset ska undertecknas av föreningen. Styrelseledamöters eller firmatecknares namnteckning får återges genom tryckning eller på liknande sätt. Bestämmelsen i 1 kap. 7 § ska inte tillämpas.

I stadgarna kan det bestämmas att föreningen får registrera förlagsandelar hos en svensk värdepapperscentral enligt lagen (1998:1479)

²⁸ Senaste lydelse 2016:47.

om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument i stället för att utfärda förlagsandelsbevis. Detta gäller dock inte förlagsandelar för vilka det gäller förvärvs begränsningar enligt 2 § första stycket första meningen.

Av 4 kap. 5 § lagen om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument följer att förlagsandelsbevis inte får utfärdas för förlagsandelar som har registrerats enligt den lagen.

Ett beslut som innebär att en förlagsandel inte längre ska vara registrerad hos en värdepapperscentral blir giltigt endast om den som har panträtt i förlagsandelen skriftligen har samtyckt till beslutet.

8 kap.

13 a §²⁹

Revisionsberättelsens inledning ska innehålla uppgift om

1. föreningens <i>firma</i> och orga-	1. föreningens <i>företagsnamn</i>
nisationsnummer,	och organisationsnummer,
2. vilken räkenskapsperiod som revisionsberättelsen avser, och	
3. revisorns etableringsort eller hemort.	

Revisionsberättelsen ska vara undertecknad av revisorn och innehålla uppgift om vilken dag revisionen avslutades.

12 kap.

4 §³⁰

Styrelserna för överlåtande och, vid absorption, övertagande föreningar ska upprätta en gemensam, daterad fusionsplan. Planen ska undertecknas av styrelsen i var och en av föreningarna.

I fusionsplanen ska det för varje förening anges

1. <i>firma</i> , organisationsnummer	1. <i>företagsnamn</i> , organisations-
och den ort där styrelsen ska ha	nummer och den ort där styrel-
sitt säte,	sen ska ha sitt säte,
2. den planerade tidpunkten för överlåtande förenings upplösning,	
3. de särskilda förmåner som, i förekommande fall, medlemmar i	
någon av föreningarna ska ha, och	
4. vilka rättigheter i den övertagande föreningen som innehavare	
av värdepapper med särskilda rättigheter i en överlåtande förening	

²⁹ Senaste lydelse 2016:432.

³⁰ Senaste lydelse 2016:108.

ska ha eller vilka åtgärder som i övrigt ska vidtas till förmån för de nämnda innehavarna.

I fusionsplanen ska det även lämnas en redogörelse för de omständigheter som kan vara av vikt vid bedömningen av fusionens lämplighet för föreningarna. Om medlemmar i någon av föreningarna ska ha särskilda förmåner i samband med fusionen, ska det framgå av redogörelsen hur förmånerna har bestämts.

Vid kombination ska fusionsplanen även innehålla

1. stadgar för den övertagande föreningen, och
2. fullständigt namn, personnummer eller, om sådant saknas, födelsedatum samt postadress för styrelseledamot och revisor och, i förekommande fall, styrelsesuppleant och revisorssuppleant.

24 §³¹

Fusionsplanen enligt 23 § ska innehålla uppgift om

1. de fusionerande föreningarnas form, <i>firma</i> och säte, 2. utbytesförhållanden mellan andelar och förekommande värdepapper i överlåtande respektive övertagande förening och eventuell kontant betalning, 3. de villkor som ska gälla för tilldelning av andelar och förekommande värdepapper i den övertagande föreningen, 4. den gränsöverskridande fusionens sannolika följder för sysselsättningen, 5. från vilken tidpunkt och på vilka villkor andelar och förekommande värdepapper medför rätt till utdelning i den övertagande föreningen, 6. från vilken tidpunkt de fusionerande föreningarnas transaktioner bokföringsmässigt ska anses ingå i den övertagande föreningen, 7. vilka rättigheter i den övertagande föreningen som ska tillkomma innehavare av särskilda rättigheter i överlåtande förening eller vilka åtgärder som i övrigt ska vidtas till förmån för de nämnda innehavarna, 8. arvode och annan särskild förmån som med anledning av fusionen ska lämnas till en styrelseledamot, verkställande direktör eller motsvarande befattningshavare eller till den som utför granskning enligt 26 § eller 29 § 2,	1. de fusionerande föreningarnas form, <i>företagsnamn</i> och säte,

³¹ Senaste lydelse 2008:3.

9. stadgar för den övertagande föreningen,

10. värdet av de tillgångar och skulder som ska överföras till den övertagande föreningen och de överväganden som har gjorts vid värderingen, och

11. datum för de räkenskaper som har legat till grund för fastställandet av villkoren för fusionen.

I förekommande fall ska fusionsplanen också innehålla uppgift om hur arbetstagarna deltar i den process genom vilken formerna för arbetstagarnas medverkan i den övertagande föreningen beslutas.

Vid kombination ska fusionsplanen också innehålla uppgift om den övertagande föreningens form, *firma* och säte.

Vid kombination ska fusionsplanen också innehålla uppgift om den övertagande föreningens form, *företagsnamn* och säte.

31 §³²

Vid en gränsöverskridande fusion ska skyldigheten enligt 6 § att ge in fusionsplanen med bifogade handlingar för registrering fullgöras av den svenska förening som deltar i fusionen. Om flera svenska föreningar deltar, ska skyldigheten fullgöras av den svenska förening som är övertagande förening eller, om den övertagande föreningen inte är en svensk förening, av den äldsta av de överlåtande svenska föreningarna.

Om fusionsplanen eller de handlingar som är fogade till planen är avfattade på annat språk än svenska, ska sökanden ge in en översättning till svenska. Översättningen ska vara gjord av en översättare som är auktoriserad eller har motsvarande utländsk behörighet. Bolagsverket får medge att någon översättning inte ges in.

I anmälan om registrering ska lämnas uppgift om

1. form, *firma* och säte för var och en av de fusionerande föreningarna, 1. form, *företagsnamn* och säte för var och en av de fusionerande föreningarna,

2. de register där föreningarna är registrerade och de nummer som används för identifiering i registren,

3. hur borgenärer och, i förekommande fall, medlemmar ska förfara för att utöva sina rättigheter samt de adresser där fullständig information om detta förfarande kostnadsfritt kan erhållas, och

4. föreningarnas adresser.

³² Senaste lydelse 2008:3.

När registreringen kungörs enligt 15 kap. 2 §, ska kungörelsen innehålla de uppgifter som avses i tredje stycket 1–3.

14 kap. Föreningens *firma*

14 kap. Föreningens *företagsnamn*

1 §³³

En ekonomisk föreningens *firma* skall innehålla orden ”ekonomisk” och ”förening” eller förkortningen ”ek.för.”. I *firman* får inte ordet ”bolag” eller något annat som betecknar ett bolagsförhållande tas in på ett sådant sätt som kan leda till missförståndet att ett bolag innehar *firman*. *Firman* skall tydligt skilja sig från andra ännu bestående *firmor* som är införda i det föreningsregister som avses i 15 kap. 1 §. Registreringen av en föreningens *firma* gäller för hela landet. I övrigt finns bestämmelser om registreringen i *firmalagen* (1974:156).

Om föreningens *firma* skall registreras på två eller flera språk, skall varje lydelse anges i stadgarna.

Föreningens styrelse kan anta *bifirma*. Bestämmelserna i första stycket gäller även *bifirma*. Uttrycket ekonomisk förening eller förkortning *därav* får dock inte tas in i en *bifirma*.

En ekonomisk föreningens *företagsnamn* ska innehålla orden ”ekonomisk” och ”förening” eller förkortningen ”ek.för.” I *företagsnamnet* får inte ordet ”bolag” eller något annat som betecknar ett bolagsförhållande tas in på ett sådant sätt som kan leda till missförståndet att ett bolag innehar *företagsnamnet*. *Företagsnamnet* ska tydligt skilja sig från andra ännu bestående *företagsnamn* som är införda i det föreningsregister som avses i 15 kap. 1 §. Registreringen av en föreningens *företagsnamn* gäller för hela landet. I övrigt finns bestämmelser om registreringen i *lagen* (2019:000) om *företagsnamn*.

Om föreningens *företagsnamn* ska registreras på två eller flera språk, ska varje lydelse anges i stadgarna.

Föreningens styrelse kan anta *ett särskilt företagsnamn*. Bestämmelserna i första stycket gäller även *för ett särskilt företagsnamn*. Uttrycket ekonomisk förening eller en förkortning *av det* får

³³ Senaste lydelse 1992:1449.

dock inte tas in i ett särskilt företagsnamn.

2 §

Skriftliga handlingar som utfärdas för en förening bör undertecknas med föreningens *firma*. Har styrelsen eller någon annan ställföreträdare för föreningen utfärdat en handling utan firmateckning och framgår det inte av handlingens innehåll att den har utfärdats på föreningens vägnar, svarar de som har undertecknat handlingen solidariskt för förpliktelsen enligt handlingen. Detta gäller dock inte, om

1. det framgick av omständigheterna vid handlingens tillkomst att handlingen utfärdades för föreningen, samt

2. medkontrahenten har fått ett av föreningen behörigen undertecknat godkännande av handlingen utan oskäligt dröjsmål efter det att antingen en begäran om sådant godkännande har framställts eller personlig ansvarighet har gjorts gällande mot undertecknarna.

3 §

Endast ekonomisk förening får i *sin firma* använda uttrycket ekonomisk förening eller förkortning *därav*.

I *firmalagen* (1974:156) finns bestämmelser om förbud mot användning av *firma* och om hävande av *firmaregistrering*.

Endast *en* ekonomisk förening får i *sitt företagsnamn* använda uttrycket ekonomisk förening eller *en* förkortning *av det*.

I *lagen* (2019:000) om *företagsnamn* finns bestämmelser om förbud mot användning av *ett företagsnamn* och om hävande av *en registrering av ett företagsnamn*.

15 kap.**5 §**

I *firmalagen* (1974:156) finns bestämmelser om avförande av *en firma* ur registret sedan en dom om hävande av *firmaregistrering* har vunnit laga kraft.

I *lagen* (2019:000) om *företagsnamn* finns bestämmelser om avförande av *ett företagsnamn* ur registret sedan en dom om hävande av *en registrering av ett företagsnamn* har vunnit laga kraft.

6 §³⁴

Ett beslut av Bolagsverket att skriva av en anmälan om registrering eller att vägra registrering enligt 4 § andra stycket får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Detsamma gäller ett beslut av Bolagsverket som avses i 4 a §, 7 kap. 15 §, 8 kap. 2, 6, 9 eller 17 §, 11 kap. 18 §, 12 kap. 19 § eller 16 kap. 2 § samt beslut i ett tillståndsärende enligt 6 kap. 3, 4 eller 11 §, 8 kap. 3–5 §§, 10 kap. 14 § 2 eller 12 kap. 11 § eller beslut att vägra utfärda ett intyg enligt 12 kap. 36 §. Ett beslut av Bolagsverket att vägra registrering av *en firma* överklagas dock till Patent- och marknadsdomstolen. Ett överklagande ska ha kommit in inom två månader från dagen för beslutet.

Ett beslut av Bolagsverket att skriva av en anmälan om registrering eller att vägra registrering enligt 4 § andra stycket får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Detsamma gäller ett beslut av Bolagsverket som avses i 4 a §, 7 kap. 15 §, 8 kap. 2, 6, 9 eller 17 §, 11 kap. 18 §, 12 kap. 19 § eller 16 kap. 2 § samt beslut i ett tillståndsärende enligt 6 kap. 3, 4 eller 11 §, 8 kap. 3–5 §§, 10 kap. 14 § 2 eller 12 kap. 11 § eller beslut att vägra utfärda ett intyg enligt 12 kap. 36 §. Ett beslut av Bolagsverket att vägra registrering av *ett företagsnamn* överklagas dock till Patent- och marknadsdomstolen. *Detsamma gäller ett beslut att vägra registrering på grund av 2 kap. 10 § lagen* (2019:000) *om företagsnamn*. Ett överklagande ska ha kommit in inom två månader från dagen för beslutet.

³⁴ Senaste lydelse 2016:206.

Skatteverkets beslut enligt 12 kap. 13 § om hinder mot verkställande av fusionsplan får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

1.13 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:613) om miljöavgift på utsläpp av kväveoxider vid energiproduktion

Härigenom föreskrivs att 18 § lagen (1990:613) om miljöavgift på utsläpp av kväveoxider vid energiproduktion ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

18 §³⁵

Naturvårdsverket *skall* föra register över vad som förekommer i ett avgiftsärende.

Från register som förs enligt första stycket får nedan angivna uppgifter lämnas ut till en enskild, om det inte av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon närstående lider men om uppgiften röjs.

Uppgifter får lämnas ut om

1. namn och personnummer,
2. organisationsnummer, namn och *firma*,
3. adress,
4. slag av verksamhet, och
5. tidpunkt för registrering samt i förekommande fall avregistrering.

Naturvårdsverket *ska* föra register över vad som förekommer i ett avgiftsärende.

Från register som förs enligt första stycket får nedan angivna uppgifter lämnas ut till en enskild, om det inte av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon närstående lider men om uppgiften röjs.

2. organisationsnummer, namn och *företagsnamn*,

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

³⁵ Senaste lydelse 2002:411.

1.14 Förslag till lag om ändring i bostadsrättslagen (1991:614)

Härigenom föreskrivs att 9 kap. 5, 6, och 31 §§ och rubriken närmast före 9 kap. 6 § bostadsrättslagen (1991:614) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

5 §³⁶

Bostadsrättsföreningens stadgar ska ange

1. föreningens *firma*, 1. föreningens *företagsnamn*,
 2. den ort i Sverige där föreningens styrelse ska ha sitt säte,
 3. ändamålet med föreningens verksamhet och verksamhetens art,
 4. om upplåtelseavgift, överlåtelseavgift, pantsättningsavgift och avgift för andrahandsupplåtelse kan tas ut,
 5. grunderna för beräkning av årsavgift, överlåtelseavgift, pantsättningsavgift och avgift för andrahandsupplåtelse,
 6. i det fall rätten att bestämma ersättning för bostadsrätt vid överlåtelse ska vara inskränkt, grunderna för beräkning av ersättning,
 7. grunderna för avsättning av medel för att säkerställa underhållet av föreningens hus,
 8. antalet eller lägsta och högsta antalet styrelseledamöter och revisorer samt eventuella suppleanter, tiden för deras uppdrag samt, om någon av dem ska utses på annat sätt än som anges i denna lag, hur det ska ske,
 9. inom vilken tid och hur föreningsstämman ska sammankallas samt hur andra meddelanden ska komma till medlemmarnas kännedom,
 10. vilka ärenden som ska förekomma på ordinarie stämma,
 11. vilken tid föreningens räkenskapsår ska omfatta, samt
 12. grunderna för fördelning av föreningens vinst samt hur man ska göra med föreningens behållna tillgångar när föreningen upplöses.
- Första stycket 8 gäller inte arbetstagarrepresentanter som har utsetts enligt lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda.

³⁶ Senaste lydelse 2014:319.

Firma

Bostadsrättsföreningens *firma* skall innehålla ordet ”bostadsrättsförening”.

I firman får inte ordet ”bolag” eller något annat ord som betecknar ett bolagsförhållande tas in på så sätt att det kan leda till missförstånd att ett bolag innehar *firman*.

Firman skall tydligt skilja sig från andra hos Bolagsverket förut registrerade och ännu bestående *föreningsfirmor* med säte i samma län. För registrering av *föreningsfirma* gäller i övrigt bestämmelserna i *firmalagen* (1974:156).

Endast en bostadsrättsförening eller en sammanslutning av bostadsrättsföreningar får använda ordet ”bostadsrätt” eller en sammansättning med detta ord i *sin firma* eller i övrigt vid beteckning av rörelsen.

*Företagsnamn*6 §³⁷

Bostadsrättsföreningens *företagsnamn* ska innehålla ordet ”bostadsrättsförening”.

I företagsnamnet får inte ordet ”bolag” eller något annat ord som betecknar ett bolagsförhållande tas in på så sätt att det kan leda till missförstånd att ett bolag innehar *företagsnamnet*.

Företagsnamnet ska tydligt skilja sig från andra hos Bolagsverket förut registrerade och ännu bestående *företagsnamn för föreningar* med säte i samma län. För registrering av *en* *föreningsföretagsnamn* gäller i övrigt bestämmelserna i *lagen* (2019:000) om *företagsnamn*.

Endast en bostadsrättsförening eller en sammanslutning av bostadsrättsföreningar får använda ordet ”bostadsrätt” eller en sammansättning med detta ord i *sitt företagsnamn* eller i övrigt vid beteckning av rörelsen.

31 §³⁸

Bestämmelserna om registrering m.m. i 15 kap. lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar gäller i fråga om bostadsrättsföreningar. Ett beslut om sådan ändring av stadgarna att

Bestämmelserna om registrering m.m. i 15 kap. lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar gäller i fråga om bostadsrättsföreningar. Ett beslut om sådan ändring av stadgarna att

³⁷ Senaste lydelse 2004:247.

³⁸ Senaste lydelse 2004:247.

styrelsens säte skall flyttas från ett län till ett annat får dock inte registreras, om bostadsrättsföreningens *firma* på grund av bestämmelserna i 6 § tredje stycket detta kapital inte får föras in i Bolagsverkets register.

styrelsens säte skall flyttas från ett län till ett annat får dock inte registreras, om bostadsrättsföreningens *företagsnamn* på grund av bestämmelserna i 6 § tredje stycket detta kapital inte får föras in i Bolagsverkets register.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

1.15 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:615) om omregistrering av vissa bostadsföreningar till bostadsrättsföreningar

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1991:615) om omregistrering av vissa bostadsföreningar till bostadsrättsföreningar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §³⁹

Omregistrering får ske under förutsättning

1. att bostadsföreningen har beslutat ändra innehållet i sina stadgar i överensstämmelse med bestämmelserna i bostadsrättslagen (1991:614),

2. att bostadsföreningen har minst tre medlemmar och har utsett styrelse och revisor för bostadsrättsföreningen i enlighet med bestämmelserna i 9 kap. 12 och 26 §§ bostadsrättslagen,

3. att bostadsföreningen har beslutat ändra *sin firma* till överensstämmelse med bestämmelserna i 9 kap. 6 § bostadsrättslagen, samt

3. att bostadsföreningen har beslutat ändra *sitt företagsnamn* till överensstämmelse med bestämmelserna i 9 kap. 6 § bostadsrättslagen, samt

4. att en sådan ekonomisk plan som anges i 4 § denna lag har upprättats och registreras samtidigt med att föreningen omregistreras.

I fråga om omregistreringen tillämpas i övrigt bestämmelserna i 9 kap. 31 § bostadsrättslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

³⁹ Senaste lydelse 1993:315.

1.16 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.

Härigenom föreskrivs att 5, 5 a §, 7 och 27 §§ och rubriken närmast före 5 § lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Firma

Företagsnamn

5 §⁴⁰

Det utländska företags verksamhet genom filial i Sverige ska drivas under *firma*, som innehåller ordet filial.

Firman ska tydligt skilja sig från andra bestående *firmor* som tidigare införts i aktiebolagsregistret eller filialregistret. *Firman* för ett utländskt bankföretags filial ska dessutom innehålla ordet bank. För registrering av en filials *firma* gäller i övrigt vad som föreskrivs i *firmalagen* (1974:156).

Det utländska företags verksamhet genom filial i Sverige ska drivas under *ett företagsnamn*, som innehåller ordet filial.

Företagsnamnet ska tydligt skilja sig från andra bestående *företagsnamn* som tidigare införts i aktiebolagsregistret eller filialregistret. *Företagsnamnet* för ett utländskt bankföretags filial ska dessutom innehålla ordet bank. För registrering av en filials *företagsnamn* gäller i övrigt vad som föreskrivs i *lagen* (2019:000) om *företagsnamn*.

5 a §⁴¹

Filialens brev, fakturor, orderblanketter och webbplatser ska innehålla uppgift om det utländska företags rättsliga form och säte, det utländska register där företaget är registrerat, företags

Filialens brev, fakturor, orderblanketter och webbplatser ska innehålla uppgift om det utländska företags rättsliga form och säte, det utländska register där företaget är registrerat, företags

⁴⁰ Senaste lydelse 2011:722.

⁴¹ Senaste lydelse 2011:722.

nummer i detta register samt filialens *firma* och organisationsnummer enligt lagen (1974:174) om identitetsbeteckning för juridiska personer m.fl. och det svenska register där filialen är registrerad.

Om det finns särskilda skäl, får registreringsmyndigheten tillåta att en filial inte lämnar uppgift om sin *firma* på sina webbplatser. Ett sådant tillstånd ska begränsas till viss tid och får förenas med villkor.

nummer i detta register samt filialens *företagsnamn* och organisationsnummer enligt lagen (1974:174) om identitetsbeteckning för juridiska personer m.fl. och det svenska register där filialen är registrerad.

Om det finns särskilda skäl, får registreringsmyndigheten tillåta att en filial inte lämnar uppgift om *sitt företagsnamn* på sina webbplatser. Ett sådant tillstånd ska begränsas till viss tid och får förenas med villkor.

7 §

Om förbud mot användning av *firma* och om hävande av *firmaregistrering* finns bestämmelser i *firmalagen* (1974:156).

Anser någon i annat fall än som avses i första stycket att han lider skada av registrering som gjorts i filialregistret, får han hos domstol föra talan om registreringens hävande och om skadestånd.

Om förbud mot användning av *ett företagsnamn* och om hävande av *en registrering av ett företagsnamn* finns bestämmelser i *lagen* (2019:000) om *företagsnamn*.

Anser någon i annat fall än som avses i första stycket att han *eller hon* lider skada av *en* registrering som gjorts i filialregistret, får han *eller hon* hos domstol föra talan om registreringens hävande och om skadestånd.

27 §⁴²

En förvaltningsmyndighets beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. En förvaltningsmyndighets beslut att vägra registrering av en firma överklagas dock till

En förvaltningsmyndighets beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. En förvaltningsmyndighets beslut att vägra registrering av *ett företagsnamn* eller *en änd-*

⁴² Senaste lydelse 2016:208.

Patent- och marknadsdomstolen. *rad verksamhet* överklagas dock till Patent- och marknadsdomstolen.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

1.17 Förslag till lag om ändring i stiftelselagen (1994:1220)

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 6 §, 8 kap. 1–4 §§, 10 kap. 2, 6, 10 och 13 §§, 11 kap. 2 och 4 §§ och rubriken till 8 kap. stiftelselagen (1994:1220) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

6 §

En stiftelse *skall* ha ett namn. Namnet *skall* innehålla ordet stiftelse.

Ingen annan än en stiftelse får i eller en förkortning av detta ord.

Bestämmelser om stiftelses *firma* finns i 8 kap.

En stiftelse *ska* ha ett namn. Namnet *ska* innehålla ordet stiftelse.

I sitt namn använda ordet stiftelse

Bestämmelser om *en* stiftelses *företagsnamn* finns i 8 kap.

8 kap. Stiftelses *firma*

8 kap. Stiftelsens *företagsnamn*

1 §

En stiftelses *firma skall* tydligt skilja sig från andra *firmor* som förut är införda i stiftelseregistret. I *en firma* som skiljer sig från stiftelsens namn får inte ordet stiftelse eller en förkortning av detta ord ingå. I övrigt finns bestämmelser om registreringen i *firmalagen (1974:156)*.

En stiftelses *företagsnamn ska* tydligt skilja sig från andra *företagsnamn* som förut är införda i stiftelseregistret. I *ett företagsnamn* som skiljer sig från stiftelsens namn får inte ordet stiftelse eller en förkortning av detta ord ingå. I övrigt finns bestämmelser om registreringen i *lagen (2019:000) om företagsnamn*.

2 §

I *firmalagen (1974:156)* finns bestämmelser om förbud mot användning av *firma* och om hävande av *firmaregistrering*.

I *lagen (2019:000) om företagsnamn* finns bestämmelser om förbud mot användning av *ett företagsnamn* och om hävande av *en registrering av ett företagsnamn*.

3 §

Om *en* i stiftelseförordnandet *angiven firma* inte kan registreras, får styrelsens eller förvaltarens beslut om *ny firma* tillämpas utan att bestämmelserna i 6 kap. iakttas.

Om *ett* i stiftelseförordnandet *angivet företagsnamn* inte kan registreras, får styrelsens eller förvaltarens beslut om *ett nytt företagsnamn* tillämpas utan att bestämmelserna i 6 kap. iakttas.

4 §

Skriftliga handlingar som utfärdas för en stiftelse i dess näringsverksamhet bör undertecknas med angivande av stiftelsens *firma*. Vid angivande av *firma* som inte sammanfaller med stiftelsens namn *skall* på lämpligt sätt alltid anges att det är en stiftelse som innehar *firman*.

Skriftliga handlingar som utfärdas för en stiftelse i dess näringsverksamhet bör undertecknas med angivande av stiftelsens *företagsnamn*. Vid angivande av *ett företagsnamn* som inte sammanfaller med stiftelsens namn *ska det* på lämpligt sätt alltid anges att det är en stiftelse som innehar *företagsnamnet*.

Har styrelsen eller förvaltaren eller någon annan företrädare för stiftelsen utfärdat en handling utan firmateckning och framgår det inte av handlingens innehåll att den har utfärdats på stiftelsens vägnar, svarar de som har undertecknat handlingen solidariskt för förpliktelsen enligt handlingen. Detta gäller dock inte, om

1. det framgick av omständigheterna vid handlingens tillkomst att handlingen utfärdades för stiftelsen, samt

2. medkontrahenten har fått ett av stiftelsen behörigen undertecknat godkännande av handlingen utan oskäligt dröjsmål efter det att antingen en begäran om sådant godkännande har framställts eller personlig ansvarighet har gjorts gällande mot undertecknarna.

10 kap.

2 §⁴³

En stiftelses styrelse eller förvaltare ska anmäla stiftelsen för registrering i stiftelseregistret senast sex månader efter det att stiftelsen bildades.

⁴³ Senaste lydelse 2009:244.

Anmälan ska innehålla uppgift om

1. stiftelsens postadress och telefon,
2. styrelseledamöternas namn, personnummer, bostadsadress, postadress och telefon eller förvaltarens namn eller *firma*, organisationsnummer, postadress och telefon,
2. styrelseledamöternas namn, personnummer, bostadsadress, postadress och telefon eller förvaltarens namn eller *företagsnamn*, organisationsnummer, postadress och telefon,
3. revisorns namn, personnummer och postadress samt, om revisorn är ett registrerat revisionsbolag, vem som är huvudansvarig för revisionen och bolagets organisationsnummer.

Vid egen förvaltning ska anmälan vidare innehålla uppgift om den ort där styrelsen har sitt säte eller, om säte inte är bestämt, där förvaltningen huvudsakligen utövas. Vid anknuten förvaltning ska uppgift i stället lämnas om den ort där förvaltaren har sitt säte eller, om säte inte är bestämt, där förvaltarens egen förvaltning huvudsakligen utövas eller, om förvaltaren är ett handelsbolag, där bolaget har sitt huvudkontor inrättat.

Till anmälan ska det fogas en kopia av stiftelseförordnandet, om det är möjligt. Har styrelsen eller förvaltaren enligt 2 kap. 7 § fattat beslut om namn för stiftelsen, ska anmälan innehålla uppgift även om namnet.

6 §⁴⁴

Innan en stiftelse börjar utöva näringsverksamhet ska styrelsen eller förvaltaren lämna uppgift för registrering i stiftelseregistret om

1. *den firma* under vilken näringsverksamheten ska bedrivas, och
1. *det företagsnamn* under vilket näringsverksamheten ska bedrivas, och
2. näringsverksamhetens art.

Stiftelsen får registreras även i stiftelseregister hos registreringsmyndighet för annat eller andra län, om verksamheten är avsedd att utövas där.

10 §

I *firmalagen (1974:156)* finns bestämmelser om avförande av *en firma* ur registret sedan en

I *lagen (2019:000) om företagsnamn* finns bestämmelser om avförande av *ett företagsnamn* ur

⁴⁴ Senaste lydelse 2009:244.

dom om att häva *firmaregistringen* har vunnit laga kraft.

registret sedan en dom om att häva *registreringen av företagsnamnet* har vunnit laga kraft.

13 §⁴⁵

Registreringsmyndighetens beslut enligt denna lag och beslut av Länsstyrelsen i Stockholms län enligt 12 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Ett beslut av registreringsmyndigheten att vägra registrering av en *firma* överklagas dock till Patent- och marknadsdomstolen.

Registreringsmyndighetens beslut enligt denna lag och beslut av Länsstyrelsen i Stockholms län enligt 12 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Ett beslut av registreringsmyndigheten att vägra registrering av *ett företagsnamn* överklagas dock till Patent- och marknadsdomstolen. *Detsamma gäller ett beslut att vägra registrering på grund av 2 kap. 10 § lagen (2019:000) om företagsnamn.*

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

11 kap.

2 §⁴⁶

För en insamlingsstiftelse gäller följande bestämmelser i

1 kap. (inledande bestämmelser): 4–5 b §§, 6 § första stycket första meningen och 9 §,

2 kap. (förvaltning): samtliga bestämmelser,

3 kap. (bokföring och årsredovisning m.m.): 1 §,

4 kap. (revision): 1–4 §§, 6 §, 7 § första–tredje och femte styckena, 7 a–14 §§, 15 § första och andra styckena samt 16 §,

5 kap. (skadestånd): 1–3 §§, 4 § första–tredje styckena samt 5 §,

6 kap. (ändring m.m. av föreskrifter i ett stiftelseförordnande): samtliga bestämmelser,

7 kap. (likvidation och upplösning): samtliga bestämmelser,

8 kap. (stiftelsens *firma*): samtliga bestämmelser, 8 kap. (stiftelsens *företagsnamn*): samtliga bestämmelser,

9 kap. (tillsyn m.m.): 1–9, 11 och 12 §§, samt

⁴⁵ Senaste lydelse 2016:210.

⁴⁶ Senaste lydelse 2009:567.

10 kap. (registrering): samtliga bestämmelser.

En insamlingsstiftelses namn ska innehålla ordet insamlingsstiftelse.

En insamlingsstiftelse är upplöst om den har saknat tillgångar under en sammanhängande tid av två år.

Bestämmelserna i 1 kap. 5–5 b §§, 6 § första stycket, 2–10 kap. samt andra stycket i denna paragraf gäller inte i fråga om insamlingsstiftelser vilkas tillgångar enligt stiftelseförordnandet får användas endast till förmån för bestämda fysiska personer.

4 §⁴⁷

För en kollektivavtalsstiftelse gäller följande bestämmelser i

1 kap. (inledande bestämmelser): 4–5 b §§, 6 § första stycket första meningen och 9 §,

2 kap. (förvaltning): samtliga bestämmelser,

3 kap. (bokföring och årsredovisning m.m.): 1 §,

4 kap. (revision): 1–4 §§, 6 §, 7 § första, andra och femte styckena samt 7 a–16 §§,

5 kap. (skadestånd): 1–3 §§, 4 § första stycket 1–4, andra och tredje styckena och 5 §,

6 kap. (ändring m.m. av föreskrifter i ett stiftelseförordnande): samtliga bestämmelser,

7 kap. (likvidation och upplösning): samtliga bestämmelser,

8 kap. (stiftelses *firma*): samtliga bestämmelser, 8 kap. (stiftelsens *företagsnamn*): samtliga bestämmelser,

9 kap. (tillsyn m.m.): 1 och 2 §§, 3 § andra stycket, 5 § första stycket 1, 6 § första och andra styckena, 7 och 8 §§, 10 § andra stycket och 11 och 12 §§, samt

10 kap. (registrering): samtliga bestämmelser.

Utan hinder av bestämmelserna i 6 kap. får stiftarna och stiftelsen genom skriftlig överenskommelse ändra eller upphäva stiftelseförordnandet. Vad som anges i 2–10 kap. om föreskrifter i ett stiftelseförordnande ska i fråga om en kollektivavtalsstiftelse gälla även föreskrifter för stiftelsen som har meddelats genom en sådan överenskommelse.

En kollektivavtalsstiftelses namn ska innehålla ordet kollektivavtalsstiftelse.

⁴⁷ Senaste lydelse 2009:567.

Vid tillämpning av 4 kap. 15 § ska en kollektivavtalsstiftelse behandlas som en sådan stiftelse som avses i 9 kap. 10 § första stycket.

En kollektivavtalsstiftelse är upplöst om den har saknat tillgångar under en sammanhängande tid av två år.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

1.18 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1927) om europeiska ekonomiska intressegrupperingar

Härigenom föreskrivs att 8, 9, 11 och 16 §§ och rubriken närmast före 8 § lagen (1994:1927) om europeiska ekonomiska intressegrupperingar ska ha följande lydelse.

Firma

En intressegrupperings *firma* skall innehålla orden ”europeisk ekonomisk intressegruppering” eller förkortningen ”EEIG”. *Firman* skall tydligt skilja sig från andra ännu bestående *firmor* som är införda i det EEIG-register som avses i 11 §. I övrigt finns bestämmelser om registrering i *firmalagen (1974:156)*.

En intressegrupperings *firma* får registreras på två eller flera språk, endast om varje lydelse anges i avtalet om att bilda intressegrupperingen.

I *firmalagen (1974:156)* finns bestämmelser om förbud mot användning av *firma* och om hävande av *firmaregistrering*

Företagsnamn

8 §

En intressegrupperings *företagsnamn* ska innehålla orden ”europeisk ekonomisk intressegruppering” eller förkortningen ”EEIG”. *Företagsnamnet* ska tydligt skilja sig från andra ännu bestående *företagsnamn* som är införda i det EEIG-register som avses i 11 §. I övrigt finns bestämmelser om registrering i *lagen (2019:000) om företagsnamn*.

En intressegrupperings *företagsnamn* får registreras på två eller flera språk, endast om varje lydelse anges i avtalet om att bilda intressegrupperingen.

9 §

I *lagen (2019:000) om företagsnamn* finns bestämmelser om förbud mot användning av *ett företagsnamn* och om hävande av *en registrering av ett företagsnamn*.

11 §⁴⁸

Registreringsmyndighet för intressegrupperingar är Bolagsverket.
 Registreringsmyndigheten Registreringsmyndigheten *ska*
skall föra ett register (EEIG- föra ett register (EEIG-registret)
 registret) över över

1. sådana intressegrupperingar som har sitt säte i Sverige, och
2. huvud- eller avdelningskontor i Sverige för sådana intressegrupperingar som inte har sitt säte i Sverige.

Registreringsmyndigheten Registreringsmyndigheten *ska*
skall utan dröjsmål i Post- och utan dröjsmål i Post- och Inrikes
 Inrikes Tidningar offentliggöra Tidningar offentliggöra vad som
 vad som införs i EEIG-registret. införs i EEIG-registret.

Regeringen eller, efter reger- Regeringen eller, efter reger-
 ingens bemyndigande, registre- ingens bemyndigande, registre-
 ringsmyndigheten får bestämma ringsmyndigheten får bestämma
 hur uppgifter enligt artikel 8 c i hur uppgifter enligt artikel 8 c i
 EEG-förordningen *skall* offent- EEG-förordningen *ska* offentlig-
 liggöras samt meddela föreskrif- göras samt meddela föreskrifter
 ter om avgifter i registrerings- om avgifter i registreringsären-
 ärenden. den.

Bestämmelser om avförande Bestämmelser om avförande
 av *firman* ur registret sedan en av *företagsnamnet* ur registret
 dom om hävande av *firma- sedan en dom om hävande av en*
registrering har vunnit laga kraft *registrering av ett företagsnamn*
 finns i *firmalagen (1974:156)*. har vunnit laga kraft finns i *lagen*
(2019:000) om företagsnamn.

16 §⁴⁹

Registreringsmyndighetens Registreringsmyndighetens
 beslut att skriva av en anmälan beslut att skriva av en anmälan
 om registrering eller att vägra re- om registrering eller att vägra re-
 gistrering får överklagas till all- gistrering får överklagas till all-
 män förvaltningsdomstol. Det- män förvaltningsdomstol. Det-
 samma gäller beslut enligt 13 § samma gäller beslut enligt 13 §
 tredje stycket och 15 §. Ett be- tredje stycket och 15 §. Ett be-
 slut av registreringsmyndigheten slut av registreringsmyndigheten

⁴⁸ Senaste lydelse 2004:243.

⁴⁹ Senaste lydelse 2016:212.

att vägra registrering av *en firma* överklagas dock till Patent- och marknadsdomstolen. Ett överklagande ska ha kommit in inom två månader från dagen för beslutet.

att vägra registrering av *ett företagsnamn* överklagas dock till Patent- och marknadsdomstolen. *Detsamma gäller ett beslut att vägra registrering på grund av 2 kap. 10 § lagen (2019:000) om företagsnamn.* Ett överklagande ska ha kommit in inom två månader från dagen för beslutet.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

1.19 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1570) om medlemsbanker

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1995:1570) om medlemsbanker att 1 a kap. 3 §, 2 kap. 4 §, 5 kap. 4 §, 7 a kap. 12 b §, 12 kap. 1–5 §§ och 13 kap. 5 och 6 §§, rubriken närmast före 1 a kap. 3 § och rubriken till 12 kap. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 a kap.

Firma

Företagsnamn

3 §⁵⁰

Ett europakooperativs *firma* skall innehålla beteckningen SCE. *Firman* skall tydligt skilja sig från andra ännu bestående *firmer* som är införda i det register som avses i 10 §.

Ett europakooperativs *företagsnamn* ska innehålla beteckningen SCE. *Företagsnamnet* ska tydligt skilja sig från andra ännu bestående *företagsnamn* som är införda i det register som avses i 10 §.

2 kap.

4 §⁵¹

Stadgarna *skall* ange

Stadgarna *ska* ange

1. medlemsbankens *firma*,

1. medlemsbankens *företagsnamn*,

2. den ort i Sverige där styrelsen *skall* ha sitt säte,

2. den ort i Sverige där styrelsen *ska* ha sitt säte,

3. de rörelsegrenar som banken avser att driva,

4. villkoren för medlemskap i banken,

5. den insats med vilken varje medlem *skall* delta i banken och i vilken utsträckning medlem-

5. den insats med vilken varje medlem *ska* delta i banken och i vilken utsträckning medlemmar-

⁵⁰ Senaste lydelse 2006:608.

⁵¹ Senaste lydelse 2000:45.

marna får delta i banken med insats utöver vad de är skyldiga att delta med,

6. antalet eller lägsta och högsta antalet styrelseledamöter och revisorer samt eventuella suppleanter, som *skall* utses av stämman, samt tiden för deras uppdrag,

7. för det fall att fullmäktige enligt 7 kap. 12 § *skall* finnas, deras befogenhet, hur de *skall* utses och tiden för deras uppdrag,

8. inom vilken tid och hur föreningsstämman *skall* sammankallas samt hur andra meddelanden *skall* komma till medlemmarnas eller fullmäktiges kännedom,

9. vilka ärenden som *skall* förekomma på ordinarie stämma,

10. vad som *skall* ske med bankens behållna tillgångar när den upplöses, samt

11. för det fall att förlagsinsatser som avses i 5 kap. eller insatsemission som avses i 8 kap. 2 a § *skall* förekomma, vad som *skall* gälla för dessa.

Om banken *skall* ha euro som redovisningsvaluta enligt 4 kap. 6 § bokföringslagen (1999:1078), *skall* detta anges i stadgarna. I så fall *skall* det i stadgarna också anges att den insats med vilken varje medlem *skall* delta i föreningen *skall* vara bestämd i euro.

na får delta i banken med insats utöver vad de är skyldiga att delta med,

6. antalet eller lägsta och högsta antalet styrelseledamöter och revisorer samt eventuella suppleanter, som *ska* utses av stämman, samt tiden för deras uppdrag,

7. för det fall att fullmäktige enligt 7 kap. 12 § *ska* finnas, deras befogenhet, hur de *ska* utses och tiden för deras uppdrag,

8. inom vilken tid och hur föreningsstämman *ska* sammankallas samt hur andra meddelanden *ska* komma till medlemmarnas eller fullmäktiges kännedom,

9. vilka ärenden som *ska* förekomma på ordinarie stämma,

10. vad som *ska* ske med bankens behållna tillgångar när den upplöses, samt

11. för det fall att förlagsinsatser som avses i 5 kap. eller insatsemission som avses i 8 kap. 2 a § *ska* förekomma, vad som *ska* gälla för dessa.

Om banken *ska* ha euro som redovisningsvaluta enligt 4 kap. 6 § bokföringslagen (1999:1078), *ska* detta anges i stadgarna. I så fall *ska* det i stadgarna också anges att den insats med vilken varje medlem *ska* delta i föreningen *ska* vara bestämd i euro.

Vid byte av redovisningsvaluta får ändring av uppgift om insatsbelopp anstå till den första ordinarie föreningsstämman efter det att beslutet om byte av redovisningsvaluta fick verkan.

5 kap.

4 §⁵²

För varje förlagsinsats ska medlemsbanken utfärda ett förlagsandelsbevis. Beviset ska ställas till viss person, till innehavaren eller till viss person eller order och innehålla uppgift om

1. bankens *firma*,
2. nummer eller annan beteckning för beviset,
3. insatsens storlek,
4. den rätt till utdelning som insatsen medför,
5. det sätt på vilket utdelning ska betalas ut och inlösen ske,
6. föreskrifter som avses i 2 § första stycket, samt
7. upplysning om vad 2 § andra stycket innehåller.

Förlagsandelsbeviset ska undertecknas av banken. Styrelseledamöters eller firmatecknares namnteckning får återges genom tryckning eller på liknande sätt.

I stadgarna kan det bestämmas att medlemsbanken får registrera förlagsandelar hos en svensk värdepapperscentral enligt lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument i stället för att utfärda förlagsandelsbevis. Detta gäller dock inte förlagsandelar för vilka det gäller förvärvsbegränsningar enligt 2 § första stycket första meningen.

Av 4 kap. 5 § lagen om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument följer att förlagsandelsbevis inte får utfärdas för förlagsandelar som har registrerats enligt den lagen.

Ett beslut som innebär att en förlagsandel inte längre ska vara registrerad hos en värdepapperscentral blir giltigt endast om den som har panträtt i förlagsandelen skriftligen har samtyckt till beslutet.

⁵² Senaste lydelse 2016:49.

7 a kap.

12 b §⁵³

Revisionsberättelsens inledning ska innehålla uppgift om

1. bankens <i>firma</i> och organisationsnummer, 2. vilken räkenskapsperiod som revisionsberättelsen avser, 3. vilket eller vilka normsystem för redovisning som banken har tillämpat, och 4. revisorns etableringsort	1. bankens <i>företagsnamn</i> och organisationsnummer,

Revisionsberättelsen ska vara undertecknad av revisorn och innehålla uppgift om vilken dag revisionen avslutades.

12 kap. Medlemsbanks *firma*12 kap. Medlemsbankens *företagsnamn*1 §⁵⁴

En medlemsbanks *firma* skall innehålla ordet medlemsbank.

En medlemsbanks *företagsnamn* ska innehålla ordet medlemsbank.

Firman skall registreras i bankregistret.

Företagsnamnet ska registreras i bankregistret.

Om *firman* skall registreras på två eller flera språk, skall varje lydelse anges i bankens stadgar.

Om *företagsnamnet* ska registreras på två eller flera språk, ska varje lydelse anges i bankens stadgar.

2 §⁵⁵

En medlemsbanks *firma* skall tydligt skilja sig från andra ännu bestående *firmer* som är införda i bankregistret samt från benämningar på utländska bankföretag, som är allmänt kända i Sverige.

En medlemsbanks *företagsnamn* ska tydligt skilja sig från andra ännu bestående *företagsnamn* som är införda i bankregistret samt från benämningar på utländska bankföretag, som är allmänt kända i Sverige.

⁵³ Senaste lydelse 2016:435.

⁵⁴ Senaste lydelse 2004:318.

⁵⁵ Senaste lydelse 2004:318.

För registrering av *firma* gäller i övrigt vad som föreskrivs i *firmalagen (1974:156)*.

För registrering av *ett företagsnamn* gäller i övrigt vad som föreskrivs i *lagen (2019:000) om företagsnamn*.

3 §⁵⁶

En medlemsbanks styrelse kan anta *bifirma*. Bestämmelsen i 1 § andra stycket och 2 § om *firma* gäller även *bifirma*. Ordet bank eller medlemsbank får bara användas i *bifirma* för bankverksamhet.

En medlemsbanks styrelse kan anta *ett särskilt företagsnamn*. Bestämmelsen i 1 § andra stycket och 2 § om *företagsnamn* gäller även för *ett särskilt företagsnamn*. Ordet bank eller medlemsbank får bara användas i *ett särskilt företagsnamn* för bankverksamhet.

4 §⁵⁷

Skriftliga handlingar, som utfärdas för en medlemsbank, bör undertecknas med bankens *firma*. Om styrelsen eller annan ställföreträdare för banken har utfärdat en handling utan firmateckning och det inte framgår av dess innehåll att den utfärdats på bankens vägnar, är de som undertecknat handlingen solidariskt ansvariga för förpliktelse enligt handlingen såsom för egen skuld. Detta gäller dock inte om det av omständigheterna vid handlingens tillkomst framgick att den utfärdades för banken och den till vilken handlingen ställts av banken får ett behörigen undertecknat godkännande

Skriftliga handlingar, som utfärdas för en medlemsbank, bör undertecknas med bankens *företagsnamn*. Om styrelsen eller annan ställföreträdare för banken har utfärdat en handling utan firmateckning och det inte framgår av dess innehåll att den utfärdats på bankens vägnar, är de som undertecknat handlingen solidariskt ansvariga för förpliktelse enligt handlingen såsom för egen skuld. Detta gäller dock inte om det av omständigheterna vid handlingens tillkomst framgick att den utfärdades för banken och den till vilken handlingen ställts av banken får ett behörigen undertecknat god-

⁵⁶ Senaste lydelse 2004:318.

⁵⁷ Senaste lydelse 2004:318.

av handlingen utan oskäligt dröjsmål efter det att detta begärts eller personlig ansvarighet gjorts gällande mot undertecknarna.

kännande av handlingen utan oskäligt dröjsmål efter det att detta begärts eller personlig ansvarighet gjorts gällande mot undertecknarna.

5 §⁵⁸

I *firmalagen (1974:156)* finns bestämmelser om förbud mot användning av *firma* och om hävande av *firmaregistrering*.

I *lagen (2019:000) om företagsnamn* finns bestämmelser om förbud mot användning av *ett företagsnamn* och om hävande av *en registrering av ett företagsnamn*.

13 kap.

5 §

I *firmalagen (1974:156)* finns bestämmelser om avförande av *en firma* ur registret sedan en dom om hävande av *firmaregistreringen* har vunnit laga kraft.

I *lagen (2019:000) om företagsnamn* finns bestämmelser om avförande av *ett företagsnamn* ur registret sedan en dom om hävande av *en registrering av ett företagsnamn* har vunnit laga kraft.

6 §⁵⁹

Ett beslut av registreringsmyndigheten att skriva av en anmälan om registrering eller att vägra registrering enligt 3 § andra stycket får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Detsamma gäller ett beslut av registreringsmyndigheten enligt 10 kap. 5 § tredje stycket. Ett beslut av registreringsmyndigheten att vägra registrering av en *firma* överkla-

Ett beslut av registreringsmyndigheten att skriva av en anmälan om registrering eller att vägra registrering enligt 3 § andra stycket får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Detsamma gäller ett beslut av registreringsmyndigheten enligt 10 kap. 5 § tredje stycket. Ett beslut av registreringsmyndigheten att vägra registrering av *ett företagsnamn*

⁵⁸ Senaste lydelse 2004:318.

⁵⁹ Senaste lydelse 2016:213.

gas dock till Patent- och marknadsdomstolen. Ett överklagande ska ha kommit in inom två månader från dagen för beslutet.

överklagas dock till Patent- och marknadsdomstolen. *Detsamma gäller ett beslut att vägra registrering på grund av 2 kap. 10 § lagen (2019:000) om företagsnamn.* Ett överklagande ska ha kommit in inom två månader från dagen för beslutet.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

1.20 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor

Härigenom föreskrivs att 4 och 5 §§ lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

En arbetslöshetskassas *firma* skall innehålla ordet arbetslöshetskassa.

Firman skall tydligt skilja sig från andra bestående arbetslöshetskassors *firma*.

Endast arbetslöshetskassor enligt denna lag får i *sin firma* använda benämningen arbetslöshetskassa eller förkortningar därav.

En arbetslöshetskassas *företagsnamn* ska innehålla ordet arbetslöshetskassa.

Företagsnamnet ska tydligt skilja sig från andra bestående arbetslöshetskassors *företagsnamn*.

Endast arbetslöshetskassor enligt denna lag får i *sitt företagsnamn* använda benämningen arbetslöshetskassa eller förkortningar därav.

5 §⁶⁰

En arbetslöshetskassas stadgar skall ange följande:

1. arbetslöshetskassans *firma*,
2. kassans verksamhetsområde,
3. uppgift om kassan är avsedd för anställda eller företagare eller båda kategorierna,
4. den ort i Sverige där kassans styrelse skall ha sitt säte,
5. betalningssätt för arbetslöshetsersättning,
6. betalningssätt för avgifter,
7. påföljden för försummelse att till kassan betala avgift eller särskilt uttaxerat belopp,

En arbetslöshetskassas stadgar ska ange följande:

1. arbetslöshetskassans *företagsnamn*,
4. den ort i Sverige där kassans styrelse ska ha sitt säte,

⁶⁰ Senaste lydelse 2002:543.

8. antalet styrelseledamöter och revisorer samt deras suppleanter, sättet att tillsätta dem och tiden för deras uppdrag,

9. bestämmelser om föreningsstämma,

10. antalet ombud som *skall* utses till föreningsstämman, sättet att utse dem och tiden för deras uppdrag,

10. antalet ombud som *ska* utses till föreningsstämman, sättet att utse dem och tiden för deras uppdrag,

11. tid för ordinarie föreningsstämma,

12. den tid inom vilken föreningsstämman *skall* sammankallas, hur den *skall* sammankallas och hur andra meddelanden *skall* ges till kända för ombuden och medlemmarna, samt

12. den tid inom vilken föreningsstämman *ska* sammankallas, hur den *ska* sammankallas och hur andra meddelanden *ska* ges till kända för ombuden och medlemmarna, samt

13. den tid inom vilken en medlem som vill få ett ärende behandlat vid en föreningsstämma *skall* begära det och hur det *skall* göras.

13. den tid inom vilken en medlem som vill få ett ärende behandlat vid en föreningsstämma *ska* begära det och hur det *ska* göras.

Första stycket 8 gäller inte arbetstagarrepresentanter som har utsetts enligt lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för privatanställda.

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen får medge att en arbetslöshetskassas stadgar innehåller annat än det som anges i första stycket, om det finns särskilda skäl.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

1.21 Förslag till lag om ändring i växtförädlarrättslagen (1997:306)

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 1 § och 9 kap. 6 § växtförädlarrättslagen (1997:306) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

1 §

En registrerad växtsort *skall* ha en sortbenämning. Denna *skall* göra det möjligt att skilja växtsorten från andra sorter.

En registrerad växtsort *ska* ha en sortbenämning. Denna *ska* göra det möjligt att skilja växtsorten från andra sorter.

En sortbenämning får inte godtas, om den

1. består av enbart siffror, såvida det inte är fast praxis att beteckna sorter på det sättet,

2. uppenbarligen är ägnad att vilseleda allmänheten,

3. strider mot lag eller annan författning eller mot allmän ordning eller är ägnad att väcka förargelse,

4. kan förväxlas med en sortbenämning som för en sort inom växtarten eller en näralliggande växtart införts i eller föreslagits för införande i växtsortregistret, ett motsvarande utländskt register eller en annan officiell sortlista eller som används på förökningsmaterial av en sådan sort,

5. kan förväxlas med ett varumärke, ett namn, *en firma* eller någon annan beteckning för vilken någon annan än sökanden har skydd och som skulle ha utgjort hinder mot att registrera sortbenämningen som varumärke för material av en växtsort eller för varor av liknande slag,

5. kan förväxlas med ett varumärke, ett namn, *ett företagsnamn* eller någon annan beteckning för vilken någon annan än sökanden har skydd och som skulle ha utgjort hinder mot att registrera sortbenämningen som varumärke för material av en växtsort eller för varor av liknande slag,

6. kan förväxlas med ett sådant varumärke för material av en växtsort eller för varor av liknande slag för vilket sökanden har skydd.

Regeringen får under förutsättning av ömsesidighet förordna att en sortbenämning som har registrerats eller sökts registrerad i en främmande stat *skall* registreras i Sverige trots första och andra styckena, om det inte finns synnerliga skäl mot detta.

Regeringen får under förutsättning av ömsesidighet förordna att en sortbenämning som har registrerats eller sökts registrerad i en främmande stat *ska* registreras i Sverige trots första och andra styckena, om det inte finns synnerliga skäl mot detta.

9 kap.

6 §⁶¹

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet gör intrång i en växtförädlarrätt ska betala skälig ersättning för utnyttjandet av växtsorten samt ersättning för den ytterligare skada som intrånget har medfört. *När ersättningens storlek bestäms ska hänsyn särskilt tas till*

1. *utebliven vinst,*
2. *vinst som den som har begått intrånget har gjort,*
3. *skada på växtsortens anseende,*
4. *ideell skada, och*
5. *innehavarens intresse av att intrång inte begås.*

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet gör intrång i en växtförädlarrätt ska betala skälig ersättning för utnyttjandet av växtsorten samt ersättning för den ytterligare skada som intrånget har medfört.

När storleken på ersättningen för ytterligare skada bestäms ska hänsyn särskilt tas till

1. *utebliven vinst,*
2. *vinst som den som har begått intrånget har gjort,*
3. *skada på växtsortens anseende,*
4. *ideell skada, och*

⁶¹ Senaste lydelse 2009:115.

*5. innehavarens intresse av att
intrång inte begås.*

Den som gör intrång i en växtförädlarrätt utan uppsåt eller oaktsamhet ska betala ersättning för utnyttjandet av sorten, om och i den utsträckning det är skäligt.

Talan om ersättning får endast avse skada under de fem senaste åren innan talan väcktes. Om talan inte förs inom den tiden, är rätten till ersättning förlorad.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

1.22 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 3 § och 10 kap. 1 § lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

3 §⁶²

Företrädaren för en försäkringsgivare från tredje land *skall* utan anmaning lämna Finansinspektionen

Företrädaren för en försäkringsgivare från tredje land *ska* utan anmaning lämna Finansinspektionen

1. en redogörelse för försäkringsgivarens verksamhet i Sverige för varje räkenskapsår, enligt formulär som fastställs av inspektionen,

2. ett intyg för varje räkenskapsår om att försäkringsgivarens deposition motsvarar kraven i 5 kap. 1–3 §§,

3. försäkringstekniska riktlinjer för livförsäkring eller en ändring i riktlinjerna senast när de börjar användas,

4. uppgifter om de tvångsmedel som den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland har tillgripit mot försäkringsgivaren, samt

5. meddelande om ändring av försäkringsgivarens *firma*.

5. meddelande om ändring av försäkringsgivarens *företagsnamn*.

Till de försäkringstekniska riktlinjerna eller de ändrade försäkringstekniska riktlinjerna *skall* fogas en redogörelse för de konsekvenser som riktlinjerna får för försäkringsgivaren samt för försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringarna.

Till de försäkringstekniska riktlinjerna eller de ändrade försäkringstekniska riktlinjerna *ska* fogas en redogörelse för de konsekvenser som riktlinjerna får för försäkringsgivaren samt för försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringarna.

⁶² Senaste lydelse 1999:602.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om uppgiftsskyldigheten enligt första och andra styckena.

10 kap.

1 §⁶³

Finansinspektionen *skall* i Finansinspektionen *ska* i Post-Post- och Inrikes Tidningar kun- och Inrikes Tidningar kungöra göra

1. förordnande av ett ombud enligt 3 kap. 6 § fjärde stycket, 8 § eller 6 kap. 12 §,

2. beslut om att förbjuda eller begränsa en utländsk försäkringsgivares eller ett utländskt tjänstepensionsinstituts rätt att förfoga över sina tillgångar här i landet enligt 3 kap. 7 § första stycket, 9 § första stycket eller 6 kap. 11 § första stycket,

3. koncession som beviljas en försäkringsgivare från tredje land enligt 4 kap. 5 § första stycket,

4. förlängning av koncession som beviljas en försäkringsgivare från tredje land enligt 4 kap. 6 §,

5. godkännande av en företrädare för en försäkringsgivare från tredje land enligt 4 kap. 5 § första stycket eller 8 §,

6. ändring av *firma* för en försäkringsgivare från tredje land enligt 6 kap. 3 § första stycket 5, 6. ändring av *ett företagsnamn* för en försäkringsgivare från tredje land enligt 6 kap. 3 § första stycket 5,

7. förverkande av koncession enligt 6 kap. 2 eller 13 § eller återkallande av koncession enligt 7 kap. 1 § för en försäkringsgivare från tredje land,

8. godkännande eller förordnande av ett ombud enligt 7 kap. 2 § andra stycket,

9. anbud om övertagande av ett försäkringsbestånd i ett administrationsbo enligt 7 kap. 6 § första stycket,

10. beslut om antagande av anbud enligt 7 kap. 7 § första stycket,

11. ansökan om tillstånd till överlåtelse av försäkringsbestånd enligt 9 kap. 5 §, och

12. tillstånd till överlåtelse enligt 9 kap. 8 § första stycket.

⁶³ Senaste lydelse 2005:1123.

I 7 kap. 7 § fjärde stycket och 9 kap. 8 § andra stycket finns bestämmelser om offentliggörande av vissa överlåtelsebeslut i andra EES-länder.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

1.23 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring i finansiella instrument

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 9 § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring i finansiella instrument ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

9 §

Ett avstämningskonto för förvaltarregistrerade finansiella instrument *skall* innehålla

1. förvaltarens *firma*, organisationsnummer eller annat identifieringsnummer samt postadress,

2. anmärkning om att instrumenten förvaltas för annans räkning,

3. i fråga om aktier, de uppgifter som avses i 4 kap. 18 § första stycket 1–5 samt andra stycket, och

4. i fråga om skuldförbindelser, de uppgifter som avses i 4 kap. 19 §.

Ett avstämningskonto för förvaltarregistrerade finansiella instrument *ska* innehålla

1. förvaltarens *företagsnamn*, organisationsnummer eller annat identifieringsnummer samt postadress,

2. anmärkning om att instrumenten förvaltas för annans räkning,

3. i fråga om aktier, de uppgifter som avses i 4 kap. 18 § första stycket 1–5 samt andra stycket, och

4. i fråga om skuldförbindelser, de uppgifter som avses i 4 kap. 19 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

1.24 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:1593) om trossamfund

Härigenom föreskrivs att 7 och 14 §§ lagen (1998:1593) om trossamfund ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §

Ett trossamfund *skall* på egen begäran registreras av den myndighet som regeringen bestämmer, om trossamfundet har

1. stadgar där det finns bestämmelser om trossamfundets ändamål och om hur det fattas beslut i trossamfundets angelägenheter, och
2. en styrelse eller motsvarande organ.

Ett trossamfund får registreras bara om dess namn är ägnat att särskilja trossamfundets verksamhet från andras. Bestämmelserna i 10 § *firmalagen* (1974:156) om hinder mot registrering av *firma skall* också tillämpas i fråga om trossamfunds namn.

Aktiebolag, ekonomiska föreningar eller stiftelser får inte registreras enligt denna lag.

14 §

Ett registrerat trossamfunds namn eller en benämning som är förväxlingsbar med detta namn får inte utan tillstånd offentligen användas av någon annan annat än som benämning på trossamfundet i fråga.

Vid överträdelse av första stycket tillämpas 15 och 18–20 §§ *firmalagen* (1974:156). Härvid *skall* vad som sägs om *firma-*

Ett trossamfund *ska* på egen begäran registreras av den myndighet som regeringen bestämmer, om trossamfundet har

Ett trossamfund får registreras bara om dess namn är ägnat att särskilja trossamfundets verksamhet från andras. Bestämmelserna i 2 kap. 2–4 §§, 6 och 7 §§ *lagen* (2019:000) om *företagsnamn* om hinder mot registrering av *ett företagsnamn ska* också tillämpas i fråga om trossamfunds namn.

Vid överträdelse av första stycket tillämpas 5 kap. och 6 kap. 1–4 §§ *lagen* (2019:000) om *företagsnamn*. I dessa fall *ska* vad

intrång gälla intrång i trossamfundets namn. I fråga om registrerade trossamfunds namn *skall* även 16 § *firmalagen* tillämpas.

som sägs om *intrång i företagsnamn* gälla intrång i trossamfundets namn. I fråga om registrerade trossamfunds namn *ska* även 3 kap. 1 § *lagen om företagsnamn* tillämpas.

Första och andra styckena gäller också för registrerade organisatoriska delars namn.

Denna lag träder i kraft 1 januari 2019.

1.25 Förslag till lag om ändring i revisionslagen (1999:1079)

Härigenom föreskrivs att 27 b och 33 §§ revisionslagen (1999:1079) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

27 b §⁶⁴

Revisionsberättelsens inledning ska innehålla uppgift om

1. företagets <i>firma</i> och organisationsnummer eller personnummer, 2. vilken räkenskapsperiod som revisionsberättelsen avser, 3. vilket eller vilka normsystem för redovisning som företaget har tillämpat, och 4. revisorns etableringsort eller hemort.	1. <i>företagsnamnet</i> och organisationsnummer eller personnummer,

Revisionsberättelsen ska vara undertecknad av revisorn och innehålla uppgift om vilken dag revisionen avslutades.

33 §⁶⁵

I fråga om koncernrevisionsberättelsen gäller 27 § första stycket om tidpunkten för lämnande av revisionsberättelsen, 27 a § första stycket första meningen och andra stycket om gemensam revisionsberättelse samt 27 b § första stycket 2 och 4 och andra stycket, 27 c, 27 d, 28 och 31–32 §§ om revisionsberättelsens innehåll.

Revisorn ska på koncernredovisningen teckna en hänvisning till koncernrevisionsberättelsen. Om moderföretaget har fler än en revisor, gäller detta samtliga revisorer.

<p>Koncernrevisionsberättelsens inledning ska innehålla uppgift om moderföretagets <i>firma</i> och organisationsnummer eller personnummer och om vilket eller</p>	<p>Koncernrevisionsberättelsens inledning ska innehålla uppgift om moderföretagets <i>företagsnamn</i> och organisationsnummer eller personnummer och om</p>
--	--

⁶⁴ Senaste lydelse 2016:433.

⁶⁵ Senaste lydelse 2016:433.

vilka normsystem för koncernredovisning som moderföretaget har tillämpat.

vilket eller vilka normsystem för koncernredovisning som moderföretaget har tillämpat.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

1.26 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 66 kap. 18 § inkomstskattelagen (1999:1229) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

66 kap.

18 §

I inkomstslaget näringsverksamhet får särskild skatteberäkning göras för ackumulerad inkomst i form av

1. sådana inkomster genom vetenskaplig, litterär eller konstnärlig verksamhet eller annan personlig, självständig näringsutövning som inte medför avdrag på grund av insättning på upphovsmannakonto,

2. inkomster vid överlåtelse av hyresrätt samt av varumärke, *förefirmanamn* och andra liknande rättigheter av goodwill's natur,

3. ersättning som den skattskyldige får för att flytta från en lokal som används i näringsverksamheten,

4. återföring av värdeminskningsavdrag m.m. avseende näringsfastigheter enligt 26 kap. 2, 8, 9 eller 13 §,

5. återföring av avdrag för utgifter för förbättrande reparationer och underhåll avseende näringsbostadsrätter enligt 26 kap. 10, 11 eller 13 §,

6. engångsersättning vid upplåtelse eller upphörande av nyttjanderätt, dock inte upplåtelse av rätt att avverka skog, eller servitutsrätt och vid överlåtelse av nyttjanderätt, och

7. ersättning vid avräkning enligt 9 kap. 23 § jordabalken och inkomster för en fastighetsägare som avser värdet av sådan förbättring som en nyttjanderättshavare bekostat.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

1.27 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 5 § lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

5 §⁶⁶

Från databasen får nedan angivna uppgifter lämnas ut till en enskild, om det inte av särskild anledning kan antas att den enskilde som uppgiften avser eller någon närstående lider men om uppgiften röjs.

Uppgifter får lämnas ut om

1. namn och personnummer, 2. organisationsnummer, namn, <i>firma</i> och juridisk form samt i fråga om handelsbolag och andra juridiska personer sådana uppgifter om huvudkontor och säte som avses i 67 kap. 8 § skatteförfarandelagen (2011:1244), 3. registrering enligt skatteförfarandelagen samt särskilt registrerings- eller redovisningsnummer, 4. på vilket sätt den preliminära skatten ska betalas för en fysisk person, 5. registrering av skyldighet att göra skatteavdrag eller betala arbetsgivaravgifter, 6. slag av näringsverksamhet, 7. beslut om likvidation eller konkurs, och	2. organisationsnummer, namn, <i>företagsnamn</i> och juridisk form samt i fråga om handelsbolag och andra juridiska personer sådana uppgifter om huvudkontor och säte som avses i 67 kap. 8 § skatteförfarandelagen (2011:1244),

⁶⁶ Senaste lydelse 2011:1406.

8. huruvida en fysisk eller juridisk person är godkänd som skattebefriad förbrukare enligt lagen (1994:1564) om alkoholskatt eller lagen (1994:1776) om skatt på energi och i sådana fall från vilken tidpunkt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

1.28 Förslag till lag om ändring i lagen (2002:93) om kooperativ hyresrätt

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 25, 26 och 28 §§ och 6 kap. 2 § och rubriken närmast före 2 kap. 25 § lagen (2002:93) om kooperativ hyresrätt ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

Firma

Företagsnamn

25 §⁶⁷

Föreningens *firma* skall innehålla beteckningen ”kooperativ hyresrättsförening”.

I *firman* får inte ordet ”bolag” eller något annat ord som betecknar ett bolagsförhållande tas in på så sätt att det kan leda till missförståndet att ett bolag innehar *firman*.

Firman skall tydligt skilja sig från andra hos Bolagsverket förut registrerade och ännu bestående *föreningsfirmor* med säte i samma län. För registrering av föreningens *firma* gäller i övrigt bestämmelserna i *firmalagen* (1974:156).

Föreningens *företagsnamn* ska innehålla beteckningen ”kooperativ hyresrättsförening”.

I *företagsnamnet* får inte ordet ”bolag” eller något annat ord som betecknar ett bolagsförhållande tas in på så sätt att det kan leda till missförståndet att ett bolag innehar *företagsnamnet*.

Företagsnamnet ska tydligt skilja sig från andra hos Bolagsverket förut registrerade och ännu bestående *företagsnamn för föreningar* med säte i samma län. För registrering av föreningens *företagsnamn* gäller i övrigt bestämmelserna i *lagen* (2019:000) om *företagsnamn*.

⁶⁷ Senaste lydelse 2004:246.

26 §

Endast en kooperativ hyresrättsförening eller en sammanlutning av kooperativa hyresrättsföreningar får använda beteckningen ”kooperativ hyresrätt” eller en sammansättning med dessa ord i *sin firma* eller i övrigt vid beteckning av rörelsen.

Endast en kooperativ hyresrättsförening eller en sammanlutning av kooperativa hyresrättsföreningar får använda beteckningen ”kooperativ hyresrätt” eller en sammansättning med dessa ord i *sitt företagsnamn* eller i övrigt vid beteckning av rörelsen.

28 §⁶⁸

Bestämmelserna om registrering m.m. i 15 kap. lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar gäller också för kooperativa hyresrättsföreningar.

Ett beslut om en sådan ändring av stadgarna att styrelsens säte *skall* flyttas från ett län till ett annat får inte registreras, om den kooperativa hyresrättsföreningens *firma* på grund av bestämmelserna i 25 § tredje stycket inte får föras in i Bolagsverkets register.

Ett beslut om en sådan ändring av stadgarna att styrelsens säte *ska* flyttas från ett län till ett annat får inte registreras, om den kooperativa hyresrättsföreningens *företagsnamn* på grund av bestämmelserna i 25 § tredje stycket inte får föras in i Bolagsverkets register.

6 kap.

2 §⁶⁹

Det som sägs i 16 kap. 1 § första och tredje styckena och 2 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar gäller också i fråga om kooperativa hyresrättsföreningar.

Till böter döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. inte för medlemsförteckning eller håller en sådan förteckning tillgänglig enligt 3 kap. 6 och 7 §§ lagen om ekonomiska föreningar,

2. tar emot förskott i strid med 2 kap. 12 §, eller

⁶⁸ Senaste lydelse 2004:246.

⁶⁹ Senaste lydelse 2016:116.

3. använder *firma* i strid med
2 kap. 26 §.

3. använder *ett företagsnamn* i
strid med 2 kap. 26 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

1.29 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 9 §, 10 kap. 35 och 36 §§ och 11 kap. 1 § och rubrikerna närmast för 1 kap. 9 § och 10 kap. 35 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

Bank i *firman* m.m.

Bank i *företagsnamnet* m.m.

9 §⁷⁰

Bara banker, Sveriges riksbank och utländska kreditinstitut får i *sin firma* eller i övrigt vid beteckning av sin affärsrörelse använda ordet bank. Ett utländskt kreditinstitut får driva verksamhet i Sverige under *den firma* som institutet använder i det land där det har sitt huvudkontor.

En sammanslutning eller annan juridisk person med nära anknytning till någon som avses i första stycket får, efter tillstånd av Finansinspektionen, använda ordet bank i *sin firma*.

Vad som sägs i denna paragraf hindrar inte att ett företag som omfattas av pantbankslagen (1995:1000) använder ordet pant-

Bara banker, Sveriges riksbank och utländska kreditinstitut får i *sitt företagsnamn* eller i övrigt vid beteckning av sin affärsrörelse använda ordet bank. Ett utländskt kreditinstitut får driva verksamhet i Sverige under *det företagsnamn* som institutet använder i det land där det har sitt huvudkontor.

En sammanslutning eller annan juridisk person med nära anknytning till någon som avses i första stycket får, efter tillstånd av Finansinspektionen, använda ordet bank i *sitt företagsnamn*.

Vad som sägs i denna paragraf hindrar inte att ett företag som omfattas av pantbankslagen (1995:1000) använder ordet pant-

⁷⁰ Senaste lydelse 2011:460.

bank i *sin firma* eller annars i sin rörelse. bank i *sitt företagsnamn* eller annars i sin rörelse.

10 kap.

Firma

Företagsnamn

35 §⁷¹

Ett bankaktiebolags *firma* skall innehålla ordet bank.

Ett bankaktiebolags *företagsnamn* ska innehålla ordet bank.

36 §⁷²

Ett bankaktiebolag som har övertagit en sparbanks rörelse vid ombildning enligt 8 kap. sparbankslagen (1987:619) får, efter tillstånd av Finansinspektionen, använda ordet sparbank i *sin firma*. Detsamma gäller ett bankaktiebolag som senare har övertagit en sådan rörelse.

Ett bankaktiebolag som har övertagit en sparbanks rörelse vid ombildning enligt 8 kap. sparbankslagen (1987:619) får, efter tillstånd av Finansinspektionen, använda ordet sparbank i *sitt företagsnamn*. Detsamma gäller ett bankaktiebolag som senare har övertagit en sådan rörelse.

11 kap.

1 §⁷³

Det som enligt 10 kap. gäller för bankaktiebolag ska även gälla för kreditmarknadsbolag utom bestämmelserna om fusion i 18 §, om likvidation i 31–34 §§ och om *firma* i 35 och 36 §§.

Det som enligt 10 kap. gäller för bankaktiebolag ska även gälla för kreditmarknadsbolag utom bestämmelserna om fusion i 18 §, om likvidation i 31–34 §§ och om *företagsnamn* i 35 och 36 §§.

Bestämmelserna om fusion i 10 kap. 19–25 b §§ gäller bara vid fusion mellan ett kreditmarknadsbolag och ett annat bolag och bara om en bank inte är övertagande bolag. Ärenden som avser tillstånd enligt 20, 25 eller 40 § prövas av Finansinspektionen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

⁷¹ Senaste lydelse 2005:932.

⁷² Senaste lydelse 2005:932.

⁷³ Senaste lydelse 2009:711.

1.30 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:575) om europabolag

Härigenom föreskrivs att 3 och 32 §§ och rubriken närmast före 3 § lagen (2004:575) om europabolag ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Firma

Företagsnamn

3 §

Ett europabolags *firma* skall innehålla beteckningen SE. *Firman* skall tydligt skilja sig från andra ännu bestående *firmer* som är införda i det register som avses i 7 §.

Ett europabolags *företagsnamn* ska innehålla beteckningen SE. *Företagsnamnet* ska tydligt skilja sig från andra ännu bestående *företagsnamn* som är införda i det register som avses i 7 §.

32 §⁷⁴

Bolagsverkets beslut att skriva av en anmälan om registrering eller att vägra registrering får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Detsamma gäller verkets beslut i ett tillståndsärende enligt 11 §, verkets beslut om att vägra att utfärda ett intyg enligt 6 eller 15 § samt verkets beslut enligt 28 eller 31 §. Ett beslut av Bolagsverket att vägra registrering av *en firma* överklagas dock till Patent- och marknadsdomstolen. Ett överklagande ska ha kommit in inom två månader från dagen för beslutet.

Bolagsverkets beslut att skriva av en anmälan om registrering eller att vägra registrering får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Detsamma gäller verkets beslut i ett tillståndsärende enligt 11 §, verkets beslut om att vägra att utfärda ett intyg enligt 6 eller 15 § samt verkets beslut enligt 28 eller 31 §. Ett beslut av Bolagsverket att vägra registrering av *ett företagsnamn eller en ändrad verksamhet* överklagas dock till Patent- och marknadsdomstolen. Ett överklagande ska ha kommit in inom två månader från dagen för beslutet.

⁷⁴ Senaste lydelse 2016:217.

Finansinspektionens beslut enligt 9 b § och Skatteverkets beslut om hinder mot flyttning av säte enligt 11 a § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

1.31 Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)

Härigenom föreskrivs i fråga om aktiebolagslagen (2005:551) att 1 kap. 1 §, 3 kap. 1 och 11 §§, 6 kap. 2 §, 9 kap. 29 och 38 §§, 23 kap. 7, 28, 38 och 42 §§, 24 kap. 8 §, 26 kap. 3 och 7 §§, 27 kap. 7 §, 28 kap. 1–7 §§, 31 kap. 2 §, 32 kap. 17 §, rubriken till 28 kap. och rubriker-
na närmast före 27 kap. 7 §, 28 kap. 1, 3, 4 och 5 §§ och 32 kap. 17 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap. 1 §⁷⁵

Denna lag innehåller bestämmelser om aktiebolag. Bestämmelserna avser

- bildande av aktiebolag (2 kap.),
- bolagsordning (3 kap.),
- aktierna (4 kap.),
- aktiebok (5 kap.),
- aktiebrev (6 kap.),
- bolagsstämma (7 kap.),
- bolagets ledning (8 kap.),
- revision (9 kap.),
- allmän och särskild granskning (10 kap.),
- ökning av aktiekapitalet, utgivande av nya aktier, upptagande av vissa penninglån, m.m. (11 kap.),
- fondemission (12 kap.),
- nyemission av aktier (13 kap.),
- emission av tecknings- – emission av tecknings-
optioner med åtföljande teck- optioner med åtföljande teck-
ning av nya aktier (14 kap) ning av nya aktier (14 kap.),
- emission av konvertibler med åtföljande konvertering till nya
aktier (15 kap.),
- vissa riktade emissioner m.m. (16 kap.),
- värdeöverföringar från bolaget (17 kap.),
- vinstutdelning (18 kap.),

⁷⁵ Senaste lydelse 2005:812.

10. den tid som bolagets räkenskapsår ska omfatta.

När antalet styrelseledamöter och styrelsesuppleanter anges enligt första stycket 6 och 7, ska arbetstagarrepresentanter som utses enligt lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda inte räknas med.

I fråga om publika aktiebolag gäller även 11 §.

11 §

I fråga om publika aktiebolag, vars *firma* inte innehåller ordet publikt, *skall* i bolagsordningen anges beteckningen (publ) efter *firman*.

I fråga om publika aktiebolag, vars *företagsnamn* inte innehåller ordet publikt, *ska* i bolagsordningen anges beteckningen (publ) efter *företagsnamnet*.

6 kap.

2 §⁷⁷

Ett aktiebrev ska ange

1. bolagets *firma*, organisationsnummer och bolagskategori,

2. aktieägarens namn och personnummer, organisationsnummer eller annat identifieringsnummer,

3. nummer på de aktier som avses med brevet,

4. aktiernas slag, om det enligt bolagsordningen kan finnas aktier av olika slag,

5. förbehåll enligt 4 kap. 6, 8, 18 eller 27 § eller 20 kap. 31 §, om aktierna omfattas av ett sådant förbehåll, och

6. vilken dag aktiebrevet lämnades ut.

I det fall som avses i 5 kap. 6 § tredje stycket ska aktiebrevet i stället för fondandelsägarna ange fondens förvaltare liksom fondens beteckning.

En uppgift som avses i första stycket 5 kan anges i förkortad form. Förkortningsformer fastställs av regeringen.

⁷⁷ Senaste lydelse 2013:576.

9 kap.**29 §⁷⁸**

Revisionsberättelsens inledning ska innehålla uppgift om

<ol style="list-style-type: none"> 1. bolagets <i>firma</i> och organisationsnummer, 2. vilken räkenskapsperiod som revisionsberättelsen avser, 3. vilket eller vilka normsystem för redovisning som bolaget har tillämpat, och 4. revisorns etableringsort. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. bolagets <i>företagsnamn</i> och organisationsnummer,
--	--

Revisionsberättelsen ska vara undertecknad av revisorn och innehålla uppgift om vilken dag revisionen avslutades.

38 §⁷⁹

I fråga om koncernrevisionsberättelsen gäller 28 § första stycket om tidpunkten för lämnande av revisionsberättelsen, 28 a § första stycket första meningen och andra stycket om gemensam revisionsberättelse samt 29 § första stycket 2 och 4 och andra stycket, 30 §, 31 § första och andra styckena, 31 a §, 32 § första stycket 1 och 35–36 §§ om revisionsberättelsens innehåll.

Koncernrevisionsberättelsens inledning ska innehålla uppgift om moderbolagets *firma* och organisationsnummer samt om vilket eller vilka normsystem för koncernredovisning som moderbolaget har tillämpat.

Koncernrevisionsberättelsens inledning ska innehålla uppgift om moderbolagets *företagsnamn* och organisationsnummer samt om vilket eller vilka normsystem för koncernredovisning som moderbolaget har tillämpat.

På koncernredovisningen ska revisorn göra en hänvisning till koncernrevisionsberättelsen. Om revisorn anser att koncernbalansräkningen eller koncernresultaträkningen inte bör fastställas, ska också detta antecknas på koncernredovisningen. Om moderbolaget har fler än en revisor, gäller detta samtliga revisorer.

⁷⁸ Senaste lydelse 2016:431.

⁷⁹ Senaste lydelse 2016:431.

23 kap.

7 §

I fusionsplanen *skall* det för varje bolag anges

1. *firma*, bolagskategori, organisationsnummer och den ort där styrelsen *skall* ha sitt säte,

2. hur många aktier i det övertagande bolaget som *skall* lämnas för ett angivet antal aktier i överlåtande bolag och vilken kontant ersättning som *skall* lämnas som fusionsvederlag,

3. den tidpunkt och de övriga villkor som *skall* gälla för utlämnandet av fusionsvederlaget,

4. från vilken tidpunkt och på vilka villkor de aktier som lämnas som fusionsvederlag medför rätt till utdelning i det övertagande bolaget,

5. den planerade tidpunkten för överlåtande bolags upplösning,

6. vilka rättigheter i det övertagande bolaget som *skall* tillkomma innehavare av aktier, teckningsoptioner, konvertibler och andra värdepapper med särskilda rättigheter i överlåtande bolag eller vilka åtgärder som i övrigt *skall* vidtas till förmån för de nämnda innehavarna, och

7. arvode och annan särskild förmån som med anledning av fusionen *skall* lämnas till en styrelseledamot eller en verkställande direktör i överlåtande eller övertagande bolag eller till en revisor som utför granskning enligt 11 §.

I fusionsplanen *ska* det för varje bolag anges

1. *företagsnamn*, bolagskategori, organisationsnummer och den ort där styrelsen *ska* ha sitt säte,

2. hur många aktier i det övertagande bolaget som *ska* lämnas för ett angivet antal aktier i överlåtande bolag och vilken kontant ersättning som *ska* lämnas som fusionsvederlag,

3. den tidpunkt och de övriga villkor som *ska* gälla för utlämnandet av fusionsvederlaget,

4. från vilken tidpunkt och på vilka villkor de aktier som lämnas till utdelning i det övertagande bolaget,

5. den planerade tidpunkten för överlåtande bolags upplösning,

6. vilka rättigheter i det övertagande bolaget som *ska* tillkomma innehavare av aktier, teckningsoptioner, konvertibler och andra värdepapper med särskilda rättigheter i överlåtande bolag eller vilka åtgärder som i övrigt *ska* vidtas till förmån för de nämnda innehavarna, och

7. arvode och annan särskild förmån som med anledning av fusionen *ska* lämnas till en styrelseledamot eller en verkställande direktör i överlåtande eller övertagande bolag eller till en revisor som utför granskning enligt 11 §.

28 §

Om ett moderbolag äger samtliga aktier i ett dotterbolag, kan bolagens styrelser fatta beslut om att dotterbolaget *skall* gå upp i moderbolaget. De *skall* därvid upprätta en fusionsplan. Planen *skall* för vart och ett av bolagen ange

1. *firma*, bolagskategori, organisationsnummer och den ort där styrelsen *skall* ha sitt säte,

2. den planerade tidpunkten för

3. vilka rättigheter i moderbolaget som *skall* tillkomma innehavare av teckningsoptioner, konvertibler och andra värdepapper med särskilda rättigheter i dotterbolaget eller vilka åtgärder som i övrigt *skall* vidtas till förmån för de nämnda innehavarna,

4. arvode och annan särskild förmån som med anledning av fusionen *skall* lämnas till en styrelseledamot eller en verkställande direktör eller till en revisor som utför granskning enligt 29 §.

I fusionsplanen *skall* det lämnas en redogörelse för de omständigheter som kan vara av vikt vid bedömningen av fusionens lämplighet för bolagen.

Om ett moderbolag äger samtliga aktier i ett dotterbolag, kan bolagens styrelser fatta beslut om att dotterbolaget *ska* gå upp i moderbolaget. De *ska* därvid upprätta en fusionsplan. Planen *ska* för vart och ett av bolagen ange

1. *företagsnamn*, bolagskategori, organisationsnummer och den ort där styrelsen *ska* ha sitt säte,

2. den planerade tidpunkten för

3. vilka rättigheter i moderbolaget som *ska* tillkomma innehavare av teckningsoptioner, konvertibler och andra värdepapper med särskilda rättigheter i dotterbolaget eller vilka åtgärder som i övrigt *ska* vidtas till förmån för de nämnda innehavarna,

4. arvode och annan särskild förmån som med anledning av fusionen *ska* lämnas till en styrelseledamot eller en verkställande direktör eller till en revisor som utför granskning enligt 29 §.

I fusionsplanen *ska* det lämnas en redogörelse för de omständigheter som kan vara av vikt vid bedömningen av fusionens lämplighet för bolagen.

38 §⁸⁰

Fusionsplanen ska innehålla uppgift om

1. de fusionerande bolagens form, *firma* och säte,
1. de fusionerande bolagens form, *företagsnamn* och säte,
2. utbytesförhållanden mellan aktier och förekommande värdepapper i överlåtande respektive övertagande bolag och eventuell kontant betalning,
3. de villkor som ska gälla för tilldelning av aktier och förekommande värdepapper i det övertagande bolaget,
4. den gränsöverskridande fusionens sannolika följder för sysselsättningen,
5. från vilken tidpunkt och på vilka villkor aktier och förekommande värdepapper medför rätt till utdelning i det övertagande bolaget,
6. från vilken tidpunkt de fusionerande bolagens transaktioner bokföringsmässigt ska anses ingå i det övertagande bolaget,
7. vilka rättigheter i det övertagande bolaget som ska tillkomma innehavare av särskilda rättigheter i överlåtande bolag eller vilka åtgärder som i övrigt ska vidtas till förmån för de nämnda innehavarna,
8. arvode och annan särskild förmån som med anledning av fusionen ska lämnas till en styrelseledamot, verkställande direktör eller motsvarande befattningshavare eller till den som utför granskning enligt 11, 40 eller 41 §,
9. bolagsordning för det övertagande bolaget,
10. värdet av de tillgångar och skulder som ska överföras till det övertagande bolaget och de överväganden som har gjorts vid värderingen, och
11. datum för de räkenskaper som har legat till grund för fastställandet av villkoren för fusionen.

I förekommande fall ska fusionsplanen också innehålla uppgift om hur arbetstagarna deltar i den process genom vilken formerna för arbetstagarnas medverkan i det övertagande bolaget beslutas.

Vid kombination ska fusionsplanen också innehålla uppgift om det övertagande bolagets form, *firma* och säte. Vid kombination ska fusionsplanen också innehålla uppgift om det övertagande bolagets form, *företagsnamn* och säte.

⁸⁰ Senaste lydelse 2008:12.

42 §⁸¹

Vid en gränsöverskridande fusion ska skyldigheten enligt 14 § att ge in fusionsplanen med bifogade handlingar för registrering fullgöras av det svenska bolag som deltar i fusionen. Om flera svenska bolag deltar ska skyldigheten fullgöras av det svenska bolag som är övertagande bolag eller, om det övertagande bolaget inte är ett svenskt bolag, av det äldsta av de överlåtande svenska bolagen.

Om fusionsplanen eller de handlingar som är fogade till planen är avfattade på annat språk än svenska, ska sökanden ge in en översättning till svenska. Översättningen ska vara gjord av en översättare som är auktoriserad eller har motsvarande utländsk behörighet. Bolagsverket får medge att någon översättning inte ges in.

I anmälan för registrering ska lämnas uppgift om

1. form, *firma* och säte för vart och ett av de fusionerande bolagen, 1. form, *företagsnamn* och säte för vart och ett av de fusionerande bolagen,

2. de register där bolagen är registrerade och de nummer som används för identifiering i registren,

3. hur borgenärer och, i förekommande fall, minoritetsaktieägare ska förfara för att utöva sina rättigheter samt de adresser där fullständig information om detta förfarande kostnadsfritt kan erhållas, och

4. bolagens adresser.

När registreringen kungörs enligt 27 kap. 3 §, ska kungörelsen innehålla de uppgifter som avses i tredje stycket 1–3.

24 kap.

8 §

I delningsplanen *skall* det för varje bolag anges

1. *firma*, bolagskategori, organisationsnummer och den ort där styrelsen *skall* ha sitt säte,

2. en noggrann beskrivning av de tillgångar och skulder som *skall* överföras till vart och ett av

I delningsplanen *ska* det för varje bolag anges

1. *företagsnamn*, bolagskategori, organisationsnummer och den ort där styrelsen *ska* ha sitt säte,

2. en noggrann beskrivning av de tillgångar och skulder som *ska* överföras till vart och ett av

⁸¹ Senaste lydelse 2008:12.

de övertagande bolagen eller, vid delning enligt 1 § andra stycket 2, behållas av det överlåtande bolaget med uppgift om tillgångarnas och skuldernas verkliga värde,

3. hur många aktier i övertagande bolag som *skall* lämnas för ett angivet antal aktier i det överlåtande bolaget och vilken kontant ersättning som *skall* lämnas som delningsvederlag,

4. den tidpunkt och de övriga villkor som *skall* gälla för utlämnandet av delningsvederlaget,

5. från vilken tidpunkt och på vilka villkor de aktier som lämnas som delningsvederlag medför rätt till utdelning i övertagande bolag,

6. den planerade tidpunkten för upplösningen av det överlåtande bolaget, om detta *skall* upplösas,

7. vilka rättigheter i övertagande bolag som *skall* tillkomma innehavare av aktier, teckningsoptioner, konvertibler och andra värdepapper med särskilda rättigheter i det överlåtande bolaget eller vilka åtgärder som i övrigt *skall* vidtas till förmån för de nämnda innehavarna,

8. arvode och annan särskild förmån som med anledning av delningen *skall* lämnas till en styrelseledamot eller en verkställande direktör i överlåtande eller övertagande bolag eller till en revisor som utför granskning enligt 13 §,

9. om någon på något annat sätt *skall* få särskilda rättigheter

de övertagande bolagen eller, vid delning enligt 1 § andra stycket 2, behållas av det överlåtande bolaget med uppgift om tillgångarnas och skuldernas verkliga värde,

3. hur många aktier i övertagande bolag som *ska* lämnas för ett angivet antal aktier i det överlåtande bolaget och vilken kontant ersättning som *ska* lämnas som delningsvederlag,

4. den tidpunkt och de övriga villkor som *ska* gälla för utlämnandet av delningsvederlaget,

5. från vilken tidpunkt och på vilka villkor de aktier som lämnas som delningsvederlag medför rätt till utdelning i övertagande bolag,

6. den planerade tidpunkten för upplösningen av det överlåtande bolaget, om detta *ska* upplösas,

7. vilka rättigheter i övertagande bolag som *ska* tillkomma innehavare av aktier, teckningsoptioner, konvertibler och andra värdepapper med särskilda rättigheter i det överlåtande bolaget eller vilka åtgärder som i övrigt *ska* vidtas till förmån för de nämnda innehavarna,

8. arvode och annan särskild förmån som med anledning av delningen *ska* lämnas till en styrelseledamot eller en verkställande direktör i överlåtande eller övertagande bolag eller till en revisor som utför granskning enligt 13 §,

9. om någon på något annat sätt *ska* få särskilda rättigheter

eller förmåner av övertagande bolag som bildas i samband med delningen, och

10. kostnaderna för delningen och hur dessa *skall* fördelas på deltagande bolag.

eller förmåner av övertagande bolag som bildas i samband med delningen, och

10. kostnaderna för delningen och hur dessa *ska* fördelas på deltagande bolag.

26 kap.

3 §

Ett beslut enligt 1 § *skall* anmälas för registrering i aktiebolagsregistret.

Beslutet får registreras endast om

1. bolagets registrerade aktiekapital uppgår till minst det belopp som anges i 1 kap. 14 §,

2. ett yttrande visas upp, undertecknat av en auktoriserad eller godkänd revisor eller ett registrerat revisionsbolag, av vilket det framgår att det finns täckning för det registrerade aktiekapitalet, och

3. bolagets *firma* inte strider mot föreskrifterna i 28 kap. 1 och 7 §§ om ett publikt aktiebolags *firma*.

Ett beslut enligt 1 § *ska* anmälas för registrering i aktiebolagsregistret.

3. bolagets *företagsnamn* inte strider mot föreskrifterna i 28 kap. 1 och 7 §§ om ett publikt aktiebolags *företagsnamn*.

7 §

Ett beslut enligt 6 § *skall* anmälas för registrering i aktiebolagsregistret.

Beslutet får registreras endast om bolagets *firma* inte strider mot föreskrifterna i 28 kap. 1 och 2 §§ om ett privat aktiebolags *firma*.

Ett beslut enligt 6 § *ska* anmälas för registrering i aktiebolagsregistret.

Beslutet får registreras endast om bolagets *företagsnamn* inte strider mot föreskrifterna i 28 kap. 1 och 2 §§ om ett privat aktiebolags *företagsnamn*.

27 kap.

Avregistrering av *firma*Avregistrering av
ett *företagsnamn*

7 §

I *firmalagen* (1974:156) finns bestämmelser om avregistrering av *firma* ur aktiebolagsregistret sedan en dom om hävande av *firmaregistrering* har vunnit laga kraft.

I *lagen* (2019:000) om *företagsnamn* finns bestämmelser om avregistrering av ett *företagsnamn* ur aktiebolagsregistret sedan en dom om hävande av en *registrering av ett företagsnamn* har vunnit laga kraft.

28 kap. Aktiebolags *firma*28 kap. Aktiebolagets
*företagsnamn**Firma**Företagsnamn*

1 §

Ett aktiebolags *firma* skall innehålla ordet aktiebolag eller förkortningen AB.

Firman skall tydligt skilja sig från *annan firma* som tidigare har registrerats i aktiebolagsregistret eller filialregistret och ännu är bestående.

Om bolagets *firma* skall registreras på två eller flera språk, skall varje lydelse anges i bolagsordningen.

Ett aktiebolags *företagsnamn* ska innehålla ordet aktiebolag eller förkortningen AB.

Företagsnamnet ska tydligt skilja sig från *annat företagsnamn* som tidigare har registrerats i aktiebolagsregistret eller filialregistret och ännu är bestående.

Om bolagets *företagsnamn* ska registreras på två eller flera språk, ska varje lydelse anges i bolagsordningen.

2 §

Ett privat aktiebolags *firma* får inte innehålla ordet publikt.

Ett privat aktiebolags *företagsnamn* får inte innehålla ordet publikt.

I fråga om publika aktiebolags *firma* finns bestämmelser i 7 §.

I fråga om publika aktiebolags *företagsnamn* finns bestämmelser i 7 §.

Bifirma

Bolagets styrelse kan anta *bifirma*. Bestämmelserna i 1 § om *firma* gäller även *bifirma*. Orden aktiebolag, privat eller publikt eller förkortningen AB får dock inte tas in i en *bifirma*.

Särskilt företagsnamn

3 §

Bolagets styrelse kan anta *ett särskilt företagsnamn*. Bestämmelserna i 1 § om *företagsnamn* gäller även *ett särskilt företagsnamn*. Orden aktiebolag, privat eller publikt eller förkortningen AB får dock inte tas in i *ett särskilt företagsnamn*.

Övriga bestämmelser om *firma*

För registrering av aktiebolags *firma* gäller, utöver vad som framgår av 1–3 §§, vad som föreskrivs i *firmalagen (1974:156)*. I den lagen finns också bestämmelser om förbud mot användning av *firma* och om hävande av *firmapregistrering*.

Övriga bestämmelser om *företagsnamn*

4 §

För registrering av *ett aktiebolags företagsnamn* gäller, utöver vad som framgår av 1–3 §§, vad som föreskrivs i *lagen (2019:000) om företagsnamn*. I den lagen finns också bestämmelser om förbud mot användning av *ett företagsnamn* och om hävande av *en registrering av ett företagsnamn*.

Uppgifter om *firma* m.m. i brev, fakturor och orderblanketter samt på webbplatser

Uppgifter om *företagsnamn* m.m. i brev, fakturor och orderblanketter samt på webbplatser

5 §⁸²

Ett aktiebolags brev, fakturor, orderblanketter och webbplatser *skall* ange bolagets *firma*, den ort där styrelsen har sitt säte samt bolagets organisationsnummer enligt lagen (1974:174) om identitetsbeteckning för juridiska personer m.fl. Om bolaget har gått i likvidation, *skall* också detta anges.

Om det finns särskilda skäl, får Bolagsverket tillåta att ett aktiebolag inte lämnar uppgift om bolagets *firma* på sina webbplatser. I så fall *skall* uppgift i stället lämnas om att bolaget är ett aktiebolag och om bolagskategori. Ett sådant tillstånd *skall* begränsas till viss tid och får förenas med villkor.

Ett aktiebolags brev, fakturor, orderblanketter och webbplatser *ska* ange bolagets *företagsnamn*, den ort där styrelsen har sitt säte samt bolagets organisationsnummer enligt lagen (1974:174) om identitetsbeteckning för juridiska personer m.fl. Om bolaget har gått i likvidation, *ska* också detta anges.

Om det finns särskilda skäl, får Bolagsverket tillåta att ett aktiebolag inte lämnar uppgift om bolagets *företagsnamn* på sina webbplatser. I så fall *ska* uppgift i stället lämnas om att bolaget är ett aktiebolag och om bolagskategori. Ett sådant tillstånd *ska* begränsas till viss tid och får förenas med villkor.

6 §

Skriftliga handlingar som utfärdas för ett aktiebolag *skall* undertecknas med bolagets *firma*, om *firman* inte framgår på något annat sätt.

Om styrelsen eller någon annan ställföreträdare för bolaget har utfärdat en handling utan firmateckning, är de som har undertecknat handlingen solidariskt ansvariga för förpliktelser enligt handlingen som för egen skuld. Detta gäller dock inte, om det av handlingens

Skriftliga handlingar som utfärdas för ett aktiebolag *ska* undertecknas med bolagets *företagsnamn*, om *företagsnamnet* inte framgår på något annat sätt.

⁸² Senaste lydelse 2006:486.

innehåll framgår att den har utfärdats på bolagets vägnar. Det gäller inte heller, om

1. det av omständigheterna vid handlingens tillkomst framgick att den utfärdades för bolaget, och
2. mottagaren av handlingen får ett behörigen undertecknat godkännande av handlingen så snart som möjligt efter det att han eller hon har begärt det eller gjort personlig ansvarighet gällande mot undertecknarna av handlingen.

7 §

Ett publikt aktiebolags *firma* skall följas av beteckningen (publ), om det inte av bolagets *firma* framgår att bolaget är publikt. *Firman* får inte innehålla ordet privat.

Ett publikt aktiebolags *företagsnamn* ska följas av beteckningen (publ), om det inte av bolagets *företagsnamn* framgår att bolaget är publikt. *Företagsnamnet* får inte innehålla ordet privat.

31 kap.

2 §⁸³

Följande beslut av Bolagsverket får överklagas till allmän förvaltningsdomstol:

1. beslut i ärenden enligt 7 kap. 17 §, 9 kap. 9, 9 a, 25, 26 eller 27 § eller 10 kap. 22 §,
2. beslut i tillståndsärenden enligt 8 kap. 9 §, 30 § eller 37 § andra stycket, 9 kap. 15 §, 20 kap. 23 §, 23 kap. 20 eller 33 § eller 24 kap. 22 §,
3. beslut enligt 23 kap. 27 eller 35 § eller 24 kap. 29 § att förklara att frågan om fusion eller delning har fallit,
4. beslut att vägra utfärda ett intyg enligt 23 kap. 46 §,
5. beslut enligt 27 kap. 2 § att skriva av en anmälan om registrering eller vägra registrering i andra fall än det som anges i andra stycket,
6. beslut att avregistrera företrädare enligt 27 kap. 6 §,
7. beslut i ärenden enligt 28 kap. 5 § andra stycket,
8. beslut att förelägga eller döma ut vite enligt 30 kap. 3 §.

Ett beslut av Bolagsverket att vägra registrering av *en firma* en- Ett beslut av Bolagsverket att vägra registrering av *ett företags-*

⁸³ Senaste lydelse 2016:219.

ligt 27 kap. 2 § överklagas till Patent- och marknadsdomstolen.

namn enligt 27 kap. 2 § överklagas till Patent- och marknadsdomstolen. *Detsamma gäller ett beslut enligt 27 kap. 2 § att vägra registrering på grund av 2 kap. 10 § lagen (2019:000) om företagsnamn.*

Ett överklagande ska ges in till Bolagsverket inom två månader från dagen för beslutet.

32 kap.

Bolagets *firma*

Bolagets *företagsnamn*

17 §⁸⁴

Firman för ett aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning *skall* följas av beteckningen (svb), om det inte av bolagets *firma* framgår att det är ett sådant aktiebolag.

Företagsnamnet för ett aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning *ska* följas av beteckningen (svb), om det inte av bolagets *företagsnamn* framgår att det är ett sådant aktiebolag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

⁸⁴ Senaste lydelse 2005:812.

1.32 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:595) om europakooperativ

Härigenom föreskrivs att 3 och 40 §§ och rubriken närmast före 3 § lagen (2006:595) om europakooperativ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Firma

Företagsnamn

3 §

Ett europakooperativs *firma* skall innehålla beteckningen SCE. *Firman* skall tydligt skilja sig från andra ännu bestående *firmor* som är införda i det register som avses i 10 §.

Ett europakooperativs *företagsnamn* ska innehålla beteckningen SCE. *Företagsnamnet* ska tydligt skilja sig från andra ännu bestående *företagsnamn* som är införda i det register som avses i 10 §.

40 §⁸⁵

Bolagsverkets beslut att skriva av en anmälan om registrering eller att vägra registrering får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Detsamma gäller verkets beslut i ett tillståndsärende enligt 16 §, verkets beslut om att vägra utfärda ett intyg enligt 8 eller 20 § samt verkets beslut enligt 36 eller 39 §. Ett beslut av Bolagsverket att vägra registrering av *en firma* överklagas dock till Patent- och marknadsdomstolen. Ett överklagande ska ha kommit in inom två månader

Bolagsverkets beslut att skriva av en anmälan om registrering eller att vägra registrering får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Detsamma gäller verkets beslut i ett tillståndsärende enligt 16 §, verkets beslut om att vägra utfärda ett intyg enligt 8 eller 20 § samt verkets beslut enligt 36 eller 39 §. Ett beslut av Bolagsverket att vägra registrering av *ett företagsnamn eller en ändrad verksamhet* överklagas dock till Patent- och marknadsdomstolen. Ett överklagande ska

⁸⁵Senaste lydelsen 2016:222.

från dagen för beslutet.

ha kommit in inom två månader
från dagen för beslutet.

Finansinspektionens beslut i ett ärende enligt 6 eller 13 § och Skatteverkets beslut om hinder mot flyttning av säte enligt 16 a § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

1.33 Förslag till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486)

Härigenom föreskrivs att 18 § marknadsföringslagen (2008:486) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

18 §

En näringsidkare får i sin reklam direkt eller indirekt peka ut en annan näringsidkare eller dennes produkter bara om jämförelsen

1. inte är vilseledande, 2. avser produkter som svarar mot samma behov eller är avsedda för samma ändamål, 3. på ett objektivt sätt avser väsentliga, relevanta, kontrollerbara och utmärkande egenskaper hos produkterna, 4. inte medför förväxling mellan näringsidkaren och en annan näringsidkare eller mellan deras produkter, varumärken, <i>firmer</i> eller andra kännetecken, 5. inte misskrediterar eller är nedsättande för en annan näringsidkares verksamhet, förhållanden, produkter, varumärken, <i>firma</i> eller andra kännetecken, 6. i fråga om varor med ursprungsbeteckning alltid avser varor med samma beteckning, 7. inte drar otillbörlig fördel av en annan näringsidkares renommé som är förknippat med näringsidkarens varumärke, <i>firma</i> eller andra kännetecken eller varans ursprungsbeteckning, och	4. inte medför förväxling mellan näringsidkaren och en annan näringsidkare eller mellan deras produkter, varumärken, <i>företagsnamn</i> eller andra kännetecken, 5. inte misskrediterar eller är nedsättande för en annan näringsidkares verksamhet, förhållanden, produkter, varumärken, <i>företagsnamn</i> eller andra kännetecken, 7. inte drar otillbörlig fördel av en annan näringsidkares renommé som är förknippat med näringsidkarens varumärke, <i>företagsnamn</i> eller andra kännetecken eller varans ursprungsbeteckning, och

8. inte framställer en produkt som en imitation eller kopia av en produkt som har ett skyddat varumärke eller *firma*.

8. inte framställer en produkt som en imitation eller kopia av en produkt som har ett skyddat varumärke eller *företagsnamn*.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

1.34 Förslag till lag om ändring i lagen (2008:990) om företagshypotek

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 10 § lagen (2008:990) om företagshypotek ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap. 10 §

En ansökan om företagsinteckning ska innehålla uppgift om det belopp på vilket inteckningen ska lyda.

Inteckningens belopp ska anges i svenska kronor eller i sådan utländsk valuta för vilken det löpande finns tillgång till en tillförlitlig kurs för växling mellan den aktuella valutan och svenska kronor.

Sökanden ska lämna styrkt uppgift om *namn eller firma* och person- eller organisationsnummer. Om uppgifterna redan finns registrerade hos inskrivningsmyndigheten behöver sökanden inte styrka dessa.

Sökanden ska lämna styrkt uppgift om *namn eller företagsnamn* och person- eller organisationsnummer. Om uppgifterna redan finns registrerade hos inskrivningsmyndigheten behöver sökanden inte styrka dessa.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

1.35 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:566) om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (2010:566) om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §⁸⁶

Lagen påverkar inte utövan-
det av sådan ensamrätt som föl-
jer av patentlagen (1967:837),
mönsterskyddslagen (1970:485),
firmalagen (1974:156), lagen
(1992:1685) om skydd för krets-
mönster för halvledarprodukter,
växtförädlarrättslagen (1997:306)
eller varumärkeslagen
(2010:1877).

Lagen påverkar inte utövan-
det av sådan ensamrätt som föl-
jer av patentlagen (1967:837),
mönsterskyddslagen (1970:485),
lagen (1992:1685) om skydd för
kretsmönster för halvledarpro-
dukter, växtförädlarrättslagen
(1997:306), varumärkeslagen
(2010:1877) *eller* *lagen*
(2019:000) *om företagsnamn*.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

⁸⁶ Senaste lydelse 2015:289.

1.36 Förslag till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 2 § radio- och tv-lagen (2010:696) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

2 §⁸⁷

Den som bedriver en sändningsverksamhet som det inte behövs tillstånd för enligt denna lag eller som tillhandahåller beställ-tv, ska anmäla sig för registrering hos Myndigheten för press, radio och tv. Detsamma gäller den som för någon annans räkning bedriver sändningsverksamhet över satellit eller upplåter satellitkapacitet (satellit-entreprenör).

I anmälan ska följande anges:

1. namn, <i>firma</i> eller motsvarande,	1. namn, <i>företagsnamn</i> eller motsvarande,
2. ställföreträdare för juridisk person,	
3. postadress, telefonnummer, e-postadress och webbplats, och	
4. uppgift om den verksamhet som bedrivs.	

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

⁸⁷ Senaste lydelse 2015:808.

1.37 Förslag till lag om ändring i alkohollagen (2010:1622)

Härigenom föreskrivs att 13 kap. 2 § alkohollagen (2010:1622) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 kap.

2 §

Registret får innehålla uppgifter om dem som har tillstånd eller bedriver verksamhet enligt denna lag.

I registret får behandlas uppgifter om

1. namn eller <i>firma</i> , person-, samordnings-, registrerings- eller organisationsnummer, adress och telefonnummer, och	1. namn eller <i>företagsnamn</i> , person-, samordnings-, registrerings- eller organisationsnummer, adress och telefonnummer, och
---	--

2. den verksamhet som tillståndet avser och om villkor som har meddelats för denna.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

1.38 Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043)

Härigenom förskrivs i fråga om försäkringsrörelselagen (2010:2043) att 11 kap. 50 §, 12 kap. 11 och 88 §§, 13 kap. 39 § och rubrikerna närmast före 11 kap. 50 §, 12 kap. 88 § och 13 kap. 39 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

Försäkringsaktiebolags *firma*

Försäkringsaktiebolagets
företagsnamn

50 §

Ett försäkringsaktiebolags *firma* ska innehålla ordet försäkring.

Ett försäkringsaktiebolags *företagsnamn* ska innehålla ordet försäkring.

12 kap.

11 §

Ett ömsesidigt försäkringsbolags bolagsordning ska ange

1. bolagets *firma*,
2. den ort i Sverige där bolagets styrelse ska ha sitt säte,
3. föremålet för bolagets verksamhet, varvid det ska anges särskilt om rörelsen ska avse såväl direkt försäkring som mottagen återförsäkring,
4. om försäkringsrörelse ska drivas utanför EES,
5. antalet eller lägsta och högsta antalet av de styrelseledamöter, revisorer och eventuella styrelsesuppleanter, som får utses av bolagsstämman, samt tiden för styrelseledamöternas och revisorernas uppdrag,
6. den krets av försäkrade som i denna egenskap är delägare, om inte bara försäkringstagarna är delägare,
7. garantikapitalet,
8. regler för hur rösträtten och förslagsrätten ska utövas och hur beslut ska fattas på stämman, varvid det ska anges särskilt

– om och hur fullmäktige ska utses samt i vilken utsträckning delägarnas rösträtt ska utövas genom fullmäktige, och,

– i vilken utsträckning garanterna ska ha rösträtt,

9. för vilka försäkringar, i vilka situationer, intill vilket belopp och i vilken ordning uttaxering kan ske hos delägarna i skadeförsäkringsföretag samt hur uttaxeringen ska genomföras,

10. i vilken ordning garanterna ska betala in det tecknade garantikapitalet,

11. om och i vilken ordning vinst ska delas ut till garanterna och i vilken ordning garantikapitalet ska återbetalas,

12. sättet att sammankalla bolagsstämman,

13. vilka ärenden som ska förekomma på den ordinarie stämman,

14. de regler enligt vilka bolagsstämman får förfoga över bolagets vinst eller, i ett livförsäkringsbolag, på annat sätt täcka bolagets förlust,

15. antal och sammanlagt belopp av de försäkringar som ska vara tecknade innan bolaget kan anses bildat,

16. hur tillgångarna ska fördelas mellan delägarna vid bolagets upplösning, och

17. för det fall att förlagsinsatser som avses i 5 kap. lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar ska förekomma, vad som ska gälla för dessa.

Om försäkringsbolaget ska ha euro som redovisningsvaluta, ska detta anges i bolagsordningen.

Firma

Företagsnamn

88 §

Ett ömsesidigt försäkringsbolags *firma* ska innehålla orden ömsesidig och försäkring. Om verksamheten avser att meddela försäkring av egendom bara inom ett begränsat geografiskt område, ska *firman* ange området för bolagets verksamhet men ordet ömsesidig får utelämnas.

Ett ömsesidigt försäkringsbolags *företagsnamn* ska innehålla orden ömsesidig och försäkring. Om verksamheten avser att meddela försäkring av egendom bara inom ett begränsat geografiskt område, ska *företagsnamnet* ange området för bolagets verksamhet men ordet ömsesidig får utelämnas.

Bolagets styrelse får anta *bi-firma*. *Bifirma* får inte innehålla ordet ömsesidig.

Firman ska tydligt skilja sig från *firmer* som är införda i det register som avses i 14 kap. 1 §. I övrigt finns bestämmelser om registreringen i *firmalagen* (1974:156).

Bolagets styrelse får anta *ett särskilt företagsnamn*. *Ett särskilt företagsnamn* får inte innehålla ordet ömsesidig.

Företagsnamnet ska tydligt skilja sig från *företagsnamn* som är införda i det register som avses i 14 kap. 1 §. I övrigt finns bestämmelser om registreringen i *lagen* (2019:000) om *företagsnamn*.

13 kap.

Firma

I stället för bestämmelsen i 14 kap. 1 § första stycket första meningen och tredje stycket *lagen* (1987:667) om ekonomiska föreningar om förenings *firma* gäller för försäkringsföreningar att dess *firma* ska innehålla ordet försäkringsförening och att ordet försäkringsförening eller förkortning av det uttrycket inte får tas in i *en bifirma*.

Endast försäkringsföreningar får i *sin firma* använda uttrycket försäkringsförening.

Företagsnamn

39 §

I stället för bestämmelsen i 14 kap. 1 § första stycket första meningen och tredje stycket *lagen* (1987:667) om ekonomiska föreningar om *en förenings företagsnamn* gäller för försäkringsföreningar att dess *företagsnamn* ska innehålla ordet försäkringsförening och att ordet försäkringsförening eller förkortning av det uttrycket inte får tas in i *ett särskilt företagsnamn*.

Endast försäkringsföreningar får i *sitt företagsnamn* använda uttrycket försäkringsförening.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

1.39 Förslag till lag om ändring i lagen (2015:602) om överlämnande av allmänna handlingar för förvaring

Härigenom föreskrivs att 6 § och rubriken närmast före 6 § lagen (2015:602) om överlämnande av allmänna handlingar för förvaring ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Anmälan av firmaändring

Anmälan om ändring av ett
företagsnamn

6 §

Om ett enskilt organ som förvarar allmänna handlingar från en statlig myndighet ändrar *sin firma*, ska organet genast anmäla ändringen till den statliga arkivmyndigheten.

Om ett enskilt organ som förvarar allmänna handlingar från en statlig myndighet ändrar *sitt företagsnamn*, ska organet genast anmäla ändringen till den statliga arkivmyndigheten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

1.40 Förslag till lag om ändring i varumärkeslagen (2010:1877)

Härigenom föreskrivs⁸⁸ i fråga om varumärkeslagen (2010:1877)
dels att 2 kap. 27 § och 5 kap. 14 § ska upphöra att gälla,
dels att rubriken närmast före 2 kap. 27 § ska utgå,
dels att nuvarande 1 kap. 16 och 17 §§ och 2 kap. 29–35 §§ ska
betecknas 1 kap. 17 och 18 §§ och 2 kap. 30–36 §§,

dels att 1 kap. 1, 2, 4, 5, 8–11 och de nya 17 och 18 §§, 2 kap. 1, 4,
7–11, 24, 28 och de nya 32–34 §§, 3 kap. 1, 3 och 5 §§, 5 kap. 3 och
15 §§, 6 kap. 1–3 §§, 8 kap. 1 och 4 §§, 10 kap. 1, 2, 7 och 8 §§, rubri-
kerna närmast före 1 kap. 1 §, 6 kap. 2 och 3 §§ och 10 kap. 1, 2, 7
och 8 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubrikerna närmast före 1 kap. 16 och 17 §§ och 2 kap.
29–33 och 35 §§ ska sättas närmast före 1 kap. 17 och 18 §§ och
2 kap. 30–34 och 36 §§,

dels att det ska införas sex nya paragrafer, 1 kap. 16 §, 2 kap. 1 a §,
2 kap. 27 §, 2 kap. 29 §, 3 kap. 2 a § och 5 kap. 14 §, och närmast före
1 kap. 16 § och 2 kap. 1 a och 27 §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

Varumärken och andra
varukännetecken m.m.

Varumärken och andra
varukännetecken

1 §

I denna lag finns bestämmelser om varumärken och andra varu-
kännetecken för varor eller tjänster som tillhandahålls i en närings-
verksamhet och som var och en kan förvärva ensamrätt till.

*Lagen innehåller också bestäm-
melser om särskilda beteckningar
på jordbruksprodukter och livs-
medel som är skyddade i Euro-*

⁸⁸ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2436 av den 16 december 2015 för tillnärmning av medlemsstaternas varumärkeslagstiftning (omarbetning), i den ursprungliga lydelsen.

peiska unionen.

2 §

En förening, ett bolag eller en annan sammanslutning kan förvärva ensamrätt för sina medlemmar att använda gemensamma varumärken (*kollektivmärken*) och andra varukännetecken i näringsverksamhet.

En myndighet som meddelar föreskrifter om eller kontrollerar varor eller tjänster kan förvärva ensamrätt till varumärken (*garanti- eller kontrollmärken*) och andra varukännetecken för användning för sådana varor eller tjänster som föreskrifterna eller kontrollerna avser. Detsamma gäller för *stiftelser, föreningar, bolag och andra sammanslutningar* som fastställer krav för eller kontrollerar varor eller tjänster.

En myndighet som meddelar föreskrifter om eller kontrollerar varor eller tjänster kan förvärva ensamrätt till varumärken (*garanti- eller kontrollmärken*) och andra varukännetecken för användning för sådana varor eller tjänster som föreskrifterna eller kontrollerna avser, *under förutsättning att myndigheten inte i näringsverksamhet tillhandahåller varor eller tjänster av detta slag*. Detsamma gäller för andra som fastställer krav för eller kontrollerar varor eller tjänster.

4 §

Ett varumärke kan bestå av alla tecken som *kan återges grafiskt*, särskilt ord, inbegripet personnamn, samt figurer, bokstäver, siffror och formen eller utstyrseln på en vara eller dess förpackning, förutsatt att tecknen har särskiljningsförmåga.

Ett varumärke kan bestå av alla tecken som har särskiljningsförmåga *och tydligt kan återges i det varumärkesregister som förs av Patent- och registreringsverket*.

Med tecken avses särskilt ord, inbegripet personnamn, figurer, bokstäver, siffror, *färger, ljud* och formen eller utstyrseln på en vara eller dess förpackning.

5 §

Ett varukännetecken ska anses ha särskiljningsförmåga om det kan skilja varor eller tjänster som tillhandahålls i en näringsverksamhet från dem som tillhandahålls i en annan.

Bristande särskiljningsförmåga kan bero på att ett varukännetecken endast består av tecken eller benämningar som

1. i handeln visar varans eller tjänstens art, kvalitet, kvantitet, avsedda användning, värde, geografiska ursprung eller andra egenskaper eller tidpunkten för när varan eller tjänsten är framställd, eller

2. i dagligt språkbruk eller enligt branschens vedertagna handelsbruk kommit att bli en sedvanlig beteckning för varan eller tjänsten.

Vid bedömningen av om ett varukännetecken har särskiljningsförmåga ska hänsyn tas till att det kan förvärva förmågan genom användning.

8 §

Den som innehar *en firma* eller ett annat näringskännetecken har ensamrätt till kännetecknet som varukännetecken. Om näringskännetecknet är skyddat endast inom en del av landet, gäller ensamrätten endast inom det området.

Den som innehar *ett företagsnamn* eller ett annat näringskännetecken har ensamrätt till kännetecknet som varukännetecken. Om näringskännetecknet är skyddat endast inom en del av landet, gäller ensamrätten endast inom det området.

Den som använder sitt namn som varukännetecken har ensamrätt till kännetecknet som varukännetecken, om namnet har särskiljningsförmåga för de varor eller tjänster som det används för. Om namnet används endast inom en del av landet, gäller ensamrätten endast inom det området.

9 §

Ensamrätt kan inte förvärfvas till kännetecken som endast *består* av en form som följer av varans art, *en form* som är nödvändig för att uppnå ett tekniskt resultat eller *en form* som ger varan ett betydande värde.

Ensamrätt kan inte förvärfvas till kännetecken som endast *utgörs* av en form *eller en annan egenskap* som följer av varans art, är nödvändig för att *varan ska* uppnå ett tekniskt resultat eller ger varan ett betydande värde.

10 §

Ensamrätten till ett varukännetecken enligt 6–8 §§ innebär att ingen annan än innehavaren, utan dennes tillstånd, i näringsverksamhet får använda ett tecken *som* är

1. identiskt med varukännetecknet för varor eller tjänster av samma slag,

2. identiskt med eller liknar varukännetecknet för varor eller tjänster av samma eller liknande slag, om det finns en risk för förväxling, inbegripet risken för att användningen av tecknet leder till uppfattningen att det finns ett samband mellan den som använder tecknet och innehavaren av varukännetecknet, eller

3. identiskt med eller liknar ett varukännetecken som här i landet är känt inom en betydande del av omsättningskretsen, om användningen avser varor eller tjänster och *drar otillbörlig fördel av eller utan skälig anledning* är till skada för varukännetecknets särskiljningsförmåga eller anseende.

Som användning anses

1. *att* förse varor eller deras förpackningar med tecknet,

2. *att* bjuda ut varor till försäljning, föra ut dem på markna-

Ensamrätten till ett varukännetecken enligt 6–8 §§ innebär att ingen annan än innehavaren, utan dennes tillstånd, i näringsverksamhet får använda ett tecken *för varor eller tjänster*, om tecknet är

1. identiskt med varukännetecknet *och används* för varor eller tjänster av samma slag,

2. identiskt med eller liknar varukännetecknet *och används* för varor eller tjänster av samma eller liknande slag, om det finns en risk för förväxling, inbegripet risken för att användningen av tecknet leder till uppfattningen att det finns ett samband mellan den som använder tecknet och innehavaren av varukännetecknet, eller

3. identiskt med eller liknar ett varukännetecken som här i landet är känt inom en betydande del av omsättningskretsen, om användningen *utan skälig anledning drar otillbörlig fördel av* eller är till skada för varukännetecknets särskiljningsförmåga eller anseende, *oavsett om användningen avser varor eller tjänster av samma, liknande eller annat slag.*

Som användning anses *att*

1. förse varor eller deras förpackningar med tecknet,

2. bjuda ut varor till försäljning, föra ut dem på marknaden,

den, lagra dem för dessa ändamål eller bjuda ut eller tillhandahålla tjänster under tecknet,

3. att importera eller exportera varor under tecknet, *eller*

4. att använda tecknet i affärshandlingar och reklam.

lagra dem för dessa ändamål eller bjuda ut eller tillhandahålla tjänster under tecknet,

3. importera eller exportera varor under tecknet,

4. *transitera eller vidta liknande tullåtgärd med varor av samma slag under ett tecken som är identiskt med eller som i väsentliga drag inte kan särskiljas från varukännetecknet, om inte innehavaren av varukännetecknet enligt lagen i destinationslandet saknar rätt att hindra att varorna släpps ut på marknaden där,*

5. *använda tecknet som ett företagsnamn eller ett annat näringskännetecken eller som en del av ett företagsnamn eller ett annat näringskännetecken, eller*

6. använda tecknet i affärshandlingar och reklam.

11 §

Ensamrätten till ett varukännetecken ger inte något självständigt skydd för en del av kännetecknet som saknar särskiljningsförmåga.

Ensamrätten till ett varukännetecken hindrar inte att någon annan, när det sker i enlighet med god affärssed, i näringsverksamhet använder

1. *sin firma*, sitt namn eller sin adress,

2. uppgifter om varans eller tjänstens art, kvalitet, kvantitet, avsedda användning, värde, geografiska ursprung eller andra egenskaper eller tidpunkten för när varan eller tjänsten är framställd, eller

3. varukännetecknet, *om det*

1. sitt namn eller sin adress,

2. uppgifter om varans eller tjänstens art, kvalitet, kvantitet, avsedda användning, värde, geografiska ursprung eller andra egenskaper eller tidpunkten för när varan är framställd *eller när tjänsten är utförd*, eller

3. varukännetecknet för att

är nödvändigt för att ange varans eller tjänstens avsedda ändamål, särskilt när det rör sig om tillbehör eller reservdelar.

identifiera eller hänvisa till innehavarens varor eller tjänster.

Ensamrätten till ett varukännetecken hindrar inte heller att tecknet används i jämförande reklam på ett sätt som är förenligt med marknadsföringslagen (2008:486).

Ensamrätten till ett kollektiv-, garanti- eller kontrollmärke hindrar inte att någon annan i näringsverksamhet använder sig av tecken eller benämningar som anger geografiskt ursprung, om det sker i enlighet med god affärssed. Ensamrätten till ett sådant märke hindrar inte att den som har rätt att använda ett geografiskt namn gör detta.

Mellanliggande rättigheter

16 §

Rätten till ett registrerat varumärke ska gälla vid sidan av en äldre rätt till ett varukännetecken om

1. det äldre varukännetecknet inte hade särskiljningsförmåga på ingivningsdagen, eller i förekommande fall prioritetsdagen, för det yngre varumärket,

2. det äldre varukännetecknet, när det är identiskt eller likartat på det sätt som anges i 10 § första stycket 2, inte hade tillräcklig särskiljningsförmåga så att det förelåg en risk för förväxling på ingivningsdagen, eller i förekommande fall prioritetsdagen, för det yngre varumärket, eller

3. det äldre varukännetecknet,

när det är identiskt eller likartat på det sätt som anges i 10 § första stycket 3, inte var känt inom en betydande del av omsättningskretsen på ingivningsdagen, eller i förekommande fall prioritetdagen, för det yngre varumärket.

16 §

I de fall som avses i 14 och 15 §§ hindrar inte rätten till det yngre varukännetecknet användningen av det äldre.

På yrkande av någon av parterna, får en domstol i de fall som avses i 15 § om det är skäligt besluta att ett av kännetecknen, eller båda, endast får användas på särskilt sätt, såsom i ett visst utförande eller med tillägg av ortsangivelse eller innehavarens namn. Ett sådant beslut får dock inte avse ett registrerat varumärke.

17 §

Vid utgivning av lexikon, handböcker eller andra liknande tryckta skrifter är *skriftens* författare, utgivare eller förläggare, på begäran av den som innehar ett registrerat varumärke, skyldig att se till att varumärket inte återges i skriften utan att det framgår att varumärket är skyddat genom registrering. Detsamma gäller om en sådan skrift görs tillgänglig elektroniskt av någon som avses i 1 kap. 9 § yttrandefrihetsgrundlagen.

Den som inte följer en begäran enligt första stycket är skyldig att medverka till att en rättelse offentlig-

17 §

I de fall som avses i 14–16 §§ hindrar inte rätten till det yngre varukännetecknet användningen av det äldre.

18 §

Vid utgivning av lexikon, handböcker och andra liknande tryckta skrifter är författaren, utgivaren och förläggaren skyldig att se till att ett registrerat varumärke inte återges i skriften utan uppgift om att varumärket är skyddat genom registrering, om innehavaren av varumärket begär att uppgiften ska finnas med och återgivningen ger intryck av att varumärket är en sedvanlig beteckning för de varor eller tjänster för vilka varumärket är registrerat. Detsamma gäller om en sådan skrift görs tillgänglig elektroniskt.

Om innehavaren av varumärket begär att en uppgift enligt första stycket ska återges, ska detta

liggörs på det sätt och i den omfattning som är skäligt samt att bekosta detta.

2 kap.

1 §

Den som vill registrera ett varumärke ska ansöka om detta hos Patent- och registreringsverket. Ansökan ska innehålla

1. uppgifter om sökandens namn eller <i>firma</i> och adress, 2. uppgifter om ombuds namn och adress, 3. en tydlig återgivning av varumärket, och 4. en förteckning över de varor eller tjänster som varumärket avser och vilka klasser dessa tillhör (varu- eller tjänsteförteckning).	1. uppgifter om sökandens namn eller <i>företagsnamn</i> och adress, 4. en <i>tydlig</i> förteckning över de varor eller tjänster som varumärket avser och vilka klasser dessa tillhör (varu- eller tjänsteförteckning).

En ansökan om registrering av ett kollektiv-, garanti- eller kontrollmärke ska dessutom innehålla uppgifter om de villkor som gäller för att *varumärket ska få användas*.

En ansökan om registrering av ett kollektiv-, garanti- eller kontrollmärke ska dessutom innehålla uppgifter om *vem som har rätt att använda varumärket och de övriga villkor som gäller för varumärkets användning. I fråga om kollektivmärke ska uppgift lämnas om vilka förutsättningar som gäller för medlemskap i sammanslutningen*.

Sökanden ska betala föreskriven ansökningsavgift.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om ansökningsförfarandet.

Ingivningsdag

1 a §

Ingivningsdagen för en ansökan är den dag då följande har getts in till Patent- och registreringsverket:

1. en uppgift om att det som getts in är en ansökan om registrering,

2. uppgifter som gör det möjligt för Patent- och registreringsverket att avgöra vem sökanden är,

3. en tydlig återgivning av varumärket och

4. en förteckning över de varor eller tjänster som varumärket avser.

4 §

Ett *varumärke* får inte registreras om det endast består av en form som följer av varans art, *en form som* är nödvändig för att uppnå ett tekniskt resultat eller *en form som* ger varan ett betydande värde.

Ett *kännetecken* får inte registreras som *varumärke* om det endast *utgörs* av en form eller *en annan egenskap* som följer av varans art, är nödvändig för att *varan ska* uppnå ett tekniskt resultat eller ger varan ett betydande värde.

7 §⁸⁹

Ett varumärke får inte registreras om det

1. strider mot lag eller annan författning eller mot goda seder eller allmän ordning,

2. är ägnat att vilseleda allmänheten i fråga om varans eller tjänstens art, kvalitet, geografiska ursprung eller någon annan omständighet,

3. utan tillstånd innehåller en sådan statlig eller internationell beteckning eller ett sådant kommunalt vapen som enligt lag eller annan författning inte får användas obehörigen som varumärke, eller något som lätt kan förväxlas med en sådan beteckning eller

3. utan tillstånd innehåller en sådan statlig eller internationell beteckning eller ett sådant kommunalt vapen som enligt lag eller annan författning inte får användas obehörigen som varumärke, eller något som lätt kan förväxlas med en sådan beteckning eller

⁸⁹ Senaste lydelse 2014:814.

ett sådant vapen, *eller*

4. utan tillstånd innehåller ett sådant kännetecken som enligt lagen (2014:812) om skydd för kännetecken i den internationella humanitära rätten inte får användas obehörigen som varumärke, eller något som kan förväxlas med ett sådant kännetecken.

Ett varumärke får inte heller registreras om märket innehåller eller består av något som är ägnat att uppfattas som en geografisk ursprungsbezeichnung för vin eller spritdrycker och det avser vin eller spritdrycker av annat ursprung.

ett sådant vapen,

4. utan tillstånd innehåller ett sådant kännetecken som enligt lagen (2014:812) om skydd för kännetecken i den internationella humanitära rätten inte får användas obehörigen som varumärke, eller något som kan förväxlas med ett sådant kännetecken,

5. innehåller en ursprungsbezeichnung, en geografisk beteckning, ett traditionellt uttryck för vin eller en garanterad traditionell specialitet, i den utsträckning som det föreligger skydd för beteckningen enligt unionsrätten,

6. innehåller en geografisk beteckning för vin eller spritdrycker och varumärket avser vin eller spritdrycker av annat ursprung, eller

7. innehåller eller i väsentliga delar återger en äldre växtsortbenämning som avser en växtsort av samma eller närstående växtart, i den utsträckning som det föreligger skydd för växtsorten enligt växtförädlarrättslagen (1997:306) eller unionsrätten.

Ett varumärke får inte heller registreras om sökanden var i ond tro vid tidpunkten för ansökan.

Avser varumärket ett kollektiv-, garanti- eller kontrollmärke, får det inte registreras om villkoren för märkets användning strider mot goda seder eller allmän ordning. Ett kollektivmärke får inte

registreras om villkoren inte tillåter medlemskap i sammanslutningen för den som tillhandahåller varor eller tjänster som har sitt ursprung i det geografiska område som märket avser.

8 §⁹⁰

Ett varumärke får inte registreras om det

1. är identiskt med ett äldre varukännetecken för varor eller tjänster av samma slag,

2. är identiskt med eller liknar ett äldre varukännetecken för varor eller tjänster av samma eller liknande slag, om det finns en risk för förväxling, inbegripet risken för att användningen av varumärket leder till uppfattningen att det finns ett samband mellan den som använder varumärket och innehavaren av varukännetecknet,

3. är identiskt med eller liknar ett äldre varukännetecken som är känt inom en betydande del av omsättningskretsen, och användningen av varumärket skulle *dra otillbörlig fördel av eller utan skälig anledning* vara till skada för varukännetecknets särskiljningsförmåga eller anseende, *eller*

2. är identiskt med eller liknar ett äldre varukännetecken för varor eller tjänster av samma eller liknande slag, om det finns en risk för förväxling, inbegripet risken för att användningen av varumärket leder till uppfattningen att det finns ett samband mellan den som använder varumärket och innehavaren av varukännetecknet, *eller*

3. är identiskt med eller liknar ett äldre varukännetecken, som är känt inom en betydande del av omsättningskretsen och användningen av varumärket *utan skälig anledning skulle dra otillbörlig fördel av* eller vara till skada för varukännetecknets särskiljningsförmåga eller anseende, *oavsett om användningen avser varor eller tjänster av samma, liknande eller annat slag.*

4. kan förväxlas med ett kännetecken som användes här i landet eller i utlandet av någon annan

⁹⁰ Senaste lydelse 2016:374.

vid tidpunkten för ansökan och som fortfarande används, om sökanden var i ond tro vid tidpunkten för ansökan.

Med ett varukännetecken avses i första stycket 1–3

1. ett varumärke som är registrerat enligt detta kapitel,
2. ett varumärke som är registrerat genom en internationell varumärkesregistrering som enligt 5 kap. fått giltighet i Sverige,
3. ett varukännetecken som är inarbetat, om det inarbetade skyddet gäller inom en väsentlig del av landet, samt
4. ett EU-varumärke.

Med ett varukännetecken avses i första stycket

Ett varumärke får inte heller registreras om det kan förväxlas med ett äldre varukännetecken som är skyddat i ett annat land och sökanden var i ond tro vid tidpunkten för ansökan.

9 §

De hinder för registrering av varumärken som anges i 8 § första stycket 1–3 gäller på motsvarande sätt i fråga om

1. *en registrerad firma* som används i näringsverksamhet, och

2. ett sådant namn eller ett sådant annat näringskännetecken än *en registrerad firma* som är skyddat enligt 1 kap. 8 §, om skyddet gäller inom en väsentlig del av landet.

1. *ett registrerat företagsnamn* som används i näringsverksamhet, och

2. ett sådant namn eller ett sådant annat näringskännetecken än *ett registrerat företagsnamn* som är skyddat enligt 1 kap. 8 §, om skyddet gäller inom en väsentlig del av landet.

Lydelse enligt prop. 2015/16:180

Föreslagen lydelse

10 §

Ett varumärke får inte registreras om det innehåller eller består av

1. något som är ägnat att uppfattas som någon annans *firma*, 1. något som är ägnat att uppfattas som någon annans *företagsnamn*,

2. något som är ägnat att uppfattas som någon annans efternamn som har särskilt skydd eller någon annans allmänt kända konstnärsnamn eller ett likartat namn, om användningen av märket skulle medföra en nackdel för bäraren av namnet och om namnet uppenbarligen inte syftar på någon sedan länge avliden,

3. en bild av någon annan som uppenbarligen inte syftar på någon sedan länge avliden, *eller* 3. en bild av någon annan som uppenbarligen inte syftar på någon sedan länge avliden,

4. något som kränker någon annans upphovsrätt till ett litterärt eller konstnärligt verk eller någon annans rätt till en fotografisk bild eller ett mönster. 4. något som kränker någon annans upphovsrätt till ett litterärt eller konstnärligt verk eller någon annans rätt till en fotografisk bild eller ett mönster, *eller*

5. en äldre ursprungsbeteckning eller geografisk beteckning som skyddas enligt 1 § lagen (2019:000) om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter m.m.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §

Bestämmelserna i 8–10 §§ utgör inte hinder mot registrering, om den som innehar den äldre rättigheten medger registreringen.

Bestämmelserna i 8 och 9 §§ samt 10 § 1–4 utgör inte hinder mot registrering, om den som innehar den äldre rättigheten medger registreringen.

24 §

När Patent- och registreringsverket har kungjort en registrering av ett varumärke får invändning göras mot den. Invändningen ska ha kommit in till verket inom tre månader från kungörelsedagen. Om invändningen inte har kommit in i rätt tid, ska den avvisas.

Invändningen ska innehålla

1. uppgifter om invändarens namn eller *firma* och adress,
1. uppgifter om invändarens namn eller *företagsnamn* och adress,
2. uppgifter om ombuds namn och adress,
3. uppgift om den registrering som invändningen avser, och
4. uppgift om de omständigheter som åberopas till grund för invändningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om invändningsförfarandet.

Samförståndslösning

27 §

På begäran av invändaren och innehavaren av det registrerade varumärket ska Patent- och registreringsverket bestämma en frist för att parterna ska komma överens. Fristen ska vara minst två månader. Under fristen får Patent- och registreringsverket inte besluta om invändningen.

28 §

Har en invändning gjorts ska Patent- och registreringsverket, om det finns något hinder som avses i 4–10 §§ mot registreringen, häva registreringen helt eller delvis.

En invändning som helt eller delvis grundas på ett hinder som avses i 8–10 §§ ska avslås i mot-

Finns det något hinder som avses i 8–10 §§, ska Patent- och registreringsverket häva registreringen helt eller delvis om *inte annat följer av 29 §.*

svarande utsträckning om den har gjorts av någon som inte invänder i eget intresse och innehavaren av det registrerade varumärket begär det.

Om registreringen på grund av en invändning har hävts helt eller delvis, ska registreringen avföras ur varumärkesregistret i motsvarande utsträckning när avgörandet har vunnit laga kraft. Beslutet ska kungöras.

Om registreringen har hävts helt eller delvis, ska registreringen avföras ur varumärkesregistret i motsvarande utsträckning när avgörandet har vunnit laga kraft. Beslutet ska kungöras.

29 §

Patent- och registreringsverket ska inte häva registreringen, om invändningen gjorts av någon som inte har ett eget intresse i saken och innehavaren av det registrerade varumärket begär att invändningen avslås.

Grundas invändningen på ett hinder som utgörs av ett äldre registrerat varumärke enligt 8 § första stycket, ska Patent- och registreringsverket häva registreringen, endast om användningen av det äldre varumärket uppfyller kraven på verkligt bruk i 3 kap. 2 § för de varor eller tjänster som ligger till grund för invändningen eller det finns giltiga skäl till att varumärket inte har använts. Om det äldre varumärket är ett EU-varumärke, regleras kravet på verkligt bruk i stället av artikel 15 i rådets förordning (EG) nr 207/2009 av den 26 februari 2009 om EU-varumärken.

Användning enligt andra stycket ska ha skett inom de fem år som föregår ingivningsdagen, eller i förekommande fall prioritetsdagen, för det yngre varumärket.

31 §

Om det efter registreringen görs någon ändring av de villkor som gäller för att ett kollektiv-, garanti- eller kontrollmärke ska få användas, ska innehavaren anmäla detta till Patent- och registreringsverket.

De ändrade villkoren ska föras in i varumärkesregistret och kungöras.

32 §

Registreringen gäller från den dag då ansökan om registrering kom in till Patent- och registreringsverket och i tio år från registreringsdagen.

33 §

Registreringen kan förnyas varje gång för en period om tio år räknat från utgången av föregående registreringsperiod. En ansökan om förnyelse ska ha kommit in till Patent- och registreringsverket tidigast ett år före och senast sex månader efter registreringsperiodens utgång.

32 §

Om det efter registreringen görs någon ändring av de villkor som gäller för att ett kollektiv-, garanti- eller kontrollmärke ska få användas, ska innehavaren anmäla detta till Patent- och registreringsverket.

De ändrade villkoren ska föras in i varumärkesregistret och kungöras, under förutsättning att de uppfyller kraven i 1 § andra stycket och att det inte föreligger hinder enligt 7 § tredje stycket.

33 §

Registreringen gäller i tio år från ingivningsdagen för ansökan om registrering.

34 §

Registreringen kan förnyas helt eller delvis varje gång för en period om tio år räknat från utgången av föregående registreringsperiod. En ansökan om förnyelse ska ha kommit in till Patent- och registreringsverket tidigast sex månader före och senast sex månader efter registreringsperiodens utgång.

Den som ansöker om förnyelse ska betala föreskriven förnyelseavgift. En inbetalning av förnyelseavgiften som görs inom *den frist som anges i första stycket* ska anses utgöra en ansökan om förnyelse.

Ett beslut att förnya en registrering ska föras in i varumärkesregistret och kungöras.

Den som ansöker om förnyelse ska betala föreskriven förnyelseavgift *inom den frist som anges i första stycket*. En inbetalning av förnyelseavgiften som görs inom *denna frist* ska anses utgöra en ansökan om förnyelse.

3 kap.

1 §

En registrering av ett varumärke får hävas om

1. märket har registrerats i strid mot denna lag,	2. registreringen fortfarande strider mot lagen, <i>och</i>	2. registreringen fortfarande strider mot lagen,
3. rätten till märket ändå inte får bestå enligt 1 kap. 14 <i>eller</i> 15§.	3. rätten till märket ändå inte får bestå enligt 1 kap. 14–16 §§, <i>och</i>	3. rätten till märket ändå inte får bestå enligt 1 kap. 14–16 §§, <i>och</i>
		4. <i>annat inte följer av 2 a §.</i>

En registrering får vidare hävas om

1. varumärket, till följd av innehavarens handlande eller passivitet, i handeln har blivit en allmän beteckning för sådana varor eller tjänster som registreringen avser,
2. varumärket har kommit att strida mot lag eller annan författning eller mot goda seder eller allmän ordning, eller
3. varumärket har blivit ägnat att vilseleda allmänheten i fråga om varans eller tjänstens art, kvalitet, geografiska ursprung eller någon annan omständighet och detta är en följd av det bruk innehavaren eller någon med hans eller hennes samtycke gjort av märket för sådana varor eller tjänster som det är registrerat för.

I de fall som avses i första stycket får registreringen inte hävas på den grunden att det enligt 2 kap. 8 § finns ett hinder mot den, om hindret utgörs av ett äldre registrerat varumärke och det äldre märket inte uppfyller kraven på användning enligt 2 §.

Vid bedömning av om varumärket har särskiljningsförmåga ska beaktas endast sådan särskiljningsförmåga som varumärket har förvärvat genom användning före ansökan om hävning.

2 a §

En registrering av ett varumärke får hävas på den grunden att det enligt 2 kap. 8 § första stycket finns hinder mot registreringen, när hindret utgörs av ett äldre registrerat varumärke, endast om användningen av det äldre märket uppfyller kraven på verkligt bruk i 2 § för de varor eller tjänster som ligger till grund för hävningen eller det finns giltiga skäl till att varumärket inte har använts. Om det äldre varumärket är ett EU-varumärke regleras kravet på verkligt bruk i stället av artikel 15 i rådets förordning (EG) nr 207/2009 av den 26 februari 2009 om EU-varumärken.

Användningen enligt första stycket ska ha skett inom de fem år som föregår ansökan om hävning. Om det vid ingivningsdagen eller, i förekommande fall prioritetdagen, för det yngre varumärket hade gått minst fem år sedan frågan om registrering av det äldre varumärket blev slutligt avgjord, ska det äldre varumärket dessutom ha använts inom de fem år som föregår denna dag.

3 §

En registrering av ett kollektiv-, garanti- eller kontrollmärke får hävas, förutom på de grunder som anges i 1 eller 2 §, om

1. villkoren för användning av märket har ändrats och innehavaren inte har anmält detta till Patent- och registreringsverket enligt 2 kap. 31 §, *eller*

2. märket har använts på ett sätt som inte är förenligt med villkoren för användningen och innehavaren inte har vidtagit rimliga åtgärder för att förhindra den användningen.

1. villkoren för användning av märket har ändrats och innehavaren inte har anmält detta till Patent- och registreringsverket enligt 2 kap. 32 §,

2. märket har använts på ett sätt som inte är förenligt med villkoren för användningen och innehavaren inte har vidtagit rimliga åtgärder för att förhindra den användningen, *eller*

3. *en ändring av villkoren för användningen har förts in i varumärkesregistret i strid mot 2 kap. 32 § andra stycket.*

5 §⁹¹

Den som vill inleda ett förfarande för att häva en registrering kan föra talan vid domstol, eller ansöka om hävning av registreringen hos Patent- och registreringsverket enligt 6–21 §§ (administrativ hävning). I 2 kap. 28 § finns det bestämmelser om att en registrering av ett varumärke får hävas efter det att någon gjort en invändning mot registreringen.

Den som vill inleda ett förfarande för att häva en registrering kan föra talan vid domstol, eller ansöka om hävning av registreringen hos Patent- och registreringsverket enligt 6–21 §§ (administrativ hävning). *En talan om hävning som grundas på ett hinder mot registrering enligt 2 kap. 8–10 §§ får föras endast av den som har ett eget intresse i saken. Detsamma gäller i fråga om en sådan ansökan om administrativ hävning.* I 2 kap. 28 § finns det bestämmelser om att en registrering av ett varumärke får hävas efter det att någon gjort

⁹¹ Senaste lydelse 2014:253.

en invändning mot registreringen.

Ett förfarande för att häva en registrering med stöd av 1 § andra stycket, 2, 3 eller 4 § eller 2 kap. 4, 5 eller 7 § får också inledas av en myndighet. Regeringen meddelar föreskrifter om vilken myndighet som får göra detta.

5 kap.

3 §

En ansökan om internationell varumärkesregistrering ska vara ställd till Internationella byrån men ges in till Patent- och registreringsverket. Ansökan ska vara skriven på engelska och innehålla

1. uppgifter om sökandens namn eller <i>firma</i> och adress, 2. uppgifter om ombuds namn 3. uppgifter om nummer och datum för den svenska <i>registrering</i> eller ansökan om registrering som den internationella ansökan bygger på, 4. en tydlig återgivning av varumärket, 5. en förteckning över de varor eller tjänster som varumärket begärs registrerat för och vilka klasser dessa tillhör (varu- eller tjänsteförteckning), 6. uppgift om i vilka länder registreringen ska gälla, och 7. de övriga uppgifter om återgivningen av varumärket, sökandens anknytning till Sverige och annat som en ansökan ska innehålla enligt föreskrifter som meddelas av regeringen eller av den myndighet som regeringen bestämmer.	1. uppgifter om sökandens namn eller <i>företagsnamn</i> och adress, och adress, 3. uppgifter om nummer och datum för den svenska <i>registreringen</i> eller ansökan om registrering som den internationella ansökan bygger på, 5. en <i>tydlig</i> förteckning över de varor eller tjänster som varumärket begärs registrerat för och vilka klasser dessa tillhör (varu- eller tjänsteförteckning), den internationella varumärkesregistreringen ska gälla, och

Sökanden ska betala föreskriven ansökningsavgift.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om ansökningsförfarandet.

14 §

På begäran av invändaren och innehavaren av den internationella registreringen ska Patent- och registreringsverket bestämma en frist för att parterna ska komma överens. Fristen ska vara minst två månader. Under fristen får Patent- och registreringsverket inte besluta om invändningen.

15 §

Har en invändning gjorts ska Patent- och registreringsverket, om det finns något hinder som avses i 2 kap. 4–11 §§ mot att den internationella varumärkesregistreringen gäller i Sverige, besluta att registreringen helt eller delvis inte ska gälla här. Annars ska invändningen avslås.

En invändning som helt eller delvis grundas på ett hinder som avses i 2 kap. 8–10 §§ ska avslås i motsvarande utsträckning, om den har gjorts av någon som inte invänder i eget intresse och innehavaren av registreringen begär det.

Finns det något hinder som avses i 2 kap. 8–10 §§ mot att den internationella varumärkesregistreringen gäller i Sverige ska Patent- och registreringsverket, besluta att registreringen helt eller delvis inte ska gälla här. Annars ska invändningen avslås. *En invändning ska också avslås om den har gjorts av någon som inte invänder i eget intresse och innehavaren av registreringen begär det.*

Vad som sägs i 2 kap. 29 § andra och tredje styckena tillämpas även i fråga om internationella registreringar. I stället för vad som där sägs om hävning ska Patent- och registreringsverket besluta att en registrering inte ska gälla här.

Ett beslut att registreringen inte ska gälla i Sverige får grundas endast på en omständighet som meddelas till Internationella byrån inom 18 månader från dagen för underrättelsen enligt 8 § första

stycket. Har tiden för invändning enligt 11 § löpt ut efter denna frist, får beslutet dock grundas på omständigheter som meddelas till Internationella byrån inom en månad från det att tiden för invändning löpt ut. Detta gäller under förutsättning att Patent- och registreringsverket inom 18-månadersfristen har underrättat Internationella byrån om att ett meddelande om ett sådant beslut kan komma att översändas senare.

Om Patent- och registreringsverket på grund av en invändning beslutar att registreringen helt eller delvis inte ska gälla i Sverige, ska registreringen avföras ur varumärkesregistret i motsvarande utsträckning när avgörandet har vunnit laga kraft. Beslutet ska kungöras.

6 kap.

1 §

Ett sådant varukännetecken som avses i 1 kap. 6 och 7 §§ kan överlätas, separat eller i samband med en överlåtelse av den näringsverksamhet där det används.

Ett sådant varukännetecken som avses i 1 kap. 6 och 7 §§ kan överlätas *helt eller delvis*. *Överlåtelsen kan ske* separat eller i samband med en överlåtelse av den näringsverksamhet där *varukännetecknet* används.

Vid överlåtelse av en näringsverksamhet ingår ett sådant varukännetecken som avses i första stycket och som hör till näringsverksamheten i överlåtelsen, om inte något annat har avtalats.

Vad som sägs i första och andra styckena om varukännetecken tillämpas även på en ansökan om registrering av ett varumärke.

Anteckning om överlåtelse av ett registrerat varumärke

Anteckning om överlåtelse

2 §

En överlåtelse av ett registrerat varumärke ska på begäran antecknas i varumärkesregistret och kungöras. En anteckning och kungörelse ska också göras på begäran av den som genom

En överlåtelse av ett registrerat varumärke ska på begäran antecknas i varumärkesregistret och kungöras. En anteckning och kungörelse ska också göras på begäran av den som genom

en dom som har vunnit laga kraft fått fastställt att han eller hon har bättre rätt till ett registrerat varumärke.

Den som begär att en anteckning enligt första stycket görs i registret ska betala föreskriven avgift.

Verkan av anteckning om innehavare

I ett mål eller ärende om ett nationellt registrerat varumärke ska den som är antecknad som innehavare i varumärkesregistret anses vara innehavare av varumärket.

I ett mål eller ärende om ett internationellt registrerat varumärke ska den som är antecknad som innehavare i det internationella varumärkesregistret anses vara innehavare av varumärket.

en dom som har vunnit laga kraft fått fastställt att han eller hon har bättre rätt till ett registrerat varumärke. *En överlåtelse av en ansökan om registrering av ett varumärke ska på begäran antecknas i Patent- och registreringsverkets diarium.*

Den som begär en anteckning enligt första stycket ska betala föreskriven avgift.

Verkan av anteckning

3 §

I ett mål eller ärende om ett nationellt registrerat varumärke ska den som är antecknad som innehavare i varumärkesregistret anses vara innehavare av varumärket. *I ett mål eller ärende om en nationell ansökan om registrering av ett varumärke ska den som är antecknad som sökande i Patent- och registreringsverkets diarium anses som sökande av varumärket.*

8 kap.

1 §

Gör någon intrång i rätten till ett varukännetecken (varumärkesintrång) och sker det uppsåtligt eller av grov oaktsam-

Gör någon intrång i rätten till ett varukännetecken (varumärkesintrång) och sker det uppsåtligt eller av grov oaktsam-

het, ska han eller hon dömas till böter eller fängelse i högst två år. Den som har överträtt ett vitesförbud enligt 3 § får inte dömas till ansvar för intrång som omfattas av förbudet.

het, ska han eller hon dömas till böter eller fängelse i högst två år. *Detta gäller dock inte vid intrång i den rätt till ett varukännetecken som avses i 1 kap. 10 § andra stycket 4.* Den som har överträtt ett vitesförbud enligt 3 § får inte dömas till ansvar för intrång som omfattas av förbudet.

För försök eller förberedelse till brott enligt första stycket döms till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken.

Åklagaren får väcka åtal för brott som avses i första eller andra stycket endast om målsäganden anger brottet till åtal och åtal av särskilda skäl är motiverat från allmän synpunkt.

4 §

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet gör varumärkesintrång ska betala skälig ersättning för utnyttjandet av varukännetecknet samt ersättning för den ytterligare skada som intrånget har medfört. *När ersättningens storlek bestäms ska hänsyn särskilt tas till*

1. utebliven vinst,
2. vinst som den som har begått intrånget har gjort,
3. skada på varukännetecknets anseende,
4. ideell skada, och
5. rättighetshavarens intresse av att intrång inte begås.

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet gör varumärkesintrång ska betala skälig ersättning för utnyttjandet av varukännetecknet samt ersättning för den ytterligare skada som intrånget har medfört.

När storleken på ersättningen för ytterligare skada bestäms ska hänsyn särskilt tas till

1. utebliven vinst,
2. vinst som den som har begått intrånget har gjort,

3. skada på varukännetecknets
anseende,

4. ideell skada, och

5. rättighetshavarens intresse av
att intrång inte begås.

Den som utan uppsåt eller oaktsamhet gör varumärkesintrång ska betala ersättning för utnyttjandet av varukännetecknet, om och i den mån det är skäligt.

10 kap.

**Förbud att döma till påföljd
m.m.**

**Verkan av en hävning och
förbud att döma till ansvar
m.m.**

1 §

Om en registrering av ett varumärke har hävts genom ett beslut eller en dom som har vunnit laga kraft, får domstolen inte döma till påföljd eller besluta om ersättning eller annan åtgärd enligt 8 eller 9 kap.

Om en registrering av ett varumärke har hävts på grund av 3 kap. 1 § första stycket, ska registreringen anses aldrig ha haft någon verkan.

Om en registrering har hävts på grund av 3 kap. 1 § andra stycket eller 3 kap. 2 §, ska registreringen anses ha förlorat sin verkan den dag då ansökan om hävning kom in. Domstolen får dock bestämma att registreringen i stället ska anses ha förlorat sin verkan den dag då det hinder som utgör grund för hävningen uppstod. Vid administrativt hävningsförfarande får Patent- och registreringsverket fatta ett sådant beslut.

Om en registrering har hävts på grund av 3 kap. 1 § första stycket, får domstolen inte döma till ansvar eller besluta om ersättning eller annan åtgärd enligt 8 eller 9 kap. Om en registrering har hävts

på grund av 3 kap. 1 § andra stycket eller 3 kap. 2 §, får domstolen inte döma till ansvar enligt 8 kap. 1 §.

Invändning om ogiltighet

Invändning om grund för hävning m.m.

2 §

Förs talan om intrång i ett registrerat varumärke och gör den mot vilken talan förs gällande att registreringen är ogiltig, får frågan om ogiltighet prövas endast sedan talan om hävning har väckts. Domstolen får förelägga den som gör gällande att registreringen är ogiltig att inom viss tid väcka sådan talan.

Första stycket ska också tillämpas om det i ett mål som gäller fastställsetalan avseende ett registrerat varumärke görs gällande att registreringen är ogiltig.

Förs talan om intrång i ett registrerat varumärke och gör den mot vilken talan förs gällande att det finns grund för att häva registreringen, får denna fråga prövas endast sedan talan om hävning har väckts. Domstolen får förelägga den som gör gällande att det finns grund för att häva registreringen att inom viss tid väcka sådan talan. *Det sagda tillämpas också om det i ett mål som gäller fastställsetalan avseende ett registrerat varumärke görs gällande att det finns grund för att häva registreringen. Detta stycke tillämpas inte i brottmål.*

En talan om intrång i ett registrerat varumärke får bifallas endast om varumärket vid tidpunkten för talans väckande uppfyllde kraven på verkligt bruk i 3 kap. 2 § för de varor eller tjänster som ligger till grund för talan eller det finns giltiga skäl till att varumärket inte har använts. Användningen av varumärket ska ha skett inom de fem år som föregår talans väckande. Om svaranden är en innehavare av ett yngre varu-

kännetecknen, ska varumärket dessutom ha använts inom de fem år som föregår ingivningsdagen, eller i förekommande fall prioritetdagen, för det yngre varukännetecknet.

En talan om intrång får inte heller bifallas om det yngre varukännetecknet är ett EU-varumärke och det inte skulle finnas grund för att häva registreringen av EU-varumärket enligt artiklarna 53.1, 53.3, 53.4, 54.1, 54.2 eller 57.2 i rådets förordning (EG) nr 207/2009 av den 26 februari 2009 om EU-varumärken.

Särskilda beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel

Särskilda beteckningar på jordbruksprodukter m.m.

Bestämmelserna i 3 § samt 8 kap. 3–8 §§ och 9 kap. ska tillämpas vid intrång i den rätt till en beteckning som följer av

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1151/2012 av den 21 november 2012 om kvalitetsordningar för jordbruksprodukter och livsmedel, i den ursprungliga lydelsen,

2. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 110/2008 av den 15 januari 2008 om definition, beskrivning, presentation och märkning av, samt

7 §⁹²

I lagen (2019:000) om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter m.m. finns bestämmelser om denna lags tillämpning i fråga om sådana beteckningar.

⁹² Senaste lydelse 2015:767.

skydd av geografiska beteckningar för, spritdrycker, samt om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1576/89, i den ursprungliga lydelsen,

3. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 av den 17 december 2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 922/72, (EEG) nr 234/79, (EG) nr 1037/2001 och (EG) nr 1234/2007, i den ursprungliga lydelsen, eller

4. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 251/2014 av den 26 februari 2014 om definition, beskrivning, presentation och märkning av, samt skydd av geografiska beteckningar för, aromatiserade vinprodukter och om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1601/91, i den ursprungliga lydelsen.

Skyldighet för licenstagare och andra att underrätta innehavaren

Förutsättningar för väckande av talan m.m.

8 §

Innehavaren av ett varukännetecken eller av en sådan särskild beteckning som avses i 7 § ska underrättas innan en talan om varumärkesintrång väcks. Detta gäller dock endast om den som

En licenstagare får, om inte något annat avtalats, väcka talan om intrång eller fastställelse avseende varukännetecknet endast om innehavaren av varukännetecknet samtycker till det. Även utan

vill väcka talan är

1. en licenstagare,
2. en panthavare som vill väcka talan med anledning av intrång i den pantsatta egendomen,
3. någon som är berättigad att använda ett sådant varukännetecken som avses i 1 kap. 2 §, eller
4. någon som är berättigad att använda en sådan särskild beteckning som avses i 7 § och som vill väcka talan enligt 8 kap. 4 eller 7 §.

Underrättelse enligt första stycket ska också ske när en licenstagare eller en panthavare vill väcka talan om fastställelse avseende ett varukännetecken.

Om någon underrättelse enligt första eller andra stycket inte har skett, ska talan avvisas.

samtycke får den som har en exklusiv licens väcka sådan talan, om innehavaren av varukännetecknet inte själv väcker talan inom skälig tid från det att licenstagaren underrättade innehavaren om att licenstagaren avser väcka talan. Väcker innehavaren av varukännetecknet talan, får en licenstagare alltid väcka sådan talan som avses i 8 kap. 4 §.

Det som sägs i första stycket första och tredje meningen om licenstagare tillämpas också i fråga om den som har rätt att använda ett sådant varukännetecken som avses i 1 kap. 2 §. Innehavaren av ett varukännetecken enligt 1 kap. 2 § har rätt till ersättning enligt 8 kap. 4 § för intrång i den rätt som en användare av kännetecknet har.

En panthavare får väcka talan om intrång eller fastställelse avseende varukännetecknet endast om innehavaren av varukännetecknet har underrättats om det.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

2. De nya bestämmelserna ska tillämpas även på varukännetecken som har inarbetats, varumärken som har registrerats och varumärkesregistreringar som har sökts före ikraftträdandet, om inte annat följer av 3–5.

3. Bestämmelsen i 2 kap. 1 a § ska inte tillämpas på varumärken som har registrerats eller varumärkesregistreringar som har sökts före ikraftträdandet.

4. Ett garanti- eller kontrollmärke som har registrerats före ikraftträdandet får inte hävas på grund av att det inte uppfyller förutsättningarna enligt 1 kap. 2 § andra stycket.

5. Äldre bestämmelser gäller även i fortsättningen i fråga om åtgärder som har vidtagits eller rättigheter som har förvärvats före ikraftträdandet.

1.41 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:188) om patent- och marknadsdomstolar

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 4 § lagen (2016:188) om patent- och marknadsdomstolar ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2015/16:181 Föreslagen lydelse

1 kap. 4 §

Patent- och marknadsdomstolen handlägger mål och ärenden enligt det som föreskrivs i

1. lagen (1949:345) om rätten till arbetstagares uppfinningar, patentlagen (1967:837), lagen (1971:1078) om försvarsuppfinningar, lagen (1978:152) om svensk domstols behörighet i vissa mål på patenträttens område m.m. och växtförädlarrättslagen (1997:306),

2. lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk, mönsterskyddslagen (1970:485), *firmalagen* (1974:156), lagen (1992:1685) om skydd för kretsmönster för halvledarprodukter och varumärkeslagen (2010:1877),

2. lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk, mönsterskyddslagen (1970:485), lagen (1992:1685) om skydd för kretsmönster för halvledarprodukter, varumärkeslagen (2010:1877), *lagen* (2019:000) om *företagsnamn och lagen* (2019:000) om *skydd för beteckningar på jordbruksprodukter m.m.*,

3. konkurrenslagen (2008:579), marknadsföringslagen (2008:486), lagen (1984:292) om avtalsvillkor mellan näringsidkare, lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden, lagen (2000:1175) om talerätt för vissa utländska konsumentmyndigheter och konsumentorganisationer, försäkringsavtalslagen (2005:104), lagen (2005:590) om insyn i vissa finansiella förbindelser m.m., lagen (2006:484) om franchisegivares informationsskyldighet, lagen (2010:510) om lufttransporter, lagen (2010:1350) om uppgiftsskyldighet i fråga om marknads- och konkurrensförhållanden, lagen (2014:836) om näringsförbud, lagen (2014:1344) med kompletterande bestämmelser till EU:s tåg-, fartygs- och busspassagerar-

förordningar och lagen (2016:000) om kollektiv förvaltning av upphovsrätt, och
4. annan lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

1.42 Förslag till förordning om ändring i utsökningsförordningen (1981:981)

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 23 § utsökningsförordningen (1981:981) ska ha följande lydelse.

6 kap. 23 §⁹³

När ett patent, en mönster­ rätt *eller* ett varumärke har ut­ mäts, ska Kronofogdemyndig­ heten genast underrätta Patent­ och registreringsverket. I under­ rättelsen anges patentets, mönsterregistreringens *eller* varu­ märkesregistreringens nummer. Har utmätningen upphävts, ska verket också underrättas.

När ett patent, en mönster­ rätt, ett varumärke *eller en an­ sökan om en sådan rätt* har ut­ mäts, ska Kronofogdemyndig­ heten genast underrätta Patent­ och registreringsverket. I under­ rättelsen anges patentets, mönsterregistreringens, varu­ märkesregistreringens *eller an­ sökans* nummer. Har utmätning­ en upphävts, ska verket också underrättas.

När en växtförädlarrätt har utmätts, ska Kronofogdemyndig­ heten genast underrätta Statens jordbruksverk. I underrättelsen anges registreringens nummer. Har utmätningen upphävts, ska verket också underrättas.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2019.

⁹³ Senaste lydelse 2011:598.

1.43 Förslag till förordning om ändring i varumärkesförordningen (2011:594)

Härigenom föreskrivs följande i fråga om varumärkesförordningen (2011:594)

dels att 1 kap. 8 och 16 §§, 2 kap. 2 och 3 §§, 3 kap. 1, 3, 5, 7 och 9–11 §§, 4 kap. 1 §, 5 kap. 1–3 och 5 §§ och 6 kap. 11 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 1 kap. 8 a § och 3 kap. 12 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

8 §

I varumärkesregistret ska det, utöver vad som framgår av 2 kap. 23 § varumärkeslagen (2010:1877), antecknas uppgift om

1. varumärkets registreringsnummer,
2. ansökningsnummer,
3. dagen för ansökan om registrering och registreringsdagen,
4. innehavarens namn eller *firma* och postadress, 4. innehavarens namn eller *företagsnamn* och postadress,
5. de varor eller tjänster som varumärket är registrerat för och de klasser som varorna eller tjänsterna tillhör,
6. hur figurelementen i varumärket har klassificerats,
7. sådant undantag från skydd för en del av varumärket som avses i 2 kap. 12 § varumärkeslagen,
8. prioritet,
9. att märket är registrerat såsom i hemlandet, och
10. ombuds namn eller *firma* och postadress, 10. ombuds namn eller *företagsnamn* och postadress.

Om en beskrivning av varumärket har getts in, får beskrivningen tas in i registret.

I registret får uppgift om innehavarens och ombuds e-postadress antecknas.

8 a §

Patent- och registreringsverket ska anteckna i varumärkesregistret den dag då frågan om registrering slutligt har avgjorts enligt 3 kap. 2 § första stycket varumärkeslagen (2010:1877).

16 §

Har rätten till ett registrerat varumärke utmåtts, belagts med kvarstad eller tagits i anspråk genom betalningssäkring, ska det efter anmälan antecknas i varumärkesregistret.

Har rätten till en ansökan om registrering av ett varumärke blivit föremål för en sådan åtgärd som avses i första stycket, ska det efter anmälan antecknas i diariet.

2 kap.

2 §⁹⁴

Patent- och registreringsverket får meddela föreskrifter om att en handling som avses i 1 § får överföras elektroniskt till verket och på vilket sätt detta ska ske.

En handling som överförs elektroniskt ska vara undertecknad med en elektronisk underskrift.

Verket får meddela föreskrifter om vilka elektroniska underskrifter som får användas.

Verket får meddela föreskrifter om i vilka fall en handling ska vara undertecknad med en elektronisk underskrift och vilka elektroniska underskrifter som får användas.

3 §

Om någon samtidigt ansöker om registrering av flera varumärken eller i övrigt begär någon åtgärd som berör flera varumärken, ska en särskild ansökan göras för varje märke, om inte något annat föreskrivs i denna förordning.

En ansökan om ändring av en anteckning om sökandens, inne-

En ansökan om ändring av en anteckning om sökandens, inne-

⁹⁴ Senaste lydelse 2016:593.

havarens eller ombudets namn, *firma* eller adress får avse flera ansökningar eller registreringar om ansöknings- eller registreringsnumren för dessa anges.

havarens eller ombudets namn, *företagsnamn* eller adress får avse flera ansökningar eller registreringar om ansöknings- eller registreringsnumren för dessa anges.

3 kap.

1 §

Den återgivning av ett varumärke som enligt 2 kap. 1 § varumärkeslagen (2010:1877) ska finnas i en ansökan om registrering av ett varumärke, ska i fråga om andra märken än ordmärken innefatta en för reproducering lämpad avbildning av märket i ett format som inte överstiger 21 x 29,7 cm (A 4). Om ett sådant märke begärs registrerat i färg, ska avbildningen ges in i färg.

Patent- och registreringsverket får meddela närmare föreskrifter beträffande den återgivning av ett varumärke som avses i 2 kap. 1 § varumärkeslagen (2010:1877).

3 §

I fråga om indelning i klasser tillämpas Niceöverenskommelsen om internationell klassificering av varor och tjänster vid registrering av varumärken den 15 juni 1957, reviderad i Stockholm den 14 juli 1967 och i Genève den 13 maj 1997 (SÖ 1978:29).

I fråga om indelning i klasser tillämpas *Niceklassificeringen enligt Niceöverenskommelsen* om internationell klassificering av varor och tjänster vid registrering av varumärken den 15 juni 1957, reviderad i Stockholm den 14 juli 1967 och i Genève den 13 maj 1997 (SÖ 1978:29).

I förteckningen över varor eller tjänster enligt 2 kap. 1 § första stycket 4 varumärkeslagen (2010:1877) ska sökanden ange de klasser som varorna eller tjänsterna hör till enligt Niceklassi-

ficeringen. Varorna eller tjänsterna ska anges i den ordning som följer av klassnumreringen.

5 §

En kungörelse av ett beslut om registrering ska innehålla en avbildning av varumärket eller, om märket är ett ordmärke, det ord som har registrerats samt de uppgifter som avses i 1 kap. 8 §.

En kungörelse av ett beslut om registrering ska innehålla en avbildning *eller annan återgivning* av varumärket eller, om märket är ett ordmärke, det ord som har registrerats samt de uppgifter som avses i 1 kap. 8 §.

Kungörelsen ska också innehålla uppgift om tidsfristen för invändning och vad invändningen ska innehålla.

7 §

En invändning enligt 2 kap. 24 § varumärkeslagen (2010:1877) och andra handlingar som åberopas till stöd för *invändningen* ska ges in i två exemplar.

Patent- och registreringsverket får begära att de handlingar som åberopas till stöd för en invändning enligt 2 kap. 24 § varumärkeslagen (2010:1877) ska ges in i *fler än ett* exemplar.

9 §

En ansökan om ändring i ett registrerat varumärke ska innehålla

1. sökandens namn eller *firma* och postadress,
2. uppgift om ombuds namn eller *firma* och postadress, om en tidigare antecknad uppgift har ändrats,

1. sökandens namn eller *företagsnamn* och postadress,

3. uppgift om varumärkets registreringsnummer, och
4. tydlig uppgift om den ändring i varumärket som sökanden vill göra.

2. uppgift om ombuds namn eller *företagsnamn* och postadress, om en tidigare antecknad uppgift har ändrats,

Om ansökan avser ett annat märke än ett ordmärke, ska ansökan även innehålla en sådan *avbildning* av märket som avses i 1 §.

Om ansökan avser ett annat märke än ett ordmärke, ska ansökan även innehålla en sådan *återgivning* av märket som avses i 1 §.

Är sökanden någon annan än den som är antecknad som innehavare i varumärkesregistret, ska sökanden bifoga en handling som styrker sökandens rätt till märket.

10 §

En ansökan om delning av en registrering ska innehålla

1. sökandens namn eller <i>firma</i> och postadress,	1. sökandens namn eller <i>företagsnamn</i> och postadress,
2. uppgift om ombuds namn eller <i>firma</i> och postadress, om en tidigare antecknad uppgift har ändrats,	2. uppgift om ombuds namn eller <i>företagsnamn</i> och postadress, om en tidigare antecknad uppgift har ändrats,
3. uppgift om varumärkets registreringsnummer, och	
4. tydlig uppgift om hur varorna eller tjänsterna ska fördelas.	

Är sökanden någon annan än den som är antecknad som innehavare i varumärkesregistret, ska sökanden bifoga en handling som styrker sökandens rätt till märket.

11 §

En ansökan om förnyelse av en registrering ska innehålla

1. sökandens namn eller <i>firma</i> och postadress,	1. sökandens namn eller <i>företagsnamn</i> och postadress,
2. uppgift om ombuds namn eller <i>firma</i> och postadress, om en tidigare antecknad uppgift har ändrats, och	2. uppgift om ombuds namn eller <i>företagsnamn</i> och postadress, om en tidigare antecknad uppgift har ändrats, och
3. uppgift om varumärkets registreringsnummer.	

En ansökan som avser endast en del av en registrering ska innehålla uppgift om de varor eller tjänster som sökanden vill att registreringen ska omfatta efter förnyelsen samt vilka klasser registreringen då enligt sökanden kommer att omfatta.

Är sökanden i ett sådant fall som avses i andra stycket någon annan än den som är antecknad som innehavare i varumärkesregistret, ska sökanden bifoga en handling som styrker sökandens rätt till märket.

Om en förnyelse görs genom en inbetalning av förnyelseavgiften, ska samtidigt varumärkets registreringsnummer anges.

12 §

Patent- och registreringsverket ska underrätta innehavaren av ett registrerat varumärke om att varumärket kommer att upphöra senast sex månader innan varumärket skulle ha upphört.

4 kap.

1 §

En ansökan om administrativ hävning och de handlingar som bifogas ansökan ska ges in i två exemplar.

Patent- och registreringsverket får begära att de handlingar som åberopas till stöd för en ansökan om administrativ hävning ska ges in i fler än ett exemplar.

5 kap.

1 §

En ansökan om anteckning om överlåtelse eller annan övergång av rätten till ett registrerat varumärke ska innehålla uppgift om

1. sökandens namn eller firma och postadress,
2. ombuds namn eller firma och postadress, och
3. varumärkets registreringsnummer.

En ansökan om anteckning om överlåtelse eller annan övergång av rätten till ett registrerat varumärke, eller till ett varumärke som är föremål för en ansökan om registrering, ska innehålla uppgift om

1. sökandens namn eller företagsnamn och postadress,
2. ombuds namn eller företagsnamn och postadress, och
3. varumärkets registreringsnummer eller, om anteckningen avser en varumärkesansökan, ansökningsnummer.

Tillsammans med ansökan ska sökanden ge in en handling som styrker varumärkesrättens övergång.

Gäller en överlåtelse eller annan övergång flera registrerade varumärken, får en enda ansökan göras, om såväl den tidi-

Gäller en överlåtelse eller annan övergång flera registrerade varumärken eller registreringsansökningar, får en enda ansökan

gare som den nya innehavaren är densamma för samtliga märken och märkenas registreringsnummer anges.

göras, om såväl den tidigare som den nya innehavaren *eller sökanden* är densamma för samtliga märken och märkenas registreringsnummer anges *eller, för varumärkesansökningar, ansökningsnummer.*

2 §

En ansökan om anteckning om licens som avser ett registrerat varumärke eller ett varumärke som är föremål för en ansökan om registrering ska innehålla uppgift om

1. licenshavarens namn eller <i>firma</i> och postadress,	1. licenshavarens namn eller <i>företagsnamn</i> och postadress,
2. ombuds namn eller <i>firma</i> och postadress, och	2. ombuds namn eller <i>företagsnamn</i> och postadress, och
3. varumärkets registreringsnummer eller, om anteckningen avser ett varumärke som är föremål för en ansökan om registrering, ansökningsnummer.	

Begär sökanden en anteckning om att licenshavarens rätt är begränsad, ska ansökan också innehålla en uppgift om denna begränsning.

Tillsammans med ansökan ska sökanden ge in licensavtalet i original eller kopia eller ett utdrag ur handlingen.

Har licens upplåtits för flera varumärken, får en enda ansökan göras om anteckning av detta förhållande. Detta gäller under förutsättning att såväl varumärkets innehavare eller den som ansöker om registrering av varumärket som licenshavaren är densamma beträffande samtliga märken och att märkenas registreringsnummer eller ansökningsnummer anges.

3 §

En ansökan om registrering av panträtt i ett registrerat varumärke eller i en ansökan om registrering av ett varumärke ska innehålla uppgift om

1. panthavarens namn eller <i>firma</i> och postadress, 2. ombuds namn eller <i>firma</i> och postadress, 3. dagen för pantupplåtelsen, och 4. varumärkets registreringsnummer eller, om pantsättningen avser en varumärkesansökan, ansökningsnummer.	1. panthavarens namn eller <i>företagsnamn</i> och postadress, 2. ombuds namn eller <i>företagsnamn</i> och postadress,

Tillsammans med ansökan ska sökanden ge in pantavtalet i original eller en bestyrkt kopia.

En begäran om anteckning av ny panthavare ska innehålla uppgift om den nya panthavarens namn eller *firma* och postadress samt det registrerings- eller ansökningsnummer som anteckningen avser.

En begäran om anteckning av ny panthavare ska innehålla uppgift om den nya panthavarens namn eller *företagsnamn* och postadress samt det registrerings- eller ansökningsnummer som anteckningen avser.

5 §

En *ansökan om anteckning om ombud* ska innehålla uppgift om

1. sökandens namn eller *firma* och postadress,
2. ombudets namn eller *firma* och postadress, och
3. ansöknings- eller registreringsnummer för den ansökan eller registrering som *anteckningen* avser.

En *ansökan om anteckning om ombud* får avse flera ansökningar eller registreringar, om ansöknings- och registreringsnumren för dessa anges och det är samma sökande eller innehavare och ombud för samtliga märken.

En *anmälan av ombud* ska innehålla uppgift om

1. sökandens namn eller *företagsnamn* och postadress,
2. ombudets namn eller *företagsnamn* och postadress, och
3. ansöknings- eller registreringsnummer för den ansökan eller registrering som *anmälan* avser.

En *anmälan av ombud* får avse flera ansökningar eller registreringar, om ansöknings- och registreringsnumren för dessa anges och det är samma sökande eller innehavare och ombud för samtliga märken.

6 kap.**11 §**

En invändning enligt 5 kap. 11 § varumärkeslagen (2010:1877) och andra handlingar som åberopas till stöd för *invändningen* ska ges in i *två* exemplar.

Patent- och registreringsverket får begära att de handlingar som åberopas till stöd för en invändning enligt 5 kap. 11 § varumärkeslagen (2010:1877) ska ges in i fler än ett exemplar.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2019.

2 Inledning

2.1 Utredningsuppdraget

Den 16 december 2015 antogs Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2436 för tillnärmningen av medlemsstaternas varumärkeslagstiftning (varumärkesdirektivet). Direktivet är en omarbetning av 2008 års varumärkesdirektiv (Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/95/EG av den 22 oktober 2008 om tillnärmningen av medlemsstaternas varumärkeslagar) och ett resultat av den översyn av EU:s varumärkeslagstiftning som har pågått mellan åren 2013 och 2015. Översynen har också omfattat ändringar i EU:s varumärkesförordning, rådets förordning (EG) nr 207/2009 av den 26 februari 2009 om EU-varumärken. Förordningen gör det möjligt att registrera ett varumärke med giltighet i hela unionen. Ändringarna i förordningen antogs samtidigt som varumärkesdirektivet och regleras i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2424 av den 16 december 2015 om ändring av rådets förordning (EG) nr 207/2009 om gemenskapsvarumärken och av kommissionens förordning (EG) nr 2868/95 om genomförande av rådets förordning (EG) nr 40/94 om gemenskapsvarumärke samt om upphävande av kommissionens förordning (EG) nr 2869/95 om de avgifter som skall betalas till Byrån för harmonisering inom den inre marknaden (varumärken, mönster och modeller).

Regeringen beslutade den 7 maj 2015 att ge en särskild utredare i uppdrag att föreslå hur varumärkesdirektivet ska genomföras i Sverige och utarbeta de författningsförslag som behövs för att anpassa svensk rätt till ändringarna i varumärkesförordningen. Regeringens direktiv finns i *bilaga 1*.

En allmän utgångspunkt för utredaren skulle vara att sträva efter lösningar som ansluter till nuvarande principer och systematik i varumärkeslagen (2010:1877). Utredaren skulle också analysera hur de

ändringar i varumärkeslagen som föranleds av varumärkesdirektivet förhåller sig till firmarätten. Utredaren skulle vidare analysera en fråga som Bolagsverket väcker i en framställning till regeringen och som rör reglerna om skydd för allmänt kända konstnärsnamn i varumärkeslagen och firmalagen (ärende Ju2014/7252/L3). I mån av tid skulle uppdraget omfatta också en redaktionell översyn av firmalagstiftningen, liksom en analys av om regleringen av skyddet för geografiska ursprungsbeteckningar i varumärkeslagen behöver ändras med hänsyn till vissa internationella handelsavtal.

Om det finns behov av det och det ryms inom tiden för uppdraget, skulle utredaren föreslå författningsändringar som inte direkt föranleds av de nya EU-reglerna men som ändå bedöms lämpliga i samband med genomförandet. Patent- och registreringsverket väcker i en framställning till regeringen vissa frågor som har koppling till genomförandet, bl.a. rörande varumärkens särskiljningsförmåga och administrativ hävning (ärende Ju2015/3440/L3).

2.2 Utredningsarbetet

Utredningen inledde sitt arbete med att analysera ändringarna i EU:s varumärkesförordning, eftersom dessa ändringar skulle träda i kraft redan den 23 mars 2016. För att regeringen skulle hinna vidta eventuella lagstiftningsåtgärder i tid redovisade utredningen sitt arbete i denna del den 18 juni 2015 i promemorian Författningsändringar till följd av ändringar i EU:s varumärkesförordning.

Parallellt med arbetet med promemorian påbörjade utredningen sitt arbete med att analysera varumärkesdirektivet och bedöma i vilken utsträckning detta föranleder ändringar i svensk rätt. Därefter har arbetet fortsatt med övriga frågor i uppdraget.

Utredningen har kunnat överväga de frågor som enligt direktiven bara skulle tas upp om det fanns tid till det.

Utredningens arbete har bedrivits i samråd med experter och sakkunniga. Tio sammanträden har hållits.

Utredningen har hållit sig informerad om förhandlingar och arbete i EU och i Världspannsorganisationen för den intellektuella äganderätten (World Intellectual Property Organization, WIPO). Vidare har utredningen beaktat relevant arbete som pågått i Regeringskansliet, bl.a. arbetet med en ny lag om personnamn.

Utredningen har varit i kontakt med de ansvariga departementen i Danmark, Finland och Norge med anledning av anpassningarna till EU:s varumärkesförordning och genomförandet av varumärkesdirektivet. Det svenska lagstiftningsarbetet ligger före arbetet i de andra länderna. Tiden för utredningens slutförande har därmed inte medgett något gemensamt nordiskt lagstiftningsarbete. Utredningens betänkande kan läggas till grund för fortsatta nordiska diskussioner, om detta bedöms lämpligt.

3 Varumärken och företagsnamn – en överblick

3.1 Inledning

Varumärken och firmor (företagsnamn) utgör sådana slags förmögensrätter som brukar kallas för immateriella. Varumärkes- och firmarätten hör till den del av immaterialrätten som betecknas det industriella rättsskyddet. Dit hör också bl.a. mönster och patent.

Varumärkesrätten ger innehavaren av ett varukännetecken en ensamrätt att använda kännetecknet som symbol för varor eller tjänster som tillhandahålls i näringsverksamheten. Firmarätten ger en ensamrätt att använda ett näringskännetecken som benämning för den näringsverksamhet som innehavaren bedriver.

Genom sitt kännetecken kan innehavaren särskilja och framhäva sina varor eller tjänster eller sin verksamhet i förhållande till övriga varor, tjänster eller verksamheter på marknaden. Många kännetecken har också ett självständigt kommersiellt värde, grundat på betydande investeringar. Även för konsumenterna fyller kännetecknen en viktig funktion genom att underlätta identifieringen av varorna, tjänsterna och verksamheterna.

Bestämmelser om varukännetecken finns främst i varumärkeslagen (2010:1877). Kompletterande bestämmelser om bl.a. förfarandet i varumärkesärenden finns i varumärkesförordningen (2011:594). Firmalagen (1974:156) innehåller generella bestämmelser om firmarättens uppkomst, innehåll och rättsskydd. I de lagar som finns om olika former för näringsutövning, t.ex. aktieföretagslagen (2005:551) och lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar, finns vissa huvudsakligen formella registreringsföreskrifter.

I avsnitt 13.1 föreslår utredningen att en ny lag om företagsnamn ska ersätta den nuvarande firmalagen. Det föreslås också att ”firma”

ersätts med det mera lättillgängliga begreppet företagsnamn. Begreppen har samma betydelse och i betänkandet används båda.

3.2 Ensamrättens uppkomst och innebörd

En rätt till ett varumärke med verkan i Sverige kan uppkomma på olika sätt. Ett sätt att uppnå skydd är genom en nationell registrering hos Patent- och registreringsverket (1 kap. 6 § första stycket varumärkeslagen). Registrering kan också ske genom en internationell varumärkesregistrering (1 kap. 6 § andra stycket). Registreringen sker då hos WIPO. Slutligen finns möjligheten till registrering hos EU:s immaterialrättsmyndighet (European Union Intellectual Property Office, EUIPO).

Ensamrätt på varumärkesområdet kan även förvärfvas genom inarbetning (1 kap. 7 §). Rättigheten kan gälla i hela landet eller inom vissa områden. Ett varukännetecken ska anses inarbetat om det här i landet inom en betydande del av den krets till vilken det riktar sig (omsättningskretsen) är känt som beteckning för de varor eller tjänster som tillhandahålls under kännetecknet.

På firmaområdet kan rätt till en firma uppkomma genom registrering, vilket huvudsakligen sker hos Bolagsverket (2 § första stycket firmalagen samt t.ex. 1 och 5 §§ handelsregisterlagen, 1974:157, och 27 kap. 1 § och 28 kap. 1 § aktiebolagslagen). Ensamrätt kan också uppkomma genom inarbetning (2 § andra stycket firmalagen). För flertalet firmainnehavare råder dock registreringstvång, vilket följer av de associationsrättsliga författningarna som finns för olika former av näringsutövning.

Den som innehar en firma eller ett annat näringskännetecken har ensamrätt till kännetecknet som varukännetecken (1 kap. 8 § första stycket varumärkeslagen). På motsvarande sätt har den som innehar ett varumärke eller annat varukännetecken ensamrätt till kännetecknet som näringskännetecken (2 a § första stycket firmalagen). Detta brukar benämnas det korsvisa skyddet mellan varumärke och firma. Även den som använder sitt namn kan ha ensamrätt till namnet som varukännetecken respektive näringskännetecken (1 kap. 8 § andra stycket varumärkeslagen och 2 a § andra stycket firmalagen).

Ensamrätten till ett varukännetecken innebär att ingen annan än innehavaren utan tillstånd i näringsverksamhet får använda ett tecken

som är identiskt eller liknar det skyddade varumärket för varor eller tjänster av samma eller liknande slag (1 kap. 10 § första stycket 1 och 2 varumärkeslagen). Ensamrätten till ett näringskännetecken innebär på motsvarande sätt att ingen annan än innehavaren får använda ett identiskt eller liknande tecken för verksamhet av samma eller liknande slag (3 § första stycket 1 och 2 firmalagen). Ensamrätten till en registrerad firma hindrar dock inte användning av ett tecken om innehavaren inte lider skada av användningen (3 § andra stycket firmalagen).

Utöver detta grundläggande skydd finns ett utökat skydd för varukännetecken och firmor som är kända i Sverige. I fråga om sådana kännetecken gäller att innehavaren har rätt att hindra användning av ett identiskt eller liknande tecken om användningen drar otillbörlig fördel av eller utan skälig anledning är till skada för kännetecknets särskiljningsförmåga eller anseende. Skyddet gäller oberoende av för vilka varor, tjänster eller verksamheter som det andra kännetecknet används (1 kap. 10 § första stycket 3 varumärkeslagen och 3 § första stycket 3 firmalagen).

Vid en tvist om rätt till kännetecken som är identiska eller liknande har den företrädare som har tidigast rättsgrund (1 kap. 13 § varumärkeslagen och 7 § firmalagen). Innehavaren av den äldre rättigheten kan dock genom passivitet förlora rätten att vidta åtgärder mot användningen av ett förväxlingsbart kännetecken (1 kap. 14 och 15 §§ varumärkeslagen och 8 § firmalagen).

3.3 Närmare om registrering av varumärken och firmor

Varumärken

De grundläggande reglerna om registrering av varumärken finns i 2 kap. varumärkeslagen. Flera förutsättningar måste vara uppfyllda för att en ansökan om registrering ska bifallas. Ansökningen måste för det första uppfylla vissa grundläggande krav, såsom att varumärket har särskiljningsförmåga för de varor eller tjänster som det avser (2 kap. 5 §). Vidare måste vissa formella krav vara uppfyllda, bl.a. ska ansökningen innehålla en tydlig återgivning av varumärket och uppgifter om de varuslag som märket avser. En ansökningsavgift måste också betalas (2 kap. 1 §). Vidare får det inte finnas några hinder

mot registrering av hänsyn till allmänna intressen (s.k. absoluta hinder, 2 kap. 7 §). Inte heller får det finnas några hinder av hänsyn till andra rättigheter (s.k. relativa hinder, 2 kap. 8–11 §§).

Patent- och registreringsverket undersöker om ansökningen uppfyller alla formella krav och om det finns några absoluta eller relativa hinder mot registrering. Om ansökningen uppfyller kraven och det inte finns något hinder mot registrering, ska myndigheten föra in märket i varumärkesregistret och kungöra registreringen (2 kap. 23 §).

När ett varumärke har registrerats, får den som vill framställa invändning mot registreringen (2 kap. 24 §). Det innebär att den som anser att det finns något hinder mot registreringen kan begära att denna upphävs. Invändningen ska ha kommit in till Patent- och registreringsverket inom tre månader från dagen då registreringen kungjordes. Finns det hinder mot registreringen, ska Patent- och registreringsverket häva registreringen (2 kap. 28 §).

Bestämmelser om överklagande finns i 10 kap. 10 §. Den som är missnöjd med Patent- och registreringsverkets beslut får överklaga det till Patent- och marknadsdomstolen.

Firmor

De grundläggande bestämmelserna om registrering av firma finns i 9–12 §§ firmalagen. Vidare finns det bestämmelser om registrering i flera associationsrättsliga författningar. Av det sätt på vilket firma definieras följer att endast näringsidkare kan förvärva ensamrätt till firma. Med näringsidkare förstås var och en som yrkesmässigt driver verksamhet av ekonomisk art, oavsett om verksamheten syftar till att ge vinst eller inte (jfr SOU 1967:35 s. 150 f., prop. 1974:4 s. 165 f. och prop. 2009/10:225 s. 72).

Firma registreras i olika register beroende på vilket rättssubjekt som firman avser. Enskilda näringsidkare, handelsbolag och ideella föreningar som utövar näringsverksamhet samt deras firmor registreras t.ex. i handelsregistret (2 § handelsregisterlagen) medan aktiebolag registreras i aktiebolagsregistret (27 kap. 1 § aktiebolagslagen). Merparten av firmaregistreringen sker hos Bolagsverket. Registrering sker i vissa fall hos andra myndigheter, t.ex. registreras en stiftelse hos den länsstyrelse som är tillsynsmyndighet för stiftelsen (10 kap. 1 och 6 §§ stiftelselagen, 1994:1220).

Liksom för varumärken gäller att en ansökan om registrering måste uppfylla vissa formella krav. En del av dessa krav uppställs i de associationsrättsliga författningarna. Ett krav som förekommer i flera författningar är att en firma måste tydligt skilja sig från en annan tidigare registrerad firma som fortfarande består (se t.ex. 28 kap. 1 § andra stycket aktiebolagslagen).

På motsvarande sätt som för varumärken gäller att det inte får finnas några hinder mot registrering av hänsyn till allmänna intressen (absoluta hinder, 9 § och 10 § första stycket 1–4 firmalagen). Inte heller får det finnas några hinder av hänsyn till enskilda intressen (relativa hinder, 10 § första stycket 5–11 och andra stycket).

Även vid den fortsatta hanteringen av en ansökan liknar förfarandet vid Bolagsverket och de andra registreringsmyndigheterna i stort förfarandet vid Patent- och registreringsverket. En viktig skillnad är att något invändningsförfarande inte förekommer efter en firmaregistrering.

Registreringsmyndigheternas beslut att vägra registrering av en firma överklagas till Patent- och marknadsdomstolen (se bl.a. 21 § första stycket handelsregisterlagen och 31 kap. 2 § andra stycket aktiebolagslagen).

3.4 Ensamrättens upphörande

En varumärkesregistrering gäller i tio år, men registreringen kan förnyas ett obegränsat antal gånger (2 kap. 32 § varumärkeslagen). Ensamrätten till ett varukännetecken som inte är registrerat upphör när varukännetecknet inte längre är så känt som krävs för att det ska anses inarbetat.

Ensamrätten till ett varukännetecken kan upphöra på olika sätt. En varumärkesregistrering kan upphävas efter invändning hos Patent- och registreringsverket (2 kap. 28 §). Den kan också upphävas efter en talan vid allmän domstol eller efter en ansökan om administrativ hävning vid Patent- och registreringsverket (3 kap. 5 §). Registreringen kan också upphöra om innehavaren inte förnyar registreringen eller begär att den ska avföras ur varumärkesregistret (2 kap. 35 §).

En firmaregistrering kan bestå under obegränsad tid. Den behöver alltså, till skillnad från vad som gäller för varumärkesregistreringar, inte förnyas.

I de associationsrättsliga författningarna finns regler om avförande av firma, bl.a. om näringsidkaren upphör med sin verksamhet (se t.ex. 13 och 14 §§ handelsregisterlagen). Vidare kan registrering av en firma upphävas av domstol eller av registreringsmyndigheten efter en ansökan om administrativ hävning (16 b § firmalagen).

3.5 Sanktioner

Till skyddet för varukännetecken är knutet olika sanktioner. Det finns bestämmelser om straffansvar och skadeståndsskyldighet för den som gör intrång i ensamrätten (8 kap. 1 och 4 §§ varumärkeslagen). Vidare kan en domstol vid vite förbjuda den som gör eller medverkar till ett varumärkesintrång att fortsätta intrånget (8 kap. 3 §). Det finns också bestämmelser om andra skydds- och säkerhetsåtgärder, såsom förstörande av egendom, informationsföreläggande och intrångsundersökning (8 kap. 7 § och 9 kap.).

En förutsättning för att åklagare ska väcka åtal för varumärkesintrång är att målsäganden anger brottet till åtal och att åtal av särskilda skäl är påkallat från allmän synpunkt (8 kap. 1 § tredje stycket).

Motsvarande gäller för näringskännetecken (se 18 § firmalagen om straffansvar, 19 § om skadeståndsskyldighet, 15 § om vitesförbud, 18 a–18 e §§ och 20–20 h §§ om övriga skydds- och säkerhetsåtgärder samt 18 § femte stycket om allmänt åtal).

3.6 Internationella överenskommelser och EU-rätt

3.6.1 Varumärkesrätten

Inledning

Immateriella rättigheter är nationella, dvs. det skydd som svensk rätt ger omfattar som princip endast Sverige. Ensamrätten är med andra ord territoriellt begränsad. Det innebär att varje land, med de begränsningar som följer av internationella åtaganden, bestämmer vad som kan utgöra ett varukännetecken och vad ensamrätten innebär. Den omfattande internationella handeln har medfört att varumärkesrätten ändå har en hög internationell prägel. Många näringsidkare väljer att skydda sina varumärken i andra länder genom nationella

eller internationella förfaranden. Någon möjlighet till internationella förfaranden för att få skydd för firmor finns inte. Varumärkesrätten har också i avsevärt högre grad än firmarätten varit föremål för internationell harmonisering.

Pariskonventionen

Det finns flera internationella konventioner på området som Sverige är anslutet till. Den mest grundläggande är Pariskonventionen den 20 mars 1883 för industriellt rättsskydd, SÖ 1970:60. Pariskonventionen är i dag nära nog världsomfattande. Konventionen har reviderats flera gånger. Den senaste versionen är Pariskonventionens Stockholmstext från år 1967. De länder som är anslutna till konventionen bildar den s.k. Parisunionen. Konventionen slår fast flera grundläggande principer, bl.a. principen om nationell behandling. Vidare regleras s.k. konventionsprioritet som innebär att om en ansökan om registrering av ett varumärke först görs i ett unionsland eller i ett land som är medlem av Världshandelsorganisationen (World Trade Organization, WTO) och därefter inom sex månader i ett annat anslutet land, så kan sökanden begära att den senare ansökningen ska anses vara gjord samtidigt som den första.

Madridsystemet

Madridsystemet består av dels Madridöverenskommelsen den 14 april 1891 om den internationella registreringen av varumärken (Madridöverenskommelsen), dels Protokollet den 27 juni 1989 till Madridöverenskommelsen den 14 april 1891 om den internationella registreringen av varumärken, SÖ 1994:82 (Madridprotokollet). Parterna till överenskommelsen och protokollet bildar en union, Madridunionen. Sverige är part till Madridprotokollet, men inte till Madridöverenskommelsen. EU är också anslutet till protokollet.

Grundtanken i Madridsystemet är att man genom en enda ansökan till WIPO ska kunna få varumärkesskydd i en eller flera av de stater som har anslutit sig till systemet. En internationell varumärkesregistrering består av ett knippe nationella varumärken i de stater som sökanden designerat. I varje sådan stat får varumärket samma rättsställning som om det hade meddelats av den nationella varu-

märkesmyndigheten med rättsverkningar enligt den nationella lagstiftningen.

TRIPs-avtalet

Av medlemskapet i WTO följer det för alla medlemmar bindande avtalet om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter, SÖ 1995:30 (Agreement on Trade-Related Aspects on Intellectual Property Rights, förkortat TRIPs-avtalet). Avtalet trädde i kraft år 1995 och Sverige har varit medlem sedan dess. I TRIPs-avtalet finns bl.a. bestämmelser om vilka tecken som ska kunna skyddas som varumärken, vilken omfattning ensamrätten ska ha och vilka sanktioner som ska finnas.

Trademark Law Treaty och Singaporekonventionen om varumärkesrätt

År 1994 antogs en internationell varumärkeskonvention, Trademark Law Treaty. Konventionens övergripande syfte är att förenkla förfarandet och sänka kostnaderna för varumärkesregistrering vid nationella myndigheter. Den materiella varumärkesrätten regleras inte.

Inom WIPO har det därefter utarbetats en reviderad varumärkeskonvention – Singaporekonventionen om varumärkesrätt (Singapore Treaty on the Law of Trademarks) – vilken antogs år 2006. Konventionen är begränsad till förfarandefrågor. Sverige har tillrätt Singaporekonventionen men inte Trademark Law Treaty.

EU-rättsliga bestämmelser

Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt har stor betydelse för utformningen och tillämpningen av medlemsstaternas nationella varumärkesrätt. Av särskild vikt är artikel 18 om förbud mot diskriminering på grund av nationalitet, artikel 34 om förbud mot kvantitativa importrestriktioner och liknande åtgärder samt artiklarna 101 och 102 med konkurrensregler. I artikel 17 i den Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna finns bestämmelser om rätt till ”immateriell egendom”.

Det finns två centrala rättsakter som reglerar varumärkesrätten inom EU. Den första är 2008 års varumärkesdirektiv, som är en kodifiering av alla de ändringar som har gjorts i rådets direktiv 89/104/EEG av den 21 december 1988. Syftet med direktivet är att ta bort vissa skillnader i de olika medlemsstaternas nationella varumärkesrätt. Direktivet innebär inte att varumärkesrätten harmoniseras helt. Harmoniseringen har begränsats till sådana nationella bestämmelser som på ett mera direkt sätt kan motverka den fria rörligheten för varor eller tjänster. Framför allt reglerar direktivet frågor om vad som behövs för att kunna få och vidmakthålla en ensamrätt till ett varumärke och frågor om omfattningen av ensamrätten.

Det ursprungliga varumärkesdirektivet genomfördes som en följd av Sveriges åtaganden enligt avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-avtalet). (Angående genomförandet, se prop. 1992/93:48 och bet. 1992/93:LU17.)

Den 16 december 2015 antogs det nya varumärkesdirektivet, som är en omarbetning av 2008 års varumärkesdirektiv. I betänkandet behandlas hur det nya direktivet ska genomföras i svensk rätt.

Den andra rättsakten är EU:s varumärkesförordning. Förordningen är en kodifiering av alla de ändringar som gjorts i rådets förordning (EG) nr 40/94 av den 20 december 1993 om gemenskapsvarumärken. Den 16 december 2015 antogs ändringar i förordningen. Ändringarna trädde ikraft den 23 mars 2016 och ledde till lagändringar den 1 juni 2016 (prop. 2015/16:123 och bet. 2015/16:NU18).

Varumärkesförordningen ger möjlighet att genom en ansökan hos EUIPO få registrering av ett varumärke – ett EU-varumärke – som har rättsverkan i hela unionen. Förutsättningarna och förfarandet för registrering regleras uteslutande av förordningen. Flera av bestämmelserna har sina motsvarigheter i 2008 års varumärkesdirektiv och därmed i sakligt hänseende också varumärkeslagen.

Ytterligare en rättsakt av betydelse för varumärkesrätten är Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/48/EG av den 29 april 2004 om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter. Det s.k. civilrättsliga sanktionsdirektivet syftar till att underlätta för rättighetshavare att med hjälp av det civilrättsliga sanktionssystemet ingripa mot dem som gör intrång.

3.6.2 Firmaområdet

Firmarätten har inte varit föremål för någon internationell harmonisering på samma sätt som varumärkesrätten och övrig immaterialrätt. Det finns inte heller någon möjlighet till internationell registrering av företagsnamn eller registrering via något förfarande inom EU.

Enligt artikel 8 i Pariskonventionen ska dock varje unionsland utan villkor av anmälan eller registrering bereda skydd åt företagsnamn. Det gäller oavsett om företagsnamnet utgör del av ett varumärke eller inte.

Inom EU finns inte någon särskild reglering av firmarätten. Rätten till företagsnamn berörs dock i både i varumärkesdirektiven och i varumärkesförordningen när det gäller regleringen av vad som kan utgöra hinder mot registrering av varumärken och vad som kan leda till förbud mot användning av varumärken.

Enligt artikel 5.4 a i det nya varumärkesdirektivet kan en medlemsstat besluta att ett varumärke inte får registreras eller, om det redan är registrerat, att registreringen ska kunna upphävas, bl.a. på grund av rätten till andra kännetecken än varumärken som används i näringsverksamhet. Det krävs då att rätten till ett sådant kännetecken har förvärvats före tidpunkten för ansökningen om registrering av varumärket eller före tidpunkten för den företrädesrätt som åberopats till stöd för ansökningen. Det krävs också att kännetecknet i fråga ger innehavaren rätt att utverka förbud mot användningen av varumärket. (Se också artikel 5.4 b iv enligt vilken medlemsstaterna får föreskriva att även andra äldre industriella rättigheter kan utgöra registreringshinder och hävningsgrunder.) Motsvarande bestämmelser om hinder mot registrering av ett varumärke på grund av en firma finns för svensk del i 2 kap. 9 § och 10 § 1 varumärkeslagen.

Enligt det nya varumärkesdirektivet kan en varumärkesinnehavare förbjuda användning av ett tecken som firma eller som en del av en firma om tecknet används för varor eller tjänster (artikel 10.2 och 10.3 d). Vidare framgår av artikel 10.6 och skäl 18 till direktivet att för det fall ett kännetecken används i annat syfte än att särskilja varor eller tjänster – t.ex. som firma – är det rättsordningen i den berörda medlemsstaten som är relevant vid fastställelsen av omfattningen av och i förekommande fall innehållet i det skydd som ges den varumärkesinnehavare som påstår sig lida skada till följd av att tecknet används på

detta sätt. (Se även EU-domstolens domar den 16 november 2004 i mål nr C-245/02, Anheuser-Busch och den 11 september 2007 i mål nr C-17/06, Céline.)

I artikel 8.4 i EU:s varumärkesförordning anges att ett EU-varumärke inte får registreras om innehavaren av ett annat kännetecken än varumärke, som används i näringsverksamhet i mer än lokal omfattning, gör invändning mot ansökningen på grund av denna rättighet. Det fordras då att rätten till kännetecknet förvärvat före tidpunkten för ansökningen om registrering av gemenskapsvarumärket eller före tidpunkten för den prioritet som åberopas som grund för ansökningen. Det krävs också att kännetecknet ger innehavaren rätt att utverka förbud mot användningen av ett yngre varumärke. En registrering får upphävas på grund av en sådan äldre rättighet (artikel 53.1 c). Vidare får medlemsstaterna ha bestämmelser om förbud mot användningen av EU-varumärken om dessa gör intrång i en rättighet av detta slag (artikel 110.1).

Enligt ett uttalande från Europeiska kommissionen om artikel 2 i det civilrättsliga sanktionsdirektivet ska direktivet tillämpas på företagsnamn om dessa är skyddade som ensamrätt i den berörda nationella lagstiftningen. Det innebär för svensk del att det civilrättsliga sanktionsdirektivet har betydelse för firmaområdet, precis som för varumärkesområdet.

4 Varumärkesdirektivet

Det övergripande syftet med omarbetningen av 2008 års varumärkesdirektiv är att främja innovation och ekonomisk tillväxt genom att göra regleringen mer tillgänglig och ändamålsenlig för användarna. Befintliga bestämmelser har därför moderniserats och förbättrats för att öka rättssäkerheten och förutsebarheten, t.ex. vad gäller varumärkesskyddets omfattning och begränsningar. Vidare har fler materiella regler införts, bl.a. om varumärken som förmögenhetsobjekt, liksom nya regler om förfaranden vid registrering och hävning. Syftet med detta är att åstadkomma ytterligare harmonisering av medlemsstaternas nationella varumärkeslagstiftning och att uppnå större likhet med regleringen för EU-varumärken. En sådan harmonisering underlättar för de varumärkesanvändare som är verksamma på den inre marknaden.

Det nya varumärkesdirektivet är indelat i fem kapitel och innehåller sammanlagt 57 artiklar. Till detta kommer 46 skäl i direktivets ingress.

Direktivets första kapitel anger tillämpningsområdet (artikel 1) och vissa definitioner (artikel 2). Bland annat framgår att direktivet är tillämpligt på registrerade varumärken.

I det andra kapitlet finns materiella bestämmelser om varumärken. Det kapitlet är i sin tur uppdelat i sex avsnitt. Det första avsnittet reglerar vad som kan utgöra ett varumärke (artikel 3). Det andra innehåller bl.a. bestämmelser om hinder för registrering och grunder för ogiltigförklaring av ett varumärke med hänsyn till allmänna intressen (artikel 4) och äldre rättigheter (artikel 5). Det tredje avsnittet handlar om innebörden av varumärkesskyddet och föreskriver vilka rättigheter som är knutna till ett varumärke (artikel 10), vilka begränsningar som gäller i varumärkets rättsverkan (artikel 14) och vilket krav på användning som måste uppfyllas (artikel 16). I det fjärde avsnittet regleras på vilka grunder ett varumärke kan upphävas (artik-

larna 19–21). Det femte avsnittet, som har rubriken varumärken som förmögenhetsobjekt, innehåller bl.a. bestämmelser om överlåtelse (artikel 22) och licens (artikel 25). I det sjätte avsnittet regleras kollektiv-, garanti- och kontrollmärken (artiklarna 27–36).

Tredje kapitlet, som är helt nytt, handlar om förfaranden vid registrering och hävning av varumärken. Det kapitlet är uppdelat i fyra avsnitt, där det första innehåller bestämmelser om ansökan och registrering av varumärken (artiklarna 37–42). I det andra regleras förfaranden för invändning, upphävande och ogiltighet. Bland annat framgår att det numera är obligatoriskt med ett invändningsförfarande (artikel 43) och att en varumärkesregistrering måste kunna hävas vid den nationella varumärkesmyndigheten (s.k. administrativ hävning) och inte bara vid domstol (artikel 45). I avsnittet regleras också rättsverkningarna vid upphävande och ogiltighet (artikel 47). Det tredje avsnittet innehåller bestämmelser om en registrerings giltighetstid (artikel 48) och förnyelse av en registrering (artikel 49). Det fjärde avsnittet tar upp kommunikation med den nationella registreringsmyndigheten (artikel 50).

Bestämmelser om samarbete mellan de nationella registreringsmyndigheterna och EUIPO finns i kapitel fyra.

Det femte kapitlet innehåller slutbestämmelser. Där anges när direktivet träder i kraft och när det ska vara genomfört (den 14 januari 2019, med undantag för artikel 45 som ska vara genomförd den 14 januari 2023).

Direktivet finns i *bilaga 2*.

5 Utgångspunkter för genomförandet av varumärkesdirektivet

Inledning

Utredningen har i uppdrag att analysera varumärkesdirektivet och bedöma i vilken utsträckning direktivet föranleder ändringar i svensk rätt. Vidare ska utredningen lämna de författningsförslag och förslag på andra åtgärder som behövs för att genomföra direktivet inom det handlingsutrymme som följer av EU-rätten. I utredningsdirektiven anges också vissa andra allmänna utgångspunkter för genomförandet.

Allmänt om genomförande av EU-direktiv

Inom EU-rätten skiljer man på primärrätt och sekundärrätt. Primärrätten är den högsta normnivån och utgörs av de grundläggande fördragen, i första hand Fördraget om Europeiska unionen, Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Till sekundärrätten hör främst förordningar, direktiv och beslut. Förordningar är till alla delar bindande och direkt tillämpliga, medan direktiv måste genomföras i medlemsstaterna.

Syftet med direktiv är att harmonisera (tillnärma) den nationella lagstiftningen i de olika medlemsstaterna. Ett direktiv är alltså bindande för medlemsstaterna med avseende på det resultat som ska uppnås men överlåter åt medlemsstaterna att bestämma formen och tillvägagångssätt för genomförandet (artikel 288 tredje stycket i Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt). Direktivet är inte heller avsett att ha någon direkt effekt i förhållandet mellan enskilda, dvs. det grundar inte några rättigheter eller skyldigheter för enskilda.

En annan sak är att enskilda i vissa fall kan åberopa direktivet gentemot det allmänna om en medlemsstat inte har genomfört det på det sätt som krävs.

Vid genomförandet av ett direktiv ska medlemsstaten vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att direktivet får full verkan i enlighet med det mål som eftersträvas (EU-domstolens domar den 17 juni 1999 i mål nr C-336/97, kommissionen mot Italien och dom den 8 mars 2001 i mål nr C-97/00, kommissionen mot Frankrike). Genomförandet ska vara så klart och precist att enskilda kan identifiera sina rättigheter och göra dem gällande inför domstol (EU-domstolens dom den 23 mars 1995 i mål nr C-365/93, kommissionen mot Grekland och dom den 10 maj 2001 i mål nr C-144/99, kommissionen mot Nederländerna).

Medlemsstaterna är i allmänhet inte är bundna av ett direktivs terminologi och systematik. Avgörande är i stället att den nationella regleringen i sak uppnår det resultat som direktivet avser. Det innebär att ett direktiv ska genomföras genom nationellt bindande regler på lämplig normnivå på det sätt som bäst överensstämmer med medlemsstatens lagstiftningstradition och rättsordning i övrigt. Uppfyller nationell rätt redan vad som krävs enligt direktivet, behövs normalt inga genomförandeåtgärder. Det är dock som regel inte tillräckligt att domstolar och myndigheter i praxis rent faktiskt tillämpar det som direktivet föreskriver.

Genomförandet av varumärkesdirektivet

En första utgångspunkt för utredningen är att svensk rätt ska överensstämma med direktivet. I den mån det finns utrymme för att ta andra hänsyn – vilket direktivet delvis ger – beaktar utredningen också de allmänna utgångspunkter som anges i utredningsdirektiven. Här bör särskilt beaktas att Sverige har en modern och ändamålsenlig varumärkeslagstiftning. Utredningen eftersträvar därför så långt det är möjligt lösningar som ansluter till nuvarande principer och systematik i varumärkeslagen. En annan allmän utgångspunkt är att den föreslagna lagstiftningen ska vara enkel, överskådlig och konsekvent.

Det nya direktivet är en omarbetning av 2008 års varumärkesdirektiv. Många bestämmelser kvarstår oförändrade från detta direk-

tiv. Skyldigheten att genomföra det nya direktivet gäller bara de bestämmelser som innebär ändringar i förhållande till tidigare; skyldigheten att genomföra de oförändrade bestämmelserna följer av 2008 års direktiv. I de delar varumärkesdirektivet är oförändrat har det redan genomförts i svensk rätt. I dessa delar bör som utgångspunkt inga nya ställningstaganden göras. I vissa fall kan det ändå finnas behov av författningsändringar som inte direkt föranleds av det nya direktivet.

Genom 2008 års direktiv harmoniserades de materiella bestämmelser som främst ansågs påverka den inre marknadens funktion. Det gäller framför allt vad som behövs för att kunna få och vidmakthålla en ensamrätt till ett varumärke och vilken omfattning ensamrätten har. Det nya direktivet innebär dels en fördjupad harmonisering av den materiella EU-rätten, dels en harmonisering av förfarandet vid registrering och hävning. Förfarandet reglerades tidigare helt nationellt. Vidare finns det nya regler om kollektiv-, garanti- och kontrollmärken, liksom regler om varumärken som förmögenhetsobjekt, t.ex. om överlåtelse. Även om det inte är fråga om någon fullharmonisering av hela rättsområdet, innebär direktivet att varumärkesrätten i stor utsträckning nu blir likalydande inom unionen. Direktivet reglerar i princip uttömmande vad som krävs för att få och vidmakthålla en registrering. Detsamma gäller omfattningen av ensamrätten. Vidare är grunderna för registrering och hävning uttömmande, låt vara att vissa grunder är frivilliga för medlemsstaterna att införa.

Direktivet omfattar bara registrerade varumärken. Inarbetade varumärken regleras endast med avseende på deras förhållande till registrerade varumärken. I varumärkeslagen tillämpas med några undantag samma bestämmelser för såväl registrerade som inarbetade varukännetecken. Utredningens utgångspunkt är därför att direktivets bestämmelser ska vara tillämpliga även för inarbetade varukännetecken, om det inte finns skäl som talar för att undanta sådana kännetecken.

I likhet med vad som gäller för andra direktiv finns det inget hinder mot att medlemsstaterna antar nationella bestämmelser på de områden som inte omfattas av direktivet. Direktivet hindrar alltså som utgångspunkt inte att den svenska firmarätten är samordnad med varumärkesrätten och att firman har ett varumärkesrättsligt skydd. En annan sak är att en sådan reglering måste vara förenlig

med de bestämmelser i direktivet som reglerar just förhållandet mellan varumärken och firmor. Det gäller främst bestämmelserna om att en äldre firma kan utgöra registreringshinder för ett varumärke och att användningen av en firma kan omfattas av ensamrätten till ett varumärke.

Genomgående bör direktivets artiklar analyseras utifrån direktivets och respektive artikels syfte och harmoniseringsgrad. I vissa fall – främst i fråga om den materiella varumärkesrätten – är artiklarna utformade på ett sådant sätt att handlingsutrymmet för medlemsstaterna är ganska litet. I andra fall – särskilt när det gäller föraranderegler – är artiklarna mer allmänt hållna.

Ibland står det klart att svensk rätt redan uppfyller direktivets krav, varför någon genomförandeåtgärd inte behövs. De flesta artiklar kräver dock anpassningar i svensk rätt. Detta bör göras med ändringar i varumärkeslagen. Vissa bestämmelser som gäller handläggningen vid Patent- och registreringsverket kan dock genomföras på förordningsnivå, eftersom regeringens normgivningskompetens kan tillämpas (8 kap. 3 § första stycket och 8 kap. 7 § första stycket regeringsformen).

En del artiklar är frivilliga för medlemsstaterna att genomföra. Så är fallet i fråga om bestämmelserna om garanti- och kontrollmärken, medan motsvarande bestämmelser om kollektivmärken är obligatoriska. Utgångspunkten bör vara att de frivilliga bestämmelserna om garanti- och kontrollmärken genomförs så att regleringen motsvarar vad som gäller för kollektivmärken.

Flera bestämmelser som tidigare har varit frivilliga för medlemsstaterna, t.ex. om utökat skydd för kända varumärken, blir nu obligatoriska att införa. Dessa bestämmelser har i stor utsträckning redan genomförts i svensk rätt.

Många nyheter syftar huvudsakligen bara till att kodifiera EU-domstolens tolkning av 2008 års direktiv. I och för sig kan man hävda att någon lagändring därmed egentligen inte behöver göras utan att lagen i fortsättningen borde kunna tillämpas utifrån domstolens tolkning av direktivet. Enligt utredningens mening är det dock lämpligt att domstolens praxis som utgångspunkt kommer till uttryck i lagändringar på motsvarande sätt som har gjorts med ändringarna i direktivet.

En särskild fråga är hur nära den svenska lagtexten ska ansluta till texten i varumärkesdirektivet. Många centrala bestämmelser i

varumärkeslagen är i dag utformade i nära överensstämmelse med 2008 års direktiv. Det är därför en naturlig utgångspunkt att den materiella varumärkesrätten även fortsättningsvis bör vara utformad i nära anslutning till direktivet. Det gäller särskilt bestämmelser som innebär rättigheter och skyldigheter för enskilda, t.ex. de som reglerar det grundläggande immaterialrättsliga skyddet. En sådan lagstiftningsteknik är numera vedertagen på det immaterialrättsliga området och den underlättar en EU-konform tolkning, dvs. en tolkning i enlighet med de bakomliggande EU-reglerna. Utgångspunkten bör därför vara att den svenska regleringen bör ligga nära direktivet särskilt när det gäller den materiella varumärkesrätten, dvs. vad som kan utgöra ett varumärke, vad som utgör registreringshinder, ensamrättens omfattning och begränsningar i ensamrätten.

Det bör i sammanhanget också beaktas att varumärkesrätten – mer än många andra rättsområden – har en tydlig internationell prägel. Även om varumärkesrätten är nationell, är varumärket sådant att det lätt kan användas i andra länder. Många svenska företag skyddar därför sina varumärken utomlands. På motsvarande sätt registrerar utländska företag sina varumärken i Sverige. Det finns även ett nära samband mellan den nationella varumärkesrätten och systemet för EU-varumärken. Många bestämmelser i varumärkesdirektivet och varumärkesförordningen är likalydande. En av de bärande tankarna bakom reformen är att direktivet – och därmed den nationella varumärkesrätten – ska närma sig vad som gäller för EU-varumärken. Förfarandet för registrering av EU-varumärken används i betydande utsträckning av svenska företag. Att varumärkesrätten är likalydande inom unionen underlättar för de företag som verkar på den inre marknaden. Även detta talar för att den centrala varumärkesrätten bör ligga nära direktivets lydelse.

Några bestämmelser i direktivet avviker en del från den varumärkesrättsliga systematiken. Ett tydligt exempel på detta är bestämmelsen om varumärkesskyddets omfattning i transitsituationer, som ligger nära en mera tullrättslig reglering. I dessa fall är det lämpligt att försöka anpassa genomförandet till varumärkeslagens struktur och terminologi.

De nya reglerna om varumärken som förmögenhetsobjekt innebär att direktivet delvis anpassas till vad som gäller för EU-varumärken. Bestämmelserna i direktivet är generellt utformade och överlämnar

i mycket till nationell rätt att avgöra de närmare förutsättningarna, t.ex. för giltigheten av en överlåtelse.

De nya förfarandereglererna i direktivet är med vissa undantag utformade som allmänna principer. Det står medlemsstaterna fritt att fastställa mer specifika förfarandebestämmelser (jfr skäl 9 till direktivet). Det är alltså inte fråga om någon uttömmande reglering av förfarandet. När det gäller handläggningen vid Patent- och registreringsverket och domstol eftersträvar utredningen att regleringen ska vara förenlig med svenska förvaltningsrättsliga och processrättsliga principer. I likhet med vad som gäller för den materiella varumärkesrätten finns det dock som utgångspunkt fördelar med att vissa förfarandebestämmelser utformas i nära anslutning till direktivet. Det gäller t.ex. bestämmelsen om vad som är ingivningsdagen för en varumärkesansökan.

Varumärkesdirektivet är, i likhet med många andra EU-direktiv, skrivet på ett mer utförligt och detaljerat sätt än vad som är brukligt i svensk författningstext; på vissa ställen är texten ganska svårtillgänglig. Utredningen bedömer att det i många fall inte är nödvändigt att överföra alla detaljer i en artikel till svensk rätt. I stället bör den lagstiftning som genomför regleringen utformas på ett mer kortfattat och koncist sätt i enlighet med svensk lagstiftningstradition. I en del artiklar innehåller direktivet sålunda bara uppräknings- ar av exempel på något som föreskrivs eller omskrivningar av det som redan sägs. Sådana exempel eller omskrivningar bör i allmänhet inte tas in i den svenska lagtexten, låt vara att det någon gång kan framstå som motiverat att göra det. I stället kan exempel på vanligt sätt ges i författningskommentaren till lagen. Denna utgångspunkt har stöd i EU-domstolens avgörande i överträdelseärendet rörande det svenska genomförandet av direktivet om oskäligen avtalsvillkor (dom den 7 maj 2002 i mål nr C-478/99, kommissionen mot Sverige). Men det kan givetvis inte komma i fråga att genom förarbetsut- talanden utvidga tillämpningsområdet för en bestämmelse; det gäller särskilt när denna avser att skapa rättigheter och skyldigheter för enskilda.

I något fall kan direktivets innebörd vara svår att slå fast på ett entydigt sätt. Det gäller t.ex. artikeln om mellanliggande rättigheter som försvar i intrångsmål. Det är otillfredsställande om tolknings- problem förs vidare till den nationella lagstiftningen. I sådana fall får direktivet ges en rimlig innebörd efter vad som kan antas ha varit

avsikten. Viss ledning kan hämtas i ingressen till direktivet och i olika språkversioner. När det finns oklarheter redovisar utredningen den tolkning som utredningen menar är den riktiga och utformar en tydlig svensk lagtext utifrån detta.

Över huvud taget bör lagtexten vara så generellt utformad att EU-domstolens tolkningsavgöranden kan få fullt genomslag.

I författningskommentaren strävar utredningen efter att – så långt det är möjligt – ge vägledning för tolkningen och tillämpningen av de svenska bestämmelserna. Samtidigt är utredningen försiktig så att kommentarerna inte riskerar att komma i konflikt med EU-domstolens framtida tolkning av direktivet.

6 Ensamrättens omfattning m.m.

6.1 Inledning

De grundläggande bestämmelserna om varukännetecken finns i det första kapitlet i varumärkeslagen. Här regleras bl.a. vad som kan utgöra ett varumärke (1 kap. 4 §) och hur ensamrätt till varukännetecken förvärfvas. Vidare finns bestämmelser om vad ensamrätten omfattar (1 kap. 10 §), vilka begränsningar i ensamrätten som finns (1 kap. 11 §) och vad som gäller om flera gör anspråk på ensamrätt (1 kap. 13–16 §§).

Det nya direktivet innebär ändringar när det gäller vilka tecken som kan utgöra ett varumärke (artiklarna 3), vilka rättigheter som är knutna till varumärket (artikel 10), vilka begränsningar som finns i varumärkets rättsverkan (artikel 14) och vilka krav som gäller vid återgivning av varumärket i lexikon (artikel 12). Vidare införs nya bestämmelser om s.k. mellanliggande rättigheter (artiklarna 8 och 18) och om användning av varumärken på förfalskade varor (artikel 11).

6.2 Vad som kan utgöra ett varumärke

Förslag: Ett varumärke ska kunna bestå av alla tecken som har särskiljningsförmåga och som tydligt kan återges i det varumärkesregister som förs av Patent- och registreringsverket. Det ska inte längre krävas att ett tecken kan återges grafiskt för att kunna utgöra ett varumärke.

Färger och ljud ska läggas till i uppräknningen av exempel på tecken som kan utgöra ett varumärke.

Enligt 1 kap. 4 § varumärkeslagen kan ett varumärke bestå av alla tecken som kan återges grafiskt, särskilt ord, inbegripet personnamn, samt figurer, bokstäver, siffror och formen eller utstyrseln på en vara eller dess förpackning, förutsatt att tecknen har särskiljningsförmåga. Regleringen bygger på 2008 års varumärkesdirektiv.

I det nya direktivet är bestämmelsen om av vad som kan utgöra ett varumärke ändrad i ett par avseenden (artikel 3).

Till att börja med läggs färger och ljud uttryckligen till i uppräknningen. Detta innebär ingen ändring i sak. Färger och ljud anses redan kunna utgöra varumärken. Uppräknningen i direktivet är inte uttömmande utan ger bara exempel på vilka slags tecken som kan utgöra varumärken.

Av större betydelse är att det nuvarande kravet om grafisk återgivning slopas. Kravet på återgivning i just en grafisk form har med tiden blivit föråldrat. Det har lett till osäkerhet om rättsläget när det gäller återgivning av varumärken som inte är traditionella, t.ex. ett varumärke i form av ljud. Kravet på en grafisk återgivning har i praktiken inneburit att ett varumärke måste kunna uppfattas visuellt på ett papper eller en dataskärm. Sådana varumärken som inte i sig kan uppfattas visuellt, t.ex. ett ljud, måste därför i dag återges grafiskt med hjälp av figurer, linjer eller bokstäver.

Nu införs i stället ett mera allmänt tillämpligt krav. Tecknet måste kunna återges i varumärkesregistret på ett sätt som gör det möjligt för andra att avgränsa föremålet för skyddet. I direktivet sägs att tecknet ska presenteras på ett sätt som är klart, precist, fullständigt, lättillgängligt, tydligt, beständigt och objektivi. Det blir därmed lättare att registrera varumärken som inte består av traditionella ord eller figurer. Exempelvis kan en notbild återges genom en ljudfil, vilket kan leda till en tydligare återgivning.

Den nya regleringen innebär också att kravet på återgivning blir teknikneutralt. Vilka tecken som kan utgöra varumärken kan alltså förändras över tid beroende på teknikens utveckling.

Utredningen föreslår att varumärkeslagens bestämmelse om vad som kan utgöra ett varumärke ändras så att den utformas i enlighet med direktivet. Ett varumärke bör alltså kunna bestå av alla tecken som har särskiljningsförmåga och som tydligt kan återges i det varumärkesregister som förs av Patent- och registreringsverket. Vidare bör – som i direktivtexten – lämpligen färger och ljud läggas till

i uppräknningen av exempel på tecken som kan utgöra ett varumärke.

Det kan framhållas att varumärkesregistret förs med hjälp av automatiserad behandling. Registret hålls tillgängligt hos Patent- och registreringsverket via internet. Det är alltså möjligt för enskilda att på ett enkelt sätt söka i registret efter registrerade varumärken.

6.3 Kännetecken som inte kan omfattas av ensamrätt

Förslag: Ensamrätt ska inte kunna förvärfvas till ett kännetecken som utgörs endast av en form eller en annan egenskap som följer av varans art, är nödvändig för att varan ska uppnå ett tekniskt resultat eller ger varan ett betydande värde.

Enligt 1 kap. 9 § varumärkeslagen kan ensamrätt inte förvärfvas till ett kännetecken som består bara av en form som följer av varans art, en form som är nödvändig för att uppnå ett tekniskt resultat eller en form som ger varan ett betydande värde. Sådana varumärken får inte heller registreras (2 kap. 4 §). Ordningen kan sägas vara motiverad främst av konkurrensskäl. Man vill undvika att näringsidkare genom en varumärkesregistrering får monopol på området. Regleringen bygger på 2008 års direktiv, som innehåller bestämmelser om förbud mot att registrera varumärken som innehåller sådana tecken.

Enligt det nya direktivet är det inte möjligt att registrera ett kännetecken som består endast av en form eller en annan egenskap som följer av varans art, en form eller en annan egenskap som är nödvändig för att uppnå ett tekniskt resultat eller en form eller en annan egenskap som ger varan ett betydande värde (artikel 4.1 e). Skillnaden är alltså bara att "en annan egenskap" nu har lagts till i bestämmelsen. Tillägget innebär att det inte går att få ensamrätt till särskilda egenskaper hos varan. Tanken är att regleringen på detta sätt ska bli mera heltäckande. Tillägget har också ansetts nödvändigt med hänsyn till att kravet på att ett varumärke ska kunna återges grafiskt tas bort (jfr avsnitt 6.2).

För att åstadkomma en anpassning till direktivet föreslår utredningen att det alltså inte ska vara möjligt att få ensamrätt till ett

varumärke som utgörs endast av en form eller en annan egenskap som följer av varans art, är nödvändig för att varan ska uppnå ett tekniskt resultat eller ger varan ett betydande värde. Sådana varumärken bör inte kunna få skydd vare sig genom registrering eller genom inarbetning.

6.4 Rättigheter knutna till ett varukännetecken

Förslag: Det ska klargöras att ensamrätten till ett varukännetecken endast omfattar användning av tecknet för varor eller tjänster.

Ensamrätten till ett varukännetecken som är känt inom en betydande del av omsättningskretsen ska omfatta användning av identiska eller liknande varukännetecken som utan skälig anledning drar otillbörlig fördel av eller är till skada för varukännetecknets särskiljningsförmåga eller anseende, oavsett om användningen avser varor eller tjänster av samma, liknande eller annat slag.

I exemplifieringen över vad som utgör användning ska läggas till

- att transitera eller vidta liknande tullåtgärd med varor av samma slag under ett tecken som är identiskt med eller som i väsentliga drag inte kan särskiljas från varukännetecknet, om inte innehavaren av varukännetecknet enligt lagen i destinationslandet saknar rätt att hindra att varorna släpps ut på marknaden där, och
- att använda tecknet som en firma eller ett annat näringskännetecken eller som en del av en firma eller ett annat näringskännetecken.

Vidare ska det införas bestämmelser om att rätten till ett yngre registrerat varumärke ska gälla vid sidan av en äldre rätt till ett varukännetecken om den yngre rättigheten är en s.k. mellanliggande rättighet.

Den som begär varumärkesintrång genom transitering eller en liknande tullåtgärd ska inte kunna dömas till ansvar för brott.

Inledning

Varumärkeslagens bestämmelser om ensamrättens omfattning är utformade i nära anslutning till 2008 års direktiv. Enligt 1 kap. 10 § ger ensamrätten innehavaren rätt att hindra andra från att utan medgivande använda tecknet i näringsverksamhet. Innehavaren har ett grundläggande skydd som innebär att ingen annan får använda dels ett tecken som är identiskt med varukännetecknet för varor eller tjänster av samma slag, dels ett tecken som är identiskt med eller liknar varukännetecknet för varor eller tjänster av samma eller liknande slag om det finns en risk för förväxling. Riskerna för förväxling inbegriper risken för att användningen av tecknet leder till uppfattningen att det finns ett samband mellan den som använder tecknet och innehavaren av varukännetecknet. (Se 1 kap. 10 § första stycket 1 och 2.)

Ett känt varukännetecken har ett utökat skydd. I ett sådant fall kan innehavaren hindra att någon annan använder tecknet även om det inte är fråga om varor eller tjänster av samma eller liknande slag. Det krävs dock att användningen drar otillbörlig fördel av eller utan skäligen anledning är till skada för varukännetecknets särskiljningsförmåga eller anseende. (Se 1 kap. 10 § första stycket 3.)

I lagen finns en uppräknning med exempel på vad som ska anses vara användning av ett varukännetecken. Som användning anses bl.a. att förse varor eller deras förpackningar med tecknet (1 kap. 10 § andra stycket 1) och att bjuda ut varor till försäljning (1 kap. 10 § andra stycket 2). Även i denna del är lagen utformad i nära anslutning till direktivet.

Ensamrättens innebörd (artikel 10)

I det nya direktivet görs vissa ändringar när det gäller ensamrättens omfattning (artikel 10). I varumärkeslagen finns som framgått motsvarande bestämmelser i 1 kap. 10 §.

Den tidigare frivilliga bestämmelsen om utökat skydd för kända varumärken blir nu obligatorisk. En sådan bestämmelse finns redan i lagen (1 kap. 10 § första stycket 3).

I övrigt är ändringarna i direktivet främst klagöranden utifrån EU-domstolens praxis (med undantag för artikel 10.4 om ensam-

rätten vid transit som syftar till att ändra rättsläget i jämförelse med domstolens praxis).

Bland annat förtydligas att det utökade skyddet för ett känt varumärke gäller oavsett om tecknet används för varor eller tjänster av samma, liknande eller annat slag (artikel 10.2 c). Skyddet gäller alltså såväl inom som utanför varu- eller tjänsteslagsgränserna. Varumärkeslagen uppfyller här i och för sig direktivets krav, eftersom det inte anges att skyddet gäller endast för vissa slags varor eller tjänster. Bestämmelsen i lagen är dock utformad på ett annat sätt än i direktivet.

Det förtydligas också i direktivet att innehavaren endast kan hindra en användning av varumärket för varor eller tjänster (artikel 10.2). Detta får redan anses gälla i svensk rätt, men det framgår inte i alla delar uttryckligen av lagtexten.

Enligt utredningens mening är det lämpligt att lagens bestämmelser om ensamrätten även fortsättningsvis är utformade i nära anslutning till det bakomliggande direktivet. Det underlättar en direktivkonform tillämpning av lagen, vilket är av särskild vikt eftersom det ju här handlar om den grundläggande innebörden av det immaterialrättsliga skyddet. Förtydligandena i direktivet bör därför föras in uttryckligen i lagen. Det gäller såväl förtydligandet om att skyddet för kända varukännetecken gäller både inom och utanför varu- eller tjänsteslagsgränserna, som kravet på att användningen av ett tecken ska avse varor eller tjänster för att omfattas av ensamrätten.

Vidare bör bestämmelsen om det utökade skyddet för kända varukännetecken anpassas ytterligare till direktivet. Det bör klargöras att den omfattar användning som utan skälig anledning drar otillbörlig fördel av eller är till skada för varukännetecknets särskiljningsförmåga eller anseende. Rekvisitet ”utan skälig anledning” är i praktiken mest relevant vid bedömningen av om användningen är till skada för varukännetecknets särskiljningsförmåga eller anseende (s.k. urvattning). Men det kan även ha betydelse för bedömningen av om användningen drar otillbörlig fördel av varukännetecknets särskiljningsförmåga eller anseende (s.k. snyltning). Frågan kan bli aktuell t.ex. om någon använder ett kännetecken som togs i bruk före registreringen av det kända varumärket (jfr EU-domstolens dom den 6 februari 2014 i mål nr C-65/12, *Leidseplein Beheer och de Vries*). En tydliggörande justering i lagtexten föreslås alltså.

Användning av en firma omfattas av ensamrätten

I direktivets uppräknning av vad som ska anses utgöra användning av ett tecken läggs nu till ytterligare två exempel: användning av tecknet som en firma eller som en del av en firma och användning av tecknet i jämförande reklam på ett sätt som strider mot Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/114/EG av den 12 december 2006 om vilseledande och jämförande reklam (artikel 10.3 d respektive 10.3 f). Användning av ett tecken i jämförande reklam behandlas i samband med frågan om begränsningar i varumärkesrätten, artikel 14.

Att användning av tecknet som en firma nu uttryckligen omfattas av varumärkesinnehavarens ensamrätt är en kodifiering av EU-domstolens praxis, framfört allt domen den 11 september 2007 i mål nr C-17/06, Céline. Klargörandet innebär att en varumärkesinnehavare kan hindra användning av ett tecken som en firma om denna används för att särskilja varor eller tjänster. Enbart registreringen av en firma som är identisk med eller liknar ett varukännetecken är alltså inte tillräcklig för att det ska utgöra intrång i innehavarens ensamrätt; det krävs att firman faktiskt används som ett varukännetecken. Detta följer också av att EU-domstolen i flera domar betonat att varumärkesinnehavaren bara kan hindra sådan användning som skadar varumärkets funktion, särskilt den grundläggande funktionen att garantera varans eller tjänstens ursprung för konsumenterna.

Varumärkeslagens uppräknning av vad som ska anses utgöra användning av ett varukännetecken tar inte upp användning av tecknet i en firma eller ett annat näringskännetecken. Det står visserligen klart att sådan användning kan omfattas av ensamrätten genom det s.k. korsvisa skyddet, men utredningen anser att saken ändå bör framgå av varumärkeslagen. Bestämmelserna om ensamrättens omfattning för varukännetecken bör som sagt vara utformade i nära anslutning till direktivet. För att svensk rätt fullt ut ska anpassas till direktivet bör det också framgå att användning av en del av en firma, t.ex. en firmadominant, eller en del av ett näringskännetecken kan utgöra användning av varukännetecknet.

I sammanhanget finns det anledning att uppmärksamma det korsvisa skyddet. Den som innehar en firma eller ett annat näringskännetecken har ensamrätt till kännetecknet som varukännetecken och att den som innehar ett varumärke eller annat varukännetecken har ensamrätt till kännetecknet som näringskännetecken; skyddet

gäller korsvist (1 kap. 8 § första stycket varumärkeslagen och 2 a § första stycket firmalagen). Skydd uppkommer automatiskt och förutsätter inte att firman har registrerats eller inarbetats som varukännetecken. Det krävs inte heller att firman faktiskt används som varumärke. Det korsvisa skyddet innebär att den som vill åberopa skydd mot att en firma används i konflikt med ett varukännetecken ska göra det enligt varumärkeslagen medan den som vill åberopa skydd mot att ett varukännetecken används i konflikt med en firma ska göra det enligt firmalagen. Klargörandet att ensamrätten till ett varukännetecken omfattar användning av en firma innebär att en varumärkesinnehavare i en sådan situation också kan grunda sin talan på ensamrätten enligt varumärkeslagen. Att varumärkesinnehavaren kan grunda ensamrätt både på varumärkeslagen och på firmalagen lär inte få någon betydelse i den praktiska tillämpningen eftersom bestämmelserna om ensamrätten är samordnade mellan lagarna. Verkningarna är alltså desamma.

Regleringen om korsvist skydd mellan varumärken och firmor omfattas inte av direktivet och saknar i princip motsvarighet i andra EU-länder. I tidigare lagstiftningssammanhang har man ansett att det korsvisa skyddet ska behållas. Skyddet har därvid bedömts vara förenligt med EU-rätten (jfr prop. 2009/10:225 s. 109 f. och 359 f.). Det nya direktivet leder inte till någon annan bedömning. De bestämmelser som rör förhållandet mellan varumärken och firmor ändras inte på ett sådant sätt att det föranleder nya ställningstaganden. Tillägget att användning av en firma omfattas av ensamrätten till ett varumärke är ett klagörande av vad som redan gäller. Inte heller ändras bestämmelserna om att en firma kan utgöra hinder mot registrering av ett varumärke (se närmare avsnitt 7.2).

I likhet med vad som gäller för andra direktiv får medlemsstaterna anta nationella bestämmelser på de områden som inte omfattas av varumärkesdirektivet. Direktivet – som i huvudsak reglerar vad som ska gälla för registrerade varumärken – hindrar därför inte att firmarätten är samordnad med varumärkesrätten och att firman ges ett varumärkesrättsligt skydd. Det finns därmed inte skäl för utredningen att överväga några förändringar när det gäller det korsvisa skyddet. Det är dessutom en fråga som skulle kräva ytterligare överväganden av både juridisk och principiell natur. En förändring skulle få en hel del konsekvenser för det känneteckensrättsliga systemet.

Varor i transit (artikel 10.4)

EU-domstolens praxis innebär att ensamrätten till ett varumärke inte ger innehavaren rätt att hindra att varor, som är försedda med varumärket, transiteras genom en medlemsstat där varumärket är skyddat, när varorna inte importeras till landet. Vill varumärkesinnehavaren i en sådan situation göra ensamrätten gällande, måste han bevisa att avsikten är att varorna egentligen ska släppas ut i medlemsstaten. Transitering utgör alltså i dag inte ett intrång i ensamrätten till ett varumärke. För att det ska utgöra ett varumärkesintrång krävs att varorna importeras till landet där varumärket är skyddat. (Se t.ex. EU-domstolens domar den 18 oktober 2005 i mål nr C-405/03, *Class International*, den 9 november 2006 i mål nr C-281/05, *Montex Holding* samt den 1 december 2011 i målen C-446/09, *Philips* och C-495/09, *Nokia*.)

Domstolens ställningstagande ska förstås utifrån den territorialitetsprincip som gäller på det industriella rättskyddets område. Som princip är ensamrätten till ett varumärke nationellt begränsad (eller i fråga om ett EU-varumärke begränsad till EU) och omfattar endast sådan användning som kan anses ske i det territorium där varumärket har sitt skydd. En transitering av varor innebär formellt sett att varorna inte kommer in i landet; varorna ska bara vidare till det andra landet.

EU-domstolens praxis har ansetts hindra ett effektivt ingripande av tullen mot varumärkesförfalskade varor som transiteras. Ett tullingripande förutsätter att det rör sig om ett misstänkt varumärkesintrång i den aktuella medlemsstaten (dvs. i transiteringslandet), jfr Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 608/2013 av den 12 juni 2013 om tullens säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter och upphävande av rådets förordning (EG) nr 1383/2003. Eftersom transitering av varumärkesförfalskade varor genom en medlemsstat inte utgör ett varumärkesintrång i det landet, har tullen där begränsade möjligheter att ingripa mot sådana varor.

I det nya direktivet finns en bestämmelse som syftar till att ändra detta rättsläge. Varumärkesinnehavaren ska ha rätt att hindra andra från att föra in varor som kommer från ett tredje land i den medlemsstat där varumärket är skyddat, även om varorna inte övergår till fri omsättning där, dvs. importeras (artikel 10.4 första stycket). I skälen till direktivet sägs att detta gäller för alla intrångsgörande

varor och samtliga tullförfaranden – särskilt transitering, omlastning, lagring, införsel i en frizon, tillfällig lagring, aktiv förädling och tillfällig införsel – även när varorna inte är avsedda att släppas ut på marknaden i den berörda medlemsstaten (se skäl 22 i direktivets ingress). Det handlar alltså om situationer där varor, som kommer från ett land utanför EU, tillfälligt förs in i den medlemsstat där varumärket är skyddat utan att släppas ut på den marknaden. Bestämmelsen gäller endast när den som transiterar varorna (eller vidtar motsvarande tullåtgärd) agerar i näringsverksamhet. Vidare är den begränsad till varor som, utan varumärkesinnehavarens tillstånd, har försetts med ett varumärke som är identiskt med eller som i väsentliga drag inte kan särskiljas från det skyddade varumärket, och som avser varor av samma slag. Det handlar alltså framför allt om det som brukar kallas för varumärkesförfälskningar (jfr definitionen av förfälskade varor i artikel 2.5 a i förordning 608/2013 och i artikel 51 not 14 i TRIPs-avtalet).

Varumärkesinnehavarens rätt gäller inte om den som vill transitera varorna kan bevisa att varumärkesinnehavaren inte kan hindra att de släpps ut på marknaden i det land som är slutdestinationen (artikel 10.4 andra stycket). Kan den som vill transitera varorna bevisa att de ska släppas ut på en marknad där varumärket saknar skydd, kan varumärkesinnehavaren alltså inte hindra detta med stöd av den nya rätten. Frågan om vilket land som är slutdestinationen och vilket skydd varumärket har där ska prövas först i ett eventuellt intrångsmål (artikel 10.4 andra stycket).

En motsvarande bestämmelse för EU-varumärken finns i artikel 9.4 i varumärkesförordningen.

Utredningen konstaterar att det rör sig om en reglering som kan sägas utgöra ett avsteg från en grundläggande immaterialrättslig princip. I vissa avseenden har den också en ganska svårförståelig och komplicerad utformning, inte minst med den terminologiska och hanteringsmässiga kopplingen till det tullrättsliga förfarandet.

Det finns inte någon motsvarighet till artikel 10.4 i varumärkeslagen. För att svensk rätt ska vara förenlig med direktivet krävs alltså en ny sådan reglering.

Utredningen har övervägt hur direktivets krav lämpligen bör uppfyllas. Regleringen är av sådant slag att en del talar för att den inte bör införas som en utvidgning av ensamrätten, med den rätt till ersättning vid intrång som måste följa av det och de andra konsekven-

ser som detta innebär. Ett alternativ skulle kunna vara att uppfylla direktivet inte genom att ge varumärkesinnehavaren en ensamrätt som omfattar dessa situationer utan i stället en rätt att stoppa varorna och få dem förstörda.

Samtidigt är direktivets bestämmelse placerad i artikel 10, som reglerar just ensamrätten. Utformningen följer också samma systematik som regleringen av det grundläggande skyddet i övrigt: det anges att innehavaren har rätt att hindra andra från viss användning av varumärket (jfr artikel 10.2). Enligt utredningens mening ger detta stöd för att bestämmelsen i direktivet ska förstås så att den ger en ny form av skyddad användning och utgör en utvidgning av ensamrättens omfattning. Även det bakomliggande syftet – att öka möjligheten för tullen att ingripa mot varumärkesförfalskningar – talar för att så är fallet.

Varumärkeslagens bestämmelser om ensamrättens omfattning bör vara utformade i nära anslutning till direktivet. Utredningen har kommit till slutsatsen att ett genomförande i svensk rätt av artikel 10.4 bör ske genom att transitering eller liknande tullåtgärd läggs till i exemplifieringen av vad som ska anses utgöra användning av ett tecken i 1 kap. 10 § andra stycket och sålunda omfattas av ensamrätten. Bestämmelsen i lagen bör, på samma sätt som direktivet, begränsas till användning av ett tecken som är identiskt med eller som i väsentliga drag inte kan särskiljas från varukänntecknet, och som avser varor av samma slag. Vidare bör det framgå att transitering eller liknande tullåtgärd anses som en skyddad användning, såvida inte innehavaren av varukännetecknet enligt lagen i destinationslandet saknar rätt att hindra att varorna släpps ut på marknaden där.

Med denna slutsats är det naturligt att bestämmelsen så långt som möjligt får en tydligare immaterialrättslig utformning än den har fått i direktivet.

Enligt 10 kap. 5 § andra stycket varumärkeslagen gäller inte reglerna om straffansvar och förverkande vid intrång i den ensamrätt som tillkommer en EU-varumärkesinnehavare enligt motsvarande bestämmelse i varumärkesförordningen (artikel 9.4, se prop. 2015/16:123 s. 19 f.). Det innebär att den som i ett sådant fall tillfälligt för in varumärkesförfalskade varor i EU, utan att varorna släpps ut på marknaden inom unionen (t.ex. med stöd av ett tullförfarande för extern transitering), inte kan dömas till ansvar för brott. Inte heller kan varorna förverkas. Däremot gäller på vanligt sätt alla de civilrätts-

liga sanktionerna vid ett sådant intrång, vilket innebär att varorna kan förstöras enligt 8 kap. 7 § (se 10 kap. 5 § första stycket).

Det saknas skäl att inte nu göra samma undantag vad gäller intrång i transiteringsfallen enligt varumärkeslagen. Det ska noteras att begränsningen av det straffrättsliga ansvaret endast kommer att gälla för ett sådant intrång. Om det framgår att varorna trots att de deklarerats för transit i själva verket ska släppas ut på marknaden här, rör det sig om ett annat slags intrång och straffrättsligt ansvar kan komma i fråga för detta på vanligt sätt, dvs. i förekommande fall som förberedelse till sådant intrång.

Ett undantag från straffansvar innebär att varorna inte heller kan förklaras förverkade med stöd av 8 kap. 2 § varumärkeslagen. Det behövs därför inte någon ändring i den bestämmelsen.

Kolliderande rättigheter och företrädesrätt (artikel 10.2)

I artikel 10.2 i direktivet förtydligas att ensamrätten till ett varumärke inte påverkar tidigare rättigheter, dvs. sådana som har förvärvats före ansökningsdagen eller prioritetdagen för varumärket. Klargörandet syftar till att säkerställa att direktivet fullt ut överensstämmer med prioritetsprincipen och artikel 16.1 i TRIPs-avtalet som slår fast att ensamrätten till ett registrerat varumärke inte får skada äldre rättigheter.

I varumärkeslagen finns bestämmelser om kolliderande rättigheter och företrädesrätt (1 kap. 13–16 §§). Om flera gör anspråk på ensamrätt till varukännetecken som är identiska eller liknar varandra, ska som huvudregel den ha företrädesrätt som har tidigast grund för sitt anspråk. Lagen ger uttryck för den naturliga och grundläggande principen att företräde ska ges åt den rättighet som uppstod först. Undantag från denna princip finns i 14 och 15 §§.

Det ska noteras att det inte krävs att en part faktiskt gör anspråk på ensamrätt i förhållande till den andre, t.ex. vid ett påstående om intrång. Principen gör sig gällande i alla situationer där man behöver ta ställning till vilken rättighet som har tidigast rättsgrund, dvs. inte bara vid avgörande av en tvist utan även vid bedömningen i andra fall om vem som har företräde till ensamrätten.

Enligt utredningens uppfattning uppfyller lagens bestämmelser om företrädesrätt direktivets krav.

Regleringen om företrädesrätt i lagen är tillämplig på alla slags varukännetecken. Också inarbetade varukännetecken, firmor och namn omfattas. När det gäller just rätten till firma som varukännetecken ska det inte ställas något krav på att firman faktiskt används som varukännetecken, dvs. för att särskilja varor eller tjänster. I förarbetena uttalas vidare att företrädesrätten till en firma ska räknas från den tidpunkt då rätten till firman uppstod, dvs. oberoende av tidpunkten då firman började användas som varukännetecken (se prop. 1960:167 s. 78 och prop. 2009/10:225 s. 408). Enligt utredningens mening bör man se saken på samma sätt också i fortsättningen.

Mellanliggande rättigheter (artiklarna 8 och 18)

Det finns inte några bestämmelser i 2008 års direktiv om vad som gäller om ett varumärke, som strider mot en äldre rättighet, registrerades under en period då det inte fanns något hinder mot registreringen. Sådana bestämmelser införs nu i direktivet eftersom det har ansetts finnas behov av att säkerställa att den yngre rättigheten – en s.k. mellanliggande rättighet – kan bestå i dessa situationer. Situationen kan t.ex. uppkomma om ett äldre varumärke, som inte var känt när det yngre varumärket registrerades, senare har kommit att bli känt inom en betydande del av omsättningskretsen och på så sätt skulle kunna hindra användningen av ett yngre förväxlingsbart varumärke (jfr 1 kap. 10 § första stycket 3 varumärkeslagen). De båda rättigheterna bör då gälla vid sidan av varandra, vilket medför att innehavarna inte kan hindra användningen av varandras varumärken. Det är alltså inte möjligt för någon av dem att få den andres registrering hävd eller att vinna framgång i ett intrångsmål.

Det nya direktivets reglering av mellanliggande rättigheter har fått en lite komplicerad utformning. Enligt artikel 8 får en varumärkesregistrering i vissa fall inte hävas på grund av ett hinder som utgörs av ett äldre varumärke om hindret inte också förelåg på det ifrågasatta varumärkets ingivningsdag eller prioritetsdag. Detta gäller för det första om det äldre varukännetecknet inte hade särskiljningsförmåga på ingivningsdagen eller prioritetsdagen för det yngre varumärket. Bestämmelsen har betydelse i den situationen att ett äldre varumärke har registrerats, trots att det saknade särskiljningsför-

måga, men varumärket därefter har kommit att förvärva särskiljningsförmåga genom användning. Ett yngre varumärke som registrerats under mellantiden, dvs. innan det äldre varumärket förvärvade särskiljningsförmåga, får då inte hävas. Den yngre rättigheten anses vara en mellanliggande rättighet.

Vidare tillämpas bestämmelsen om det ifrågasatta varumärket är identiskt eller liknar ett äldre varukännetecken och den äldre rätten inte var tillräckligt särskiljande för att det skulle föreligga en risk för förväxling på ingivningsdagen eller prioritetsdagen för det ifrågasatta varumärket. Detsamma gäller om hindret utgörs av ett äldre känt varukännetecken som ännu inte blivit känt när rätten till det yngre varumärket uppkom.

Av artikel 18.1 framgår att en innehavare av ett äldre varukännetecken inte kan göra gällande att en innehavare av ett yngre varukännetecken gör sig skyldig till intrång om den yngre rättigheten inte skulle kunna hävas på grund av reglerna om mellanliggande rättigheter i artikel 8. I så fall ska innehavaren av den yngre rättigheten inte heller ha rätt att förbjuda användningen av den äldre rättigheten (artikel 18.3).

Det saknas som sagt bestämmelser om mellanliggande rättigheter i svensk rätt som motsvarar direktivet, varför sådana bör tas in i varumärkeslagen. Bestämmelserna bör lämpligen utformas på ett liknande sätt som regleringen om att varumärkesrättigheter ska gälla vid sidan av varandra om innehavaren av det äldre varukännetecknet inte har agerat i tid mot att det yngre varukännetecknet används (se 1 kap. 14–16 §§ om verkan av passivitet).

Direktivet gäller bara för registrerade varumärken, och enligt utredningens mening saknas det skäl att införa en liknande reglering för inarbetade varukännetecken.

Användning av varumärken på förfalskade varor m.m. (artikel 11)

I artikel 11 i direktivet finns ett par ganska allmänt hållna bestämmelser enligt vilka varumärkesinnehavaren ska kunna förbjuda bl.a. distribution och försäljning av förpackningar, etiketter och liknande föremål som kan kombineras med varumärkesförfalskade produkter. Med detta vill man ge ytterligare ett praktiskt och effektivt sätt att ingripa mot varumärkesförfalskningar.

Enligt direktivet ska varumärkesinnehavaren kunna förbjuda att ett tecken som är identiskt med eller liknar varumärket i näringsverksamhet placeras på förpackningar, etiketter, lappar, säkerhets- eller äkthetsdetaljer, säkerhets- eller äkthetsanordningar eller på andra underlag (artikel 11 a). Vidare ska varumärkesinnehavaren kunna förbjuda att sådana föremål bjuds ut till försäljning, lagras, importerar eller exporteras (artikel 11 b). En förutsättning för att varumärkesinnehavaren ska kunna ingripa är att det finns en risk för att föremålen används på ett sätt som kan utgöra intrång.

Direktivet tar alltså sikte på sådant som kan utgöra förberedelse till varumärkesintrång. En situation som faller under artikeln är att etiketter med varumärket sätts fast på förfalskade varor eller förpackningar. Ett annat exempel är att ett varumärke sys på ett klädesplagg och därmed ger ett oriktigt intryck av vem som har tillverkat plagget. Direktivet omfattar som framgår också säkerhets- eller äkthetsdetaljer och säkerhets- eller äkthetsanordningar. Ett exempel på detta är sådana intyg som följer med framför allt lyxartiklar för att garantera att det inte rör sig om en förfalskning. Även ett intyg om att en elektronikprodukt har genomgått en nödvändig säkerhetskontroll kan omfattas.

Enligt svensk rätt får en domstol vid vite förbjuda den som gör eller medverkar till varumärkesintrång att fortsätta med det (8 kap. 3 § varumärkeslagen). En sådan prövning görs på yrkande av den som innehar varukännetecknet eller av den som på grund av licens har rätt att utnyttja detta. Bestämmelsen om vitesförbud tillämpas också i fråga om försök eller förberedelse till intrång (8 kap. 3 § tredje stycket). Enligt lagen går det alltså att ingripa med vitesförbud även innan ett intrång har skett. Denna möjlighet infördes i samband med genomförandet av det civilrättsliga sanktionsdirektivet (se prop. 2008/09:67 s. 187 f.).

I varumärkeslagen har begreppet förberedelse i princip samma innebörd som det har i brottsbalken. Enligt 23 kap. 2 § första stycket 2 brottsbalken kan den som med uppsåt att utföra eller främja brott dömas för förberedelse till brottet om han eller hon skaffar, tillverkar, lämnar, tar emot, förvarar, transporterar, sammanställer eller tar annan liknande befattning med något som är särskilt ägnat att användas som hjälpmedel vid ett brott.

Som framgår av förarbetena till bestämmelsen om vitesförbud innebär hänvisningen till vad som gäller för förberedelse enligt

23 kap. 2 § brottsbalken att de förberedande åtgärderna ska ha vidtagits med uppsåt att utföra eller främja brott (se prop. 2008/09:67 s. 277). Vid bedömningen av straffbarhet enligt 23 kap. 2 § brottsbalken är det tillräckligt med s.k. likgiltighetsuppsåt och det behöver inte vara fråga om ett visst bestämt brott utan det räcker normalt med likgiltighetsuppsåt till att brott av det ifrågavarande slaget förr eller senare ska komma till utförande (ang. likgiltighetsuppsåt se Högsta domstolens dom den 14 juli 2016 i mål nr B 379-16). I direktivets krav på att det ska finnas ”en risk” för att föremålen används på ett sätt som kan utgöra intrång får anses ligga ett visst uppsåtskrav som i vart fall motsvarar kravet på likgiltighetsuppsåt i svensk rätt. Direktivet tar här sikte främst på avsikten hos den som utför den förberedande åtgärden. Den som t.ex. sätter fast ett varumärke på ett klädesplagg utan tillstånd har som regel för avsikt att främja varumärkesintrång.

Enligt utredningens bedömning är artikel 11 uppfylld genom varumärkeslagens bestämmelse om vitesförbud vid förberedelse till intrång.

6.5 Begränsningar av ensamrätten

Förslag: Bestämmelsen om begränsning av ensamrätten till ett varukännetecken ska ändras så att användning av en firma inte längre omfattas. Det ska också klargöras att ensamrätten till ett varukännetecken inte hindrar att någon annan, när det sker i enlighet med god affärssed, i sin näringsverksamhet använder varukännetecknet för att identifiera eller hänvisa till innehavarens varor eller tjänster.

Ensamrätten till ett varukännetecken ska inte hindra att ett tecken används i jämförande reklam på ett sätt som är förenligt med marknadsföringslagen.

Inledning

Ensamrätten till ett varukännetecken är inte absolut utan den kan begränsas med hänsyn till andra intressen. För det första omfattar ensamrätten bara användning i näringsverksamhet, medan annan

användning faller utanför. I 1 kap. 11 § varumärkeslagen finns det också vissa andra begränsningar som främst har sin motsvarighet i 2008 års varumärkesdirektiv. Enligt 1 kap. 11 § andra stycket 1 hindrar ensamrätten inte att någon använder sin firma, sitt namn eller sin adress om det sker i enlighet med god affärssed. Ensamrätten hindrar inte heller någon från att använda uppgifter om t.ex. varans eller tjänstens art, kvalitet eller geografiska ursprung (1 kap. 11 § andra stycket 2).

Begränsningar av ensamrätten (artikel 14)

Enligt det nya direktivet kan endast användning av fysiska personers namn undantas från ensamrätten (artikel 14.1 a). Ändringen syftar till att frånga EU-domstolens tolkning av artikeln. Domstolen har nämligen slagit fast att med ”namn” avses även juridiska personers namn (dom den 16 november 2004 i mål nr C-245/02, Anheuser-Busch). Syftet med ändringen är att skapa lika villkor för firmor (företagsnamn) och varumärken, eftersom äldre firmor ändå regelmässigt har företräde framför yngre varumärken (skäl 27 till direktivet). Det anses alltså inte befogat att firman dessutom ska ha ett visst skydd i förhållande till äldre varumärken. Föreligger det en konflikt mellan en firma och ett varumärke ska i stället de allmänna reglerna om företräde vid kolliderande rättigheter tillämpas.

I varumärkeslagen omfattas även juridiska personers namn, dvs. firmor, av undantaget i 1 kap. 11 andra stycket 1. Det gör det möjligt för en firmainnehavare att använda ett tecken som omfattas av varumärkesskydd så länge användningen är förenlig med god affärssed. För att svensk rätt ska vara förenlig med direktivet måste detta ändras. Därmed kommer alltså ensamrätten att omfatta också användning av en firma, naturligtvis under förutsättning att denna användning sker i näringsverksamhet och även i övrigt faller under ensamrätten. I den praktiska tillämpningen kan detta få betydelse för en firma som används i en begränsad del av landet och där det hittills har kunnat anses förenligt med god affärssed att använda firman trots att den annars varit förväxlingsbar med ett varukännetecken.

Det kan finnas anledning att i detta sammanhang notera artikel 14.3 i 2008 års direktiv. Enligt bestämmelsen – som inte är ändrad i direktivet – ger ett varumärke inte innehavaren rätt att förbjuda

användning av en äldre rättighet som är skyddad i landet, om rättigheten gäller endast inom ett begränsat geografiskt område. Bestämmelsen är alltså tillämplig på firmor som är skyddade lokalt, t.ex. en firma för ett handelsbolag som är skyddad endast inom ett visst län. Bestämmelsen omfattar dock bara äldre rättigheter. Enligt svensk rätt har en äldre firma företräde framför ett yngre varumärke redan genom det korsvisa skyddet.

Vidare gäller enligt direktivet att ett varukännetecken inte ger innehavaren rätt att hindra någon att använda tecken eller uppgifter som saknar särskiljningsförmåga (artikel 14.1 b). Detta tillägg uppfylls redan av varumärkeslagen, där det framgår att ensamrätten till ett varukännetecken inte ger något självständigt skydd för en del av kännetecknet som saknar särskiljningsförmåga (1 kap. 11 § första stycket).

I direktivet görs också ändringar när det gäller möjligheten för någon annan att använda ett varukännetecken för att identifiera och hänvisa till innehavarens varor eller tjänster (artikel 14.1 c). Ändringen medför en viss utvidgning i förhållande till vad som gäller i dag. För att uppfylla direktivets krav föreslår utredningen därför att lagen anpassas till direktivet.

Det kan tilläggas att det i den nuvarande lagtexten (1 kap. 11 § andra stycket 3) anges att denna begränsning särskilt gäller tillbehör och reservdelar. Enligt utredningens mening framstår en sådan precis föreskrift för vissa slags varor numera som onödig. Det står ändå klart att en användning av detta slag omfattas, varför föreskriften bör kunna slopas.

Slutligen har det ansetts finnas en del oklarheter när det gäller förhållandet mellan varumärkesdirektivet och direktivet om vilseledande och jämförande reklam. Det klargörs därför i varumärkesdirektivet att en varumärkesinnehavare endast får hindra att varumärket används i jämförande reklam om användningen inte är förenlig med direktivet om vilseledande och jämförande reklam (artikel 10.3 f). Med jämförande reklam menas att en näringsidkare i sin reklam direkt eller indirekt pekar ut en konkurrent eller en konkurrents varor eller tjänster. Sådan reklam är tillåten; det främjar konkurrensen och kan ge viktig upplysning till konsumenterna. Men jämförelsen får inte vara vilseledande och det får inte finnas en risk för förväxling mellan näringsidkarna eller mellan deras produkter, varumärken, firmor eller

andra kännetecken. Reklamen får inte heller vara misskrediterande eller innebära s.k. renommésnyltning.

Enligt utredningens uppfattning finns det anledning att klargöra att ensamrätten till ett varukännetecken inte hindrar att ett tecken används i jämförande reklam på ett sätt som är förenligt med marknadsföringslagen (2008:486).

6.6 Återgivande av varumärken i lexikon

Förslag: Vid utgivning av lexikon, handböcker och andra liknande tryckta skrifter ska skriftens författare, utgivare och förläggare vara skyldig att se till att ett registrerat varumärke inte återges i skriften utan uppgift om att varumärket är skyddat genom registrering, om innehavaren av varumärket begär att uppgiften ska finnas med och återgivningen ger intryck av att varumärket är en sedvanlig beteckning för de varor eller tjänster för vilka varumärket är registrerat. Detsamma ska gälla om en sådan skrift görs tillgänglig elektroniskt. En uppgift om att varumärket är skyddat ska återges i skriften utan dröjsmål efter begäran. För tryckt skrift ska det ske senast i nästa utgåva.

Inledning

I 1 kap. 17 § varumärkeslagen finns bestämmelser om återgivning av varumärken vid utgivning av lexikon, handböcker eller andra liknande tryckta skrifter. Skriftens författare, utgivare eller förläggare är skyldig att se till att varumärket inte återges utan att det framgår att det är skyddat genom registrering om den som innehar varumärket begär detta. Bestämmelsen har ingen motsvarighet i 2008 års direktiv.

Återgivande av varumärken i lexikon (artikel 12)

I det nya direktivet införs en regel om vad som krävs vid återgivning av varumärken i uppslagsverk (artikel 12). Om ett varumärke återges i ett lexikon, en encyklopedi eller ett liknande uppslagsverk på ett sätt som ger intrycket av att varumärket är en generisk be-

nämning för varorna eller tjänsterna, kan innehavaren begära att det ska finnas en uppgift om det är fråga om ett registrerat varumärke. Bestämmelsen omfattar både tryckta och elektroniska skrifter. En sådan begäran ska följas utan dröjsmål. När det gäller tryckta skrifter ska det ske senast i nästa utgåva av verket.

Syftet med bestämmelsen är att hindra att ett varumärke återges på ett sådant sätt att det degenereras, alltså kommer till allmän användning och uppfattas som en allmän beteckning för alla slags varor och tjänster av aktuellt slag. Om ett varumärke degenererar och förlorar sin särskiljningsförmåga, kan registreringen av varumärket komma att hävas.

Direktivet har i viss mån ett vidare tillämpningsområde än motsvarande reglering i varumärkeslagen. Det omfattar all form av elektroniskt tillgängliggörande, vilket även inkluderar internetbaserade lexikon där var och en kan bidra med material. Lagens reglering är tillämplig bara på tillhandahållanden som görs av en utgivare av en tryckt skrift, såsom ett bokförlag, eller av någon som har utgivningsbevis. För att svensk rätt fullt ut ska vara förenlig med direktivet bör lagen ändras i detta avseende.

Även i övrigt har direktivet en något annan utformning. Varumärkeslagen omfattar all återgivning av ett registrerat varumärke, medan direktivet avser sådana återgivningar som ger intryck av att varumärket utgör en generisk benämning för varorna eller tjänsterna. Det kan diskuteras om lagen här har ett något vidare tillämpningsområde än direktivet. I praktiken lär det hur som helst inte röra sig om någon beaktansvärd skillnad.

Enligt utredningens mening finns det flera fördelar med att ha enhetliga regler inom EU om återgivning i uppslagsverk. Dessa används ofta i flera länder, särskilt de internetbaserade. Utredningen föreslår därför att lagens bestämmelser om återgivning av varumärken i lexikon, handböcker och andra liknande skrifter ändras så att de utformas i nära anslutning till direktivet.

Det kan tilläggas att det förekommer att varumärken återges i olika slags skrifter på ett deskriptivt sätt, t.ex. att ett ordmärke skrivs med gemener. Den aktuella bestämmelsen tar sikte bara på användning i uppslagsverk eller liknande skrifter. Men det är naturligtvis allmänt sett önskvärt att varumärken även i andra sammanhang så långt lämpligt återges på ett sådant sätt att det framgår att det är fråga om ett skyddat varumärke.

7 Registrering av varumärken

7.1 Handläggningen av ansökningar om registrering

Förslag: En ansökan om registrering av ett varumärke ska innehålla en tydlig förteckning över de varor eller tjänster som varumärket avser och vilka klasser dessa tillhör. I förteckningen ska sökanden ange de klassnummer som varorna eller tjänsterna hör till enligt Niceklassificeringen. Varorna eller tjänsterna ska anges i den ordning som följer av klassnumreringen.

Patent- och registreringsverket ska få meddela närmare föreskrifter om återgivningen av ett varumärke i en ansökan om registrering.

För att en ansökan ska anses ingiven till Patent- och registreringsverket ska den innehålla en uppgift om att det som har getts in är en ansökan om registrering, uppgifter som gör det möjligt för Patent- och registreringsverket att avgöra vem sökanden är, en tydlig återgivning av varumärket och en förteckning över de varor eller tjänster som varumärket avser.

Patent- och registreringsverket ska få meddela föreskrifter om i vilka fall en handling ska vara undertecknad med en elektronisk underskrift och vilka elektroniska underskrifter som får användas.

Inledning

Handläggningen av en ansökan om registrering av ett varumärke regleras i 2 kap. 1–3 §§ varumärkeslagen. Kompletterande bestämmelser finns i den svenska varumärkesförordningen.

I 2008 års varumärkesdirektiv finns ingen reglering av förfarandet vid registreringen av varumärken. I det nya direktivet finns nu

regler om vad en ansökan ska innehålla (artikel 37) och när den ska anses ingiven (artikel 38), liksom om klassificering (artikel 39), delning av ansökningen eller registreringen (artikel 41) och klassavgifter (artikel 42).

Ansökningens innehåll (artikel 37)

En ansökan om registrering ska enligt direktivet åtminstone innehålla en begäran om registrering, uppgifter om sökandens identitet, en förteckning över de varor eller tjänster för vilka registrering begärs och en återgivning av varumärket som kan tas in i registret på ett sätt som gör det möjligt för de behöriga myndigheterna och allmänheten att klart och tydligt avgöra föremålet för skyddet (artikel 37). Sökanden ska dessutom betala en ansökningsavgift, som bestäms av medlemsstaten.

Artikeln har sin motsvarighet i 2 kap. 1 § varumärkeslagen. Den som vill registrera ett varumärke ska ansöka om detta hos Patent- och registreringsverket. Ansökningen ska innehålla uppgifter om sökandens namn eller firma och adress, uppgifter om ombuds namn och adress, en tydlig återgivning av varumärket samt en förteckning över de varor eller tjänster som varumärket avser och vilka klasser dessa tillhör (varu- eller tjänsteförteckning). Sökanden ska också betala en ansökningsavgift.

Enligt utredningens bedömning uppfyller dessa bestämmelser direktivets krav. Lagens krav på en tydlig återgivning av varumärket innebär att detta ska återges på ett sätt som gör det möjligt för Patent- och registreringsverket och allmänheten att klart och tydligt avgöra föremålet för skyddet.

Enligt direktivet får medlemsstaterna ställa ytterligare krav när det gäller ansökningens innehåll. Utöver vad som följer av artikel 37 krävs enligt lagen uppgifter om ombuds namn och adress samt en varu- eller tjänsteförteckning. Utredningen anser att det finns skäl att behålla kravet på att sökanden ska ange ett ombuds namn, eftersom detta i väsentliga avseenden underlättar Patent- och registreringsverkets handläggning. Frågan om varu- eller tjänsteförteckning regleras i artikel 39, se i det följande avsnittet om klassindelning.

Det bör ankomma på Patent- och registreringsverket att meddela närmare föreskrifter om återgivningen av varumärket i ansökningen

om registrering. Vidare bör verket – för att underlätta handläggningen – få meddela föreskrifter om i vilka fall en handling ska vara undertecknad med en elektronisk underskrift och vilka elektroniska underskrifter som får användas.

Ingivningsdag (artikel 38)

I direktivet finns en bestämmelse om vad en ansökan ska innehålla för att den ska anses ingiven till varumärkesmyndigheten (artikel 38). Ingivningsdagen är avgörande för registreringens giltighetstid och frågan om företräde vid kolliderande rättigheter. Den har även betydelse för den som vill registrera ett varumärke i ett annat land och vill göra gällande prioritet. För att ansökningen ska anses ingiven ska den enligt direktivet innehålla en begäran om registrering, uppgifter om sökandens identitet, en förteckning över de varor eller tjänster för vilka registrering begärs och en tydlig återgivning av varumärket.

Varumärkeslagen saknar en uttrycklig bestämmelse om ingivningsdag motsvarande den som finns i direktivet. Lagen bygger på principen att ansökningen anses ingiven den dag då den faktiskt gavs in till Patent- och registreringsverket. Enligt den handläggningspraxis som har utvecklats är kraven låga. Om den handling som har getts in är möjlig att uppfatta som en ansökan, behandlas den som detta även om den innehåller formella eller materiella brister. Om sökanden därefter ger in nödvändiga kompletteringar, behåller ansökningen sin ursprungliga ingivningsdag.

Enligt utredningens mening bör det nu införas en bestämmelse om ingivningsdag i lagen. I enlighet med direktivet bör alltså ansökningen – för att den ska anses ingiven – innehålla en uppgift om att det som har getts in är en ansökan om registrering, uppgifter som gör det möjligt för Patent- och registreringsverket att avgöra vem sökanden är, en tydlig återgivning av varumärket och en förteckning över de varor eller tjänster som varumärket avser.

Enligt artikel 38.2 får medlemsstaterna föreskriva att ingivningsdagen ska vara beroende av om sökanden har betalat föreskriven ansökningsavgift. Sverige är anslutet till 2006 års Singaporekonvention om varumärkesrätt. Enligt konventionen får en stat kräva att ansökningsavgiften ska vara betald för att en ansökan ska anses

ingiven. En förutsättning för detta är dock att kravet fanns redan när staten blev part till konventionen. Eftersom ett sådant krav inte gällde när Sverige tillträdde konventionen, går det inte att nu införa det.

Klassindelning (artikel 39)

I artikel 39 i direktivet finns bestämmelser om hur varor och tjänster ska betecknas och klassificeras vid registreringen av ett varumärke. Bestämmelserna innebär att medlemsstaterna ska tillämpa Niceöverenskommelsen om internationell klassificering av varor och tjänster vid registrering av varumärken av den 15 juni 1957 (Niceöverenskommelsen). Sverige har tillträtt överenskommelsen.

Enligt 2 kap. 13 § varumärkeslagen registreras varumärken i en eller flera klasser av varor eller tjänster. Närmare regler för detta finns i den svenska varumärkesförordningen. Av 3 kap. 3 § varumärkesförordningen följer att Niceöverenskommelsen ska tillämpas vid klassindelningen. Dessa bestämmelser uppfyller således artikel 39.1, som slår fast att varumärken ska klassificeras i enlighet med Niceöverenskommelsen.

I artikel 39.2 anges att sökanden tydligt och exakt ska ange de varor eller tjänster för vilka varumärkesskydd söks så att behöriga myndigheter och ekonomiska aktörer kan avgöra omfattningen av skyddet enbart utifrån den informationen. Bestämmelsen är en kodifiering av EU-domstolens praxis i målet om ”IP TRANSLATOR” (dom den 19 juni 2012 i mål nr C-307/10, Chartered Institute of Patent Attorneys).

Systematiken i direktivet – där artikel 39 finns i avsnittet om förfaranderegler – talar för att kravet på tydlighet är en formell förutsättning för registrering och inte ett materiellt krav. Enligt 2 kap. 1 § första stycket 4 varumärkeslagen ska en ansökan om registrering av ett varumärke innehålla en förteckning över de varor eller tjänster som varumärket avser eller vilka klasser dessa tillhör. Bestämmelsen i artikel 39.2 bör genomföras så att det klargörs att förteckningen måste vara tydlig.

I artikel 39 sägs att de allmänna beteckningar som ingår i klassrubrikerna till Niceklassificeringen, eller andra allmänna uttryck, får användas om de uppfyller kraven på tydlighet (artikel 39.3). Vidare

anges att användningen av sådana allmänna beteckningar eller uttryck ska anses avse endast sådana varor och tjänster som tydligt och klart omfattas av beteckningen eller uttryckets bokstavliga innebörd (artikel 39.5). Dessa principer är i enlighet med EU-domstolens dom i mål nr C-307/10 och tillämpas av Patent- och registreringsverket. Utredningen gör bedömningen att vad som sägs i direktivet ligger redan i kravet på att en ansökan ska innehålla en tydlig förteckning över de varor eller tjänster som varumärket avser och vilka klasser dessa tillhör. Någon ytterligare reglering behövs därför inte.

Om en ansökan inte uppfyller kraven, blir bestämmelserna i 2 kap. 17 och 18 §§ om prövning av ansökningen tillämpliga. Patent- och registreringsverket ska förelägga sökanden att avhjälpa bristen eller yttra sig inom en viss tid (2 kap. 17 § första stycket). Ifall bristen finns kvar även efter det att sökanden har yttrat sig, ska ansökningen avslås helt eller delvis, om det inte finns skäl att förelägga sökanden på nytt (2 kap. 18 §). Bestämmelserna uppfyller därmed artikel 39.4, enligt vilken myndigheten ska avslå en ansökan som är oklar eller otydlig om inte sökanden föreslår en godtagbar formulering inom den tidsfrist som myndigheten fastställer.

I syfte att genomföra artikel 39.6 föreslår utredningen att det klagörs i den svenska varumärkesförordningen att sökanden ska ange de klasser som varorna eller tjänsterna hör till enligt Niceklassificeringen. Sökanden bör också ange varorna eller tjänsterna i den ordning som följer av klassnumreringen. Det underlättar den vidare handläggningen av ansökningen och beslutet om registrering.

Slutligen erinras i artikel 39.7 om att varor och tjänster inte ska anses likna varandra av det skälet att de förekommer i samma klass enligt Niceklassificeringen. Inte heller ska varor och tjänster anses skilja sig från varandra bara för att de förekommer i olika klasser. Utredningen bedömer att denna erinran inte kräver någon särskild reglering. Det framgår redan av utformningen av varumärkeslagens bestämmelser om ensamrättens omfattning när någon använder ett identiskt eller liknande tecken för varor eller tjänster av liknande slag (1 kap. 10 § första stycket 2). Av EU-domstolens rättspraxis följer att förväxlingsrisken i dessa fall ska prövas utifrån en helhetsbedömning av samtliga relevanta faktorer i det enskilda fallet (se också skäl 16 till direktivet).

Anmärkningar från andra (artikel 40)

Enligt direktivet kan medlemsstaterna föreskriva att andra får göra skriftliga anmärkningar mot att den ansvariga myndigheten registrerar det sökta varumärket eller kollektiv-, kontroll- eller garantimärket (artikel 40). Den som gör detta ska inte anses som part i förfarandet. Bestämmelsen är frivillig för medlemsstaterna att införa.

Enligt svenska allmänna förvaltningsrättsliga principer är det möjligt för den som inte är part i registreringsärendet att ge in ett yttrande till Patent- och registreringsverket i vilket man motsätter sig en registrering eller anför omständigheter som verket bör ta hänsyn till (s.k. protest). När en protest kommer in, är det verkets praxis att handlingen läggs in i ärendet och beaktas vid prövningen i den mån det som anförs är relevant. Någon ändring i varumärkeslagen behöver därmed inte göras.

Delning av ansökningar och registreringar (artikel 41)

Enligt direktivet ska en varumärkesregistrering eller en ansökan om registrering kunna delas i en eller flera separata ansökningar eller registreringar. För varje delansökan eller delregistrering ska sökanden ange vilka varor eller tjänster i den ursprungliga ansökningen eller registreringen som ska omfattas av delansökningen eller delregistreringen (artikel 41).

Enligt 2 kap. 3 § varumärkeslagen får en ansökan som avser flera varor eller tjänster delas i två eller flera ansökningar som varorna eller tjänsterna fördelas på. En motsvarande bestämmelse finns i 30 § när det gäller delning av en varumärkesregistrering. Efter delning ska ansökningarna eller registreringarna anses ha samma ingivningsdag och prioritet som den ursprungliga ansökningen eller registreringen. Enligt 3 kap. 10 § första stycket 3 varumärkesförordningen ska en ansökan om delning innehålla en tydlig uppgift om hur varorna eller tjänsterna ska fördelas.

Lagen ger alltså möjlighet till delning av en ansökan eller registrering på ett sätt som uppfyller direktivets krav.

Av artikel 41 framgår visserligen inte uttryckligen – såsom är fallet i svensk rätt och enligt EU:s varumärkesförordning – att varorna och tjänsterna ska fördelas på ansökningarna respektive registre-

ringarna; de separata ansökningarna och registreringarna får inte överlappa varandra. Artikel 7 är dock allmänt utformad och överlämnar till nationell rätt att bestämma de närmare förutsättningarna för förfarandet. Att varorna och tjänsterna ska fördelas på ansökningarna respektive registreringarna följer dessutom av artikel 7 i Singaporekonventionen om varumärkesrätt som Sverige, och en majoritet av EU-länderna, har tillträtt.

Andra ändringar i fråga om delning?

Patent- och registreringsverket föreslår i en framställning till regeringen vissa ändringar när det gäller handläggningen av en invändning i samband med delning (ärende Ju2015/3440/L3). Verket anser sig i dag inte kunna dela en registrering under ett invändningsförfarande utan att invändningen – och de grunder och omständigheter som åberopas – ”följer med” båda registreringarna. Skälet är att en invändare enligt praxis kan utveckla sin talan fram till dess att verket meddelar slutligt beslut i ärendet. Med hänsyn till syftet med delningsinstitutet menar verket att det bör förtydligas vid vilken tidpunkt en innehavare senast kan åberopa nya grunder och nytt material. Enligt verket skulle man kunna ha samma ordning som vid EUIPO, där huvudregeln är att grunder och material till stöd för åberopade grunder ska vara ingivna senast vid invändningsfristens utgång.

Enligt 2 kap. 24 § andra stycket 4 varumärkeslagen ska en invändning innehålla en uppgift om de omständigheter som åberopas till grund för invändningen. Det finns inga särskilda regler om när en invändare senast måste ha utvecklat sin talan fullständigt. Utredningen har övervägt frågan och anser att det är tveksamt om det finns tillräckliga skäl att föreskriva att endast sådana omständigheter som har angetts inom invändningsfristen ska få åberopas. Detta skulle begränsa invändarens möjligheter att utveckla sin talan hos Patent- och registreringsverket på ett väsentligt sätt. Dessutom borde i så fall alla invändningar omfattas och inte endast sådana där delning aktualiseras. En sådan reglering framstår som alltför långtgående för ett förfarande av detta slag.

Ett annat sätt att effektivisera handläggningen är om Patent- och registreringsverket kunde bereda invändaren tillfälle att slutföra sin

tal. Efter kommunikationen, där parterna underrättas om att ärendet kan komma att avgöras, skulle verket kunna avgöra invändningen såvitt avser den delade registreringen. En sådan handläggning av invändningsärendet ligger i linje med det bakomliggande syftet med delningsinstitutet, som är att en registrering ska kunna delas om den blivit föremål för en invändning. Det skulle på så sätt gå att snabbt och effektivt avgöra den del av registreringen som inte är tvistig. Det finns inte någon uttrycklig möjlighet i varumärkeslagen att förelägga parten i denna situation. I viss utsträckning torde det dock vara möjligt för verket att ge en part ett sådant föreläggande med stöd av allmänna förvaltningsrättsliga grundsatser om effektiv handläggning (jfr 7 och 17 §§ förvaltningslagen, 1986:223). Vidare noterar utredningen att Patent- och registreringsverket enligt den svenska varumärkesförordningen får meddela närmare föreskrifter om invändningsförfarandet (3 kap. 8 §). Det finns alltså ett visst utrymme för verket att meddela föreskrifter på området.

Utredningen konstaterar att det ändå kan finnas behov av en skarpare reglering som gör det möjligt för Patent- och registreringsverket att avvisa sådana grunder som har anförts efter en viss tidpunkt. En möjlighet till någon sorts ”stupstocks-föreläggande” skulle emellertid kräva ett flertal ändringar i varumärkeslagen, en del av ganska principiell natur. Tiden för utredningsuppdraget medger inte att saken övervägs ytterligare, utan frågan får i så fall tas upp i annat sammanhang.

Klassavgifter (artikel 42)

Enligt direktivet är det frivilligt för medlemsstaterna att tillämpa en ordning där sökanden betalar en avgift för varumärkesskydd i en klass och sedan en tilläggsavgift för varje ytterligare klass som ansökningen avser (artikel 42).

Enligt 7 kap. 1 § varumärkesförordningen ska en avgift betalas för skydd i en klass av varumärke, inklusive kollektiv-, garanti- eller kontrollmärke. För skydd i ytterligare en eller flera klasser ska en avgift betalas för varje klass utöver den första. Svensk rätt är alltså förenlig med (den frivilliga) bestämmelsen i direktivet.

7.2 Absoluta registreringshinder och registreringshinder med hänsyn till andras varu- och näringskännetecken

Förslag: I uppräkningsdelen av hinder mot registrering på grund av allmänna intressen ska läggas till att ett varumärke inte får registreras om

- det innehåller en ursprungsbeteckning, en geografisk beteckning, ett traditionellt uttryck för vin eller en garanterad traditionell specialitet i den utsträckning som det föreligger skydd för beteckningen enligt unionsrätten,
- det innehåller eller i väsentliga delar återger en äldre växtsortbenämning som avser en växtsort av samma eller närstående växtart i den utsträckning som det föreligger skydd för växtsorten enligt växtförädlarrättslagen (1997:306) eller unionsrätten, eller
- om sökanden var i ond tro vid tidpunkten för ansökningen.

Bestämmelsen om hinder mot registrering på grund av andras intressen ska ändras så att ett varumärke inte får registreras om det kan förväxlas med ett äldre varukännetecken som är skyddat i ett annat land och sökanden var i ond tro vid tidpunkten för ansökningen. I uppräkningsdelen av hinder ska också läggas till att ett varumärke inte får registreras om det innehåller eller består av en äldre ursprungsbeteckning eller geografisk beteckning som skyddas enligt någon av tillämpliga EU-förordningar.

Det utökade skyddet för varukännetecken som är kända inom en betydande del av omsättningskretsen ska omfatta användning av identiska eller liknande varukännetecken som utan skälig anledning drar otillbörlig fördel av eller är till skada för varukännetecknets särskiljningsförmåga eller anseende, oavsett om användningen avser varor eller tjänster av samma, liknande eller annat slag.

Inledning

En förutsättning för att ett varumärke ska registreras är att det inte finns något hinder mot registreringen. Dessa hinder delas in i två kategorier, s.k. absoluta och relativa registreringshinder.

De absoluta registreringshindren är sådana som är motiverade av allmänna hänsyn och som anges i 2 kap. 4–7 §§ varumärkeslagen. Dit hör bl.a. det grundläggande kravet på att varumärket måste ha särskiljningsförmåga. Andra sådana hinder är att varumärket strider mot lag eller annan författning eller mot goda seder eller allmän ordning.

De relativa registreringshindren är motiverade av att det sökta varumärket inte ska stå i konflikt med en tidigare ensamrätt. En uppräknning av de olika enskilda intressen som på detta sätt utgör hinder mot en varumärkesregistrering finns i 2 kap. 8–10 §§. Det kan t.ex. röra sig om ett äldre varukännetecken, en äldre firma eller någon annans egenartade efternamn eller allmänt kända konstnärsnamn.

Absoluta registreringshinder (artikel 4)

I det nya direktivet finns bestämmelser om absoluta registreringshinder och ogiltighetsgrunder i artikel 4. Flera av bestämmelserna har sin motsvarighet i 2008 års varumärkesdirektiv (se artikel 3) och har genomförts i svensk rätt i 2 kap. 4, 5 och 7 §§ varumärkeslagen.

En nyhet är att ett varumärke inte får registreras om det innehåller en ursprungsbeteckning, en geografisk beteckning, ett traditionellt uttryck för vin eller en garanterad traditionell specialitet (se artikel 4.1 i–k). För att en ursprungsbeteckning eller en geografisk beteckning ska utgöra registreringshinder måste beteckningen vara skyddad enligt unionslagstiftningen eller nationell lagstiftning eller genom en internationell överenskommelse som EU eller den berörda medlemsstaten är ansluten till. Ett traditionellt uttryck för vin eller garanterad traditionell specialitet ska ha skydd enligt unionslagstiftning eller genom en internationell överenskommelse som EU är ansluten till.

Inom EU finns det ett antal förordningar som ger ett unionsrättsligt skydd för ursprungsbeteckningar, geografiska beteckningar, traditionella uttryck för vin och garanterade traditionella specialiteter. Beteckningarna används för geografiskt ursprung på produkterna eller är på något annat sätt starkt kopplade just till vissa produkter.

Skyddet uppstår genom registrering av beteckningen hos Europeiska kommissionen. Huvudregeln är att en beteckning får registreras endast på ansökan av en grupp producenter. Efter registreringen får bara de producenter som följer den produktspecifikation som har godkänts vid registreringen använda beteckningen vid t.ex. märkning och marknadsföring av produkten. Man kan därför säga att sådana beteckningar är en speciell typ av kollektiva rättigheter.

I svensk rätt finns ingen särskild lagstiftning på detta område. I vissa fall kan sådana beteckningar anses vara inarbetade som kollektivmärken (jfr prop. 2008/09:67 s. 245).

I dag går det att hos Europeiska kommissionen registrera en ursprungsbeteckning eller geografisk beteckning för vin, sprit, aromatiserade viner, jordbruksprodukter eller livsmedel. Registreringshindret i varumärkesdirektivet är dock inte begränsat till beteckningar på jordbruks- och livsmedelsområdet. Tillämpningsområdet kan därför komma att omfatta ytterligare varor om EU i framtiden skulle införa skydd av ursprungsbeteckningar och geografiska beteckningar för andra sorters produkter, t.ex. hantverksprodukter.

Enligt 2 kap. 7 § andra stycket varumärkeslagen får ett varumärke inte registreras om det innehåller en geografisk ursprungsbeteckning för vin eller spritdrycker och det avser vin eller spritdrycker av annat ursprung.

När det gäller de beteckningar som skyddas enligt de aktuella EU-förordningarna finns det normalt sett registreringshinder om någon annan än innehavaren av beteckningen i en senare ansökan försöker registrera ett varumärke i Sverige som innehåller beteckningen. Varumärket anses nämligen då i praxis strida mot ”lag”, varför 2 kap. 7 § första stycket 1 bedöms hindra registrering. Denna bestämmelse brukar också Patent- och registreringsverket tillämpa när det handlar om beteckningar som skyddas genom en internationell överenskommelse, t.ex. ett frihandelsavtal mellan EU och tredje land.

I övrigt finns det inga regler i lagen om ursprungsbeteckningar, geografiska beteckningar, traditionella uttryck för vin eller garanterade traditionella specialiteter som registreringshinder. Lagen uppfyller således endast till viss del direktivets krav när det gäller vad som utgör absoluta registreringshinder. För att lagen ska vara förenlig med direktivet fullt ut bör det införas bestämmelser om att en skyddad ursprungsbeteckning, en geografisk beteckning, ett tradi-

tionellt uttryck för vin eller en garanterad traditionell specialitet utgör ett absolut hinder för registrering av ett varumärke.

Enligt direktivet utgör en ursprungsbeteckning eller en geografisk beteckning registreringshinder om beteckningen är skyddad enligt unionslagstiftning eller enligt nationell rätt eller genom en internationell överenskommelse som EU eller medlemsstaten är ansluten till. Som sagt finns det inget specifikt immaterialrättsligt skydd för ursprungsbeteckningar och geografiska beteckningar i svensk rätt. Sverige är inte heller anslutet till någon bilateral internationell överenskommelse som reglerar skydd för sådana beteckningar. Traditionella uttryck för vin och garanterade traditionella specialiteter kan utgöra registreringshinder endast om de är skyddade enligt unionslagstiftningen eller en internationell överenskommelse som EU är ansluten till. Bestämmelsen i varumärkeslagen bör därför utformas på så vis att den omfattar beteckningar som skyddas enligt unionslagstiftning eller en internationell överenskommelse som EU är ansluten till.

Det kan noteras att direktivet talar om både ”unionslagstiftning” och internationella överenskommelser som EU är part till. Sådana internationella avtal utgör egentligen också unionslagstiftning genom EU:s beslut att ratificera avtalet. Med unionslagstiftning avses normalt förordningar, direktiv och beslut. I varumärkeslagen bör det vidare begreppet unionsrätt användas.

Registreringshindret i 2 kap. 7 § andra stycket varumärkeslagen om vin och spritdrycker genomför de internationella förpliktelser som följer av artikel 23 i TRIPs-avtalet. Huruvida TRIPs-avtalet i sin helhet utgör unionsrätt är omdiskuterat, varför det också får anses tveksamt om det aktuella registreringshindret skulle omfattas av den bestämmelse som utredningen föreslår om skyddade beteckningar som absolut registreringshinder. Det finns därför skäl att behålla det registreringshinder som i dag genomför TRIPs-avtalet som en egen bestämmelse.

I varumärkeslagen används begreppet geografisk ursprungsbeteckning. Terminologin för beteckningar av detta slag är inte enhetlig och olika definitioner används i skilda sammanhang. I TRIPs-avtalet talas om ”geografiska ursprungsbeteckningar”. I unionsrätten skiljer man på ”ursprungsbeteckningar” och ”geografiska beteckningar”, där det senare motsvarar TRIPs-avtalets begrepp. För att

få en mera enhetlig terminologi bör begreppen ursprungsbeteckning och geografisk beteckning användas i lagen.

En annan nyhet i direktivet är att ett varumärke inte får registreras om det består av eller i väsentliga delar återger en registrerad växtsortbenämning och det är fråga om växtsorter av samma eller närbesläktad art (se artikel 4.1 l).

Växtförädlarrätt till en växtsort kan uppkomma genom registrering enligt växtförädlarrättslagen (1997:306) eller rådets förordning (EG) nr 2100/94 av den 27 juli 1994 om gemenskapens växtförädlarrätt.

Enligt växtförädlarrättslagen kan den som har framställt en ny växtsort få ensamrätt att utnyttja växtsorten (1 kap. 1 § första stycket). Registrering sker i det växtsortregister som förs av Statens jordbruksverk (5 kap. 1 §). En registrerad växtsort ska ha en sortbenämning som gör det möjligt att skilja växtsorten från andra sorter (4 kap. 1 § första stycket). En sortbenämning godtas inte om den kan förväxlas med ett varumärke eller en firma (4 kap. 1 § andra stycket 5 och 6).

Genom rådets förordning om gemenskapens växtförädlarrätt har det inrättats ett förfarande för registrering av växtsorter på EU-nivå (artikel 1). Registrering sker vid unionens växtsortsmyndighet (Community Plant Variety Office, CPV) och ger skydd för växtsorten inom hela unionen. I förordningen finns bestämmelser om att en växtsort ska ha en sortbenämning (artiklarna 17 och 63).

Direktivet omfattar också benämningar som är skyddade enligt en internationell överenskommelse som EU eller den berörda medlemsstaten har tillträtt. Med en sådan internationell överenskommelse avses främst den internationella konventionen för skydd av växtförädlingsprodukter (UPOV-konventionen) som EU och Sverige tillträtt. Konventionen har införlivats i svensk rätt genom växtförädlarrättslagen.

I varumärkeslagen saknas det en uttrycklig reglering som hindrar att ett varumärke registreras trots att det innehåller en sortbenämning. En benämning anses dock enligt allmänna varumärkesrättsliga principer inte kunna få skydd som varumärke. Det beror på att sortbenämningen är en allmän varubenämning som avser sorten som sådan, oavsett vem som säljer den (jfr prop. 1996/97:128 s. 37). Även om det alltså inte är möjligt att registrera en sortbenämning som varumärke, anser utredningen att varumärkeslagen bör anpassas

till direktivet så att ett uttryckligt registreringshinder förs in i lagen. Regleringen bör – förutom sortbenämningar för växtsorter som är skyddade enligt växtförädlarrättslagen – omfatta sådana benämningar som skyddas enligt unionsrätt. Därmed inbegrips skydd enligt rådets förordning om gemenskapens växtförädlarrätt, liksom internationella avtal som EU har ingått på området. Utredningen känner visserligen inte till att det i dag finns några sådana avtal utöver UPOV-konventionen. Bestämmelsen i varumärkeslagen bör emellertid, i likhet med direktivet, inte utesluta framtida avtal av detta slag (som alltså då blir unionsrätt).

Särskiljningsförmågan (artiklarna 4.4 och 4.5)

I direktivet anges vid vilken tidpunkt ett varumärke ska ha förvärvat särskiljningsförmåga för att kunna registreras (artikel 4.4). Registreringsmyndigheten ska inte vägra registrering av ett varumärke om det före ansökningen om registrering har förvärvat särskiljningsförmåga på grund av användning. Medlemsstaterna får vidare bestämma att sådan särskiljningsförmåga kan förvärfvas efter ansökan om registrering och före tidpunkten för registreringen (artikel 4.5).

Av 2 kap. 5 § varumärkeslagen framgår att ett varumärke som ska registreras måste ha särskiljningsförmåga för de varor eller tjänster som det avser. Enligt 1 kap. 5 § ska ett varukännetecken anses ha särskiljningsförmåga om det kan skilja varor eller tjänster som tillhandahålls i en näringsverksamhet från dem som tillhandahålls i en annan. Bristande särskiljningsförmåga kan t.ex. bero på att ett varukännetecken endast består av tecken som är generiska eller som visar varans eller tjänstens art, kvalitet, geografiska ursprung eller andra egenskaper.

Vid bedömningen av om ett varumärke har särskiljningsförmåga ska hänsyn tas till att det kan förvärva förmågan genom användning (1 kap. 5 § tredje stycket). Av lagen följer att förvärv av särskiljningsförmåga kan beaktas fram till registreringen. En sådan ordning är förenlig med direktivet, eftersom medlemsstaterna får föreskriva att särskiljningsförmåga som förvärvats efter ansökan om registrering och före tidpunkten för registreringen får beaktas. I prop. 2009/10:225 s. 159 f. övervägde regeringen om det fanns anledning att införa en regel om att endast användning som har ägt rum fram

till ansökningsdagen får beaktas vid bedömningen av om ett varumärke har förvärvat särskiljningsförmåga. Regeringen gjorde bedömningen att det inte fanns tillräckliga skäl att ändra den rådande ordningen, men det betonades att om det skulle framkomma beaktansvärda negativa konsekvenser så kunde det finnas anledning att på nytt överväga frågan. Enligt utredningens mening har det inte nu framkommit något som talar för att ändra den nuvarande ordningen.

Patent- och registreringsverket ifrågasätter i en framställning till regeringen om definitionen av särskiljningsförmåga i 1 kap. 5 § står i överensstämmelse med motsvarande bestämmelser i direktivet (ärende Ju2015/3440/L3). Skälet är att 1 kap. 5 § anger att särskiljningsförmåga i sin helhet omfattar att märket är beskrivande. Enligt EU-domstolen är de motsvarande registreringshindren i artikel 4.1 b och c separata, om än ofta överlappande (dom den 8 maj 2008 i mål nr C-304/06 P, Eurohypo mot harmoniseringsbyrån). Utredningen konstaterar att det inte har gjorts några ändringar i de bakomliggande reglerna i det nya varumärkesdirektivet. Enligt utredningens mening finns det inte anledning att överväga några ändringar i 1 kap. 5 §. Bestämmelserna bedöms uppfylla direktivets krav.

Relativa registreringshinder (artikel 5)

I det nya direktivet finns bestämmelser om relativa registreringshinder och ogiltighetsgrunder i artikel 5. Flera av bestämmelserna har sin motsvarighet i 2008 års varumärkesdirektiv (se artikel 4) och har genomförts i svensk rätt i 2 kap. 8, 9 och 10 §§.

Bestämmelserna i artikel 5.3 a om ett utökat skydd för kända varumärken blir nu obligatoriska. De tidigare fakultativa bestämmelserna har genomförts i 2 kap. 8 § första stycket 3. Av den punkten framgår att ett varumärke inte får registreras om det är identiskt med eller liknar ett äldre varukännetecken som är känt inom en betydande del av omsättningskretsen och användningen av varumärket skulle dra otillbörlig fördel av eller utan skälig anledning vara till skada för varukännetecknets särskiljningsförmåga eller anseende.

Det bör tydliggöras att det utökade skyddet för kända varumärken är tillämpligt oavsett om de varor eller tjänster som registreringen avser gäller varor eller tjänster av samma, liknande eller annat slag.

Vidare bör bestämmelsen anpassas ytterligare till direktivet genom att det klargörs att registreringshindret omfattar användning som utan skälig anledning drar otillbörlig fördel av eller är till skada för varukännetecknets särskiljningsförmåga eller anseende. (Se angående den frågan avsnitt 6.4.)

En annan nyhet i direktivet är att en ursprungsbeteckning eller en geografisk beteckning som skyddas enligt unionslagstiftning eller nationell lagstiftning också ska utgöra ett relativt registreringshinder (artikel 5.3 c). Även en ansökan om registrering av en sådan beteckning utgör registreringshinder, förutsatt att den leder till registrering. Bestämmelsen är obligatorisk. Införandet av ursprungsbeteckningar och geografiska beteckningar också som ett relativt registreringshinder har motiverats av att absoluta registreringshinder inte längre får åberopas i ett invändningsförfarande (se avsnitt 7.3).

Till skillnad från motsvarande absoluta registreringshinder omfattar det relativa hindret inte beteckningar som skyddas enligt internationella överenskommelser som EU är part till. Det kan noteras att direktivet även i detta fall skiljer på unionslagstiftning och internationella avtal som EU är part till, trots att sådana avtal annars normalt anses vara unionslagstiftning.

Varumärkeslagen saknar en motsvarande reglering, varför en sådan bör införas. Som sagt finns det inget särskilt immaterialrättsligt skydd i svensk rätt för ursprungsbeteckningar och geografiska beteckningar. Regleringen bör därmed utformas på så sätt att ett varumärke inte får registreras om det innehåller eller består av en sådan beteckning som skyddas enligt någon av de aktuella EU-förordningarna.

Enligt direktivet ska medlemsstaterna se till att det, i lämpliga fall, är möjligt att registrera ett varumärke trots att det finns ett relativt registreringshinder om den som innehar den äldre rättigheten medger detta (artikel 5.5). En liknande reglering finns i 2008 års varumärkesdirektiv och har genomförts i 2 kap. 11 § varumärkeslagen.

Skyddade ursprungsbeteckningar och geografiska beteckningar är en speciell typ av kollektiva rättigheter, som enligt direktivet utgör även absoluta registreringshinder. Utredningen anser att det inte är lämpligt att tillåta registrering av ett varumärke som innehåller eller består av en sådan äldre beteckning, även om den som innehar rätten till beteckningen skulle medge detta. Om registrering i en sådan situation skulle tillåtas, kunde det medföra att någon som egent-

ligen inte uppfyller kraven för användning, t.ex. kopplingen till det geografiska området, ändå fick använda beteckningen genom användning av varumärket. Varumärket skulle då kunna bli vilseledande, vilket kan utgöra grund för hävning (jfr 3 kap. 1 § andra stycket 3 varumärkeslagen). Skyddade ursprungsbeteckningar och geografiska beteckningar bör därför undantas från möjligheten till medgivande.

Det kan tilläggas att bestämmelserna om registreringshinder på grund av en firma eller en annan industriell rättighet inte ändras i det nya direktivet. Enligt artikel 5.4 a får en medlemsstat besluta att ett varumärke inte ska kunna registreras, och att registreringen ska kunna hävas, på grund av andra äldre kännetecken än varumärken som används i näringsverksamhet. Det krävs dock att kännetecknet ger innehavaren rätt att utverka förbud mot användningen av det yngre varumärket. (Se också artikel 5.4 b iv enligt vilken även andra äldre industriella rättigheter kan utgöra registreringshinder och hävningsgrunder.) Direktivets bestämmelser om firma som registreringshinder är redan genomförda med 2 kap. 9 och 10 § 1 varumärkeslagen. Enligt utredningens mening finns det inte anledning att överväga några ändringar; bestämmelserna uppfyller direktivet.

Onndro som absolut och relativt registreringshinder (artiklarna 4.2 och 5.4 c)

Enligt 2 kap. 8 § första stycket 4 varumärkeslagen får ett varumärke inte registreras om det kan förväxlas med ett kännetecken som användes här i landet eller i utlandet av någon annan vid tidpunkten för ansökningsen och som fortfarande används, såvida sökanden var i ond tro vid ansökningsen. I 2008 års varumärkesdirektiv finns frivilliga bestämmelser om ond tro, både som absolut och relativt registreringshinder.

I det nya direktivet är det nu obligatoriskt att föreskriva att en registrering ska kunna hävas om sökanden ansökte om registrering i ond tro (artikel 4.2). Medlemsstaterna får också föreskriva att ett sådant varumärke inte ska få registreras. Vidare får medlemsstaterna föreskriva att ett varumärke inte ska få registreras eller, om det är registrerat, ska kunna ogiltigförklaras om det kan förväxlas med ett äldre varumärke som är skyddat utomlands under förutsättning att sökanden vid tidpunkten för ansökningsen handlade i ond tro (artikel 5.4 c).

I direktivet finns alltså bestämmelser om registreringshinder och ogiltighetsgrund på grund av att sökanden har handlat i ond tro både som ett absolut och ett relativt registreringshinder.

Begreppet ond tro har i direktivet en något annan betydelse än den som begreppet har i den allmänna förmögenhetsrätten. Det tar här sikte på ett handlande av någon form av illvilja eller affärsmässig otillbörlighet, t.ex. ”kapning” av någon annans kännetecken.

Det absoluta hindret i direktivet är utformat som ett generellt hinder. En liknande reglering finns i flera medlemsstater, t.ex. Storbritannien, Tyskland och Österrike. Hävningsgrunden är obligatorisk för medlemsstaterna att införa, medan det är valfritt om grunden också ska vara ett registreringshinder. Systematiken i varumärkeslagen bygger på att en omständighet som utgör hinder mot registrering även utgör grund för att senare häva registreringen; hävningsgrunderna kan sägas vara en spegelbild av registreringshindren. Mot denna bakgrund föreslår utredningen att lagen anpassas till direktivet så att sökandens onda tro blir ett absolut hinder mot registrering. Det medför att ond tro hos sökanden också blir en hävningsgrund. Bestämmelsen bör utformas i nära anslutning till direktivet.

Att sökandens onda tro föreslås bli ett absolut registreringshinder innebär i någon mån ett avsteg från den ovan nämnda utgångspunkten att de absoluta registreringshindren syftar till att skydda allmänna intressen medan de relativa hindren avser att skydda andras intressen. Sökandens onda tro gäller ju normalt i förhållande till någon annans rättighet. Som framgår rymmer begreppet ond tro i direktivet dock hänsyn som kan anses ligga nära allmänna intressen.

Enligt det relativa registreringshindret i 2 kap. 8 § första stycket 4 får ett varumärke inte registreras om det kan förväxlas med ett kännetecken som användes här i landet eller i utlandet av någon annan vid tidpunkten för ansökningen och som fortfarande används, när sökanden var i ond tro vid tidpunkten för ansökningen. Bestämmelsen skiljer sig från den frivilliga bestämmelsen i det nya direktivet om sökandens onda tro som ett relativt registreringshinder, eftersom direktivet endast omfattar varukännetecken som är skyddade i ett annat land. Eftersom ond tro hos sökanden föreslås bli ett absolut registreringshinder, kan det ifrågasättas om det finns skäl att alls ha kvar det relativa registreringshindret i första stycket 4. De nya bestämmelserna om invändningsförfarandet medför att endast de relativa registreringshindren kommer att kunna åberopas i ett invänd-

ningsförfarande, inte de absoluta (se avsnitt 7.3). Om ond tro hos sökanden om någon annans kännetecken i utlandet behålls som ett relativt hinder, går det alltså att åberopa detta i ett invändningsförfarande. Enligt vad utredningen har inhämtat är det förhållandevis vanligt att ond tro om ett varumärke som är skyddat utomlands anföras som registreringshinder; hindret verkar fylla ett inte oväsentligt praktiskt behov. Utredningens slutsats är att det relativa hindret därmed bör finnas kvar. Bestämmelsen bör bara ändras så att den utformas i närmare anslutning till direktivet. Ett varumärke bör inte få registreras om det kan förväxlas med ett äldre varukännetecken som är skyddat i ett annat land och sökanden var i ond tro vid tidpunkten för ansökningen.

I fråga om äldre varukännetecken som är skyddade i Sverige gäller i stället att de kan utgöra registreringshinder enligt 2 kap. 8 § första stycket 1–3. Enligt de bestämmelserna är det tillräckligt att det är fråga om ett äldre varukännetecken; något krav på ond tro uppställs inte.

Det kan tilläggas att Patent- och registreringsverket vid sin officialprövning ska beakta om sökanden är i ond tro. Både det absoluta och det relativa registreringshindret omfattas av officialprövningen. I den praktiska tillämpningen förutsätts det dock normalt att verket uppmärksammas på de omständigheter som utgör ond tro. Det kan t.ex. ske genom att någon annan yttrar sig till verket genom en s.k. protest.

7.3 Invändningsförfarandet

Förslag: Patent- och registreringsverket ska häva en registrering efter invändning endast om det finns något hinder mot registrering på grund av andra rättigheter, dvs. de relativa registreringshindren.

Om invändaren och innehavaren av det registrerade varumärket begär det, ska Patent- och registreringsverket bestämma en frist för att parterna ska komma överens. En sådan frist ska vara minst två månader. Under fristen ska verket inte få besluta om invändningen.

Grundas invändningen på ett hinder som utgörs av ett äldre registrerat varumärke, ska Patent- och registreringsverket få häva

registreringen endast om användningen av det äldre varumärket uppfyller kraven på verkligt bruk för de varor eller tjänster som ligger till grund för invändningen eller det finns giltiga skäl till att varumärket inte har använts. Sådan användning måste ha skett inom de fem år som föregår ingivningsdagen, eller i förekommande fall prioritetssdagen, för det yngre varumärket.

Det ska klargöras att, om det äldre varumärket är ett EU-varumärke, kravet på användning regleras i artikel 15 i varumärkesförordningen.

Inledning

Invändningsförfarandet ger den som anser att ett varumärke inte borde ha registrerats möjlighet att få saken prövad av Patent- och registreringsverket i omedelbar anslutning till registreringen. Härigenom kan t.ex. den som innehar en tidigare ensamrätt på ett enkelt och billigt sätt angripa registreringen. Invändningsförfarandet är placerat efter registreringen, vilket skiljer sig från vad som gäller vid EUIPO, där en invändning ska göras innan registreringen sker.

Det nya direktivet innehåller regler om invändningsförfarandet (artiklarna 43 och 44). Sådana förfaranderegler omfattades inte av 2008 års direktiv. Det rör sig om bestämmelser om hur förfarandet generellt sett ska vara ordnat, vilka grunder som kan åberopas och vem som har talerätt. Det föreskrivs också en möjlighet för parterna att begära en förlikningsfrist. Vidare ska den ansvariga myndigheten i invändningsförfarandet kunna pröva om invändarens varumärke verkligen används.

Invändningsförfarandet (artiklarna 43 och 44)

Enligt artikel 43 i direktivet ska medlemsstaterna erbjuda ett effektivt och snabbt administrativt förfarande för att invända mot registrering av en varumärkesansökan.

I 2 kap. 24–28 §§ varumärkeslagen finns regler om invändning. När Patent- och registreringsverket har kungjort en registrering av ett varumärke, får invändning göras mot den. Invändningen ska ha kommit in till verket inom tre månader från kungörelsedagen. En invändning ska innehålla vissa uppgifter för att kunna tas upp till

prövning. Om invändningen är bristfällig, ska verket förelägga invändaren att avhjälpa bristerna inom en viss tid. Följs inte föreläggandet, ska invändningen avvisas. Finns det hinder mot registreringen, ska verket häva registreringen helt eller delvis. Registreringen ska då avföras ut varumärkesregistret.

Enligt utredningens bedömning uppfyller lagen direktivets krav på ett effektivt och snabbt förfarande. Bestämmelserna i 2 kap. 28 § andra stycket om vem som har rätt att invända mot en registrering är också förenliga med direktivet (artikel 43.2). Även den svenska ordningen med att invändningsförfarandet är placerat i tiden efter en registrering är förenlig med direktivet. Ett par ändringar bör dock göras. Av artikel 43.1 framgår att invändaren endast får åberopa hinder mot registrering på grund av andras rättigheter (relativa registreringshinder). Enligt varumärkeslagen är det möjligt att även åberopa de absoluta hindren. Lagen bör därför ändras så att endast de relativa hindren ska kunna åberopas i invändningsförfarandet. Till följd av ändringen bör bestämmelserna om Patent- och registreringsverkets prövning av de absoluta registreringshindren i invändningsförfarandet tas bort.

En sådan ordning som nu föreslås ställer högre krav på en varumärkesinnehavare att bevaka och anmärka redan mot ansökningar om registrering. Som nämnts under avsnitt 7.1 är det möjligt att göra detta genom att lämna in en s.k. protest till Patent- och registreringsverket. En konsekvens av att invändningsförfarandet inskränks på grund av direktivet är att fler tvister – som i dag hanteras i invändningsförfarandet – i stället kan komma att avgöras i domstol.

I syfte att genomföra artikel 43.3 bör det dessutom införas en möjlighet för parterna att gemensamt begära en frist för att se om de kan komma överens i ärendet. En sådan frist bör vara minst två månader. Under fristen bör Patent- och registreringsverket inte få besluta om invändningen.

Av artikel 44.1 följer att innehavaren av det ifrågasatta varumärket kan begära att invändaren lägger fram bevis om att dennes varumärke faktiskt används på det sätt som krävs. Detta kan bli aktuellt om det på ingivningsdagen för det yngre varumärket hade gått mer än fem år sedan invändarens varumärke registrerades. Om invändaren inte lägger fram bevis om användning av det egna varumärket, kan invändningen inte leda till framgång. En delvis lik-

nande bestämmelse fanns i artikel 11.1 i 2008 års direktiv, som inte har genomförts i svensk rätt.

Utredningen föreslår att bestämmelser om detta förs in i lagen. Grundas invändningen på ett hinder som utgörs av ett äldre registrerat varumärke, bör Patent- och registreringsverket få häva registreringen endast om användningen av det äldre varumärket uppfyller kraven på verkligt bruk för de varor eller tjänster som ligger till grund för invändningen eller det finns giltiga skäl till att varumärket inte har använts. Det bör också föreskrivas inom vilken period användningen av varumärket ska ha skett.

Enligt utredningens bedömning finns det inte tillräckliga skäl att införa en liknande reglering för den situationen att den äldre rättigheten är en firma (ett företagsnamn). Det kan hänvisas till övervägandena avseende hävningsförfarandet, avsnitt 8.5.

Enligt direktivet ska en prövning av om varumärket används kunna avse hela eller delar av registreringen (artikel 44.2). Av 2 kap. 28 § varumärkeslagen framgår att prövningen av en invändning kan avse endast en del av de varor eller tjänster för vilka det har registrerats. Lagen uppfyller därmed direktivet i detta avseende.

Slutligen anges i artikel 44.3 att bestämmelserna i artikel 44 också ska tillämpas om det äldre varumärket är ett EU-varumärke. I dessa fall ska frågan om verkligt bruk av varumärket inte bedömas enligt 3 kap. 2 § varumärkeslagen utan enligt artikel 15 i varumärkesförordningen. I och för sig torde detta följa av unionsrättens tillämplighet, men utredningen anser att det finns skäl att klargöra saken i lagtexten.

7.4 Registreringens varaktighet och förnyelse av en registrering

Förslag: En varumärkesregistrering ska gälla i tio år från ingivningsdagen för ansökningen om registrering.

Registreringen ska kunna förnyas helt eller delvis varje gång för en period om tio år räknad från utgången av föregående registreringsperiod. En ansökan om förnyelse ska ha kommit in till Patent- och registreringsverket tidigast sex månader före och senast sex månader efter registreringsperiodens utgång. Den som ansöker om förnyelse ska betala föreskriven förnyelseavgift

inom denna frist. En inbetalning av förnyelseavgiften som görs inom denna frist ska anses utgöra en ansökan om förnyelse.

Patent- och registreringsverket ska underrätta innehavaren av varumärket om att registreringsperioden är på väg att löpa ut åtminstone sex månader innan så sker.

Inledning

Ensamrätten till ett varukännetecken är inte tidsbegränsad utan kan i princip bestå hur länge som helst. En varumärkesregistrering gäller visserligen bara tio år, men den kan förnyas ett obegränsat antal gånger. Registreringen gäller från den dag då ansökningsen kom in till Patent- och registreringsverket och i tio år från registreringsdagen (2 kap. 32 § varumärkeslagen). En registrering kan förnyas varje gång för en period om tio år räknad från utgången av föregående registreringsperiod (2 kap. 33 §). Bestämmelserna saknar motsvarighet i 2008 års direktiv.

Registreringens varaktighet och förnyelse (artiklarna 48 och 49)

I direktivet finns bestämmelser om registreringens giltighetstid och förnyelse av registrering. Enligt artikel 48.1 ska varumärken registreras för en tioårsperiod, räknad från den dag då ansökningsen gavs in. Enligt direktivet gäller tioårsperioden alltså från ingivningsdagen. Enligt varumärkeslagen gäller perioden däremot från registreringsdagen. Lagen bör därför anpassas till direktivet i detta avseende. I avsnitt 7.1 föreslås en reglering av vilken dag som ska anses som ingivningsdag.

Enligt artikel 48.2 kan en registrering förlängas med ytterligare tioårsperioder. Motsvarande gäller enligt varumärkeslagen. Enligt 2 kap. 33 § första stycket kan registreringen förnyas varje gång för en period om tio år, räknad från utgången av föregående registreringsperiod. Bestämmelsen uppfyller också direktivets reglering om att registreringen av ett varumärke ska kunna förnyas på begäran av innehavaren eller av någon som har rätt att göra detta enligt lag eller avtal, under förutsättning att förnyelseavgiften har betalats. Medlemsstaterna får föreskriva att betalning av förnyelseavgiften ska anses utgöra en sådan begäran (artikel 49.1).

Enligt artikel 49.2 ska den ansvariga myndigheten informera innehavaren av varumärket om att registreringsperioden är på väg att löpa ut åtminstone sex månader innan så sker. Myndigheten ska inte hållas ansvarig om den underlåter att lämna denna information. I svensk rätt finns det inte något krav på att Patent- och registreringsverket ska informera om att varumärket löper ut. En sådan informationsskyldighet bör därför införas, lämpligen i den svenska varumärkesförordningen.

Verket får normalt anses ha fullgjort sin skyldighet när en under rättelse har skickats till den adress eller e-postadress som finns antecknad i registret. Om verket får kännedom om att adressen inte längre är giltig, bör verket naturligtvis göra rimliga ansträngningar att underrätta varumärkesinnehavaren, t.ex. genom en sökning i allmänna register. Detta följer av myndighetens allmänna serviceskyldighet och är inte något som behöver regleras särskilt.

Enligt artikel 49.3 ska en begäran om förnyelse lämnas in och förnyelseavgiften betalas inom en period på minst sex månader före utgången av registreringsperioden. Om så inte skett, kan begäran lämnas in inom en ytterligare sexmånadersperiod räknad från utgången av registreringsperioden eller den påföljande förnyelsen av denna. Förnyelseavgiften och en tilläggsavgift ska betalas inom denna ytterligare period. Varumärkeslagen skiljer sig här från direktivet på så sätt att en ansökan om förnyelse enligt lagen ska ha kommit in till Patent- och registreringsverket tidigast *ett år före* och senast sex månader efter registreringsperiodens utgång (2 kap. 33 § andra stycket). Bestämmelsen bör därför ändras för att vara förenlig med direktivet. Det bör också förtydligas att betalningen av förnyelseavgiften ska ske inom denna frist.

Av 7 kap. 1 § varumärkesförordningen framgår att om förnyelse söks efter registreringsperiodens utgång, så tillkommer en avgift för varje klass. Denna tilläggsavgift är förenlig med direktivet.

Av artikel 49.4 följer att om en begäran har getts in, eller avgifterna har betalats, för endast en del av de varor eller tjänster för vilka varumärket har registrerats, så ska registreringen förnyas bara för dessa varor eller tjänster. Detsamma gäller i praktiken enligt svensk rätt, vilket framgår av 3 kap. 11 § andra stycket varumärkesförordningen där det anges att en ansökan om förnyelse som avser endast en del av en registrering ska innehålla uppgift om de varor eller tjänster som sökanden vill att registreringen ska omfatta efter förnyelsen

samt vilka klasser registreringen då enligt sökanden kommer att omfatta. Enligt utredningens uppfattning bör det dock klargöras i lagtexten att en registrering kan förnyas helt eller delvis.

Enligt artikel 49.5 ska förnyelsen gälla från och med den dag då den befintliga registreringen löper ut. Förnyelsen ska registreras i registret. Motsvarande ordning tillämpas i svensk rätt, se 2 kap. 33 § tredje stycket varumärkeslagen där det också föreskrivs att förnyelsen ska kungöras.

7.5 Övriga frågor

Bedömning: Svensk rätt uppfyller direktivets bestämmelser om situationen när en agent eller en företrädare utan tillstånd ansöker om registrering i eget namn.

Svensk rätt uppfyller också bestämmelsen om att parterna i ett förfarande vid registreringsmyndigheten ska ange en officiell adress för all kommunikation med myndigheten.

Företrädare för varumärkesinnehavaren registrerar varumärke i eget namn (artikel 13)

Enligt artikel 13 i direktivet har en varumärkesinnehavare rätt att ingripa mot en företrädare som utan tillstånd registrerar ett varumärke i eget namn. I en sådan situation har innehavaren rätt att invända och begära att varumärket överförs till innehavaren, om inte företrädaren visar fog för sitt handlande. I artikel 5.3 b sägs också att ett varumärke inte ska registreras om ett ombud eller en företrädare för varumärkesinnehavaren ansöker om registrering av varumärket i eget namn utan tillstånd och ombudet eller företrädaren inte kan visa fog för sitt handlande. Om ett sådant varumärke har registrerats, ska det kunna ogiltigförklaras.

Liknande bestämmelser finns i artiklarna 8.3 och 18 i EU:s varumärkesförordning. Vidare finns bestämmelser om detta i artikel 6 septies i Pariskonventionen.

Det kan diskuteras vilka situationer som direktivet vill komma åt. I den svenska översättningen används ”ombud”. På engelska används det mera allmänt hållna ”agent”, vilket torde ligga närmare

direktivets egentliga innebörd. Enligt utredningens uppfattning ska bestämmelsen inte förstås mellanmansrättsligt utan ses i sitt handläggningsmässiga sammanhang. Direktivet syftar till att på ett mera allmänt plan motverka missbruk av förtroendeplikten i affärsrelationer just vid ansökningar om registrering. Det tar sikte på situationer där någon företräder den andres intressen och det finns en lojalitetsskyldighet av ett eller annat slag. Förutom t.ex. advokater och konsulter kan bl.a. licenstagare och vissa återförsäljare omfattas. I sådana fall av otillbörligt handlande, där företrädaren utan lov tar och registrerar den andres varumärke i sitt eget namn, ska den rättmätige innehavaren kunna få varumärket överfört till sig.

Utredningen gör bedömningen att någon särskild reglering inte är nödvändig i detta avseende. Direktivet är för svensk del uppfyllt genom den allmänna regleringen av registreringshinder på grund av ond tro (jfr avsnitt 7.2) och rätten enligt varumärkeslagen att få en ansökan överförd på grund av bättre rätt. Om någon inför Patent- och registreringsverket gör gällande bättre rätt till varumärket än sökanden och saken är oviss, får verket besluta om ett föreläggande att väcka talan om saken inför domstol inom en viss tid (2 kap. 21 § första stycket varumärkeslagen). Ifall någon visar bättre rätt till varumärket än sökanden, är verket skyldigt att överföra ansökningen på honom eller henne (2 kap. 22 § första stycket).

Kommunikation med varumärkesinnehavare och ombud (artikel 50)

Enligt artikel 50 i direktivet ska parter i ett förfarande vid registreringsmyndigheten ange en officiell adress för all kommunikation med myndigheten.

Enligt varumärkeslagen krävs att sökanden anger sin adress och sitt ombuds adress vid en ansökan om varumärkesregistrering (2 kap. 1 § första stycket 1 och 2). Detsamma gäller vid en invändning (2 kap. 24 § andra stycket 1 och 2) och vid en ansökan om administrativ hävning (3 kap. 6 § första stycket 1 varumärkeslagen och 33 kap. 1 § första stycket 2 och andra stycket rättegångsbalken). Svensk rätt uppfyller således direktivets krav i detta avseende.

Enligt artikel 50 har medlemsstaterna rätt att kräva att partens officiella adress finns inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). Enligt utredningens bedömning saknas det skäl att

införa ett sådant krav. Det kan noteras att artikeln reglerar den allmänna frågan om möjligheten till kommunikation mellan myndigheten och parterna. Artikeln tar alltså inte sikte på delgivning av handlingar. Enligt 4 kap. 4 § första stycket varumärkeslagen ska en varumärkesinnehavare som varken har hemvist i Sverige eller bedriver näringsverksamhet här ha ett ombud som har hemvist i landet. Ombudet ska ha rätt att ta emot delgivning och ska anmälas till Patent- och registreringsverket och antecknas i varumärkesregistret. En innehavare med hemvist utanför Sverige kan mycket väl välja ett ombud som också har hemvist utanför Sverige men måste då bara se till att det också finns ett delgivningsombud i Sverige.

8 Hävning av registrering

8.1 Inledning

Vilka förhållanden som kan utgöra grund för att häva en varumärkesregistrering anges i 3 kap. 1 och 2 §§ varumärkeslagen.

I första hand kan registreringen hävas om den tillkommit i strid med lagen, dvs. trots att det har förelegat ett hinder mot registrering. En omständighet som utgör hinder mot registrering utgör alltså även grund för att senare häva registreringen. Hävningsgrunderna kan på detta sätt sägas vara en spegelbild av registreringshindren. En förutsättning för hävning är dock att skälet mot registrering fortfarande föreligger och att rätten till det ifrågasatta varumärket inte kan bestå enligt reglerna i 1 kap. 14–16 §§ om förväxlingsbara varukänneteckens samexistens (3 kap. 1 § första stycket). Ytterligare en förutsättning för hävning – när hindret utgörs av ett tidigare registrerat varumärke – är att innehavaren av det tidigare varumärket har gjort verkligt bruk av varumärket inom föreskriven tid (3 kap. 1 § tredje stycket).

I vissa fall kan en varumärkesregistrering hävas på grund av omständigheter som har inträffat efter registreringen, bl.a. när varumärket i handeln har blivit en allmän beteckning för sådana varor som registreringen avser (3 kap. 1 § andra stycket). En särskild grund för hävning är om innehavaren inte inom föreskriven tid har tagit varumärket i bruk, såvida det inte skulle finnas giltiga skäl för detta (3 kap. 2 §).

I det nya direktivet finns bestämmelser om dels ogiltighetsgrunder (artiklarna 4 och 5), dels grunder för upphävande (artiklarna 19–21). Flera av dem har sin motsvarighet i 2008 års direktiv (se artiklarna 3, 4, 12 och 13) och har genomförts i svensk rätt i 2 kap. 7, 8 och 10 §§ samt 3 kap. 1 och 2 §§ varumärkeslagen. Ogiltighetsgrunderna kan också utgöra registreringshinder, medan grunderna

för upphävande tar sikte på förhållanden som har inträffat efter registreringen, t.ex. att innehavaren inte i tid har tagit varumärket i bruk. Motsvarande indelning i ogiltighetsgrunder och grunder för upphävande finns i artiklarna 51–54 i varumärkesförordningen. I varumärkeslagen görs däremot inte denna åtskillnad, utan begreppet hävning används för samtliga grunder.

I direktivet görs vissa ändringar när det gäller ogiltighet och upphävande av registrering. Vidare införs nya regler om hävningsförfarandet. En nyhet är att direktivet kräver att medlemsstaterna erbjuder möjlighet till administrativ hävning (artikel 45). Det görs också ändringar när det gäller prövningen av om ett varumärke verkligen används på det sätt som krävs (artikel 46). Vidare införs bestämmelser om vilken verkan en ogiltighetsförklaring respektive ett upphävande av en registrering får (artikel 47). En annan nyhet är att endast sådan särskiljningsförmåga som ett varumärke har förvärvat före tidpunkten för ansökningen om hävning ska beaktas vid prövningen (artikel 4.4).

8.2 Hävning på grund av bristande särskiljningsförmåga

Förslag: Vid en prövning av om en registrering ska hävas på grund av att varumärket saknar särskiljningsförmåga ska beaktas endast sådan särskiljningsförmåga som varumärket har förvärvat genom användning före tidpunkten för ansökningen om hävning.

Inledning

Enligt 2 kap. 5 § varumärkeslagen gäller som ett allmänt registreringsvillkor att ett varumärke måste ha särskiljningsförmåga för de varor eller tjänster som det avser. Ett varukännetecken ska anses ha särskiljningsförmåga om det kan skilja varor eller tjänster som tillhandahålls i en näringsverksamhet från dem som tillhandahålls i en annan. Bristande särskiljningsförmåga kan t.ex. bero på att ett tecken endast består av något som i handeln visar varans eller tjänstens art eller avsedda användning (1 kap. 5 §).

Hävning på grund av bristande särskiljningsförmåga (artikel 4.4)

Enligt artikel 4.4 i direktivet får ett varumärke inte ogiltigförklaras om det har förvärvat särskiljningsförmåga på grund av användning före ansökningen om ogiltighetsförklaring. Av direktivet följer alltså att det inte är möjligt att beakta sådan särskiljningsförmåga som varumärket har förvärvat genom användning efter det att ansökningen om hävning gjordes.

Enligt varumärkeslagen får en registrering hävas om varumärket har registrerats i strid med lagen och registreringen fortfarande strider mot lagen (3 kap. 1 § första stycket 1 och 2). Skälet mot registreringen eller registreringens bestånd måste alltså fortfarande föreligga vid prövningen av frågan om hävning. Det innebär att registreringen inte kan hävas på grund av bristande särskiljningsförmåga om varumärket efter tidpunkten för ansökningen om hävning, men före avgörandet om hävning, har förvärvat särskiljningsförmåga genom användning. En sådan situation kan uppkomma om innehavaren av ett varumärke, som inte är tillräckligt särskiljande, ser till att varumärket förvärvar särskiljningsförmåga t.ex. genom att sätta igång en omfattande marknadsföring efter det att någon ansöker om hävning av registreringen.

För att svensk rätt ska vara förenlig med direktivet bör varumärkeslagen ändras så att domstolen eller Patent- och registreringsverket vid prövningen av en ansökan om hävning ska beakta endast sådan särskiljningsförmåga som har förvärvats genom användning före tidpunkten för ansökningen om hävning.

8.3 Verkan av en hävning

Förslag: Om en registrering av ett varumärke hävs på grund av ett ursprungligt hinder, ska registreringen aldrig anses ha haft någon verkan. I dessa fall ska en domstol inte få döma till ansvar vid varumärkesintrång och inte heller besluta om ersättning eller t.ex. korrigeringsåtgärder.

En registrering av ett varumärke som hävs på grund av ett hinder som har uppkommit efter registreringen ska anses ha förlorat sin verkan den dag då ansökningen om hävning gavs in.

I dessa fall ska en domstol inte få döma till ansvar vid varumärkesintrång.

När en domstol beslutar om hävning på grund av ett hinder som har uppkommit efter registreringen, ska den få bestämma att registreringen i stället ska anses ha förlorat sin verkan den dag då det hinder som utgör grund för hävningen uppstod. Vid administrativt hävningsförfarande ska Patent- och registreringsverket få fatta ett sådant beslut.

I artikel 47 i direktivet finns en bestämmelse om vilken verkan som ett upphävande respektive en ogiltigförklaring av en varumärkesregistrering har. Detta är en nyhet. 2008 års direktiv överlämnar åt medlemsstaterna att bestämma verkningarna.

De nya reglerna innebär att, om registreringen av ett varumärke upphävs, varumärket ska anses ha förlorat sin verkan från dagen för ansöknings om hävande (artikel 47.1). Om registreringen av ett varumärke förklaras ogiltigt, ska varumärket anses ha förlorat sin verkan från första början (artikel 47.2). För EU-varumärken finns en liknande reglering i artikel 55 i varumärkesförordningen.

Enligt 10 kap. 1 § varumärkeslagen får domstolen inte döma till påföljd eller besluta om t.ex. skadestånd eller informationsföreläggande om en registrering har hävts genom ett beslut eller en dom som vunnit laga kraft. Utöver denna bestämmelse saknas det regler om vilken verkan hävningen har. Enligt uttalanden i förarbeten anses det generellt att en hävning endast får verkan från en lagakraftvunnen dom (prop. 1960:167 s. 188). Det gäller alltså oavsett om hävningen grundas på ett ursprungligt hinder eller ett senare uppkommit hinder. Varumärkesrätten skiljer sig här från vad som gäller på patentområdet, där ogiltighet som huvudregel anses inträda redan från patentmeddelandet om ett patent förklaras ogiltigt. Det svenska rättsläget är också annorlunda än det danska och norska, där hävning av registrering har nullitetsverkan och registreringen betraktas som ogiltig från början.

Enligt utredningens mening finns det flera fördelar med de bestämmelser som nu införs i direktivet. Regleringen framstår som naturlig och rimlig. Inte bara för parterna utan också för andra är det av värde att det står klart vilken verkan en hävning av en registrering har. En annan fördel är att bestämmelserna nu kommer att mot-

svara vad som gäller för EU-varumärken. Dessutom blir regleringen mera lik den som finns på patentområdet.

Utredningen konstaterar alltså att bestämmelser om verkan av en hävning som motsvarar direktivets krav bör tas in i varumärkeslagen. Om en registrering hävs på grund av en ursprunglig brist, bör registreringen aldrig anses ha haft någon verkan. För tydlighets skull bör det i dessa fall, på samma sätt som i dag, framgå av lagen att domstolen inte får döma till ansvar eller besluta om ersättning eller andra åtgärder om registreringen har hävts. De åtgärder som avses är bl.a. vitesföreläggande (8 kap. 3 §), korrigering (8 kap. 7 §), informationsföreläggande (9 kap. 1 §) och intrångsundersökning (9 kap. 5 §).

Om en registrering hävs på grund av ett hinder som har uppkommit efter registreringen, bör – i enlighet med direktivet – registreringen anses ha förlorat sin verkan den dag då ansökan om hävning gavs in. I denna situation bör det inte finnas något hinder mot att besluta om ersättning eller annan åtgärd för förfluten tid, dvs. innan registreringen förlorade sin verkan. Av legalitetsskäl bör det däremot inte vara möjligt att döma till ansvar vid varumärkesintrång.

Att registreringen förlorar sin verkan innebär att innehavaren inte längre kan göra gällande den ensamrätt som hade förvärvats genom registreringen. I författningskommentaren berörs vilka konsekvenser detta kan få för pågående licensavtal och lagakraftvunna domar om intrång.

Direktivet föreskriver också att när en ansökan om hävning grundas på ett hinder som har uppkommit efter registreringen, så ska en part kunna begära att det fastställs en tidigare tidpunkt vid vilken grunden för upphävande inträffade (artikel 47.1). En bestämmelse om detta bör därför tas in i lagen. Ett sådant beslut bör kunna fattas av domstolen eller – vid administrativ hävning – av Patent- och registreringsverket. Tidpunkten för när en hävningsgrund ska anses ha uppstått kan ha betydelse vid prövningen av om det har skett ett intrång och vilket skadestånd som ska utgå.

8.4 Förfarandet vid hävning av en registrering

Förslag: En talan om hävning som grundas på ett hinder mot registrering på grund av andra rättigheter ska få föras endast av den som har ett eget intresse i saken. Detsamma ska gälla i fråga om en sådan ansökan om administrativ hävning.

Bedömning: Bestämmelserna om delgivning bör inte ändras.

Administrativ hävning (artikel 45)

Enligt artikel 45 i direktivet ska medlemsstaterna erbjuda ett snabbt och effektivt administrativt förfarande för upphävande eller ogiltigförklaring av ett varumärke. Detta är en nyhet, och många medlemsstater har i dag inte sådana förfaranden.

I Sverige infördes möjligheten till administrativ hävning vid Patent- och registreringsverket år 2011. Ordningen är motiverad av behovet av ett snabbt, enkelt och billigt system som är till fördel för bl.a. små och medelstora företag. Bestämmelser om administrativ hävning finns i 3 kap. 6–21 §§ varumärkeslagen och gäller vid sidan av rätten att väcka talan om hävning vid domstol. Förfarandet är utformat med förebild från den summariska processen i lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning. Prövningen innefattar inte någon tvistelösning.

En ansökan om administrativ hävning görs hos Patent- och registreringsverket. Om innehavaren av registreringen medger ansökningen eller lämnar den obestridd, ska verket häva registreringen. Om innehavaren motsätter sig ansökningen om hävning, ska verket underätta sökanden om detta. På begäran av sökanden ska verket överlämna ärendet till Patent- och marknadsdomstolen. Den som har fått sin registrering hävd kan komma åt beslutet genom att ansöka om återvinning.

Enligt artikel 45 ska en registrering kunna hävas eller ogiltigförklaras genom det administrativa förfarandet. Registreringen ska kunna hävas om innehavaren inte i tid har tagit varumärket i bruk eller om det har blivit generiskt eller vilseledande. Vidare ska registreringen kunna ogiltigförklaras åtminstone på grund av att varumärket står i strid med de absoluta registreringshindren (artikel 4) eller att det

har registrerats i strid med någon annans rättighet (de relativa registreringshindren i artikel 5.1–5.3). De relativa registreringshinder som uttryckligen anges i direktivet är varumärkesrättigheter och rätten till en geografisk ursprungsbezeichnung. Direktivet utesluter inte att även andra rättigheter – t.ex. firmor och namn – kan åberopas som grund för hävning i det administrativa förfarandet.

Artikel 45 avser endast vilka grunder som ska kunna åberopas i ett administrativt hävningsförfarande och omfattar alltså inte förfarandet vid domstol. I svensk rätt görs ingen skillnad mellan vilka grunder som kan åberopas i domstol och vilka som kan anföras hos Patent- och registreringsverket. Samtliga hävningsgrunder kan åberopas i det administrativa förfarandet. Den faktiska prövningen i de fall där ansökan bestrids kommer dock att ske i domstol. En sådan ordning är förenlig med direktivet.

Direktivet föreskriver vidare att en ansökan om hävning får riktas mot en del av eller alla de varor och tjänster som det omtvistade varumärket är registrerat för (artikel 45.5). En motsvarighet till detta finns i varumärkeslagen. Om det finns grund för hävning av en registrering endast för en del av de varor eller tjänster som varumärket har registrerats för, ska registreringen enligt 3 kap. 4 § hävas för dessa varor eller tjänster.

I direktivet sägs att en ansökan om administrativ hävning får avse en eller flera äldre rättigheter under förutsättning att de alla hör till samma innehavare (artikel 45.6). Enligt utredningens bedömning uppfylls direktivet av bestämmelserna om att en ansökan om administrativ hävning ska innehålla en redogörelse för de omständigheter som åberopas till grund för yrkandet om hävning (3 kap. 6 § första stycket 3) och allmänna processuella regler, bl.a. reglerna om talerätt (3 kap. 5 §).

Nya regler för delgivning?

Enligt direktivet ska det administrativa förfarandet vara snabbt och effektivt. Det finns därför anledning att här uppmärksamma en fråga som Patent- och registreringsverket väcker i en framställning till regeringen, nämligen reglerna om delgivning under förfarandet (ärende Ju2015/3440/L3). Enligt verket bör enklare delgivningsbestämmelser övervägas. Den nuvarande regleringen sägs vara alltför

betungande och motverka syftet med det administrativa hävningsförfarandet.

Enligt 3 kap. 10 § första stycket varumärkeslagen ska Patent- och registreringsverket förelägga varumärkesinnehavaren att yttra sig inom en viss tid från det att ansökningsdelgavs denne. Samma regler gäller här som vid delgivning av en ansökan om stämning i tvistemål (3 kap. 11 § första stycket).

Bestämmelser om delgivning finns i delgivningslagen (2010:1932). En ansökan om stämning i tvistemål delges normalt genom s.k. vanlig delgivning, vilket innebär att den handling som ska delges skickas eller lämnas till delgivningsmottagaren (16 §). Myndigheter får delge en handling på elektronisk väg, t.ex. genom e-post (17 § andra stycket). Delgivning har skett när delgivningsmottagaren har tagit emot handlingen (18 § första stycket). Delgivning kan också ske genom stämmingsmannadelgivning (31–46 §§). Det innebär i första hand att en stämmingsman eller en annan behörig person överlämnar handlingen till delgivningsmottagaren. Handlingen kan också i vissa situationer lämnas till en annan person eller lämnas i eller i anslutning till delgivningsmottagarens hemvist. Om ett försök till vanlig delgivning har misslyckats i delgivningsärendet eller bedömts utsiktslösa, får en myndighet delge genom särskild delgivning med juridisk person, t.ex. med ett aktiebolag, ett handelsbolag och en ekonomisk förening (29 §). Särskild delgivning med juridisk person innebär att handlingen som ska delges skickas till den postadress som är registrerad för den juridiska personen och att det sedan, den närmaste följande arbetsdagen, skickas ett kontrollmeddelande om att handlingen har skickats (27–28 §§). Myndigheten kan under vissa omständigheter också delge genom kungörelsedelgivning (47–51 §§).

Det kan noteras att det vid administrativ hävning inte finns någon begränsning av möjligheten till kungörelsedelgivning på samma sätt som när det gäller den summariska processen (3 kap. 11 § första stycket varumärkeslagen). Att delge innehavaren av en varumärkesregistrering genom kungörelsedelgivning är dock som huvudregel aktuellt endast när det gäller den som har känt hemvist här (prop. 2009/10:225 s. 444). En innehavare som inte har hemvist i Sverige måste nämligen ha ett ombud med behörighet att ta emot delgivningar (4 kap. 4 § varumärkeslagen).

Som en generell regel gäller att delgivningssätt ska väljas med utgångspunkt från att det ska vara ändamålsenligt med hänsyn till

handlingens innehåll och omfattning och medföra så lite kostnader och besvär som möjligt. Delgivning får inte ske på ett sätt som är olämpligt med hänsyn till omständigheterna (4 § delgivningslagen).

Frågan är om det bör införas särskilda bestämmelser i varumärkeslagen som ger möjlighet till enklare delgivning. Det står klart att det i många fall kan vara svårt att delge och att detta kan leda till att ett beslut om hävning fördröjs. Sådana problem är naturligtvis till nackdel för sökanden som har ett intresse av att få ett beslut om hävning så snabbt som möjligt. Men samtidigt måste innehavaren av det registrerade varumärket få möjlighet att yttra sig innan registreringen hävs. Ett beslut om hävning får långtgående konsekvenser. En ansökan om administrativ hävning kan närmast jämföras med en ansökan om stämning i tvistemål. Vid införandet av ordningen med administrativ hävning uttalade regeringen att samma delgivningsregler därmed borde gälla som för ansökan om stämning i tvistemål (se prop. 2009/10:225 s. 233).

Utredningen delar denna uppfattning. Av rättssäkerhetsskäl bör kraven på delgivning vid administrativ hävning motsvara vad som gäller för ansökan om stämning i tvistemål. Som framgår finns det flera sätt som Patent- och registreringsverket kan använda sig av när det är svårt att nå mottagaren med vanlig delgivning, såsom utnyttjande av särskild delgivning med juridisk person och kungörelse-delgivning. Det är också möjligt att delge handlingar på elektronisk väg, t.ex. genom e-post. Sådant delgivning kan ske när det är ändamålsenligt och inte framstår som olämpligt med hänsyn till omständigheterna.

Det ska tilläggas i sammanhanget att Patent- och registreringsverket även föreslår att verkets prövning inte enbart ska vara summarisk utan att materiella grunder också ska kunna prövas. Direktivet överlämnar till medlemsstaterna att bedöma vilka frågor om hävning som ska prövas inom ramen för ett administrativt förfarande respektive i domstol. Ett summariskt förfarande är alltså förenligt med direktivet. Det ingår inte i utredningens uppdrag att överväga om prövningen ska omfatta även tvistelösning.

Talerätt (artikel 45.4)

Enligt artikel 45.4 i direktivet har vissa personer och sammanslutningar rätt att ansöka om administrativ hävning, dvs. talerätt. Fysiska och juridiska personer har rätt att väcka talan på grund av ett absolut registreringshinder eller underlåten användning av ett varumärke. Detsamma gäller sammanslutningar som företräder tillverkare, producenter, tjänsteleverantörer, näringsidkare eller konsumenter, om sammanslutningen har rätt att föra talan inför domstolar och andra myndigheter. Vidare har innehavaren av ett äldre varumärke och den som är berättigad att utöva de rättigheter som följer av en skyddad ursprungsbeteckning eller geografisk beteckning talerätt när det gäller hävning på grund av att varumärket strider mot en äldre rättighet.

Enligt 3 kap. 5 § första stycket varumärkeslagen kan den som vill inleda ett förfarande för att häva en registrering föra talan vid domstol, eller ansöka om administrativ hävning av registreringen hos Patent- och registreringsverket. I 1960 års varumärkeslag fanns en bestämmelse om att var och en som lider förfång av registreringen fick föra talan om hävning, men den regeln togs inte in i 2010 års lag. Regeringen framhöll att det var lämpligt att allmänna civilprocessuella regler så långt som möjligt skulle tillämpas på varumärkesrättsliga tvister. En talan som grundas på ett relativt hinder kan inte vinna framgång om den som för talan inte innehar eller på annat sätt företräder den rätt som åberopas för den aktuella talan. Av allmänna principer följer också att var och en kan åberopa sådana grunder som syftar till att skydda allmänna intressen. (Jfr prop. 2009/10:225 s. 248 f.)

Enligt utredningens uppfattning får svensk rätt i och för sig anses förenlig med direktivet, eftersom de allmänna principerna är tydligt i linje med direktivets krav. Det kan ändå vara lämpligt att uttryckligen anpassa lagen till direktivet i detta avseende. Samma regler bör gälla vid Patent- och registreringsverket som vid domstol, även om direktivet endast reglerar det administrativa förfarandet.

Utredningen föreslår därför att det klargörs att en talan som grundas på ett relativt registreringshinder får föras bara av den som har ett eget intresse i saken. Detsamma bör gälla för den som ansöker om administrativ hävning. Frågan om huruvida en talan har väckts i eget intresse kan behöva behandlas på olika sätt i processu-

ellt hänseende, beroende på omständigheterna i det enskilda fallet (se vidare prop. 2009/10:225 s. 249; jfr även NJA 1984 s. 215).

Enligt utredningens mening krävs det ingen lagändring när det gäller vem som får väcka talan på grund av de absoluta registreringshindren; det framgår redan i dag att var och en kan åberopa sådana grunder (se 3 kap. 5 § första stycket varumärkeslagen). De personer och sammanslutningar som avses i direktivet omfattas alltså av talerätten. Direktivet hindrar inte heller en mer vidsträckt reglering av vilka som har rätt att väcka talan.

Utredningen återkommer i avsnitt 12.3 till frågan om talerätt för licenstagare och användare av kollektiv-, garanti och kontrollmärken i intrångsmål.

8.5 Krav på användning av ett varumärke

Förslag: En registrering av ett varumärke ska få hävas på grund av hinder som utgörs av ett äldre registrerat varumärke, endast om användningen av det äldre märket uppfyller de föreskrivna kraven på verkligt bruk för de varor eller tjänster som ligger till grund för hävningen eller det finns giltiga skäl till att varumärket inte har använts. Användningen av varumärket ska ha skett inom de fem år som föregår ansökningen om hävning. När det vid ingivningsdagen, eller i förkommande fall prioritetsdagen, för det yngre varumärket hade gått minst fem år sedan frågan om registrering av det äldre varumärket blev slutligt avgjord, ska det dessutom krävas att det äldre varumärket har använts inom de fem år som föregår denna dag.

Patent- och registreringsverket ska anteckna i varumärkesregistret den dag då frågan om registrering slutligt har avgjorts.

Allmänna bestämmelser om användningstvång (artiklarna 16 och 19)

I 3 kap. 2 § varumärkeslagen finns bestämmelser om användningstvång. Om innehavaren av ett registrerat varumärke inte inom fem år efter det att registreringsförfarandet slutligt avgjorts har gjort verkligt bruk av varumärket här i landet för de varor eller tjänster som det registrerats för, får registreringen hävas, under förutsättning att

det inte finns giltiga skäl för att varumärket inte har använts. Det samma gäller om sådant bruk inte skett inom en period av fem år i följd. Bestämmelsen har sin motsvarighet i artiklarna 10 och 12.1 i 2008 års direktiv. Dessa artiklar har förts över i huvudsak oförändrade till det nya direktivet och återfinns nu i artiklarna 16 och 19.

I artikel 16.2 och 16.3 preciseras hur femårsperioden ska beräknas. Där framgår att för de medlemsstater som, i likhet med Sverige, har invändningsförfarandet efter registreringen beräknas tiden från den dag då ett beslut om att avsluta invändningsförfarandet vunnit laga kraft eller invändningen återkallats (artikel 16.2). För internationella registreringar gäller som huvudregel att perioden ska beräknas från den dag då varumärket inte kan avvisas eller invändas mot (artikel 16.3). Enligt 3 kap. 2 § första stycket varumärkeslagen beräknas femårsfristen från den dag då frågan om registrering blev slutligt avgjord. Svensk rätt är således förenlig med direktivet i detta avseende.

En nyhet i direktivet är att registreringsmyndigheten ska anteckna den dag då femårsperioden börjar löpa (artikel 16.4). En bestämmelse om detta bör föras in i den svenska varumärkesförordningen.

I artikel 16.5 a klargörs det vidare att med verkligt bruk likställs att använda varumärket i en annan form än den registrerade, oavsett om varumärket i den form det används också är registrerat i innehavarens namn. I 3 kap. 2 § andra stycket 1 varumärkeslagen likställs med verkligt bruk att ett varumärke används i en annan form än den registrerade, om avvikelser avser endast detaljer som inte förändrar märkets särskiljningsförmåga. Enligt utredningens mening uppfyller svensk rätt direktivets krav. Lagen är inte begränsad till att användningen av varumärket i en viss form ska vara registrerad av innehavaren. Förtydligandet i direktivet omfattas redan av lagen.

Det kan här nämnas att Högsta domstolen i en begäran om förhandsavgörande den 3 december 2015 har ställt frågor till EU-domstolen om hur artikel 9.1 b i varumärkesförordningen ska tolkas och tillämpas (T 3403-14). Artikeln innehåller en bestämmelse om vilka rättigheter som är knutna till ett varumärke och motsvaras av artikel 10.1 b i direktivet. Frågan gäller vilken betydelse kravet på verkligt bruk av ett varumärke har för ensamrättens omfattning, närmare bestämt frågan om risken för förväxling mellan kännetecken. Domstolen frågar om det har någon betydelse för innehavarens ensamrätt att denne under en tid som ligger inom fem år från registre-

ringen inte har gjort verkligt bruk av gemenskapsvarumärket i unionen för de varor eller tjänster som omfattas av registreringen. Om svarat på frågan är ja, vill domstolen också ha svar på under vilka förutsättningar och på vilket sätt det inverkar på ensamrätten.

Prövning av verkligt bruk i mål och ärenden om hävning (artikel 46)

Artikel 46 är delvis en nyhet i direktivet. Av den följer att i ett administrativt hävningsförfarande kan innehavaren av det ifrågasatta varumärket begära att innehavaren av det äldre varumärket lägger fram bevis om att dennes varumärke faktiskt har använts under en viss föreskriven period. Annars kan hävningen inte leda till framgång.

I 3 kap. 1 § tredje stycket varumärkeslagen finns en bestämmelse som genomför artikel 11.1 i 2008 års direktiv. En registrering får inte hävas på grund av en äldre rättighet om hindret utgörs av ett äldre registrerat varumärke och det äldre märket inte uppfyller kraven på användning. Bestämmelsen bör nu anpassas till det nya direktivet.

Utredningen föreslår därför att den nuvarande bestämmelsen i 3 kap. 1 § tredje stycket ändras så att en registrering av ett varumärke får hävas, på grund av hinder som utgörs av ett äldre registrerat varumärke, endast om användningen av det äldre märket uppfyller de föreskrivna kraven på användning för de varor eller tjänster som ligger till grund för hävningen eller det finns giltiga skäl till att varumärket inte har använts. Det bör vidare anges att användningen av varumärket ska ha skett inom de fem år som föregår ansökningen om hävning. Dessutom bör det föreskrivas att om det vid ingivningsdagen, eller i förkommande fall prioritetdagen, för det ifrågasatta varumärket hade gått minst fem år sedan frågan om registrering av det äldre varumärket blev slutligt avgjord, så ska det äldre varumärket dessutom ha använts inom de fem år som föregår denna dag.

I enlighet med direktivet bör det ankomma på innehavaren av det ifrågasatta varumärket att invända att det äldre varumärket inte har använts, och på innehavaren av den äldre rättigheten att då visa att varumärket har använts på föreskrivet sätt eller att det finns giltiga skäl till att det inte har använts.

Det kan diskuteras om en motsvarande reglering också bör införas för de fall där den äldre rättigheten är en registrerad firma

(ett registrerat företagsnamn). En sådan samordning skulle visserligen bidra till balansen mellan varumärkesrätten och firmarätten. Samtidigt finns det en risk för att regleringen skulle bli svårtillämpad. Utredningen noterar också att det inte föreslogs någon motsvarande reglering för firmor i samband med att artikel 11.1 i 2008 års direktiv genomfördes i svensk rätt (se prop. 1992/93:48 s. 95 f.; jfr också prop. 2009/10:223 s. 210 f. och s. 366). Utredningen bedömer att det inte heller nu finns tillräckliga skäl att införa krav på att en äldre firma verkligen används för att med framgång kunna återopas som grund för att häva en varumärkesregistrering.

Slutligen anges i artikel 46.5 att bestämmelserna i artikel 46 även ska tillämpas om det äldre varumärket är ett EU-varumärke. I dessa fall ska frågan om verkligt bruk av varumärket inte bedömas enligt 3 kap. 2 § varumärkeslagen utan enligt artikel 15 i varumärkesförordningen. I och för sig torde detta följa av unionsrättens tillämplighet, men utredningen anser att det finns skäl att klargöra det i lagtexten.

8.6 Övrigt

I artikel 6 finns bestämmelser om beslut i efterhand om hävning av ett varumärke som återopats som företräde för ett EU-varumärke. Ifall ett sådant nationellt varumärke inte har vidmakthållits eller förnyats, kan det hävas i efterhand. Bestämmelsen fanns också i 2008 års direktiv och har endast ändrats genom att det nu har klargjorts att en förutsättning är att varumärket också hade kunnat hävas vid den tidpunkt då det inte vidmakthölls eller förnyades. I så fall ska företrädet upphöra att gälla.

I allt väsentligt gäller alltså samma regler som enligt 2008 års direktiv. I likhet med det tidigare genomförandet konstaterar utredningen att det inte behövs någon särskild reglering om detta, utan det följer av EU:s varumärkesförordning och unionsrättens tillämplighet (jfr prop. 2009/10:225 s. 416).

9 Internationell varumärkesregistrering

Förslag: En ansökan om internationell varumärkesregistrering ska innehålla en tydlig förteckning över de varor eller tjänster som varumärket begärs registrerat för och vilka klasser dessa tillhör.

Patent- och registreringsverket ska besluta att en internationell registrering inte ska gälla i Sverige efter invändning endast om det finns något hinder mot registrering på grund av andra rättigheter, dvs. de relativa registreringshindren.

Om invändaren och innehavaren av den internationella registreringen begär det, ska Patent- och registreringsverket bestämma en frist för att parterna ska komma överens. En sådan frist ska vara minst två månader.

Innehavaren av ett äldre registrerat varumärke ska i ett invändningsförfarande vara skyldig att lägga fram bevisning om att det äldre varumärket uppfyller kraven på verkligt bruk eller att det finns giltiga skäl till att varumärket inte har använts.

Inledning

Madridöverenskommelsen och Madridprotokollet är ett system inom WIPO för internationell registrering av varumärken. På grundval av en nationell registrering är det möjligt att få en internationell registrering som ger skydd för ett varumärke i ett eller flera av de anslutna länderna.

I varumärkeslagen finns bestämmelser om ansökan om skydd utomlands från en sökande som har en svensk varumärkesregistrering eller som har ansökt om registrering av ett svenskt varumärke (5 kap. 2–7 §§). I dessa fall gör Patent- och registreringsverket en

formell granskning av ansökningen, medan det är varumärkesmyndigheterna i de länder där sökanden har begärt skydd som gör en materiell prövning av om registreringen ska gälla i det landet.

Den som är innehavare av en utländsk varumärkesregistrering eller har ansökt om registrering av ett varumärke i ett land som är anslutet till Madridprotokollet kan på motsvarande sätt ansöka om en internationell registrering som ska gälla i Sverige. Patent- och registreringsverket ska då pröva om det finns något registreringshinder (5 kap. 8 § första och andra styckena). Om det inte finns något hinder mot registrering, ska verket föra in varumärket i varumärkesregistret och kungöra det (5 kap. 10 §). Liksom vid nationell registrering är det möjligt att göra en invändning mot att en internationell registrering ska gälla här i landet (5 kap. 11 §).

Det materiella skyddet för en internationell registrering är det samma som en nationell registrering i landet skulle ha gett. Varumärkeslagens bestämmelser om de rättigheter som är knutna till ett varumärke, de begränsningar som finns i ensamrätten, anteckning av licens, pantsättning, hävning av en registrering samt sanktioner vid intrång i en rättighet tillämpas också för den internationella registreringen. Bestämmelserna i 4 kap. om rätt till registrering såsom i hemlandet är dock inte tillämpliga (5 kap. 16 §).

Varumärkesdirektivet gäller även för varumärken som är föremål för en internationell registrering med rättsverkan i en medlemsstat (artikel 1). Utgångspunkten är därmed att de ändringar som görs för nationella registreringar blir tillämpliga också på de internationella registreringarna. I varumärkeslagen finns vissa bestämmelser som endast gäller för internationella registreringar, t.ex. i fråga om registrering och invändning. Utredningen gör bedömningen att direktivet föranleder vissa ändringar när det gäller vad en ansökan om internationell registrering ska innehålla och förfarandet för invändning mot en registrering. I övrigt påverkar direktivet inte den svenska regleringen, som är utformad i enlighet med Madridprotokollet.

Ansökningens innehåll

I avsnitt 7.1 föreslår utredningen att en ansökan om nationell varumärkesregistrering ska innehålla en tydlig förteckning över de varor eller tjänster som varumärket avser och vilka klasser dessa tillhör. Genom ändringen klargörs att förteckningen ska vara tydlig.

I 5 kap. 3 § varumärkeslagen finns bestämmelser om vad en ansökan om internationell varumärkesregistrering ska innehålla. Regleringen bygger inte på varumärkesdirektivet utan på Madridprotokollet och dess tillämpningsföreskrifter. Av regel 9.4 xiii i tillämpningsföreskrifterna till artikel 3 i Madridprotokollet framgår att en förteckning över varor och tjänster ska vara ”precis”. Det finns alltså inget hinder mot att införa motsvarande krav på tydlighet här som för nationella ansökningar. Det är lämpligt att bestämmelsen om vad en ansökan om internationell varumärkesregistrering ska innehålla så långt det är möjligt motsvarar vad som gäller för nationella ansökningar. Det bör alltså framgå att ansökan om internationell varumärkesregistrering ska innehålla en tydlig förteckning över de varor eller tjänster som varumärket begärs registrerat för och vilka klasser dessa tillhör.

Invändningsförfarandet

I 5 kap. 11–15 §§ varumärkeslagen regleras invändning mot en internationell registrering. Bestämmelserna är utformade på i huvudsak samma sätt som 2 kap. 24–28 §§, som avser invändning mot en nationell registrering. Det finns dock vissa skillnader. Efter invändning ska Patent- och registreringsverket inte häva en internationell registrering, utan verket ska i stället besluta att registreringen inte ska gälla i Sverige.

En övergripande målsättning bör vara att förfarandet vid nationell registrering och internationell registrering när det är lämpligt och möjligt ska vara enhetligt (jfr prop. 2009/10:225 s. 263). Enligt utredningens mening bör invändningsförfarandet även fortsättningsvis vara utformat på i huvudsak samma sätt för nationella och internationella registreringar.

I avsnitt 7.3 föreslår utredningen att invändaren endast ska få åberopa hinder mot en nationell registrering på grund av andra rättigheter (relativa registreringshinder). På motsvarande sätt bör Patent-

och registreringsverket, efter invändning, besluta att en internationell registrering helt eller delvis inte ska gälla i Sverige om det finns något relativt hinder mot registreringen. De absoluta hindren bör alltså inte kunna åberopas i ett invändningsförfarande.

I likhet med vad som föreslås för nationella registreringar bör Patent- och registreringsverket, på begäran av parterna, bestämma en frist för att parterna ska kunna komma överens.

Slutligen föreslår utredningen att det införs en bestämmelse – motsvarande den för nationella registreringar – om att innehavaren av ett äldre registrerat varumärke i ett invändningsförfarande kan bli skyldig att lägga fram bevisning om att det äldre varumärket uppfyller kraven på verkligt bruk eller att det finns giltiga skäl till att varumärket inte har använts.

10 Varukännetecken som förmögenhetsobjekt

Förslag: Det ska tydliggöras att ett varukännetecken kan överlåtas helt eller delvis och att reglerna om överlåtelse omfattar också en ansökan om varumärkesregistrering.

Har en varumärkesansökan blivit föremål för en exekutiv åtgärd ska detta, efter anmälan, antecknas i Patent- och registreringsverkets diarium.

Inledning

Rätten till ett registrerat varumärke kan överlåtas eller upplåtas (bli föremål för licens). Detsamma gäller för ett annat varukännetecken som skyddas genom inarbetning. Värdet på ett registrerat eller sökt varumärke kan också utnyttjas genom att rätten pantsätts. I 6 och 7 kap. varumärkeslagen finns vissa bestämmelser om överlåtelse och licens av varukännetecken samt en ganska utförlig reglering av pantsättning av registrerade varumärken. Ytterligare bestämmelser som rör underrättelseskyldighet för licenstagare och panthavare vid väckande av talan finns i 10 kap. 8 §.

Ett registrerat varumärke kan utmätas. Rätten till ett inarbetat varukännetecken får däremot inte utmätas (10 kap. 9 §).

Kompletterande bestämmelser om överlåtelse, licens, pantsättning och utmätning av varukännetecken finns i den svenska varumärkesförordningen.

Bortsett från en allmän regel om förutsättningar för licens saknar 2008 års varumärkesdirektiv bestämmelser om varumärken som förmögenhetsobjekt. I det nya direktivet finns ett helt kapitel med sådana regler, vilka till viss del motsvarar vad som gäller för EU-varumärken

(artiklarna 16–24 i varumärkesförordningen). Bestämmelserna i direktivet är dock generellt utformade och överlämnar i mycket till nationell rätt att avgöra de närmare förutsättningarna t.ex. för giltigheten av en överlåtelse eller en pantsättning. Bakgrunden till direktivets utformning är de relativt olika principer som gäller i medlemsstaterna på detta område.

Överlåtelse av varumärken (artiklarna 22 och 26)

Enligt direktivet ska ett varumärke kunna överlåtas separat eller tillsammans med den näringsverksamhet där märket används. Vidare ska ett varumärke kunna överlåtas endast för en del av de varor eller tjänster för vilka varumärket är registrerat (artikel 22.1).

Om det företag som innehar registreringen av ett varumärke överlåter sin rörelse, ska som utgångspunkt överlåtelsen anses omfatta också varumärket (artikel 22.2). För att varumärket inte ska omfattas krävs att detta har avtalats eller framgår av omständigheterna. En sådan presumtion ska gälla endast när det handlar om en företagsöverlåtelse, alltså när det finns ett avtal mellan parterna. Den ska inte gälla vid t.ex. en övergång av rätten till ett varumärke genom en dom i vilken talan om bättre rätt har bifallits.

Slutligen ska det vara möjligt att få en överlåtelse av ett varumärke antecknad i den nationella varumärkesmyndighetens register (artikel 22.3). Reglerna om överlåtelse av registrerade varumärken gäller också för varumärkesansökningar (artikel 26).

I 6 kap. 1–3 §§ varumärkeslagen finns bestämmelser om överlåtelse av rätten till ett registrerat varumärke och rätten till ett sådant varumärke eller annat varukännetecken som har fått skydd genom inarbetning. Bestämmelserna överensstämmer i stort sett med direktivet. Utredningens bedömning är att bara ett par ändringar bör göras för att uppfylla direktivet.

Att ett varukännetecken kan överlåtas separat eller tillsammans med den näringsverksamhet där det används framgår uttryckligen av 6 kap. 1 § första stycket.

Enligt direktivet ska ett varumärke kunna överlåtas endast för en del av de varor eller tjänster för vilka det är registrerat. För svenskt vidkommande anses detta gälla enligt allmänna principer och utan direkt lagstöd. Det kan ändå vara lämpligt att klargöra saken i lag-

texten. Det bör alltså göras ett tillägg som anger att ett registrerat varumärke kan överlåtas helt eller delvis. Detsamma bör göras i fråga om inarbetade varukännetecken.

Svensk rätt uppfyller direktivets krav på möjligheten att få en överlåtelse av ett varumärke antecknad i varumärkesregistret (se 6 kap. 2 §). Någon motsvarande regel om anteckning av en överlåtelse av en varumärkesansökan finns inte. I praktiken antecknas en sådan överlåtelse i Patent- och registreringsverkets diarium. För att svensk rätt ska vara förenlig med direktivet bör det införas en bestämmelse om rätt att efter begäran få en överlåtelse av en varumärkesansökan antecknad i verkets diarium (jfr 6 kap. 5 § första stycket om anteckning av licens som avser en varumärkesansökan). Det bör inte krävas att anteckningen kungörs.

En överlåtelse gäller även om ingen anteckning görs. Anteckningens syfte är främst att klargöra för allmänheten vem som är ny innehavare. Anteckningen kan dock få betydelse vid överlåtelse på så vis att i ett mål eller ärende om varumärket den antecknade innehavaren blir att anse som innehavare av det (jfr 6 kap. 3 § första stycket). Det innebär att en talan om t.ex. hävning av en varumärkesregistrering alltid kan riktas mot den antecknade innehavaren. Eftersom det enligt utredningens förslag ska gå att anteckna en överlåtelse av en varumärkesansökan, bör motsvarande legitimationsregel införas även för dessa fall.

I 6 kap. 3 § andra stycket finns en bestämmelse som förtydligar vem som ska anses som innehavare av ett internationellt registrerat varumärke. Av betydelse här är vem som är antecknad i det internationella varumärkesregistret som förs av WIPO. Förutsättningarna för överlåtelse av ett internationellt registrerat varumärke och anteckning av en sådan överlåtelse regleras uttömmande i Madridprotokollet samt av tillämpningsföreskrifterna till protokollet. Den anteckning om innehavare av ett internationellt registrerat varumärke som Patent- och registreringsverket gör i det svenska varumärkesregistret saknar alltså verkan och ska ses som information till allmänheten. Någon ändring motsvarande den som föreslås för nationella varumärkesansökningar bedöms därför inte krävas för internationellt registrerade varumärken.

Sakerätt (artiklarna 23 och 26)

Enligt direktivet ska ett varumärke kunna användas som säkerhet, utan samband med företaget som innehar registreringen (artikel 23.1). Detsamma gäller för en varumärkesansökan (artikel 26). Om ett varumärke eller en varumärkesansökan har ställts som säkerhet, ska detta kunna registreras i den nationella varumärkesmyndighetens register (artikel 23.2 och artikel 26).

I 7 kap. varumärkeslagen finns bestämmelser om pantsättning som omfattar både registrerade varumärken och ansökningar om registrering av varumärken. Rätten till ett registrerat varumärke eller till en varumärkesansökan kan således pantsättas (7 kap. 1 §). Lagen uppställer ett krav på registrering av pantupplåtelsen för att pantsättningen ska bli giltig mellan parterna och få rättsverkan i förhållande till tredje man (7 kap. 2 § första stycket och 10 § första stycket). Registrering görs i varumärkesregistret eller, om avtalet avser en varumärkesansökan, i Patent- och registreringsverkets diarium. Utöver detta finns bestämmelser som reglerar bl.a. vem som får ansöka om registrering och vilka förutsättningar som gäller för registrering.

Lagen ger alltså möjlighet att använda ett varumärke och en varumärkesansökan som säkerhet. Enligt utredningens bedömning krävs i detta avseende inte några ändringar i lagen.

Exekutiva åtgärder (artiklarna 24 och 26)

Enligt direktivet ska ett registrerat varumärke och en ansökan om registrering av ett varumärke kunna bli föremål för exekutiva åtgärder, dvs. främst utmätning (artikel 24.1 och artikel 26). Om ett varumärke eller en varumärkesansökan har blivit föremål för en exekutiv åtgärd, ska detta kunna antecknas i det nationella varumärkesregistret (artikel 24.2 och artikel 26).

Enligt 10 kap. 9 § varumärkeslagen får inarbetade varumärken inte utmätas. I övrigt finns inga särskilda exekutionshinder för varumärken i svensk rätt. Det innebär att ett registrerat varumärke och en varumärkesansökan kan utmätas, beläggas med kvarstad eller tas i anspråk genom betalningssäkring. Lagen uppfyller alltså här direktivets krav.

Har ett registrerat varumärke blivit föremål för en exekutiv åtgärd ska det, efter anmälan från Kronofogdemyndigheten, antecknas i

varumärkesregistret (1 kap. 16 § varumärkesförordningen). Någon motsvarande reglering om anteckning när en varumärkesansökan har blivit föremål för en exekutiv åtgärd finns inte, och en sådan bör därför införas i förordningen. I dessa fall bör anteckningen lämpligen göras i Patent- och registreringverkets diarium.

Som en följd av detta bör Kronofogdemyndighetens anmälnings-skyldighet ändras så att den också omfattar exekutiva åtgärder i fråga om en varumärkesansökan, se 6 kap 23 § utsökningsförordningen (1981:981).

Licensiering (artiklarna 25 och 26)

Bestämmelserna i direktivet som anger de allmänna förutsättningarna för licens (artiklarna 25.1 och 25.2) motsvaras av artikel 8 i 2008 års varumärkesdirektiv. Denna bestämmelse har genomförts i 6 kap. 4 § varumärkeslagen.

En nyhet är att det ska gå att få en licens som avser ett registrerat varumärke antecknad i den nationella varumärkesmyndighetens register (artikel 25.5). Detta gäller även för en licens som avser en varumärkesansökan (artikel 26). Motsvarande bestämmelser finns i 6 kap. 5 §. Där föreskrivs en möjlighet att, efter begäran, få en licens som avser ett registrerat varumärke antecknad i varumärkesregistret och kungjord. En licens som avser en varumärkesansökan ska antecknas i Patent- och registreringsverkets diarium. Utredningen konstaterar att svensk rätt alltså uppfyller direktivets bestämmelser i denna del.

Beträffande de bestämmelser i direktivet som rör licenstagares möjligheter att väcka talan om intrång (artiklarna 25.3 och 25.4) hänvisas till avsnitt 12.3.

11 Kollektiv-, garanti- och kontrollmärken

Förslag: Även en fysisk person ska kunna förvärva ensamrätt till ett garanti- eller kontrollmärke.

Ensamrätt till ett garanti- eller kontrollmärke ska inte vara möjlig för den som själv i näringsverksamhet tillhandahåller den typ av varor eller tjänster som märket avser.

En ansökan om registrering av ett kollektiv-, garanti- eller kontrollmärke ska innehålla uppgifter om vem som har rätt att använda märket och de övriga villkor som gäller för märkets användning. I fråga om kollektivmärke ska uppgift också lämnas om vilka förutsättningar som gäller för medlemskap i sammanslutningen.

Ett kollektiv-, garanti- eller kontrollmärke ska inte få registreras om villkoren för märkets användning strider mot goda seder eller allmän ordning. Vidare ska ett kollektivmärke inte få registreras om villkoren inte möjliggör medlemskap i sammanslutningen för den som tillhandahåller varor eller tjänster som har sitt ursprung i det geografiska område som märket avser.

En registrering av ett kollektiv-, garanti- eller kontrollmärke ska kunna hävas om en ändring av villkoren för märkets användning felaktigt har förts in i varumärkesregistret.

Inledning

Enligt svensk rätt är det möjligt att skydda gemensamma varumärken, s.k. kollektivmärken, och andra varukännetecken som används i näringsverksamhet av medlemmarna i den sammanslutning som innehar märket. Ett sådant märke används således av flera olika närings-

idkare som utåt sätt ska uppfattas som en och samma aktör. Exempel på välkända kollektivmärken är ICA, Interflora och Bokia.

Det finns också varukännetecken som har en garanti- eller kontrollfunktion och som får användas för varor eller tjänster som uppfyller de kriterier som innehavaren av märket uppställer. Till skillnad från kollektivmärken, som skiljer ut produkter eller tjänster med ett visst kommersiellt ursprung, syftar garanti- och kontrollmärken till att särskilja produkter eller tjänster med vissa gemensamma egenskaper. Som exempel kan nämnas det nordiska miljömärket Svanen, som får användas på alla produkter som har genomgått kontroll utifrån vissa uppställda miljökrav, Jägarexamen, som får användas av alla som uppfyller de av Naturvårdsverkets uppställda krav för jägarexamen i Sverige, och Woolmark, som får användas på alla produkter som använder ren ny ull och vars kvalitet är testad och garanterad av Australian Wool Innovation.

För närvarande finns ungefär 450 registrerade kollektiv-, garanti- och kontrollmärken i Sverige.

Varumärkeslagens bestämmelser om varumärken och inarbetade varukännetecken tillämpas även på kollektiv-, garanti- och kontrollmärken. Sådana märken är alltså i sig ingen särskild märkestyp och kan utgöras av t.ex. ett ordmärke eller ett figurmärke. Det finns dock några särskilda bestämmelser som enbart gäller för varukännetecken av detta slag (se t.ex. 1 kap. 11 § tredje stycket och 3 kap. 3 §).

Enligt 2008 års varumärkesdirektiv är det frivilligt för medlemsstaterna att registrera kollektiv-, garanti- eller kontrollmärken. Enligt det nya direktivet blir det nu obligatoriskt att ha regler om kollektivmärken. Direktivet innehåller också vissa nya bestämmelser om förutsättningarna för registrering och hävning av sådana märken. Vidare införs nya regler om kontroll- och garantimärken, vilka dock inte är tvingande för medlemsstaterna.

Bestämmelserna i direktivet om kollektivmärken stämmer i stort överens med vad som gäller för EU-kollektivmärken (jfr artiklarna 66–74 i varumärkesförordningen). Även på EU-nivå finns en möjlighet att registrera kontrollmärken. Bestämmelserna om EU-kontrollmärken är i princip desamma som för EU-kollektivmärken (jfr artiklarna 74 a–k).

Kollektivmärken (artiklarna 27 b och 29.2)

Direktivet definierar ett kollektivmärke som ett varumärke som är ägnat att särskilja de varor eller tjänster som kommer från medlemmarna i den sammanslutning som äger varumärket från andra företags varor och tjänster (artikel 27 b). Ett kollektivmärke kan – som det uttrycks i direktivet – innehas av en sammanslutning av tillverkare, producenter, tjänsteproducenter eller näringsidkare, som är juridiska personer, och offentligrättsliga juridiska personer (artikel 29.2).

Direktivets bestämmelser har sin motsvarighet i 1 kap. 2 § första stycket varumärkeslagen. Enligt bestämmelsen kan en förening, ett bolag eller en annan sammanslutning förvärva ensamrätt för sina medlemmar att använda ett kollektivmärke. Regleringen i lagen uppfyller alltså direktivets krav.

Garanti- och kontrollmärken (artiklarna 27 a och 28.2)

Direktivet definierar ett garanti- eller kontrollmärke som ett varumärke som är ägnat att särskilja varor eller tjänster som certifieras av innehavaren från varor eller tjänster som inte är certifierade på detta sätt (artikel 27 a). Certifieringen kan gälla materialet, sättet att tillverka varorna eller utföra tjänsterna, kvaliteten, tillförlitligheten eller någon annan egenskap hos varorna eller tjänsterna. Ett garanti- eller kontrollmärke kan enligt direktivet innehas av en fysisk eller juridisk person, förutsatt att denne inte bedriver affärsverksamhet som omfattar tillhandahållande av varor eller tjänster av det slag som certifieras (artikel 28.2 första meningen). Även en myndighet och annat offentligrättsligt organ omfattas. Medlemsstaterna får föreskriva att ett garanti- eller kontrollmärke inte får registreras om den som ansöker om detta inte är behörig att certifiera de aktuella varorna eller tjänsterna (artikel 28.2 andra meningen).

Direktivets bestämmelser har sin motsvarighet i 1 kap. 2 § andra stycket varumärkeslagen. Till skillnad från direktivet kan en fysisk person inte förvärva ensamrätt till ett garanti- eller kontrollmärke. Ensamrätt till ett sådant märke kan förvärfvas endast av en juridisk person, t.ex. en myndighet, en förening eller ett bolag. Inte heller innehåller lagen någon begränsning av möjligheten att få ensamrätt till ett garanti- eller kontrollmärke för den som själv i näringsverksamhet tillhandahåller den typ av varor eller tjänster som märket avser.

Även om det är frivilligt för medlemsstaterna att införa registrering av garanti- och kontrollmärken, anser utredningen att det är lämpligt att lagen ändras i enlighet med direktivets utformning i dessa två avseenden. Det framstår som rimligt att ensamrätt till ett garanti- eller kontrollmärke inte kan förvärfvas av den som själv bedriver näringsverksamhet med samma varor eller tjänster. Inte heller lagens begränsning till juridiska personer är numera sakligt motiverad. Med dessa ändringar blir även kopplingen till den EU-rättsliga regleringen om garanti- och kontrollmärken – både i direktivet och i EU:s varumärkesförordning – tydligare i lagen. Detta medför i sin tur att vid tillämpning av lagen kan vägledning fås av EU-domstolens tolkning av de aktuella bestämmelserna i direktivet.

Definitionen i artikel 27 a i direktivet av ett garanti- eller kontrollmärke innehåller en uppräkningslista av vilka egenskaper hos en vara eller tjänst som innehavaren av märket kan certifiera, vilket saknar motsvarighet i varumärkeslagen. Uppräkningen är ganska självklar och tillför inte något; den har inte någon egentlig materiell innebörd och är inte uttömmande. Enligt utredningens uppfattning är det inte nödvändigt att ta in den i den svenska lagtexten.

När det gäller den frivilliga bestämmelsen om att sökanden måste vara behörig att certifiera de varor eller tjänster för vilka märket ska registreras gör utredningen bedömningen att den inte bör genomföras i varumärkeslagen. Såvitt utredningen har kunnat erfara finns det för svenskt vidkommande inget praktiskt behov av en sådan kontroll hos Patent- och registreringsverket. Det är också mindre ändamålsenligt att verket vid sin granskning av en ansökan om registrering ska behöva beakta omständigheter av detta slag. Kontrollen av att behörighet för certifiering följs bör i stället hanteras på vanligt sätt av ansvariga tillsynsmyndigheter och med tillämpning av marknadsrättslig och annan lagstiftning.

Särskilda bestämmelser om registrering m.m. (artiklarna 28–31)

Direktivet innehåller ett antal särskilda bestämmelser om förutsättningarna för registrering av kollektiv-, garanti- och kontrollmärken samt om begränsningarna av ensamrätten till sådana märken. Reglerna för kollektivmärken är obligatoriska för medlemsstaterna att införa

och är i vissa avseenden något mer detaljerade än dem för garanti- och kontrollmärken.

Varumärkeslagen gör ingen skillnad mellan kollektiv-, garanti- och kontrollmärken. Lagen innehåller inte några bestämmelser som bara omfattar någon av dessa typer av märken. Enligt utredningens mening bör ingen ändring göras härvidlag. Vid genomförandet av direktivets bestämmelser om kollektivmärken bör alltså dessa regler i tillämpliga delar gälla även för garanti- och kontrollmärken, även om direktivet inte kräver det.

Direktivets bestämmelser om möjligheten att registrera varumärken som anger geografiskt ursprung som kollektiv-, garanti- eller kontrollmärken samt om begränsningar av ensamrätten till sådana märken (artiklarna 28.4 och 29.3) motsvarar artikel 15.2 i 2008 års varumärkesdirektiv. Den bestämmelsen har genomförts med 1 kap. 11 § tredje stycket och 2 kap. 6 § varumärkeslagen. Det saknas anledning att nu göra några ändringar här.

En nyhet i direktivet är att den som ansöker om ett kollektivmärke ska ge in de villkor som reglerar märkets användning (artikel 30.1). Villkoren ska innehålla uppgifter om vem som har rätt att använda kollektivmärket, förutsättningarna för medlemskap i sammanslutningen och vad som i övrigt gäller för märkets användning, t.ex. vad som händer om märket inte används på rätt sätt. Uppfyller villkoren inte dessa krav, ska ansökningen om registrering avslås (artikel 31.1).

En motsvarande reglering finns i 2 kap. 1 § andra stycket varumärkeslagen. Den bestämmelsen är dock lite mera allmänt hållen och anger att en ansökan om registrering av ett kollektiv-, garanti eller kontrollmärke ska innehålla uppgifter om de villkor enligt vilka varumärket får användas. Eftersom direktivets krav i fråga om villkoren för användning utgör en förutsättning för registrering, bör lagen ändras så att den följer direktivets lydelse. Således bör det ställas som krav att en ansökan om registrering av ett kollektiv-, garanti- eller kontrollmärke ska innehålla uppgifter om vem som har rätt att använda varumärket och de övriga villkor som gäller för märkets användning. Avser ansökningen ett kollektivmärke, ska dessutom anges vilka förutsättningar som gäller för medlemskap i sammanslutningen. I enlighet med direktivet medför detta att, om en ansökan inte innehåller de föreskrivna uppgifterna om villkoren för användning, ansökningen kan komma att avskrivnas eller avslås.

Enligt direktivet ska de absoluta och relativa hinder som uppställs vid registrering av ett varumärke tillämpas även vid registrering av ett kollektivmärke. Utöver detta reglerar direktivet ytterligare fall där det föreligger hinder för registrering av ett kollektivmärke. För att ett varumärke ska kunna registreras som ett kollektivmärke ska ansökningen avse ett sådant märke och sökanden måste omfattas av den kategori som får ansöka om kollektivmärken. Vidare får villkoren för kollektivmärkets användning inte strida mot allmän ordning eller moral. Avser ansökningen ett kollektivmärke som anger geografiskt ursprung (jfr artikel 29.3), ska medlemskap i sammanslutningen vara möjligt för den som tillhandahåller varor eller tjänster som kommer från detta område, naturligtvis förutsatt att övriga villkor är uppfyllda. I annat fall föreligger hinder för registrering av kollektivmärket (artikel 31.1). Slutligen får ett kollektivmärke inte registreras om det kan antas att allmänheten kan vilseledas i fråga om märkets karaktär eller innebörd, särskilt om det är troligt att märket kan uppfattas som något annat än ett kollektivmärke (artikel 31.2).

Om den som ansöker om ett kollektivmärke ändrar villkoren för märkets användning så att de uppfyller kraven, får registrering inte vägras (artikel 31.3).

När det gäller garanti- och kontrollmärken ska de absoluta registreringshindren tillämpas. Medlemsstaterna får dock vägra registrering av sådana märken med stöd av andra regler, om märkenas funktion kräver det (artikel 28.3).

Varumärkeslagens bestämmelser om absoluta och relativa registreringshinder omfattar även kollektiv-, garanti- och kontrollmärken (se 2 kap. 7–10 §§). I 1 kap. 2 § anges vad som avses med ett kollektiv-, garanti- och kontrollmärke. Vidare framgår vilka som kan inneha sådana märken. Uppfyller inte varumärket dessa krav, ska Patent- och registreringsverket vägra registrering eftersom en registrering skulle komma att strida mot lagen (2 kap. 7 § första stycket 1). Ett varumärke får inte heller registreras om det är ägnat att vilseleda allmänheten i fråga om varans eller tjänstens art, kvalitet, geografiska ursprung eller någon annan omständighet (2 kap. 7 § första stycket 2). Utredningen konstaterar att lagen uppfyller direktivets krav i dessa avseenden.

Enligt 2 kap. 7 § första stycket 1 får ett varumärke inte registreras om det strider mot goda seder eller allmän ordning. Det finns

däremot inte – såsom direktivet kräver – något registreringshinder för det fall villkoren för användningen av ett kollektiv-, garanti- eller kontrollmärke i sig själva skulle strida mot goda seder eller allmän ordning. Som exempel där frågan skulle kunna bli aktuell kan nämnas villkor som, vid en samlad bedömning, utgör en uppenbart omotiverad särbehandling på grund av kön eller villkor som är rasistiska. Inte heller innehåller lagen något krav på att villkoren för ett kollektivmärkes användning måste göra det möjligt för den som tillhandahåller varor eller tjänster från det geografiska område som märket avser att bli medlem i sammanslutningen. Den traditionella synen har tidigare varit att frågor av denna karaktär helst bör hållas utanför den immaterialrättsliga lagstiftningen. För att lagen ska uppfylla direktivet måste det dock läggas till en sådan reglering i lagen.

Att registrering av ett kollektiv-, garanti- eller kontrollmärke inte får vägras om sökanden ändrar villkoren för märkets användning följer av reglerna om handläggningen i 2 kap. 17 och 18 §§ och kräver inte någon särskild föreskrift i lagen.

*Bruk av kollektiv-, garanti- och kontrollmärken
(artiklarna 28.5 och 32)*

Enligt direktivet ska det allmänna kravet på att ett varumärke måste användas för att skyddas tillämpas också på ett kollektiv-, garanti- och kontrollmärke (artiklarna 28.5 och 32). Kravet är uppfyllt när en person som har rätt att använda märket gör verkligt bruk av det.

Varumärkeslagens regler om underlåten användning tillämpas även på kollektiv-, garanti- och kontrollmärken (jfr 3 kap. 2 §). Enligt dessa regler likställs någon annans användning av varumärket, som sker med innehavarens samtycke, med att varumärket används av innehavaren. Den som har rätt att använda ett kollektiv-, garanti- eller kontrollmärke anses använda varumärket med innehavarens samtycke. Enligt utredningens bedömning uppfyller lagen därmed direktivets krav.

Ändringar av bestämmelserna om märkets användning (artikel 33)

Om villkoren för ett kollektivmärkets användning ändras, måste innehavaren ge in de ändrade villkoren till registreringsmyndigheten (artikel 33.1). Ändringarna ska sedan föras in i varumärkesregistret, förutsatt att de grundläggande kraven för villkoren är uppfyllda och det inte föreligger hinder för registrering av de ändrade villkoren (artikel 33.2). De nya villkoren ska, vid tillämpningen av direktivet, börja gälla först från och med den dag då de infördes i registret (artikel 33.3).

En motsvarande reglering om skyldigheten att anmäla ändringar av villkoren för användning av ett kollektiv-, garanti- eller kontrollmärke finns i 2 kap. 31 § varumärkeslagen. Av bestämmelsen framgår dock inte att Patent- och registreringsverket ska granska de ändrade villkoren på samma sätt som vid en ansökan om registrering, innan de nya villkoren förs in i varumärkesregistret. Även om detta torde ske i praktiken, är det lämpligt att granskningsskyldigheten anges i lagtexten.

Varumärkeslagen innehåller visserligen ingen uttrycklig bestämmelse om när de nya villkoren för användningen ska börja gälla. Men en konsekvens av bestämmelsen om anmälningsskyldighet vid ändrade villkor är att om ingen anmälan skulle göras, så gäller vid tillämpningen av lagen de villkor för märkets användning som fördes in i varumärkesregistret i samband med registreringen av varumärket (jfr 2 kap. 23 § tredje stycket). Om anmälningsskyldigheten inte följs, kan det vidare leda till att registreringen av märket hävs (3 kap. 3 § första stycket 1). Enligt utredningens bedömning uppfyller denna reglering direktivets krav.

Särskilda bestämmelser om upphävande och ogiltighet (artiklarna 28.3, 35 och 36)

Direktivets bestämmelser om upphävande av en varumärkesregistrering på grund av underlåten användning eller för att varumärket har blivit en allmän beteckning eller vilseledande gäller även för ett kollektiv-, garanti- och kontrollmärke. Också direktivets bestämmelser om på vilka grunder en registrering kan förklaras ogiltig gäller för ett sådant märke. Utöver detta föreskriver direktivet vissa

ytterligare grunder för upphävande eller ogiltighet av ett kollektivmärke.

Till en början ska registreringen kunna upphävas om innehavaren inte vidtar rimliga åtgärder för att hindra att kollektivmärket används på ett sätt som är oförenligt med villkoren för märkets användning (artikel 35 a). Vidare ska upphävande kunna ske om den som har rätt att använda märket har gjort det på ett sådant sätt att allmänheten skulle kunna vilseledas i fråga om märkets karaktär eller innebörd (artikel 35 b). Slutligen ska registreringen av ett kollektivmärke kunna upphävas om en ändring av villkoren för märkets användning felaktigt har förts in i registret (artikel 35 c). Ett kollektivmärke ska också kunna förklaras ogiltigt om det har registrerats, trots att det förelåg hinder för registrering, och innehavaren av märket inte ändrar villkoren så att registrering blir möjlig (artikel 36).

När det gäller garanti- och kontrollmärken får medlemsstaterna föreskriva ytterligare grunder för upphävande och ogiltighet av sådana märken, om märkenas funktion kräver det (artikel 28.3).

Enligt varumärkeslagen gäller de allmänna grunderna för hävning av en varumärkesregistrering också för kollektiv-, garanti- och kontrollmärken. Liksom i direktivet är dessa hävningsgrunder en spegelbild av registreringshindren (jfr 3 kap. 1 § första stycket 1). Således kan en registrering av ett kollektiv-, garanti- eller kontrollmärke hävas om registreringen har skett i strid med lag och den fortfarande strider mot lagen (3 kap. 1 § första stycket 1 och 2). Av detta följer att, om innehavaren ändrar villkoren för märkets användning så att de inte längre utgör något hinder, registreringen inte får hävas. En registrering av ett kollektiv-, garanti- eller kontrollmärke får vidare hävas om märket har blivit en allmän beteckning eller om den har blivit ägnad att vilseleda allmänheten.

Även varumärkeslagens regler om hävning av en registrering på grund av underlåten användning tillämpas på kollektiv-, garanti- och kontrollmärken. Det finns dessutom en särskild bestämmelse om hävning av en registrering av ett sådant märke. I enlighet med direktivet får enligt 3 kap. 3 § 2 hävning ske om märket har använts på ett sätt som inte är förenligt med villkoren för användningen och innehavaren inte har vidtagit rimliga åtgärder för att förhindra den användningen.

Utredningen konstaterar att varumärkeslagen i stort uppfyller direktivets krav. Det enda som saknas är en möjlighet till hävning

om en ändring av villkoren för märkets användning felaktigt skulle ha förts in i varumärkesregistret. För att lagen ska vara förenlig med direktivet fullt ut bör det införas en sådan hävningsgrund.

12 Vissa processuella frågor

12.1 Inledning

Ensamrätten innebär att innehavaren av varukännetecknet har rätt att hindra andra från att i näringsverksamhet använda förväxlingsbara kännetecken. Den som utan innehavarens samtycke använder varukännetecknet på ett otillåtet sätt begår ett varumärkesintrång och kan drabbas av flera olika sanktioner. De vanligaste är förbud vid vite och förpliktande att utge skadestånd och annan ersättning. Även straffrättsliga påföljder kan komma i fråga.

En talan om intrång i ett varukännetecken förs vid domstol. Sedan den 1 september 2016 är Patent- och marknadsdomstolen exklusivt behörig att som första domstol pröva mål om varumärkesintrång.

I 10 kap. varumärkeslagen finns vissa processuella bestämmelser för mål om varumärkesintrång. Det finns en reglering om förfarandet när den mot vilken talan förs gör gällande att registreringen är ogiltig (10 kap. 2 §). Vidare finns det regler om skyldighet för licenstagare och andra att underrätta innehavaren av varukännetecknet innan en talan om varumärkesintrång väcks (10 kap. 3 §).

Varumärkeslagen innehåller ingen generell begränsning i rätten att väcka en intrångstalan. Vissa begränsningar följer dock av att det i flera av sanktionsbestämmelserna anges att talan får väckas endast av innehavaren eller av en licenstagare. Så är fallet när det gäller t.ex. en talan om vitesförbud (8 kap. 3 §). Vid en talan om skadestånd och annan ersättning (8 kap. 4 §) finns det inga begränsningar i talarätten i varumärkeslagen, men begränsningar kan följa av andra regler och allmänna principer.

I övrigt gäller de allmänna bestämmelserna i rättegångsbalken.

Bortsett från en fakultativ bestämmelse som reglerar frågan om invändning om att kändens varumärke inte används innehåller

2008 års varumärkesdirektiv inga processuella bestämmelser för mål om varumärkesintrång. Detta har hittills överlämnats till nationell rätt att reglerna.

I det nya direktivet införs nu bestämmelser som rör processen i mål om intrång. Bland annat ska en kändare inte kunna vinna framgång i ett sådant mål om kändarens varumärke inte används på det sätt som krävs eller om det ifrågasatta varumärket är en s.k. mellanliggande rättighet. Vidare införs regler, vilka motsvarar vad som gäller för EU-varumärken, om vad som krävs för att licenstagare och användare av kollektiv-, garanti- eller kontrollmärken ska få väcka talan.

12.2 Mål om intrång i ett varukännetecken

Förslag: En talan om intrång i ett registrerat varumärke ska få bifallas endast om varumärket vid tidpunkten för talans väckande uppfyllde kraven på verkligt bruk för de varor eller tjänster som ligger till grund för talan eller om det finns giltiga skäl till att varumärket inte har använts. Användningen ska ha skett inom de fem år som föregår talans väckande. Om svaranden är en innehavare av ett yngre varukännetecken, ska varumärket dessutom ha använts inom de fem år som föregår ingivningsdagen, eller i förekommande fall prioritetsdagen, för det yngre varukännetecknet.

Frågan om det finns grund för att häva en registrering ska få prövas i ett brottmål utan något krav på att en talan om hävning måste väckas.

En talan om intrång i ett äldre varukännetecken på grund av användningen av ett yngre EU-varumärke ska inte få bifallas om det inte skulle finnas grund för att häva registreringen av EU-varumärket enligt EU:s varumärkesförordning.

Bristande användning som försvar i mål om intrång (artikel 17)

I artikel 17 i direktivet finns nya bestämmelser om att en varumärkesinnehavare som inte gör verkligt bruk av sitt varumärke inte ska kunna åberopa rättigheten mot någon annan i ett intrångsmål. I

artikel 11.3 i 2008 års direktiv finns en delvis liknande fakultativ bestämmelse, som inte har genomförts i svensk rätt. Motsvarande bestämmelser införs också när det gäller förfarandet om invändning (artikel 44) och hävning (artikel 46), se närmare avsnitten 7.3 och 8.5.

Syftet med bestämmelserna är att skärpa kravet på att varumärken verkligen används. Den som innehar en rättighet men underlåter att använda den ska inte få åberopa rättigheten gentemot andra. En tillämpning kan bli aktuell särskilt när det gäller kända varumärken som har registrerats med ett brett skydd, dvs. för många sorters varor och tjänster, eftersom märken av detta slag ibland inte används på det sätt som de är registrerade för.

Enligt artikel 17 ska svaranden i ett mål om intrång alltså kunna invända att kärandens varumärke inte uppfyller det användningstvång som gäller för registrerade varumärken. Användningen ska ha skett inom den femårsperiod som föregår dagen då talan väcktes.

I varumärkeslagen saknas en motsvarighet till artikel 17. Tvärtom kan lagens reglering sägas vara den motsatta. Enligt 10 kap. 2 § får frågan om ogiltighet av en registrering prövas endast sedan en talan om hävning har väckts. Svaranden i ett intrångsmål kan alltså inte invända att det finns grund för att häva kärandens registrering utan är hänvisad till att väcka en egen talan om hävning, t.ex. genom ett genkärsmål. Bakgrunden till denna ordning är att, om en sådan invändning skulle få prövas i intrångsmålet, domen i den delen inte skulle få rättskraft. Detta skulle i sin tur innebära en risk för att olika domstolar kom till olika resultat rörande giltigheten av registreringen. För att undvika problem av detta slag är det enligt lagen endast möjligt att få en invändning om att det föreligger grund för hävning prövad efter en särskild talan om den saken. Genom domen i hävningsmålet mister rättighetshavaren sin ensamrätt inte bara gentemot den som är part i det målet utan även i förhållande till alla andra som har nyttjat eller avser att nyttja rättigheten. (Jfr prop. 2009/10:225 s. 279 f.)

Utredningen anser att skälen bakom kravet på väckande av talan fortfarande gör sig gällande och att det finns goda grunder för att detta ska gälla som huvudregel.

Eftersom det saknas en motsvarighet till artikel 17 i varumärkeslagen, måste emellertid en sådan bestämmelse införas just för den situationen. En talan om intrång i ett registrerat varumärke bör

således få bifallas endast om detta varumärke vid tidpunkten för talans väckande uppfyllde kraven på användning eller det finns giltiga skäl till att varumärket inte användes. Användningen av varumärket bör ha skett inom de fem år som föregår talans väckande. I enlighet med direktivet bör det ankomma på svaranden att invända att det äldre varumärket inte har använts, och på käranden att då visa att varumärket har använts på föreskrivet sätt eller att det finns giltiga skäl till att det inte har använts.

Användningskravet bör gälla även i brottmål. Av straffprocessrättsliga principer följer att det inte krävs någon invändning från den tilltalade om bristande användning, men den tilltalades inställning kan naturligtvis ändå ha betydelse för hur åklagaren lägger upp sin talan.

Den föreslagna bestämmelsen blir ett avsteg från principen att frågan, om det finns grund för att häva en registrering, inte kan prövas i ett intrångsmål. Prövningen avser dock bara frågan om ett intrång har begåtts och kan inte leda till en hävning av registreringen. Domstolens bedömning har alltså inte någon rättsverkan utanför intrångsmålet. Det ankommer på den domstol som har att pröva en eventuell senare talan om hävning att ta ställning till vilken betydelse bedömningen i den tidigare domen i intrångsmålet har.

En invändning om att det finns grund för hävning kan göras när som helst under rättegången, med de begränsningar som kan följa av rättegångsbalkens allmänna regler om återopande av nya omständigheter. Om svaranden gör en invändning sent under rättegången, kan det dock påverka fördelningen av ansvaret för rättegångskostnaderna i målet. Det ska anmärkas att det i vissa fall naturligtvis kan finnas fördelar att väcka en egen talan om hävning i stället för att göra en invändning i ett intrångsmål.

Invändning om grund för hävning i brottmål

Det bör göras ytterligare en begränsning i principen om att ogiltighet av en registrering får prövas endast sedan en talan om hävning har väckts. Denna begränsning är dock inte föranledd av direktivet.

I samband med att den nya varumärkeslagen infördes år 2010 väckte Lagrådet frågan, om det förhållandet att den tilltalade inte kan få en invändning om en registrerings ogiltighet prövad i brott-

målet, kan vara en otillåten inskränkning i dennes rätt till försvar. Regeringen ansåg då att den gällande ordningen inte innebär någon otillåten inskränkning. Det påpekades att de olägenheter som det rör sig om för den tilltalade är i huvudsak tidsutdräkt och ökade kostnader; den tilltalade är däremot inte fråntagen rätten att få själva invändningen om ogiltighet prövad. Lagrådets synpunkt ledde därmed inte till någon lagändring. (Se prop. 2009/10:225 s. 280.)

Frågan har sedan aktualiserats på nytt. I propositionen Ökad rättssäkerhet i det enhetliga patentsystemet (prop. 2015/16:124) föreslog regeringen att principen om att invändningen om ogiltighet inte kan prövas inte ska gälla i brottmål på patentområdet. Riksdagen antog propositionen den 26 maj 2016 och lagändringen kommer att träda i kraft den dag regeringen bestämmer. Den nya regleringen innebär alltså att en tilltalad i ett mål om patentintrång ska kunna invända att ett patent är ogiltigt.

Enligt Patentlagsutredningen – vars uppfattning regeringen delade – var det oklart om den då gällande bestämmelsen i patentlagen (61 §) kunde tillämpas också vid en straffrättslig talan om patentintrång. Begränsningen i 61 § patentlagen motsvaras av 10 kap. 2 § varumärkeslagen. Allmänt sett gäller att en tilltalad i ett brottmål får åberopa vad han eller hon vill till sitt försvar så länge det är relevant för prövningen av åtalet. Vidare konstaterade Patentlagsutredningen att om en tilltalad gör en invändning om ogiltighet, så skulle nog domstolen under alla förhållanden svårigen kunna undvika att ta ställning till ogiltighetsfrågan. Slutsatsen var att det uttryckligen borde framgå av lagen att skyldigheten att väcka talan om ogiltighet, som en förutsättning för att göra gällande att patentet är ogiltigt, inte gäller för en tilltalad i brottmål. (Se SOU 2015:41 s. 205 f. och prop. 2015/16:124 s. 12.)

Intresset av att ha enhetliga regler för patent och varumärken i detta avseende talar starkt för att samma ändring bör göras i varumärkeslagen som den i patentlagen. Som Patentlagsutredningen har utvecklat – och i linje med vad Lagrådet tidigare påpekat – finns det flera skäl för att uttryckligen undanta brottmålen från principen att giltigheten av en registrering inte kan prövas i ett intrångsmål. Samtidigt bör det beaktas att en sådan reglering får större praktisk betydelse på varumärkesområdet än på patentområdet, där brottmål förekommer mycket sällan. Det bör vägas in att rättegångar kan komma att försenas eller ställas in i de fall en tilltalad gör en sådan in-

vändning först under huvudförhandlingen. Sammantaget anser utredningen dock att starka skäl talar för att även brottmålen om varumärkesintrång undantas. Slutsatsen är alltså att frågan, om det finns grund för att häva en registrering, bör få prövas i ett brottmål utan något krav på att en talan om hävning måste väckas. Liksom när det gäller prövningen av en invändning om bristande användning av ett varumärke får prövningen i brottmålet inte rättsverkan utanför intrångsmålet.

Mellanliggande rättigheter som försvar i mål om intrång (artikel 18)

I direktivet införs nya bestämmelser om s.k. mellanliggande rättigheter. Syftet är att säkerställa att innehavaren av en äldre rätt inte kan vinna framgång i ett intrångsmål mot en innehavare av en yngre rätt när det av olika anledningar finns grund för att häva den äldre rättigheten. Det kan konstateras att bestämmelserna har fått en lite komplicerad utformning i direktivet.

Enligt artikel 18.1 i direktivet kan den som innehar ett äldre varumärke inte med framgång göra gällande att den som innehar ett yngre varumärke gör sig skyldig till intrång om det yngre varumärket inte skulle kunna hävas på grund av regler om mellanliggande rättigheter (artikel 8), passivitet (artikel 9) eller underlåten användning (artikel 46.3). Bestämmelsen är som sagt en nyhet i direktivet och motsvaras av artikel 13 a i varumärkesförordningen. Utredningen behandlar genomförandet av artikeln såvitt avser mellanliggande rättigheter enligt artikel 8 i avsnitt 6.4.

Svensk rätt uppfyller redan direktivets krav när det gäller begränsningen av möjligheten att väcka talan om intrång när en innehavare av en äldre rättighet har förhållit sig passiv till en yngre rättighet. Enligt 1 kap. 14 § första stycket varumärkeslagen ska rätten till ett registrerat varumärke gälla vid sidan av en äldre rätt till ett varukännetecken som är identiskt eller likartat, om ansökningen om registrering gjorts i god tro och innehavaren av den äldre rätten har känt till och funnit sig i att det yngre varumärket efter registreringsdagen har använts här i landet fem år i följd. Innehavaren av det yngre varumärket kan alltså inte göra sig skyldig till intrång i en sådan situation. En motsvarande bestämmelse finns i 1 kap. 15 § för inarbetade varukännetecken. Av 1 kap. 16 § första stycket framgår

att rätten till det yngre varukännetecknet i dessa fall inte hindrar användningen av det äldre (jfr artikel 18.3).

Enligt artikel 18.1 är det inte möjligt att vinna framgång i ett intrångsmål om det ifrågasatta varumärket inte också skulle kunna hävas enligt artikel 46.3 på grund av underlåten användning (om genomförandet av artikel 46.3, se avsnitt 8.5). Bestämmelsen blir bara tillämplig i en tvist mellan två innehavare av varukännetecken.

Någon motsvarighet till bestämmelsen finns inte i varumärkeslagen, varför en sådan bör införas. Det kan konstateras att direktivbestämmelsen delvis är otydlig. I artikeln hänvisas till vad som gäller om hävning enligt artikel 46.3 (som i sin tur hänvisar till artikel 46.1 och 46.2) utan att klargörs vilka rekvisit i den artikeln som är relevanta för intrångsmålen.

I ett hävningsförfarande gäller att innehavaren av det ifrågasatta varumärket kan begära att innehavaren av det äldre varumärket lägger fram bevis om att dennes varumärke faktiskt har använts under en viss föreskriven period. Sådan användning ska ha skett inom de fem år som föregår ansökningen om hävning. Om det vid ingivningsdagen eller prioritetsdagen för det yngre varumärket hade gått minst fem år sedan frågan om registrering av det äldre varumärket blev slutligt avgjord, gäller dessutom att det äldre varumärket ska ha använts inom de fem år som föregår denna dag.

Om förutsättningarna för hävning av den äldre rättigheten är uppfyllda på grund av underlåten användning enligt 3 kap. 2 § varumärkeslagen, kan innehavaren av det äldre varumärket alltså inte göra gällande att det har skett ett intrång. Hänvisningen i artikel 18.1 till artikel 46.3 medför dock att det är oklart under vilken tidsperiod varumärket måste ha använts. Enligt utredningens mening ska bestämmelsen tolkas så att varumärket i denna situation ska ha använts inom de fem år som föregår ingivningsdagen eller prioritetsdagen för det yngre varumärket.

Utredningen föreslår därför att ett varumärke som inte användes vid den tidpunkt då den yngre rättigheten förvärvades inte kan ligga till grund för en talan om intrång om det inte finns giltiga skäl till underlåtenheten att använda varumärket. Den äldre rättigheten bör i dessa fall ha använts under de fem år som föregår ingivningsdagen, eller i förkommande fall prioritetsdagen, för det yngre varukännetecknet. Kravet på att det äldre varumärket också ska ha an-

vänts inom de fem år som föregår tidpunkten för talans väckande framgår av artikel 17, som behandlas ovan.

Enligt utredningens bedömning finns det inte tillräckliga skäl att införa en liknande reglering för den situationen att den äldre rättigheten är ett företagsnamn, se närmare övervägandena i avsnitt 8.5.

I artikel 18.2 finns vidare bestämmelser som är tillämpliga om användningen av ett EU-varumärke påstås utgöra intrång i ett nationellt varumärke. I ett mål om intrång ska innehavaren inte kunna förbjuda användningen av ett yngre EU-varumärke om detta inte skulle kunna hävas enligt vissa bestämmelser i EU:s varumärkesförordning. Även här är syftet att säkerställa skyddet för mellanliggande rättigheter. Detta gäller om EU-varumärket inte skulle kunna förklaras ogiltigt på grund av reglerna om vissa relativa ogiltighetsgrunder (artikel 53.1), medgivande till registrering (artikel 53.3), preklusion på grund av ett tidigare hävnings- eller intrångsförfarande (artikel 53.4), rättighetsförlust på grund av passivitet (artikel 54.1 och 54.2) eller underlåten användning av ett äldre varumärke som försvar i ett hävningsförfarande (artikel 57.2).

Utredningen föreslår att det klargörs i varumärkeslagen att innehavaren i dessa situationer inte kan få framgång med en intrångstalan som avser ett yngre EU-varumärke.

Om en innehavare av ett äldre varukännetecken inte kan hindra användningen av ett yngre varukännetecken, så kan inte heller innehavaren av det yngre tecknet hindra att det äldre tecknet används (artikel 18.3). De båda varukännetecknen får i dessa fall alltså gälla vid sidan av varandra, och den enes användning utgör inte intrång i den andres rättighet. En uttrycklig bestämmelse om detta finns i 1 kap. 16 § första stycket varumärkeslagen när det gäller en innehavare som har förhållit sig passiv till en yngre rättighet. I avsnitt 6.4 föreslås att det också klargörs i den paragrafen att en yngre rättighet, som utgör en mellanliggande rättighet, inte hindrar användning av det äldre varukännetecknet. I övrigt följer det av de grundläggande bestämmelserna om att äldre rättigheter har företräde framför yngre rättigheter enligt 1 kap. 13 §. Det behövs därför inte någon särskild reglering om detta med anledning av direktivet.

12.3 Förutsättningar för väckande av talan om intrång m.m.

Förslag: Om en licenstagare vill väcka talan om intrång, ska det krävas att innehavaren av varukännetecknet samtycker till det. Detsamma ska gälla för användare av ett kollektiv-, garanti- eller kontrollmärke.

Även utan samtycke ska den som har en exklusiv licens få väcka talan, om innehavaren själv inte gör det inom skälig tid efter att ha fått underrättelse om att licenstagaren har tänkt väcka talan.

Väcker innehavaren av varukännetecknet en talan om intrång, ska en licenstagare alltid ha rätt att väcka en talan om ersättnings-skyldighet. Detsamma ska gälla för en användare av ett kollektiv-, garanti- eller kontrollmärke.

Den som innehar ett kollektiv-, garanti- eller kontrollmärke ska ha rätt till ersättning för intrång i den rätt som en användare av varukännetecknet har.

Förutsättningar för licenstagare att väcka talan om intrång (artiklarna 25.3 och 25.4)

En licensupplåtelse kan vara exklusiv eller icke-exklusiv. En exklusiv licens innebär att licensgivaren inte får upplåta rätt att utnyttja varukännetecknet till andra. Vid icke-exklusiv (enkel) licens förbehåller sig däremot licensgivaren rätten att licensiera varukännetecknet till andra.

Enligt direktivet har licenstagare rätt att väcka talan om intrång om varumärkesinnehavaren samtycker till det, om inget annat har avtalats (artikel 25.3 första meningen). Även utan samtycke får den som har en exklusiv licens väcka talan, om innehavaren själv inte gör det inom skälig tid efter att ha fått underrättelse om att licenstagaren har tänkt väcka talan (artikel 25.3 andra meningen). Har varumärkesinnehavaren inlett ett intrångsmål, ska licenstagaren ändå ha rätt att för egen del väcka en talan för att kunna erhålla skadestånd för den skada licenstagaren har lidit (artikel 25.4).

Motsvarande bestämmelser finns för EU-varumärken (artiklarna 22.3 och 22.4 i varumärkesförordningen).

Bestämmelserna i varumärkeslagen är mindre långtgående. Enligt lagen ska en licenstagare som vill väcka en talan om intrång i rätten till ett varukännetecken bara underrätta kännetecknets innehavare om detta (10 kap. 8 § första stycket). Detsamma gäller för en licenstagare som vill väcka talan om fastställelse avseende ett varukännetecken (10 kap. 8 § andra stycket). Görs inte någon underrättelse, ska talan avvisas (10 kap. 8 § tredje stycket). Något krav på samtycke föreskrivs inte.

Regleringen i varumärkeslagen om licenstagares rätt att väcka talan om intrång eller fastställelse gör ingen skillnad mellan licensstagare med enkel licens och licenstagare med exklusiv licens. För att lagen ska vara förenlig med direktivet bör den alltså ändras. I enlighet med direktivet bör som utgångspunkt både den som har en enkel licens och den som har en exklusiv licens ha rätt att väcka talan om intrång endast om innehavaren av varukännetecknet samtycker till detta. Enligt direktivet gäller kravet på samtycke så länge något annat inte har avtalats. Regleringen är alltså i denna del dispositiv, vilket bör framgå av lagtexten.

I enlighet med direktivet bör den som har en exklusiv licens ha rätt att även utan samtycke väcka en intrångstalan, om innehavaren själv inte gör det inom skäligen tid efter att ha fått underrättelse om att licenstagaren har tänkt väcka talan.

Direktivets bestämmelse omfattar talan om intrång. En talan om fastställelse avseende ett varukännetecken kan handla om tvist om ett visst förfarande utgör intrång i en sådan rätt eller inte. Enligt utredningens bedömning bör regleringen i varumärkeslagen om förutsättningarna för licenstagare att väcka talan vara desamma för talan om fastställelse som för talan om intrång.

Varumärkeslagen innehåller alltså i dag inte några begränsningar i rätten för en licenstagare att väcka talan annat än att det krävs underrättelse till innehavaren. Av denna anledning saknas det också en bestämmelse i lagen som motsvarar direktivets reglering om rätten för en licenstagare att väcka en egen talan om ersättning för den skada som intrånget har orsakat licenstagaren, även om varumärkesinnehavaren väcker en talan. För att lagen ska vara förenlig med direktivet bör en sådan bestämmelse införas. Licenstagarens rätt att väcka talan om ersättning bör omfatta både skäligen ersättning för utnyttjandet av varukännetecknet och ersättning för den ytterligare skada som intrånget har medfört.

Förutsättningar för användare av kollektivmärken att väcka talan om intrång (artiklarna 34.1 och 34.2)

Enligt direktivet ska bestämmelserna om licenstagares rätt att väcka talan om intrång tillämpas även på den som har rätt att använda ett kollektivmärke (artikel 34.1). Användaren får således väcka talan bara om varumärkesinnehavaren samtycker till detta, så länge inget annat har avtalats (jfr artikel 25.3 första meningen).

På samma sätt som för licenstagare gäller vidare att, om varumärkesinnehavaren har inlett ett intrångsmål, användaren alltid har rätt att för egen del väcka en talan för att kunna erhålla skadestånd för sin skada (jfr artikel 25.4).

Av direktivet följer också att, om någon som har rätt att använda ett kollektivmärke har lidit skada på grund av olovlig användning av kollektivmärket, innehavaren av kollektivmärket har rätt att kräva skadestånd på dennes vägnar (artikel 34.2).

Motsvarande bestämmelser finns för EU-varumärken (se artikel 72 i varumärkesförordningen).

Enligt varumärkeslagen gäller att om användaren av ett kollektiv-, garanti- eller kontrollmärke vill väcka talan om intrång, så måste innehavaren av varukännetecknet först underrättas (10 kap. 8 § första stycket 3). Lagen innehåller inget krav på samtycke från innehavaren i dessa fall. För att uppfylla direktivet måste ett krav på samtycke införas.

Direktivets bestämmelse om krav på samtycke vid väckande av talan gäller bara för kollektivmärken. Varumärkeslagen gör ingen skillnad mellan kollektiv-, garanti- och kontrollmärken. Någon ändring bör inte göras i detta avseende (jfr avsnitt 11). Genomförandet av direktivets bestämmelse om förutsättningar för användare av kollektivmärken att väcka talan om intrång bör alltså gälla även för användare av garanti- och kontrollmärken, trots att direktivet inte kräver det.

Av samma skäl som beträffande licenstagares rätt att väcka talan bör bestämmelsen i varumärkeslagen som rör användare av kollektiv-, garanti- eller kontrollmärken även omfatta fastställsetalan. Vidare bör det framgå att också användare av sådana märken har rätt att väcka en egen talan om ersättning på grund av intrång i varukännetecknet, även om innehavaren av varukännetecknet väcker en talan.

Varumärkeslagen saknar en motsvarighet till direktivets bestämmelse i artikel 34.2 om att innehavaren av ett kollektivmärke ska ha rätt att kräva skadestånd för den skada som en användare av ett kollektivmärke har lidit på grund av olovlig användning av märket. Direktivets bestämmelse är placerad i en artikel som handlar om vem som har rätt att väcka talan om intrång i ett kollektivmärke. Bestämmelsen i sig tar däremot sikte på vem som egentligen är berättigad till ersättning vid intrång i kollektivmärket i den angivna situationen.

I 1960 års kollektivmärkeslag fanns en reglering som påminner om den i direktivet (6 §). Enligt kollektivmärkeslagen skulle endast innehavaren av ett kännetecken anses som målsägande i ett mål om intrång i rätten till sådana varukännetecken som avsågs i den lagen. Innehavaren fick föra talan om ersättning även för skada tillfogad annan som var berättigad att använda kännetecknet. Denna bestämmelse fördes inte över till 2010 års varumärkeslag, eftersom det inte ansågs finnas skäl att begränsa rätten att föra talan om intrång för dem som är berättigade att använda en sådan kollektiv rättighet (se prop. 2009/10:225 s. 284 f.).

Eftersom utredningen har föreslagit att det återigen införs en begränsning i rätten att väcka talan för den som har rätt att använda ett kollektiv-, garanti- eller kontrollmärke, och för att svensk rätt ska uppfylla direktivets krav, bör det nu införas en reglering i enlighet med direktivet. Det ska noteras att det alltså här inte handlar om en processförutsättning utan en materiell reglering av rätten till ersättning vid intrång i den aktuella situationen. Regleringen bör omfatta både rätten till skäligen ersättning för utnyttjandet av varukännetecknet och rätten till ersättning för den ytterligare skada som intrånget har medfört.

13 En ny lag om företagsnamn

13.1 Utgångspunkter för en ny lag

Förslag: Lagstiftningen på det firmarättsliga området ska moderniseras. Den nuvarande firmalagen ska upphävas och ersättas av en ny lag om företagsnamn. Med varumärkeslagen som förebild delas den nya lagen in i kapitel med löpande paragrafnumrering i varje kapitel.

Frånsett de ändringar som framgår av följande avsnitt förs de nuvarande bestämmelserna över till den nya lagen i sak oförändrade men med modernare språk.

Lagstiftningen om företagsnamn och andra näringskännetecken har stor betydelse för många företag. Det är vanligt att företag använder sitt företagsnamn (sin firma) som enda kännetecken, både för verksamheten som sådan och för de varor eller tjänster som företaget tillhandahåller. Den goodwill som är knuten till ett företagsnamn kan också påverka ett företags möjligheter att finansiera sin verksamhet, att få de tillstånd som krävs för etablering av verksamheten och att behålla och rekrytera den personal som behövs. För ett företag som sysslar med utveckling av nya varor eller tjänster är enbart skydd för ett varumärke i många fall alltför begränsat. I sådana företag kan det dröja flera år innan varan eller tjänsten kan tillhandahållas på ett sätt som gör att företaget uppfyller det krav på användning som finns för varumärken.

Det är alltså viktigt att lagstiftningen på detta område är utformad på ett enkelt och ändamålsenligt sätt.

Regleringen finns huvudsakligen i firmalagen. Lagen har ändrats flera gånger, men det har inte gjorts någon heltäckande översyn ur redaktionell och språklig synvinkel. Med tiden har lagen fått en svårgenomtränglig utformning, med tydliga redaktionella brister. Vissa

nya paragrafer har ett förhållandevis modernt språk, men de flesta andra är ålderdomliga.

Utredningen föreslår därför att en ny lag införs som är mer överskådlig och lättillgänglig från redaktionell synpunkt och som genomgående innehåller ett modernare språk.

Begreppet firma har funnits i många år – bland de nordiska länderna har det använts i lagstiftningen sedan slutet av 1800-talet. Men för den som inte är så insatt i den immaterialrättsliga terminologin kan det vara svårt att förstå vad som egentligen avses. Redan under arbetet med fimalagen påtalades denna svårighet; ett förslag var att ”firma” skulle kunna ersättas med t.ex. ”företagsnamn” (se prop. 1974:4 s. 129). Regeringen var inte då beredd att föreslå någon ändring av terminologin (se a. prop. s. 166). Firma har emellertid därefter i allt större utsträckning kommit att användas inte för att beskriva ensamrättens föremål utan mera allmänt som synonymt till företag eller bolag. Bolagsverket, som är den myndighet som huvudsakligen sköter registreringen av firmor, har därför i information till allmänheten de senaste åren börjat använda begreppet företagsnamn i stället för firma. Även i t.ex. den norska lagstiftningen har man gått över till att använda företagsnamn i stället för firma. Den norska motsvarigheten till fimalagen benämns sedan 1 mars 2004 lov om enerett til foretaksnavn og andre forretningskjennetegn mv. (foretaksnavneloven).

Mot denna bakgrund föreslår utredningen att i den nya lagen ”firma” ska ersättas med ”företagsnamn”, som är ett modernare och mer passande begrepp än vad firma är. Namnet på den nya lagen föreslås därmed bli lag om företagsnamn.

Firmarätten har ett nära samband med varumärkesrätten. Varumärkeslagen har relativt nyligen genomgått en omfattande modernisering, varför utredningen anser att det är naturligt att den nya lagen om företagsnamn lagtekniskt får följa samma struktur som varumärkeslagen. Den nya lagen bör delas in i kapitel med en löpande paragrafnumrering endast inom varje kapitel och det bör eftersträvas att varje paragraf inte blir alltför omfattande.

Vid lagstiftningsarbetet med den nya varumärkeslagen skedde i stor utsträckning en materiell samordning mellan den lagen och fimalagen. Detta gäller t.ex. för ensamrättens uppkomst och innebörd. Med hänsyn till firmans associationsrättsliga funktion och dess användning som offentligrättsligt individualiseringsmedel ansågs

att det i vissa fall finns sakliga skäl för en annorlunda ordning för firmor. Samordningen borde därför inte ske fullt ut. Som exempel kan nämnas utformningen av de verksamhetsbeskrivningar som registreras för olika slags näringsidkare och reglerna om partiell hävning av en registrering. De överväganden som gjordes i det lagstiftningsarbetet gör sig fortfarande gällande, och utredningen ser ingen anledning att nu göra någon annan bedömning.

Det kan här anmärkas att Patent- och registreringsverket i en framställning till regeringen föreslår att kravet på särskiljningsförmåga vid registreringen av firmor ska tas bort (ärende Ju2015/3440/L3). Tiden för utredningens uppdrag har inte medgett att frågan övervägs närmare, och utredningen konstaterar att saken har behandlats i SOU 2001:26 s. 381 f. och prop. 2009/10:225 s. 351 f.

Vid lagstiftningsarbetet med den nya varumärkeslagen ansågs det vidare att det s.k. korsvisa skyddet mellan firmor och varumärken skulle behållas (se prop. 2009/10:225 s. 110). Det korsvisa skyddet innebär att den som innehar en firma eller ett annat näringskännetecken har ensamrätt till kännetecknet som varukännetecken och att den som innehar ett varumärke eller annat varukännetecken har ensamrätt till kännetecknet som näringskännetecken (se avsnitt 6.4). Detta är utgångspunkten även för utredningens förslag när det gäller den nya lagen om företagsnamn. Inga ändringar föreslås alltså beträffande det korsvisa skyddet.

Frånsett de ändringar som framgår av följande avsnitt bör därmed de nuvarande bestämmelserna i firmalagen föras över i sak oförändrade till den nya lagen om företagsnamn.

13.2 Lagen om företagsnamn anpassas till ändringarna i varumärkeslagen

Förslag: Vissa av ändringarna i varumärkeslagen som föreslås med anledning av varumärkesdirektivet ska genomföras även i den nya lagen om företagsnamn.

Frågan om det finns grund för att häva en registrering av ett företagsnamn ska få prövas i ett brottmål utan något krav på att en talan om hävning måste väckas.

Inledning

Inom EU finns det inte någon gemensam reglering av rätten till företagsnamn. Denna rätt berörs ändå både i varumärkesdirektivet och i EU:s varumärkesförordning när det gäller vad som kan utgöra hinder mot registrering av varumärken och vad som kan leda till förbud mot användning av varumärken (se avsnitt 3.6.2).

Enligt varumärkeslagen kan ett företagsnamn eller ett annat näringskännetecken också vara ett varukännetecken och därmed omfattas av varumärkeslagen. En allmän utgångspunkt är att firmarätten och varumärkesrätten bör vara samordnade i så hög grad som det är möjligt. Skyddet för företagsnamn bör vara utformat så att det skapas förutsättningar för en bra balans och ett gott samspel mellan firmarätten och varumärkesrätten. Vissa av de ändringar i varumärkeslagen som föreslås med anledning av direktivet bör därför genomföras även i den nya lagen om företagsnamn, trots att detta inte krävs enligt EU-rätten.

Ensamrättens omfattning

Bestämmelser om ensamrätten till ett näringskännetecken finns i 3 § firmalagen. Innebörden av ensamrätten motsvarar i huvudsak vad som gäller för varukännetecken.

Ett känt företagsnamn har ett utökat skydd. Innehavaren kan i ett sådant fall hindra att någon annan använder tecknet även om användningen inte avser verksamhet av samma eller liknande slag (3 § första stycket 3 firmalagen). På motsvarande sätt kan ett känt företagsnamn också utgöra registreringshinder enligt 10 § första stycket 7. I avsnitt 6.4 och 7.2 föreslås att det – med anledning av direktivet – förtydligas att det utökade skyddet för ett känt varukännetecken gäller om användningen utan skälig anledning drar otillbörlig fördel av eller är till skada för varukännetecknets särskiljningsförmåga eller anseende, oavsett om tecknet används för varor eller tjänster av samma, liknande eller annat slag. En motsvarande saklig ändring bör göras i fråga om företagsnamn.

Hinder mot registrering

I 10 § firmalagen finns bestämmelser om vad som utgör hinder mot registrering av en firma. I avsnitt 7.2 föreslås – med anledning av direktivet – att ett varumärke inte ska få registreras om det innehåller en skyddad växtsortbenämning och återgivningen avser en växtsort av samma eller närstående växtart. Varumärkeslagens och firmalagens bestämmelser om registreringshinder är i hög grad samordnade, och motsvarande bör därför gälla enligt lagen om företagsnamn.

Enligt 10 § första stycket 8 firmalagen får en firma inte registreras om den kan förväxlas med ett kännetecken som användes här i landet eller i utlandet av någon annan vid tidpunkten för ansökningen och som fortfarande används, om sökanden var i ond tro vid tidpunkten för ansökningen. En motsvarande bestämmelse finns i dag i 2 kap. 8 § första stycket 4 varumärkeslagen. I avsnitt 7.2 föreslås dels att ond tro införs som ett generellt absolut hinder vid registrering av varumärken, dels att det relativa registreringshindret anpassas till direktivet.

Som utgångspunkt bör bestämmelserna om ond tro även fortsättningsvis vara samordnade mellan varumärkeslagen och lagen om företagsnamn. Enligt utredningens mening är det dock inte nödvändigt att ond tro utgör både ett absolut och ett relativt registreringshinder i lagen om företagsnamn, eftersom det inte finns något invändningsförfarande vid registreringen av ett företagsnamn. De föreslagna bestämmelserna i varumärkeslagen är nämligen utformade med hänsyn till reglerna om invändning, där det enligt direktivet inte är möjligt att åberopa de absoluta hindren i invändningsförfarandet. Enligt utredningens bedömning är det tillräckligt att anpassa lagen om företagsnamn till varumärkeslagen genom att ett motsvarande absolut hinder om ond tro förs in. Med en sådan generell bestämmelse saknas det skäl att ha kvar det nuvarande relativa registreringshindret om ond tro. De situationer som omfattas av den tidigare bestämmelsen kommer fullt ut att omfattas av den nya bestämmelsen. Regleringen är tänkt att omfatta samma situationer som enligt varumärkeslagen, trots att bestämmelserna alltså inte föreslås bli helt samordnade.

Med anledning av direktivet föreslås att ett varumärke inte ska få registreras om det innehåller en ursprungsbeteckning, en geografisk

beteckning, ett traditionellt uttryck för vin eller en garanterad traditionell specialitet, i den utsträckning som det föreligger skydd enligt unionsrätten. Regleringarna om ursprungsbeteckningar, geografiska beteckningar, traditionella uttryck för vin eller garanterade traditionell specialiteter inom unionsrätten omfattar endast användning av beteckningarna för varor, inte användning för en verksamhet. Ett företagsnamn kan visserligen användas som ett varukännetecken för att särskilja de varor som tillhandahålls i företags verksamhet från dem som tillhandahålls i ett annat. Huruvida avsikten är att företaget ska använda sitt företagsnamn även som ett varukännetecken är emellertid inte något som företaget måste ange vid ansöknings om registrering av företagsnamnet. Registreringsmyndigheten kan alltså inte alltid avgöra om ett företagsnamn som innehåller en beteckning som skyddas enligt unionsrätten ska användas för sådana varor som omfattas av skyddet. Enligt utredningens bedömning är det därför inte lämpligt att införa ett särskilt registreringshinder i lagen om företagsnamn motsvarande det i varumärkeslagen som avser beteckningar som skyddas enligt unionsrätten. Detta är också i linje med den bedömning som gjordes vid arbetet med den nya varumärkeslagen och som innebar att man inte införde någon bestämmelse i firmalagen motsvarande den i varumärkeslagen om geografiska ursprungsbeteckningar för vin och sprit som registreringshinder (se prop. 2009/10:225 s. 357 och 359).

En ansökan om ett företagsnamn som innehåller en sådan beteckning som skyddas enligt unionsrätten kan redan i dag i vissa fall vägras registrering på grund av att företagsnamnet är ägnat att vilseleda allmänheten (10 § första stycket 4 firmalagen). Detta kommer att gälla även enligt den nya lagen om företagsnamn.

Hävning av en registrering och verkan av en hävning

Vad som kan utgöra grund för att häva en firmaregistrering anges i 16 och 16 a §§ firmalagen. En liknande reglering finns i varumärkeslagen.

I avsnitt 8.2 föreslås att man vid en prövning av om en varumärkesregistrering ska hävas på grund av att varumärket saknar särskiljningsförmåga ska beakta endast sådan särskiljningsförmåga som varumärket har förvärvat genom användning före tidpunkten för

ansökningen om hävning. Bestämmelsen har sin grund i varumärkesdirektivet. Enligt utredningens mening bör bestämmelserna i varumärkeslagen och lagen om företagsnamn vara samordnande i detta avseende.

En förutsättning för hävning av en firmaregistrering – när hindret utgörs av en tidigare registrerad firma – är att innehavaren av den tidigare firman har gjort verkligt bruk av firman inom föreskriven tid (16 § tredje stycket). I avsnitt 8.5 föreslår utredningen att varumärkeslagens motsvarande bestämmelse ska ändras. Genom ändringen, som föranleds av direktivet, klargörs att det är innehavaren av den äldre rättigheten som har bevisbördan för att varumärket faktiskt används och att prövningen endast ska göras på begäran av innehavaren av det ifrågasatta varumärket. Vidare föreslås att varumärket ska ha använts under en viss period som föregår ansökningen om hävning. Användning ska också ha skett inom en viss tid som föregår ingivningsdagen, eller i förekommande fall prioritetsdagen, för varumärket. Enligt utredningens mening bör motsvarande gälla enligt lagen om företagsnamn. Eftersom det inte är möjligt att göra gällande prioritet vid en ansökan om registrering av ett företagsnamn, bör bestämmelsen i den nya lagen dock utformas på ett delvis annat sätt.

I varumärkeslagen föreslås att det införs en uttrycklig bestämmelse om vad som är ingivningsdag för en ansökan. Det finns inte skäl att införa en liknande bestämmelse i lagen om företagsnamn; i övrigt saknas regler om förfarandet vid registreringen av ett företagsnamn. Det kan tilläggas att ingivningsdagen för en ansökan om företagsnamn normalt anses vara den dag då ansökningen kom in till registreringsmyndigheten.

I avsnitt 8.4 föreslås att en talan eller ansökan om hävning som grundas på ett hinder mot registrering på grund av andra rättigheter ska få föras endast av den som har ett eget intresse i saken. Ändringen föranleds av direktivet. Motsvarande bör gälla enligt lagen om företagsnamn.

Enligt 21 § firmalagen får domstolen inte döma till straff eller besluta om t.ex. skadestånd eller informationsföreläggande om en registrering har hävts genom ett beslut eller en dom som vunnit laga kraft. Utöver denna bestämmelse saknas det regler om vilken verkan hävningen av en registrering har. I avsnitt 8.3 föreslås att det på grund

av direktivet regleras vilken verkan en hävning av en varumärkesregistrering har. Motsvarande bestämmelser bör tas in i den nya lagen.

Invändningar i intrångsmål

Enligt 22 § första stycket firmalagen får frågan om ogiltighet av en registrering prövas endast sedan en talan om hävning har väckts. Svaranden i ett intrångsmål kan alltså inte invända att det finns grund för att häva karendens registrering utan är hänvisad till att väcka en särskild talan om hävning, t.ex. genom ett genkärsmål. En motsvarande bestämmelse finns i 10 kap. 2 § varumärkeslagen. I avsnitt 12.2 föreslås att den bestämmelsen ska ändras så att svaranden i ett sådant mål ska kunna invända att varumärket inte används på det sätt som krävs. Utredningen föreslår att detsamma ska gälla för företagsnamn. Eftersom det inte är möjligt att göra gällande prioritet vid en ansökan om registrering av ett företagsnamn, bör dock bestämmelsen i den nya lagen utformas på ett delvis annat sätt.

I avsnitt 12.2 föreslår utredningen att brottmålen ska undantas från 10 kap. 2 § första stycket varumärkeslagen. Det innebär att frågan om det finns grund för att häva en varumärkesregistrering får prövas i ett brottmål utan något krav på att en talan om hävning måste väckas. Motsvarande bör gälla enligt den nya lagen om företagsnamn.

13.3 Granskning av företagsnamn om verksamheten ändras

Förslag: När en näringsidkare anmäler att den verksamhet som bedrivs under det registrerade företagsnamnet har ändrats, ska registreringsmyndigheten vara skyldig att pröva om det finns något hinder mot registreringen. Om det finns ett sådant hinder, får ändringen inte registreras.

Enligt 10 § firmalagen ska registreringsmyndigheten granska om det finns något hinder mot registreringen, t.ex. om företagsnamnet är förväxlingsbart med någon annans rättighet. Vid denna prövning är näringsidkarens verksamhet en viktig omständighet, eftersom

företagsnamnet ska bedömas tillsammans med den avsedda verksamheten. Verksamheten har också betydelse för omfattningen av ensamrätten.

När ett handelsbolag ändrar sin verksamhet, ska det anmälas till registreringsmyndigheten enligt 13 § första stycket handelsregisterlagen. Om registreringen beviljas, ska ändringen föras in i registret (14 §). Liknande bestämmelser finns för andra associationsformer. För aktiebolag gäller att, om bolaget ändrar sin verksamhet i bolagsordningen, ändringen ska ges in till registreringsmyndigheten (3 kap. 1 § första stycket 3 och 5 § aktiebolagslagen). Detsamma gäller vid ändring av stadgarna för en ekonomisk förening (2 kap. 2 § första stycket 3 och 7 kap. 14 § fjärde stycket lagen om ekonomiska föreningar).

Det anses inte finnas stöd i lag eller förarbeten för att en anmälan om ändrad verksamhet ska leda till en ny granskning av ett handelsbolags företagsnamn med utgångspunkt i den nya verksamheten (RÅ 1997 ref. 29). I Bolagsverkets handläggningspraxis tillämpas samma ordning även för andra associationsformer än handelsbolag, t.ex. aktiebolag och ekonomiska föreningar. Någon granskning görs inte vid en ansökan om ändrad verksamhet.

Näringsidkarens verksamhet kan alltså ändras utan att det sker någon prövning av om det registrerade företagsnamnet kommer att bli förväxlingsbart med någon annans rättighet. Ett företagsnamn riskerar därmed att vara registrerat för en verksamhet trots att det egentligen finns hinder mot registreringen. Att registreringsmyndigheten inte gör någon prövning kan utgöra nackdelar för en innehavare av ett äldre kännetecken, vars rättighet skulle ha utgjort ett registreringshinder. Det innebär också att det är oklart i vilken utsträckning den ensamrätt som registreringen medför kan göras gällande fullt ut.

Enligt utredningens bedömning utgör detta en brist i lagstiftningen som bör åtgärdas. Det bör ske en granskning av registreringshindren även vid en ändring av en näringsidkarens verksamhet. En sådan ordning torde inte påverka handläggningstiderna vid registreringsmyndigheterna mer än marginellt.

Utredningen föreslår därför att en bestämmelse om förnyad granskning förs in i lagen om företagsnamn. Eftersom det är lagen om företagsnamn som innehåller de materiella reglerna om hinder

mot registrering av företagsnamn, är det inte nödvändigt att göra motsvarande ändringar också i de associationsrättsliga lagarna.

Fråga är vilken domstol som bör överpröva registreringsmyndighetens beslut om att vägra registrering av en ändrad verksamhet. Ärendena har ett så nära samband med beslut om registrering av företagsnamn att det framstår som ändamålsenligt att besluten överklagas till Patent- och marknadsdomstolen. De överväganden som måste göras t.ex. i fråga om förväxlingsrisk är likartade dem som måste göras i ett ärende om registrering av ett företagsnamn.

Mot det talar i och för sig att en registrering av en ändrad verksamhet kan ske i samband med andra associationsrättsliga registreringsåtgärder. Exempelvis kan det vara fråga om att ett aktiebolags bolagsordning ändras såvitt gäller både verksamheten och den ort där bolagets styrelse har sitt säte. En sådan ändring av bolagsordningen kan endast bifallas eller avslås i sin helhet. Patent- och marknadsdomstolen är en särskild domstol för bl.a. immaterialrättsliga mål. Utgångspunkten bör vara att domstolen så långt det är möjligt inte bör pröva associationsrättsliga frågor. Men det är ofrånkomligt att en särskild domstol i vissa situationer får pröva även andra typer av frågor. I den praktiska tillämpningen bedöms antalet ärenden där registreringsmyndigheterna vägrar registrering av en ändrad verksamhet dessutom vara mycket få till antalet. Endast i rena undantagsfall lär det bli så att Patent- och marknadsdomstolen kan komma att överpröva associationsrättsliga registreringsåtgärder.

Mot denna bakgrund – och med hänsyn till det nära immaterialrättsliga sambandet – anser utredningen att övervägande skäl talar för att beslut om registrering av ändrad verksamhet på grund av en prövning enligt lagen om företagsnamn ska överklagas till Patent- och marknadsdomstolen. Beslut som endast avser associationsrättsliga registreringsåtgärder och inte aktualiserar en prövning enligt lagen om företagsnamn, bör dock fortfarande överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

13.4 Följdändringar i andra författningar

Den nya lagen om företagsnamn medför ett behov av följdändringar i andra författningar som hänvisar till firma och fimalagen. Det handlar inte om ändringar i sak utan om ändringar som blir en följd

av den nya författningens namn och paragrafnumrering samt den nya terminologin.

Hänvisningar till firmalagen och till de firmarättsliga begreppen finns i ett stort antal lagar, främst den lagstiftning som rör olika former för näringsutövning, t.ex. aktiebolagslagen, lagen om ekonomiska föreningar, lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag och lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse. Därutöver finns naturligtvis hänvisningar i många förordningar.

När en ny författning medför många följdändringar händer det att man i den nya lagen tar in en övergångsbestämmelse som innebär att om det i en lag eller någon annan författning hänvisas till en föreskrift som har ersatts med en bestämmelse i den nya lagen, så tillämpas i stället den nya bestämmelsen. Det relativt stora antalet hänvisningar till firmalagen som helhet skulle kunna tala för en sådan lösning. Men eftersom det inte bara är författningens namn och paragrafnumrering som ändras utan också den firmarättsliga terminologin, är en sådan generell övergångsbestämmelse inte lämplig i detta fall. I stället bör ändringar göras direkt i de berörda författningarna, trots att det handlar om många författningar.

I betänkandet lämnas författningsförslag på de följdändringar som bedöms motiverade i andra lagar.

Det finns ytterligare ett par lagar där begreppet firma används. Utredningen har i dessa fall gjort bedömningen att några följdändringar inte är nödvändiga. Det rör sig om lagstiftning som i praktiken inte används längre eller där det av andra skäl är omotiverat att göra ändringar, t.ex. lagen (1932:540) om erkännande och verkställighet av dom som meddelats i Island. Inte heller i lagar som ska införa en ny lag, t.ex. lagen (1987:668) om införande av lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar, bör några följdändringar göras. Lagarna innehåller bara övergångsbestämmelser.

Utredningen avstår från att lämna förslag på förordningsändringar, eftersom detta skulle onödigt tynga betänkandet.

I ett antal lagar förekommer en hänvisning till firma i samband med angivande av uppgifter om t.ex. en sökandes namn. Som exempel kan nämnas 2 kap. 1 § varumärkeslagen och 10 kap. 2 § stiftelselagen. Bestämmelsen i varumärkeslagen anger att en varumärkesansökan ska innehålla uppgifter om sökandens namn eller firma och adress, och bestämmelsen i stiftelselagen anger att en anmälan om registrering av en stiftelse ska innehålla förvaltarens namn eller firma.

I fråga om fall av detta slag skulle man kunna överväga att ersätta ”namn eller firma” med ”namn”, som då alltså skulle avse både personnamn och företagsnamn. Eftersom ”namn” i många andra författningar används synonymt med ”personnamn”, skulle det emellertid kunna leda till tolkningsproblem. Utredningen föreslår därför att man i sådana fall endast ersätter ”firma” med ”företagsnamn”, vilket innebär att det i lagtexten kommer stå ”namn eller företagsnamn”.

När det gäller ”firmateckning” är detta en vedertagen associationsrättslig term för befogenheten att vidta rättshandlingar för en juridisk person, såsom att med bindande verkan underteckna ett avtal. Utredningen anser att ”firmateckning” och ”firmatecknare” bör kunna behållas, fastän begreppet firma annars ersätts med företagsnamn.

14 En ny lag om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter m.m.

Förslag: En ny lag om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter m.m. ska införas. I den lagen ska samlas bestämmelser om sanktioner vid intrång i rätten till vissa särskilda beteckningar som är skyddade inom EU.

EU-rättsligt skydd för beteckningar på jordbruksprodukter m.m.

Inom EU finns det ett antal förordningar som ger skydd för ursprungsbeteckningar, geografiska beteckningar, traditionella uttryck för vin och garanterade traditionella specialiteter. Beteckningarna visar det geografiska ursprunget för produkterna eller är på något annat sätt starkt kopplade just till vissa produkter. Skyddet uppstår genom registrering hos Europeiska kommissionen. Huvudregeln är att en beteckning får registreras endast på ansökan av en grupp producenter.

Registrerade ursprungsbeteckningar och geografiska beteckningar har ett starkt skydd. Skyddet gäller mot varje direkt eller indirekt kommersiell användning av beteckningen för produkter som inte omfattas av registreringen, om dessa produkter är jämförbara med de produkter som har registrerats eller om användningen av den registrerade beteckningen innebär att dess anseende utnyttjas. För registrerade traditionella uttryck för vin gäller skyddet mot varje obehörig användning, imitation eller anspelning, även när produkternas riktiga ursprung anges eller om den registrerade beteckningen används i översättning eller åtföljs av uttryck som "liknande", "typ", "stil", "imitation" eller "smak". Traditionella garanterade specialiteter

som är registrerade är skyddade mot varje form av missbruk, imitation eller anspelning och mot varje annat förfarande som kan vilseleda konsumenterna.

Registrering på EU-nivå av en ursprungsbeteckning eller geografisk beteckning kan göras för vin, sprit, aromatiserade viner, jordbruksprodukter eller livsmedel. Inom EU pågår en diskussion om att utvidga skyddet till att omfatta även andra sorters varor, t.ex. hantverksprodukter. Kommissionen har tagit fram en grönbok om en möjlig utvidgning av skyddet för geografiska beteckningar, KOM (2014) 469. Något förslag till lagstiftning finns ännu inte.

Ursprungsbeteckningar, geografiska beteckningar, traditionella uttryck för vin och garanterade traditionella specialiteter kan också vara skyddade i EU enligt en internationell överenskommelse som EU ensamt eller tillsammans med medlemsstaterna är part till (blandade avtal). EU har slutit flera avtal som innehåller bestämmelser om skydd för framför allt ursprungsbeteckningar och geografiska beteckningar. Förutom att säkerställa skydd för EU:s ursprungsbeteckningar och geografiska beteckningar i det andra landet ålägger dessa avtal i gengäld EU att ge skydd för vissa av det andra landets beteckningar. Skyddsnivån för beteckningarna definieras närmare i varje avtal. Vilka specifika beteckningar samt vilka produkter som skyddet gäller för brukar framgå av bilagor till avtalen. Det krävs ingen ytterligare registrering av beteckningarna, utan skyddet gäller direkt på grund av avtalen.

De avtal som EU ingår binder unionen och medlemsstaterna och gäller som unionsrätt. Bestämmelserna i sådana avtal utgör således en integrerad del av unionens rättsordning (jfr artikel 216.2 i Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt).

Sanktioner vid intrång i rätten till en skyddad beteckning

Vid genomförandet av det civilrättsliga sanktionsdirektivet konstaterades att beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel m.m. som skyddas enligt EU-förordningar är sådana immateriella rättigheter som måste anses vara omfattade av det direktivet. Eftersom det i svensk rätt vid den tidpunkten inte fanns några sanktionsbestämmelser som var tillämpliga vid intrång i den typen av rättigheter, var det nödvändigt att införa detta. Den konstruktion som

valdes var att man införde en bestämmelse i varumärkeslagen som föreskriver att lagens civilrättsliga bestämmelser om vitesförbud, intrångsundersökning, skadestånd och åtgärder med intrångsgörande varor m.m. är tillämpliga även vid intrång i en rätt till en beteckning som följer av de aktuella EU-förordningarna. Regleringen finns i 10 kap. 7 § varumärkeslagen. (Se prop. 2008/09:67 s. 246.)

Vissa av de avtal som har ingåtts på senare år mellan EU och dess medlemsstater å ena sidan och tredje land å andra sidan, och som ger skydd för beteckningar av det diskuterade slaget, innehåller också artiklar om civilrättsliga sanktioner vid intrång i rättigheterna. Detta gäller för frihandelsavtalet med Republiken Korea, handelsavtalet med Colombia och Peru, associeringsavtalet med Centralamerika, associeringsavtalet med Ukraina, associeringsavtalet med Republiken Moldavien och associeringsavtalet med Georgien. Ytterligare avtal förhandlas för närvarande.

Avtalen med Republiken Korea, Moldavien och Georgien har trätt i kraft fullt ut. Övriga avtal tillämpas än så länge endast provisoriskt i avvaktan på samtliga avtalsparters ratifikation och slutförandet av de övriga förfaranden som är nödvändiga. Provisorisk tillämpning av avtal som ingås av EU och dess medlemsstater gäller som utgångspunkt för de delar av avtalen som inte kräver godkännande även av de enskilda medlemsstaterna, dvs. de delar som faller under EU:s exklusiva befogenhet. I samtliga nu aktuella avtal omfattar den provisoriska tillämpningen handelsavsnitten, där bestämmelserna om skydd för ursprungsbeteckningar och geografiska beteckningar ingår liksom sanktionsbestämmelserna (som en del av de immaterialrättsliga avsnitten).

Associeringsavtalet med Ukraina tillämpas provisoriskt sedan den 1 januari 2016. Alla medlemsstater utom Nederländerna har ratificerat avtalet. I en rådgivande folkomröstning i Nederländerna den 6 april 2016 röstade en majoritet nej till att ratificera avtalet. Det är i nuläget oklart vad som händer med avtalet om Nederländerna inte ratificerar. Tills vidare torde det rent rättsligt sett vara så att den provisoriska tillämpningen gäller. Saken är dock inte given; tillämpningen ska vara ”provisorisk”. Frågan har naturligtvis även en politisk dimension som ska beaktas. Det finns därför anledning att följa utvecklingen framöver.

Enligt avtalen ska EU och dess medlemsstater tillhandahålla de civilrättsliga åtgärder, förfaranden och sanktioner som är nödvändiga

för att säkerställa skyddet för de beteckningar som omfattas av avtalen. Artiklarna om de sanktioner som ska tillhandahållas är utformade på i stort sett samma sätt i avtalen. I *bilaga 3* till detta betänkande finns – som ett exempel – de aktuella artiklarna i frihandelsavtalet med Republiken Korea. I övrigt hänvisas till prop. 2013/14:166 (Colombia och Peru), prop. 2013/14:167 (Centralamerika), prop. 2013/14:249 (Ukraina), prop. 2013/14:250 (Moldavien) och prop. 2013/14:251 (Georgien). Avtalen finns också publicerade i Europeiska unionens officiella tidning (EUT).

Som sagt utgör avtalen en integrerad del av unionens rättsordning. När det gäller vilka beteckningar som skyddas enligt avtalen och reglerna kring skyddets omfattning ska avtalen tillämpas direkt. Innehavare till sådana skyddade beteckningar har alltså formellt sett en ensamrätt som gäller här i Sverige på grund av avtalen.

Sanktionsbestämmelserna i avtalen kan däremot inte anses ha en sådan klar och ovillkorlig utformning att de kan få direkt effekt. Bestämmelserna är riktade till avtalsparterna, dvs. EU och dess medlemsstater, och utformningen påminner delvis om den form som är bruklig för EU-direktiv: det är resultatet som är bindande medan formen och tillvägagångssättet för att uppnå detta resultat lämnas öppet. Vidare är några av sanktionsbestämmelserna fakultativa, medan andra förutsätter lämplighetsavvägningar utifrån nationell rätt.

Utredningens bedömning – att sanktionsbestämmelserna inte har direkt effekt – är i linje med artikel 6 i rådets beslut (EU) 2015/2169 av den 1 oktober 2015 om ingående av frihandelsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Korea å andra sidan. Där anges att avtalet inte ska tolkas så att det ger rättigheter eller ålägger skyldigheter som direkt kan åberopas inför unionens eller medlemsstaternas domstolar.

Visserligen kan innehavare till de aktuella beteckningarna göra gällande sin ensamrätt i den utsträckning som det redan finns svensk lagstiftning som kan tillämpas. Det innebär att marknadsrätten och reglerna om vilseledande marknadsföring i och för sig kan tillämpas på sådana beteckningar. Enligt allmänna processrättsliga principer torde det också vara möjligt att begära att domstol vid vite förbjuder en viss åtgärd som innebär intrång i ensamrätten. Men i övrigt finns i svensk rätt i dag inte några sanktionsbestämmelser som är tillämpliga vid intrång i beteckningar som skyddas enligt de internationella handelsavtalen, trots att ensamrätten alltså ska gälla här.

Utan ny svensk lagstiftning på området kan de avsedda rättigheterna därmed inte göras gällande tillräckligt effektivt av enskilda inför domstolar och myndigheter. För att Sverige ska leva upp till sina åtaganden bör sådana sanktionsbestämmelser införas.

De avtal som EU har ingått med tredje land om skydd för vissa beteckningar måste förstås så att samtliga relevanta sanktioner ska kunna göras gällande. Varumärkeslagens civilrättsliga bestämmelser om vitesförbud, intrångsundersökning, skadestånd och åtgärder med intrångsgörande varor m.m. bör därför vara tillämpliga också vid intrång i en rätt till en beteckning som följer av avtalen.

Frågan är då var dessa bestämmelser lagtekniskt bör placeras. Ett sätt är att lägga dem i varumärkeslagen, antingen i 10 kap. 7 § eller i en ny paragraf enligt samma modell. Detta skulle dock onödigt tynga lagen, särskilt som listan över både EU-förordningar och internationella avtal troligtvis kommer att utvidgas i framtiden. Utredningen anser i stället att det är mer ändamålsenligt att samla samtliga bestämmelser om sanktioner vid intrång i dessa beteckningar i en egen ny lag. Det innebär alltså att också den nuvarande regleringen i 10 kap. 7 § varumärkeslagen bör föras över till den nya lagen.

Det ska tilläggas att inte alla internationella avtal av detta slag innehåller bestämmelser om sanktioner. Det finns en rad avtal om skydd för geografiska beteckningar och andra beteckningar på jordbruksprodukter och liknande som EU har ingått med tredje land utan några sanktionsbestämmelser. Det kan finnas olika skäl till att avtalen har utformats på detta sätt. I vissa fall kan förklaringen vara att avtalen huvudsakligen syftar till att underlätta och främja handel med vissa produkter med ursprung i EU och i tredje land (se t.ex. avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Australien om handel med vin, EUT L 28, 30.1.2009, s. 3) och att man därför inte haft för avsikt att reglera enskildas rätt vid intrång i sådana beteckningar. I andra fall kan det ha varit så att parterna inte har kunnat komma överens om en så långtgående skyldighet för att säkerställa skyddet för de beteckningar som omfattas av avtalen.

Det bör uppmärksammas att det har diskuterats om det civilrättsliga sanktionsdirektivet ändå skulle kräva att unionen och dess medlemsstater tillhandahåller sanktioner för dessa utländska beteckningar, alltså även när avtalen saknar sanktionsbestämmelser (jfr artikel 2 i sanktionsdirektivet enligt vilken direktivet är tillämpligt i fråga om alla intrång i immateriella rättigheter som skyddas enligt

gemenskapsrätten eller den aktuella medlemsstatens nationella rätt). Det är dock tveksamt om EU genom sanktionsdirektivet, som ju är en intern rättsakt, också har avsett att på detta sätt i förväg binda upp sig i fråga om vad som ska gälla i förhållande till de länder som EU sedan ska förhandla fram handelsavtal med. Frågan har ännu inte prövats rättsligt. Enligt utredningens uppfattning är det olämpligt om svensk rätt i detta avseende går längre än vad som uttryckligen krävs av avtalen. Den nya lagen bör alltså – tills saken avgjorts – inte omfatta de avtal som saknar en sanktionsreglering.

Förutsättningar för väckande av en intrångstalan

I 10 kap. 8 § första stycket 4 varumärkeslagen finns en dispositiv bestämmelse om skyldighet för användaren av en sådan särskild beteckning som skyddas enligt de angivna EU-förordningarna att underrätta innehavaren av beteckningen innan en intrångstalan väcks. Regeln infördes i samband med den nya varumärkeslagen. Som motiv anfördes bara att samma regler borde gälla för sådana beteckningar som för kollektiv-, garanti och kontrollmärken, eftersom sådana beteckningar enligt svensk rätt i vissa fall kan anses som inarbetade kollektivmärken (se prop. 2009/10:225 s. 285).

I det nya direktivet har det emellertid införts en särskild reglering när det gäller rätten att väcka talan för den som är berättigad att använda ett kollektiv-, garanti- eller kontrollmärke. Det krävs bl.a. samtycke från innehavaren av varumärket innan talan väcks (se avsnitt 12.3).

Frågan uppkommer då om samma krav på samtycke bör ställas på den som har rätt att använda en inom EU skyddad beteckning. De EU-förordningar som skyddar sådana särskilda beteckningar innehåller inga bestämmelser kring detta. Inte heller krävs detta enligt de handelsavtal som skyddar sådana beteckningar inom EU. Utredningen gör därmed bedömningen att det inte är sakligt motiverat med ett krav på samtycke vid väckande av en talan om intrång i en sådan särskild beteckning som skyddas inom EU.

Vid denna bedömning finns det inte heller tillräckliga skäl att behålla den nuvarande underrättelseskyldigheten för användare av sådana skyddade beteckningar som vill väcka en intrångstalan. En sådan bestämmelse måste under alla förhållanden vara dispositiv,

och genomgående brukar frågan regleras mellan innehavaren av beteckningen och den som har rätt att använda denna. Det kan noteras att vissa begränsningar följer av att det i flera av sanktionsbestämmelserna i varumärkeslagen anges att talan endast får väckas av innehavaren eller en licenstagare.

Behörig domstol

Enligt 10 kap. 6 § första stycket 1 varumärkeslagen är Patent- och marknadsdomstolen behörig att som första domstol handlägga samtliga mål och ärenden enligt lagen med undantag för arbetstvister. Domstolen är exklusivt forum för mål och ärenden som rör särskilda beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel enligt EU-förordningarna (10 kap. 7 §).

Utredningens förslag om en ny lag innebär att regleringen beträffande EU-förordningarna förs över till den lagen. Med hänsyn till det nära samband som föreligger bör inte bara mål och ärenden som avser EU-förordningarna, utan även mål och ärenden som gäller sanktioner vid intrång i en rätt som följer av sådana särskilda beteckningar som skyddas enligt handelsavtalen, handläggas av Patent- och marknadsdomstolen.

Följaktligen bör det införas en bestämmelse i den nya lagen om särskilda beteckningar om att Patent- och marknadsdomstolen är exklusivt forum när det gäller samtliga mål och ärenden enligt den lagen (med undantag för arbetstvister). Bestämmelsen bör vidare, på samma sätt som forumbestämmelsen i varumärkeslagen och i övriga immaterialrättsliga lagar, ange att domstolen är behörig att pröva en fråga om informationsföreläggande eller intrångsundersökning även om parterna har ingått ett skiljeavtal.

Som en konsekvens av utredningens förslag om behörig domstol bör den nya lagen läggas till i listan i 1 kap. 4 § 1 lagen om patent- och marknadsdomstolar (2016:188) över de immaterialrättsliga författningar som omfattas av Patent- och marknadsdomstolens verksamhetsområde.

15 Skydd för konstnärnsnamn och likartade namn

Bedömning: Det finns inte tillräckliga skäl att ändra de hinder som gäller mot registrering på grund av att ett företagsnamn eller ett varumärke innehåller eller består av något som är ägnat att uppfattas som någon annans allmänt kända konstnärnsnamn eller likartat namn.

Förslag: Motsvarande registreringshinder i mönsterskyddslagen anpassas till vad som gäller enligt varumärkeslagen och den föreslagna lagen om företagsnamn.

Namn som registreringshinder

Som utgångspunkt gäller att någon annans personnamn inte utgör något registreringshinder, vare sig vad gäller varumärken eller företagsnamn (firmor). I viss utsträckning kan ett namn dock utgöra registreringshinder. Enligt 2 kap. 10 § 2 varumärkeslagen får ett varumärke inte registreras om det innehåller eller består av något som är ägnat att uppfattas som någon annans egenartade efternamn, allmänt kända konstnärnsnamn eller likartat namn. Detta gäller emellertid bara om användningen av märket skulle medföra en nackdel för bäraren av namnet och om namnet uppenbarligen inte syftar på någon sedan länge avliden. I 10 § första stycket 9 firmalagen finns en likalydande bestämmelse.

Utredningen har fått i uppdrag att analysera bestämmelserna om hinder mot registrering av ett varumärke eller en firma som innehåller eller består av något som är ägnat att uppfattas som ett konstnärnsnamn

eller likartat namn. Frågan om hinder mot registrering på grund av ett egenartat efternamn omfattas däremot inte av uppdraget.

Frågeställningen har sin bakgrund i en framställning från Bolagsverket till regeringen (ärende Ju 2014/7252/L3). Bolagsverket menar att lagstiftningen har blivit svår att tolka och tillämpa genom den ändring som gjordes år 2010. Enligt verket är det oklart hur långt skyddet sträcker sig för allmänt kända konstnärsnamn och likartade namn. Bland annat skulle det vara oklart om ett konstnärsnamn kan utgöras av det egna personnamnet eller om det måste vara något annat namn än det som konstnären faktiskt bär. Vidare ifrågasätter Bolagsverket om inte kända musikgruppers namn bör kunna utgöra registreringshinder.

Utredningen noterar att regeringen i en proposition den 16 juni 2016 har föreslagit en ny lag om personnamn som bl.a. innehåller ändringar när det gäller skyddet för efternamn (prop. 2015/16:180). I propositionen föreslås också ändringar i varumärkeslagen och firmalagen. Ändringarna innebär bl.a. att det inte är möjligt att registrera ett varumärke eller ett företagsnamn som innehåller eller består av något som är ägnat att uppfattas som någon annans efternamn som har särskilt skydd eller någon annans allmänt kända konstnärsnamn eller ett likartat namn, om användningen skulle medföra en nackdel för bäraren av namnet och om namnet uppenbarligen inte syftar på någon sedan länge avliden. Det föreslås alltså bl.a. att begreppet egenartat efternamn tas bort. Dessa ändringar påverkar inte utredningens bedömningar i nu aktuella frågor.

2010 års lagändring

År 2010 gjordes vissa ändringar i de aktuella bestämmelserna om registreringshinder på grund av konstnärsnamn eller likartade namn (prop. 2009/10:225 s. 195 f.). I korthet innebär lagändringen att "konstnärsnamn" ändrades till "allmänt kända konstnärsnamn" och att det lades till ett krav på att användningen av märket eller firman skulle medföra nackdel för bäraren av namnet.

Lagändringen utgjorde ett led i genomförandet av 2008 års varumärkesdirektiv och en anpassning till det bakomliggande skyddet för namn i namnlagen (1982:670) respektive lagen (1978:800) om namn och bild i reklam. Enligt artikel 5.4 b i det nya varumärkesdirektivet

(artikel 4.4 c i 2008 års direktiv) får en medlemsstat besluta att ett varumärke inte ska registreras eller, om det är registrerat, ska kunna ogiltigförklaras om användningen av varumärket får förbjudas med stöd av en annan äldre rättighet än ett varumärke. Detta gäller särskilt om rättigheten avser rätten till ett namn. Enligt den bedömning som gjordes i lagstiftningsärendet kan rätten till ett namn utgöra ett hinder mot registrering av ett varumärke bara om det finns stöd i annan lagstiftning än den varumärkesrättsliga att hindra en obehörig användning av varumärket (prop. 2009/10:225 s. 194 f.). Det saknas materiellt skydd för namn i varumärkeslagen och fimalagen. Men det konstaterades att det finns stöd i 20 § namnlagen för att förbjuda användningen av ett varumärke som innehåller ett egenartat efternamn. Rätten att förbjuda användning av ett konstnärnamn eller likartat namn finns i 1 § lagen om namn och bild i reklam. Enligt den bestämmelsen får en näringsidkare vid marknadsföring av en vara, tjänst eller annan nyttinghet inte använda en framställning i vilken någon annans namn eller bild utnyttjas utan dennes samtycke.

Bör skyddet för konstnärnamn och likartade namn stärkas?

I förarbetena till 1963 års namnlag framhålls att ett konstnärnamn mer än andra sådana namn brukar bli känt och ha stor ekonomisk betydelse (SOU 1960:5 s. 168).

Registreringshinder föreligger inte bara för ett allmänt känt konstnärnamn utan också för ett likartat namn. Med ”likartat namn” avses t.ex. sådana pseudonymer, signaturer och artistnamn som författare, journalister, idrottsmän och andra framträder under (SOU 1958:10 s. 285, SOU 1960:5 s. 168 och 176, prop. 1960:167 s. 113, prop. 1963:37 s. 88, prop. 1974:4 s. 213 och prop. 1978/79:2 s. 55; jfr också SOU 2013:35 s. 113 och prop. 2015/16:180 s. 108). Därutöver omfattas titlar och yrkesbeteckningar som tveklöst identifierar den avsedda personen, t.ex. ”statsministern” eller ”överbefälhavaren”, liksom andra titlar i förening med efternamn när de tillsammans innebär en fullgod identifiering (prop. 1978/79:2 s. 55).

Vad som egentligen avses med ”konstnärnamn” behandlas däremot inte närmare i förarbetena. I rättspraxis har man tolkat ”konstnärnamn” så att begreppet omfattar artistnamn under vilket en konstnär arbetar och blir känd (Patentbesvärsträttsens domar den

12 september 2003 i mål nr 02-228, Amnelius, den 30 december 2005 i mål nr 05-152, Gossart och den 4 december 2013 i mål nr 13-086, Estrid Ericson). Enligt vad som framgår av avgörandena var praxis densamma före lagändringen år 2010.

Som utredningen tolkar praxis kan ”artistnamn”, som alltså enligt motiven är ett namn som är likartat med ett konstnärsnamn, omfatta namn på personer verksamma inom t.ex. underhållningsbranschen och bild- och formområdet, liksom författare, skribenter, journalister, idrottsmän m.fl. Det finns exempel på att användningen av ett förnamn har bedömts vara registreringshinder (Patentbesvärsträtts dom den 9 maj 1996 i mål nr 93-243, och namnet Elvis). Men i stort saknas det klagande praxis. Det går därför inte att bestämt säga i vilken utsträckning det egna namnet enligt praxis kan utgöra ett skyddat namn annat än att det måste uppfattas som ett artistnamn.

Enligt Bolagsverket bör regleringen skärpas och det egna personnamnet kunna utgöra ett skyddat konstnärsnamn. Det bör därför övervägas om allmänt kända personers namn uttryckligen bör utgöra registreringshinder. Ett sådant skydd skulle i så fall kunna omfatta både för- och efternamn, var för sig eller i kombination beroende på vilket namn personen gjort sig känd under.

Det finns en del skäl som talar för en sådan utvidgning av registreringshindret. En känd persons namn kan – liksom ett konstnärsnamn – ha stor ekonomisk betydelse som kännetecken för bäraren. Den som utan samtycke använder ett sådant namn som varumärke eller företagsnamn kan sägas snylta på det ekonomiska värdet och den goodwill som den kända personen har upparbetat. Man kan naturligtvis också undra varför den som gjort sig känd under sitt eget namn ska ha ett sämre skydd än den som använder ett påhittat namn. Utredningen konstaterar också att en sådan utvidgning av registreringshindret skulle vara förenlig med varumärkesdirektiven.

Enligt utredningens uppfattning finns det emellertid starka skäl mot att utvidga skyddet på detta sätt. Det är uppenbart svårt att på ett godtagbart sätt avgränsa tillämpningsområdet för ett sådant registreringshinder. Att låta hindret omfatta endast konstnärer i snäv bemärkelse går knappast att motivera, utan i så fall borde hindret kanske omfatta även namn på andra kända personer, t.ex. politiker, företagsledare och tv-personligheter. Men ett registreringshinder som omfattar alla kända personers namn skulle få ett orimligt brett

tillämpningsområde. Det skulle omfatta en stor mängd personer – inte bara i Sverige utan också i andra länder. En sådan utvidgning skulle därför i sin tur behöva begränsas till de situationer där det i det enskilda fallet finns risk för förväxling eller snyltning, en bedömning som skulle vara osäker och svår att göra inom ramen för den aktuella handlägningsformen.

Intresset av skydd för allmänt kända personers namn bör vägas mot intresset för näringsidkare att utan onödiga hinder kunna registrera företagsnamn och varumärken. Enligt utredningens uppfattning framstår, vid denna intresseavvägning, dagens ordning som väl avvägd.

Bolagsverkets framställning aktualiserar också frågan om ett känt gruppnamn bör utgöra registreringshinder. Av rättspraxis framgår att ett namn som representerar en grupp av personer, t.ex. en musikgrupp, inte kan utgöra ett konstnärsnamn och därmed inte heller utgöra ett registreringshinder (Patentbesvärsträttsens dom den 6 februari 2014 i mål nr 13-111, Bröderna hårdrock). Praxis ska förstås mot bakgrund av att det bakomliggande skyddet i lagen om namn och bild i reklam endast omfattar utpekande av en viss person.

Även här gör utredningen bedömningen att den nuvarande regleringen är väl avvägd. På samma sätt som när det gäller kända personers namn är det svårt att avgränsa en utvidgning av registreringshindret. Att skydda endast de grupper som är verksamma inom vissa områden framstår inte som godtagbart. Registreringshindret skulle ofrånkomligen få ett brett tillämpningsområde och potentiellt omfatta ett stort antal kända grupper inom skilda områden – t.ex. musikartister, skribenter och idrottsmän. Det skulle vidare vara svårt för registreringsmyndigheterna att på eget initiativ beakta sådana hinder, eftersom namn av detta slag ju inte kan sökas i offentliga register. För allmänheten skulle det leda till osäkerhet om det finns hinder mot att välja t.ex. ett visst företagsnamn. Med hänsyn till EU-reglerna skulle en utvidgning av registreringshindret till att omfatta allmänt kända grupper knappast heller kunna göras utan att det också genomfördes en ändring av det bakomliggande materiella skyddet i lagen om namn och bild i reklam, vilket inte ingår i utredningens uppdrag.

Sammanslutningar av personer, t.ex. musikgrupper, driver ofta näringsverksamhet. Enligt utredningens mening ligger det närmare till hands att de grupper som vill ha skydd för sitt kännetecken

registrerar det som ett företagsnamn eller kanske ett varumärke. Det är också vanligt i dag att så sker.

Bolagsverket pekar slutligen på att lagen om namn och bild i reklam inte omfattar avlidna personers namn medan registreringshindren enligt varumärkeslagen och firmalagen omfattar konstnärsnamn som inte uppenbart syftar på någon sedan länge avliden person. Tillämpningsområdena överensstämmer alltså inte fullt ut. Som konstaterades vid genomförandet av 2008 års varumärkesdirektiv är det dock inte nödvändigt med en fullständig överensstämmelse mellan lagarna; tillämpningsområdena överensstämmer i tillräcklig grad för att varumärkesdirektivets krav ska vara uppfyllda (jfr prop. 2009/10:225 s. 197).

Sammanfattningsvis anser utredningen att det inte finns tillräckliga skäl att ändra den nuvarande regleringen.

Det ska tilläggas att de berörda namnen under alla förhållanden har ett förhållandevis starkt skydd. Lagen om namn och bild i reklam ger skydd mot otillbörlig användning av namn i marknadsföring. Lagen omfattar även namn på utländska personer (Patentbesvärsträtts dom den 17 december 2013 i mål nr 12-130 och 12-133, Jeltzin). När ett varumärke eller ett företagsnamn som innehåller någon annans namn används i marknadsföring, är det fråga om sådan användning som är relevant. Även den situationen att ett namn har tagits in i eller återges i ett varumärke som anbringats på varor som en näringsidkare säljer måste anses utgöra sådan marknadsföring som omfattas av lagen (se prop. 2009/10:225 s. 197). I marknadsföringslagen (2008:486) finns dessutom bestämmelser om förbud mot vilseledande marknadsföring. Vidare har många efternamn ett särskilt skydd enligt namnlagen, vilket innebär att de kan utgöra hinder mot registrering av ett företagsnamn eller ett varumärke. Som sagt finns också möjligheten för den som driver näringsverksamhet att skydda sitt namn genom att registrera ett företagsnamn eller ett varumärke, med det krav på verkligt bruk som då följer.

Avslutningsvis ska sägas att det torde vara möjligt att i vissa fall avslå en begäran om registrering som innehåller ett namn på en känd person på den grunden att registreringen kan anses ägnad att vilseleda allmänheten (2 kap. 7 § första stycket 2 varumärkeslagen och 10 § första stycket 4 firmalagen).

Skyddet för namn och titlar i mönsterskyddslagen

I detta avsnitt ska också tas upp ett par närliggande frågor, nämligen de liknande registreringshindren i fråga om mönster.

Enligt 4 § 4 b mönsterskyddslagen (1970:485) får ett mönster inte registreras om det utan tillstånd innehåller någon annans porträtt eller något som kan uppfattas som någon annans släktnamn, konstnärnamn eller likartat namn, om inte porträttet eller namnet uppenbart syftar på någon sedan länge avliden person.

Motsvarande bestämmer i varumärkeslagen och firmalagen har ändrats (2 kap. 10 § 2 varumärkeslagen och 10 § första stycket 9 firmalagen). Registreringshindret i 4 § 4 b mönsterskyddslagen bör utformas på samma sätt som hindret i dessa lagar (jfr även SOU 2001:68 s. 124 f.). Det innebär att begreppet släktnamn bör tas bort. Vidare bör det vara en förutsättning för registreringshindret att användningen av mönstret medför nackdel för bäraren av namnet. Det bör också klargöras att endast konstnärnamn som är allmänt kända omfattas av bestämmelsen.

I sammanhanget bör också en annan ändring göras som har uppmärksammats av utredningen.

Enligt 4 § 4 c mönsterskyddslagen föreligger det hinder mot mönsterrätt om mönstret utan tillstånd innehåller något som kan uppfattas som titel på någon annans i Sverige skyddade litterära eller konstnärliga verk i fall då titeln är egenartad.

Registreringshindret följer av det s.k. titelskyddet i 50 § lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk. Ett litterärt eller konstnärligt verk får enligt 50 § inte göras tillgängligt för allmänheten under sådan titel, pseudonym eller signatur att verket eller dess upphovsman lätt kan förväxlas med förut offentliggjort verk eller dess upphovsman.

Mönsterutredningen föreslog att titelskyddet inte längre skulle utgöra registreringshinder och grund för hävning av ett mönster (SOU 2001:68 s. 124 f.). I varumärkeslagens och firmalagens motsvarande bestämmelser gjordes en sådan ändring år 2010 (jfr prop. 2009/10:225 s. 193 f. och 359). Enligt utredningens mening bör också mönsterskyddslagen nu anpassas till vad som gäller för varumärken och firmor i detta avseende. Att ett mönster innehåller något som kan uppfattas som en egenartad titel på någon annans upphovs-

rättsligt skyddad verk bör alltså inte längre i sig utgöra hinder mot registrering av mönstret.

Det bör framhållas att en titel däremot kan ha skydd som upphovsrättsligt verk och därmed utgöra registreringshinder (jfr prop. 2009/10:225 s. 199).

16 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: Reformen ska träda i kraft den 1 januari 2019. Som utgångspunkt ska de nya bestämmelserna tillämpas också på äldre rättigheter. Vissa övergångsbestämmelser ska dock införas. Bland annat ska äldre bestämmelser gälla i fråga om åtgärder som har vidtagits och rättigheter som har förvärvats före ikraftträdandet.

Ikraftträdande

Direktivet trädde i kraft den 12 januari 2016. Det ska vara genomfört i nationell rätt den 14 januari 2019. Förslagen till lagändringar med anledning av direktivet bör alltså träda i kraft senast vid den tidpunkten.

Utredningen anser att den 1 januari 2019 är en lämplig dag för ikraftträdande av ändringarna i varumärkeslagen. Detsamma bör gälla för övriga delar i reformen.

Med den nya lagen om företagsnamn ska firmalagen upphävas.

Även ändringarna i varumärkesförordningen och utsökningsförordningen bör träda i kraft den 1 januari 2019.

Ändringarna i varumärkeslagen

Det är en allmän princip inom immaterialrätten att ny lagstiftning blir tillämplig också på rättigheter som har uppkommit dessförinnan (se t.ex. prop. 2008/09:67 s. 235, prop. 2012/13:141 s. 70 och prop. 2015/16:123 s. 24). På detta sätt undviker man att två skyddssystem parallellt blir gällande för lång tid framöver. Denna princip bör utgöra utgångspunkten också för lagförslagen i betänkandet.

När det gäller ändringarna i varumärkeslagen innebär det att de nya bestämmelserna bör tillämpas på alla de varukännetecken (registrerade varumärken och inarbetade varukännetecken) som har erhållit skydd enligt äldre bestämmelser, såvida inte någon undantagsregel bedöms motiverad för en viss situation. Det bör införas en övergångsregel som klargör detta. En konsekvens blir t.ex. att skyddstiden för ett redan registrerat varumärke räknas från ingivningsdagen och inte, som enligt tidigare bestämmelser, från registreringsdagen.

Beträffande sådana ansökningar om registrering, där beslut om registrering ännu inte meddelats när lagändringarna träder i kraft, finns olika tänkbara sätt att reglera frågan om tillämplig lagstiftning. Ett sätt är att låta ansökningar som har nått ett visst skede i handläggningen omfattas av de gamla bestämmelserna, medan sådana ansökningar som inte har nått så långt omfattas av de nya. Ett alternativ är att låta de nya bestämmelserna bli tillämpliga direkt, alltså också på de ansökningar som inte är avgjorda vid ikraftträdandet – detta för att undvika att dubbla regelverk existerar sida vid sida. När den nya varumärkeslagen infördes valde man detta senare alternativ (se prop. 2009/10:225 s. 389). Utredningen anser att det saknas skäl att inte nu göra på samma sätt. Det medför att de sakliga förändringar som införs, t.ex. avskaffandet av kravet på grafisk återgivning, slår igenom på en gång. Förutom undvikande av dubbla regelverk ökar det tydligheten och förutsebarheten, vilket är till fördel för användarna. Även de förändringar som påverkar handläggningen hos Patent- och registreringsverket – t.ex. samförståndslösningen – kan därmed aktualiseras så tidigt som möjligt.

Utredningens förslag är alltså att redan inarbetade varukännetecken och registrerade varumärken liksom ansökningar om varumärkesregistrering som inte är avgjorda vid ikraftträdandet ska handläggas enligt de nya bestämmelserna om inte något annat föreskrivs.

Vissa undantag bör göras. Ett första gäller utredningens förslag om en uttrycklig bestämmelse om ingivningsdag (se avsnitt 7.1). Ingivningsdagen är avgörande för möjligheten att göra gällande företräde vid kolliderande rättigheter. Den har även betydelse för den som vill registrera ett varumärke i ett annat land och göra gällande prioritet. Med utredningens förslag kommer ingivningsdagen också att vara avgörande för registrerings giltighetstid. I förhållande till den handläggningspraxis som har utvecklats vid Patent- och registreringsverket innebär utredningens förslag en viss skärpning av de krav

som ställs för att en ansökan ska anses ingiven i lagens mening. För att den innehavare som redan har fått en ingivningsdag fastställd inte ska lida någon rättsförlust bör ett redan registrerat varumärke undantas från tillämpningen av den nya bestämmelsen om ingivningsdag. I ett sådant fall bör innehavaren behålla den redan bestämda ingivningsdagen. Också redan inkomna varumärkesansökningar bör undantas, oavsett om Patent- och registreringsverkets handläggning har påbörjats eller inte vid lagens ikraftträdande. Endast de ansökningar som kommer in till myndigheten efter ikraftträdandet bör omfattas av den nya bestämmelsen om ingivningsdag.

Ett andra undantag som bör göras gäller frågan om hävning. Den som har fått en registrering beviljad bör i princip inte behöva riskera att registreringen hävs bara för att förutsättningarna för registrering ändras med en ny lagstiftning. I betänkandet föreslår utredningen att möjligheten att förvärva ensamrätt till ett garanti- eller kontrollmärke begränsas (se avsnitt 11). Den som själv i näringsverksamhet tillhandahåller den typen av varor eller tjänster som märket avser ska inte längre ska kunna ansöka om ett sådant varumärke. Ett garanti- eller kontrollmärke som har registrerats före ikraftträdandet bör inte kunna hävas på grund av denna nya begränsning.

Det kan diskuteras om ett registrerat märke av detta slag bör kunna förnyas, trots att det alltså inte följer den nya bestämmelsen om registreringshinder när innehavaren själv tillhandahåller varorna eller tjänsterna. Vid förnyelse av en registrering görs dock ingen ny prövning av varumärket. Det räcker att förnyelseavgiften betalas för att registreringen automatiskt ska förlängas med ytterligare en tioårsperiod. Det skulle därför krävas att det införs en särskild reglering avseende prövning av förnyelse av garanti- eller kontrollmärken. Det rör det sig om en relativt ovanlig varumärkestyp med få gällande registreringar. Dessutom gör samma principiella skäl sig gällande här som vid hävning – den som har fått en registrering beviljad bör inte behöva riskera att den inte går att förnya bara för att förutsättningarna för registrering ändras med en ny lagstiftning. Enligt utredningens bedömning är det därför inte motiverat med en särreglering i detta fall.

När det gäller övriga ändringar i varumärkeslagen som utredningen föreslår ska det noteras att dessa endast innebär att registreringshindren – och därmed hävningsgrunderna – utvidgas i två ganska speciella avseenden (registreringshindren som rör växtsortbenäm-

ningar och sådana särskilda beteckningar som skyddas enligt unionsrätten är inte nya). Enligt de nya reglerna kommer ett varumärke inte att få registreras om sökanden var i ond tro vid tidpunkten för ansöknings. Vidare kommer ett kollektiv-, garanti- eller kontrollmärke inte att få registreras om villkoren för märkets användning strider mot goda seder eller allmän ordning eller, i fråga om kollektivmärken, inte möjliggör medlemskap i sammanslutningen för den som tillhandahåller varor eller tjänster som har sitt ursprung i det geografiska område som märket avser. Med hänsyn till registreringshinderns natur anser utredningen att dessa nya bestämmelser bör omfatta också varumärken som har registrerats före ikraftträdandet. Några särskilda övergångsbestämmelser som rör frågan om hävning – utöver den som rör förvärv av ensamrätt till garanti- och kontrollmärken – bör således inte införas.

Ett sista undantag som bör göras är att de nya bestämmelserna inte ska tillämpas på åtgärder som har vidtagits eller rättigheter som har förvärvats före ikraftträdandet. Ett sådant undantag får anses vara vedertaget inom immaterialrätten (jfr t.ex. prop. 2009/10:225 s. 390 och prop. 2015/16:123 s. 23). I den mån den nya lagstiftningen ger en starkare ensamrätt bör denna inte kunna användas gentemot en åtgärd som har vidtagits före ikraftträdandet. Bestämmelsen skyddar också tredje mans intressen avseende rättigheter som har uppkommit innan den nya lagstiftningen har trätt i kraft, t.ex. genom ett licensavtal. Redan ingångna avtal bör alltså inte påverkas.

Lagen om företagsnamn

I enlighet med den allmänna principen bör den nya lagen om företagsnamn vara tillämplig även på näringskännetecken som har inarbetats och firmor som har registrerats före ikraftträdandet. Detta kommer exempelvis att innebära att den nya bestämmelsen om granskning vid ändrad verksamhet också gäller för redan registrerade firmor, även när en anmälan om ändring har getts in före lagens ikraftträdande.

När det gäller ansökningar om firmaregistrering där beslut ännu inte meddelats när den nya lagen träder i kraft bör samma regler gälla som för varumärkesansökningar. Det innebär att firmaregistreringar som har sökts men inte avgjorts vid lagens ikraftträdande ska handläggas enligt den nya lagen.

På samma sätt som i varumärkeslagen bör undantag från den nya lagens tillämplighet göras i fråga om åtgärder som har vidtagits eller rättigheter som har förvärvats före ikraftträdandet.

Genom den nya lagen om företagsnamn upphävs firmalagen och därmed alla övergångsbestämmelser till den lagen. Några övergångsbestämmelser bör gälla även i fortsättningen.

När Patent- och marknadsdomstolen respektive Patent- och marknadsöverdomstolen inrättades den 1 september 2016 infördes en övergångsbestämmelse som innebär att firmarättsliga mål och ärenden som har inletts i allmän domstol, med undantag för Stockholms tingsrätt och Svea hovrätt, före ikraftträdandet av de ändringar i firmalagen som gjordes med anledning av den nya domstolsordningen, ska handläggas enligt äldre bestämmelser om behörig domstol och överklagande (se punkt 2 och 3 i övergångsbestämmelserna till SFS 2016:197 och prop. 2015/15:57 s. 276 f.). Motivet var att de nya domstolarna inte skulle belastas med alltför många mål och ärenden redan vid ikraftträdandet. Enligt utredningens förslag ska den nya lagen om företagsnamn träda i kraft den 1 januari 2019. Även om det kommer ha gått en tid från ikraftträdandet av den nya domstolsordningen till dess att lagen träder i kraft, skulle det kunna finnas en del mål och ärenden som inte är slutligt avgjorda. Denna övergångsordning bör därför gälla också i fortsättningen.

Ett äldre varumärke som är registrerat enligt varumärkeslagen eller en internationell varumärkesregistrering som gäller i Sverige utgör ett relativt hinder för registrering av en firma. Detta ändras inte i den nya lagen om företagsnamn. Enligt en övergångsbestämmelse till firmalagen, som infördes i samband med att varumärkeslagen trädde i kraft, ska ett registreringshinder också föreligga om det tidigare registrerade nationella eller internationella varumärket har registrerats i enlighet med äldre föreskrifter, dvs. enligt 1960 års varumärkeslag eller dess föregångare (se punkt 4 i övergångsbestämmelserna till SFS 2010:1889 och prop. 2009/10:225 s. 386 f.). Även detta bör gälla i fortsättningen och lämpligen regleras i en övergångsbestämmelse till lagen om företagsnamn.

Ett äldre varumärke som är registrerat enligt EU:s varumärkesförordning utgör också ett relativt registreringshinder enligt firmalagen. Denna bestämmelse förs över i sak oförändrad till den nya lagen. Varumärkesförordningen utgör en kodifiering av rådets förordning (EG) nr 40/94 av den 20 december 1993 om gemenskaps-

varumärken. Också EU-varumärken som har registrerats enligt den äldre förordningen torde utgöra hinder för registrering av en firma. Någon övergångsbestämmelse som reglerar detta finns varken i firmalagen eller i varumärkeslagen. Utredningen gör därmed bedömningen att det inte heller i den nya lagen om företagsnamn bör tas in en sådan övergångsbestämmelse.

Vid genomförandet av det civilrättsliga sanktionsdirektivet infördes en övergångsbestämmelse i firmalagen som innebär att bestämmelserna om informationsföreläggande och spridning av information om dom i mål om firmaintrång inte ska tillämpas när intrånget, eller försöket eller förberedelsen till intrånget, har begåtts före ikraftträdandet av den lagstiftningen, dvs. 1 april 2009 (se punkt 2 i övergångsbestämmelserna till SFS 2009:113 och prop. 2008/09:67 s. 253 f.). Enligt utredningens förslag ska den nya lagen träda i kraft den 1 januari 2019. Om en övergångsbestämmelse av detta slag ges för den nya lagen, kommer den att träffa intrång som har skett för mer än tio år sedan. Intresset av en intrångstalan eller av ett informationsföreläggande får för dessa fall anses ha minskat betydligt, särskilt med tanke på reglerna om preskription. Enligt utredningens bedömning saknas det skäl för en sådan övergångsbestämmelse i den nya lagen.

För att förtydliga att Sveriges riksbank och Svenska Skeppshypotekskassan samt annan inrättning eller sammanslutning, t.ex. en myndighet som Bolagsverket, som har fått ensamrätt till sin firma (sitt företagsnamn) med stöd av firmalagen (27 §) även fortsättningsvis har ensamrätt till firman (företagsnamnet) bör det införas en särskild övergångsbestämmelse om detta.

När det gäller det nya registreringshindret för ond tro hänvisas till den bedömning av behovet av en övergångsregel som görs avseende motsvarande hinder för registrering av varumärken.

Den nya lagen om företagsnamn innebär följdändringar i andra lagar som hänvisar till firma och till firmalagen. Det handlar inte om några ändringar i sak utan om ändringar som blir en följd av den nya författningens namn och paragrafnumrering samt den nya terminologin. Några särskilda övergångsbestämmelser behövs inte till dessa lagändringar.

Lagen om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter m.m.

Utgångspunkten bör på vanligt sätt vara att den nya lagen om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter m.m. ska tillämpas även på de beteckningar som har erhållit skydd före ikraftträdandet genom de aktuella EU-förordningarna eller internationella handelsavtalen.

I den del den nya lagen rör sanktioner vid intrång i rätten till en beteckning enligt EU-förordningarna är det inte fråga om någon materiell förändring. Motsvarande reglering finns i dag i varumärkeslagen och förs över i sak oförändrad till den nya lagen. I fråga om sådana beteckningar bör den nya lagen tillämpas även vid intrång som har begåtts före ikraftträdandet.

Enligt en övergångsbestämmelse till varumärkeslagen ska bestämmelserna om spridning av information om dom i mål om varumärkesintrång och informationsföreläggande inte tillämpas när intrånget, eller försöket eller förberedelsen till intrånget, har begåtts före den 1 april 2009 (se punkt 4 i övergångsbestämmelserna till SFS 2010:1877 och prop. 2009/10:225 s. 390). Liksom när det gäller lagen om företagsnamn saknas det enligt utredningens bedömning skäl för en sådan övergångsordning i den nya lagen.

Den sakliga förändringen med den nya lagen är att sanktionsbestämmelser införs vid intrång i rätten till en beteckning enligt vissa internationella handelsavtal. Det bör – i linje med allmänna principer – inte finnas någon rätt till ersättning i fråga om intrång som har skett före ikraftträdandet (jfr exempelvis prop. 2008/09:67 s. 254). I klagörande syfte bör detta komma till uttryck i en övergångsbestämmelse.

Nya bestämmelser om säkerhets- och skyddsåtgärder brukar som princip bli tillämpliga direkt, dvs. även med avseende på intrång som har skett eller påbörjats före ikraftträdandet, såvida inte en särskild övergångsbestämmelse införs. Detsamma gäller för nya bestämmelser om vitesförbud (jfr prop. 2008/09:67 s. 254).

Bestämmelserna om s.k. korrigeringsåtgärder (t.ex. förstörande av varorna), informationsföreläggande och intrångsundersökning bör enligt utredningens bedömning tillämpas vid intrång eller försök eller förberedelser till intrång som har begåtts före ikraftträdandet. Inte heller är det motiverat med någon övergångsbestämmelse när det gäller vitesförbud, utan detta bör på vanligt sätt vara möjligt att få även för åtgärder som har påbörjats före ikraftträdandet.

Bestämmelsen om spridning av information om dom i intrångsmål ger innehavaren rätt att begära att den som har gjort eller medverkat till intrånget också ska stå kostnaden för detta. Kostnadsansvaret ligger nära en form av ersättning till rättighetsinnehavaren. Enligt utredningens bedömning bör den, i likhet med rätten till skadestånd och annan ersättning, inte tillämpas om intrånget har skett före ikraftträdandet (jfr prop. 2008/09:67 s. 254).

Den nya lagen reglerar endast sanktioner vid intrång i rätten till en beteckning enligt något av de aktuella handelsavtalen. Oavsett den nya lagen har innehavaren av en sådan beteckning redan en ensamrätt som gäller här i landet på grund av avtalet. Vidare kan rätten till en sådan beteckning inte bli föremål för licens. Någon övergångsbestämmelse avseende tredje mans rättigheter som uppkommit innan den nya lagen har trätt i kraft bedöms därför inte nödvändig.

Ändringarna i mönsterskyddslagen

Också när det gäller ändringarna i mönsterskyddslagen bör det införas en övergångsbestämmelse som ger uttryck för principen om nya lagars tillämplighet. Redan registrerade mönster bör omfattas av de nya bestämmelserna.

När det gäller ansökningar om registrering av mönsterskydd som har lämnats in före ikraftträdandet bör samma regler gälla som för ansökningar om varumärkes- och firmaregistering. Det innebär att de nya bestämmelserna ska tillämpas även på mönsterregistreringar som har sökts men inte slutligen avgjorts vid ikraftträdandet. De nya bestämmelserna kan således åberopas i ett invändningsförfarande efter ikraftträdandet avseende ett mönster där registrering har sökts före ikraftträdandet.

De föreslagna ändringarna innebär att några av de relativa registreringshindren ändras eller tas bort. Det blir alltså i vissa avseenden lättare att få ett mönsterskydd. Det saknas därför skäl att införa någon särskild övergångsbestämmelse som rör frågan om hävning.

17 Konsekvenser

Bedömning: Förslagen till ändringar i varumärkeslagen innebär att varumärkesrätten moderniseras och förenklas i flera avseenden. Detta gynnar domstolar, myndigheter och näringsliv. Ändringarna innebär också att varumärkesrätten blir mer enhetlig inom EU. En sådan harmonisering underlättar för de företag som är verksamma inom EU:s inre marknad.

En moderniserad och förenklad lag om företagsnamn bedöms leda till att det blir lättare för enskilda näringsidkare att tillgodogöra sig reglerna.

Lagen om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter m.m. bedöms inte nämnvärt påverka enskilda näringsidkare.

Förslagen bedöms inte medföra några ökade kostnader för det allmänna.

17.1 Inledning

Utredningen ska redovisa konsekvenserna av sina förslag. De närmare bestämmelserna om detta finns i 14–15 a §§ kommittéförordningen (1998:1474). Ifråga om utredningens förslag på nya eller ändrade regler ska konsekvensutredningen vidare innehålla de uppgifter som framgår av 6–7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Av kommittédirektiven framgår särskilt att utredningen ska bedöma de ekonomiska konsekvenserna av förslagen för näringslivet och det allmänna. Om förslagen medför ökade kostnader för det allmänna, ska förslag till finansiering redovisas. Utredningen ska också belysa förslagens konsekvenser för konsumenter. Vidare ska utredningen bedöma förslagens förhållande till EU-rätten i övrigt.

Utredningens förslag berör innehavare av varumärken, företagsnamn och geografiska ursprungsbeteckningar. Vidare berörs registreringsmyndigheterna, främst Patent- och registreringsverket och Bolagsverket, samt Sveriges Domstolar och Tullverket.

17.2 Konsekvenser av ändringar i varumärkeslagen

Konsekvenser för företagen och andra enskilda

Varumärken spelar en avgörande roll för företagens möjligheter att nå framgång. Många varumärken motsvarar betydande ekonomiska värden grundat på stora investeringar. Ett varumärke är inte sällan ett företags mest värdefulla tillgång. Mot denna bakgrund kommer ändringarna i varumärkeslagen att få stor praktisk betydelse. I dag finns cirka 130 000 nationella varumärken registrerade i Patent- och registreringsverkets register. Dessutom finns det cirka 40 000 internationella registreringar. Förslagen kommer att påverka samtliga dessa innehavare, eftersom förändringarna även omfattar befintliga varumärken.

Förslagen innebär i huvudsak att varumärkeslagen anpassas till varumärkesdirektivet. Indirekt sker därmed även en anpassning till EU:s varumärkesförordning, eftersom direktivet följer förordningen. Att varumärkesrätten nu blir mer enhetlig underlättar för de många företag som bedriver verksamhet på den inre marknaden. Härigenom skapas förutsättningar för stärkt export, tillväxt och konkurrenskraft. Reformen gynnar såväl större som mindre företag.

Direktivet innebär i flera avseenden att varumärkesrätten moderniseras och förenklas, vilket bedöms underlätta handeln både inom landet och inom EU. Det gäller t.ex. regleringen av vad som kan utgöra ett varumärke och harmoniseringen av registreringsförfarandet. Enligt direktivet måste alla EU-länder nu erbjuda förfaranden för invändning respektive administrativ hävning. Sådana förfaranden finns redan i Sverige, men för de företag som bedriver verksamhet i andra EU-länder är det positivt att användarna erbjuds ett alternativ till hävningsförfarandet i domstol. Dessa alternativ kan anses vara särskilt attraktiva för mindre företag som inte har vana vid eller resurser att tvista vid domstol – särskilt inte i utlandet.

Utredningens förslag innebär att den centrala materiella varumärkesrätten ska vara utformad i nära anslutning till direktivet. Det gäller t.ex. vad som kan utgöra ett varumärke och vad som krävs för att kunna få och vidmakthålla en varumärkesrättighet. En sådan utformning av lagstiftningen, där kopplingen till varumärkesdirektivet är tydlig, är ägnad att underlätta tillämpning och tolkning av lagen i enlighet med direktivet. Att den svenska varumärkeslagen ansluter till varumärkesförordningen är också regelförenklande, särskilt för företagare som använder både det svenska nationella registreringsförfarandet och registreringsförfarandet för EU-varumärken.

Flera av de föreslagna ändringarna – t.ex. när det gäller vad som omfattas av ensamrätten till ett varumärke – syftar huvudsakligen till att kodifiera EU-domstolens praxis. Det gäller t.ex. klagörandet av i vilka fall användningen av ett företagsnamn kan utgöra intrång i ensamrätten till ett varukännetecken. Att EU-domstolens praxis nu bättre återspeglas i lagstiftningen underlättar för enskilda som får ett tydligare regelverk att förhålla sig till. Detsamma gäller de ändringar som på annat sätt främst syftar till att klargöra vad som redan är gällande rätt, t.ex. när det gäller hinder mot att registrera ett varumärke som innehåller en geografisk ursprungsbenämning eller en växtsortbenämning.

Förslaget om att det ska bli lättare för varumärkesinnehavare att ingripa mot varor som passerar i transit innebär ett starkare skydd och bättre förutsättningar för innehavare att bevaka sina intressen.

Även förslagen som rör handläggningen av varumärkesärenden vid Patent- och registreringsverket bedöms få positiva effekter för användarna. Det gäller särskilt kravet på att Patent- och registreringsverket ska skicka ett meddelande om att en registrering håller på att löpa ut. Att det införs tydligare regler om vilken dag som är ingivningsdag kan också nämnas.

Utredningen föreslår vidare att det klargörs vilken verkan en hävning av en varumärkesregistrering har. Utredningen redogör i avsnitt 8.3 och i författningskommentaren för de konsekvenser förslaget kan få för lagakraftvunna domar och ingångna avtal.

Sammantaget bedöms förslagen ha långsiktiga positiva konsekvenser inte minst för företagen. Effekterna är emellertid av den karaktären att det inte är möjligt att göra beloppsmässiga beräkningar av den samhällsekonomiska effekten.

Statsfinansiella konsekvenser

Utredningen föreslår att ensamrätten till ett varukännetecken ska omfatta transitering och liknande tullåtgärder. I dag krävs att varorna ska importerats till landet för att det ska kunna utgöra ett varumärkesintrång. De nya bestämmelserna innebär att *Tullverket* inte längre behöver utreda om varorna verkligen ska transiteras eller om det i själva verket är fråga om en dold import. Eftersom en sådan utredning i många fall är tämligen tidskrävande, innebär förslaget en viss arbetsbesparing. Samtidigt medför de nya reglerna att befogenheten för *Tullverket* att ingripa blir större, vilket naturligtvis kan leda till fler beslag. Det är möjligt att förslaget leder till ett visst merarbete för verket. Konsekvenserna bedöms emellertid inte vara så stora. Sverige är därtill inte något omfattande transitland. Enligt uppgift från *Tullverket* har det än så länge inte heller blivit någon förändring vad gäller antalet ingripanden i transitflödet med anledning av de nya reglerna om EU-varumärken, som trädde i kraft i mars 2016. Eventuella kostnader bedöms kunna rymmas inom nuvarande anslagsnivå.

I vissa fall kan det bli en fråga för domstol att avgöra om varumärkesinnehavaren kan hindra att varorna släpps ut på marknaden i destinationslandet. Det kan emellertid antas att sådana tvister kommer att förekomma relativt sällan. Utredningen bedömer därför att förslaget inte påverkar arbetsbördan för *Sveriges Domstolar* på något nämnvärt sätt. Eftersom det föreslås att den som begår varumärkesintrång genom transitering eller en liknande tullåtgärd inte ska kunna dömas till ansvar för brott, påverkas inte *Polismyndighetens* eller *Åklagarmyndighetens* verksamheter.

Utredningen föreslår att en varumärkesinnehavare inte längre ska vara tvungen att tåla att ett yngre företagsnamn används i enlighet med god affärssed. Förslaget påverkar de innehavare som tidigare kunnat använda ett identiskt eller liknande företagsnamn parallellt med ett äldre varukännetecken. Förslaget kan eventuellt leda till något fler tvister mellan innehavare av varukännetecken och innehavare av företagsnamn. Utredningen bedömer emellertid att en eventuell påverkan på *Sveriges Domstolar* kan antas vara så begränsad att det kan hanteras inom befintliga budgetramar.

Förslagen som gäller handläggningen hos *Patent- och registreringsverket* kan inledningsvis medföra att verket behöver anpassa sina

rutiner till nya regler. Det gäller främst anpassning av IT-system och information på webbplatsen samt utbildning av personal. Det är dock fråga om en begränsad engångskostnad som får hanteras inom befintliga budgetramar.

Att Patent- och registreringsverket föreslås underrätta varumärkesinnehavare om att ett varumärke kommer att löpa ut bedöms innebära ett visst merarbete för verket. Förslaget om att verket ska anteckna dagen då en registrering slutligen avgjorts bedöms dock bara påverka verket i begränsad utsträckning. Detsamma gäller förslaget om att verket ska anteckna om en varumärkesansökan blivit föremål för en exekutiv åtgärd.

Införandet av tydliga regler om vilken dag som är ingivningsdag bedöms inte leda till något ytterligare arbete för verket. Att regleringen avseende internationella registreringar samordnas med vad som gäller för nationella registreringar underlättar handläggningen.

Vidare föreslås en utvidgad granskning av registreringshindren såvitt avser kollektiv-, garanti- och kontrollmärken. Detta kan leda till ett visst begränsat merarbete för Patent- och registreringsverket vid granskningen av sådana ansökningar. Förslaget torde dock inte få några beaktansvärda ekonomiska konsekvenser.

Utredningen föreslår att en registrering ska hävas efter invändning endast om det finns något hinder mot registrering på grund av andra rättigheter, dvs. de relativa registreringshindren. Förslaget torde innebära en arbetsbesparing för Patent- och registreringsverket. Samtidigt kan förslaget leda till något fler tvister vid domstol. Utredningen bedömer emellertid att konsekvenserna av detta blir begränsade för *Sveriges Domstolar* och att eventuella ökade kostnader bör kunna rymmas inom befintliga budgetramar.

Förslaget om en förlikningsfrist bedöms ha en positiv inverkan på förutsättningarna för parterna att träffa en förlikning, vilket leder till färre tvister. Förslaget torde därför ha en positiv inverkan på arbetsbördan hos Patent- och registreringsverket och *Sveriges Domstolar*.

Utredningen föreslår vidare nya regler om prövning av om ett varumärke verkligen används. Bestämmelserna – som tillämpas i förfaranden eller mål om invändning, hävning och intrång – innebär att kravet på att varumärken verkligen används ytterligare skärps. Förslagen syftar till att vara avhållande, dvs. att innehavare med oanvända rättigheter ska avstå från att åberopa rättigheten. Förslagen

kan därför leda till att antalet invändningar och tvister minskar. Samtidigt kan givetvis vissa mål och ärenden bli mer omfattande och arbetskrävande, eftersom frågan om användning ska prövas.

Utredningen föreslår vidare att en tilltalad i ett intrångsmål ska kunna invända att det finns grund för att häva en varumärkesregistrering. Förslaget skulle kunna leda till att domstolsförhandlingar ställs in, t.ex. i de fall en tilltalad i ett sent skede gör en invändning om bristande användning. Det finns därför en viss risk att förslaget innebär merarbete för domstolen. Sammantaget gör utredningen dock bedömningen att förslagen inte kommer att påverka arbetsbördan hos Patent- och registreringsverket och domstolarna på ett sådant sätt att det leder till kostnadsökningar. Det finns emellertid anledning att – framför allt för Patent- och registreringsverket – följa utvecklingen av hur invändare och innehavare använder sig av de nya reglerna.

Sammanfattningsvis bedöms förslagen till ändringar i varumärkeslagen inte medföra några ökade kostnader för det allmänna.

Patent- och registreringsverkets verksamhet som avser varumärken är i dag helt avgiftsfinansierad. Utredningen konstaterar dock att regeringen i budgetpropositionen för 2017 föreslår förändringar när det gäller finansieringen av verkets verksamhet (prop. 2016/17:1, utgiftsområde 24, s. 110). Förslagen påverkar inte utredningens bedömning i detta avsnitt.

17.3 Konsekvenser av en ny lag om företagsnamn

Utredningens förslag till en ny lag om företagsnamn är huvudsakligen en redaktionell översyn och en språklig modernisering av den nuvarande firmalagen. Moderniseringen syftar till att göra reglerna mer lättillgängliga och överskådliga, vilket förbättrar möjligheten för enskilda företagare och andra tillämpare att förstå reglerna och använda lagstiftningen. Särskilt förslaget att ersätta begreppet ”firma” med det modernare och tydligare ”företagsnamn” kan antas leda till att lagen blir lättare att tillämpa. Den nya lagen är utformad med varumärkeslagen som förebild. För de användare som tillämpar både varumärkeslagen och lagen om företagsnamn bedöms det vara en fördel att lagarna har samma struktur.

Lagen om företagsnamn är en lag av stor praktisk betydelse. För de flesta associationsformer finns krav på att bolaget har ett registrerat företagsnamn. I dag finns cirka 500 000 aktiebolag och fler än 80 000 handels- och kommanditbolag i Sverige. Dessutom finns det ett stort antal enskilda näringsidkare, ideella föreningar, stiftelser m.m. som har registrerade firmor. Många näringsidkare kommer således i kontakt med lagen. Det handlar om såväl små som stora företag. För mindre företag – som ofta inte anlitar ombud – är det särskilt viktigt att regleringen är enkel och tydlig. En moderniserad och förenklad lag om företagsnamn kan antas främja företagandet.

Att begreppet firma ersätts med företagsnamn berör också registreringsmyndigheterna, dvs. främst *Bolagsverket*, men även t.ex. *länsstyrelserna* och *Lantmäteriet*. Ändringen kan innebära att det krävs en viss initial anpassning av sådant som webbplatser och informationsmaterial. Enligt utredningens bedömning är det fråga om en begränsad engångskostnad som får hanteras inom befintliga budgetramar. Bolagsverket använder dessutom redan begreppet företagsnamn.

I övrigt syftar ändringarna främst till att uppnå samordning med de nya bestämmelserna i varumärkeslagen. Förslagen bedöms bidra till att skapa en bra balans och ett gott samspel mellan varumärken och företagsnamn. Detta är en fördel för såväl innehavare av varumärken som innehavare av företagsnamn. Av samma skäl som när det gäller de motsvarande ändringarna i varumärkeslagen bedöms förslagen inte leda till några ekonomiska konsekvenser för enskilda eller för det allmänna.

Utredningen föreslår vidare att om en näringsidkare helt eller delvis ändrar den verksamhet som bedrivs under det registrerade företagsnamnet, så ska registreringsmyndigheten göra en ny prövning av om det finns något hinder mot registreringen. Förslaget berör *Bolagsverket* och *övriga registreringsmyndigheter*. Ändringen innebär att det införs ytterligare krav på vilken prövning registreringsmyndigheterna ska göra. Såvitt utredningen har erfart granskar i vart fall Bolagsverket redan i dag en anmälan mot de absoluta registreringshindren. Bolagsverket tar dessutom ut en avgift för en anmälan om ändrad verksamhet. Utredningen bedömer sammantaget att det inte är fråga om någon betungande arbetsuppgift för myndigheterna och att förslaget därför inte kommer att få några ekonomiska konsekvenser för registreringsmyndigheterna.

Sammanfattningsvis bedöms förslagen i lagen om företagsnamn inte medföra några ökade kostnader för det allmänna.

17.4 Konsekvenser av en ny lag om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter m.m.

Utredningen föreslår att det införs en ny lag om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter m.m. I lagen samlas bestämmelser om sanktioner vid intrång i rätten till vissa särskilda beteckningar som är skyddade inom EU. Lagen innebär i huvudsak endast en redaktionell ändring i förhållande till tidigare. En nyhet är emellertid att sanktionsbestämmelserna föreslås bli tillämpliga också vid intrång i en beteckning som skyddas enligt internationella handelsavtal. Förslaget är till fördel för de enskilda som vill kunna göra gällande en sådan rättighet vid domstol. Eftersom det är fråga om beteckningar som skyddas enligt avtal med andra länder, bedöms förslagen inte nämnvärt påverka just svenska företag. Förslaget kan leda till ett visst merarbete för *Sveriges Domstolar* som ska avgöra de aktuella tvisterna. Utredningen bedömer emellertid att det endast kan vara fråga om ett ytterst begränsat antal mål. Förslagen bedöms därför inte få några ekonomiska konsekvenser för det allmänna.

17.5 Övriga konsekvenser

Överensstämmelse med EU-rätten

En av utredningens huvuduppgifter har varit att bedöma om den nuvarande svenska regleringen är förenlig med varumärkesdirektivet och, om så inte är fallet, föreslå författningsändringar. Med de ändringar som föreslås bedömer utredningen att svensk rätt kommer att vara förenlig med EU-rätten.

Förslaget att det införs sanktionsbestämmelser vid intrång i en beteckning som är skyddad enligt internationella handelsavtal syftar till att säkerställa att Sverige uppfyller sina åtaganden enligt EU-rätten.

Ikraftträdande, behov av särskilda informationsinsatser och övriga konsekvenser

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2019, vilket är en följd av när direktivet ska vara genomfört.

När det gäller frågan om särskilda informationsinsatser anser utredningen att det är lämpligt att Patent- och registreringsverket på något sätt informerar om de nya reglerna, t.ex. på sina webbplatser. På motsvarande sätt är det lämpligt att Bolagsverket och eventuellt övriga registreringsmyndigheter informerar på sin webbplats om lagen om företagsnamn, främst om att begreppet firma ersätts.

Det är positivt för konsumenter att varumärkesrätten moderniseras. Varumärken fyller en viktig funktion genom att underlätta identifieringen av varor och tjänster. Att möjligheten för Tullverket att ingripa mot förfalskade varor stärks bedöms vara särskilt positivt för konsumenter. Denna möjlighet kan bidra till att risken minskar för att förfalskade, och ibland farliga varor, kommer ut på marknaden.

Förslagen bedöms inte ha någon påverkan på den kommunala självstyrelsen eller på möjligheten att nå integrationspolitiska mål. Inte heller bedöms förslagen få konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män. Slutligen bedöms förslagen inte få några andra konsekvenser som ska redovisas enligt 14 eller 15 § kommittéförordningen.

18 Författningskommentar

18.1 Inledning

Detta avsnitt innehåller en författningskommentar till lagen om företagsnamn, lagen om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter m.m., lagen om ändring i mönsterskyddslagen (1970:485), lagen om ändring i handelsregisterlagen (1974:157), lagen om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar, lagen om ändring i aktiebolagslagen (2005:551) och lagen om ändring i varumärkeslagen (2010:1877).

I övriga lagar görs i princip bara språkliga och redaktionella ändringar, liknande dem som görs i lagen om ekonomiska föreningar och aktiebolagslagen. Någon författningskommentar har här inte bedömts motiverad.

Inte heller finns det någon författningskommentar till förordningsändringarna. Tillräcklig ledning för tillämpningen torde ges av övervägandena.

18.2 Förslaget till lag om företagsnamn

Den nya lagen om företagsnamn ersätter firmalagen som har varit i kraft sedan den 1 juli 1974. Den nya lagen, som har utformats med varumärkeslagen som förebild, är indelad i kapitel med paragrafnumrering för varje kapitel. Övervägandena finns i avsnitt 13.

De grundläggande bestämmelserna finns i 1 kap., bl.a. om hur ensamrätt förvärfvas, vilken innebörd ensamrätten har och vilka begränsningar som gäller i den. I 2 kap. regleras registrering av företagsnamn. Bestämmelser om hävning av en registrering finns i 3 kap. Därefter, i 4 kap., regleras överlåtelse av ett företagsnamn och vad som gäller för företagsnamn vid utmätning och konkurs. I 5 kap. finns bestämmelser om straffansvar, vitesförbud, skadestånd m.m. och i 6 kap. regleras informationsföreläggande och intrångsundersökning. I det sista kapitlet, 7 kap., har övriga bestämmelser samlats, bl.a. om behörig domstol och överklagande.

De flesta av bestämmelserna har sin motsvarighet i firmalagen och har förts över med endast redaktionella och språkliga ändringar. Förarbetena till firmalagen och till de ändringar som har gjorts i lagen sedan dess tillkomst är alltså fortfarande relevanta. De ursprungliga förarbetena till lagen finns i Firmautredningens betänkande Firmaskydd (SOU 1967:35) och prop. 1974:4 med förslag till ny firmalag m.m.

När det gäller förarbeten till ändringar i firmalagen, se prop. 1993/94:122 om skärpta åtgärder mot immaterialrättsliga intrång (ändring av 15 § och 18–20 §§), prop. 1994/95:59 om översyn av varumärkeslagen m.m. Madridsystemet (ändring av 2, 6 och 9 §§), prop. 1995/96:26 om vissa ändringar i varumärkeslagen och firmalagen som en följd av rådets förordning om gemenskapsvarumärken (ändring av 10 §), prop. 1995/96:160 om en ny radio- och TV-lag (ändring av 15 §), prop. 1998/99:11 om ny skyddsåtgärd vid immaterialrättsintrång (ändring av 21 § och nya 20 a–h §§), prop. 2002/03:92 om likvidation av Konungariket Sveriges stadshypotekskassa m.m. (ändring av 27 §), prop. 2003/04:34 om Patent- och registreringsverkets organisation (ändring av 23 §), prop. 2004/05:135 om utökade möjligheter att förverka utbyte av och hjälpmedel vid brott m.m. (ändring av 20 § och ny 18 a §), prop. 2005/06:200 om en kronofogdemyndighet i tiden (ändring av 20 g och 20 f §§), prop. 2008/09:67 om civilrättsliga sanktioner på immaterialrättens område – genomförande

av direktiv 2004/48/EG (ändring av 15, 19, 20, 20 a och 20 b §§ och nya 18 b–g §§), prop. 2009/10:225 om en ny varumärkeslag och ändringar i firmalagen (upphävande av 5, 6 och 23 §§, ändring av 2–4, 7, 8, 10, 15–18, 20, 22, 24 och 25 §§ och nya 2 a, 16 a 6 q §§), prop. 2010/11:71 om lagändring med anledning av att Sveriges allmänna hypoteksbank har trätt i likvidation (ändring av 27 §), prop. 2013/14:77 om tilläggsavgift i domstol (ändring av 16 b § och ny 16 r §), prop. 2013/14:129 om skydd för kännetecken i den internationella humanitära rätten (ändring av 10, 16 och 16 b §§), prop. 2015/16:57 om patent- och marknadsdomstol (upphävande av 16 q och 29 §§, ändring av 15, 16 b, 16 j, 16 k, 16 m, 16 p, 16 r, 18 d, 20 b, 24, 25 och 28 §§) och prop. 2015/16:123 om lagändringar till följd av ändringar i EU:s varumärkesförordning (ändring av 10 §).

1 kap. Grundläggande bestämmelser

Inledande bestämmelser

1 kap. 1 §

Företagsnamn är den benämning under vilken en näringsidkare driver sin verksamhet. Om en del av verksamheten drivs under en särskild benämning, utgör denna ett särskilt företagsnamn. Vad som sägs om företagsnamn i denna lag gäller även för ett särskilt företagsnamn.

Annat kännetecken som en näringsidkare använder för sin verksamhet vid sidan av ett företagsnamn kallas sekundärt kännetecken.

Företagsnamn och sekundärt kännetecken kallas gemensamt näringskännetecken.

Paragrafen innehåller definitioner av kännetecken som används i näringsverksamhet. Firma ersätts med företagsnamn och bifirma med särskilt företagsnamn. Någon materiell förändring är inte avsedd utan ändringen är bara en språklig förenkling och modernisering av det immaterialrättsliga begreppet firma. Bestämmelsen motsvarar 1 § firmalagen.

Förvärv av ensamrätt

Ensamrätt genom registrering eller inarbetning

1 kap. 2 §

En näringsidkare kan förvärva ensamrätt till ett företagsnamn genom registrering eller inarbetning. Ensamrätt till ett sekundärt kännetecken kan förvärvas genom inarbetning.

Ett företagsnamn registreras enligt bestämmelserna i denna lag och vad som föreskrivs i annan författning om registrering av visst slags företagsnamn. Ensamrätten till ett registrerat företagsnamn gäller inom det område som registreringen omfattar.

Ett näringskännetecken ska anses inarbetat om det här i landet inom en betydande del av den krets till vilken det riktar sig (omsättningskretsen) är känt som beteckning för den verksamhet som bedrivs under kännetecknet. Om näringskännetecknet är inarbetat endast inom en del av landet, gäller ensamrätten endast inom det området.

Paragrafen, som motsvarar 2 § firmalagen, innehåller bestämmelser om förvärv av ensamrätt till näringskännetecken. Liknande bestämmelser finns i 1 kap. 6 § första stycket och 7 § varumärkeslagen.

Ensamrätt till varukännetecken och namn som näringskännetecken

1 kap. 3 §

Den som innehar ett varumärke eller ett annat varukännetecken har ensamrätt till kännetecknet som näringskännetecken. Om varukännetecknet är skyddat endast inom en del av landet, gäller ensamrätten endast inom det området.

Den som använder sitt namn som näringskännetecken har ensamrätt till kännetecknet som näringskännetecken, om namnet har särskiljningsförmåga för den verksamhet som det används för. Om namnet används endast inom en del av landet, gäller ensamrätten endast inom det området.

I paragrafen finns bestämmelser om skyddet för s.k. naturliga näringskännetecken. Den behandlar det skydd som varumärken och andra varukännetecken har som näringskännetecken genom det s.k. korsvisa skyddet. Vidare regleras skyddet för namn som näringskännetecken. Paragrafen motsvarar 2 a § firmalagen. Motsvarande bestämmelser finns i 1 kap. 8 § varumärkeslagen.

Ensamrättens innebörd

1 kap. 4 §

Ensamrätten till ett näringskännetecken enligt 2 och 3 §§ innebär att ingen annan än innehavaren, utan dennes tillstånd, i näringsverksamhet får använda ett tecken som är

1. identiskt med näringskännetecknet och används för verksamhet av samma slag,

2. identiskt med eller liknar näringskännetecknet och används för verksamhet av samma eller liknande slag, om det finns en risk för förväxling, inbegripet risken för att användningen av tecknet leder till uppfattningen att det finns ett samband mellan den som använder tecknet och innehavaren av näringskännetecknet, eller

3. identiskt med eller liknar ett näringskännetecken som här i landet är känt inom en betydande del av omsättningskretsen, om användningen utan skälig anledning drar otillbörlig fördel av eller är till skada för näringskännetecknets särskiljningsförmåga eller anseende, oavsett om användningen avser verksamhet av samma, liknande eller annat slag.

Ensamrätten till ett registrerat företagsnamn hindrar inte att någon annan i näringsverksamhet använder ett tecken som avses i första stycket inom det område där företagsnamnet är skyddat, om det visas att innehavaren av företagsnamnet inte kan lida skada av detta.

Paragrafen, som i huvudsak motsvarar 3 § firmalagen, reglerar vad ensamrätten till ett näringskännetecken innebär. Första stycket har sin motsvarighet i 1 kap. 10 § första stycket varumärkeslagen. Övervägandena finns i avsnitt 13.2.

Första stycket 1 ändras, jämfört med firmalagen, endast på så sätt att det klargörs att tecknet ska användas för verksamhet av samma slag. Klargörandet innebär att ”och används” läggs till, vilket inte innebär någon ändring i sak (se närmare kommentaren till 1 kap. 10 § första stycket 1 varumärkeslagen).

Första stycket 2 ändras endast på så sätt att det klargörs att tecknet ska användas för verksamhet av samma eller liknande slag. Klargörandet innebär att ”och används” läggs till. Detta innebär inte någon saklig ändring (se närmare kommentaren till 1 kap. 10 § första stycket 2 varumärkeslagen).

Första stycket 3 ändras på så sätt att det framgår att bestämmelsen avser användning som utan skälig anledning drar otillbörlig fördel av eller är till skada för näringskännetecknets särskiljningsförmåga eller anseende. Vidare klargörs att bestämmelsen är tillämplig

oavsett om tecknet används för verksamhet av samma, liknande eller annat slag. (Se närmare kommentaren till 1 kap. 10 § första stycket 3 varumärkeslagen.)

Begränsning av ensamrätten

1 kap. 5 §

Ensamrätten till ett näringskännetecken ger inte något självständigt skydd för en del av kännetecknet som saknar särskiljningsförmåga.

Ensamrätten till ett näringskännetecken hindrar inte att någon annan, när det sker i enlighet med god affärssed, i näringsverksamhet använder

1. sitt namn eller sin adress,
2. uppgifter om verksamhetens art eller en i verksamheten utbjuden varus eller tjänsts art, kvalitet, kvantitet, avsedda användning, värde, geografiska ursprung eller andra egenskaper eller tidpunkten för när varan är framställd eller när tjänsten är utförd, eller
3. ett allmänt brukat Ortsnamn.

Paragrafen innehåller bestämmelser om begränsningar av ensamrätten till ett näringskännetecken. Den motsvarar 4 § firmalagen. Bestämmelserna i första stycket och andra stycket 1 och 2 överensstämmer sakligt sett med 1 kap. 11 § första stycket och andra stycket 1 och 2 varumärkeslagen.

Kolliderande rättigheter

Företrädesrätt

1 kap. 6 §

Gör flera anspråk på ensamrätt till näringskännetecken som är identiska eller liknar varandra på det sätt som anges i 4 §, ska den ha företräde som har tidigaste grund för sitt anspråk, om inte annat följer av 7 §.

Paragrafen reglerar frågan om företrädesrätt mellan kolliderande näringskännetecken. Den motsvarar 7 § firmalagen. En motsvarande bestämmelse finns i 1 kap. 13 § varumärkeslagen.

*Verkan av passivitet m.m.***1 kap. 7 §**

Rätten till ett inarbetat näringskännetecken ska gälla vid sidan av en äldre rätt till ett näringskännetecken som är identiskt eller likartat på det sätt som anges i 4 §, om innehavaren av den äldre rätten inte inom rimlig tid har vidtagit åtgärder för att hindra användningen av det yngre kännetecknet. I dessa fall hindrar inte rätten till det yngre näringskännetecknet användningen av det äldre.

På yrkande av någon av parterna får en domstol i de fall som avses i första stycket om det är skäligt besluta att ett av kännetecknen, eller båda, endast får användas på särskilt sätt, såsom i ett visst utförande eller med tillägg av Ortsangivelse eller innehavarens namn.

Paragrafen, som motsvarar 8 § firmalagen, innehåller en passivitetsregel som är tillämplig när det yngre kännetecknet utgörs av ett inarbetat näringskännetecken. Paragrafen reglerar också s.k. samexistens mellan kolliderande kännetecken.

Första stycket första meningen motsvaras av 1 kap. 15 § varumärkeslagen. Andra meningen har sin motsvarighet i 1 kap. 17 § första stycket varumärkeslagen. Andra stycket motsvarar 1 kap. 17 § andra stycket varumärkeslagen.

2 kap. Registrering av företagsnamn**Allmänna registreringsvillkor****2 kap. 1 §**

Ett företagsnamn får registreras endast om det kan särskilja innehavarens verksamhet från andras.

Vid bedömningen av om ett företagsnamn har särskiljningsförmåga ska hänsyn tas till den tid och omfattning som namnet har varit i bruk. Om företagsnamnet består enbart av en allmän benämning på verksamhetens art eller på en i verksamheten utbjuden vara eller tjänst eller om företagsnamnet utgörs enbart av ett allmänt brukat Ortsnamn eller liknande, ska namnet i och för sig inte anses ha särskiljningsförmåga. Om en sådan beteckning som aktiebolag, handelsbolag eller ekonomisk förening eller förkortning av en sådan beteckning ingår i företagsnamnet, ska vid bedömningen bortses från denna beteckning.

Paragrafen reglerar det grundläggande kravet på särskiljningsförmåga som villkor för att ett företagsnamn ska kunna registreras. Den motsvarar 9 § firmalagen. När det gäller särskiljningsförmåga för varumärken och andra varukännetecken, se 1 kap. 5 § och 2 kap. 5 § varumärkeslagen.

Hinder mot registrering på grund av hänsyn till allmänna intressen

2 kap. 2 §

Ett företagsnamn får inte registreras om det

1. strider mot lag eller annan författning eller mot goda seder eller allmän ordning,

2. utan tillstånd innehåller en sådan statlig eller internationell beteckning som enligt lag eller annan författning inte får användas obehörigen som företagsnamn, eller något som lätt kan förväxlas med en sådan beteckning,

3. utan tillstånd innehåller ett sådant kännetecken som enligt lagen (2014:812) om skydd för kännetecken i den internationella humanitära rätten inte får användas obehörigen som företagsnamn, eller något som kan förväxlas med ett sådant kännetecken,

4. innehåller eller i väsentliga delar återger en äldre växtsortbenämning som avser en växtsort av samma eller närstående växtart, i den utsträckning som det föreligger skydd för växtsorten enligt växtförädlarrättslagen (1997:306) eller unionsrätten, eller

5. i annat fall är ägnad att vilseleda allmänheten.

Ett företagsnamn får inte heller registreras om sökanden var i ond tro vid tidpunkten för ansökan.

Paragrafen innehåller bestämmelser om i vilka fall ett företagsnamn inte får registreras med hänsyn till allmänna intressen, s.k. absoluta registreringshinder. Den motsvarar i huvudsak 10 § första stycket 1–4 firmalagen. Övriga bestämmelser i 10 § firmalagen finns i 3 § (10 § första stycket 5–7), 4 § (10 § andra stycket), 5 § (10 § tredje stycket) och 6 § (10 § första stycket 9–11). Andra stycket är nytt. Övervägandena finns i avsnitt 13.2.

Paragrafen har sin motsvarighet i 2 kap. 7 § första stycket 1–4 och 7 och andra stycket varumärkeslagen.

Vissa sakliga ändringar görs i jämförelse med firmalagen.

Av *första stycket 4* framgår att ett företagsnamn inte får registreras om det innehåller eller i väsentliga delar återger en äldre växtsortbenämning som avser en skyddad växtsort av samma eller närstående art. Bestämmelsen, som är ny, läggs till för att överensstamma med 2 kap. 7 § första stycket 7 varumärkeslagen (se författningskommentaren till den paragrafen).

Det kan noteras att ursprungsbeteckningar, geografiska beteckningar, traditionella uttryck för vin och garanterade traditionella specialiteter som skyddas enligt unionsrätten inte utgör uttryckliga hinder för registrering av ett företagsnamn enligt förevarande paragraf (jfr 2 kap. 7 § första stycket 6 varumärkeslagen, där dessa beteckningar utgör ett absolut registreringshinder). Däremot kan det föreligga hinder mot registrering av ett företagsnamn som innehåller en sådan skyddad beteckning enligt *första stycket 5*, om företagsnamnet är ägnat att vilseleda allmänheten. Det kan vara fallet om företagets verksamhet avser handel med sådana varor som en skyddad geografisk beteckning är avsedd att användas för, men där de aktuella varorna inte har någon koppling till det geografiska området i fråga.

Andra stycket, som är en nyhet, innebär en anpassning till 2 kap. 7 § andra stycket varumärkeslagen. Enligt bestämmelsen får ett företagsnamn inte registreras om sökanden var i ond tro vid tidpunkten för ansökningen. Bestämmelsen ersätter det tidigare hindret mot en registrering i ond tro av ett företagsnamn som kan förväxlas med ett kännetecken som användes här i landet eller i utlandet. Bestämmelsen är avsedd att omfatta samma situationer som bestämmelserna om ond tro i varumärkeslagen (2 kap. 7 § andra stycket och 2 kap. 8 § tredje stycket). Se närmare författningskommentaren till de paragraferna.

Hinder mot registrering på grund av andra rättigheter

2 kap. 3 §

Ett företagsnamn får inte registreras om det

1. är identiskt med ett äldre näringskännetecken för verksamhet av samma slag,
2. är identiskt med eller liknar ett äldre näringskännetecken för verksamhet av samma eller liknande slag, om det finns en risk för förväxling, inbegripet risken för att användningen av företagsnamnet leder till upp-

fattningen att det finns ett samband mellan den som använder företagsnamnet och innehavaren av näringskännetecknet, eller

3. är identiskt med eller liknar ett äldre näringskännetecken, som är känt inom en betydande del av omsättningskretsen och användningen av företagsnamnet utan skälig anledning skulle dra otillbörlig fördel av eller vara till skada för näringskännetecknets särskiljningsförmåga eller anseende, oavsett om användningen avser verksamhet av samma, liknande eller annat slag.

Paragrafen innehåller bestämmelser om hinder mot registrering av ett företagsnamn på grund av äldre näringskännetecken, s.k. relativa registreringshinder. Den motsvarar i huvudsak 10 § första stycket 5–7 firmalagen. Punkt 8 tas bort och ersätts med 2 kap. 2 § andra stycket för att anpassa förevarande lag till 2 kap. 7 § andra stycket varumärkeslagen där ond tro utgör ett absolut hinder. Punkterna 1–3 har sin motsvarighet i 2 kap. 8 § första stycket varumärkeslagen. Övervägandena finns i avsnitt 13.2.

Av *punkt 3* framgår att bestämmelsen avser användning som utan skälig anledning skulle dra otillbörlig fördel av eller är till skada för näringskännetecknets särskiljningsförmåga eller anseende. Vidare klargörs att registreringshindret gäller oavsett vilket slag av verksamhet som registreringen avser. Ändringarna är en anpassning till 2 kap. 8 § första stycket 3 varumärkeslagen. Se närmare författningskommentaren till den paragrafen.

2 kap. 4 §

De hinder för registrering av ett företagsnamn som anges i 3 § gäller på motsvarande sätt i fråga om

1. ett varumärke som är registrerat enligt 2 kap. varumärkeslagen (2010:1877) eller en internationell varumärkesregistrering som gäller i Sverige,

2. ett varumärke som är registrerat enligt rådets förordning (EG) nr 207/2009 av den 26 februari 2009 om EU-varumärken eller en internationell varumärkesregistrering som gäller i Europeiska unionen, samt

3. ett inarbetat varukännetecken.

Paragrafen, som motsvarar 10 § andra stycket firmalagen, innehåller bestämmelser om relativa registreringshinder som består av äldre varukännetecken av olika slag. En liknande bestämmelse finns i 2 kap. 9 § varumärkeslagen.

2 kap. 5 §

Om det företagsnamn som ansökan om registrering avser ska gälla i hela landet och den äldre rättigheten utgörs av ett inarbetat näringskännetecken eller av ett sådant namn eller inarbetat varukännetecken som är skyddat enligt 1 kap. 3 §, finns det hinder mot registrering endast om skyddet för den äldre rättigheten gäller inom en väsentlig del av landet.

Paragrafen reglerar i vilka situationer dels inarbetade näringskännetecken, dels inarbetade varukännetecken eller namn som är skyddade som s.k. naturliga näringskännetecken enligt 1 kap. 3 § utgör registreringshinder. Paragrafen motsvarar 10 § tredje stycket firmalagen.

2 kap. 6 §

Ett företagsnamn får inte registreras om det innehåller eller består av

1. något som är ägnat att uppfattas som någon annans efternamn som har särskilt skydd eller någon annans allmänt kända konstnärsnamn eller ett likartat namn, om användningen av företagsnamnet skulle medföra en nackdel för bäraren av namnet och om namnet uppenbarligen inte syftar på någon sedan länge avliden,

2. något som kränker någon annans upphovsrätt till ett litterärt eller konstnärligt verk, eller

3. något som är ägnat att uppfattas som benämning på en stiftelse, ideell förening eller liknande sammanslutning.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vissa andra relativa registreringshinder. Den motsvarar 10 § första stycket 9–11 firmalagen. Punkterna 1 och 2 motsvaras av 2 kap. 10 § 2 och 4 varumärkeslagen.

2 kap. 7 §

Bestämmelserna i 3, 4 och 6 §§ utgör inte hinder mot registrering, om den som innehar den äldre rättigheten medger registreringen.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om att registrering kan ske trots att det finns ett relativt registreringshinder, om den som har den äldre rättigheten medger detta. Paragrafen motsvarar 10 § fjärde stycket firmalagen. Den har sin motsvarighet i 2 kap. 11 § varumärkeslagen.

Registrering på annat språk

2 kap. 8 §

Ett företagsnamn får registreras på två eller flera språk, under förutsättning att varje språkversion till sitt innehåll stämmer överens med övriga versioner. Vad som sägs om företagsnamn i denna lag ska gälla för var och en av språkversionerna.

Paragrafen, som motsvarar 11 § firmalagen, reglerar möjligheten till registrering av samma företagsnamn på olika språk. En sådan registrering på ett annat språk gäller bara i Sverige.

Registreringens giltighet

2 kap. 9 §

Registreringen gäller från den dag då ansökan kom in till registreringsmyndigheten.

I paragrafen anges vid vilken tidpunkt registreringsskyddet för ett företagsnamn börjar gälla. Den motsvarar 12 § firmalagen. En liknande bestämmelse finns i 2 kap. 33 § varumärkeslagen.

Granskning vid ändrad verksamhet

2 kap. 10 §

När en näringsidkare anmäler att den verksamhet som bedrivs under det registrerade företagsnamnet har ändrats, ska registreringsmyndigheten pröva om det finns något hinder mot registrering av ändringen enligt 1–7 §§. Om det finns ett sådant hinder, får ändringen inte registreras.

Paragrafen, som saknar motsvarighet i firmalagen, reglerar registreringsmyndighetens granskning i de fall en näringsidkare ändrar den verksamhet som bedrivs under företagsnamnet. Övervägandena finns i avsnitt 13.3.

I associationsrättslig lagstiftning finns bestämmelser om att en näringsidkare ska anmäla till registreringsmyndigheten om den verksamhet som bedrivs under företagsnamnet ändras (se t.ex. 4 § andra stycket 2 och 13 § handelsregisterlagen, 1974:157, 2 kap. 2 § första stycket 3 och 7 kap. 14 § fjärde stycket lagen om ekonomiska för-

eningar, 1987:667, och 3 kap. 1 § första stycket 3 och 5 § aktiebolagslagen, 2005:551). Om registreringen beviljas, ska registreringsmyndigheten föra in ändringen i registret.

Enligt förevarande paragraf ska registreringsmyndigheten, innan den registrerar ändringen, granska om det finns något registreringshinder med hänsyn till den ändrade verksamheten.

Som exempel kan nämnas att ett aktiebolag gör en ändring i bolagsordningen och utökar sin verksamhet från försäljning av varor till även tillhandahållande av tjänster. Ett annat exempel kan vara att en näringsidkare ändrar från restaurangverksamhet till försäljning av delikatesser. Registreringsmyndigheten ska då göra en förnyad prövning av om det finns något hinder mot registreringen, t.ex. om företagsnamnet genom ändringen av verksamheten blir förväxlingsbart med någon annans rättighet (jfr 3 §). Det är alltså fråga om samma slags prövning som vid registreringen av företagsnamnet.

Om det finns ett sådant hinder mot registrering, får ändringen av verksamheten inte registreras. Registreringsmyndigheten ska då fatta ett beslut om att vägra registreringen av den anmälda ändringen. Bestämmelser om registreringsmyndighetens beslut finns i de associationsrättsliga författningarna, se t.ex. 13 och 14 §§ handelsregisterlagen, 15 kap. 4 § lagen om ekonomiska föreningar och 27 kap. 2 § aktiebolagslagen.

Avslås begäran om registrering av ändringen, gäller den tidigare registreringen fortfarande. Ensamrätten ska i så fall bedömas utifrån vad som följer av den registreringen.

Registreringsmyndighetens beslut överklagas till Patent- och marknadsdomstolen (7 kap. 4 § första stycket).

3 kap. Hävning av registrering

Grunder för hävning

Allmänna grunder

3 kap. 1 §

En registrering av ett företagsnamn får hävas om

1. företagsnamnet har registrerats i strid mot denna lag,
2. registreringen fortfarande strider mot lagen,
3. rätten till företagsnamnet ändå inte får bestå enligt 1 kap. 7 §, och
4. annat inte följer av 3 §.

En registrering får vidare hävas om

1. innehavaren har upphört att vara näringsidkare,
2. företagsnamnet har förlorat sin särskiljningsförmåga,
3. företagsnamnet har kommit att strida mot lag eller annan författning eller mot goda seder eller allmän ordning, eller
4. företagsnamnet har blivit vilseledande.

Vid bedömningen av om företagsnamnet har särskiljningsförmåga ska beaktas endast sådan särskiljningsförmåga som företagsnamnet har förvärvat genom användning före ansökan om hävning.

Paragrafen innehåller allmänna grunder för hävning av en registrering av ett företagsnamn. Den motsvarar delvis 16 § firmalagen. En liknande bestämmelse finns i 3 kap. 1 § varumärkeslagen. Övervägandena finns i avsnitt 13.2.

Enligt *tredje stycket*, som saknar motsvarighet i firmalagen, ska endast sådan särskiljningsförmåga som ett företagsnamn har förvärvat genom användning före ansökningen om hävning beaktas vid prövningen av frågan om det finns grund för att häva registreringen. Bestämmelsen är en anpassning till 3 kap. 1 § tredje stycket varumärkeslagen. Se närmare författningskommentaren till den paragrafen.

Underlåten användning

3 kap. 2 §

En registrering av ett företagsnamn får hävas om innehavaren inte har gjort verkligt bruk av företagsnamnet i Sverige för den verksamhet som det registrerats för inom fem år från den dag då frågan om registrering slutligt har avgjorts eller inom en period av fem år i följd. Registreringen får dock inte hävas på grund av underlåten användning om det finns giltiga skäl till att företagsnamnet inte har använts.

Med sådant bruk som avses i första stycket likställs att företagsnamnet används

1. i en annan form än det registrerade, om avvikelser avser endast detaljer som inte förändrar företagsnamnets särskiljningsförmåga, och
2. av någon annan med innehavarens samtycke.

Registreringen får inte hävas om företagsnamnet har använts under tiden mellan utgången av femårsperioden och ingivandet av ansökan om hävning av registreringen. Användning som påbörjas eller återupptas efter femårsperiodens utgång och inom tre månader före ingivandet av ansökan om hävning ska dock lämnas utan avseende, om förberedelserna för att påbörja

eller återuppta användningen vidtogs efter det att innehavaren fått kännedom om att en ansökan om hävning kunde komma att göras.

Paragrafen, som motsvarar 16 a § i firmalagen, innehåller bestämmelser om användningstvång för registrerade företagsnamn. Den motsvaras av 3 kap. 2 § varumärkeslagen.

3 kap. 3 §

En registrering av ett företagsnamn får hävas på den grunden att det enligt 2 kap. 3 § finns hinder mot registreringen, när hindret utgörs av ett äldre registrerat företagsnamn, endast om användningen av det äldre tecknet uppfyller kraven på verkligt bruk enligt 2 § för den verksamhet som ligger till grund för hävningen eller det finns giltiga skäl till att företagsnamnet inte har använts.

Användningen enligt första stycket ska ha skett inom de fem år som föregår ansökan om hävning. Om det vid ingivningsdagen för det yngre företagsnamnet hade gått minst fem år sedan frågan om registrering av det äldre företagsnamnet blev slutligt avgjord, ska det äldre företagsnamnet dessutom ha använts inom de fem år som föregår denna dag.

Paragrafen, som är ny i jämförelse med firmalagen, innehåller vissa ytterligare begränsningar när det gäller möjligheten till hävning. Den motsvaras i huvudsak av 3 kap. 2 a § varumärkeslagen. Övervägandena finns i avsnitt 13.2.

Enligt *första stycket* får en registrering av ett företagsnamn hävas på grund av att den strider mot ett äldre registrerat företagsnamn endast om det äldre tecknet uppfyller kraven på verkligt bruk enligt 2 § för den verksamhet som ligger till grund för hävningen eller det finns giltiga skäl till att företagsnamnet inte har använts. Av bestämmelsen följer att det ankommer på svaranden (den som har det yngre företagsnamnet) att invända att det äldre företagsnamnet inte har använts, och på kändanden (den som har det äldre företagsnamnet) att då visa att det äldre företagsnamnet har använts på föreskrivet sätt eller att det finns giltiga skäl till att det inte har använts.

I 2 § finns bestämmelser om att innehavaren måste göra verkligt bruk av sitt företagsnamn. Om innehavaren inte använder sitt företagsnamn på det sätt som krävs, kan registreringen alltså hävas.

Bestämmelsen har sin motsvarighet i 3 kap. 2 a § varumärkeslagen. Se närmare författningskommentaren till den paragrafen.

Av *andra stycket* framgår att användningen ska ha skett inom en viss tid. Förevarande bestämmelse skiljer sig i ett avseende från motsvarande bestämmelse i varumärkeslagen. Rätt till prioritet kan inte göras gällande i förhållande till företagsnamn. Någon särskild reglering om när en ansökan om företagsnamn ska anses ingiven finns inte heller i lagen. Ingivningsdagen för en ansökan om företagsnamn anses i praxis normalt vara den dag då ansökningen kom in till registreringsmyndigheten, oavsett om sökanden senare under handläggningen kompletterar ansökningen. Om ansökningen kompletteras på ett sätt som innebär att den i sak har kommit att avse ett helt nytt företagsnamn, torde däremot ansökningen få anses inkommen först när justeringarna gjordes (jfr prop. 1974:4 s. 218).

Tillvägagångssätt

3 kap. 4 §

Den som vill inleda ett förfarande för att häva en registrering kan föra talan vid domstol, eller ansöka om hävning av registreringen hos registreringsmyndigheten enligt 5–19 §§ (administrativ hävning). En talan om hävning som grundas på ett hinder mot registrering enligt 2 kap. 3, 4 eller 6 § får föras endast av den som har ett eget intresse i saken. Detsamma gäller i fråga om en sådan ansökan om administrativ hävning.

Ett förfarande för att häva en registrering med stöd av 1 § andra stycket eller 2 § eller 2 kap. 1 eller 2 § får också inledas av en myndighet. Regeringen meddelar föreskrifter om vilken myndighet som får göra detta.

Paragrafen innehåller bestämmelser om tillvägagångssätt för att häva en registrering av ett företagsnamn. Den motsvarar delvis 16 b § firmalagen. Motsvarande bestämmelser finns i 3 kap. 5 § varumärkeslagen. Övervägandena finns i avsnitt 13.2.

En nyhet i *första stycket* är att det nu uttryckligen framgår att en talan som grundas på ett hinder mot registrering enligt 2 kap. 3, 4 eller 6 §, dvs. på grund av någon annans rättigheter, får föras endast av den som har ett eget intresse av saken. Detta är i linje med den allmänna civilprocessuella principen att käranden måste yrka något för egen del. Motsvarande gäller i dessa fall i fråga om en ansökan om administrativ hävning. Se närmare författningskommentaren till 3 kap. 5 § varumärkeslagen.

Administrativ hävning

Ansökans innehåll

3 kap. 5 §

En ansökan om administrativ hävning ska innehålla

1. uppgifter om parterna i den utsträckning som anges i 33 kap. 1 § rättegångsbalken,

2. ett yrkande om hävning och uppgift om den registrering som yrkandet avser, och

3. en redogörelse för de omständigheter som åberopas till grund för yrkandet om hävning.

Sökanden ska betala föreskriven ansökningsavgift.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om vad ansökan i övrigt ska innehålla.

I paragrafen anges vad en ansökan om administrativ hävning ska innehålla. Den motsvarar 16 c § firmalagen. En motsvarande bestämmelse finns i 3 kap. 6 § varumärkeslagen.

Brister i ansökan

3 kap. 6 §

Är ansökan så bristfällig att den inte kan läggas till grund för handläggning av ärendet, ska registreringsmyndigheten förelägga sökanden att avhjälpa bristerna inom en viss tid. Detsamma gäller om sökanden inte har betalat ansökningsavgiften.

Följer sökanden inte föreläggandet, ska ansökan avvisas. Sökanden ska upplysas om detta i föreläggandet.

Ansökan ska också avvisas om den avser någon annan åtgärd än hävning av en registrering eller om det finns något annat hinder mot att den tas upp till prövning.

Paragrafen, som motsvarar 16 d § firmalagen, innehåller föreskrifter om när en ansökan om hävning ska avvisas på grund av att den är bristfällig eller av andra skäl. Den har sin motsvarighet i 3 kap. 7 § varumärkeslagen.

*Avskrivning vid återkallelse***3 kap. 7 §**

Återkallar sökanden ansökan, ska ärendet avskrivas.

Paragrafen reglerar avskrivning av ett ärende om administrativ hävning efter återkallelse. Den motsvarar 16 e § firmalagen och har sin motsvarighet i 3 kap. 8 § varumärkeslagen.

*Ogrundad ansökan***3 kap. 8 §**

Om det kan antas att ansökan är ogrundad, ska ansökan behandlas som om innehavaren har bestritt den. I sådant fall ska 12 § tillämpas.

Paragrafen, som motsvarar 16 f § firmalagen, reglerar ogrundade ansökningar om hävning av registrering. Den motsvarar 3 kap. 9 § varumärkeslagen.

*Föreläggande för innehavaren att yttra sig***3 kap. 9 §**

Tar registreringsmyndigheten upp ansökan till prövning, ska myndigheten förelägga innehavaren av registreringen att yttra sig inom en viss tid från det att ansökan delgavs innehavaren.

I föreläggandet ska innehavaren uppmanas att

1. ange om ansökan medges eller bestrids och, om ansökan bestrids, skälen för bestridandet, och

2. lämna de uppgifter om sig själv som avses i 33 kap. 1 § första–tredje styckena rättegångsbalken, i den utsträckning uppgifterna i ansökan är ofullständiga eller felaktiga.

I föreläggandet ska det upplysas om att ärendet kan komma att avgöras även om innehavaren inte svarar.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om vad föreläggandet i övrigt ska innehålla.

Paragrafen, som motsvarar 16 g § firmalagen, behandlar skyldigheten för registreringsmyndigheten att utfärda ett föreläggande för innehavaren att yttra sig samt anger den information som myndig-

heten ska ge innehavaren i samband med föreläggandet. Paragrafen motsvarar 3 kap. 10 § varumärkeslagen.

Delgivning av föreläggandet

3 kap. 10 §

Föreläggandet enligt 9 § ska delges innehavaren. Delgivningen ska ske på det sätt som enligt rättegångsbalken gäller för delgivning av stämning i tvistemål.

En kopia av ansökningshandlingarna ska fogas till föreläggandet när handlingarna innehåller något utöver vad som framgår av föreläggandet.

Ska sökanden se till att delgivning sker, tillämpas 32 kap. 2 § rättegångsbalken.

Paragrafen handlar om delgivning av det föreläggande som enligt 9 § ska skickas till innehavaren. Den motsvarar 16 h § firmalagen och har sin motsvarighet i 3 kap. 11 § varumärkeslagen.

3 kap. 11 §

Har registreringsmyndigheten inte kunnat delge föreläggandet, ska myndigheten pröva om försöken till delgivning ska fortsätta eller om sökanden ska erbjudas att själv se till att delgivning sker. Hänsyn ska tas till det arbete och den kostnad som ditills har lagts ned på delgivningen, förutsättningarna för att fortsatta försök ska lyckas samt omständigheterna i övrigt. Antar sökanden inte erbjudandet, ska ansökan avvisas.

Ska sökanden se till att delgivning sker, tillämpas 32 kap. 2 § rättegångsbalken.

Paragrafen behandlar möjligheten att erbjuda sökanden att ta över försöken att delge innehavaren föreläggandet. Den motsvarar 16 i § firmalagen och har sin motsvarighet i 3 kap. 12 § varumärkeslagen.

Överlämnande till domstol

3 kap. 12 §

Om innehavaren i rätt tid bestrider ansökan, ska registreringsmyndigheten underrätta sökanden om detta. Vill sökanden vidhålla sitt yrkande, kan han eller hon begära att ärendet ska överlämnas till domstol.

En begäran om överlämnande ska ha kommit in till registreringsmyndigheten inom en månad från den dag då underrättelsen om bestridandet

sändes till sökanden. I sin begäran ska sökanden ange de omständigheter och de bevis som åberopas, samt ange vad som ska styrkas med varje bevis. Sökanden ska samtidigt ge in de skriftliga bevis och andra handlingar som åberopas.

Om sökanden har begärt överlämnande i rätt tid, ska registreringsmyndigheten överlämna ärendet till domstolen. Om sökanden inte har begärt överlämnande i rätt tid, ska ärendet avskrivas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om överlämnande av bestridda ansökningar om administrativ hävning till domstol (Patent- och marknadsdomstolen, jfr 7 kap. 4 §). Den motsvarar 16 j § firmalagen. En liknande bestämmelse finns i 3 kap. 13 § varumärkeslagen.

3 kap. 13 §

En underrättelse om att innehavaren har bestritt ansökan enligt 12 § första stycket ska innehålla en upplysning om

1. att sökanden kan begära överlämnande till domstol,
2. inom vilken tid en sådan begäran ska ges in,
3. vad en sådan begäran ska innehålla, och
4. vad som i övrigt anges i 12 §.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vad en underrättelse till sökanden enligt 12 § ska innehålla. Den motsvarar 16 k § firmalagen och har sin motsvarighet i 3 kap. 14 § varumärkeslagen.

Hävning av registreringen

3 kap. 14 §

Har innehavaren inte bestritt ansökan i rätt tid, ska registreringsmyndigheten häva registreringen i enlighet med ansökan.

Paragrafen, som motsvarar 16 l § firmalagen, handlar om hävning av registrering. En motsvarande bestämmelse finns i 3 kap. 15 § första meningen varumärkeslagen.

Återvinning

3 kap. 15 §

Innehavaren av en registrering som hävts enligt 14 § får ansöka om återvinning. En sådan ansökan ska ha kommit in till registreringsmyndigheten inom en månad från dagen för beslutet.

Om innehavaren har ansökt om återvinning i rätt tid, ska registreringsmyndigheten överlämna ärendet till domstolen. I annat fall ska myndigheten avvisa ansökan.

Paragrafen innehåller bestämmelser om återvinning i anledning av ett beslut om hävning av en registrering enligt det administrativa förfarandet. Den motsvarar 16 m § firmalagen och har sin motsvarighet i 3 kap. 16 § varumärkeslagen.

Underrättelser

3 kap. 16 §

Underrättelse om hävning ska sändas till sökanden och innehavaren.

Avvisas en ansökan om hävning, ska registreringsmyndigheten underrätta sökanden om detta. Avvisas en ansökan om återvinning, ska myndigheten underrätta innehavaren om detta. Meddelar myndigheten något annat beslut som innebär att ärendet avgörs, ska både sökanden och innehavaren underrättas om beslutet, om det inte är uppenbart onödigt.

Paragrafen handlar om underrättelse till parterna vid olika typer av beslut. Den motsvarar 16 n § firmalagen och har sin motsvarighet i 3 kap. 17 § varumärkeslagen.

Rättskraft

3 kap. 17 §

Sedan tiden för ansökan om återvinning löpt ut, har ett beslut om hävning enligt 14 § rättskraft i enlighet med vad som gäller för en dom i ett tvistemål som har vunnit laga kraft.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om rättskraft avseende registreringsmyndigheten hävningsbeslut. Den motsvarar 16 o § firmalagen. En motsvarande bestämmelse finns i 3 kap. 18 § varumärkeslagen.

*Den fortsatta handläggningen i domstolen***3 kap. 18 §**

Om ett ärende har överlämnats till domstolen, ska talan anses väckt när ansökan om administrativ hävning kom in till registreringsmyndigheten. De handlingar som sökanden har gett in ska anses som en stämningsansökan. Stämning ska anses utfärdad när domstolen beslutar om målets handläggning.

Paragrafen innehåller bestämmelser om handläggningen vid domstol efter ett överlämnande av ett ärende om hävning. Den motsvarar 16 p § firmalagen och har sin motsvarighet i 3 kap. 19 § varumärkeslagen.

3 kap. 19 §

Om ett ärende har överlämnats till domstolen, ska käranden betala föreskriven tilläggsavgift. I ett sådant fall ska det som anges i 42 kap. 3 och 4 §§ rättegångsbalken om ansökningsavgift gälla tilläggsavgiften.

Om ett mål där registreringsmyndigheten har beslutat om hävning avvisas av domstolen på grund av att tilläggsavgiften inte har betalats, ska domstolen samtidigt undanröja myndighetens beslut.

Paragrafen innehåller bestämmelser om skyldighet att betala tilläggsavgift när ett ärende om administrativ hävning har överlämnats till domstol och om avvisning vid utebliven betalning. Paragrafen motsvarar 16 r § firmalagen. En motsvarande bestämmelse finns i 3 kap. 21 § varumärkeslagen.

Avförande av registrering**3 kap. 20 §**

Om registreringen av ett företagsnamn har hävts av registreringsmyndigheten enligt 14 § eller av en domstol, ska registreringen avföras ur registret när avgörandet har vunnit laga kraft. Beslutet ska kungöras.

Om en registrering hävs, kan det beslutas att registreringen av företagsnamnet får stå kvar i registret under viss tid som skäligen behövs för att anta ett nytt företagsnamn och ansöka om dess registrering.

I paragrafen, som motsvarar 17 § firmalagen, finns regler om en registrerings avförande ur registret. Bestämmelsens första stycke överensstämmer i huvudsak med 3 kap. 22 § varumärkeslagen.

4 kap. Överlåtelse m.m.

4 kap. 1 §

Ett företagsnamn får överlåtas endast i samband med en överlåtelse av den näringsverksamhet där det används.

Vid överlåtelse av verksamheten omfattas även företagsnamnet, om inte något annat har avtalats. Detta gäller dock inte om företagsnamnet innehåller överlåtarens eller, vid överlåtelse av ett handelsbolags verksamhet, en bolagsmans efternamn.

Ett företagsnamn som ingår i ett dödsbo och som innehåller den avlidnes efternamn får inte överlåtas av boutredningsmannen utan dödsbodelägarnas samtycke.

Paragrafen innehåller regler om överlåtelse av ett företagsnamn. Den motsvarar 13 § firmalagen.

Beträffande överlåtelse av registrerade varumärken och andra kännetecken som har fått skydd genom inarbetning, se 6 kap. 1 § varumärkeslagen.

4 kap. 2 §

Rätten till ett företagsnamn får inte utmätas.

Försätts innehavaren i konkurs, ingår rätten till ett företagsnamn i konkursboet, om inte företagsnamnet innehåller gäldenärens eller, vid ett handelsbolags konkurs, en bolagsmans efternamn. Ett företagsnamn som inte ingår i konkursboet får användas under den tid verksamheten fortsätter för boets räkning.

Paragrafen, som motsvarar 14 § firmalagen, innehåller regler om vad som gäller för företagsnamn vid utmätning och konkurs hos innehavaren. Liknande bestämmelser finns i 10 kap. 9 § varumärkeslagen.

5 kap. Straffansvar, vitesförbud, skadestånd m.m.

Straffansvar

5 kap. 1 §

Gör någon intrång i rätten till ett näringskännetecken och sker det uppsåtligt eller av grov oaktsamhet, ska han eller hon dömas till böter eller fängelse i högst två år. Den som har överträtt ett vitesförbud enligt 3 § får inte dömas till ansvar för intrång som omfattas av förbudet.

För försök eller förberedelse till brott enligt första stycket döms till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken.

Åklagaren får väcka åtal för brott som avses i första eller andra stycket endast om målsäganden anger brottet till åtal och åtal av särskilda skäl är motiverat från allmän synpunkt.

Paragrafen innehåller bestämmelser om straffansvar vid intrång i rätten till ett näringskännetecken. Den motsvarar 18 § första, andra, fjärde och femte styckena firmalagen. Bestämmelsen i 18 § tredje stycket firmalagen finns i 5 §. Paragrafen har sin motsvarighet i 8 kap. 1 § varumärkeslagen.

Förverkande av egendom och av hjälpmedel vid brott

5 kap. 2 §

Egendom med avseende på vilken brott föreligger enligt 1 § ska förklaras förverkad, om det inte är uppenbart oskäligt. I stället för egendomen får dess värde förklaras förverkat. Även utbyte av sådant brott ska förklaras förverkat, om det inte är uppenbart oskäligt. Detsamma gäller vad någon har tagit emot som ersättning för kostnader i samband med ett sådant brott, eller värdet av det mottagna, om mottagandet utgör brott enligt 1 §.

Egendom som har använts som hjälpmedel vid brott enligt 1 § får förklaras förverkad, om det behövs för att förebygga brott eller om det annars finns särskilda skäl. Detsamma gäller egendom som varit avsedd att användas som hjälpmedel vid brott enligt 1 §, om brottet har fullbordats eller om förfarandet har utgjort ett straffbart försök eller en straffbar förberedelse. I stället för egendomen får dess värde förklaras förverkat.

Paragrafen innehåller bestämmelser om förverkande vid brott enligt 1 §. Paragrafen motsvarar 18 a § första och andra stycket firmalagen. Bestämmelsen i 18 a § tredje stycket firmalagen finns i 5 §. Paragrafen motsvaras av 8 kap. 2 § varumärkeslagen.

Vitesförbud

5 kap. 3 §

På yrkande av den som har lidit intrång i rätten till ett näringskännetecken får domstolen vid vite förbjuda den som gör eller medverkar till intrånget att fortsätta med det.

Om käranden visar sannolika skäl för att intrång, eller medverkan till intrång, förekommer och om det skäligen kan befaras att svaranden genom att fortsätta intrånget, eller medverkan till det, förringar värdet av ensamrätten till näringskännetecknet, får domstolen meddela vitesförbud för tiden till dess att målet slutligt har avgjorts eller något annat har beslutats. Innan ett sådant förbud meddelas ska svaranden ha fått tillfälle att yttra sig, om inte ett dröjsmål skulle medföra risk för skada.

Första och andra styckena tillämpas också i fråga om försök eller förberedelse till intrång.

Förbud enligt andra stycket får meddelas endast om käranden ställer säkerhet hos domstolen för den skada som kan tillfogas svaranden. Saknar käranden förmåga att ställa sådan säkerhet, får domstolen befria honom eller henne från detta. I fråga om slaget av säkerheten gäller 2 kap. 25 § utsokningsbalken. Säkerheten ska prövas av domstolen, om den inte har godkänts av svaranden.

När målet avgörs ska domstolen pröva om förbud som har meddelats enligt andra stycket fortfarande ska bestå.

I fråga om överklagande av beslut enligt andra eller fjärde stycket samt i fråga om handläggningen i högre domstol gäller rättegångsbalkens bestämmelser om överklagande av beslut enligt 15 kap. rättegångsbalken.

En talan om utdömande av vite förs av den som har ansökt om förbudet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vitesförbud och motsvarar 15 § firmalagen. Den har sin motsvarighet i 8 kap. 3 § varumärkeslagen.

Skadestånd

5 kap. 4 §

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet gör intrång i rätten till ett näringskännetecken ska betala skälig ersättning för utnyttjandet av näringskännetecknet samt ersättning för den ytterligare skada som intrånget har medfört.

När storleken på ersättningen för ytterligare skada bestäms ska hänsyn särskilt tas till

1. utebliven vinst,
2. vinst som den som har begått intrånget har gjort,
3. skada på näringskännetecknets anseende,
4. ideell skada, och
5. rättighetshavarens intresse av att intrång inte begås.

Den som utan uppsåt eller oaktsamhet gör intrång i rätten till ett näringskännetecken, ska betala ersättning för utnyttjandet av näringskännetecknet, om och i den mån det är skäligt.

Paragrafen innehåller regler om skadestånd vid intrång i rätten till ett näringskännetecken. Paragrafen motsvarar 19 § första och andra stycket firmalagen. Bestämmelsen i 19 § tredje stycket firmalagen finns i 5 § och bestämmelsen i 19 § fjärde stycket firmalagen finns i 6 §. Paragrafen har sin motsvarighet i 8 kap. 4 § varumärkeslagen.

Begränsning av straffansvar och skadeståndsskyldighet i vissa fall

5 kap. 5 §

Grundas en talan om intrång på registrering enligt denna lag, ska 1 och 2 §§ inte tillämpas för tid före registreringsdagen. Inte heller 4 § ska i dessa fall tillämpas för tid före registreringsdagen, om inte intrånget gjorts uppsåtligen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om begränsning av straffansvar och ersättningskyldighet i vissa fall. Den motsvarar 18 § tredje stycket, 18 a § tredje stycket och 19 § tredje stycket i firmalagen. Paragrafen har sin motsvarighet i 8 kap. 5 § varumärkeslagen.

Preskription av rätten till skadestånd

5 kap. 6 §

Rätten till ersättning för skada preskriberas, om talan inte väcks inom fem år från det att skadan uppkom. Rätten till ersättning med anledning av intrång i ett företagsnamn som är skyddat enbart på grund av registrering preskriberas dock inte i något fall tidigare än ett år från registreringsdagen.

Paragrafen, som motsvarar 19 § fjärde stycket firmalagen, innehåller bestämmelser om preskription av rätten till ersättning. En motsvarande bestämmelse finns i 8 kap. 6 § varumärkeslagen.

Åtgärder med egendom och hjälpmedel

5 kap. 7 §

På yrkande av den som har lidit intrång i rätten till ett näringskännetecken får domstolen, efter vad som är skäligt, besluta att egendom på vilken näringskännetecken olovligen förekommer ska återkallas från marknaden, ändras eller förstöras eller att någon annan åtgärd ska vidtas med den. Det samma gäller i fråga om hjälpmedel som har använts eller varit avsett att användas vid intrånget.

Sådan egendom som avses i första stycket får tas i beslag om det skäligen kan antas att ett brott enligt 1 § har begåtts. I fråga om ett sådant beslag tillämpas reglerna om beslag i brottmål i allmänhet.

Första och andra styckena tillämpas också i fråga om försök eller förberedelse till intrång.

Ett beslut om åtgärd enligt första stycket får inte innebära att den som har lidit intrång i rätten till ett näringskännetecken ska betala ersättning till den som åtgärden riktas mot.

Åtgärder enligt första stycket ska bekostas av svaranden om det inte finns särskilda skäl mot detta.

Ett beslut som avses i denna paragraf ska inte meddelas, om förverkande eller någon åtgärd till förebyggande av missbruk ska beslutas enligt 2 § eller enligt brottsbalken.

Paragrafen, som motsvarar 20 § firmalagen, innehåller bestämmelser om s.k. korrigeringsåtgärder, dvs. åtgärder med egendom på vilken näringskännetecken olovligen förekommer och hjälpmedel som har använts eller varit avsedda att användas vid ett intrång. Den motsvaras av 8 kap. 7 § varumärkeslagen.

Spridning av information om dom i mål om intrång

5 kap. 8 §

På yrkande av käranden får domstolen, i mål om intrång, besluta att den som har gjort eller medverkat till intrånget ska bekosta lämpliga åtgärder för att sprida information om domen i målet.

Första stycket tillämpas också i fråga om försök eller förberedelse till intrång.

Paragrafen, som motsvarar 18 g § firmalagen, innehåller bestämmelser om offentliggörande av domar. Den motsvaras av 8 kap. 8 § varumärkeslagen.

6 kap. Informationsföreläggande och intrångsundersökning

Informationsföreläggande

Grundläggande bestämmelser

6 kap. 1 §

Om en sökande visar sannolika skäl för att någon har gjort ett intrång i rätten till ett näringskännetecken, får domstolen vid vite besluta att någon eller några av dem som anges i andra stycket ska ge sökanden information om ursprung och distributionsnät för de varor eller tjänster som intrånget gäller (informationsföreläggande). Ett sådant beslut får meddelas på yrkande av den som har lidit intrånget. Det får bara meddelas om informationen kan antas underlätta utredning av ett intrång som avser varorna eller tjänsterna.

Skyldigheten att lämna information omfattar den som

1. har gjort eller medverkat till intrånget,
2. i kommersiell skala har förfogat över en vara som intrånget gäller,
3. i kommersiell skala har använt en tjänst som intrånget gäller,
4. i kommersiell skala har tillhandahållit en elektronisk kommunikationstjänst eller en annan tjänst som har använts vid intrånget, eller
5. har identifierats av någon som anges i 2–4 såsom delaktig i tillverkningen eller distributionen av en vara eller tillhandahållandet av en tjänst som intrånget gäller.

Information om varors eller tjänsters ursprung och distributionsnät kan särskilt avse

1. namn på och adress till producenter, distributörer, leverantörer och andra som har innehaft varorna eller tillhandahållit tjänsterna,
2. namn på och adress till avsedda grossister och detaljister, och
3. uppgifter om hur mycket som har producerats, levererats, mottagits eller beställts och om vilket pris som har bestämts för varorna eller tjänsterna.

Första–tredje styckena tillämpas också i fråga om försök eller förberedelse till intrång.

Paragrafen innehåller grundläggande bestämmelser om informationsföreläggande. Den motsvarar 18 b § firmalagen. I varumärkeslagen finns motsvarande bestämmelser i 9 kap. 1 §.

6 kap. 2 §

Ett beslut om informationsföreläggande får meddelas endast om skälen för åtgärden uppväger den olägenhet eller det men i övrigt som åtgärden innebär för den som drabbas av den eller för något annat motstående intresse.

Skyldigheten att lämna information enligt 1 § omfattar inte uppgifter vars yppande skulle röja att uppgiftslämnaren eller någon honom eller henne närstående som avses i 36 kap. 3 § rättegångsbalken har begått en brottslig handling.

I personuppgiftslagen (1998:204) finns bestämmelser som begränsar hur mottagna personuppgifter får behandlas.

Paragrafen, som motsvarar 18 c § firmalagen, innehåller bestämmelser som begränsar möjligheterna för domstolen att meddela ett informationsföreläggande. Den har sin motsvarighet i 9 kap. 2 § varumärkeslagen.

Handläggningen av frågor om informationsföreläggande

6 kap. 3 §

Om ett yrkande om informationsföreläggande riktar sig mot den som är sökandens motpart i ett mål om intrång, ska bestämmelserna om rättegång som gäller för det målet tillämpas. Ett beslut om informationsföreläggande får överklagas särskilt.

Om yrkandet om informationsföreläggande riktar sig mot någon annan än den som anges i första stycket, ska lagen (1996:242) om domstolsärenden tillämpas. Domstolen får bestämma att vardera parten ska svara för sina rättegångskostnader.

En talan om utdömmande av vite förs av den som har ansökt om föreläggandet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om handläggningen av en fråga om informationsföreläggande. Den motsvarar 18 d § firmalagen. En motsvarande reglering finns i 9 kap. 3 § varumärkeslagen.

Rätt till ersättning samt underrättelseskyldighet

6 kap. 4 §

Den som på grund av 1 § andra stycket 2–5 har förelagts att enligt första stycket samma paragraf lämna information, har rätt till skäligen ersättning för kostnader och besvär. Ersättningen ska betalas av den som har framställt yrkandet om informationsföreläggande.

Den som tillhandahåller en elektronisk kommunikationstjänst och som till följd av ett informationsföreläggande har lämnat ut information som avses i 6 kap. 20 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation ska

sända en skriftlig underrättelse om detta till den som uppgifterna gäller tidigast efter en månad och senast efter tre månader från det att informationen lämnades ut. Kostnaden för underrättelsen ersätts enligt första stycket.

Paragrafen, som motsvarar 18 e § firmalagen, innehåller dels regler om ersättning för kostnader och besvär i samband med tillhandahållande av information, dels regler om underrättelse i vissa fall. Den har sin motsvarighet i 9 kap. 4 § varumärkeslagen.

Intrångsundersökning

Grundläggande bestämmelser

6 kap. 5 §

Om det skäligen kan antas att någon har gjort eller medverkat till ett intrång, får domstolen för att bevisning ska kunna säkras om intrånget besluta att en undersökning får göras hos denne för att söka efter föremål eller handlingar som kan antas ha betydelse för en utredning om intrånget (intrångsundersökning). Ett sådant beslut får meddelas på yrkande av den som lider skada av kännetecknet eller dess användning. Om en rättegång inte är inledd, ska yrkandet framställas skriftligen.

Ett beslut om intrångsundersökning får meddelas endast om skälen för åtgärden uppväger den olägenhet eller det men i övrigt som åtgärden innebär för den som drabbas av den eller för något annat motstående intresse.

Första och andra styckena tillämpas också i fråga om försök eller förberedelse till intrång.

Paragrafen innehåller grundläggande bestämmelser om intrångsundersökning. Den motsvarar 20 a § och 20 b § första stycket firmalagen. Paragrafen har sin motsvarighet i 9 kap. 5 § varumärkeslagen.

Handläggningen av frågor om intrångsundersökning

6 kap. 6 §

Innan ett beslut om intrångsundersökning meddelas ska motparten ha fått tillfälle att yttra sig. Domstolen får dock omedelbart meddela ett beslut som gäller till dess att annat har beslutats, om ett dröjsmål skulle medföra risk för att föremål eller handlingar som har betydelse för utredning om intrånget skaffas undan, förstörs eller förvanskas.

I övrigt ska en fråga om intrångsundersökning som uppkommer då en rättegång inte är inledd handläggas på samma sätt som om frågan har uppkommit under en rättegång.

Paragrafen, som motsvarar 20 b § andra och tredje styckena firmalagen, innehåller regler om handläggningen av en fråga om intrångsundersökning. Bestämmelsen i 20 b § första stycket firmalagen finns nu i 5 §. Paragrafen har sin motsvarighet i 9 kap. 6 § varumärkeslagen.

Ställande av säkerhet och överklagande av beslut

6 kap. 7 §

Ett beslut om intrångsundersökning får meddelas endast om sökanden ställer säkerhet hos domstolen för den skada som kan tillfogas motparten. Saknar sökanden förmåga att ställa säkerhet, får domstolen befria sökanden från det. I fråga om slaget av säkerhet gäller 2 kap. 25 § utsökningsbalken. Säkerheten ska prövas av domstolen, om den inte har godkänts av motparten.

I fråga om överklagande av domstolens beslut om intrångsundersökning och i fråga om handläggningen i högre domstol gäller vad som föreskrivs i rättegångsbalken om överklagande av beslut enligt 15 kap. rättegångsbalken.

Paragrafen innehåller bestämmelser om handläggningen av en fråga om intrångsundersökning och regler om överklagande. Den motsvarar 20 c § firmalagen och har sin motsvarighet i 9 kap. 7 § varumärkeslagen.

Beslut om intrångsundersökning

6 kap. 8 §

Ett beslut om intrångsundersökning ska innehålla uppgifter om

1. vilket ändamål undersökningen ska ha,
2. vilka föremål och handlingar som det får sökas efter, och
3. vilka utrymmen som får genomsökas.

Om det behövs, ska domstolen även besluta om andra villkor för verkställandet.

Paragrafen, som motsvarar 20 d § firmalagen, anger vilka villkor domstolen ska ställa upp för verkställandet. Den motsvaras av 9 kap. 8 § varumärkeslagen.

Verkställighet av ett beslut om intrångsundersökning

6 kap. 9 §

Ett beslut om intrångsundersökning gäller omedelbart. Om ansökan om verkställighet inte har gjorts inom en månad från beslutet, upphör det att gälla.

Paragrafen reglerar från vilken tidpunkt ett beslut om intrångsundersökning gäller och vilken tidsfrist som gäller för en ansökan om verkställighet. Paragrafen motsvarar 20 e § första stycket firmalagen. Motsvarande bestämmelser finns i 9 kap. 9 § varumärkeslagen.

6 kap. 10 §

Ett beslut om intrångsundersökning verkställs av Kronofogdemyndigheten enligt de villkor som domstolen har beslutat och med tillämpning av 1–3 kap., 17 kap. 1–5 §§ samt 18 kap. utsökningbalken. Sökandens motpart ska underrättas om verkställigheten endast om beslutet om intrångsundersökning har tillkommit efter motpartens hörande. Myndigheten har rätt att ta fotografier och göra film- och ljudupptagningar av sådana föremål som den får söka efter. Myndigheten har också rätt att ta kopior av och göra utdrag ur sådana handlingar som den får söka efter.

En intrångsundersökning får inte omfatta en skriftlig handling som avses i 27 kap. 2 § rättegångsbalken.

Paragrafen innehåller bestämmelser om verkställighet av beslut om intrångsundersökning. Den motsvarar 20 f § firmalagen och har sin motsvarighet i 9 kap. 10 § varumärkeslagen.

Juridiskt biträde och rätt att närvara vid intrångsundersökningen

6 kap. 11 §

När ett beslut om intrångsundersökning ska verkställas har motparten rätt att tillkalla ett juridiskt biträde. I avvaktan på att biträdet inställer sig får verkställigheten inte påbörjas. Detta gäller dock inte, om

1. undersökningen därigenom onödigt fördröjs, eller
2. det finns en risk att ändamålet med åtgärden annars inte uppnås.

Vid verkställigheten får Kronofogdemyndigheten anlita det biträde av en sakkunnig som behövs.

Myndigheten får tillåta att sökanden eller ett ombud för sökanden är närvarande vid undersökningen för att bistå med upplysningar. Om ett sådant tillstånd ges, ska myndigheten se till att sökanden eller ombudet inte i större utsträckning än som kan motiveras av verkställigheten får kännedom om förhållanden som kommer fram.

Paragrafen, som motsvarar 20 g § firmalagen, innehåller bestämmelser om verkställighet av beslut om intrångsundersökning. Motsvarande bestämmelser finns i 9 kap. 11 § varumärkeslagen.

Återgång av en åtgärd vid intrångsundersökning

6 kap. 12 §

Om sökanden inte inom en månad från det att verkställigheten avslutats väcker talan eller på något annat sätt inleder ett förfarande om saken, ska en åtgärd som företagits vid verkställigheten av intrångsundersökningen omedelbart gå åter, i den utsträckning det är möjligt. Detsamma gäller om ett beslut om intrångsundersökning hävs sedan verkställighet genomförts.

Paragrafen innehåller bestämmelser om sökandens skyldighet att efter en intrångsundersökning väcka talan eller annars inleda ett förfarande om saken samt om återgång av åtgärderna om detta inte sker. Paragrafen motsvarar 20 e § andra stycket firmalagen. Motsvarande bestämmelse finns i 9 kap. 12 § varumärkeslagen.

Hantering av material från intrångsundersökningen

6 kap. 13 §

Kronofogdemyndigheten ska förteckna fotografier och film- och ljudupptagningar av föremål samt kopior av och utdrag ur handlingar från intrångsundersökningen. Materialet ska hållas tillgängligt för sökanden och motparten.

Paragrafen reglerar hur Kronofogdemyndigheten ska hantera material från verkställigheten av en intrångsundersökning. Den motsvarar 20 h § firmalagen och har sin motsvarighet i 9 kap. 13 § varumärkeslagen.

7 kap. Övriga bestämmelser

Verkan av en hävning och förbud att döma till ansvar m.m.

7 kap. 1 §

Om en registrering av ett företagsnamn har hävts på grund av 3 kap. 1 § första stycket, ska registreringen anses aldrig ha haft någon verkan.

Om en registrering har hävts på grund av 3 kap. 1 § andra stycket eller 3 kap. 2 §, ska registreringen anses ha förlorat sin verkan den dag då ansökan om hävning kom in. Domstolen får dock bestämma att registreringen i stället ska anses ha förlorat sin verkan den dag då det hinder som utgör grund för hävningen uppstod. Vid administrativt hävningsförfarande får registreringsmyndigheten fatta ett sådant beslut.

Om en registrering har hävts på grund av 3 kap. 1 § första stycket, får domstolen inte döma till ansvar eller besluta om ersättning eller annan åtgärd enligt 5 eller 6 kap. Om en registrering har hävts på grund av 3 kap. 1 § andra stycket eller 3 kap. 2 §, får domstolen inte döma till ansvar enligt 5 kap. 1 §.

Paragrafen reglerar verkan av en hävning av en registrering. Vidare behandlas förbud mot att döma till ansvar m.m. för intrång när registreringen av ett företagsnamn har hävts. Den motsvarar delvis 21 § firmalagen. Övervägandena finns i avsnitt 13.2.

Motsvarande bestämmelser finns i 10 kap. 1 § varumärkeslagen. Se närmare författningskommentaren till den paragrafen.

Invändning om grund för hävning m.m.

7 kap. 2 §

Förs talan om intrång i ett registrerat företagsnamn och gör den mot vilken talan förs gällande att det finns grund för att häva registreringen, får denna fråga prövas endast sedan talan om hävning har väckts. Domstolen får förelägga den som gör gällande att det finns grund för att häva registreringen att inom viss tid väcka sådan talan. Det sagda tillämpas också om det i ett mål som gäller fastställsetalan avseende ett registrerat företagsnamn görs gällande att det finns grund för att häva registreringen. Detta stycke tillämpas inte i brottmål.

En talan om intrång i ett registrerat företagsnamn får bifallas endast om företagsnamnet vid tidpunkten för talans väckande uppfyllde kraven på verkligt bruk i 3 kap. 2 §, för den verksamhet som ligger till grund för talan eller det finns giltiga skäl till att företagsnamnet inte har använts. Användningen av företagsnamnet ska ha skett inom de fem år som föregår

talans väckande. Om svaranden är en innehavare av ett yngre företagsnamn, ska företagsnamnet dessutom ha använts inom de fem år som föregår ingivningsdagen för det yngre företagsnamnet.

Paragrafen innehåller föreskrifter om förfarandet när den mot vilken talan förs i ett mål om intrång i ett registrerat företagsnamn eller ett mål om fastställsetalan gör gällande att det finns grund för att häva registreringen. Paragrafen motsvarar delvis 22 § firmalagen. Bestämmelsen i 22 § andra stycket firmalagen finns i första stycket i förevarande paragraf. Övervägandena finns i avsnitt 13.2.

Sakliga ändringar görs i jämförelse med firmalagen.

En nyhet i *första stycket* är att bestämmelserna inte ska tillämpas i brottmål. En tilltalad kan alltså till sitt försvar invända att registreringen är ogiltig utan att väcka talan om det. En motsvarande bestämmelse finns i 10 kap. 2 § första stycket varumärkeslagen. Se närmare författningskommentaren till den paragrafen.

Andra stycket är en anpassning till 10 kap. 2 § andra stycket varumärkeslagen. Se närmare författningskommentaren till den paragrafen och till 3 kap. 3 § i denna lag.

Behandling av personuppgifter

7 kap. 3 §

Trots förbudet i 21 § personuppgiftslagen (1998:204) får personuppgifter om lagöverträdelse som innefattar brott enligt 5 kap. 1 § behandlas om detta är nödvändigt för att ett rättsligt anspråk ska kunna fastställas, göras gällande eller försvaras.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om behandling av personuppgifter. Den motsvarar 18 f § firmalagen och har sin motsvarighet i 10 kap. 3 § varumärkeslagen.

Behörig domstol

7 kap. 4 §

Patent- och marknadsdomstolen är rätt domstol i mål och ärenden enligt denna lag, om de inte ska handläggas enligt lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister.

Det som sägs i rättegångsbalken om inskränkning av en domstols behörighet i fråga om tvist som ska tas upp i annan ordning än inför domstol ska inte tillämpas i fråga om ett yrkande om informationsföreläggande eller intrångsundersökning.

Paragrafen, som motsvarar 24 § firmalagen, innehåller bestämmelser om behörig domstol i mål och ärenden enligt lagen. Den har sin motsvarighet i 10 kap. 6 § första stycket 1 och andra stycket varumärkeslagen. Övervägandena finns i avsnitt 13.3.

Av *första stycket* framgår att Patent- och marknadsdomstolen är exklusivt behörig att som första domstol handlägga samtliga mål och ärenden enligt lagen med undantag för arbetstvister. Såvitt gäller tvistemål och ärenden är det grunden för talan eller ansökningsen som är styrande för bedömningen av om domstolen är behörig eller inte. Om grunden aktualiserar en tillämpning av lagen, ska målet eller ärendet prövas av Patent- och marknadsdomstolen (jfr prop. 2015/16:57 s. 329 f.).

Det innebär att Patent- och marknadsdomstolen är behörig att pröva ett ärende där registreringsmyndigheten har vägrat registrering av en ändrad verksamhet på grund av 2 kap. 10 §. Ett sådant ärende aktualiserar en tillämpning av lagen. Det gäller även om det överklagade beslutet samtidigt innehåller en prövning av andra grunder för att vägra registrering, t.ex. en ändring av den ort där bolagets styrelse har sitt säte. Situationen är en annan om beslutet om ändrad verksamhet inte alls aktualiserar en tillämpning av 2 kap. 10 § utan endast en associationsrättslig prövning. Det kan vara fallet om ett bolag utökar eller ändrar sin verksamhet till någon form av tillståndspliktig verksamhet. Ett annat exempel är att den angivna verksamheten är för allmänt hållen och därför inte kan anses angiven till sin art. I sådana fall aktualiseras inte en tillämpning av lagen om företagsnamn, och ärendet överklagas i stället till allmän förvaltningsdomstol.

Underrättelse om dom

7 kap. 5 §

Domstolen ska underrätta registreringsmyndigheten om en dom som gäller

1. hävning av en registrering av ett företagsnamn, eller
2. intrång i ett registrerat företagsnamn.

Domstolen ska även underrätta registreringsmyndigheten om en dom i ett mål i vilket förts fastställsetalan avseende ett registrerat företagsnamn.

Paragrafen reglerar i vilka fall domstolen ska underrätta registreringsmyndigheten om domar i mål som rör registrerade företagsnamn. Den motsvarar 25 § firmalagen.

Firmateckning m.m.

7 kap. 6 §

Firmateckning sker genom en tydlig angivelse av det fullständiga företagsnamnet och en underskrift med namn av firmatecknare. Vid teckning av ett särskilt företagsnamn anges även företagsnamnet för hela verksamheten.

Under likvidation eller konkurs ska firmateckning ske med ett tillägg som anger det ändrade förhållandet.

Om firmateckning gäller i övrigt vad som är särskilt föreskrivet i andra författningar.

I paragrafen finns bestämmelser om firmateckning. Den motsvarar 26 § firmalagen. Som framgår behålls här begreppet firmateckning.

7 kap. 7 §

En myndighet för vilken regeringen har fastställt ett företagsnamn har ensamrätt till detta som om företagsnamnet hade blivit registrerat enligt denna lag.

Paragrafen handlar om rätten till ett företagsnamn för myndigheter som bedriver näringsverksamhet. Bestämmelsen har sin motsvarighet i 27 § firmalagen.

Näringsdrivande statliga och kommunala myndigheter bildas enligt särskilda författningar som även reglerar deras verksamhet. De vinner rättskapacitet utan någon särskild registrering. Företagsnamnet fastställs normalt i den särskilda författningen eller genom

beslut av regeringen i samband med att myndighetens organisation fastställs.

Enligt förevarande paragraf får myndigheten ensamrätt till företagsnamnet som om detta hade blivit registrerat enligt lagen om företagsnamn. Detta innebär bl.a. att företagsnamnet utgör hinder mot registrering av ett förväxlingsbart företagsnamn.

För att klargöra att Sveriges riksbank och Svenska Skeppshypotekskassan samt annan inrättning eller sammanslutning, t.ex. en myndighet som Bolagsverket, som har fått ensamrätt till sin firma (sitt företagsnamn) med stöd av 27 § firmalagen även fortsättningsvis har ensamrätt till firman (företagsnamnet) införs en övergångsbestämmelse som reglerar detta. Se vidare kommentaren till ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna.

Överklagande

7 kap. 8 §

Ett beslut enligt 3 kap. 14 § om administrativ hävning av en registrering av ett företagsnamn får inte överklagas. Detsamma gäller ett beslut om överlämnande till domstol eller avskrivning enligt 3 kap. 12 § tredje stycket. Andra beslut i ärenden om administrativ hävning får överklagas till Patent- och marknadsdomstolen inom tre veckor från dagen för beslutet. Beslut under handläggningen av ett sådant ärende får inte överklagas särskilt.

Paragrafen reglerar vilka beslut i ett ärende om administrativ hävning av registrering som får överklagas. Den motsvarar 28 § firmalagen och har sin motsvarighet i 10 kap. 11 § varumärkeslagen.

Bemyndigande

7 kap. 9 §

Regeringen får meddela föreskrifter om avgifter i ärenden om administrativ hävning av en registrering enligt denna lag.

Paragrafen, som motsvarar 30 § firmalagen, gäller endast avgifter i ärenden om administrativ hävning av en registrering av ett företagsnamn. Andra avgifter avseende ärenden som rör frågor om företagsnamn regleras i de olika associationsrättsliga författningarna.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019, då firmalagen (1974:156) upphör att gälla.

2. Lagen ska tillämpas även på näringskännetecken som har inarbetats, firmor som har registrerats och firmaregistreringar som har sökts före ikraftträdandet, om inte annat följer av 3 och 4.

3. Bestämmelserna i firmalagen om behörig domstol och överklagande gäller även i fortsättningen för mål och ärenden i allmän domstol som har inletts före den 1 september 2016, med undantag för Stockholms tingsrätt och Svea hovrätt.

4. Bestämmelserna i firmalagen gäller även i fortsättningen i fråga om åtgärder som har vidtagits eller rättigheter som har förvärvats före ikraftträdandet.

5. Nationella och internationella varumärken som genom registrering har beviljats skydd enligt äldre bestämmelser ska anses utgöra sådana varumärken som avses i 2 kap. 4 § 1.

6. Sveriges riksbank och Svenska Skeppshypotekskassan samt annan inrättning eller sammanslutning som har fått sitt namn fastställt enligt 27 § firmalagen ska även i fortsättningen ha ensamrätt till namnet som om detta hade blivit registrerat som ett företagsnamn enligt denna lag.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna behandlas i avsnitt 16.

Enligt *punkt 1* träder lagen om företagsnamn i kraft den 1 januari 2019. Firmalagen upphör då att gälla.

I *punkt 2* anges huvudregeln att den nya lagen blir tillämplig även på näringskännetecken som har inarbetats, firmor som har registrerats och firmaregistreringar som har sökts före ikraftträdandet. Detta överensstämmer med den inom immaterialrätten allmänna principen om nya lagars tillämplighet på äldre rättigheter. Bestämmelsen innebär att redan ingivna registreringsansökningar som inte har avgjorts vid lagens ikraftträdande ska handläggas enligt den nya lagen. Även anmälningar om ändrad verksamhet som har getts in, men som inte avgjorts vid lagens ikraftträdande, ska handläggas enligt den nya lagen (jfr 2 kap. 10 § om granskning vid ändrad verksamhet). Undantag från denna regel finns i punkterna 3 och 4.

Det som i firmalagen kallades för firma benämns företagsnamn i den nya lagen. En firma enligt den gamla lagen ska alltså anses som ett företagsnamn när den nya lagen ska tillämpas. Ändringen är bara terminologisk och har inte föranlett någon särskild övergångsbestämmelse (jfr dock punkten 6).

När Patent- och marknadsdomstolen respektive Patent- och marknadsöverdomstolen inrättades den 1 september 2016 infördes en övergångsbestämmelse som innebär att firmarättsliga mål och ärenden som hade inletts i allmän domstol, med undantag för Stockholms tingsrätt och Svea hovrätt, före ikraftträdandet av de ändringar i firmalagen som gjordes med anledning av den nya domstolsordningen, skulle handläggas enligt äldre bestämmelser om behörig domstol och överklagande (se punkt 3 i övergångsbestämmelserna till SFS 2016:197 och prop. 2015/15:57 s. 276 f.). *Punkt 3* innebär att den övergångsordningen gäller även i fortsättningen.

I *punkt 4* finns en bestämmelse som skyddar tredje mans intresen vad gäller föfoganden som har gjorts innan de nya reglerna träder i kraft. Den nya lagen tillämpas inte på åtgärder som har vidtagits före ikraftträdandet. I den mån den nya lagen ger en starkare ensamrätt kan denna inte användas för att angripa en åtgärd som har vidtagits före ikraftträdandet. Straffansvar och ersättningsskyldighet kan alltså inte följa av en åtgärd som inte skulle bedömas som ett intrång när den vidtogs. Inte heller tillämpas den nya lagen i fråga om rättigheter som har förvärvats före ikraftträdandet, alltså inte på den rätt som någon kan ha fått innan den nya lagstiftningen har trätt i kraft. En effekt av bestämmelsen är att den nya lagen sålunda inte påverkar ingångna avtal.

Enligt 2 kap. 4 § 1 utgör ett äldre varumärke som är registrerat enligt 2 kap. varumärkeslagen eller en internationell varumärkesregistrering som gäller i Sverige ett relativt hinder för registrering av ett företagsnamn. När varumärkeslagen trädde i kraft infördes en övergångsbestämmelse till ändringarna i firmalagen som klargör att ett registreringshinder också föreligger om det tidigare registrerade nationella eller internationella varumärket har registrerats i enlighet med äldre föreskrifter (se punkt 4 i övergångsbestämmelserna till SFS 2010:1889 och prop. 2009/10:225 s. 386 f.). *Punkt 5* innebär att den övergångsordningen gäller även i fortsättningen.

Också ett äldre registrerat EU-varumärke utgör hinder för registrering av ett företagsnamn (jfr 2 kap. 4 § 2). Det kan noteras att detta gäller oavsett om varumärket är registrerat enligt förordning (EG) nr 207/2009 om EU-varumärken eller enligt den ursprungliga förordningen om gemenskapsvarumärken, (EG) nr 40/94 av den 20 december 1993.

För att klargöra att Sveriges riksbank och Svenska Skeppshypotekskassan samt de andra inrättningar eller sammanslutningar, t.ex. Bolagsverket, som har fått ett namn fastställt enligt den speciella ordningen i 27 § firmalagen fortfarande har ensamrätt till namnet som om det hade blivit registrerat som ett företagsnamn, har det införts en särskild övergångsbestämmelse i *punkt 6*.

18.3 Förslaget till lag om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter m.m.

Den nya lagen om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter m.m. innehåller bestämmelser om sanktioner vid intrång i vissa särskilda beteckningar som är skyddade inom EU. Skyddet uppstår genom registrering av beteckningen enligt ett antal EU-förordningar eller genom de handelsavtal som EU ingår med tredje land om skydd för sådana beteckningar. Lagen innehåller också en bestämmelse om behörig domstol. Övervägandena finns i avsnitt 14.

1 § Bestämmelserna i 8 kap. 3–8 §§, 9 kap. och 10 kap. 3 § varumärkeslagen (2010:1877) ska tillämpas vid intrång i den rätt till en beteckning som följer av

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1151/2012 av den 21 november 2012 om kvalitetsordningar för jordbruksprodukter och livsmedel, i den ursprungliga lydelsen,

2. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 110/2008 av den 15 januari 2008 om definition, beskrivning, presentation och märkning av, samt skydd av geografiska beteckningar för, spritdrycker, samt om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1576/89, i den ursprungliga lydelsen,

3. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 av den 17 december 2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 922/72, (EEG) nr 234/79, (EG) nr 1037/2001 och (EG) nr 1234/2007, i den ursprungliga lydelsen, eller

4. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 251/2014 av den 26 februari 2014 om definition, beskrivning, presentation och märkning av, samt skydd av geografiska beteckningar för, aromatiserade vinprodukter och om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1601/91, i den ursprungliga lydelsen.

Paragrafen behandlar sanktioner m.m. vid intrång i vissa beteckningar som är skyddade inom EU enligt ett antal angivna EU-förordningar. Paragrafen motsvarar den tidigare 10 kap. 7 § varumärkeslagen, vars innehåll alltså nu flyttas över till denna lag.

Enligt de EU-förordningar som anges i paragrafen kan ursprungsbeteckningar, geografiska beteckningar, traditionella uttryck för vin och garanterade traditionella specialiteter skyddas genom registrering hos Europeiska kommissionen (angående de olika beteckningarna, se författningskommentaren till 2 kap. 7 § varumärkeslagen).

Förordningarna omfattar skydd av beteckningarna för vin, sprit, aromatiserade viner, jordbruksprodukter och livsmedel.

Av paragrafen följer att varumärkeslagens civilrättsliga bestämmelser om vitesförbud, intrångsundersökning, skadestånd och åtgärder med intrångsgörande varor m.m. är tillämpliga vid intrång i rätten till en beteckning som är skyddad enligt någon av de angivna EU-förordningarna. Det som sägs om varumärkesintrång ska då förstås som intrång i den rätt till beteckning som gäller enligt den aktuella EU-förordningen.

Ang. tidigare förarbetena, se prop. 2008/09:67 och prop. 2009/10:225.

2 § Bestämmelserna i 8 kap. 3–8 §§, 9 kap. och 10 kap. 3 § varumärkeslagen (2010:1877) ska också tillämpas vid intrång i den rätt till en beteckning som följer av

1. frihandelsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Korea, å andra sidan, den 6 oktober 2010,

2. handelsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Colombia och Peru, å andra sidan, den 26 juni 2012,

3. avtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Centralamerika, å andra sidan, den 29 juni 2012,

4. associeringsavtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska atomenergigemenskapen och deras medlemsstater, å ena sidan, och Ukraina, å andra sidan, den 27 juni 2014,

5. associeringsavtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska atomenergigemenskapen och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Moldavien, å andra sidan, den 27 juni 2014, eller

6. associeringsavtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska atomenergigemenskapen och deras medlemsstater, å ena sidan, och Georgien, å andra sidan, den 27 juni 2014.

Paragrafen behandlar sanktioner m.m. vid intrång i vissa beteckningar som är skyddade inom EU enligt ett antal angivna internationella handelsavtal mellan EU och dess medlemsstater å ena sidan och ett tredje land å andra sidan.

I de avtal som anges i paragrafen har EU åtagit sig att skydda geografiska beteckningar, och i några fall ursprungsbeteckningar, för vin, sprit, aromatiserade viner, jordbruksprodukter och livsmedel. Omfattningen av skyddet framgår av respektive avtal. Vilka speci-

fika beteckningar som skyddet gäller för framgår av bilagor till avtalen där beteckningarna finns listade.

Enligt paragrafen ska, på samma sätt som vid intrång rätten till en beteckning som följer av en EU-förordning enligt 1 §, varumärkeslagens civilrättsliga bestämmelser om vitesförbud, intrångsundersökning, skadestånd och åtgärder med intrångsgörande varor m.m. tillämpas vid intrång i rätten till en beteckning som är skyddad enligt något av avtalen.

3 § Patent- och marknadsdomstolen är rätt domstol i mål och ärenden enligt denna lag, om de inte ska handläggas enligt lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister.

Det som sägs i rättegångsbalken om inskränkning av en domstols behörighet i fråga om tvist som ska tas upp i annan ordning än inför domstol ska inte tillämpas i fråga om ett yrkande om informationsföreläggande eller intrångsundersökning.

Paragrafen innehåller bestämmelser om behörig domstol.

Enligt *första stycket* är Patent- och marknadsdomstolen behörig att som första domstol handlägga samtliga mål och ärenden enligt lagen med undantag för arbetstvister. Domstolens behörighet är exklusiv – grunden för talan eller ansökningen är styrande för bedömningen av om domstolen är behörig eller inte.

Av *andra stycket* framgår, i enlighet med vad som gäller enligt övriga immaterialrättsliga lagar, att domstolen är behörig att pröva en fråga om informationsföreläggande eller intrångsundersökning även om parterna har ingått ett skiljeavtal.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.
2. Lagen ska tillämpas även på beteckningar som har erhållit skydd före ikraftträdandet, om inte annat följer av 3.
3. Hänvisningen i 2 § till bestämmelserna i 8 kap. 4–6 och 8 §§ varumärkeslagen (2010:1877) ska inte tillämpas när intrånget, eller försöket eller förberedelsen till intrånget, har begåtts före ikraftträdandet.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna behandlas i avsnitt 16.

Enligt *punkt 1* träder lagen om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter m.m. i kraft den 1 januari 2019.

Av *punkt 2* framgår den inom immaterialrätten allmänna principen att ny lagstiftning ska tillämpas också på rättigheter som har uppkommit innan den nya lagstiftningen träder i kraft. Det innebär att den nya lagen blir tillämplig också när talan gäller intrång i rätten till beteckningar som redan var skyddade inom EU vid lagens ikraftträdande enligt tillämpliga EU-förordningar eller internationella handelsavtal.

Innehavaren av en beteckning enligt de aktuella handelsavtalen har formellt sett en ensamrätt som gäller här i landet oavsett den nya lagen; ensamrätten gäller direkt på grund av avtalet. Genom 2 § införs nya sanktionsbestämmelser vid intrång i rätten till sådana beteckningar. Av *punkt 3* följer att de bestämmelser i varumärkeslagen som rör skadestånd (8 kap. 4–6 §§) och spridning av information om dom i mål om varumärkesintrång (8 kap. 8 §) inte tillämpas om intrånget har skett före ikraftträdandet. Bestämmelserna i varumärkeslagen om s.k. korrigeringsåtgärder (8 kap. 7 §), informationsföreläggande (9 kap. 1–4 §§) och intrångsundersökning (9 kap. 5–13 §§) är däremot tillämpliga, även om det handlar om intrång som har skett innan den nya lagen trätt i kraft. Också bestämmelsen om vitesförbud (8 kap. 3 §) är tillämplig vid intrång som har påbörjats före ikraftträdandet av lagen (jfr prop. 2008/09:67 s. 254).

I fråga om sådana beteckningar som skyddas enligt tillämpliga EU-förordningar är sanktionsbestämmelserna i lagen inte nya. De förs över i sak oförändrade från 10 kap. 7 § varumärkeslagen. Hänvisningen i 1 § i den nya lagen ska tillämpas fullt ut vid intrång i sådana beteckningar, alltså även om det rör sig om ett intrång som har begåtts före ikraftträdandet.

18.4 Förslaget till lag om ändring i mönsterskyddslagen (1970:485)

Allmänna bestämmelser

4 § Det finns hinder mot mönsterrätt, om

1. mönstret strider mot goda seder eller allmän ordning,
2. det i mönstret utan tillstånd tagits in statsvapen, statsflagga eller annat statseblem, statlig kontroll- eller garantibeteckning, annan beteckning som hänсыftar på svenska staten och därigenom ger mönstret en officiell karaktär, svenskt kommunalt vapen eller sådan internationell beteckning som är skyddad enligt lagen (1970:498) om skydd för vapen och vissa andra officiella beteckningar eller något som lätt kan förväxlas med vapen, flagga, emblem eller beteckning som nu nämnts,
3. mönstret strider mot ett annat mönster som visserligen inte var allmänt tillgängligt före den dag som anges i 2 § andra stycket men som framgår av en ansökan om registrering i Sverige eller vid Europeiska unionens immaterialrättsmyndighet för vilken en tidigare ansöknings- eller prioritetdag gäller, förutsatt att detta mönster sedermera har gjorts allmänt tillgängligt,
4. mönstret utan tillstånd innehåller
 - a) någon annans i Sverige skyddade *näringskännetecken* eller varukännetecken,
 - b) någon annans porträtt om inte porträttet uppenbart syftar på någon sedan länge avliden,
 - c) *något som är ägnat att uppfattas som någon annans efternamn som har särskilt skydd eller någon annans allmänt kända konstnärnamn eller ett likartat namn, om användningen av mönstret skulle medföra en nackdel för bäraren av namnet och om namnet uppenbarligen inte syftar på någon sedan länge avliden,*
 - d) något som kränker annans upphovsrätt till *ett litterärt eller konstnärligt verk* eller annans rätt till fotografisk bild som är skyddad i Sverige.

Paragrafen innehåller bestämmelser om hinder mot registrering av ett mönster. Övervägandena finns i avsnitt 15.

Ändringarna avser punkt 4 b–d. Hinder mot mönsterregistrering på grund av någon annans porträtt regleras i *punkt b*. Punkten ändras endast på så sätt att bestämmelsen om registreringshinder på grund av namn flyttas till punkt c. *Punkt c* anpassas till motsvarande bestämmelser i 2 kap. 10 § 2 varumärkeslagen och 2 kap. 6 § 1 lagen om företagsnamn. Även *punkt d* ändras för att anpassas till varumärkeslagen och lagen om företagsnamn (jfr 2 kap. 10 § 4 varu-

märkeslagen och 2 kap. 6 § 2 lagen om företagsnamn). Det innebär att det inte längre finns hinder mot att registrera ett mönster som innehåller något som kan uppfattas som titel på ett litterärt eller konstnärligt verk i fall då titeln är egenartad (jfr prop. 2009/10:225 s. 418 f.).

Ansvar och ersättningskyldighet m.m.

36 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet gör mönsterintrång ska betala skälig ersättning för utnyttjandet av mönstret samt ersättning för den ytterligare skada som intrånget har medfört.

När storleken på ersättningen för ytterligare skada bestäms ska hänsyn särskilt tas till

1. utebliven vinst,
2. vinst som den som har begått intrånget har gjort,
3. skada på mönstrets anseende,
4. ideell skada, och
5. mönsterhavarens intresse av att intrång inte begås.

Den som utan uppsåt eller oaktsamhet gör mönsterintrång ska betala ersättning för utnyttjandet av mönstret, om och i den mån det är skäligt.

Rätten till ersättning för mönsterintrång preskriberas, om talan inte väcks inom fem år från det skadan uppkom.

Paragrafen innehåller regler om skadestånd vid mönsterintrång.

Andra stycket motsvarar första stycket andra meningen i paragrafens tidigare lydelse. Ändringen är endast redaktionell och innebär att det förtydligas att kriterierna som ska särskilt beaktas vid skadeberäkningen har betydelse för ersättningen för den ytterligare skada som intrånget medfört.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.
2. De nya bestämmelserna ska tillämpas även på mönster som har registrerats och mönsterregistreringar som har sökts före ikraftträdandet.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna behandlas i avsnitt 16.

Enligt *punkt 1* träder lagändringarna i kraft den 1 januari 2019.

I *punkt 2* anges att de nya bestämmelserna är tillämpliga även på mönster som har registrerats och mönsterregistreringar som har

sökts före ikraftträdandet. Detta överensstämmer med den inom immaterialrätten allmänna principen om nya lagars tillämplighet på äldre rättigheter. Bestämmelsen innebär att de nya bestämmelserna om relativa registreringshinder (4 § 3 och 4) kan göras gällande i ett invändningsförfarande efter ikraftträdandet, även om mönstret har registrerats före denna tidpunkt. Vidare kan de nya registreringshindren åberopas i ett invändningsförfarande efter ikraftträdandet avseende ett mönster där registrering har sökts före ikraftträdandet.

18.5 Förslaget till lag om ändring i handelsregisterlagen (1974:157)

2 §

Följande näringsidkare kan registreras i handelsregistret:

1. enskilda personer som utövar eller avser att utöva näringsverksamhet (enskilda näringsidkare),
2. handelsbolag,
3. ideella föreningar som utövar eller avser att utöva näringsverksamhet,
4. registrerade trossamfund som utövar eller avser att utöva näringsverksamhet, och
5. bolagsmän i enkla bolag, om bolagsmännen utövar eller avser att utöva näringsverksamhet i bolaget.

Registrering i handelsregistret sker efter ansökan. *De* näringsidkare som avses i första stycket 1, 3, 4 eller 5 och som enligt bokföringslagen (1999:1078) är skyldiga att upprätta en årsredovisning *ska* ansöka om registrering.

Bestämmelserna i denna lag om enskilda näringsidkare *ska* tillämpas på de bolagsmän i ett enkelt bolag som förs in i handelsregistret, dock med följande undantag:

1. *Något företagsnamn ska* inte registreras för verksamheten.
2. Bolagsmännen *ska* registreras under sina namn.

Bestämmelserna i denna lag om registrerade trossamfund *ska* tillämpas även på registrerade organisatoriska delar av ett trossamfund.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilka näringsidkare som registreras i handelsregistret och om skyldigheten för vissa av dem att ansöka om registrering.

Ändringen i *tredje stycket 1* innebär att firma ersätts av företagsnamn till följd av den nya terminologin i lagen (2019:000) om företagsnamn, jfr 1 kap. 1 § lagen om företagsnamn.

Övriga ändringar i paragrafen är endast språkliga.

4 §

Handelsregistret *ska* innehålla följande uppgifter om:

Enskild näringsidkare:

1. näringsidkarens *företagsnamn*,
2. näringsidkarens fullständiga namn, personnummer eller, om sådant saknas, av Skatteverket tilldelat registreringsnummer, och postadress,
3. näringsverksamhetens art,

4. det län och den ort där huvudkontoret finns samt kontorets postadress,

5. om näringsidkaren enligt 2 § lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. *ska* ha en föreståndare, föreståndarens fullständiga namn, personnummer och postadress,

6. om näringsidkaren enligt revisionslagen (1999:1079) *ska* ha en auktoriserad eller godkänd revisor

– revisorns namn, personnummer eller, om sådant saknas, födelsedatum,

– revisorns postadress och, om postadressen avviker från revisorns hemvist, hemvist, och

– om revisorn är ett registrerat revisionsbolag, bolagets organisationsnummer och vem som är huvudansvarig för revisionen.

Handelsbolag:

1. bolagets organisationsnummer och *företagsnamn*,

2. näringsverksamhetens art,

3. det län och den ort där huvudkontoret finns samt kontorets postadress,

4. bolagsmännens fullständiga namn, personnummer eller organisationsnummer och postadresser,

5. om en stiftelse med egen förvaltning eller en ideell förening är bolagsman, fullständiga namn, personnummer och postadresser för styrelseledamöter och styrelsesuppleanter i stiftelsen eller föreningen,

6. om en stiftelse med anknuten förvaltning är bolagsman, förvaltarens namn, organisationsnummer och postadress samt fullständigt namn, personnummer och postadress för en ställföreträdare för förvaltaren,

7. av vem och hur firman tecknas, om firman inte får tecknas av varje bolagsman ensam,

8. om bolaget utgör kommanditbolag, vilken eller vilka av bolagsmännen som är kommanditdelägare och beloppet av varje sådan bolagsmans utfästa insats,

9. om bolaget enligt revisionslagen (1999:1079) *ska* ha en auktoriserad eller godkänd revisor

– revisorns namn, personnummer eller, om sådant saknas, födelsedatum,

– revisorns postadress och, om postadressen avviker från revisorns hemvist, hemvist, och

– om revisorn är ett registrerat revisionsbolag, bolagets organisationsnummer och vem som är huvudansvarig för revisionen.

Ideell förening och registrerat trossamfund:

1. *det företagsnamn* under *vilket* föreningen eller trossamfundet utövar eller avser att utöva näringsverksamhet,

2. föreningens eller trossamfundets namn, om det inte sammanfaller med *företagsnamnet*, och organisationsnummer,

3. näringsverksamhetens art,
4. det län och den ort där föreningens eller trossamfundets styrelse eller motsvarande organ i samfundet har sitt säte samt föreningens eller samfundets postadress,
5. styrelseledamöternas och, där suppleanter utsetts, deras fullständiga namn, personnummer och postadresser,
6. av vem och hur föreningens, eller trossamfundets namn tecknas, om namnet inte tecknas av styrelsen eller motsvarande organ ensamt,
7. om föreningen eller trossamfundet enligt revisionslagen (1999:1079) ska ha en auktoriserad eller godkänd revisor
 - revisorns namn, personnummer eller, om sådant saknas, födelsedatum,
 - revisorns postadress och, om postadressen avviker från revisorns hemvist, hemvist, och,
 - om revisorn är ett registrerat revisionsbolag, bolagets organisationsnummer och vem som är huvudansvarig för revisionen.

Paragrafen reglerar vilka uppgifter som ska tas in i handelsregistret för olika slags näringsidkare.

Ändringarna i *första stycket 1*, *andra stycket 1* och *tredje stycket 1 och 2* innebär att firma ersätts av företagsnamn.

Övriga ändringar i paragrafen är endast språkliga.

5 §

En näringsidkare registreras under det företagsnamn under vilket näringsidkaren driver sin verksamhet. Ett företagsnamn registreras enligt bestämmelserna i lagen (2019:000) om företagsnamn med iakttagande av vad som sägs i 6 och 7 §§ nedan.

Paragrafen anger allmänt hur en näringsidkare och dennes företagsnamn ska registreras.

Ändringarna är en följd av att firmalagen upphävs och ersätts av lagen om företagsnamn. Övriga ändringar i paragrafen är endast språkliga.

6 §

Ett handelsbolags företagsnamn ska innehålla ordet handelsbolag eller, om kommanditdelägare finns, ordet kommanditbolag. I ett särskilt företagsnamn får dock inte tas in något av orden handelsbolag eller kommanditbolag.

Paragrafen innehåller regler om företagsnamn för handelsbolag.

Ändringarna innebär att firma ersätts av företagsnamn och bifirma av särskilt företagsnamn till följd av den nya terminologin i lagen om företagsnamn.

Övriga ändringar i paragrafen är endast språkliga.

7 §

Ett företagsnamn ska tydligt skilja sig från andra i handelsregistret förut registrerade och ännu bestående *företagsnamn* registrerade för samma län. Detta gäller även om *företagsnamnen* inte avser verksamhet av samma eller liknande slag.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om att ett företagsnamn alltid ska skilja sig från redan registrerade företagsnamn.

Ändringarna innebär att firma ersätts av företagsnamn.

8 §

Har *en* näringsidkare som *förts in* i handelsregister meddelat *en* prokura, får prokuran registreras under näringsidkarens *företagsnamn*. *En* prokura får dock *inte* registreras om den innehåller annan begränsning eller annat förbehåll än *vad* som följer av 1 eller 2 § prokuralagen (1974:158).

För *en* registrerad prokura *ska* registret innehålla uppgifter om prokuristens fullständiga namn, personnummer och postadress.

Har prokuristen *ett* särskilt bemyndigande att överlåta huvudmannens fasta egendom eller tomträtt eller att *ansöka om* inteckning eller upplåta rättighet i denna, *ska* registret även innehålla uppgift *om detta*. Detsamma gäller om prokuran meddelats som kollektivprokura.

Paragrafen reglerar registrering av prokura.

I *första stycket* ersätts firma av företagsnamn. Övriga ändringar i paragrafen är endast språkliga.

13 §

Upphör *en* näringsidkare med sin verksamhet eller överläts verksamheten eller sätts den under likvidation eller ändras i annat fall *en* uppgift som *har* registrerats, *ska* anmälan om det utan dröjsmål göras till Bolagsverket.

Anmälan görs och handläggs i den ordning som gäller för ansökan om registrering, om *inte* annat följer av *vad som sägs* nedan i denna paragraf eller av vad regeringen bestämmer.

Har *en* enskild näringsidkare avlidit, är den som har vård om boet skyldig att göra anmälan med anledning av dödsfallet. Har *en* delägare i *ett*

handelsbolag avlidit, åligger anmälningsskyldigheten övriga bolagsmän. Om *en* domstol *har* utsett likvidator i *ett* handelsbolag, är han *eller hon* anmälningsskyldig beträffande bolaget. *En* bolagsman som lämnat bolaget har rätt att göra anmälan om sin avgång. Återkallelse av *en* prokura får anmälas av varje bolagsman som *inte* är utesluten *från* rätten att företräda bolaget.

Omfattar *en* överlåtelse av näringsverksamheten även *företagsnamnet*, *ska* anmälan om överlåtelsen göras av den nye innehavaren.

I paragrafen finns bestämmelser om skyldigheten att anmäla ändring av vissa förhållanden.

I *fjärde stycket* ersätts firma av företagsnamn. Övriga ändringar i paragrafen är endast språkliga.

15 §

Om förbud mot användning av *ett företagsnamn* och om hävande av *en registrering av ett företagsnamn* finns bestämmelser i *lagen (2019:000) om företagsnamn*.

Menar någon i annat fall att *han eller hon lider skada av en registrering som gjorts* i handelsregistret, får talan föras mot näringsidkaren om hävande av registreringen och om skadestånd.

Paragrafen behandlar förbud mot användning av ett företagsnamn och hävande av en registrering av ett företagsnamn.

Ändringarna i *första stycket* är en följd av att firmalagen upphävs och ersätts av lagen om företagsnamn.

Övriga ändringar i paragrafen är endast språkliga.

16 §

Om en bolagsman genom dom har skilts från rätten att teckna bolagets firma, ska uppgift om detta registreras även om domen inte har vunnit laga kraft.

Om en näringsidkare har försatts i konkurs, ska konkursbeslutet registreras i handelsregistret tillsammans med uppgift om vem som har utsetts till konkursförvaltare. Har konkursbeslutet upphävts eller har konkursen avslutats, ska även detta registreras.

Registrering ska också ske när det har meddelats ett beslut om företagsrekonstruktion som avser en näringsidkare. Har beslutet om företagsrekonstruktion upphävts eller har företagsrekonstruktionen upphört, ska även detta registreras.

Om det i en dom som har vunnit laga kraft har förklarats, att registrering inte borde ha skett eller att det beslut som har registrerats är ogiltigt

eller att i annat fall ett visst förhållande som har registrerats inte föreligger, ska avregistrering ske.

I *lagen (2019:000) om företagsnamn* finns bestämmelser om avregistrering av *ett företagsnamn* från handelsregistret sedan dom om hävande av *en registrering av ett företagsnamn* har vunnit laga kraft.

Paragrafen behandlar vissa registreringsåtgärder på grund av dom eller beslut av domstol.

Ändringarna i *femte stycket* är en följd av att firmalagen upphävs och ersätts av *lagen om företagsnamn*.

21 §

Registreringsmyndighetens beslut att skriva av en ansökan eller anmälan om registrering eller att vägra registrering får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Detsamma gäller i fråga om beslut enligt 15 a eller 17 §. Ett beslut av registreringsmyndigheten att vägra registrering av *ett företagsnamn* överklagas dock till Patent- och marknadsdomstolen. *Detsamma gäller ett beslut att vägra registrering på grund av 2 kap. 10 § lagen (2019:000) om företagsnamn*. Ett överklagande ska ha kommit in inom två månader från dagen för beslutet.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om överklagande av Bolagsverkets beslut. Övervägandena finns i avsnitt 13.3.

I *första stycket* ersätts firma av företagsnamn. Vidare framgår att Bolagsverkets beslut att vägra registrering av en ändrad verksamhet på grund av 2 kap. 10 § *lagen om företagsnamn* inte överklagas till allmän förvaltningsdomstol utan till Patent- och marknadsdomstolen. Det gäller även om beslutet samtidigt avser andra grunder för att vägra registrering, t.ex. en ändring av den ort där bolagets styrelse har sitt säte. I så fall ska beslutet i dess helhet överklagas till Patent- och marknadsdomstolen. Om beslutet att vägra registrering av en ändrad verksamhet inte grundas på 2 kap. 10 § *lagen om företagsnamn* utan avser endast associationsrättsliga registreringsåtgärder, ska det överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Det kan vara fallet om registrering har vägrats på grund av att verksamheten är för allmänt hållen och därför inte kan anses angiven till sin art (jfr 4 § andra stycket 2).

Ikraftträdandebestämmelse

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

Övervägandena finns i avsnitt 16.

Lagändringarna träder i kraft den 1 januari 2019, samtidigt som firmalagen upphävs och ersätts av lagen om företagsnamn.

Ändringarna är i huvudsak bara av terminologisk och språklig karaktär och har inte föranlett någon särskild övergångsbestämmelse. Det som i firmalagen kallades för firma benämns företagsnamn i lagen om företagsnamn. En firma enligt de gamla bestämmelserna ska alltså anses som ett företagsnamn när de nya bestämmelserna ska tillämpas.

Bestämmelsen i 21 § om överklagande av Bolagsverkets beslut att vägra registrering av en ändrad verksamhet tillämpas från ikraftträdandet.

18.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar

2 kap. Bildandet av en ekonomisk förening

2 kap. 2 §

Föreningens stadgar ska ange

1. föreningens *företagsnamn*,
2. den ort i Sverige där föreningens styrelse ska ha sitt säte,
3. ändamålet med föreningens verksamhet och verksamhetens art,
4. den insats som varje medlem ska delta med i föreningen, hur insatserna ska fullgöras samt i vilken utsträckning en medlem får delta i föreningen med en insats utöver vad han eller hon är skyldig att delta med,
5. för det fall att regelbundna avgifter till föreningen eller avgifter till föreningen som är beroende av särskilda beslut om uttaxering ska förekomma, avgifternas belopp eller de högsta belopp som de får bestämmas till,
6. antalet eller lägsta och högsta antalet styrelseledamöter och revisorer samt eventuella suppleanter, tiden för deras uppdrag samt, om någon av dem ska utses på annat sätt än som anges i denna lag, hur det i så fall ska ske,
7. för det fall att fullmäktige enligt 7 kap. 1 § andra stycket ska finnas, deras befogenhet, hur de ska utses och tiden för deras uppdrag,
8. inom vilken tid och hur en föreningsstämma ska sammankallas samt hur andra meddelanden ska förmedlas till medlemmarna eller fullmäktige,
9. vilka ärenden som ska förekomma på en ordinarie föreningsstämma,
10. vilken tid föreningens räkenskapsår ska omfatta,
11. grunderna för fördelning av föreningens vinst och hur man ska göra med föreningens behållna tillgångar när föreningen upplöses, och
12. för det fall att förlagsinsatser som avses i 5 kap. eller insatsemision som avses i 10 kap. 21 § ska förekomma, vad som ska gälla för dessa.

Första stycket 6 gäller inte arbetstagarrepresentanter som har utsetts enligt lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda.

Om föreningen ska ha euro som redovisningsvaluta enligt 4 kap. 6 § bokföringslagen (1999:1078), ska detta anges i stadgarna. I så fall ska det i stadgarna också anges att den insats som varje medlem ska delta med i föreningen ska vara bestämd i euro.

Vid byte av redovisningsvaluta får ändring av uppgift som avses i första stycket 4 om insatsbelopp anstå till den första ordinarie föreningsstämman efter det att beslutet om byte av redovisningsvaluta fick verkan.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vad föreningens stadgar ska ange.

Ändringen i *första stycket 1* innebär att firma ersätts av företagsnamn till följd av den nya terminologin i lagen om företagsnamn (jfr 1 kap. 1 § i den lagen).

5 kap. Återbetalning av medlemsinsatser

5 kap. 4 §

För varje förlagsinsats ska föreningen utfärda ett förlagsandelsbevis. Beviset ska ställas till viss man, till innehavaren eller till viss man eller order och innehålla uppgift om

1. föreningens *företagsnamn*,
2. nummer eller annan beteckning för beviset,
3. insatsens storlek,
4. den rätt till utdelning som insatsen medför,
5. det sätt på vilket utdelning ska utbetalas och inlösen ske,
6. föreskrifter som avses i 2 § första stycket, samt
7. erinran enligt 2 § andra stycket.

Förlagsandelsbeviset ska undertecknas av föreningen. Styrelseledamöters eller firmatecknares namnteckning får återges genom tryckning eller på liknande sätt. Bestämmelsen i 1 kap. 7 § ska inte tillämpas.

I stadgarna kan det bestämmas att föreningen får registrera förlagsandelar hos en svensk värdepapperscentral enligt lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument i stället för att utfärda förlagsandelsbevis. Detta gäller dock inte förlagsandelar för vilka det gäller förvärvsbegränsningar enligt 2 § första stycket första meningen.

Av 4 kap. 5 § lagen om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument följer att förlagsandelsbevis inte får utfärdas för förlagsandelar som har registrerats enligt den lagen.

Ett beslut som innebär att en förlagsandel inte längre ska vara registrerad hos en värdepapperscentral blir giltigt endast om den som har panträtt i förlagsandelen skriftligen har samtyckt till beslutet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om förlagsandelsbevis.

Ändringen i *första stycket 1* innebär att firma ersätts av företagsnamn.

8 kap. Revision och särskild granskning

8 kap. 13 a §

Revisionsberättelsens inledning ska innehålla uppgift om

1. föreningens *företagsnamn* och organisationsnummer,
2. vilken räkenskapsperiod som revisionsberättelsen avser, och
3. revisorns etableringsort eller hemort.

Revisionsberättelsen ska vara undertecknad av revisorn och innehålla uppgift om vilken dag revisionen avslutades.

I paragrafen anges vad revisionsberättelsens inledning ska innehålla.

I första stycket 1 ersätts firma av företagsnamn.

12 kap. Fusion

Fusion mellan ekonomiska föreningar

Upprättande av fusionsplan

12 kap. 4 §

Styrelserna för överlåtande och, vid absorption, övertagande föreningar ska upprätta en gemensam, daterad fusionsplan. Planen ska undertecknas av styrelsen i var och en av föreningarna.

I fusionsplanen ska det för varje förening anges

1. *företagsnamn*, organisationsnummer och den ort där styrelsen ska ha sitt säte,
2. den planerade tidpunkten för överlåtande förenings upplösning,
3. de särskilda förmåner som, i förekommande fall, medlemmar i någon av föreningarna ska ha, och
4. vilka rättigheter i den övertagande föreningen som innehavare av värdepapper med särskilda rättigheter i en överlåtande förening ska ha eller vilka åtgärder som i övrigt ska vidtas till förmån för de nämnda innehavarna.

I fusionsplanen ska det även lämnas en redogörelse för de omständigheter som kan vara av vikt vid bedömningen av fusionens lämplighet för föreningarna. Om medlemmar i någon av föreningarna ska ha särskilda förmåner i samband med fusionen, ska det framgå av redogörelsen hur förmånerna har bestämts.

Vid kombination ska fusionsplanen även innehålla

1. stadgar för den övertagande föreningen, och

2. fullständigt namn, personnummer eller, om sådant saknas, födelse-datum samt postadress för styrelseledamot och revisor och, i förekommande fall, styrelsesuppleant och revisorssuppleant.

Paragrafen innehåller bestämmelser om upprättande av fusionsplan.

I *andra stycket 1* ersätts firma av företagsnamn.

Fusion mellan en ekonomisk förening och en motsvarande utländsk juridisk person

Fusionsplan m.m.

12 kap. 24 §

Fusionsplanen enligt 23 § ska innehålla uppgift om

1. de fusionerande föreningarnas form, *företagsnamn* och säte,
2. utbytesförhållanden mellan andelar och förekommande värdepapper i överlåtande respektive övertagande förening och eventuell kontant betalning,
3. de villkor som ska gälla för tilldelning av andelar och förekommande värdepapper i den övertagande föreningen,
4. den gränsöverskridande fusionens sannolika följder för sysselsättningen,
5. från vilken tidpunkt och på vilka villkor andelar och förekommande värdepapper medför rätt till utdelning i den övertagande föreningen,
6. från vilken tidpunkt de fusionerande föreningarnas transaktioner bokföringsmässigt ska anses ingå i den övertagande föreningen,
7. vilka rättigheter i den övertagande föreningen som ska tillkomma innehavare av särskilda rättigheter i överlåtande förening eller vilka åtgärder som i övrigt ska vidtas till förmån för de nämnda innehavarna,
8. arvode och annan särskild förmån som med anledning av fusionen ska lämnas till en styrelseledamot, verkställande direktör eller motsvarande befattningshavare eller till den som utför granskning enligt 26 § eller 29 § 2,
9. stadgar för den övertagande föreningen,
10. värdet av de tillgångar och skulder som ska överföras till den övertagande föreningen och de överväganden som har gjorts vid värderingen, och
11. datum för de räkenskaper som har legat till grund för fastställandet av villkoren för fusionen.

I förekommande fall ska fusionsplanen också innehålla uppgift om hur arbetstagarna deltar i den process genom vilken formerna för arbetstagarnas medverkan i den övertagande föreningen beslutas.

Vid kombination ska fusionsplanen också innehålla uppgift om den övertagande föreningens form, *företagsnamn* och säte.

I paragrafen regleras den fusionsplan som ska upprättas inför en gränsöverskridande fusion.

Ändringarna i *första stycket 1* och *tredje stycket* innebär att firma ersätts av företagsnamn.

Registrering av fusionsplanen

12 kap. 31 §

Vid en gränsöverskridande fusion ska skyldigheten enligt 6 § att ge in fusionsplanen med bifogade handlingar för registrering fullgöras av den svenska förening som deltar i fusionen. Om flera svenska föreningar deltar, ska skyldigheten fullgöras av den svenska förening som är övertagande förening eller, om den övertagande föreningen inte är en svensk förening, av den äldsta av de överlåtande svenska föreningarna.

Om fusionsplanen eller de handlingar som är fogade till planen är avfattade på annat språk än svenska, ska sökanden ge in en översättning till svenska. Översättningen ska vara gjord av en översättare som är auktoriserad eller har motsvarande utländsk behörighet. Bolagsverket får medge att någon översättning inte ges in.

I anmälan om registrering ska lämnas uppgift om

1. form, *företagsnamn* och säte för var och en av de fusionerande föreningarna,
2. de register där föreningarna är registrerade och de nummer som används för identifiering i registren,
3. hur borgenärer och, i förekommande fall, medlemmar ska förfara för att utöva sina rättigheter samt de adresser där fullständig information om detta förfarande kostnadsfritt kan erhållas, och
4. föreningarnas adresser.

När registreringen kungörs enligt 15 kap. 2 §, ska kungörelsen innehålla de uppgifter som avses i tredje stycket 1–3.

Paragrafen innehåller bestämmelser om registrering och kungörelse av en fusionsplan.

Ändringen i *tredje stycket 1* innebär att firma ersätts av företagsnamn.

14 kap. Föreningens företagsnamn

14 kap. 1 §

En ekonomisk förenings *företagsnamn* ska innehålla orden ”ekonomisk” och ”förening” eller förkortningen ”ek.för.” I *företagsnamnet* får inte ordet ”bolag” eller något annat som betecknar ett bolagsförhållande tas in på ett sådant sätt som kan leda till missförståndet att ett bolag innehar *företagsnamnet*. *Företagsnamnet* ska tydligt skilja sig från andra ännu bestående *företagsnamn* som är införda i det föreningsregister som avses i 15 kap. 1 §. Registreringen av en förenings *företagsnamn* gäller för hela landet. I övrigt finns bestämmelser om registreringen i *lagen (2019:000) om företagsnamn*.

Om föreningens *företagsnamn* ska registreras på två eller flera språk, ska varje lydelse anges i stadgarna.

Föreningens styrelse kan anta ett *särskilt företagsnamn*. Bestämmelserna i första stycket gäller även för ett *särskilt företagsnamn*. Uttrycket ekonomisk förening eller en förkortning av det får dock inte tas in i ett *särskilt företagsnamn*.

Paragrafen innehåller bestämmelser om en ekonomisk förenings företagsnamn och särskilda företagsnamn.

Ändringarna i *första* och *andra styckena* innebär att firma ersätts av företagsnamn och hänvisningen till fimalagen ersätts av en hänvisning till lagen om företagsnamn.

Ändringarna i *tredje stycket* innebär att bifirma ersätts av särskilt företagsnamn.

Övriga ändringar i paragrafen är endast språkliga.

14 kap. 2 §

Skriftliga handlingar som utfärdas för en förening bör undertecknas med föreningens *företagsnamn*. Har styrelsen eller någon annan ställföreträdare för föreningen utfärdat en handling utan firmateckning och framgår det inte av handlingens innehåll att den har utfärdats på föreningens vägnar, svarar de som har undertecknat handlingen solidariskt för förpliktelsen enligt handlingen. Detta gäller dock inte, om

1. det framgick av omständigheterna vid handlingens tillkomst att handlingen utfärdades för föreningen, samt

2. medkontrahenten har fått ett av föreningen behörigen undertecknat godkännande av handlingen utan oskäligt dröjsmål efter det att antingen en begäran om sådant godkännande har framställts eller personlig ansvarighet har gjorts gällande mot undertecknarna.

Paragrafen innehåller bestämmelser om firmateckning.

Ändringen i *första stycket* innebär att firma ersätts av företagsnamn för att anpassa lagtexten till lagen om företagsnamn. Begreppet firmateckning ändras däremot inte genom den lagen. Firmateckning sker genom en tydlig angivelse av det fullständiga företagsnamnet och en underskrift med namn av firmatecknare (jfr 7 kap. 6 § lagen om företagsnamn).

14 kap. 3 §

Endast *en* ekonomisk förening får i *sitt företagsnamn* använda uttrycket ekonomisk förening eller *en* förkortning *av det*.

I *lagen (2019:000) om företagsnamn* finns bestämmelser om förbud mot användning av *ett företagsnamn* och om hävande av *en registrering av ett företagsnamn*.

Paragrafen behandlar förbud mot användning av ett företagsnamn och hävande av en registrering av ett företagsnamn.

Ändringarna i paragrafen innebär att firma ersätts av företagsnamn och att hänvisningen till firmalagen ersätts av en hänvisning till lagen om företagsnamn.

Övriga ändringar är endast språkliga.

15 kap. Registrering m.m.

15 kap. 5 §

I *lagen (2019:000) om företagsnamn* finns bestämmelser om avförande av *ett företagsnamn* ur registret sedan en dom om hävande av *en registrering av ett företagsnamn* har vunnit laga kraft.

Paragrafen innehåller en hänvisning till lagen om företagsnamn och dess regler om en registrerings avförande ur registret (jfr 3 kap. 20 § lagen om företagsnamn).

Ändringarna innebär att firma ersätts av företagsnamn och att hänvisningen till firmalagen ersätts av en hänvisning till lagen om företagsnamn.

15 kap. 6 §

Ett beslut av Bolagsverket att skriva av en anmälan om registrering eller att vägra registrering enligt 4 § andra stycket får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Detsamma gäller ett beslut av Bolagsverket som avses i 4 a §, 7 kap. 15 §, 8 kap. 2, 6, 9 eller 17 §, 11 kap. 18 §, 12 kap. 19 § eller 16 kap. 2 § samt beslut i ett tillståndsärende enligt 6 kap. 3, 4 eller 11 §, 8 kap. 3–5 §§, 10 kap. 14 § 2 eller 12 kap. 11 § eller beslut att vägra utfärda ett intyg enligt 12 kap. 36 §. Ett beslut av Bolagsverket att vägra registrering av *ett företagsnamn* överklagas dock till Patent- och marknadsdomstolen. *Detsamma gäller ett beslut att vägra registrering på grund av 2 kap. 10 § lagen (2019:000) om företagsnamn.* Ett överklagande ska ha kommit in inom två månader från dagen för beslutet.

Skatteverkets beslut enligt 12 kap. 13 § om hinder mot verkställande av fusionsplan får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Paragrafen reglerar överklagande av Bolagsverkets beslut. Övervägandena finns i avsnitt 13.3.

I *första stycket* ersätts firma av företagsnamn. Vidare framgår att Bolagsverkets beslut att vägra registrering av en ändrad verksamhet på grund av 2 kap. 10 § lagen om företagsnamn inte överklagas till allmän förvaltningsdomstol utan till Patent- och marknadsdomstolen. Det gäller även om beslutet samtidigt avser andra grunder för att vägra registrering, t.ex. en ändring av den ort där föreningens styrelse har sitt säte. I så fall ska beslutet i dess helhet överklagas till Patent- och marknadsdomstolen. Om beslutet att vägra registrering av en ändrad verksamhet inte grundas på 2 kap. 10 § lagen om företagsnamn utan avser endast associationsrättsliga registreringsåtgärder, ska det överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Det kan vara fallet om registrering har vägrats på grund av att verksamheten är för allmänt hållen och därför inte kan anses angiven till sin art (jfr 2 kap. 2 § första stycket 3).

Ikraftträdandebestämmelse

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

Övervägandena finns i avsnitt 16.

Lagändringarna träder i kraft den 1 januari 2019, samtidigt som firmalagen upphävs och ersätts av lagen om företagsnamn.

Ändringarna är i huvudsak bara av terminologisk och språklig karaktär och har inte föranlett någon särskild övergångsbestämmelse. Det som i firmalagen kallades för firma benämns företagsnamn i lagen om företagsnamn. En firma enligt de gamla bestämmelserna ska alltså anses som ett företagsnamn när de nya bestämmelserna ska tillämpas. Bestämmelsen i 15 kap. 6 § om överklagande av Bolagsverkets beslut att vägra registrering av en ändrad verksamhet tillämpas från ikraftträdandet.

18.7 Förslaget till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens innehåll

1 kap. 1 §

Denna lag innehåller bestämmelser om aktiebolag. Bestämmelserna avser

- bildande av aktiebolag (2 kap.),
- bolagsordning (3 kap.),
- aktierna (4 kap.),
- aktiebok (5 kap.),
- aktiebrev (6 kap.),
- bolagsstämma (7 kap.),
- bolagets ledning (8 kap.),
- revision (9 kap.),
- allmän och särskild granskning (10 kap.),
- ökning av aktiekapitalet, utgivande av nya aktier, upptagande av vissa penninglån, m.m. (11 kap.),
- fondemission (12 kap.),
- nyemission av aktier (13 kap.),
- emission av teckningsoptioner med åtföljande teckning av nya aktier (14 kap.),
- emission av konvertibler med åtföljande konvertering till nya aktier (15 kap.),
- vissa riktade emissioner m.m. (16 kap.),
- värdeöverföringar från bolaget (17 kap.),
- vinstutdelning (18 kap.),
- förvärv av egna aktier m.m. (19 kap.),
- minskning av aktiekapitalet och reservfonden (20 kap.),
- lån från bolaget till aktieägare m.fl. (21 kap.),
- inlösen av minoritetsaktier (22 kap.),
- fusion av aktiebolag (23 kap.),
- delning av aktiebolag (24 kap.),
- likvidation och konkurs (25 kap.),
- byte av bolagskategori (26 kap.),
- registrering (27 kap.),
- *aktiebolagets företagsnamn* (28 kap.),
- skadestånd (29 kap.),
- straff och vite (30 kap.),
- överklagande (31 kap.), samt
- aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning (32 kap.).

Paragrafen rymmer en innehållsförteckning för aktiebolagslagen.

Ändringen görs eftersom firma ersätts av företagsnamn i rubriken till 28 kap. Detta är en följd av den nya terminologin i lagen om företagsnamn (jfr 1 kap. 1 § i den lagen).

3 kap. Bolagsordning

Bolagsordningens innehåll

3 kap. 1 §

Bolagsordningen ska ange

1. bolagets *företagsnamn*,
2. den ort i Sverige där bolagets styrelse ska ha sitt säte,
3. föremålet för bolagets verksamhet, angivet till sin art,
4. aktiekapitalet eller, om detta utan ändring av bolagsordningen ska kunna bestämmas till ett lägre eller högre belopp, minimikapitalet och maximikapitalet, varvid minimikapitalet inte får vara mindre än en fjärdedel av maximikapitalet,
5. antalet aktier eller, om det i bolagsordningen har angetts ett minimikapital och ett maximikapital, ett lägsta och högsta antal aktier, varvid relationen mellan minimikapitalet och det lägsta antalet aktier ska vara densamma som relationen mellan maximikapitalet och det högsta antalet aktier,
6. antalet eller lägsta och högsta antalet styrelseledamöter,
7. antalet eller lägsta och högsta antalet styrelsesuppleanter, om sådana ska finnas,
8. antalet eller lägsta och högsta antalet revisorer, om revisor ska finnas enligt 9 kap. 1 §,
9. hur bolagsstämma ska sammankallas, och
10. den tid som bolagets räkenskapsår ska omfatta.

När antalet styrelseledamöter och styrelsesuppleanter anges enligt första stycket 6 och 7, ska arbetstagarrepresentanter som utses enligt lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda inte räknas med.

I fråga om publika aktiebolag gäller även 11 §.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vad som ska anges i en bolagsordning.

Ändringen i *första stycket 1* innebär att firma ersätts av företagsnamn.

Särskilda bestämmelser för publika aktiebolag

3 kap. 11 §

I fråga om publika aktiebolag, vars *företagsnamn* inte innehåller ordet publikt, *ska* i bolagsordningen anges beteckningen (publ) efter *företagsnamnet*.

Paragrafen innehåller en särskild bestämmelse om bolagsordningen för publika aktiebolag.

Ändringarna i paragrafen innebär att firma ersätts av företagsnamn. Vidare görs en språklig ändring.

6 kap. Aktiebrev

Bolag som inte är avstämningsbolag

Uppgifter i aktiebrev

6 kap. 2 §

Ett aktiebrev ska ange

1. bolagets *företagsnamn*, organisationsnummer och bolagskategori,
2. aktieägarens namn och personnummer, organisationsnummer eller annat identifieringsnummer,
3. nummer på de aktier som avses med brevet,
4. aktiernas slag, om det enligt bolagsordningen kan finnas aktier av olika slag,
5. förbehåll enligt 4 kap. 6, 8, 18 eller 27 § eller 20 kap. 31 §, om aktierna omfattas av ett sådant förbehåll, och
6. vilken dag aktiebrevet lämnades ut.

I det fall som avses i 5 kap. 6 § tredje stycket ska aktiebrevet i stället för fondandelsägarna ange fondens förvaltare liksom fondens beteckning.

En uppgift som avses i första stycket 5 kan anges i förkortad form. Förkortningsformer fastställs av regeringen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vad som ska anges i ett aktiebrev för bolag som inte är avstämningsbolag.

Ändringen i *första stycket 1* innebär att firma ersätts av företagsnamn.

9 kap. Revision

Revisionsberättelsen

9 kap. 29 §

Revisionsberättelsens inledning ska innehålla uppgift om

1. bolagets *företagsnamn* och organisationsnummer,
2. vilken räkenskapsperiod som revisionsberättelsen avser,
3. vilket eller vilka normsystem för redovisning som bolaget har tillämpat, och
4. revisorns etableringsort.

Revisionsberättelsen ska vara undertecknad av revisorn och innehålla uppgift om vilken dag revisionen avslutades.

I paragrafen anges vad revisionsberättelsens inledning ska innehålla.

I *första stycket 1* ersätts firma av företagsnamn.

Koncernrevisionsberättelsen

9 kap. 38 §

I fråga om koncernrevisionsberättelsen gäller 28 § första stycket om tidpunkten för lämnande av revisionsberättelsen, 28 a § första stycket första meningen och andra stycket om gemensam revisionsberättelse samt 29 § första stycket 2 och 4 och andra stycket, 30 §, 31 § första och andra styckena, 31 a §, 32 § första stycket 1 och 35–36 §§ om revisionsberättelsens innehåll.

Koncernrevisionsberättelsens inledning ska innehålla uppgift om moderbolagets *företagsnamn* och organisationsnummer samt om vilket eller vilka normsystem för koncernredovisning som moderbolaget har tillämpat.

På koncernredovisningen ska revisorn göra en hänvisning till koncernrevisionsberättelsen. Om revisorn anser att koncernbalansräkningen eller koncernresultaträkningen inte bör fastställas, ska också detta antecknas på koncernredovisningen. Om moderbolaget har fler än en revisor, gäller detta samtliga revisorer.

Paragrafen innehåller bestämmelser om koncernrevisionsberättelsen.

Ändringen i *andra stycket* innebär att firma ersätts av företagsnamn.

23 kap. Fusion av aktiebolag

Gemensamma bestämmelser

Fusionsplanens innehåll

23 kap. 7 §

I fusionsplanen *ska* det för varje bolag anges

1. *företagsnamn*, bolagskategori, organisationsnummer och den ort där styrelsen *ska* ha sitt säte,

2. hur många aktier i det övertagande bolaget som *ska* lämnas för ett angivet antal aktier i överlåtande bolag och vilken kontant ersättning som *ska* lämnas som fusionsvederlag,

3. den tidpunkt och de övriga villkor som *ska* gälla för utlämnandet av fusionsvederlaget,

4. från vilken tidpunkt och på vilka villkor de aktier som lämnas som fusionsvederlag medför rätt till utdelning i det övertagande bolaget,

5. den planerade tidpunkten för överlåtande bolags upplösning,

6. vilka rättigheter i det övertagande bolaget som *ska* tillkomma innehavare av aktier, teckningsoptioner, konvertibler och andra värdepapper med särskilda rättigheter i överlåtande bolag eller vilka åtgärder som i övrigt *ska* vidtas till förmån för de nämnda innehavarna, och

7. arvode och annan särskild förmån som med anledning av fusionen *ska* lämnas till en styrelseledamot eller en verkställande direktör i överlåtande eller övertagande bolag eller till en revisor som utför granskning enligt 11 §.

I paragrafen anges vad en fusionsplan ska innehålla.

I *första stycket 1* ersätts firma av företagsnamn. Övriga ändringar i paragrafen är endast språkliga.

23 kap. 28 §

Om ett moderbolag äger samtliga aktier i ett dotterbolag, kan bolagens styrelser fatta beslut om att dotterbolaget *ska* gå upp i moderbolaget. De *ska* därvid upprätta en fusionsplan. Planen *ska* för vart och ett av bolagen ange

1. *företagsnamn*, bolagskategori, organisationsnummer och den ort där styrelsen *ska* ha sitt säte,

2. den planerade tidpunkten för dotterbolagets upplösning,

3. vilka rättigheter i moderbolaget som *ska* tillkomma innehavare av teckningsoptioner, konvertibler och andra värdepapper med särskilda rättigheter i dotterbolaget eller vilka åtgärder som i övrigt *ska* vidtas till förmån för de nämnda innehavarna,

4. arvode och annan särskild förmån som med anledning av fusionen *ska* lämnas till en styrelseledamot eller en verkställande direktör eller till en revisor som utför granskning enligt 29 §.

I fusionsplanen *ska* det lämnas en redogörelse för de omständigheter som kan vara av vikt vid bedömningen av fusionens lämplighet för bolagen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vad fusionsplanen ska innehålla vid absorption av helägt dotterbolag.

I *första stycket 1* ersätts firma av företagsnamn. Övriga ändringar i paragrafen är endast språkliga.

Gränsöverskridande fusion

Fusionsplan m.m.

23 kap. 38 §

Fusionsplanen ska innehålla uppgift om

1. de fusionerande bolagens form, *företagsnamn* och säte,
2. utbytesförhållanden mellan aktier och förekommande värdepapper i överlåtande respektive övertagande bolag och eventuell kontant betalning,
3. de villkor som ska gälla för tilldelning av aktier och förekommande värdepapper i det övertagande bolaget,
4. den gränsöverskridande fusionens sannolika följder för sysselsättningen,
5. från vilken tidpunkt och på vilka villkor aktier och förekommande värdepapper medför rätt till utdelning i det övertagande bolaget,
6. från vilken tidpunkt de fusionerande bolagens transaktioner bokföringsmässigt ska anses ingå i det övertagande bolaget,
7. vilka rättigheter i det övertagande bolaget som ska tillkomma innehavare av särskilda rättigheter i överlåtande bolag eller vilka åtgärder som i övrigt ska vidtas till förmån för de nämnda innehavarna,
8. arvode och annan särskild förmån som med anledning av fusionen ska lämnas till en styrelseledamot, verkställande direktör eller motsvarande befattningshavare eller till den som utför granskning enligt 11, 40 eller 41 §,
9. bolagsordning för det övertagande bolaget,
10. värdet av de tillgångar och skulder som ska överföras till det övertagande bolaget och de överväganden som har gjorts vid värderingen, och
11. datum för de räkenskaper som har legat till grund för fastställandet av villkoren för fusionen.

I förekommande fall ska fusionsplanen också innehålla uppgift om hur arbetstagarerna deltar i den process genom vilken formerna för arbetstagarernas medverkan i det övertagande bolaget beslutas.

Vid kombination ska fusionsplanen också innehålla uppgift om det övertagande bolagets form, *företagsnamn* och säte.

I paragrafen anges vad en fusionsplan vid gränsöverskridande fusion ska innehålla.

Ändringarna i *första stycket 1* och *tredje stycket* innebär att firma ersätts av företagsnamn.

Registrering av fusionsplanen

23 kap. 42 §

Vid en gränsöverskridande fusion ska skyldigheten enligt 14 § att ge in fusionsplanen med bifogade handlingar för registrering fullgöras av det svenska bolag som deltar i fusionen. Om flera svenska bolag deltar ska skyldigheten fullgöras av det svenska bolag som är övertagande bolag eller, om det övertagande bolaget inte är ett svenskt bolag, av det äldsta av de överlåtande svenska bolagen.

Om fusionsplanen eller de handlingar som är fogade till planen är avfattade på annat språk än svenska, ska sökanden ge in en översättning till svenska. Översättningen ska vara gjord av en översättare som är auktoriserad eller har motsvarande utländsk behörighet. Bolagsverket får medge att någon översättning inte ges in.

I anmälan för registrering ska lämnas uppgift om

1. form, *företagsnamn* och säte för vart och ett av de fusionerande bolagen,
2. de register där bolagen är registrerade och de nummer som används för identifiering i registren,
3. hur borgenärer och, i förekommande fall, minoritetsaktieägare ska förfara för att utöva sina rättigheter samt de adresser där fullständig information om detta förfarande kostnadsfritt kan erhållas, och
4. bolagens adresser.

När registreringen kungörs enligt 27 kap. 3 §, ska kungörelsen innehålla de uppgifter som avses i tredje stycket 1–3.

Paragrafen innehåller bestämmelser om skyldigheten att vid gränsöverskridande fusion ge in fusionsplanen registrering.

I *andra stycket 1* ersätts firma av företagsnamn.

24 kap. Delning av aktiebolag

Vad en delning innebär

Delningsplanens innehåll

24 kap. 8 §

I delningsplanen *ska* det för varje bolag anges

1. *företagsnamn*, bolagskategori, organisationsnummer och den ort där styrelsen *ska* ha sitt säte,

2. en noggrann beskrivning av de tillgångar och skulder som *ska* överföras till vart och ett av de övertagande bolagen eller, vid delning enligt 1 § andra stycket 2, behållas av det överlåtande bolaget med uppgift om tillgångarnas och skuldernas verkliga värde,

3. hur många aktier i övertagande bolag som *ska* lämnas för ett angivet antal aktier i det överlåtande bolaget och vilken kontant ersättning som *ska* lämnas som delningsvederlag,

4. den tidpunkt och de övriga villkor som *ska* gälla för utlämnandet av delningsvederlaget,

5. från vilken tidpunkt och på vilka villkor de aktier som lämnas som delningsvederlag medför rätt till utdelning i övertagande bolag,

6. den planerade tidpunkten för upplösningen av det överlåtande bolaget, om detta *ska* upplösas,

7. vilka rättigheter i övertagande bolag som *ska* tillkomma innehavare av aktier, teckningsoptioner, konvertibler och andra värdepapper med särskilda rättigheter i det överlåtande bolaget eller vilka åtgärder som i övrigt *ska* vidtas till förmån för de nämnda innehavarna,

8. arvode och annan särskild förmån som med anledning av delningen *ska* lämnas till en styrelseledamot eller en verkställande direktör i överlåtande eller övertagande bolag eller till en revisor som utför granskning enligt 13 §,

9. om någon på något annat sätt *ska* få särskilda rättigheter eller förmåner av övertagande bolag som bildas i samband med delningen, och

10. kostnaderna för delningen och hur dessa *ska* fördelas på deltagande bolag.

I paragrafen anges vad en delningsplan ska innehålla.

Ändringen i *punkt 1* innebär att firma ersätts av företagsnamn. Övriga ändringar i paragrafen är endast språkliga.

26 kap. Byte av bolagskategori

Byte från privat till publikt aktiebolag

26 kap. 3 §

Ett beslut enligt 1 § *ska* anmälas för registrering i aktiebolagsregistret.

Beslutet får registreras endast om

1. bolagets registrerade aktiekapital uppgår till minst det belopp som anges i 1 kap. 14 §,

2. ett yttrande visas upp, undertecknat av en auktoriserad eller godkänd revisor eller ett registrerat revisionsbolag, av vilket det framgår att det finns täckning för det registrerade aktiekapitalet, och

3. bolagets *företagsnamn* inte strider mot föreskrifterna i 28 kap. 1 och 7 §§ om ett publikt aktiebolags *företagsnamn*.

Paragrafen innehåller bestämmelser om registrering av bolagsstämмоbeslut om att ett privat aktiebolag ska bli publikt.

Ändringarna i *andra stycket* innebär att firma ersätts av företagsnamn. I övrigt görs endast en språklig ändring.

Byte från publikt till privat aktiebolag

26 kap. 7 §

Ett beslut enligt 6 § *ska* anmälas för registrering i aktiebolagsregistret.

Beslutet får registreras endast om bolagets *företagsnamn* inte strider mot föreskrifterna i 28 kap. 1 och 2 §§ om ett privat aktiebolags *företagsnamn*.

Paragrafen innehåller bestämmelser om registrering av bolagsstämмоbeslut om att ett publikt aktiebolag ska bli privat.

Ändringarna i *andra stycket* innebär att firma ersätts av företagsnamn. I övrigt görs en språklig ändring.

27 kap. Registrering

Avregistrering av ett företagsnamn

27 kap. 7 §

I lagen (2019:000) om företagsnamn finns bestämmelser om avregistrering av ett företagsnamn ur aktiebolagsregistret sedan en dom om hävande av en registrering av ett företagsnamn har vunnit laga kraft.

Paragrafen innehåller en hänvisning till lagen om företagsnamn och dess regler om en registrerings avförande ur registret (jfr 3 kap. 20 § lagen om företagsnamn).

Ändringarna innebär att firma ersätts av företagsnamn och att hänvisningen till firmalagen ersätts av en hänvisning till lagen om företagsnamn.

28 kap. Aktiebolagets företagsnamn

Företagsnamn

28 kap. 1 §

Ett aktiebolags *företagsnamn ska* innehålla ordet aktiebolag eller förkortningen AB.

Företagsnamnet ska tydligt skilja sig från *annat företagsnamn* som tidigare har registrerats i aktiebolagsregistret eller filialregistret och ännu är bestående.

Om bolagets *företagsnamn ska* registreras på två eller flera språk, *ska* varje lydelse anges i bolagsordningen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om ett aktiebolags företagsnamn.

Ändringarna i paragrafen innebär att firma ersätts av företagsnamn. Övriga ändringar är endast språkliga.

28 kap. 2 §

Ett privat aktiebolags *företagsnamn* får inte innehålla ordet publikt.

I fråga om publika aktiebolags *företagsnamn* finns bestämmelser i 7 §.

Paragrafen innehåller bestämmelser om företagsnamn för privata aktiebolag.

Ändringarna i paragrafen innebär att firma ersätts av företagsnamn.

Särskilt företagsnamn

28 kap. 3 §

Bolagets styrelse kan anta *ett särskilt företagsnamn*. Bestämmelserna i 1 § om *företagsnamn* gäller även *ett särskilt företagsnamn*. Orden aktiebolag, privat eller publikt eller förkortningen AB får dock inte tas in i *ett särskilt företagsnamn*.

Paragrafen innehåller bestämmelser om särskilda företagsnamn.

Ändringarna i paragrafen innebär att firma ersätts av företagsnamn och bifirma av särskilt företagsnamn.

Övriga bestämmelser om *företagsnamn*

28 kap. 4 §

För registrering av *ett* aktiebolags *företagsnamn* gäller, utöver vad som framgår av 1–3 §§, vad som föreskrivs i *lagen (2019:000) om företagsnamn*. I den lagen finns också bestämmelser om förbud mot användning av *ett företagsnamn* och om hävande av *en registrering av ett företagsnamn*.

Paragrafen innehåller en hänvisning till lagen om företagsnamn.

Ändringarna i paragrafen innebär att firma ersätts av företagsnamn och att hänvisningen till firmalagen ersätts av en hänvisning till lagen om företagsnamn.

Uppgifter om *företagsnamn* m.m. i brev, fakturor och orderblanketter samt på webbplatser

28 kap. 5 §

Ett aktiebolags brev, fakturor, orderblanketter och webbplatser *ska* ange bolagets *företagsnamn*, den ort där styrelsen har sitt säte samt bolagets organisationsnummer enligt lagen (1974:174) om identitetsbeteckning för juridiska personer m.fl. Om bolaget har gått i likvidation, *ska* också detta anges.

Om det finns särskilda skäl, får Bolagsverket tillåta att ett aktiebolag inte lämnar uppgift om bolagets *företagsnamn* på sina webbplatser. I så fall *ska* uppgift i stället lämnas om att bolaget är ett aktiebolag och om bolagskategori. Ett sådant tillstånd *ska* begränsas till viss tid och får förenas med villkor.

Paragrafen reglerar uppgifter om företagsnamn m.m. i brev, fakturor och orderblanketter samt på webbplatser.

Ändringarna i paragrafen innebär att firma ersätts av företagsnamn. Övriga ändringar i paragrafen är endast språkliga.

Underskrifter

28 kap. 6 §

Skriftliga handlingar som utfärdas för ett aktiebolag *ska* undertecknas med bolagets *företagsnamn*, om *företagsnamnet* inte framgår på något annat sätt.

Om styrelsen eller någon annan ställföreträdare för bolaget har utfärdat en handling utan firmateckning, är de som har undertecknat handlingen solidariskt ansvariga för förpliktelser enligt handlingen som för egen skuld. Detta gäller dock inte, om det av handlingens innehåll framgår att den har utfärdats på bolagets vägnar. Det gäller inte heller, om

1. det av omständigheterna vid handlingens tillkomst framgick att den utfärdades för bolaget, och

2. mottagaren av handlingen får ett behörigen undertecknat godkännande av handlingen så snart som möjligt efter det att han eller hon har begärt det eller gjort personlig ansvarighet gällande mot undertecknarna av handlingen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om firmateckning.

Ändringen i *första stycket* innebär att firma ersätts av företagsnamn för att anpassa lagtexten till lagen om företagsnamn. Begreppet firmateckning ändras däremot inte genom den lagen. Firmateckning sker genom en tydlig angivelse av det fullständiga företagsnamnet och en underskrift med namn av firmatecknare (jfr 7 kap. 6 § lagen om företagsnamn).

I övrigt görs en språklig ändring.

Särskilda bestämmelser för publika aktiebolag

28 kap. 7 §

Ett publikt aktiebolags *företagsnamn ska* följas av beteckningen (publ), om det inte av bolagets *företagsnamn* framgår att bolaget är publikt. *Företagsnamnet* får inte innehålla ordet privat.

Paragrafen innehåller bestämmelser om företagsnamn för publika aktiebolag.

Ändringarna i paragrafen innebär att firma ersätts av företagsnamn. I övrigt görs en språklig ändring.

31 kap. Överklagande

Överklagande av Bolagsverkets beslut

31 kap. 2 §

Följande beslut av Bolagsverket får överklagas till allmän förvaltningsdomstol:

1. beslut i ärenden enligt 7 kap. 17 §, 9 kap. 9, 9 a, 25, 26 eller 27 § eller 10 kap. 22 §,
2. beslut i tillståndsärenden enligt 8 kap. 9 §, 30 § eller 37 § andra stycket, 9 kap. 15 §, 20 kap. 23 §, 23 kap. 20 eller 33 § eller 24 kap. 22 §,
3. beslut enligt 23 kap. 27 eller 35 § eller 24 kap. 29 § att förklara att frågan om fusion eller delning har fallit,
4. beslut att vägra utfärda ett intyg enligt 23 kap. 46 §,
5. beslut enligt 27 kap. 2 § att skriva av en anmälan om registrering eller vägra registrering i andra fall än det som anges i andra stycket,
6. beslut att avregistrera företrädare enligt 27 kap. 6 §,
7. beslut i ärenden enligt 28 kap. 5 § andra stycket,
8. beslut att förelägga eller döma ut vite enligt 30 kap. 3 §.

Ett beslut av Bolagsverket att vägra registrering av *ett företagsnamn* enligt 27 kap. 2 § överklagas till Patent- och marknadsdomstolen. *Detsamma gäller ett beslut enligt 27 kap. 2 § att vägra registrering på grund av 2 kap. 10 § lagen (2019:000) om företagsnamn.*

Ett överklagande ska ges in till Bolagsverket inom två månader från dagen för beslutet.

Paragrafen reglerar överklagande av Bolagsverkets beslut. Övervägandena finns i avsnitt 13.3.

I *andra stycket* ersätts firma av företagsnamn. Vidare framgår att Bolagsverkets beslut att vägra registrering av en ändrad verksamhet på grund av 2 kap. 10 § lagen om företagsnamn inte överklagas till allmän förvaltningsdomstol utan till Patent- och marknadsdomstolen. Det gäller även om beslutet samtidigt avser andra grunder för att vägra registrering, t.ex. en ändring av den ort där bolagets styrelse har sitt säte. I så fall ska beslutet i dess helhet överklagas till Patent- och marknadsdomstolen. Om beslutet att vägra registrering av en ändrad verksamhet inte grundas på 2 kap. 10 § lagen om företagsnamn utan avser endast associationsrättsliga registreringsåtgärder, ska det överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Det kan vara fallet om registrering har vägrats på grund av att ett bolag utökar eller ändrar sin verksamhet till någon form av tillståndspliktig verksamhet.

32 kap. Aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning

Bolagets *företagsnamn*

32 kap. 17 §

Företagsnamnet för ett aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning ska följas av beteckningen (svb), om det inte av bolagets *företagsnamn* framgår att det är ett sådant aktiebolag.

Paragrafen innehåller bestämmelser om företagsnamn för aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning.

Ändringarna i paragrafen innebär att firma ersätts av företagsnamn. I övrigt görs en språklig ändring.

Ikraftträdandebestämmelse

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

Övervägandena finns i avsnitt 16.

Lagändringarna träder i kraft den 1 januari 2019, samtidigt som firmalagen upphävs och ersätts av lagen om företagsnamn.

Ändringarna är i huvudsak bara av terminologisk och språklig karaktär och har inte föranlett någon särskild övergångsbestämmelse. Det som i firmalagen kallades för firma benämns företagsnamn i lagen om företagsnamn. En firma enligt de gamla bestämmelserna ska alltså anses som ett företagsnamn när de nya bestämmelserna ska tillämpas. Bestämmelsen i 31 kap. 2 § andra stycket om överklagande av Bolagsverkets beslut att vägra registrering av en ändrad verksamhet tillämpas från ikraftträdandet.

18.8 Förslaget till lag om ändring i varumärkeslagen (2010:1877)

1 kap. Grundläggande bestämmelser

Lagens tillämpningsområde

Varumärken och andra varukännetecken

1 kap. 1 §

I denna lag finns bestämmelser om varumärken och andra varukännetecken för varor eller tjänster som tillhandahålls i en näringsverksamhet och som var och en kan förvärva ensamrätt till.

Paragrafen reglerar lagens tillämpningsområde. Det tidigare andra stycket utgår. Detta är en följd av att bestämmelserna om särskilda beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel som är skyddade inom EU nu regleras i den nya lagen om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter m.m. Paragrafen är i övrigt oförändrad.

Kollektiv-, garanti- och kontrollmärken

1 kap. 2 §

En förening, ett bolag eller en annan sammanslutning kan förvärva ensamrätt för sina medlemmar att använda gemensamma varumärken (*kollektivmärken*) och andra varukännetecken i näringsverksamhet.

En myndighet som meddelar föreskrifter om eller kontrollerar varor eller tjänster kan förvärva ensamrätt till varumärken (*garanti- eller kontrollmärken*) och andra varukännetecken för användning för sådana varor eller tjänster som föreskrifterna eller kontrollerna avser, *under förutsättning att myndigheten inte i näringsverksamhet tillhandahåller varor eller tjänster av detta slag*. Detsamma gäller för andra som fastställer krav för eller kontrollerar varor eller tjänster.

Paragrafen innehåller definitioner av och bestämmelser om kollektiv-, garanti- och kontrollmärken. Med ändringarna genomförs artikel 28.2 i direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.

Andra stycket reglerar garanti- och kontrollmärken. Ensamrätt kan inte längre förväras av en myndighet som själv i näringsverksamhet tillhandahåller det slag av varor eller tjänster som märket avser. Med näringsverksamhet avses yrkesmässig verksamhet av ekonomisk

art, oavsett om verksamheten syftar till att ge vinst eller inte. Ändringen innebär en viss begränsning av möjligheten att få ensamrätt till ett garanti- eller kontrollmärke.

Bestämmelsen hindrar inte att myndigheten bedriver näringsverksamhet. Om verksamheten emellertid går ut på att tillhandahålla varor eller tjänster av det slag som märket avser, kan ensamrätt inte förvärvas för märket.

Paragrafen är skriven utifrån det normala, nämligen att det är en myndighet som svarar för garanti- eller kontrollmärket. Av sista meningen framgår dock att var och en kan förvärva ensamrätt till ett sådant märke. Inte bara sammanslutningar utan också en fysisk person kan förvärva ensamrätt till ett garanti- eller kontrollmärke, för fastställande av krav för eller kontroll av varor och tjänster.

Vad som kan utgöra ett varumärke

1 kap. 4 §

Ett varumärke kan bestå av alla tecken som har särskiljningsförmåga *och tydligt kan återges i det varumärkesregister som förs av Patent- och registreringsverket.*

Med tecken avses särskilt ord, inbegripet personnamn, figurer, bokstäver, siffror, färger, ljud och formen eller utstyrseln på en vara eller dess förpackning.

Paragrafen reglerar vad som kan utgöra ett varumärke. Med ändringarna genomförs artikel 3 i direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 6.2.

Av *första stycket* framgår att ett varumärke kan bestå av alla tecken som har särskiljningsförmåga och tydligt kan återges i det varumärkesregister som förs av Patent- och registreringsverket.

Begreppet särskiljningsförmåga definieras i 5 §. Där framgår att ett varukännetecken ska anses ha särskiljningsförmåga om det kan skilja varor eller tjänster som tillhandahålls i en näringsverksamhet från dem som tillhandahålls i en annan. Bristande särskiljningsförmåga kan bero på att ett tecken endast består av något som i handeln visar varans eller tjänstens art eller avsedda användning. Ett annat exempel är att tecknet bara består av sådant som i dagligt språkbruk eller enligt handelsbruk har kommit att bli en sedvanlig beteckning för varan eller tjänsten.

Det tidigare kravet på att ett tecken ska kunna återges grafiskt tas bort. I stället införs ett krav på att tecknet ska kunna återges i varumärkesregistret. Detta innebär att ett tecken ska kunna återges på ett sätt som gör det möjligt för såväl myndigheter, framför allt Patent- och registreringsverket, som allmänheten att avgränsa det exakta föremålet för skyddet. I kravet på tydlighet ligger att tecknet ska kunna återges på ett beständigt sätt. Enligt direktivets ingress (skäl 13) ska ett tecken presenteras på ett sätt som är klart, precist, fullständigt, lättillgängligt, tydligt, beständigt och objektivt (jfr EU-domstolens dom den 12 december 2002 i mål nr C-273/00, Sieckmann).

Kravet på tydligt återgivande i varumärkesregistret är att se som en materiell förutsättning för att ett tecken över huvud taget ska kunna utgöra ett varumärke. Det är alltså inte bara fråga om ett formellt krav vid en ansökan om registrering (jfr 2 kap. 1 §). Kravet har betydelse bara för varumärken som får ensamrätt genom registrering, inte för varukännetecken som får ensamrätt genom inarbetning. För inarbetade varukännetecken gäller i stället att de kan utgöras av alla typer av tecken under förutsättning att de är tydliga (jfr vad som anförs i prop. 2009/10:225 s. 105 om kravet på grafiskt återgivande).

Varumärkesregistret förs med hjälp av automatiserad behandling. Kravet på återgivning i varumärkesregistret är teknikneutralt. Vilka tecken som kan utgöra varumärken kan förändras över tid, beroende på teknikens utveckling. Kravet kan naturligtvis i praktiken som regel uppfyllas genom att tecknen återges grafiskt. Ett varumärke kan återges visuellt – på papper eller skärm – genom ord eller genom en avbildning av den figur som ska utgöra varumärket.

Det krävs dock inte att tecknet kan uppfattas med synen. Även ljud kan utgöra ett varumärke, under förutsättning att tecknet kan återges i varumärkesregistret på ett tydligt sätt och har tillräcklig särskiljningsförmåga. Ett varumärke som ges in i digital form, och där tecknet återges med en ljudfil, är ett exempel på en återgivning som kan uppfylla dessa krav.

Kravet på återgivning i varumärkesregistret utesluter inte att även dofter och smaker skulle kunna utgöra varumärken, men i praktiken kan registreringen av sådana tecken hindras av den tekniska utformningen av registret.

Frågan om tolkningen av vad som kan utgöra ett varumärke och vilka tecken som kan återges i varumärkesregistret på ett tydligt

sätt får avgöras i den praktiska tillämpningen. Den tidigare bestämmelsen i direktivet har prövats av EU-domstolen i flera domar. I tillämpliga delar är denna praxis fortfarande aktuell (se främst dom den 12 december 2002 i mål nr C-273/00, Sieckmann, den 6 maj 2003 i mål nr C-104/01, Libertel, den 27 november 2003 i mål nr C-283/01, Shield Mark, den 24 juni 2004 i mål nr C-49/02, Heidelberger Bauchemie och den 25 januari 2007 i mål nr C-321/03, Dyson).

Enligt *andra stycket* avses med tecken särskilt ord, inbegripet personnamn, figurer, bokstäver, siffror, färger, ljud och formen eller utstyrseln (såsom dekorationer) på en vara eller dess förpackning. Ordet tecken är sålunda avsett att förstås i en vid betydelse. Liksom tidigare är uppräkningsförmågan inte uttömmande utan endast exemplifierande. Det innebär att inget slag av tecken i sig är uteslutet från registrering. En nyhet är att färger och ljud nu uttryckligen ges som exempel, men det har även tidigare varit möjligt att registrera tecken av detta slag som varumärken.

Särskiljningsförmåga

1 kap. 5 §

Ett varukännetecken ska anses ha särskiljningsförmåga om det kan skilja varor eller tjänster som tillhandahålls i en näringsverksamhet från dem som tillhandahålls i en annan.

Bristande särskiljningsförmåga kan bero på att ett varukännetecken endast består av tecken eller benämningar som

1. i handeln visar varans eller tjänstens art, kvalitet, kvantitet, avsedda användning, värde, geografiska ursprung eller andra egenskaper eller tidpunkten för när varan är framställd *eller när tjänsten är utförd*, eller

2. i dagligt språkbruk eller enligt branschens vedertagna handelsbruk kommit att bli en sedvanlig beteckning för varan eller tjänsten.

Vid bedömningen av om ett varukännetecken har särskiljningsförmåga ska hänsyn tas till att det kan förvärva förmågan genom användning.

Paragrafen reglerar det grundläggande kravet på att ett varumärke ska ha särskiljningsförmåga.

Ändringen, som avser *andra stycket 1*, innebär att det förtydligas att det som avses är när tjänsten är utförd. Ändringen är mest en språklig justering (jfr också artikel 4.1 c i direktivet).

*Ensamrätt till näringskännetecken och namn som varukännetecken***1 kap. 8 §**

Den som innehar *ett företagsnamn* eller ett annat näringskännetecken har ensamrätt till kännetecknet som varukännetecken. Om näringskännetecknet är skyddat endast inom en del av landet, gäller ensamrätten endast inom det området.

Den som använder sitt namn som varukännetecken har ensamrätt till kännetecknet som varukännetecken, om namnet har särskiljningsförmåga för de varor eller tjänster som det används för. Om namnet används endast inom en del av landet, gäller ensamrätten endast inom det området.

I paragrafen finns bestämmelser om skyddet för s.k. naturliga varukännetecken. Den behandlar det varumärkesrättsliga skyddet som finns dels för företagsnamn och andra näringskännetecken (det s.k. korsvisa skyddet), dels för namn som används som varukännetecken.

Ändringarna i paragrafen innebär att firma ersätts av företagsnamn.

Kännetecken som inte kan omfattas av ensamrätt**1 kap. 9 §**

Ensamrätt kan inte förvärfvas till kännetecken som endast *utgörs* av en form *eller en annan egenskap* som följer av varans art, är nödvändig för att *varan ska* uppnå ett tekniskt resultat eller ger varan ett betydande värde.

Enligt paragrafen är det inte möjligt att förvärva ensamrätt till vissa slags kännetecken. Med ändringen genomförs artikel 4.1 e i direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.

Ändringarna i paragrafen görs mot bakgrund av ändringen i 4 §, där kravet på att ett tecken ska kunna återges grafiskt tas bort. Enligt förevarande bestämmelse kan ensamrätt inte förvärfvas till kännetecken som utgörs endast av en form eller en annan egenskap som följer av varans art, är nödvändig för att varan ska uppnå ett tekniskt resultat eller ger varan ett betydande värde. Sådana tecken kan alltså användas fritt. Ordningen kan sägas vara motiverad främst av konkurrensskäl, dvs. för att undvika att en näringsidkare genom en varumärkesregistrering får produktmonopol på området.

I paragrafen läggs ”en annan egenskap” till, vilket medför en viss utvidgning av tillämpningsområdet. Tillägget innebär att det inte är möjligt att få ensamrätt till särskilda egenskaper hos varan. Det kan röra sig om sådana egenskaper som är nödvändiga för att uppnå ett tekniskt resultat eller som ger varan ett särskilt värde, t.ex. en återgivning av en teknisk konstruktion.

I paragrafen används ”tekniskt resultat” med en annan innebörd än vad begreppet har inom patenträtten, där det tar sikte på en bedömning av patenterbarhet. Begreppet har här ett vidare och mer allmänt tillämpningsområde.

Den tidigare lydelsen av direktivet och den motsvarande bestämmelsen i artikel 7.1 e i varumärkesförordningen har prövats av EU-domstolen i flera domar (dom den 18 juni 2002 i mål C-299/99, Philips, dom den 14 september 2010 i mål nr 48/09 P, Lego Juris mot KHIM, dom den 18 september 2014 i mål nr C-205/13, Hauck och dom den 16 september 2015 i mål nr C-215/14, Société des Produits Nestlé). Av EU-domstolens praxis framgår att de tre registreringshindren är fristående. Det ska alltså inte göras någon samlad bedömning, utan hindren ska tillämpas oberoende av varandra.

Övriga ändringar i paragrafen är endast redaktionella.

Sådana kännetecken som avses i denna paragraf kan inte registreras som varumärken (se 2 kap. 4 §).

Ensamrättens innebörd

1 kap. 10 §

Ensamrätten till ett varukännetecken enligt 6–8 §§ innebär att ingen annan än innehavaren, utan dennes tillstånd, i näringsverksamhet får använda ett tecken *för varor eller tjänster, om* tecknet är

1. identiskt med varukännetecknet *och används* för varor eller tjänster av samma slag,

2. identiskt med eller liknar varukännetecknet *och används* för varor eller tjänster av samma eller liknande slag, om det finns en risk för förväxling, inbegripet risken för att användningen av tecknet leder till uppfattningen att det finns ett samband mellan den som använder tecknet och innehavaren av varukännetecknet, eller

3. identiskt med eller liknar ett varukännetecken som här i landet är känt inom en betydande del av omsättningskretsen, om användningen *utan skälig anledning drar otillbörlig fördel av* eller är till skada för varukänne-

tecknets särskiljningsförmåga eller anseende, *oavsett om användningen avser varor eller tjänster av samma, liknande eller annat slag.*

Som användning anses att

1. förse varor eller deras förpackningar med tecknet,
2. bjuda ut varor till försäljning, föra ut dem på marknaden, lagra dem för dessa ändamål eller bjuda ut eller tillhandahålla tjänster under tecknet,
3. importera eller exportera varor under tecknet,
4. *transitera eller vidta liknande tullåtgärd med varor av samma slag under ett tecken som är identiskt med eller som i väsentliga drag inte kan särskiljas från varukännetecknet, om inte innehavaren av varukännetecknet enligt lagen i destinationslandet saknar rätt att hindra att varorna släpps ut på marknaden där,*
5. *använda tecknet som ett företagsnamn eller ett annat näringskännetecken eller som en del av ett företagsnamn eller ett annat näringskännetecken, eller*
6. använda tecknet i affärshandlingar och reklam.

Paragrafen innehåller de grundläggande bestämmelserna om vad ensamrätten till ett varukännetecken innefattar. Med ändringarna genomförs artikel 10 i direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 6.4.

Första stycket

I första stycket regleras det grundläggande skyddet för varukännetecken. Skyddet bygger på artikel 10.2 i direktivet. Till följd av hänvisningen till 6–8 §§ gäller paragrafen för registrerade varumärken, inarbetade varukännetecken samt näringskännetecken och namn som är skyddade som varukännetecken.

I första stycket anges nu uttryckligen att ensamrätten till ett varukännetecken innebär att ingen annan än innehavaren får använda tecknet för varor eller tjänster. Att ett tecken används för varor eller tjänster innebär att det används som varukännetecken, dvs. för att särskilja varorna eller tjänsterna.

Enligt *punkt 1* omfattar ensamrätten användning av tecken som är identiska med varukännetecknet och där användningen avser varor eller tjänster av samma slag. Bestämmelsen har sin motsvarighet i artikel 10.2 a i direktivet och ändras endast på så sätt att det klargörs att det ska röra sig om användning för varor eller tjänster av samma slag. Klargörandet innebär alltså att ”och används” läggs till, vilket inte innebär någon ändring i sak.

Enligt *punkt 2* omfattar ensamrätten användning av tecken som är identiska eller liknar varukännetecknet för varor eller tjänster av samma eller liknande slag om det finns en risk för förväxling. Detta gäller också risken för att användningen av tecknet leder till uppfattningen att det finns ett samband mellan den som använder tecknet och innehavaren av varukännetecknet. Bestämmelsen har sin motsvarighet i artikel 10.2 b i direktivet och ändras endast på så sätt att det klargörs att tecknet ska användas för varor eller tjänster av samma eller liknande slag. Klargörandet innebär alltså att ”och används” läggs till, vilket inte innebär någon ändring i sak.

Liksom tidigare gäller att begreppet likhet ska tolkas mot bakgrund av risken för förväxling. Vid bedömningen ska beaktas hur känt märket är på marknaden, vilken association som märket framkallar och vilken grad av likhet mellan märkena och mellan varorna eller tjänsterna som föreligger (jfr skäl 16 till direktivet). Frågan om det finns en förväxlingsrisk ska prövas utifrån en helhetsbedömning av samtliga relevanta omständigheter i det enskilda fallet (se EU-domstolens dom den 11 november 1997 i mål C-251/95, SABEL mot Puma, Rudolf Dassler Sport, punkt 22). Förväxlingsrisk kan föreligga om det finns risk för att allmänheten tror att varorna eller tjänsterna i fråga kommer från samma företag eller från företag med ekonomiska kopplingar (se bl.a. EU-domstolens domar den 29 september 1998 i mål nr C-39/97, Canon Kabushiki Kaisha mot Metro-Goldwyn-Mayer, punkterna 29 och 30, den 22 juni 1999 i mål nr C-342/97, Lloyd Schuhfabrik Meyer, punkt 17, och den 6 oktober 2005 i mål nr C-120/04, Medion, punkt 26). Det finns alltså en omfattande praxis från EU-domstolen när det gäller frågan om risk för förväxling. Genom rättstillämpningen sker en löpande utveckling på området.

Att varorna eller tjänsterna är registrerade i samma varu- eller tjänsteklass innebär inte i sig att de ska anses likna varandra. Och omvänt ska varor och tjänster inte anses skilja sig från varandra bara för att de är registrerade i olika klasser. Bestämmelser om indelning i varu- och tjänsteklasser finns i 2 kap. 13 §.

I *punkt 3* regleras under vilka förutsättningar ett varukännetecken har ett utökat skydd. Bestämmelsen har sin motsvarighet i artikel 10.2 c i direktivet.

Bestämmelsen anpassas ytterligare till direktivet genom att det klargörs att det krävs att användningen utan skälig anledning drar

otillbörlig fördel av eller är till skada för varukännetecknets särskiljningsförmåga eller anseende. Rekviritet ”utan skäl原因” lär i praktiken vara relevant främst vid bedömningen av om användningen av tecknet är till skada för varukännetecknets särskiljningsförmåga eller anseende. Det kan dock även ha betydelse i förhållande till bedömningen av om användningen drar otillbörlig fördel av varukännetecknets särskiljningsförmåga eller anseende. Ett exempel kan vara om någon använder ett kännetecken som togs i bruk före registreringen av det kända varumärket (jfr EU-domstolens dom den 6 februari 2014 i mål nr C-65/12, Leidseplein Beheer de Vries).

Vidare ändras bestämmelsen på så sätt att det framgår att den är tillämplig oavsett om tecknet används för varor eller tjänster av samma, liknande eller annat slag. Ändringen är bara ett klagörande (jfr prop. 2009/10:225 s. 405). Den utgör en anpassning till EU-domstolens praxis, där det har slagits fast att artikel 10.2 c i direktivet är tillämplig såväl inom som utom varuslagsgränserna (EU-domstolens dom den 9 januari 2003 i mål nr C-292/00, Davidoff och dom den 23 oktober 2003 i mål C-408/01, Adidas-Salomon och Adidas Benelux).

Andra stycket

Andra stycket innehåller en exemplifierande uppräkningslista av vad som kan utgöra användning i lagens mening. Bestämmelserna har sin motsvarighet i artiklarna 10.3 och 10.4 i direktivet. Punkterna 4 och 5 är nya och en anpassning till direktivet.

Av den immaterialrättsliga territorialitetsprincipen följer att ensamrätten till ett varukännetecken som gäller i Sverige omfattar sådan användning som kan anses ske här i landet. När varor bara tillfälligt passerar Sverige – utan att importeras hit – för att föras till ett annat land kommer de formellt sett inte in i landet. Bestämmelsen i *punkt 4* kan sägas vara ett avsteg från territorialitetsprincipen och tar sikte på varumärkesförfalskade varor.

Enligt bestämmelsen anses det som en användning som omfattas av ensamrätten i Sverige att transitera varor av samma slag under ett identiskt eller väsentligen identiskt tecken om inte innehavaren av varukännetecknet enligt lagen i destinationslandet saknar rätt att hindra att varorna förs ut på marknaden där.

Bestämmelsen gäller inte bara för transitering i tullrättslig mening utan även för andra liknande tullåtgärder. Med liknande tullåtgärd avses ett annat tullförfarande som innebär att varorna förs in landet utan att övergå till fri omsättning här. Förutom transitering omfattas därmed förfaranden som t.ex. lagring och införsel i en frizon. Även omlastning och tillfällig lagring faller under bestämmelsen, så länge varorna inte har övergått till fri omsättning här (jfr skäl 22 i direktivets ingress). Är avsikten att varorna ska passera Sverige med stöd av ett tullförfarande av detta slag, kan innehavaren av varukännetecknet alltså förhindra det, såvida också övriga förutsättningar är uppfyllda.

Det avgörande för bestämmelsens tillämplighet är att transiteringen, eller den andra tullåtgärden, sker inför den svenska tullmyndigheten, dvs. Tullverket.

Bestämmelsen gäller för varor som härrör från ett tredje land, dvs. land utanför EU. Även varor som endast passerar ett annat EU-land på vägen till Sverige, utan att övergå till fri omsättning i det andra landet, omfattas. Har varorna däremot redan släppts ut på marknaden i ett annat EU-land innan de kommer hit, omfattas de inte av ensamrätten. I en sådan situation sker inte något tullförfarande som är relevant för tillämpningen.

Det saknar betydelse vart de transiterade varorna är på väg. Även varor som ska vidare till ett EU-land omfattas.

Om varorna har importerats hit till landet, kan innehavaren av varukännetecknet inte hindra användningen enligt denna bestämmelse. Däremot kan innehavaren förbjuda importen av varorna med stöd av andra stycket 3.

Ensamrätten är begränsad till användning av ett tecken som är identiskt med eller i väsentliga drag inte kan särskiljas från varukännetecknet. Tecknet ska vidare användas för varor av samma slag. Bestämmelsen tar sålunda sikte på varumärkesförfalskade varor (jfr definitionen av förfalskade varor i artikel 2.5 a i Europaparlamentets och rådets förordning nr 608/2013 av den 12 juni 2013 om tullens säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter och upphävande av rådets förordning nr 1383/2003 samt definitionen av varumärkesförfalskade varor i artikel 51 not 14 i TRIPs-avtalet). Bedömningen av om ett tecken är identiskt med varukännetecknet görs på samma sätt som enligt första stycket 1. När det gäller tecken som i

väsentliga drag inte kan särskiljas från varukännetecknet kan det t.ex. handla om en dåligt utförd imitation av varukännetecknet.

Huvudregeln enligt bestämmelsen är att transitering av varumärkesförfalskade varor utgör en användning som omfattas av ensamrätten. Om däremot innehavaren av varukännetecknet enligt lagen i destinationslandet inte kan hindra att varorna släpps ut på marknaden där, anses förfarandet inte som en skyddad användning. Varukännetecknet måste alltså omfattas av ensamrätt också i det land där varorna är tänkta att säljas och marknadsföras, i praktiken en ensamrätt som omfattar rätten att bestämma om import till det landet. Regler om illojal konkurrens eller liknande i destinationslandet kan inte göras gällande.

Av lagtexten följer att det är den aktuella deklaramenten eller varuinnehavaren som har bevisbördan för att innehavaren av varukännetecknet inte kan hindra att varorna släpps ut på marknaden i slutdestinationslandet. Många gånger innebär det att deklaramenten måste bevisa både vilket land som är destinationslandet och vilket skydd varukännetecknet har där. Beviskravet får anses ligga förhållandevis högt när det gäller vilket land som är slutdestinationen. Däremot ligger det i sakens natur att man inte kan ställa samma krav när det gäller vilket skydd som varukännetecknet har i det landet; det som ska bevisas är ju att varukännetecknet inte har något skydd där. Presenteras det ingen utredning om vilket skydd som gäller i landet, lär det vid tillämpningen ofta ligga nära till hands att utgå från att innehavaren av varukännetecknet har en relevant ensamrätt i det andra landet.

Avgörande är om innehavaren enligt destinationslandets lag har rätt att hindra att varorna släpps ut på marknaden, på grund av att det rör sig om ett varumärke som är registrerat där eller ett varukännetecken som har ett sådant skydd t.ex. genom inarbetning. Det saknar betydelse om innehavaren av varukännetecknet har upplåtit licens till någon annan att använda varukännetecknet i det landet och därmed inte själv förfogar över sin lagstadgade ensamrätt.

Bestämmelsen ska förstås tillsammans med tullagen (2016:253), som i sin tur hänvisar till förordning 608/2013 (se 1 kap 1 § första stycket). Av EU-förordningen framgår att den nationella tullmyndigheten har rätt att ingripa mot varor som misstänks göra intrång i en immaterialrätt och som är eller borde ha varit föremål för tullövervakning i enlighet med unionens tullagstiftning. Förordningen

innehåller endast regler om vilka förfaranden tullmyndigheterna ska tillämpa och fastställer inte några kriterier för att bedöma om det föreligger intrång. Enligt 4 kap. 48 § första stycket tullagen ska frågor om en vara gör intrång i en immaterialrätt, och hur det ska förfaras med varorna i sådant fall, prövas av domstol enligt vad som gäller för den aktuella immaterialrätten. Frågor om varor som misstänks göra intrång i ett varukännetecken ska alltså prövas av domstol med tillämpning av varumärkeslagen.

Enligt praxis är svensk domstol behörig att pröva en talan där det påstås ha skett intrång i en ensamrätt som har förvärvats enligt varumärkeslagen (jfr NJA 2007 s. 287 och NJA 2015 s. 798). Eftersom transitering eller liknande tullåtgärd som vidtas inför den svenska tullen utgör en användning som omfattas av ensamrätten till ett varumärke enligt varumärkeslagen, föreligger svensk domsrätt i dessa situationer.

På grund av förevarande bestämmelse i varumärkeslagen har tullen rätt att ingripa mot varorna med stöd av förordning 608/2013. Ingreppet sker genom att tullen skjuter upp frigörandet av varorna eller kvarhåller dem (se artiklarna 17–18 i förordningen). Ett sådant s.k. tullstopp innebär att tullen avvaktar med att göra varorna tillgängliga för det avsedda tullförfarandet. Vid tullens ingripande ska beaktas om varorna hänförs till ett sådant tullförfarande som omfattas och om varorna misstänks vara förfalskade.

Tullen ska inte pröva en invändning om att varorna är avsedda för ett land där innehavaren av varukännetecknet inte kan hindra att de släpps ut på marknaden. En sådan invändning får däremot betydelse på så sätt att tullen inte får förstöra varorna. I stället ska tullen underrätta innehavaren av varukännetecknet om invändningen. Innehavaren har då en viss kortare tid på sig att väcka talan vid domstol för att få intrångsfrågan prövad (se artikel 23 i förordning 608/2013).

Det vanliga är, för svensk del, att innehavaren av varukännetecknet i en sådan situation väcker en intrångstalan och begär att varorna ska förstöras enligt 8 kap. 7 § varumärkeslagen. Om deklaranter eller varuinhavaren sedan i intrångsmålet kan komma med tillräcklig utredning om att innehavaren av varukännetecknet inte kan hindra att varorna släpps ut på marknaden i destinationslandet, gäller inte ensamrätten. Eftersom varorna då inte gör intrång i någon ensamrätt, ska domstolen ogilla talan. En konsekvens av det blir att innehavaren av varukännetecknet inte kan motsätta sig att varorna

görs tillgängliga för det avsedda tullförfarandet. Tullen ska därmed häva tullstoppet. Detsamma gäller om innehavaren av varukännetecknet inte väcker någon intrångstalan eller väcker talan för sent.

Om det inte finns tillräcklig utredning om att varukännetecknet inte omfattas av det aktuella skyddet i det andra landet, gäller ensamrätten och varorna anses göra intrång i varukännetecknet.

Innehavaren av varukännetecknet har då i princip också rätt till skadestånd enligt 8 kap. 4 §. I en sådan situation har innehavaren i praktiken dock sällan lidit någon skada som kan grunda rätt till ersättning. Däremot kan det bli fråga om viss ersättning för utnyttjandet av varukännetecknet (jfr NJA 2008 s. 1082, där ersättning för ytterligare skada utgick vid intrång i en importsituation).

Intrång i ensamrätten i transiteringsfallen kan inte leda till några straffrättsliga påföljder (jfr 8 kap. 1 § 1 stycket). Om varorna trots att de har deklarerats för transit i själva verket ska släppas ut på marknaden här, rör det sig om ett annat slags intrång och straffrättsligt ansvar kan komma i fråga för detta på vanligt sätt, dvs. i förekommande fall som förberedelse till sådant intrång.

I syfte att undvika missbruk av ensamrätten när det gäller internationell handel med generiska läkemedel betonas i skäl 25 till direktivet att innehavaren av ett varukännetecken inte kan åberopa sin ensamrätt mot ett tecken som utgör ett internationellt erkänt generiskt namn för den aktiva substansen i läkemedlet, ett s.k. INN-namn (International Non-proprietary Name). Att så är fallet följer redan av att generiska tecken enligt lagen inte kan utgöra intrång i ett varukännetecken.

Enligt *punkt 5* anses det som användning av varukännetecknet att använda tecknet som ett företagsnamn eller ett annat näringskännetecken eller som en del av ett företagsnamn eller ett annat näringskännetecken.

Med näringskännetecken avses både företagsnamn och sekundärt kännetecken. Företagsnamn är den benämning under vilken en näringsidkare driver sin verksamhet. Ett sekundärt kännetecken är ett annat kännetecken som näringsidkaren använder för verksamheten vid sidan av företagsnamnet. (Se 1 kap. 1 § lagen om företagsnamn.)

Att användning av en del av ett företagsnamn eller ett annat näringskännetecken omfattas innebär att det inte krävs att företagsnamnet i dess helhet innehåller tecknet. Det är tillräckligt att tecknet

används i en del av företagsnamnet eller näringskännetecknet, t.ex. den s.k. firmadominanten.

Användningen av tecknet som ett företagsnamn eller en liknande beteckning omfattas av ensamrätten till varukännetecknet bara om tecknet används för att särskilja varor eller tjänster (se även skäl 19 till direktivet). Klargörandet är en anpassning till EU-domstolens praxis, se bl.a. EU-domstolens dom den 11 september 2007 i mål nr C-17/06, Céline. I avgörandet har EU-domstolen preciserat vad som ska anses utgöra användning av ett varukännetecken. Enligt domen utgör det en relevant användning om en näringsidkare förser sina varor med ett tecken som utgörs av ett företagsnamn, ett näringskännetecken eller en annan beteckning på de varor som bolaget saluför. Detsamma gäller om näringsidkaren, utan att förse varorna med tecknet, använder tecknet på ett sätt som ger intryck av att det finns ett samband mellan företagsnamnet, näringskännetecknet eller beteckningen och näringsidkarens varor eller tjänster.

Av domen följer alltså att om det skulle vara så att ett företagsnamn bara används för att känneteckna en verksamhet – och inte för att särskilja varor eller tjänster – faller användningen utanför tillämpningsområdet.

Om ett företagsnamn används som varukännetecken och flera gör anspråk på ensamrätt till varukännetecknet, tillämpas 13–16 §§ om kolliderande rättigheter. Den som har tidigast grund för sitt anspråk har som huvudregel företräde.

Punkt 6 var tidigare punkt 4. Någon ändring görs inte i bestämmelsen.

I 11 § tredje stycket finns bestämmelser om att ensamrätten till ett varukännetecken inte hindrar att tecknet används i jämförande reklam på ett sätt som är förenligt med marknadsföringslagen (2008:486).

Begränsning av ensamrätten

1 kap. 11 §

Ensamrätten till ett varukännetecken ger inte något självständigt skydd för en del av kännetecknet som saknar särskiljningsförmåga.

Ensamrätten till ett varukännetecken hindrar inte att någon annan, när det sker i enlighet med god affärssed, i näringsverksamhet använder

1. sitt namn eller sin adress,

2. uppgifter om varans eller tjänstens art, kvalitet, kvantitet, avsedda användning, värde, geografiska ursprung eller andra egenskaper eller tidpunkten för när varan är framställd *eller när tjänsten är utförd*, eller

3. varukännetecknet för att *identifiera eller hänvisa till innehavarens varor eller tjänster*.

Ensamrätten till ett varukännetecken hindrar inte heller att tecknet används i jämförande reklam på ett sätt som är förenligt med marknadsföringslagen (2008:486).

Ensamrätten till ett kollektiv-, garanti- eller kontrollmärke hindrar inte att någon annan i näringsverksamhet använder sig av tecken eller benämningar som anger geografiskt ursprung, om det sker i enlighet med god affärssed. Ensamrätten till ett sådant märke hindrar inte att den som har rätt att använda ett geografiskt namn gör detta.

Paragrafen innehåller bestämmelser om begränsning av ensamrätten till ett varukännetecken. Med ändringarna genomförs artiklarna 10.3 f och 14 i direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 6.5.

Andra stycket innehåller vissa generella begränsningar i den ensamrätt som är knuten till ett varukännetecken.

Enligt *punkt 1* hindrar ensamrätten till ett varukännetecken inte att någon annan, när det sker i enlighet med god affärssed, i näringsverksamhet använder sitt namn eller sin adress. Ändringen är en anpassning till artikel 14.1 a i direktivet och innebär att hänvisningen till firma utgår. Bestämmelsen omfattar fysiska personer som driver näringsverksamhet under sitt personnamn. Juridiska personers beteckning omfattas inte.

Ändringen innebär att EU-domstolens tidigare praxis inte längre är fullt relevant när det gäller vad som avses med ”namn” i direktivet (jfr dom den 16 november 2004 i mål nr C-245/02, Anheuser-Busch).

Ändringen påverkar användningen av ett yngre företagsnamn men inte möjligheten att använda ett företagsnamn som har en äldre rättsgrund än varukännetecknet. Att den äldsta rättigheten har företräde följer av den princip om företrädesrätt som kommer till uttryck i 13 §.

Ändringen i *punkt 2* är mest en språklig anpassning (jfr också artikel 14.1 b).

Enligt *punkt 3* hindrar ensamrätten till ett varukännetecken inte att någon annan, när det sker i enlighet med god affärssed, i näringsverksamhet använder varukännetecknet för att identifiera eller hänvisa till innehavarens varor eller tjänster. Ändringen medför en viss

utvidgning av möjligheten att använda ett varukännetecken för att identifiera och hänvisa till innehavarens varor eller tjänster. Detta gäller särskilt om det är nödvändigt för att ange varans eller tjänstens avsedda ändamål.

Bestämmelsen har i praktiken stor betydelse när någon säljer tillbehör och reservdelar till andras varor eller erbjuder service för andras varor. Detta anges dock inte längre som ett exempel i lagtexten.

Användningen måste ske i enlighet med god affärssed. Vad som avses med god affärssed har tolkats av EU-domstolen i flera domar (se t.ex. dom den 17 mars 2005 i mål nr C-228/03, Gillette Company och Gillette Group Finland, dom den 11 september 2007 i mål nr C-17/06, Céline och dom den 18 juni 2009 i mål nr C-487/07, L'Oréal m.fl.). Av domarna framgår att frågan om god affärssed har följts ska bedömas med beaktande av om användningen leder till den felaktiga uppfattningen att det finns ett samband mellan den som använder tecknet och innehavaren av varukännetecknet. Det ska också tas hänsyn till om användningen utan skäl原因 drar otillbörlig fördel eller är till skada för varukännetecknets särskiljningsförmåga eller anseende.

Enligt *tredje stycket*, som är nytt, hindrar ensamrätten till ett varukännetecken inte att tecknet används i jämförande reklam på ett sätt som är förenligt med marknadsföringslagen (2008:486). Med jämförande reklam avses att en näringsidkare i sin reklam direkt eller indirekt pekar ut en konkurrent eller konkurrentens varor eller tjänster.

Bestämmelsen genomför artikel 10.3 f i direktivet. Enligt artikeln kan innehavaren av ett varumärke särskilt förbjuda användningen av ett tecken i jämförande reklam på ett sätt som strider mot Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/114/EG av den 12 december 2006 om vilseledande och jämförande reklam. Artikel 4 i det direktivet har i svensk rätt genomförts med 18 § marknadsföringslagen, varför den bestämmelsen har särskild betydelse vid bedömningen enligt förevarande stycke. I 18 § anges under vilka förutsättningar en näringsidkare i sin reklam får peka ut en annan näringsidkare eller dennes produkter.

EU-domstolen har i en dom den 12 juni 2008 i mål nr C-533/06, O2 Holdings ET O2 (UK), prövat varumärkesskyddets gränser vid jämförande reklam. Frågan om jämförande reklam har också prövats

av EU-domstolen i en dom den 25 oktober 2001 i mål nr C-112/99, Toshiba Europe.

Kolliderande rättigheter

Mellanliggande rättigheter

1 kap. 16 §

Rätten till ett registrerat varumärke ska gälla vid sidan av en äldre rätt till ett varukännetecken om

1. det äldre varukännetecknet inte hade särskiljningsförmåga på ingivningsdagen, eller i förekommande fall prioritetsdagen, för det yngre varumärket,

2. det äldre varukännetecknet, när det är identiskt eller likartat på det sätt som anges i 10 § första stycket 2, inte hade tillräcklig särskiljningsförmåga så att det förelåg en risk för förväxling på ingivningsdagen, eller i förekommande fall prioritetsdagen, för det yngre varumärket, eller

3. det äldre varukännetecknet, när det är identiskt eller likartat på det sätt som anges i 10 § första stycket 3, inte var känt inom en betydande del av omsättningskretsen på ingivningsdagen, eller i förekommande fall prioritetsdagen, för det yngre varumärket.

Paragrafen reglerar skydd för s.k. mellanliggande rättigheter. Med ändringarna genomförs artiklarna 8 och 18 i direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 6.4.

Av paragrafen följer att rätten till ett yngre registrerat varumärke under vissa förutsättningar ska gälla vid sidan av en äldre rätt till ett varukännetecken. I 17 § första stycket finns en bestämmelse som erinrar om att även det äldre kännetecknet får användas i dessa situationer (s.k. samexistens). De båda rättigheterna får gälla vid sidan av varandra, vilket medför att innehavarna inte kan hindra användningen av varandras kännetecken. Det är alltså inte möjligt för någon av dem att få den andres registrering hävd eller vinna framgång i ett intrångsmål.

Punkterna 1–3 rör olika situationer men har i viss utsträckning samma tillämpningsområde. Punkterna kan därför överlappa varandra i det enskilda fallet.

Enligt *punkt 1* ska rätten till ett registrerat varumärke gälla vid sidan av en äldre rätt till ett varukännetecken om det äldre varukännetecknet inte hade särskiljningsförmåga på ingivningsdagen, eller i förekommande fall prioritetsdagen, för det yngre varumärket.

Av 2 kap. 5 § framgår att ett varumärke måste ha särskiljningsförmåga för att kunna registreras. Vad som avses med särskiljningsförmåga anges i 5 § i detta kapitel.

Bestämmelsen har framför allt betydelse om ett äldre varumärke har registrerats, trots att det saknade särskiljningsförmåga, men varumärket därefter har kommit att förvärva särskiljningsförmåga genom användning. Ett yngre varumärke som registrerades under mellantiden, dvs. innan det äldre varumärket förvärvade särskiljningsförmågan, anses då vara en mellanliggande rättighet. Det yngre varumärket får alltså gälla vid sidan av det äldre varukännetecknet.

Av 10 § första stycket 2 framgår att innehavaren av ett varukännetecken kan hindra andra från att använda ett tecken som är identiskt med eller liknar varukännetecknet och används för varor eller tjänster av samma eller liknande slag, om det finns en risk för förväxling. Detta gäller också risken för att användningen av tecknet leder till uppfattningen att det finns ett samband mellan den som använder tecknet och innehavaren av varukännetecknet. Enligt *punkt 2* ska rätten till ett registrerat varumärke dock gälla vid sidan av en äldre rätt till ett varukännetecken om det äldre varukännetecknet, när det är identiskt med eller liknar det yngre varumärket på det sätt som avses i 10 § första stycket 2, inte hade tillräcklig särskiljningsförmåga så att det förelåg en risk för förväxling på ingivningsdagen, eller i förekommande fall prioritetsdagen, för det yngre varumärket. Att ett varukännetecken inte hade tillräcklig särskiljningsförmåga så att det förelåg en risk för förväxling är inte det samma som att det helt saknar särskiljningsförmåga (jfr punkten 1).

De första och andra punkterna har i viss utsträckning samma tillämpningsområde, men båda punkterna har ansetts nödvändiga för att det ska vara tydligt vilket skyddsomfång det äldre varukännetecknet har. Den första punkten omfattar alla grunder i 10 § första stycket, dvs. även användning av tecken som är identiska och som används för varor av samma slag enligt 10 § första stycket 1.

Av 10 § första stycket 3 framgår att innehavaren av ett varukännetecken som är känt inom en betydande del av omsättningskretsen kan hindra användning av identiska eller liknande tecken om användningen utan skälig anledning drar otillbörlig fördel av eller är till skada för varukännetecknets särskiljningsförmåga eller anseende. Enligt *punkt 3* ska rätten till ett registrerat varumärke gälla vid sidan av en äldre rätt till ett känt varukännetecken när det är identiskt

eller likartat enligt 10 § första stycket 3 om det äldre varukännetecknet inte var känt inom en betydande del av omsättningskretsen på ingivningsdagen, eller i förekommande fall prioritetsdagen, för det yngre varumärket.

Vilken dag som är ingivningsdag föreskrivs i 2 kap. 1 a §. Prioritetsdagen framgår av 2 kap. 14–16 §§. En prioritetsdag kan t.ex. föreligga om innehavaren har ansökt om registrering av varumärket i ett annat land innan en ansökan om registrering i Sverige.

Det som sägs om äldre rättigheter i paragrafen omfattar alla slags varukännetecken, dvs. även sådana näringskännetecken och namn som har skydd som varukännetecken enligt 1 kap. 8 §.

Samexistens

1 kap. 17 §

I de fall som avses i 14–16 §§ hindrar inte rätten till det yngre varukännetecknet användningen av det äldre.

På yrkande av någon av parterna, får en domstol i de fall som avses i 15 § om det är skäligt besluta att ett av kännetecknen, eller båda, endast får användas på särskilt sätt, såsom i ett visst utförande eller med tillägg av ortsangivelse eller innehavarens namn. Ett sådant beslut får dock inte avse ett registrerat varumärke.

I paragrafen finns bestämmelser om s.k. samexistens mellan kolliderande rättigheter. Bestämmelsen fanns tidigare i 16 §. Med ändringen genomförs artikel 18.3 i direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 6.4.

Ändringen i *första stycket* innebär att de fall som avses i 16 § – s.k. mellanliggande rättigheter – också omfattas av bestämmelserna om samexistens. Att rättigheterna samexisterar medför att de gäller vid sidan av varandra och att innehavarna inte kan hindra användningen av varandras varukännetecken. Det är alltså inte möjligt att få en av registreringarna hävd eller vinna framgång i ett intrångsmål på denna grund.

Uppgiftsskyldighet

1 kap. 18 §

Vid utgivning av lexikon, handböcker *och* andra liknande tryckta skrifter är författaren, utgivaren *och* förläggaren skyldig att se till att ett registrerat varumärke inte återges i skriften *utan uppgift om* att varumärket är skyddat genom registrering, *om innehavaren av varumärket begär att uppgiften ska finnas med* och återgivningen ger intryck av att varumärket är en sedvanlig beteckning för de varor eller tjänster för vilka varumärket är registrerat. *Detsamma gäller om en sådan skrift görs tillgänglig elektroniskt.*

Om innehavaren av varumärket begär att en uppgift enligt första stycket ska återges, ska detta ske utan dröjsmål. För tryckt skrift ska det ske senast i nästa utgåva.

Paragrafen reglerar uppgiftsskyldighet när ett registrerat varumärke återges i vissa skrifter. Bestämmelsen fanns tidigare i 17 §. Med ändringarna genomförs artikel 12 i direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 6.6.

Regleringen faller utanför tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens område; bestämmelserna kan inte anses strida mot de intressen som skyddas av tryckfriheten och yttrandefriheten (jfr SOU 1958:10 s. 171).

Paragrafen gäller endast för registrerade varumärken. Den omfattar alltså inte inarbetade varukännetecken eller de namn och näringskännetecken som har skydd som varukännetecken.

Enligt *första stycket* är vid utgivning av lexikon, handböcker och andra liknande tryckta skrifter författaren, utgivaren och förläggaren skyldig att se till att ett registrerat varumärke inte återges i skriften utan att det också framgår att varumärket är skyddat genom registrering, om den som innehar varumärket begär detta och återgivningen ger intryck av att varumärket är en sedvanlig beteckning för de varor eller tjänster för vilka varumärket är registrerat.

Skyldigheten gäller inte endast utgivaren, utan det är även möjligt att vända sig till skriftens författare eller föreläggare. När det är fråga om större uppslagsverk med en särskild utgivare och flera författare lär det vara mest praktiskt att vända sig mot utgivaren eller förläggaren, eller båda dessa personer. Det finns dock inget hinder mot att varumärkesinnehavaren vänder sig mot författaren. Skyldigheten enligt paragrafen omfattar i första hand den av utgivaren, förläggaren eller författaren som framställningen är riktad mot. Om

varumärkesinnehavaren bara vänder sig till en person, t.ex. utgivaren, blir den personen ensam ansvarig. Om framställningen är riktad mot flera, är alla ansvariga. Detsamma gäller om den som har fått en framställning, t.ex. utgivaren, vidarebefordrar den till förläggaren eller författaren. (Jfr SOU 1958:10 s. 267 f.)

Skyldigheten gäller också om en sådan skrift görs tillgänglig elektroniskt. Bestämmelsen omfattar all elektronisk utgivning, vilket innebär en utvidgning. Tidigare omfattades bara situationer där en skrift gjorts tillgänglig elektroniskt av någon som avses i 1 kap. 9 § yttrandefrihetsgrundlagen, t.ex. en utgivare av en tryckt skrift eller den som innehar ett utgivningsbevis för verksamheten. Sådana internetbaserade lexikon och liknande där var och en kan bidra med material omfattas alltså nu av uppgiftsskyldigheten.

Upplysningen om att varumärket är skyddat genom registrering ska vara tydlig för läsaren. Ett enkelt sätt kan vara att använda symbolen ® tillsammans med varumärket.

Bestämmelsen i *andra stycket* är ny. En begäran om att återgivandet ska innehålla en uppgift om varumärkesskyddet ska följas utan dröjsmål. För tryckta skrifter gäller att detta ska ske senast i nästa utgåva. I andra situationer får det göras en friare bedömning av vad som kan anses vara utan dröjsmål.

Enligt allmänna principer kan ett föreläggande av domstol om lämnande av uppgift kombineras med vite (jfr t.ex. NJA 1996 s. 495 och NJA 1981 s. 1129). Vite får dock inte föreläggas den som kan antas sakna faktisk eller rättslig möjlighet att följa föreläggandet, t.ex. en författare som saknar möjlighet att påverka hur varumärket återges i skriften (jfr 2 § *andra stycket* lagen, 1985:206, om viten).

I artikel 10 i varumärkesförordningen finns en liknande reglering för EU-varumärken, men en skillnad är att det i förordningen inte finns några särskilda regler för elektroniska skrifter.

2 kap. Nationell registrering av varumärken

Ansökan om registrering

Ansökans innehåll

2 kap. 1 §

Den som vill registrera ett varumärke ska ansöka om detta hos Patent- och registreringsverket. Ansökan ska innehålla

1. uppgifter om sökandens namn eller *företagsnamn* och adress,
2. uppgifter om ombuds namn och adress,
3. en tydlig återgivning av varumärket, och

4. en *tydlig* förteckning över de varor eller tjänster som varumärket avser och vilka klasser dessa tillhör (varu- eller tjänsteförteckning).

En ansökan om registrering av ett kollektiv-, garanti- eller kontrollmärke ska dessutom innehålla uppgifter om *vem som har rätt att använda varumärket och de övriga villkor som gäller för varumärkets användning. I fråga om kollektivmärke ska uppgift lämnas om vilka förutsättningar som gäller för medlemskap i sammanslutningen.*

Sökanden ska betala föreskriven ansökningsavgift.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om ansökningsförfarandet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vad en ansökan om registrering av ett varumärke ska innehålla. Med ändringarna genomförs artiklarna 30 och 39 i direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 7.1 och 11.

Enligt *första stycket 1* ska ansökningen innehålla uppgifter om sökandens namn eller företagsnamn och adress. Ändringen innebär att firma ersätts av företagsnamn, vilket är en följd av den nya lagen om företagsnamn.

Enligt *första stycket 4* ska ansökningen innehålla en tydlig förteckning över de varor eller tjänster som varumärket avser och vilka klasser dessa tillhör (varu- eller tjänsteförteckning).

Varumärken registreras i en eller flera klasser av varor eller tjänster enligt den s.k. Niceklassificeringen enligt Niceöverenskommelsen om internationell klassificering av varor och tjänster vid registrering av varumärken den 15 juni 1957, reviderad i Stockholm den 14 juli 1967 och i Genève den 13 maj 1997 (SÖ 1978:29). Bestämmelser om detta finns i 13 § och i den svenska varumärkesförordningen.

Genom ändringen klargörs att förteckningen över varor eller tjänster ska vara tydlig. Ändringen är en kodifiering av EU-dom-

stolens avgörande den 19 juni 2012 i mål nr C-307/10, Chartered Institute of Patent Attorneys. Kravet på tydlighet innebär att varorna och tjänsterna ska anges på ett sådant sätt att myndigheter och enskilda utifrån förteckningen kan avgöra omfattningen av det skydd som söks. De allmänna beteckningar som ingår i klassrubrikerna till Niceklassificeringen, eller andra allmänna uttryck, får användas om de uppfyller kraven på tydlighet (se artikel 39.3 och domen i mål nr C-307/10). Användningen av sådana allmänna beteckningar eller uttryck ska anses avse de varor och tjänster som tydligt och klart omfattas av beteckningen eller uttryckets bokstavliga innebörd (se artikel 39.5 och domen i mål nr C-307/10).

Förteckningen över varor eller tjänster kan också ha betydelse vid bedömningen av ensamrättens omfattning (jfr kommentaren till 1 kap. 10 §).

Bestämmelsen i *andra stycket* innehåller kompletterande bestämmelser för kollektiv-, garanti- eller kontrollmärken. Den som ansöker om ett sådant varumärke ska även uppge de villkor som gäller för att märket ska få användas. Av uppgifterna ska framgå vem som får använda märket och – om det rör sig om ett kollektivmärke – villkoren för medlemskap i sammanslutningen. Finns ytterligare villkor för märkets användning, ska uppgift lämnas också om dessa. Det kan handla om regler om vad som händer om märket inte används på rätt sätt eller krav på en viss tillverkningsprocess eller på användning av t.ex. enbart ekologiska råvaror. Uppgifterna har betydelse för den prövning som Patent- och registreringsverket ska göra enligt 7 § tredje stycket.

Sökanden kan uppfylla kraven genom att till sin ansökan bifoga en kopia på de aktuella villkoren.

Uppgifterna ska föras in i varumärkesregistret och kungöras (jfr 23 § tredje stycket).

Om ansökningen inte innehåller de föreskrivna uppgifterna enligt första och andra styckena, kan det medföra att den avskrivs enligt 17 § eller avslås enligt 18 §.

Ingivningsdag

2 kap. 1 a §

Ingivningsdagen för en ansökan är den dag då följande har getts in till Patent- och registreringsverket:

- 1. en uppgift om att det som getts in är en ansökan om registrering,*
- 2. uppgifter som gör det möjligt för Patent- och registreringsverket att avgöra vem sökanden är,*
- 3. en tydlig återgivning av varumärket och*
- 4. en förteckning över de varor eller tjänster som varumärket avser.*

Paragrafen anger vilka krav som ställs för att en ansökan om registrering av ett varumärke ska anses ingiven i lagens mening. Med paragrafen genomförs artikel 38 i direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 7.1.

Ingivningsdagen är avgörande för registreringens giltighetstid enligt 33 § och möjligheten att göra gällande företräde vid kolliderande rättigheter enligt 1 kap. 13 §. Den har även betydelse för den som vill registrera ett varumärke i ett annat land och vill göra gällande prioritet (se 14–16 §§).

Enligt *punkt 1* krävs att ansökningen innehåller en uppgift om att det som har getts in är en ansökan om registrering. En sådan uppgift behöver inte vara uttrycklig utan kan ibland anses underförstådd.

Vidare ska det enligt *punkt 2* framgå vem som är sökande. Det kan vara tillräckligt att bara ange namnet, om det framgår vem som är sökande. Det kan emellertid vara nödvändigt med ytterligare uppgifter för att Patent- och registreringsverket ska kunna avgöra vem som är sökande. För att kraven på ingivningsdag ska vara uppfyllda krävs det dock inte – som enligt 1 § första stycket 1 – att det finns uppgifter som gör det möjligt för verket att kontakta sökanden.

Enligt *punkt 3* ska ansökningen också innehålla en tydlig återgivning av varumärket. Varumärket ska återges på ett sätt som uppfyller kraven i 1 kap. 4 §, dvs. det ska tydligt kunna återges i varumärkesregistret. Samma krav ställs härvidlag som i fråga om när ansökningen kan läggas till grund för registrering; kravet är inte lägre här (se 1 §)

Enligt *punkt 4* ska ansökningen innehålla en förteckning över de varor eller tjänster som varumärket avser. Här ställs alltså inte samma krav på tydlighet som i 1 § första stycket 4.

Ansökningen måste innehålla samtliga de uppgifter som anges i paragrafen för den ska anses ingiven. Om kraven inte är uppfyllda, ska inte någon ansökan anses ingiven. Ifall vissa av kraven uppfylls senare än andra, anses en ansökan som ingiven först den dag då samtliga krav är uppfyllda.

Även om en ansökan om varumärkesregistrering inte uppfyller allt som krävs enligt 1 § är det möjligt att få en ingivningsdag, eftersom kraven enligt förevarande paragraf är lägre än kraven i 1 § när det gäller identifiering av sökanden och uppgift om vilka klasser varorna eller tjänsterna tillhör.

Ingivningsdagen följer direkt av lagen. Något beslut om ingivningsdag ska alltså inte meddelas av Patent- och registreringsverket. I motsats till vad som gäller enligt 1 § ska verket inte heller fatta något särskilt beslut om avvisning eller avslag om en ansökan inte uppfyller kraven.

Patent- och registreringsverket har vissa skyldigheter att se till att en ansökan om registrering enligt 1 § är sådan att den kan handläggas av verket (se 17 §). Det ankommer dock inte på verket att vidta någon särskild åtgärd för att se till att kraven på ingivningsdag är uppfyllda, utan det ligger i princip på sökanden att se till att tillräckligt underlag har getts in för att det ska anses finnas en ingivningsdag. Däremot är det lämpligt att Patent- och registreringsverket, om verket ändå förelägger sökanden om komplettering av ansökningen på grund av brister enligt 1 §, också kort upplyser om lagens krav för ingivningsdag.

En avskriven ansökan behåller sin ingivningsdag om den senare återupptas enligt 20 §. Om en avskriven ansökan inte återupptas, faller också ingivningsdagen.

Ansökningsavgiften måste inte vara betald för att det ska anses föreligga en ingivningsdag.

Allmänna registreringsvillkor

2 kap. 4 §

Ett *kännetecken* får inte registreras som *varumärke* om det endast *utgörs* av en form eller en annan *egenskap* som följer av varans art, är nödvändig för att *varan ska* uppnå ett tekniskt resultat eller ger varan ett betydande värde.

Paragrafen reglerar allmänna registreringsvillkor. Med ändringen genomförs artikel 4.1 e i direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.

Paragrafen ändras så att "en annan egenskap" läggs till, vilket innebär en viss utvidgning av tillämpningsområdet. Övriga ändringar är endast redaktionella.

Enligt 1 kap. 9 § kan ensamrätt inte förvärfvas till sådana märken som avses i denna paragraf. För en kommentar hänvisas till den paragrafen.

Hinder mot registrering på grund av hänsyn till allmänna intressen

2 kap. 7 §

Ett varumärke får inte registreras om det

1. strider mot lag eller annan författning eller mot goda seder eller allmän ordning,

2. är ägnat att vilseleda allmänheten i fråga om varans eller tjänstens art, kvalitet, geografiska ursprung eller någon annan omständighet,

3. utan tillstånd innehåller en sådan statlig eller internationell beteckning eller ett sådant kommunalt vapen som enligt lag eller annan författning inte får användas obehörigen som varumärke, eller något som lätt kan förväxlas med en sådan beteckning eller ett sådant vapen,

4. utan tillstånd innehåller ett sådant kännetecken som enligt lagen (2014:812) om skydd för kännetecken i den internationella humanitära rätten inte får användas obehörigen som varumärke, eller något som kan förväxlas med ett sådant kännetecken,

5. innehåller en ursprungsbeteckning, en geografisk beteckning, ett traditionellt uttryck för vin eller en garanterad traditionell specialitet, i den utsträckning som det föreligger skydd för beteckningen enligt unionsrätten,

6. innehåller en geografisk beteckning för vin eller spritdrycker och varumärket avser vin eller spritdrycker av annat ursprung, eller

7. innehåller eller i väsentliga delar återger en äldre växtsortbenämning som avser en växtsort av samma eller närstående växtart, i den utsträckning som det föreligger skydd för växtsorten enligt växtförädlarrättslagen (1997:306) eller unionsrätten.

Ett varumärke får inte heller registreras om sökanden var i ond tro vid tidpunkten för ansökan.

Avser varumärket ett kollektiv-, garanti- eller kontrollmärke, får det inte registreras om villkoren för märkets användning strider mot goda seder eller allmän ordning. Ett kollektivmärke får inte registreras om villkoren inte tillåter

medlemskap i sammanslutningen för den som tillhandahåller varor eller tjänster som har sitt ursprung i det geografiska område som märket avser.

Paragrafen innehåller bestämmelser om i vilket fall ett varumärke inte får registreras med hänsyn till allmänna intressen, s.k. absoluta hinder. Det är inte möjligt att åberopa ett absolut registreringshinder i ett invändningsförfarande, se 28 §. Övervägandena finns i avsnitt 7.2 och 11. Med ändringarna genomförs artiklarna 4.1 i–l, 4.2 och 31.1.

Första stycket

Punkt 5 är ny och genomför artikel 4 i–k i direktivet. Med bestämmelsen införs nu uttryckligen en regel om att en ursprungsbeteckning, en geografisk beteckning, ett traditionellt uttryck för vin eller en garanterad traditionell specialitet, i den utsträckning som det föreligger skydd för beteckningen enligt unionsrätten, utgör hinder för registrering av ett varumärke. Bortsett från regleringen av geografiska beteckningar för vin och spritdrycker, som flyttas från andra stycket till första stycket 6, har sådana beteckningar som skyddas enligt unionsrätten tidigare ansetts kunna omfattas av hinder enligt första stycket 1 (jfr prop. 2009/10:225 s. 414).

Med ursprungsbeteckning och geografisk beteckning avses en beteckning, vanligtvis ett namn, som anger att en produkt kommer från ett visst avgränsat geografiskt område och vars kvalitet, anseende eller annan egenskap kan hänföras till detta geografiska ursprung. För ursprungsbeteckningar krävs en starkare koppling till det geografiska området än vad som gäller för geografiska beteckningar. Exempel på skyddade ursprungsbeteckningar inom EU är champagne och Kalix löjrom, medan t.ex. bayerskt öl och skånsk spettekaka skyddas inom EU som geografiska beteckningar.

Ett traditionellt uttryck för vin är något som man av tradition har använt för att beteckna produktions- eller lagringsmetod för det aktuella vinet. Det kan också röra sig om kvalitet, färg, plats eller en historisk händelse för vinet. Ett exempel är Riserva för vin som lagrats länge.

Med garanterad traditionell specialitet avses ett namn som beskriver framställningen av en specifik produkt eller ett livsmedel som har en viss sammansättning, produktion eller bearbetning som överensstämmer med traditionell praxis för denna produkt eller som

är gjord av traditionella råvaror. Svenska exempel är falukorv och hushållsost.

För att en ursprungsbeteckning, en geografisk beteckning, ett traditionellt uttryck för vin eller en garanterad traditionell specialitet ska utgöra hinder för registrering av ett varumärke måste beteckningen vara skyddad enligt unionsrätten. Beteckningen ska vara skyddad antingen enligt vad som brukar kallas unionslagstiftning, dvs. förordning, direktiv och beslut, eller genom en internationell överenskommelse som EU är part till eller EU och dess medlemsstater är parter till, s.k. blandade avtal (när det gäller TRIPs-avtalet, se kommentaren till första stycket 6).

Ursprungsbeteckningar och geografiska beteckningar skyddas genom registrering hos Europeiska kommissionen i enlighet med någon av följande EU-förordningar: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1151/2012 av den 21 november 2012 om kvalitetsordningar för jordbruksprodukter och livsmedel, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 110/2008 av den 15 januari 2008 om definition, beskrivning, presentation och märkning av, samt skydd av geografiska beteckningar för, spritdrycker, samt om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1576/89, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 av den 17 december 2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 922/72, (EEG) nr 234/79, (EG) nr 1037/2001 och (EG) nr 1234/2007, eller Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 251/2014 av den 26 februari 2014 om definition, beskrivning, presentation och märkning av, samt skydd av geografiska beteckningar för, aromatiserade vinprodukter och om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1601/91 (jfr 1 § lagen om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter m.m.). Huvudregeln är att det bara är en grupp av producenter som får ansöka om skydd av en ursprungsbeteckning eller geografisk beteckning.

Traditionella uttryck för vin skyddas genom registrering hos Europeiska kommissionen i enlighet med förordning (EU) nr 1308/2013. Även garanterade traditionella specialiteter skyddas genom registrering hos Europeiska kommissionen men i enlighet med förordning (EU) nr 1151/2012. Också beträffande dessa två typer av beteckningar är huvudregeln att registrering kan ske bara på ansökan av en grupp producenter.

Registreringshinder gäller i den utsträckning som beteckningen är skyddad enligt unionsrätten. Av varje EU-förordning framgår i vilken utsträckning som skydd föreligger. Normalt utgör en skyddad ursprungsbeteckning eller geografisk beteckning registreringshinder om någon annan än innehavaren av beteckningen i en senare ansökan försöker registrera ett varumärke som innehåller eller består av beteckningen och det avser samma eller jämförbara produkter eller andra produkter, såvida användningen av varumärket skulle innebära att beteckningens anseende utnyttjas. I vissa fall har skyddet en annan omfattning.

När det gäller ett skyddat traditionellt uttryck för vin eller en skyddad garanterad traditionell specialitet utgör detta som regel registreringshinder om någon annan än innehavaren av beteckningen i en senare ansökan försöker registrera ett varumärke, för samma eller jämförbara produkter, som innehåller eller består av beteckningen.

En ursprungsbeteckning eller geografisk beteckning som har registrerats i enlighet med någon av de aktuella EU-förordningarna kan även utgöra ett s.k. relativt registreringshinder, se 10 §.

Det finns i dag EU-förordningar om ursprungsbeteckningar och geografiska beteckningar för jordbruksprodukter, vin, aromatiserade vinprodukter, sprit och livsmedel. Regleringen i förevarande punkt är dock inte begränsad till beteckningar på jordbruks- och livsmedelsområdet. Tillämpningsområdet kan därmed komma att utvidgas om EU i framtiden skulle införa skydd för andra sorters produkter.

Ursprungsbeteckningar, geografiska beteckningar, traditionella uttryck för vin och garanterade traditionella specialiteter kan också utgöra ett absolut registreringshinder om de är skyddade enligt en internationell överenskommelse som EU är part till. EU har slutit flera avtal med tredje land som innehåller bestämmelser om skydd av framför allt geografiska beteckningar. Ett exempel är frihandelsavtalet med Sydkorea. De avtal som EU ingår binder unionen och medlemsstaterna och gäller som unionsrätt. Bestämmelserna i sådana avtal utgör en integrerad del av unionens rättsordning (jfr artikel 216.2 i Fördraget om Europeiska Unionens funktionssätt).

Punkt 6 motsvarar det tidigare andra stycket. Ändringarna i bestämmelsen är endast av redaktionell karaktär för att få en mera enhetlig terminologi i paragrafen. Bestämmelsen genomför de inter-

nationella förpliktelser som följer av artikel 23 i TRIPs-avtalet. Enligt artikel 23 ska det inte vara möjligt att registrera ett varumärke som innehåller en geografisk beteckning för vin eller sprit om varumärket avser vin eller sprit av annat ursprung. Huruvida TRIPs-avtalet i sin helhet gäller som unionsrätt är omdiskuterat, varför detta registreringshinder tydliggörs i en egen punkt.

Punkt 7 är ny och genomför artikel 4.1 l i direktivet. Ett varumärke får inte registreras om det innehåller eller i väsentliga delar återger en äldre växtsortbenämning som avser en växtsort av samma eller närstående växtart. Vidare krävs att växtsorten ska vara skyddad enligt växtförädlarrättslagen (1997:306) eller unionsrätten. Med unionsrätt avses främst rådets förordning (EG) nr 2100/94 av den 27 juli 1994 om gemenskapens växtförädlarrätt, genom vilken det har inrättats en ordning för växtförädlarrätt som gäller inom hela unionen. Sådan växtförädlarrätt registreras vid EU:s växtsortmyndighet (Community Plant Variety Office, CPV). Begreppet unionsrätt kan också omfatta internationella överenskommelser som EU är part till eller som EU och dess medlemsstater är parter till.

Enligt svensk rätt kan den som har framställt en ny växtsort få ensamrätt att utnyttja växtsorten (1 kap. 1 § första stycket växtförädlarrättslagen). Vad som avses med växtsort framgår av 1 kap. 3 § växtförädlarrättslagen. En registrerad växtsort ska ha en sortbenämning som gör det möjligt att skilja växtsorten från andra sorter (4 kap. 1 § första stycket). En sortbenämning godtas inte om den kan förväxlas med ett varumärke eller ett företagsnamn (4 kap. 1 § andra stycket 5 och 6). Med närstående växtart avses detsamma som 4 kap. 2 § andra stycket växtförädlarrättslagen. I 4 kap. 1 § första stycket 4 växtförädlarrättslagen förekommer också ”näraliggande växtart”, vilket torde ha samma innebörd.

Vad som avses med växtsort enligt rådets förordning om gemenskapens växtförädlarrätt framgår av artikel 5 i den förordningen. Bestämmelser om sortbenämningar finns i artiklarna 17 och 63.

Till skillnad från de registreringshinder som anges i första stycket 3 och 4 sägs det i första stycket 5–7 inget om tillstånd. Det finns nämligen ingen myndighet som kan bevilja tillstånd till användning i dessa fall på det sätt som t.ex. Patent- och registreringsverket kan göra när det gäller användning av ett statsvapen i ett varumärke (jfr första stycket 3 och lagen, 1970:498, om skydd för vapen och vissa andra officiella beteckningar).

Andra stycket

Andra stycket är nytt och genomför artikel 4.2 i direktivet. Enligt bestämmelsen får ett varumärke inte registreras om sökanden var i ond tro vid tidpunkten för ansökningen. Begreppet ond tro förekommer sedan tidigare som ett relativt registreringshinder (se 8 § tredje stycket). Ändringen innebär att ond tro nu även är ett absolut registreringshinder.

Ond tro har i detta sammanhang en något annan innebörd än den som begreppet brukar ha i den allmänna förmögenhetsrätten. Det tar närmast sikte på en handling av någon form av illvilja eller affärsmässig otillbörlighet. Bestämmelsen har framför allt betydelse om sökanden vet om att kännetecknet kan förväxlas med ett kännetecken som används av någon annan. Den är dock inte begränsad till sådan kännedom. Som exempel på en annan situation kan nämnas att ett företag ansöker om registrering av ett varumärke efter att i samband med en avtalsrelation ha fått del av någon annans planering inför en tänkt lansering av detta varumärke; i ett sådant fall kan det anses föreligga ond tro i bestämmelsens mening. Ett annat exempel kan vara att en företrädare för varumärkesinnehavaren missbrukar sin förtroendeställning genom att utan tillstånd ansöka om varumärkesregistrering i eget namn.

Innebörden av ond tro har prövats av EU-domstolen i en dom den 27 juni 2013 i mål nr C-320/12, Malaysia Dairy Industries. EU-domstolen har också tolkat motsvarande bestämmelse i artikel 52.1 b i EU:s varumärkesförordning i en dom den 11 juni 2009 i mål nr C-529/07, Chocofabrikanten Lindt & Sprüngli. Av EU-domstolens praxis framgår att direktivets och förordningens bestämmelser om ond tro ska tolkas på samma sätt.

EU-domstolen har ställt upp ett antal kriterier för bedömningen av om någon har handlat i ond tro. Vid bedömningen ska beaktas samtliga relevanta omständigheter i det enskilda fallet. En omständighet som särskilt ska beaktas är om sökanden vet om, eller borde veta om, att någon annan använder ett identiskt eller liknande kännetecken för en vara som är identisk eller av liknande slag, med en risk för förväxling med det kännetecknet som avses i ansökningen. Vidare ska det särskilt beaktas om sökanden avser att hindra den andre från att fortsätta använda kännetecknet.

Tredje stycket

Ytterligare förutsättningar för registrering av ett varumärke som avser ett kollektiv-, garanti- eller kontrollmärke finns i tredje stycket. Bestämmelserna genomför artikel 31.1 i direktivet och handlar om villkoren för märkets användning.

Enligt första meningen får ett kollektiv-, garanti- eller kontrollmärke inte registreras om villkoren för märkets användning strider mot goda seder eller allmän ordning. Det är alltså ett annat registreringshinder än det som avses i första stycket 1, som förbjuder registrering av ett sådant varumärke som i sig självt strider mot goda seder eller allmän ordning.

Kravet på god sed och allmän ordning har samma innebörd som i första stycket 1, dock med beaktande av att det här avser villkoren för användning. Uttrycket bygger på artikel 4.1 f i direktivet (direktivet talar om "allmän moral" och inte "goda seder"; "accepted principles of morality" i den engelska språkversionen). Registreringshindret avser att komma åt sådant som kan verka stötande eller omoraliskt. I 1960 års varumärkeslag användes "väcka förgelse" för motsvarande situationer.

Registreringshindret gäller alltså fall då, i princip oberoende av varumärket, villkoren för märkets användning innehåller något som strider mot goda seder eller allmän ordning. Som exempel kan nämnas villkor som vid en samlad bedömning utgör en uppenbart omotiverad särbehandling på grund av kön eller villkor som är rasistiska.

Bestämmelsens andra mening gäller för sådana kollektivmärken som anger geografiskt ursprung (jfr 2 kap. 6 §). För att märket ska få registreras måste villkoren för dess användning innehålla en rätt för den som tillhandahåller varor eller tjänster, som har sitt ursprung i det berörda geografiska området, att bli medlem i den sammanslutning som ansöker om märket (förutsatt att den som tillhandahåller varorna eller tjänsterna uppfyller övriga villkor för märkets användning).

Det ankommer på Patent- och registreringsverket att pröva villkoren för användning i dessa två avseenden. Villkoren ges in tillsammans med ansökningsen (se 1 § andra stycket).

Hinder mot registrering på grund av andra rättigheter

2 kap. 8 §

Ett varumärke får inte registreras om det

1. är identiskt med ett äldre varukännetecken för varor eller tjänster av samma slag,

2. är identiskt med eller liknar ett äldre varukännetecken för varor eller tjänster av samma eller liknande slag, om det finns en risk för förväxling, inbegripet risken för att användningen av varumärket leder till uppfattningen att det finns ett samband mellan den som använder varumärket och innehavaren av varukännetecknet, *eller*

3. är identiskt med eller liknar ett äldre varukännetecken, som är känt inom en betydande del av omsättningskretsen och användningen av varumärket *utan skälig anledning skulle dra otillbörlig fördel av* eller vara till skada för varukännetecknets särskiljningsförmåga eller anseende, *oavsett om användningen avser varor eller tjänster av samma, liknande eller annat slag.*

Med ett varukännetecken avses i första stycket

1. ett varumärke som är registrerat enligt detta kapitel,

2. ett varumärke som är registrerat genom en internationell varumärkesregistrering som enligt 5 kap. fått giltighet i Sverige,

3. ett varukännetecken som är inarbetat, om det inarbetade skyddet gäller inom en väsentlig del av landet, samt

4. ett EU-varumärke.

Ett varumärke får inte heller registreras om det kan förväxlas med ett äldre varukännetecken som är skyddat i ett annat land och sökanden var i ond tro vid tidpunkten för ansökan.

Paragrafen behandlar sådana relativa registreringshinder som består av äldre varukännetecken av olika slag. Med ändringarna genomförs artikel 5.3 a och 5.4 c i direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

I *första stycket 3* regleras under vilka förutsättningar ett känt varukännetecken har ett utökat skydd. Bestämmelsen har sin motsvarighet i artikel 5.3 a i direktivet och ändras på så sätt att det klargörs att det krävs att användningen utan skälig anledning skulle dra otillbörlig fördel av eller vara till skada för varukännetecknets särskiljningsförmåga eller anseende. Vidare klargörs att den är tillämplig oavsett om de varor eller tjänster som registreringen avser gäller varor eller tjänster av samma, liknande eller annat slag (jfr prop. 2009/10:225 s. 405 och 415). Se kommentaren till 1 kap. 10 § första stycket 3.

Enligt *tredje stycket* får ett varumärke inte registreras om det kan förväxlas med ett äldre varukännetecken som är skyddat i ett annat

land och sökanden var i ond tro vid tidpunkten för ansöknings. Bestämmelsen har sin motsvarighet i artikel 5.4 c i direktivet. Genom ändringen ersätter ”varukännetecken” begreppet kännetecken för att närmare anknyta till direktivet. Bestämmelsen omfattar både registrerade varumärken och andra varukännetecken, t.ex. inarbetade varukännetecken. Den avser endast ond tro i förhållande till ett äldre varukännetecken som är skyddat i ett annat land än Sverige. För varukännetecken som är skyddade i Sverige tillämpas i stället första stycket 1–3. Enligt de bestämmelserna är det tillräckligt att det är fråga om ett äldre varukännetecken; något krav på ond tro uppställs inte. Av andra stycket framgår vilka varukännetecken som är skyddade i Sverige.

Se även 7 § andra stycket, som reglerar registreringshinder på grund av allmänna intressen. Enligt den bestämmelsen får ett varumärke inte registreras om sökanden var i ond tro vid tidpunkten för ansöknings. Registreringshindret i 7 § andra stycket på grund av sökandens onda tro gäller generellt och är inte begränsat till användning i Sverige eller i ett annat land.

När det gäller den närmare innebörden av begreppet ond tro, se kommentaren till 7 § andra stycket.

2 kap. 9 §

De hinder för registrering av varumärken som anges i 8 § första stycket 1–3 gäller på motsvarande sätt i fråga om

1. ett registrerat *företagsnamn* som används i näringsverksamhet, och
2. ett sådant namn eller ett sådant annat näringskännetecken än ett registrerat *företagsnamn* som är skyddat enligt 1 kap. 8 §, om skyddet gäller inom en väsentlig del av landet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om s.k. naturliga varukännetecken som registreringshinder. Ändringarna innebär att firma ersätts av företagsnamn.

2 kap. 10 §

Ett varumärke får inte registreras om det innehåller eller består av

1. något som är ägnat att uppfattas som någon annans *företagsnamn*,
2. något som är ägnat att uppfattas som någon annans efternamn som har särskilt skydd eller någon annans allmänt kända konstnärnamn eller ett likartat namn, om användningen av märket skulle medföra en nackdel för

bäraren av namnet och om namnet uppenbarligen inte syftar på någon sedan länge avliden,

3. en bild av någon annan som uppenbarligen inte syftar på någon sedan länge avliden,

4. något som kränker någon annans upphovsrätt till ett litterärt eller konstnärligt verk eller någon annans rätt till en fotografisk bild eller ett mönster, *eller*

5. *en äldre ursprungsbeteckning eller geografisk beteckning som skyddas enligt 1 § lagen (2019:000) om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter m.m.*

Paragrafen innehåller vissa relativa registreringshinder. Med ändringen genomförs artikel 5.3 c i direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

Ändringen i *punkt 1* innebär att firma ersätts av företagsnamn.

Av *punkt 5* framgår att ett varumärke inte får registreras om det innehåller en äldre ursprungsbeteckning eller geografisk beteckning som skyddas enligt någon av de EU-förordningar som anges i 1 § lagen om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter m.m. Till skillnad från det absoluta registreringshindret i 7 § första stycket 5 gäller registreringshindret i förevarande bestämmelse endast ursprungsbeteckningar och geografiska beteckningar som skyddas enligt tillämpliga EU-förordningar – traditionella uttryck för vin och garanterade traditionella specialiteter omfattas inte. Inte heller omfattas sådana beteckningar som skyddas enligt internationella överenskommelser som EU är part till (jfr 2 § lagen om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter m.m.).

Angående ursprungsbeteckning och geografisk beteckning, se kommentaren till 7 § i detta kapitel.

Med ”äldre” skyddad ursprungsbeteckning eller geografisk beteckning avses en beteckning som skyddas genom en registrering som har gjorts tidigare än det sökta varumärket, med beaktande av de anspråk på företrädesrätt som kan göras för varumärket (jfr prop. 2009/10:225 s. 182). Även en ansökan om registrering av en sådan beteckning omfattas, förutsatt att den leder till registrering. I ett sådant fall får Patent- och registreringsverket vilandeförklara varumärkesansökningsen i avvaktan på hur det går med registreringen av beteckningen.

Av varje EU-förordning framgår hur de skyddade beteckningarna närmare förhåller sig till varumärken. För att en skyddad be-

teckning ska utgöra hinder för det sökta varumärket krävs normalt sett att det avser samma eller jämförbara produkter eller andra produkter och tjänster, såvida användningen av varumärket skulle innebära att beteckningens anseende utnyttjas.

2 kap. 11 §

Bestämmelserna i 8 och 9 §§ samt 10 § 1–4 utgör inte hinder mot registrering, om den som innehar den äldre rättigheten medger registreringen.

I paragrafen finns en bestämmelse om att registrering kan ske trots att det finns ett relativt registreringshinder, om den som har den äldre rättigheten medger detta. Bestämmelsen bygger på artikel 5.5 i direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

Ändringen är en följd av att äldre ursprungsbeteckningar och geografiska beteckningar som skyddas enligt en EU-förordning tas in som ett relativt registreringshinder i 10 § 5. Skyddade beteckningar är en speciell typ av kollektiva rättigheter, som även utgör absoluta registreringshinder enligt 7 §. Det är därför inte lämpligt att tillåta registrering av ett varumärke som innehåller eller består av en sådan äldre beteckning, även om den som innehar rätten till beteckningen skulle medge detta. Någon hänvisning till 10 § 5 görs därmed inte i paragrafen.

Invändning

Tidsfrist för invändning och invändningens innehåll

2 kap. 24 §

När Patent- och registreringsverket har kungjort en registrering av ett varumärke får invändning göras mot den. Invändningen ska ha kommit in till verket inom tre månader från kungörelsedagen. Om invändningen inte har kommit in i rätt tid, ska den avvisas.

Invändningen ska innehålla

1. uppgifter om invändarens namn eller *företagsnamn* och adress,
2. uppgifter om ombuds namn och adress,
3. uppgift om den registrering som invändningen avser, och
4. uppgift om de omständigheter som åberopas till grund för invändningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om invändningsförfarandet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om invändning och vad en invändning ska innehålla.

Enligt *andra stycket 1* ska en invändning innehålla uppgifter om sökandens namn eller företagsnamn och adress. Ändringen är en följd av den nya lagen om företagsnamn där firma ersätts av företagsnamn.

Samförståndslösning

2 kap. 27 §

På begäran av invändaren och innehavaren av det registrerade varumärket ska Patent- och registreringsverket bestämma en frist för att parterna ska komma överens. Fristen ska vara minst två månader. Under fristen får Patent- och registreringsverket inte besluta om invändningen.

I paragrafen finns bestämmelser om en frist under invändningsförfarandet för att parterna ska kunna se om de kan komma överens. Med paragrafen genomförs artikel 43.3 i direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.

Invändaren och innehavaren av det registrerade varumärket kan gemensamt begära en frist under invändningsförfarandet för att diskutera om de kan komma överens. Patent- och registreringsverket ska bestämma en lämplig längd på fristen, som dock måste vara minst två månader. Verket ska avvakta med att meddela beslut om invändningen tills fristen har löpt ut.

Det finns inget som hindrar att invändaren och innehavaren under den beslutade fristen begär att denna förlängs.

När fristen väl har löpt ut, ska Patent- och registreringsverket fortsätta handläggningen av invändningen i vanlig ordning. Det går alltså inte då att återkomma med en begäran om en ny andra frist.

Beslut om invändningen

2 kap. 28 §

Finns det något hinder som avses i 8–10 §§, ska Patent- och registreringsverket häva registreringen helt eller delvis *om inte annat följer av 29 §*.

Om registreringen har hävts helt eller delvis, ska registreringen avföras ur varumärkesregistret i motsvarande utsträckning när avgörandet har vunnit laga kraft. Beslutet ska kungöras.

I paragrafen finns bestämmelser om Patent- och registreringsverkets beslut vid prövning av invändningen. Med ändringarna genomförs artikel 43.1 i direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.

Enligt *första stycket* ska Patent- och registreringsverket, när det gjorts en invändning, häva registreringen om det finns något hinder mot registreringen enligt 8–10 §§. Registreringen kan hävas helt eller delvis. En nyhet är att endast hinder enligt 8–10 §§ omfattas, dvs. hinder på grund av andra rättigheter. Tidigare kunde en invändning också grundas på ett allmänt registreringsvillkor eller ett hinder mot registrering på grund av hänsyn till allmänna intressen (4–7 §§). Ifall en invändning nu skulle grundas på ett hinder enligt 4–7 §§, ska den avslås. Om det är osäkert vilken grund invändaren gör gällande, måste Patent- och registreringsverket klarlägga detta.

En invändning får baseras på en eller flera äldre rättigheter, under förutsättning att de hör till samma innehavare (jfr 24 § andra stycket 4 och 29 § första stycket). Invändningen kan röra en del av eller alla de varor och tjänster som den äldre rättigheten avser, och invändningen får riktas mot en del av eller alla de varor och tjänster som registreringen av det omtvistade varumärket omfattar.

Det tidigare andra stycket regleras nu i 29 § första stycket.

2 kap. 29 §

Patent- och registreringsverket ska *inte* häva registreringen, *om invändningen gjorts av någon som inte har ett eget intresse i saken och innehavaren av det registrerade varumärket begär att invändningen avslås.*

Grundas invändningen på ett hinder som utgörs av ett äldre registrerat varumärke enligt 8 § första stycket, ska Patent- och registreringsverket häva registreringen, endast om användningen av det äldre varumärket uppfyller kraven på verkligt bruk i 3 kap. 2 § för de varor eller tjänster som ligger till grund för invändningen eller det finns giltiga skäl till att varumärket inte har använts. Om det äldre varumärket är ett EU-varumärke, regleras kravet på verkligt bruk i stället av artikel 15 i rådets förordning (EG) nr 207/2009 av den 26 februari 2009 om EU-varumärken.

Användning enligt andra stycket ska ha skett inom de fem år som föregår ingivningsdagen, eller i förekommande fall prioritetdagen, för det yngre varumärket.

I paragrafen finns bestämmelser om Patent- och registreringsverkets beslut vid prövningen av en invändning. Med ändringen genomförs artikel 44 i direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 7.3

Första stycket

Av första stycket framgår att en registrering inte ska hävas om invändningen görs av någon som inte har ett eget intresse i saken och innehavaren av det registrerade varumärket begär att invändningen avslås.

Bestämmelsen fanns tidigare i 28 § andra stycket. Ändringen är en följd av att det inte längre är möjligt att åberopa ett hinder grundat på 4–7 §§ i ett invändningsförfarande.

Liksom tidigare gäller att den som innehar en äldre rättighet enligt 8–10 §§ får anses invända i eget intresse. Detsamma gäller i fråga om den som har fått rättigheten upplåten till sig eller den som annars kan anses ha ett rättsligt skyddsvärt intresse av den aktuella saken, t.ex. en panthavare. Det krävs att innehavaren av varumärket också begär att invändningen avslås. Framställs ingen sådan begäran, ska Patent- och registreringsverket godta invändningen. Det leder normalt till att registreringen då hävs helt eller delvis. Om innehavaren inte vill göra någon sak av att invändaren inte har något eget intresse i ärendet, ska verket alltså inte självmant överväga frågan vidare.

Andra stycket

Enligt andra stycket ska Patent- och registreringsverket häva registreringen endast om invändaren har gjort verkligt bruk av sitt äldre varumärke enligt 3 kap. 2 § för de varor eller tjänster som ligger till grund för invändningen eller det finns giltiga skäl till att det äldre varumärket inte har använts.

Av bestämmelsen följer att det ankommer på innehavaren av det yngre varumärket att invända att det äldre varumärket inte har använts på det sätt som krävs. Patent- och registreringsverket ska alltså inte ta upp saken självmant. Om en invändning om underlåten användning görs, är det innehavaren av det äldre varumärket som ska visa att varumärket har använts på föreskrivet sätt eller att det finns giltiga skäl till att det inte har använts. Som bevisning kan åberopas t.ex. vad som förevarit vid marknadsföring. Det blir en fråga för rättstillämpningen att avgöra vilken grad av bevisning som ska krävas.

I avsaknad av bevisning om verkligt bruk av den äldre rättigheten ska invändningen avslås helt eller delvis. Om den äldre rättig-

heten endast har använts delvis, ska prövningen av invändningen grundas på den del som har använts.

I 3 kap. 2 § finns bestämmelser om hävning på grund av underlåten användning av ett varumärke. Det innebär att om en innehavare inte gör verkligt bruk av sitt varumärke inom en viss tid kan registreringen bli föremål för sanktioner om det inte finns giltiga skäl till att varumärket inte har använts. Bestämmelsen har sin motsvarighet i artiklarna 16 och 19 i varumärkesdirektivet.

Av 2 kap. 8 § andra stycket 4 framgår att det äldre varumärket också kan vara ett EU-varumärke. Kravet på att ett EU-varumärke används regleras i artikel 15 i varumärkesförordningen och inte i 3 kap. 2 §. Av bestämmelsen framgår därför att, om det äldre varumärket är ett EU-varumärke, kravet på användning i stället regleras i artikel 15 i varumärkesförordningen.

Frågan om en varumärkesinnehavare har gjort verkligt bruk av ett varumärke har prövats av EU-domstolen i ett flertal domar (se dom den 11 mars 2003 i mål nr C-40/01, Ansul, beslut den 27 januari 2004 i mål nr C-259/02, La Mer Technology, dom den 15 januari 2009 i mål nr C-495/07, Silberquelle och dom den 19 december 2012 i mål nr C-149/11, Leno Marken). Av EU-domstolens praxis framgår att det är fråga om verkligt bruk när varumärket används i enlighet med sin grundläggande funktion, nämligen att garantera ursprungsidentiteten hos varorna eller tjänsterna i syfte att skapa eller behålla avsättningsmöjligheter. Så är inte fallet vid en ”symbolisk användning”, en användning som bara syftar till att upprätthålla varumärkesrätten. Bedömningen ska göras på grundval av samtliga omständigheter som kan styrka att varumärket utnyttjas kommersiellt. Sådana omständigheter är i synnerhet användning som anses motiverad i den berörda ekonomiska sektorn för att behålla eller skapa marknadsandelar, men även varornas eller tjänsternas art, marknadens egenskaper och omfattningen av användningen ska beaktas.

Kravet på giltiga skäl för att varumärket inte används tar enligt EU-domstolen sikte på förekomsten av hinder som har ett sådant direkt samband med varumärket att de medför att det är omöjligt eller orimligt att använda varumärket. Hindren ska också ligga utanför varumärkesinnehavarens kontroll. (Dom den 14 juni 2007 i mål nr C-246/05, Häupl.)

Enligt EU-domstolens praxis ska artikel 15.1 i varumärkesförordningen tolkas så att medlemsstaternas territoriella gränser inte ska beaktas vid bedömningen om en innehavare har gjort verkligt bruk av ett EU-varumärke inom unionen (mål nr C-149/11, Leno Merken).

Tredje stycket

Av tredje stycket framgår att det äldre registrerade varumärket ska ha använts inom de fem år som föregår det yngre varumärkets ingivningsdag. Detta gäller dock endast under förutsättning att den femårsperiod under vilken det äldre varumärket ska ha tagits i bruk har löpt ut på ingivningsdagen. Varumärken som ännu inte varit registrerade i fem år berörs alltså inte. Tredje stycket är också tillämpligt för EU-varumärken. Vilken dag som är ingivningsdag föreskrivs i 2 kap. 1 a §. I förekommande fall är det i stället varumärkets prioritetsdag som är av betydelse (jfr 2 kap. 14–16 §§). En prioritetsdag kan t.ex. föreligga när innehavaren har ansökt om registrering av varumärket i ett annat land innan en ansökan om registrering görs i Sverige.

Andra och tredje styckena har sin motsvarighet för EU-varumärken i artikel 42.2 och 42.3 i varumärkesförordningen.

Ändring av villkor för användning av kollektiv-, garanti- eller kontrollmärken

2 kap. 32 §

Om det efter registreringen görs någon ändring av de villkor som gäller för att ett kollektiv-, garanti- eller kontrollmärke ska få användas, ska innehavaren anmäla detta till Patent- och registreringsverket.

De ändrade villkoren ska föras in i varumärkesregistret och kungöras, *under förutsättning att de uppfyller kraven i 1 § andra stycket och att det inte föreligger hinder enligt 7 § tredje stycket.*

I paragrafen föreskrivs en skyldighet att anmäla ändringar av villkor för användningen av ett kollektiv-, garanti- eller kontrollmärke. Bestämmelsen fanns tidigare i 31 §. Med ändringen genomförs artikel 33.2. Övervägandena finns i avsnitt 11.

Ändringen i *andra stycket* innebär att Patent- och registreringsverket ska granska de ändrade villkoren på samma sätt som vid en

ansökan om registrering av ett varumärke. Verket ska alltså undersöka om de ändrade villkoren innehåller de grundläggande uppgifter som krävs enligt 1 § andra stycket. Vidare måste verket kontrollera att de ändrade villkoren inte strider mot goda seder eller allmän ordning enligt 7 § tredje stycket första meningen. För det fall ett kollektivmärke anger geografiskt ursprung ska verket kontrollera att de ändrade villkoren inte utesluter medlemskap i sammanslutningen för den som tillhandahåller varor eller tjänster från det berörda geografiska området (se 7 § tredje stycket andra meningen).

Om innehavaren uppfyller sin anmälningsplikt enligt första stycket men Patent- och registreringsverket anser att de ändrade villkoren inte kan registreras, kommer de redan registrerade villkoren fortsätta att gälla för märket. Används märket därefter ändå i enlighet enligt de ändrade villkoren, kan detta utgöra en grund för hävning (jfr 3 kap. 3 § 2).

Registreringens varaktighet

2 kap. 33 §

Registreringen gäller i tio år från *ingivningsdagen* för ansökan om registrering.

I paragrafen anges hur länge en registrering av ett varumärke varar. Bestämmelsen fanns tidigare i 32 §. Med ändringen genomförs artikel 48.1 i direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 7.4.

Ändringen innebär att en registrering gäller tio år från ingivningsdagen för ansökningen om registrering. Tidigare beräknades varaktigheten från registreringsdagen. Av 1 a § framgår vad som ska anses vara ingivningsdagen.

Förnyelse av en registrering

2 kap. 34 §

Registreringen kan förnyas *helt eller delvis* varje gång för en period om tio år räknat från utgången av föregående registreringsperiod. En ansökan om förnyelse ska ha kommit in till Patent- och registreringsverket tidigast *sex månader* före och senast sex månader efter registreringsperiodens utgång.

Den som ansöker om förnyelse ska betala föreskriven förnyelseavgift inom den frist som anges i första stycket. En inbetalning av förnyelseavgiften som görs inom denna frist ska anses utgöra en ansökan om förnyelse.

Ett beslut att förnya en registrering ska föras in i varumärkesregistret och kungöras.

I paragrafen finns bestämmelser om förnyelse av en registrering. Bestämmelsen fanns tidigare i 33 §. Med ändringarna genomförs artikel 49.3 och 49.4 i direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 7.4.

Ändringen i första stycket innebär att det nu uttryckligen framgår att en registrering kan förnyas bara delvis. I den praktiska tillämpningen har detta ansetts gälla sedan tidigare. En innehavare som använder sitt varumärke bara för en del av de varor eller tjänster som det har registrerats för kan vilja förnya registreringen endast för denna del (jfr kravet på verkligt bruk i 3 kap. 2 §). Om en begäran om förnyelse endast avser en del av de varor eller tjänster för vilka varumärket är registrerat, ska registreringen förnyas endast för dessa varor eller tjänster. Detsamma gäller om förnyelseavgiften endast har betalats avseende en del av de varor eller tjänster för vilka varumärket är registrerat.

En nyhet är att en ansökan om förnyelse av en registrering ska ha kommit in till Patent- och registreringsverket tidigast sex månader före och senast sex månader efter registreringsperiodens utgång. Förr gällde att en ansökan tidigast kunde ges in ett år före registreringsperiodens utgång. En ansökan om förnyelse kan göras av innehavaren av varumärket eller av någon som har rätt att göra det enligt lag eller avtal.

Ändringen i andra stycket innebär att förnyelseavgiften ska betalas inom den frist som anges i första stycket. Med förnyelseavgift avses även den avgift som tillkommer för varje klass i de fall där förnyelse söks efter registreringsperiodens utgång (jfr 7 kap. 1 § varumärkesförordningen).

3 kap. Hävning av registrering

Grunder för hävning

Allmänna grunder

3 kap. 1 §

En registrering av ett varumärke får hävas om

1. märket har registrerats i strid mot denna lag,
2. registreringen fortfarande strider mot lagen,
3. rätten till märket ändå inte får bestå enligt 1 kap. 14–16 §§,

och

4. annat inte följer av 2 a §.

En registrering får vidare hävas om

1. varumärket, till följd av innehavarens handlande eller passivitet, i han har blivit en allmän beteckning för sådana varor eller tjänster som registreringen avser,

2. varumärket har kommit att strida mot lag eller annan författning eller mot goda seder eller allmän ordning, eller

3. varumärket har blivit ägnat att vilseleda allmänheten i fråga om varans eller tjänstens art, kvalitet, geografiska ursprung eller någon annan omständighet och detta är en följd av det bruk innehavaren eller någon med hans eller hennes samtycke gjort av märket för sådana varor eller tjänster som det är registrerat för.

Vid bedömning av om varumärket har särskiljningsförmåga ska beaktas endast sådan särskiljningsförmåga som varumärket har förvärvat genom användning före ansökan om hävning.

Paragrafen innehåller allmänna grunder för hävning av en varumärkesregistrering. Ändringarna avser första stycket 3 och 4 samt tredje stycket. Övervägandena finns i avsnitt 6.4 och 8.2.

Första stycket 3 ändras på så sätt att 1 kap. 16 § om mellanliggande rättigheter läggs till i hänvisningen. Se närmare kommentaren till 1 kap. 16 §.

Första stycket 4 är nytt. Där hänvisas till 2 a § som innehåller bestämmelser om att en registrering i vissa fall inte får hävas vid underlåten användning.

Tredje stycket är nytt och genomför artikel 4.4 i direktivet. Enligt bestämmelsen ska endast sådan särskiljningsförmåga som varumärket har förvärvat genom användning före ansökningsomgåendet beaktas vid prövningen av om det finns grund att häva registre-

ringen. Särskiljningsförmåga som har förvärvats genom användning efter det att ansökningskom in ska inte beaktas.

Avgörande är den dag då den aktuella ansökningskom in. Om varumärket inte hade fått någon särskiljningsförmåga vid den tidpunkten, hjälper det inte att det får särskiljningsförmåga för varorna eller tjänsterna senare. I en sådan situation kan registreringen alltså hävas, t.ex. enligt första stycket för att den strider mot lagen (jfr 2 kap. 5 §). Bestämmelsen är motiverad av intresset att skapa en tydlig gräns för när särskiljningsförmågan ska ha förvärvats.

Tredje stycket är tillämpligt vid en prövning enligt både det första och det andra stycket.

Vad som avses med särskiljningsförmåga framgår av 1 kap. 5 §.

Det tidigare tredje stycket regleras nu i 2 a §.

Underlåten användning

3 kap. 2 a §

En registrering av ett varumärke får hävas på den grunden att det enligt 2 kap. 8 § första stycket finns hinder mot registreringen, när hindret utgörs av ett äldre registrerat varumärke, endast om användningen av det äldre märket uppfyller kraven på verkligt bruk i 2 § för de varor eller tjänster som ligger till grund för hävningen eller det finns giltiga skäl till att varumärket inte har använts. Om det äldre varumärket är ett EU-varumärke regleras kravet på verkligt bruk i stället av artikel 15 i rådets förordning (EG) nr 207/2009 av den 26 februari 2009 om EU-varumärken.

Användningen enligt första stycket ska ha skett inom de fem år som föregår ansökan om hävning. Om det vid ingivningsdagen eller, i förekommande fall prioritetsdagen, för det yngre varumärket hade gått minst fem år sedan frågan om registrering av det äldre varumärket blev slutligt avgjord, ska det äldre varumärket dessutom ha använts inom de fem år som föregår denna dag.

Paragrafen, som är ny, innehåller vissa ytterligare begränsningar när det gäller möjligheten till hävning. Med bestämmelserna genomförs artikel 46 i direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.5.

Enligt första stycket får en registrering av ett varumärke hävas på grund av att det strider mot ett äldre registrerat varumärke endast om det äldre märket uppfyller kraven på användning enligt 2 § för de varor eller tjänster som ligger till grund för hävningen eller det finns giltiga skäl till att varumärket inte har använts. I 2 § finns bestämmelser om att en varumärkesinnehavare måste göra verkligt bruk

av sitt varumärke. Om varumärkesinnehavaren inte använder sitt varumärke på det sätt som krävs, kan registreringen hävas.

Både 2 § och förevarande paragraf innebär alltså krav på att varumärken faktiskt används. Tillämpningsområdet för 2 § och 2 a § är dock olika. I ett mål om hävning enligt 2 § är varumärkesinnehavaren svarande och någon annan – som inte nödvändigtvis är en annan varumärkesinnehavare – yrkar att varumärket ska hävas. Vid en tvist enligt förevarande paragraf är det alltid fråga om en tvist mellan två varumärkesinnehavare; det är den som innehar ett äldre varukännetecken som är käreande och yrkar att någon annans yngre varumärke ska hävas.

Av bestämmelsen följer att det ankommer på svaranden (den som har det yngre varumärket) att invända att det äldre varumärket inte har använts, och på käreanden (den som har det äldre varumärket) att då visa att det äldre varumärke har använts på föreskrivet sätt eller att det finns giltiga skäl till att det inte har använts. Domstolen eller Patent- och registreringsverket ska alltså inte ta upp saken självmant.

Innehavaren av det äldre varumärket kan som bevisning om användning åberopa t.ex. vad som har förekommit vid marknadsföring. Om användning inte har skett på det sätt som krävs, måste innehavaren av det äldre varumärket i stället visa att det finns giltigt skäl för detta. Se närmare kommentaren till 2 kap. 29 §.

I vissa fall kan användningstvånget vara uppfyllt för bara en del av de varor eller tjänster som ett varumärke är registrerat för. I så fall ska varumärkesinnehavaren anses ha gjort verkligt bruk endast i fråga om dessa varor eller tjänster.

Av 2 kap. 8 § andra stycket 4 framgår att det äldre varumärket också kan vara ett EU-varumärke. Kravet på att ett EU-varumärke används regleras i artikel 15 i varumärkesförordningen och inte i 3 kap. 2 §. Av bestämmelsen framgår därför att, om det äldre varumärket är ett EU-varumärke, kravet på användning i stället följer av artikel 15 i varumärkesförordningen.

I *andra stycket* anges inom vilken period det äldre varumärket ska ha använts. Bestämmelsen gäller också för EU-varumärken. I stycket anges två olika tidsfrister. De två perioderna kan överlappa varandra helt eller delvis men de kan också löpa efter varandra, med eller utan uppehåll.

Enligt den första relevanta tidsperioden ska användning av det äldre varumärket ha skett inom de fem år som föregår ansökningen om hävning (första meningen). Av hänvisningen till 2 § följer att en förutsättning är att minst fem år förflutit från den dag då frågan om registrering slutligt har avgjorts. Bestämmelsen tillämpas i alla de fall där det äldre varumärket registrerades mer än fem år före ansökningen om hävning. Om det äldre varumärket ännu inte har varit registrerat i fem år, berörs det alltså inte av paragrafen.

Enligt den andra relevanta tidsperioden gäller att, om den fem-årsperiod inom vilken det äldre varumärket ska ha tagits i verkligt bruk har löpt ut på ingivningsdagen för det yngre varumärket, så ska det äldre varumärket dessutom ha använts inom de fem år som föregår denna dag, dvs. ingivningsdagen för det yngre varumärket (andra meningen). Vilken dag som är ingivningsdag föreskrivs i 2 kap. 1 a §. I förekommande fall är det i stället varumärkets prioritetsdag som är av betydelse (jfr 2 kap. 14–16 §§). En prioritetsdag kan föreligga t.ex. om innehavaren har ansökt om registrering av varumärket i ett annat land innan en ansökan om registrering görs i Sverige.

Den andra relevanta tidsperioden innebär därmed ett ytterligare krav i förhållande till den första tidsperioden.

Paragrafen har sin motsvarighet för EU-varumärken i artikel 57.2 och 57.3 i varumärkesförordningen.

Kollektiv-, garanti- och kontrollmärken

3 kap. 3 §

En registrering av ett kollektiv-, garanti- eller kontrollmärke får hävas, förutom på de grunder som anges i 1 eller 2 §, om

1. villkoren för användning av märket har ändrats och innehavaren inte har anmält detta till Patent- och registreringsverket enligt 2 kap. 32 §,

2. märket har använts på ett sätt som inte är förenligt med villkoren för användningen och innehavaren inte har vidtagit rimliga åtgärder för att förhindra den användningen, *eller*

3. *en ändring av villkoren för användningen har förts in i varumärkesregistret i strid mot 2 kap. 32 § andra stycket.*

Paragrafen innehåller bestämmelser om ytterligare hävningsgrunder för kollektiv-, garanti- och kontrollmärken utöver de grunder som finns i 1 och 2 §§. Med ändringen genomförs artikel 35 c i direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.

I *punkt 1* ändras endast hänvisningen till bestämmelsen i 2 kap. eftersom bestämmelsen får en ny beteckning.

Punkt 3 innebär att även om innehavaren av kollektiv-, garanti- eller kontrollmärket har uppfyllt sin anmälningsplikt enligt 2 kap. 32 § första stycket, så kan märket hävas trots att Patent- och registreringsverket har registrerat ändringen av villkoren. Om de ändrade villkoren för användning av märket inte innehåller de grundläggande uppgifter som krävs enligt 2 kap. 1 § andra stycket, eller om det föreligger hinder mot registrering enligt 2 kap. 7 § tredje stycket, ska verket i och för sig inte registrera de ändrade villkoren. Gör verket det ändå och ändrar innehavaren därefter inte villkoren för användning igen så att de uppfyller kraven för registrering, utgör det en grund för hävning av märket. Bestämmelsen behövs eftersom hävningsgrunden i 1 § första stycket 1 gäller fall då varumärket som sådant har registrerats trots att det stred mot lagen; den tar inte sikte på registreringen av villkoren för märkets användning.

Enligt paragrafen ska hävningsgrunderna i 1 och 2 §§ tillämpas också på kollektiv-, garanti- och kontrollmärken. Därmed gäller också begränsningarna i dessa hävningsgrunder vid underlåten användning (2 a §).

Tillvägagångssätt

3 kap. 5 §

Den som vill inleda ett förfarande för att häva en registrering kan föra talan vid domstol, eller ansöka om hävning av registreringen hos Patent- och registreringsverket enligt 6–21 §§ (administrativ hävning). *En talan om hävning som grundas på ett hinder mot registrering enligt 2 kap. 8–10 §§ får föras endast av den som har ett eget intresse i saken. Detsamma gäller i fråga om en sådan ansökan om administrativ hävning.* I 2 kap. 28 § finns det bestämmelser om att en registrering av ett varumärke får hävas efter det att någon gjort en invändning mot registreringen.

Ett förfarande för att häva en registrering med stöd av 1 § andra stycket, 2, 3 eller 4 § eller 2 kap. 4, 5 eller 7 § får också inledas av en myndighet. Regeringen meddelar föreskrifter om vilken myndighet som får göra detta.

Paragrafen innehåller regler om vem som får ansöka om hävning och tillvägagångssättet för att häva en registrering. Med ändringarna genomförs artikel 45.4 i direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.4.

Av *första stycket* framgår att varumärkesregistreringar (inklusive kollektiv-, garanti- och kontrollmärkesregistreringar) kan hävas dels av domstol efter ansökan om stämning, dels av Patent- och registreringsverket efter ansökan om s.k. administrativ hävning. Som utgångspunkt gäller att var och en får ansöka om hävning och åberopa ett hinder som syftar till att skydda allmänna intressen. Rätten omfattar alltså fysiska eller juridiska personer men även sammanslutningar som företräder tillverkare, producenter, tjänsteleverantörer, näringsidkare eller konsumenter.

En nyhet är att det nu uttryckligen framgår att en talan som grundas på ett hinder mot registrering enligt 2 kap. 8–10 §§, dvs. på grund av någon annans rättigheter, får föras endast av den som har ett eget intresse av saken. Detta är i linje med den allmänna civilprocessuella principen att käranden måste yrka något för egen del. Ändringen är en anpassning till direktivet men torde inte innebära någon förändring (jfr också kravet på ”lider förfång” i 26 § i 1960 års varumärkeslag). Talan kan i dessa fall föras av den som innehar den äldre rättigheten eller har fått den upplåten till sig eller den som annars kan anses ha ett rättsligt skyddsvärt intresse av den aktuella saken, t.ex. en pantavare eller en användare av ett kollektivmärke. Motsvarande gäller i dessa fall i fråga om en ansökan om administrativ hävning.

När det från början står helt klart att käranden för talan i någon annans intresse än sitt eget, har detta i praxis lett till avvisning av talan (se NJA 1984 s. 215). Om käranden däremot påstår att talan förs för egen räkning, och saken är sådan att frågan om talerätt inte kan avgöras utan en mera ingående prövning av omständigheterna, kan frågan behöva behandlas som en del av saken. Bristande talerätt i sådana fall bör då leda till ogillande. För det fall frågan har inletts som ett ärende om administrativ hävning torde därför frågeställningen om den som för talan gör det i eget intresse bli aktuell först efter att målet hamnat i domstol (jfr prop. 2009/10:225 s. 249).

5 kap. Internationell varumärkesregistrering

Ansökan om internationell varumärkesregistrering

Var ansökan ges in och dess innehåll

5 kap. 3 §

En ansökan om internationell varumärkesregistrering ska vara ställd till Internationella byrån men ges in till Patent- och registreringsverket. Ansökan ska vara skriven på engelska och innehålla

1. uppgifter om sökandens namn eller *företagsnamn* och adress,
2. uppgifter om ombuds namn och adress,
3. uppgifter om nummer och datum för den svenska *registreringen* eller ansökan om registrering som den internationella ansökan bygger på,
4. en tydlig återgivning av varumärket,
5. en *tydlig* förteckning över de varor eller tjänster som varumärket begärs registrerat för och vilka klasser dessa tillhör (varu- eller tjänsteförteckning),
6. uppgift om i vilka länder den internationella varumärkesregistreringen ska gälla, och
7. de övriga uppgifter om återgivningen av varumärket, sökandens anknytning till Sverige och annat som en ansökan ska innehålla enligt föreskrifter som meddelas av regeringen eller av den myndighet som regeringen bestämmer.

Sökanden ska betala föreskriven ansökningsavgift.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om ansökningsförfarandet.

I paragrafen finns bestämmelser om var en ansökan om internationell varumärkesregistrering ska göras och om ansökningens innehåll. Övervägandena finns i avsnitt 9.

Enligt *första stycket 1* ska en ansökan innehålla uppgifter om sökandens namn eller företagsnamn och adress. Ändringen är en följd av den nya lagen om företagsnamn.

I *första stycket 5* klargörs att förteckningen över varor eller tjänster ska vara tydlig. Ändringen är en anpassning till bestämmelsen i 2 kap. 1 § första stycket 4 för nationella ansökningar. Se vidare kommentaren till den paragrafen.

Ansökan om att en internationell varumärkesregistrering ska gälla i Sverige

Invändning

5 kap. 14 §

På begäran av invändaren och innehavaren av den internationella registreringen ska Patent- och registreringsverket bestämma en frist för att parterna ska komma överens. Fristen ska vara minst två månader. Under fristen får Patent- och registreringsverket inte besluta om invändningen.

I paragrafen, som är ny, finns bestämmelser om en frist under invändningsförfarandet för att parterna ska kunna se om de kan komma överens. Övervägandena finns i avsnitt 9.

Paragrafen är en anpassning till bestämmelserna i 2 kap. 27 § för nationella registreringar. Se vidare kommentaren till den paragrafen.

5 kap. 15 §

Finns det något hinder som avses i 2 kap. 8–10 §§ mot att den internationella varumärkesregistreringen gäller i Sverige ska Patent- och registreringsverket, besluta att registreringen helt eller delvis inte ska gälla här. Annars ska invändningen avslås. *En invändning ska också avslås om den har gjorts av någon som inte invänder i eget intresse och innehavaren av registreringen begär det.*

Vad som sägs i 2 kap. 29 § andra och tredje styckena tillämpas även i fråga om internationella registreringar. I stället för vad som där sägs om hävning ska Patent- och registreringsverket besluta att en registrering inte ska gälla här.

Ett beslut att registreringen inte ska gälla i Sverige får grundas endast på en omständighet som meddelas till Internationella byrån inom 18 månader från dagen för underrättelsen enligt 8 § första stycket. Har tiden för invändning enligt 11 § löpt ut efter denna frist, får beslutet dock grundas på omständigheter som meddelas till Internationella byrån inom en månad från det att tiden för invändning löpt ut. Detta gäller under förutsättning att Patent- och registreringsverket inom 18-månadersfristen har underrättat Internationella byrån om att ett meddelande om ett sådant beslut kan komma att översändas senare.

Om Patent- och registreringsverket på grund av en invändning beslutar att registreringen helt eller delvis inte ska gälla i Sverige, ska registreringen avföras ur varumärkesregistret i motsvarande utsträckning när avgörandet har vunnit laga kraft. Beslutet ska kungöras.

I paragrafen finns bestämmelser om Patent- och registreringsverkets beslut när en invändning har framställts mot att en internationell varumärkesregistrering ska gälla i Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 9.

Ändringen i *första stycket* är en anpassning till de ändringar som görs i 2 kap. 28 § första stycket och 2 kap. 29 § första stycket för nationella registreringar. Se vidare kommentaren till de paragraferna.

Av *andra stycket* framgår att vad som sägs i 2 kap. 29 § andra och tredje styckena gäller även för internationella registreringar. Om förutsättningarna för hävning enligt de bestämmelserna är uppfyllda, ska Patent- och registreringsverket besluta att registreringen inte ska gälla här. Ingivningsdagen avser här ingivningen av den internationella registreringen och framgår av artikel 3 (4) i Madridprotokollet och regel 15 i tillämpningsföreskrifterna till protokollet. I artikel 4 (2) i Madridprotokollet finns bestämmelser om prioritet.

6 kap. Överlåtelse och licens

Överlåtelse

Allmänt om överlåtelse

6 kap. 1 §

Ett sådant varukännetecken som avses i 1 kap. 6 och 7 §§ kan överlåtas *helt eller delvis*. *Överlåtelsen kan* ske separat eller i samband med en överlåtelse av den näringsverksamhet där *varukännetecknet* används.

Vid överlåtelse av en näringsverksamhet ingår ett sådant varukännetecken som avses i första stycket och som hör till näringsverksamheten i överlåtelsen, om inte något annat har avtalats.

Vad som sägs i första och andra styckena om varukännetecknen tillämpas även på en ansökan om registrering av ett varumärke.

Paragrafen ger uttryck för vissa allmänna principer om överlåtelse av varumärken och andra varukännetecken. Med ändringarna genomförs artiklarna 22.1 och 26 i direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 10.

I *första stycket* framgår det nu uttryckligen att ett varukännetecken kan överlåtas helt eller endast delvis, dvs. antingen för alla eller för bara en del av de varor eller tjänster för vilket varukännetecknet används.

Enligt *tredje stycket*, som är nytt, gäller vad som sägs i första och andra styckena också för en ansökan om varumärkesregistrering. Även en ansökan om registrering kan överlåtas helt eller delvis. Vid en överlåtelse av en näringsverksamhet ingår även ansökningar om varumärkesregistrering i överlåtelsen, under de förutsättningar som anges i andra stycket.

Av paragrafen följer att en ansökan om varumärkesregistrering kan överlåtas "löst", dvs. utan något samband med själva näringsverksamheten.

Anteckning om överlåtelse

6 kap. 2 §

En överlåtelse av ett registrerat varumärke ska på begäran antecknas i varumärkesregistret och kungöras. En anteckning och kungörelse ska också göras på begäran av den som genom en dom som har vunnit laga kraft fått fastställt att han eller hon har bättre rätt till ett registrerat varumärke. *En överlåtelse av en ansökan om registrering av ett varumärke ska på begäran antecknas i Patent- och registreringsverkets diarium.*

Den som begär en anteckning enligt första stycket ska betala föreskriven avgift.

Paragrafen innehåller regler om anteckning när rätten till ett registrerat varumärke, eller rätten till en ansökan om registrering, har övergått på annan. Med ändringen genomförs artiklarna 22.3 och 26 i direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 10.

Tillägget i *första stycket* innebär att inte bara en överlåtelse av ett registrerat varumärke kan antecknas hos Patent- och registreringsverket utan också en överlåtelse av en ansökan om registrering. En anteckning om överlåtelse av en ansökan görs i verkets diarium. I 3 § finns regler om verkan av anteckningen.

Vid anteckning av en överlåtelse som sker endast delvis finns inget krav på att registreringen eller ansökningen först måste delas (jfr 2 kap. 3 och 31 §§). För att överlåtaren och förvärvaren ska kunna disponera över sin respektive varumärkesrätt fullt ut förutsätter det dock i praktiken att delning sker.

Enligt *andra stycket* är även en anteckning i diariet om överlåtelse av en varumärkesansökan avgiftsbelagd.

*Verkan av anteckning***6 kap. 3 §**

I ett mål eller ärende om ett nationellt registrerat varumärke ska den som är antecknad som innehavare i varumärkesregistret anses vara innehavare av varumärket. *I ett mål eller ärende om en nationell ansökan om registrering av ett varumärke ska den som är antecknad som sökande i Patent- och registreringsverkets diarium anses som sökande av varumärket.*

I ett mål eller ärende om ett internationellt registrerat varumärke ska den som är antecknad som innehavare i det internationella varumärkesregistret anses vara innehavare av varumärket.

Paragrafen innehåller regler om verkan av en anteckning av överlåtelse av varumärket eller varumärkesansökningen. Övervägandena finns i avsnitt 10.

I ett mål eller ärende som rör en nationell varumärkesansökan ska enligt *första stycket* den som är antecknad i Patent- och registreringsverkets diarium anses vara sökande av varumärket.

Bestämmelsen utgör en sorts legitimationsregel. Den som står antecknad i diariet ska anses som sökande. Genom anteckningen får allmänheten kunskap om vem som är sökande, och Patent- och registreringsverket vet till vem man kan eller ska skicka meddelanden i ärendet, t.ex. ett kompletteringsföreläggande på grund av brister i ansökningen. Anteckningen har också betydelse för domstolarna i ett mål som rör ansökningen. I detta avseende får bestämmelsen sin egentliga betydelse när talan ska väckas mot en sökande av ett varumärke som svarande, t.ex. rörande bättre rätt till ansökningen. Sådan talan kan alltså alltid riktas mot den som är antecknad i diariet som sökande.

Anteckningen saknar däremot obligationsrättslig betydelse. Överlåtelsen har verkan mellan parterna även om den inte skulle antecknas. Anteckningen har i princip inte heller någon betydelse i sakrättsligt hänseende. Skydd mot överlåtarens borgenärer uppkommer redan genom överlåtelseavtalet (jfr NJA 2010 s. 617).

Angående tillämpningen av första stycket kan hänvisas till prop. 1960:167 s. 167 (jfr också i fråga om motsvarande bestämmelse för patent, prop. 1966:40 s. 164 f.).

I praktiken får bestämmelsen inte så stor betydelse för varumärkesansökningar. Det tar inte så lång tid från det att en ansökan diarieförs till dess att den beviljas och förs in i varumärkesregistret.

8 kap. Straffansvar, vitesförbud, skadestånd m.m.

Straffansvar

8 kap. 1 §

Gör någon intrång i rätten till ett varukännetecken (varumärkesintrång) och sker det uppsåtligen eller av grov oaktsamhet, ska han eller hon dömas till böter eller fängelse i högst två år. *Detta gäller dock inte vid intrång i den rätt till ett varukännetecken som avses i 1 kap. 10 § andra stycket 4.* Den som har överträtt ett vitesförbud enligt 3 § får inte dömas till ansvar för intrång som omfattas av förbudet.

För försök eller förberedelse till brott enligt första stycket döms till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken.

Åklagaren får väcka åtal för brott som avses i första eller andra stycket endast om målsäganden anger brottet till åtal och åtal av särskilda skäl är motiverat från allmän synpunkt.

Paragrafen innehåller bestämmelser om straffansvar vid varumärkesintrång. Övervägandena finns i avsnitt 6.4.

Ändringen i *första stycket* innebär att intrång i den ensamrätt som tillkommer innehavaren av varukännetecknet enligt 1 kap. 10 § andra stycket 4 inte kan leda till straffansvar. Den ensamrätt som avses är transitering och liknande av varor av samma slag under ett tecken som är identiskt eller väsentligen identiskt med varukännetecknet (det som allmänt brukar kallas för varumärkesförfalskningar). Se författningskommentaren till 1 kap. 10 §.

Den som begår ett sådant intrång kan enligt förevarande bestämmelse inte dömas till ansvar för brott. Följden blir att sådana varor inte heller kan förklaras förverkade med stöd av 2 §. Däremot gäller alla de civilrättsliga sanktionerna i 3–8 §§, liksom möjligheten till informationsföreläggande och intrångsundersökning i 9 kap. Varumärkesförfalskningarna kan således förstöras med stöd av 7 § och intrångsgöraren kan bli skadeståndsskyldig enligt 4 §.

Begränsningen av det straffrättsliga ansvaret gäller endast för intrång enligt 1 kap. 10 § andra stycket 4. Om det kan styrkas att varorna trots att de har deklarerats för transit i själva verket ska släppas ut på marknaden här, rör det sig om ett annat slags intrång och straffrättsligt ansvar kan komma i fråga för detta på vanligt sätt, dvs. i förekommande fall som förberedelse till sådant intrång.

En liknande bestämmelse finns för EU-varumärken, se 10 kap. 5 § andra stycket (jfr prop. 2015/16:123).

Skadestånd

8 kap. 4 §

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet gör varumärkesintrång ska betala skälig ersättning för utnyttjandet av varukännetecknet samt ersättning för den ytterligare skada som intrånget har medfört.

När storleken på ersättningen för ytterligare skada bestäms ska hänsyn särskilt tas till

1. utebliven vinst,
2. vinst som den som har begått intrånget har gjort,
3. skada på varukännetecknets anseende,
4. ideell skada, och
5. rättighetshavarens intresse av att intrång inte begås.

Den som utan uppsåt eller oaktsamhet gör varumärkesintrång ska betala ersättning för utnyttjandet av varukännetecknet, om och i den mån det är skäligt.

Paragrafen innehåller regler om skadestånd vid varumärkesintrång.

Andra stycket motsvarar första stycket andra meningen i paragrafens tidigare lydelse. Ändringen är endast redaktionell och innebär att det förtydligas att kriterierna som särskilt ska beaktas vid skadeberäkningen har betydelse för ersättningen för den ytterligare skada som intrånget medfört.

10 kap. Övriga bestämmelser

Verkan av en hävning och förbud att döma till ansvar m.m.

10 kap. 1 §

Om en registrering av ett varumärke har hävts *på grund av 3 kap. 1 § första stycket*, ska registreringen anses aldrig ha haft någon verkan.

Om en registrering har hävts på grund av 3 kap. 1 § andra stycket eller 3 kap. 2 §, ska registreringen anses ha förlorat sin verkan den dag då ansökan om hävning kom in. Domstolen får dock bestämma att registreringen i stället ska anses ha förlorat sin verkan den dag då det hinder som utgör grund för hävningen uppstod. Vid administrativt hävningsförfarande får Patent- och registreringsverket fatta ett sådant beslut.

Om en registrering har hävts på grund av 3 kap. 1 § första stycket, får domstolen inte döma till ansvar eller besluta om ersättning eller annan åtgärd enligt 8 eller 9 kap. Om en registrering har hävts på grund av 3 kap. 1 § andra stycket eller 3 kap. 2 §, får domstolen inte döma till ansvar enligt 8 kap. 1 §.

Paragrafen reglerar vilken verkan en hävning av en varumärkesregistrering har. Vidare behandlas förbud mot att döma till ansvar m.m. för varumärkesintrång när registreringen av ett varumärke har hävts. Med ändringarna genomförs artikel 47 i direktivet. En liknande reglering finns för EU-varumärken i artikel 55 i varumärkesförordningen. Övervägandena finns i avsnitt 8.3.

Paragrafen handlar om dels fall där verkan av hävningen innebär att registreringen ska anses aldrig ha haft någon verkan (första stycket), dels fall där verkan av hävningen inträder när ansökningen om hävning kom in (andra stycket). I direktivet benämns hinder enligt första stycket "ogiltighetsgrunder" medan hindren enligt andra stycket kallas "upphävandegrunder". I paragrafen används "hävning" som ett gemensamt begrepp som avser både ogiltigförklaring och upphävande. Att en registrering förlorar sin verkan innebär att innehavaren inte längre kan göra gällande den ensamrätt som har förvärvats genom registreringen.

Första stycket

Enligt första stycket innebär en hävning av en registrering på grund av 3 kap. 1 § första stycket att registreringen anses aldrig ha haft någon verkan. Bestämmelsen avser hävning på grund av ursprungliga brister, som alltså förelåg redan vid tiden för registreringen (s.k. ogiltighetsgrunder). Det handlar om situationer där det har förelagat ett registreringshinder enligt 2 kap. 4, 5 eller 7–10 §§. Vidare måste registreringen fortfarande strida mot lagen, och rätten till märket ska ändå inte få bestå enligt passivitetsreglerna i 1 kap. 14 och 15 §§.

Andra stycket

Enligt andra stycket ska en registrering anses ha förlorat sin verkan från dagen för ansökningen om hävning om den hävs på grund av ett hinder som uppkom efter registreringen (s.k. upphävandegrund). De grunder för hävning som avses är att varumärket i handeln har blivit en allmän beteckning för sådana varor eller tjänster som registreringen avser (3 kap. 1 § andra stycket 1), att varumärket har kommit att strida mot lag eller annan författning eller mot goda

seder och allmän ordning (3 kap. 1 § andra stycket 2) eller att varumärket har blivit ägnat att vilseleda allmänheten (3 kap. 1 § andra stycket 3). En annan situation som omfattas är att varumärket inte har använts på det sätt som krävs (3 kap. 2 §).

Dagen för förlusten av registreringens verkan följer direkt av lagen, nämligen den dag då ansökningsdagen om hävning gjordes. Av tydlighetsskäl är det dock lämpligt om det i avgörandet om hävning erinras om vilken dag registreringen upphörde att gälla enligt lagen.

Av andra stycket framgår vidare att domstolen, när den beslutar om hävning, får bestämma att registreringen i stället ska anses ha förlorat sin verkan vid en tidigare tidpunkt än ansökningsdagen, nämligen den tidigare dag då det hinder som utgör grund för hävningen uppstod. Om frågan uppkommer i ett administrativt hävningsförfarande, får Patent- och registreringsverket fatta ett sådant beslut. Det kan bli aktuellt med ett beslut av detta slag om t.ex. varumärket vid en viss tidpunkt har kommit att bli generiskt eller ägnat att vilseleda allmänheten. Tidpunkten för när en hävningsgrund uppstod kan ha betydelse vid en prövning av om det har skett ett intrång och vilket skadestånd som ska utgå.

Det ankommer på domstolen, eller Patent- och registreringsverket, att – på yrkande av part – pröva om en tidigare tidpunkt ska fastställas. Det är den part som gör gällande att hävningsgrunden uppstod vid en viss tidpunkt som har att bevisa det. I en del fall kan det naturligtvis vara svårt att slå fast en exakt dag då hävningsgrunden uppstod. I en sådan situation är det möjligt att slå fast den tidpunkt då hävningsgrunden i varje fall kan anses ha uppkommit.

Tredje stycket

Enligt *första meningen* får en domstol inte döma till ansvar eller besluta om ersättning eller annan åtgärd enligt 8 eller 9 kap. om registreringen har hävts på grund av 3 kap. 1 § första stycket.

Enligt *andra meningen* får domstolen inte döma till ansvar enligt 8 kap. 1 § om en registrering har hävts på grund av 3 kap. 1 § andra stycket eller 3 kap. 2 §. I dessa hävningsfall får domstolen däremot besluta om ersättning eller annan åtgärd enligt 8 kap. eller 9 kap. avseende förfluten tid, alltså för den tid då registreringen ännu hade verkan.

Lagakraftvunna domar och beslut i mål om intrång påverkas inte av en hävning. Ett sådant avgörande är enligt allmänna processrättsliga principer giltigt så länge det inte har undanröjts genom ett särskilt rättsmedel enligt 58 eller 59 kap. rättsgångsbalken. Har en varumärkesregistrering hävts på grund av en ursprunglig hävningsgrund, får frågan om undanröjande av en dom prövas inom ramen för i första hand resningsinstitutet. Saken aktualiseras framför allt om någon har dömts till ansvar eller om skadestånd har utgått för intrång i en varumärkesrättighet där registreringen senare hävs.

Vid hävning på grund av en ursprunglig eller senare inträffad brist kan fråga uppkomma hur rådande avtalsförhållanden påverkas. En hävning av en registrering utgör normalt tillräcklig grund för att häva ett licensavtal, eftersom registreringen inte längre kan göras gällande. Enligt allmänna kontraktsrättsliga principer gäller vidare som utgångspunkt att redan betalda licensavgifter inte ska återbetalas. Så torde man se saken i varje fall vid hävning på grund av senare inträffade omständigheter. Men även vid hävning på grund av ursprungliga brister har licenstagaren som regel haft nytta av den ensamrätt som registreringen trots allt inneburit fram till hävningen, vilket kan medföra att det inte anses finnas stöd för att återkräva betalda licensavgifter. En licenstagare kan vara berättigad till skadestånd på grund av förluster till följd av hävningen, eftersom varumärket har varit behäftat med ett rättsligt fel. Ersättningen får i så fall beräknas utifrån det negativa kontraktsintresset. Frågor av detta slag överlämnas dock till rättstillämpningen, att avgöras efter allmänna obligationsrättsliga principer.

Att en registrering hävs hindrar principiellt sett i och för sig inte att ensamrätt i stället kan göras gällande på grund av inarbetning. I den praktiska tillämpningen lär den situationen sällan uppkomma med hänsyn till hur hävningsgrunderna är utformade.

Invändning om grund för hävning m.m.

10 kap. 2 §

Förs talan om intrång i ett registrerat varumärke och gör den mot vilken talan förs gällande att *det finns grund för att häva* registreringen, får denna fråga prövas endast sedan talan om hävning har väckts. Domstolen får förelägga den som gör gällande att *det finns grund för att häva* registreringen att inom viss tid väcka sådan talan. *Det sagda tillämpas också om det i ett*

mål som gäller fastställsetalan avseende ett registrerat varumärke görs gällande att det finns grund för att häva registreringen. Detta stycke tillämpas inte i brottmål.

En talan om intrång i ett registrerat varumärke får bifallas endast om varumärket vid tidpunkten för talans väckande uppfyllde kraven på verkligt bruk i 3 kap. 2 § för de varor eller tjänster som ligger till grund för talan eller det finns giltiga skäl till att varumärket inte har använts. Användningen av varumärket ska ha skett inom de fem år som föregår talans väckande. Om svarenden är en innehavare av ett yngre varukännetecken, ska varumärket dessutom ha använts inom de fem år som föregår ingivningsdagen, eller i förekommande fall prioritetdagen, för det yngre varukännetecknet.

En talan om intrång får inte heller bifallas om det yngre varukännetecknet är ett EU-varumärke och det inte skulle finnas grund för att häva registreringen av EU-varumärket enligt artiklarna 53.1, 53.3, 53.4, 54.1, 54.2 eller 57.2 i rådets förordning (EG) nr 207/2009 av den 26 februari 2009 om EU-varumärken.

Paragrafen innehåller föreskrifter om förfarandet när den mot vilken talan förs i ett mål om varumärkesintrång, eller ett mål om fastställsetalan, invänder att det finns grund för att häva registreringen. Vidare finns bestämmelser om invändning om bristande användning av ett varumärke i mål om intrång. Med ändringarna genomförs artiklarna 17 och 18 i direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 12.2. För EU-varumärken finns en liknande reglering i artikel 99 i varumärkesförordningen.

Första stycket

Det tidigare andra stycket återfinns nu i första stycket. Genom ett tillägg anges det att bestämmelserna i stycket inte tillämpas i brottmål. En tilltalad kan alltså till sitt försvar alltid invända att registreringen är ogiltig utan att väcka talan om det.

Andra stycket

Enligt andra stycket, som är nytt, får en domstol döma för intrång i ett registrerat varumärke endast om användningen av varumärket vid tidpunkten för talans väckande uppfyllde kraven på verkligt bruk i 3 kap. 2 § för de varor eller tjänster som ligger till grund för talan,

eller det finns giltiga skäl till att varumärket inte har använts. Användningen av varumärket ska ha skett inom de fem år som föregår talans väckande. Av hänvisningen till 3 kap. 2 § framgår att en förutsättning är att minst fem år förflutit från den dag då frågan om registreringen slutligt har avgjorts. Varumärken som ännu inte har varit registrerade i fem år berörs inte.

Av bestämmelsen följer att det ankommer på svaranden att invända att varumärket inte har använts. I ett tvistemål ska rätten inte ta upp saken självmant. Om svaranden gör en sådan invändning, är det käranden som ska visa att varumärket har använts på föreskrivet sätt eller att det finns giltiga skäl till att det inte har använts.

Det finns inget som hindrar en part från att – i stället för att göra en invändning om att det finns grund för att häva registreringen – väcka talan om hävning. I så fall kan det finnas anledning att vilandeförklara målet om intrång (32 kap. 5 § rättegångsbalken).

I ett brottmål är det på vanligt sätt åklagaren som måste styrka att varumärket har använts. Processuellt sett krävs det då inte någon invändning från den tilltalade, låt vara att dennes inställning ändå kan ha betydelse för hur åklagaren lägger upp sin talan.

För en närmare kommentar till kravet på användning, se författningskommentaren till 2 kap. 29 §.

Av andra stycket följer vidare att ett varumärke inte med framgång kan åberopas i ett mål om intrång mot innehavaren av ett yngre varukännetecken om den äldre rättigheten inte uppfyllde kraven på användning vid den tidpunkt då den senare rättigheten förvärvades. Det äldre varumärket ska ha använts under de fem år som föregår ingivningsdagen, eller i förekommande fall prioritetsdagen, för det yngre varukännetecknet. Tredje meningen i stycket innebär således ett ytterligare krav i förhållande till andra meningen. I dessa situationer ska användningen av varumärket ha skett dels under de fem år som föregår talans väckande, dels under de fem år som föregår ingivningsdagen eller prioritetsdagen för det yngre varukännetecknet. I kravet ligger att bestämmelsen endast är tillämplig om det på ingivningsdagen eller prioritetsdagen för det yngre varukännetecknet hade gått fem år sedan frågan om registrering av det äldre varumärket blev slutligt avgjord.

Vilken dag som är ingivningsdag föreskrivs i 2 kap. 1 a §. I förekommande fall är det i stället varumärkets prioritetsdag som är av betydelse (jfr 2 kap. 14–16 §§). En prioritetsdag kan föreligga t.ex.

om innehavaren har ansökt om registrering av varumärket i ett annat land innan en ansökan om registrering görs i Sverige.

Om en innehavare av ett äldre varukännetecken inte kan hindra användningen av ett yngre varukännetecken på grund av andra eller tredje stycket, kan inte heller innehavaren av det yngre varukännetecknet hindra att det äldre tecknet används. De båda varukännetecknen får alltså i dessa fall gälla vid sidan av varandra och den enas användning kan inte utgöra intrång i den andres rättighet (jfr artikel 18.3 och 1 kap. 16 §). Det följer av de grundläggande bestämmelserna om att äldre rättigheter har företräde framför yngre rättigheter enligt 1 kap. 13 §.

Tredje stycket

Enligt tredje stycket får en talan om intrång inte heller bifallas om det yngre varukännetecknet är ett EU-varumärke och det inte hade kunnat hävas enligt artiklarna 53.1, 53.3, 53.4, 54.1, 54.2 eller 57.2 i varumärkesförordningen. Detta gäller om varumärket inte skulle kunna förklaras ogiltigt på grund av reglerna om vissa relativa ogiltighetsgrunder (artikel 53.1), medgivande till registrering (artikel 53.3), preklusion på grund av ett tidigare hävnings- eller intrångsförfarande (artikel 53.4), rättighetsförlust på grund av passivitet (artikel 54.1 och 54.2) eller underlåten användning av ett äldre varumärke som försvar i ett hävningsförfarande (artikel 57.2).

Särskilda beteckningar på jordbruksprodukter *m.m.*

10 kap. 7 §

I lagen (2019:000) om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter m.m. finns bestämmelser om denna lags tillämpning i fråga om sådana beteckningar.

Paragrafen innehåller en upplysning om att det i lagen om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter m.m. finns bestämmelser om varumärkeslagens tillämplighet på sådana beteckningar.

Förutsättningar för väckande av talan m.m.

10 kap. 8 §

En licenstagare får, om inte något annat avtalats, väcka talan om intrång eller fastställelse avseende varukännetecknet endast om innehavaren av varukännetecknet samtycker till det. Även utan samtycke får den som har en exklusiv licens väcka sådan talan, om innehavaren av varukännetecknet inte själv väcker talan inom skälig tid från det att licenstagaren underrättade innehavaren om att licenstagaren avser väcka talan. Väcker innehavaren av varukännetecknet talan, får en licenstagare alltid väcka sådan talan som avses i 8 kap. 4 §.

Det som sägs i första stycket första och tredje meningen om licenstagare tillämpas också i fråga om den som har rätt att använda ett sådant varukännetecken som avses i 1 kap. 2 §. Innehavaren av ett varukännetecken enligt 1 kap. 2 § har rätt till ersättning enligt 8 kap. 4 § för intrång i den rätt som en användare av kännetecknet har.

En panthavare får väcka talan om intrång eller fastställelse avseende varukännetecknet endast om innehavaren av varukännetecknet har underrättats om det.

Paragrafen innehåller regler om vad som krävs för att en licenstagare, en användare av ett kollektiv-, garanti- eller kontrollmärke och en panthavare ska få väcka talan om intrång eller talan om fastställelse avseende varukännetecknet. Kraven utgör processförutsättningar, varför talan ska avvisas om de inte är uppfyllda. Av de bestämmelser i lagen som närmare reglerar talan i olika fall kan framgå ytterligare förutsättningar för talerätt (se t.ex. 8 kap. 3 § enligt vilken talan får väckas av endast innehavaren eller av en licenstagare). Med ändringarna genomförs artiklarna 25.3, 25.4 och 34 i direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 12.3.

Med talan om intrång avses t.ex. talan om vitesförbud (8 kap. 3 §), skadestånd (8 kap. 4 §) eller korrigeringsåtgärd (8 kap. 7 §). Även en talan om informationsföreläggande är att anse som en talan om intrång (9 kap.) En ansökan om informationsföreläggande som riktar sig mot någon annan än motparten i ett mål om intrång utgör dock inte en talan om intrång (jfr 9 kap. 3 § tredje stycket).

Vad som sägs i paragrafen gäller inte bara för en talan om intrång utan också för en talan om fastställelse avseende varukännetecknet, t.ex. en talan huruvida rätt till kännetecknet består eller en talan huruvida ett visst förfarande utgör intrång. I fråga om sådan talan ska även de allmänna förutsättningarna för en fastställsetalan enligt 13 kap. 2 § rättegångsbalken vara uppfyllda.

I fråga om rätten att väcka talan görs i paragrafen skillnad mellan en licenstagare med en icke-exklusiv licens, enkel licens (dvs. en licensupplåtelse som innebär att licensgivaren är fri att upplåta rätt att utnyttja varukännetecknet till andra) och en licenstagare med en exklusiv licens (dvs. en licensupplåtelse som innebär att licensgivaren inte är fri att upplåta rätt att utnyttja varukännetecknet till andra).

Första stycket

Första stycket reglerar förutsättningarna för en licenstagare att väcka talan. Lagens utgångspunkt är att en licenstagare får väcka talan bara om innehavaren av varukännetecknet samtycker till det. Detta gäller som utgångspunkt även för den som har en exklusiv licens.

Licenstagaren måste visa att det föreligger samtycke från innehavaren genom att ge in erforderlig dokumentation om saken. Det krävs inte någon invändning från svaranden om att samtycke saknas, utan domstolen ska självmant kontrollera detta innan stämning utfärdas. Om samtycke inte föreligger, saknas förutsättningar för väckande av talan. Eftersom det då föreligger ett rättegångshinder, ska talan avvisas (jfr 42 kap. 4 § andra stycket rättegångsbalken).

Kravet på samtycke gäller bara om inget annat har avtalats. Parterna kan alltså i licensavtalet eller på annat sätt komma överens t.ex. om att det inte ska krävas något samtycke vid en enkel licens eller om att samtycke krävs endast i vissa situationer. Licensavtal har regelmässigt särskilda villkor om denna typ av frågor, varför regleringen i praktiken får mindre betydelse. Om parterna har avtalat om saken på ett annat sätt än vad som gäller enligt lagen, måste licenstagaren visa detta när talan väcks, dvs. att det t.ex. inte krävs något samtycke för den aktuella talan.

Även utan samtycke får en exklusiv licenstagare väcka talan om innehavaren själv inte gör det inom skälig tid efter det att han har fått underrättelse om att licenstagaren tänker väcka talan. Vid ansöknings om stämning måste licenstagaren visa att underrättelsen har lämnats. Om någon underrättelse inte har lämnats, ska talan avvisas. Det ankommer på domstolen att självmant beakta om innehavaren av varukännetecknet har väckt en talan. Eftersom samtliga varumärkesrättsliga mål handläggs vid en och samma domstol, Patent-

och marknadsdomstolen vid Stockholms tingsrätt, är det lätt för domstolen att kontrollera detta.

Om inte skälig tid har gått från underrättelsen, och licenstagaren inte kan visa att innehavaren av varukännetecknet har samtyckt till licenstagarens talan, ska licenstagarens talan avvisas. Gör domstolen bedömningen att licenstagarens talan är väckt för tidigt, dvs. att skälig tid inte har gått från det att underrättelsen lämnades, ska domstolen i princip på en gång avvisa talan. Domstolen bör alltså i en sådan situation inte avvakta med att utfärda stämning till dess att skälig tid har gått. Om domstolen avvisar talan på grund av att kravet på skälig tid inte är uppfyllt, har licenstagaren på vanligt sätt möjlighet att på nytt väcka talan när det har gått skälig tid, förutsatt att innehavaren inte har hunnit väcka en egen talan inom den tiden.

Frågan vad som är skälig tid får bedömas utifrån omständigheterna i det enskilda fallet. Tanken är att innehavaren av varukännetecknet ska ha fått en rimlig tid på sig att ta ställning till om han själv vill väcka talan eller vidta någon annan åtgärd. Av betydelse är hur omfattande det påstådda intrånget är och hur komplicerade förhållandena är, och en samlad bedömning måste göras av samtliga omständigheter. Hänsyn kan också behöva tas till om de inblandade parterna för förlikningsförhandlingar. Rör det sig däremot om en brådskande situation, t.ex. en talan om ett interimistiskt vitesförbud enligt 8 kap. 3 § andra stycket, kan det kanske rent av handla om bara någon dag. Vid bedömningen av vad som är en skälig tid får domstolen utgå från de uppgifter som framgår av ansökningen om stämning. Om saken bedöms oklar, kan det finnas anledning att inhämta yttrande från innehavaren av varukännetecknet. En motsvarande bestämmelse finns för EU-varumärken i artikel 22.3 i EU:s varumärkesförordning. Rättsutvecklingen vid EU-domstolen när det gäller den bestämmelsen kan därför vara till vägledning.

Om domstolen gör bedömningen att det har gått skälig tid från det att underrättelsen lämnades, och innehavaren av varukännetecknet inte väckt en egen talan inom den tiden, ska domstolen utfärda stämning (jfr 42 kap. 5 § första stycket rättegångsbalken). Ett sådant beslut går inte att överklaga. Innehavaren kan alltså då inte längre hindra licenstagarens talan. Innehavaren har däremot alltid möjlighet att väcka en egen talan. I praktiken torde denna situation inte uppstå särskilt ofta. Man kan utgå från att frågor om intrång i

varukännetecknet är viktiga för både innehavaren och licenstagaren och att de därför har haft en dialog efter underrättelse från licensstagaren om att denne avser väcka en talan.

Det har alltså betydelse för rätten till väckande av talan om en licens är exklusiv eller icke-exklusiv, enkel licens. Om det inte framgår av stämningsansökningen vilken typ av licens som är aktuell, ska domstolen förelägga käranden att komma in med uppgift om detta (jfr 42 kap. 3 § rättegångsbalken). Det är lämpligt att domstolen samtidigt upplyser om vad som krävs för att en innehavare av en exklusiv respektive en enkel licens ska få väcka talan. I tveksamma fall får domstolen utgå från att det rör sig om en enkel licens och att samtycke alltid krävs från innehavaren av varukännetecknet.

Som ett generellt undantag gäller rätten för en licenstagare att väcka talan om ersättning. Ifall innehavaren av varukännetecknet väcker en talan om intrång eller fastställelse, har en licenstagare alltid rätt att för egen del väcka en talan enligt 8 kap. 4 §, dvs. en talan med yrkande om skälig ersättning för utnyttjandet av varukännetecknet och ersättning för ytterligare skada. Detta gäller oavsett vilken sorts talan om intrång innehavaren av varukännetecknet väcker. Det behöver alltså inte röra sig om just en talan enligt 8 kap. 4 §. Även om innehavaren av varukännetecknet väcker en talan om t.ex. vitesförbud enligt 8 kap. 3 §, har licenstagaren rätt att väcka en talan enligt 8 kap. 4 §. Rätten för licenstagaren att väcka talan enligt 8 kap. 4 § gäller oavsett om det mål i vilket innehavaren av varukännetecknet väckt talan har avgjorts eller inte. Är målet inte avgjort, kan målen förenas under de förutsättningar som gäller för detta enligt 14 kap. rättegångsbalken.

Andra stycket

I andra stycket regleras rätten att väcka talan för den som är berättigad att använda ett kollektiv-, garanti- eller kontrollmärke. Förutsättningarna är desamma som för en enkel licenstagare. Det innebär att det krävs samtycke från innehavaren av varukännetecknet innan talan väcks så länge inget något annat har avtalats, t.ex. genom villkoren för märkets användning. På samma sätt gäller vidare att, om innehavaren väcker en talan, användaren alltid har rätt att

för egen del väcka en talan om ersättningsskyldighet för intrång i sin rätt.

I andra stycket finns dessutom en särreglering för kollektiv-, garanti- och kontrollmärken som inte gäller processförutsättningar utan den materiella rätten till ersättning vid intrång.

Den som innehar ett sådant varukännetecken har rätt att väcka talan om intrång med yrkande om ersättning enligt 8 kap. 4 § också när det gäller intrång i användarens rätt. Rätten att väcka talan omfattar både ersättning för skäligt utnyttjande och ersättning för den ytterligare skada som intrånget har medfört. Bestämmelsen innebär inte att innehavaren företräder användaren i rättegången utan att innehavaren får kräva den ersättning för intrånget som annars tillkommer användaren. Innehavaren är alltså kärande i rättegången; användaren är inte part. Om domstolen finner att intrång har skett i användarens rätt, ska ersättningen dömas ut till innehavaren. Det är upp till innehavaren och användaren att sedan komma överens om i vad mån den utdömda ersättningen ska gå vidare till användaren. Frågan kan ofta också vara reglerad i villkoren för märkets användning.

När innehavaren inte samtycker till att användaren väcker talan om ersättning för intrånget i dennes rätt, kan innehavaren alltså väcka en egen talan med yrkande om ersättning till sig själv för det aktuella intrånget i användarens rätt. Av regleringen följer att användaren då är förhindrad att väcka en egen talan om samma ersättning. Om innehavaren samtycker till att användaren väcker talan för egen del, får han anses ha av sagt sig sin rätt att väcka talan om ersättningen enligt denna bestämmelse.

Till skillnad från regleringen i 1960 års kollektivmärkeslag (6 §) är användaren inte helt fråntagen möjligheten att väcka talan om ersättning för intrång. I ett brottmål om intrång torde både innehavaren och användaren vara att anses som målsägande. Det innebär att båda kan ange brottet till åtal. Frågan om vem som har rätt att föra en ersättningstalan i samband med brottmålet får däremot avgöras enligt förevarande bestämmelse.

Tredje stycket

Tredje stycket motsvarar första stycket 2 och delvis andra stycket i paragrafens tidigare lydelse.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

2. De nya bestämmelserna ska tillämpas även på varukännetecken som har inarbetats, varumärken som har registrerats och varumärkesregistreringar som har sökts före ikraftträdandet, om inte annat följer av 3–5.

3. Bestämmelsen i 2 kap. 1 a § ska inte tillämpas på varumärken som har registrerats eller varumärkesregistreringar som har sökts före ikraftträdandet.

4. Ett garanti- eller kontrollmärke som har registrerats före ikraftträdandet får inte hävas på grund av att det inte uppfyller förutsättningarna enligt 1 kap. 2 § andra stycket.

5. Äldre bestämmelser gäller även i fortsättningen i fråga om åtgärder som har vidtagits eller rättigheter som har förvärvats före ikraftträdandet.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna behandlas i avsnitt 16.

Enligt *punkt 1* träder de nya bestämmelserna i kraft den 1 januari 2019.

I *punkt 2* anges huvudregeln att de nya bestämmelserna är tillämpliga även på varukännetecken som har inarbetats, varumärken som har registrerats och varumärkesregistreringar som har sökts före ikraftträdandet. Detta överensstämmer med den inom immaterialrätten allmänna principen om nya lagars tillämplighet på äldre rättigheter.

Till följd av övergångsbestämmelsen kommer redan registrerade varumärken att gälla i tio år från ingivningsdagen (jfr 2 kap. 33 §). Vidare innebär bestämmelsen att ingivna ansökningar om varumärkesregistrering, som inte avgjorts vid lagens ikraftträdande, ska handläggas enligt de nya bestämmelserna. Även ändringen av vad som kan utgöra ett varumärke (1 kap. 4 §) ska tillämpas i fråga om äldre varumärken. Också äldre varukännetecken får i princip den utökade ensamrätten avseende transitering (1 kap. 10 § andra stycket 4, jfr dock punkt 5 i övergångsbestämmelserna). Och omvänt ska de nya registreringshindren tillämpas också på redan registrerade varumärken, vilket kan medföra att en registrering som strider mot

de nya bestämmelserna i förekommande fall kan angripas efter ikraftträdandet.

Viktiga undantag från principen i punkten 2 finns i punkterna 3–5.

För att en ansökan ska anses ingiven till Patent- och registreringsverket ska den enligt den nya bestämmelsen i 2 kap. 1 a § innehålla vissa uppgifter. Ingivningsdagen är avgörande för registrerings giltighetstid och möjligheten att göra gällande företräde vid kolliderande rättigheter. Den har även betydelse för den som vill registrera ett varumärke i ett annat land och vill göra gällande prioritet. Enligt *punkt 3* ska den nya bestämmelsen om ingivningsdag inte tillämpas på registreringar eller ansökningar om registreringar som har gjorts före ikraftträdandet. Ett varumärke som har registrerats före ikraftträdandet och då fått en ingivningsdag fastställd behåller alltså den ingivningsdagen. När det gäller redan ingivna varumärkesansökningar innebär övergångsbestämmelsen att det är Patent- och registreringsverkets handlägningspraxis som ska tillämpas vid fastställandet av ingivningsdag, oavsett om handläggningen har påbörjats eller inte vid lagens ikraftträdande. Den nya bestämmelsen i 2 kap. 1 a § ska däremot tillämpas på ansökningar som kommer in till verket efter ikraftträdandet.

Enligt den nya bestämmelsen i 1 kap. 2 § andra stycket kan ensamrätt till ett garanti- eller kontrollmärke inte förväras av den som själv i näringsverksamhet tillhandahåller den typen av varor eller tjänster som märket avser. Skulle en registrering av ett garanti- eller kontrollmärke ske i strid mot detta, föreligger grund för hävning av märket (jfr 3 kap. 1 § 1; märket har registrerats i strid mot lagen). Enligt *punkt 4* kan ett garanti- eller kontrollmärke, som registrerats före ikraftträdandet med stöd av de regler som gällde då, inte hävas på grund av att det strider mot det nya kravet i 1 kap. 2 § andra stycket.

I *punkt 5* finns en bestämmelse som skyddar tredje mans intresen vad gäller förfoganden som har gjorts innan den nya lagstiftningen träder i kraft. De nya bestämmelserna tillämpas inte på åtgärder som har vidtagits före ikraftträdandet. I den mån de nya bestämmelserna ger en starkare ensamrätt kan denna inte användas för att angripa en åtgärd som har vidtagits före ikraftträdandet. Straffansvar och ersättningsskyldighet kan alltså inte följa av en åtgärd som inte skulle bedömas som ett intrång när den vidtogs. Inte heller tilläm-

pas de nya bestämmelserna i fråga om rättigheter som har förvärvats före ikraftträdandet, alltså inte på den rätt som någon kan ha fått t.ex. genom ett licensavtal. En effekt av bestämmelsen är att ändringarna sålunda inte påverkar ingångna avtal.

Av utformningen av vissa nya bestämmelser följer att de över huvud taget inte kan tillämpas på äldre förhållanden utan bara på det som sker efter ikraftträdandet. Som exempel kan nämnas 10 kap. 8 § om förutsättningar för väckande av talan. De nya bestämmelserna där har betydelse bara för en talan som väcks efter ikraftträdandet. Är talan väckt med stöd av äldre bestämmelser, ska den inte avvisas för att den inte uppfyller de nya strängare kraven. Undantaget i 10 kap. 2 § för brottmål är däremot utformat så att det slår till direkt vid ikraftträdandet.

I vissa avseenden är lagändringarna bara klargöranden utifrån EU-domstolens praxis, och en tillämpning av äldre lag skulle med en direktivkonform tolkning leda till samma resultat.

Särskilt yttrande

Särskilt yttrande av experterna Magnus Ahlgren och Marianne Levin

Om det korsvisa skyddet och användningen av firma/företagsnamn som kännetecken

Inledning

Rätten till firma eller företagsnamns immaterialrättsliga skydd är inte harmoniserad i EU och tillhör inte heller något närliggande harmoniseringsprojekt. Det nya direktivet och annan närliggande EU-rätt innehåller flera viktiga element som villkorar eller rent av begränsar möjligheten att ge företagsnamn ett känneteckensrättsligt skydd. Det motsäger inte en rätt för EU:s medlemsstater att tillerkänna registrerade och oregistrerade firmor som sådana ett känneteckensrättsligt skydd enligt artikel 5.4 i det nya direktivet. I första rummet står direktivets krav på att företagsnamn ska *användas för varor och tjänster* som en grundläggande förutsättning för att dessa alls ska tillerkännas ett sådant skydd. En ytterligare omständighet som talar för att det känneteckensrättsliga skyddet för företagsnamn bör begränsas är det stränga kravet på precisering av varor och tjänster som kommit till uttryck i EU-domstolens dom i mål C-307/10, Chartered Institute of Patent Attorneys, även kallat IP Translator. Det uppmärksammade fallet har numera också kodifierats i artikel 39 i direktivet i enlighet med den överenskommelse som gjordes mellan registreringsmyndigheterna i EU för att åstadkomma ett harmoniserat förhållande i unionen.

Det korsvisa skyddet och användningen av firma som kännetecken för varor och tjänster

För närvarande ger Sverige registrerade firmor ett känneteckensrättsligt skydd som ligger mycket nära det som gäller för varumärken och detta oavsett om tecknen verkligen används som kännetecken för varor och tjänster. Under 2000-talets första decennium har EU-domstolen flera gånger uttalat att när en firma, ett näringskännetecken eller en beteckning endast används för att identifiera ett bolag eller känneteckna en näringsverksamhet kan användningen inte anses ske ”med avseende på ... varor och tjänster”, i den mening som avses i artikel 5.1 i direktivets tidigare lydelse. EU-domstolens praxis i det avseendet har nu kodifierats genom artikel 10 i det nya direktivet, som också svensk lag ska överensstamma med.

I mål C-17/06, Céline uttalar EU-domstolen i punkt 21 att det egentliga syftet med firmor, näringskännetecken och beteckningar inte är att särskilja varor eller tjänster. Syftet med en firma är att identifiera bolaget, medan näringskännetecken och beteckningar har till syfte att känneteckna en näringsverksamhet. När en firma, ett näringskännetecken eller en beteckning endast används för att identifiera ett bolag eller känneteckna en näringsverksamhet kan användningen ”följaktligen inte anses ske med avseende på ... varor och tjänster”, i den mening som avses i artikel 5.1 i direktivet. För liknande resonemang hänvisar domstolen till mål C-23/01, Robelco punkt 34 och mål C-245/02, Anheuser-Busch punkt 64. I följande punkt uttalar domstolen att användning ”med avseende på ... varor”, i den mening som avses i artikel 5.1 i direktivet, föreligger när tredje man anbringat tecknet som utgör hans firma, näringskännetecken eller beteckning på de varor som han saluför. Som stöd för det uttalandet hänvisar Célinedomen i sin tur till mål C-206/01, Arsenal Football Club punkt 41 och mål C-48/05, Adam Opel punkt 20.

Av skälen 18 och 19 i ingressen till det nya direktivet framgår att unionslagstiftaren haft för avsikt att kodifiera nu nämnda rättspraxis. De nya artiklarna 10.2 b och 10.3 d kan inte förstås på annat sätt än att skyddet för företagsnamn i känneteckensrättslig mening är begränsat till tecknets ursprungsangivande användning för just varor och tjänster men inte avser andra ändamål.

Kravet på klarhet och precisering av skyddsomfånget

Det finns ytterligare ett antal bestämmelser som talar för att det svenska korsvisa skyddet bör begränsas till sådana varor och tjänster som företagsnamnet verkligen använts för, och det är det nya kravet på klarhet och precision i artikel 39 i direktivet. Bestämmelsen har tillkommit som en kodifiering av EU-domstolens uppmärksammade mål C-307/10 om IP Translator som avgjordes den 19 juni 2012. Kravet på precisering innebär ett krav på att den som hävdar rätten tillräckligt tydligt och exakt måste ange de varor och tjänster som skydd söks för. Behöriga myndigheter och ekonomiska aktörer ska *enbart utifrån den informationen* kunna avgöra omfattningen av det skydd som söks.

Som en konsekvens av företags behov av flexibilitet är de verksamhetsbeskrivningar som ges in till Bolagsverket oftast korta och generella. Detsamma kommer till uttryck i 3 kap. 1 § 3 aktiebolagslagen som endast talar om att föremålet för bolagets verksamhet ska anges till sin art. I praktiken består därför verksamhetsbeskrivningen ofta av en angivelse av i vilken bransch företaget verkar. Utan en motsvarande precision av varor och tjänster, som numera krävs enligt artikel 39 i direktivet för att ange ensamhetens räckvidd för ett varumärke, framstår det som främmande att företagsnamn/firmor skulle kunna hindra ett varumärke på grund av ett skyddsomfång som enbart är baserat på uppgiften om i vilken bransch eller i vilka branscher ett visst företag verkar. Som framhölls redan av Varumärkes- och firmautredningen syftar varumärken ”inte till att skilja olika varuslag från varandra utan att skilja den ene näringsidkarens varor från den andres” (SOU 1958:10 s. 254). Det är uppenbart att risken för en eventuell konflikt mellan ett företagsnamn och ett varumärke förstärks om kravet på särskiljningsförmåga i varumärkesrätten inte tillämpas på motsvarande sätt vid registrering enligt firmalagen som enligt varumärkeslagen. Generella krav på firmans verksamhet innebär att i en sådan konflikt har firmaregistreringen alltid en oförtjänt fördel.

Slutsatser

Varumärkens centrala uppgift är att särskilja ursprunget mellan varor och tjänster på marknaden. Firman anger namnet på en näringsidkares verksamhet. Kravet på sådana teckens precision och distinktivitet är i praktiken olika, eftersom det grundläggande syftet skiljer sig. Det traditionella svenska korsvisa skyddet mellan firma och varumärke enligt svensk rätt är numera unikt i EU. Det innebär att beskrivande företagsnamn med breda och oprecisa verksamhetsbeskrivningar på grund av prioritet kan göra anspråk på ett immaterialrättsligt känneteckensskydd. Detta är visserligen en nationell fråga. Men perspektivet skiljer sig och vidgas till unionen om en sådan firma kan ställas som hinder mot ett varumärke och även göra varumärken till intrångsföremål utan att firman har använts för de aktuella varorna eller tjänsterna. Sammantaget förefaller registrerade firmor i Sverige få ett oproportionerligt starkt och brett skyddsomfång jämfört med registrerade varumärken. Det uppstår därmed en risk för att Patent- och registreringsverket, Bolagsverket och svenska domstolar tillerkänner svenska registrerade firmor ett bredare och starkare skydd än de har hos EUIPO. Det är inte ovanligt i invändnings- och annulleringsärenden inför EUIPO att en sådan skillnad kommer som en obehaglig överraskning för svenska företag som enbart förlitat sig på en registrerad firma som känneteckensrättsligt skydd. Det finns inget bra i vare sig det oproportionerliga svenska skyddet eller svenska näringsidkares missuppfattningar om sin ställning på den europeiska marknaden. Och det kan förhoppningsvis justeras med ganska enkla medel.

Förslag

Ett mer balanserat korsvist skydd skulle kunna åstadkommas genom följande nyanseringar av det förslag som lagts fram av utredningen:

Förslag till lag om företagsnamn

Av utredningen föreslagen lydelse *Föreslagen lydelse (förslagen till nyansering understrukna)*

1 kap.

2 §

En näringsidkare kan förvärva ensamrätt till ett företagsnamn genom registrering eller inarbetning. Ensamrätt till ett sekundärt kännetecken kan förvärfas genom inarbetning.

En näringsidkare kan förvärva ensamrätt till ett företagsnamn genom registrering eller inarbetning. Ensamrätt till ett sekundärt kännetecken kan förvärfas genom inarbetning.

Den som innehar ett företagsnamn eller ett annat näringskännetecken har ensamrätt till kännetecknet som varukännetecken i den omfattning det använts för att ange det kommersiella ursprunget för varor eller tjänster.

Ett företagsnamn registreras enligt bestämmelserna i denna lag och vad som föreskrivs i annan författning om registrering av visst slags företagsnamn. Ensamrätten till ett registrerat företagsnamn gäller inom det område som registreringen omfattar.

Ett näringskännetecken ska anses inarbetat om det här i landet inom en betydande del av den krets till vilken det riktar sig (omsättningskretsen) är känt som beteckning för den verksamhet som bedrivs under kännetecknet. Om näringskännetecknet är inarbetat endast inom en del av landet, gäller ensamrätten endast inom det området.

Förslag till lag om ändring i varumärkeslagen (2010:1877)

Av utredningen föreslagen lydelse *Föreslagen lydelse (förslagen till nyansering understrukna)*

1 kap.8 §¹

Den som innehar ett företagsnamn eller ett annat näringskännetecken har ensamrätt till kännetecknet som varukännetecken. Om näringskännetecknet är skyddat endast inom en del av landet, gäller ensamrätten endast inom det området.

Den som innehar ett företagsnamn eller ett annat näringskännetecken har ensamrätt till kännetecknet som varukännetecken i den omfattning det använts för att ange det kommersiella ursprunget för varor eller tjänster. Om näringskännetecknet är skyddat endast inom en del av landet, gäller ensamrätten endast inom det området.

Den som använder sitt namn som varukännetecken har ensamrätt till kännetecknet som varukännetecken, om namnet har särskiljningsförmåga för de varor eller tjänster som det används för. Om namnet används endast inom en del av landet, gäller ensamrätten endast inom det området.

2 kap.

9 §

De hinder för registrering av varumärken som anges i 8 § första stycket 1–3 gäller på motsvarande sätt i fråga om

1. ett registrerat företagsnamn som används i näringsverksamhet, och

1. ett registrerat företagsnamn i den omfattning det använts för att ange det kommersiella ursprunget för varor eller tjänster, och

¹ 2001 års utredning föreslog att firmor endast skulle åtnjuta skydd som varukännetecken om de använts i en sådan utsträckning att de blivit kända. Varken Céline-avgörandet eller direktivet i dess nya lydelse påkallar en så långtgående begränsning av det korsvisa skyddet.

2. ett sådant namn eller ett sådant annat näringskännetecken än ett registrerat företagsnamn som är skyddat enligt 1 kap. 8 §, om skyddet gäller inom en väsentlig del av landet.

29 §

Patent- och registreringsverket ska inte häva registreringen, om invändningen gjorts av någon som inte har ett eget intresse i saken och innehavaren av det registrerade varumärket begär att invändningen avslås.

Grundas invändningen på ett hinder som utgörs av ett äldre registrerat varumärke enligt 2 kap. 8 § första och andra styckena, ska Patent- och registreringsverket häva registreringen, endast om användningen av det äldre varumärket uppfyller kraven på verkligt bruk i 3 kap. 2 § för de varor eller tjänster som ligger till grund för invändningen eller det finns giltiga skäl till att varumärket inte har använts. Om det äldre varumärket är ett EU-varumärke, regleras kravet på verkligt bruk i stället i artikel 15 i rådets förordning (EG) nr 207/2009 av den 26 februari 2009 om EU-varumärken.

Användning enligt andra stycket ska ha skett inom de fem år som föregår ingivningsdagen, eller i förekommande fall prioritetdagen, för det yngre varumärket.

Grundas invändningen på ett äldre registrerat företagsnamn enligt 2 kap. 9 § första stycket 1, får Patent- och registreringsverket häva registreringen endast i den omfattning företagsnamnet använts för att ange det kommersiella ursprunget för varor eller tjänster.

Kommittédirektiv 2015:53

En förbättrad varumärkesrätt inom EU

Beslut vid regeringssammanträde den 7 maj 2015

Sammanfattning

Genom att använda sig av varumärken kan företag särskilja och framhäva sina varor och tjänster och därigenom få och behålla kunder. På dagens konkurrensutsatta marknad har varumärkena kommit att bli allt viktigare. Varumärken har fått en allt mer avgörande roll för ett företags möjligheter att nå framgång och många varumärken har betydande ekonomiska värden. Det avspeglas i ett ökat antal ansökningar om registrering av varumärken – både nationellt och på EU-nivå. Även för konsumenter fyller varumärken en central funktion genom att underlätta identifieringen av varor och tjänster.

Mot denna bakgrund pågår slutförhandlingar inom EU om nya regler som syftar till att reformera och modernisera varumärkesregleringen. En särskild utredare ska ta ställning till vilka författningsändringar som behövs för att anpassa svensk rätt till de nya regler som sannolikt kommer att antas inom kort.

I uppdraget ingår också att analysera vissa närliggande frågor, framför allt om ändringarna i varumärkeslagen föranleder ändringar i firmalagen eller inte men också några frågor om skyddet för geografiska ursprungsbeteckningar och om konstnärsnamn.

Uppdraget ska redovisas senast den 7 november 2016.

Nuvarande varumärkesrätt

Varumärkesrätten

Varumärkesrätten ger innehavaren av varumärket en ensamrätt att använda kännetecknet som en symbol för varor eller tjänster som tillhandahålls. Genom att använda sig av varumärken kan näringsidkare särskilja och framhäva sina varor och tjänster och därigenom få och behålla kunder. Varumärken har fått en allt mer avgörande roll för ett företags möjligheter att nå framgång och många varumärken har också betydande ekonomiska värden grundat på stora investeringar. Ett varumärke är inte sällan ett företags mest värdefulla tillgång. Även för konsumenter fyller varumärken en viktig funktion genom att underlätta identifieringen av varor och tjänster.

Varumärkesskyddet är som utgångspunkt nationellt, dvs. det skydd som svensk rätt ger omfattar endast Sverige. Samtidigt är ju varumärkena sådana att de lätt kan användas i andra länder än det egna. För många varumärken söker man därför skydd också i andra länder. En följd av det är att förhållandena på varumärkesområdet blivit allt mer internationella och att varumärkesrätten med tiden kommit att harmoniseras mer och mer.

EU-regleringen

EU:s varumärkesreglering finns i dag huvudsakligen i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/95/EG av den 22 oktober 2008 om tillnärmningen av medlemsstaternas varumärkeslagar (varumärkesdirektivet) och rådets förordning (EG) nr 207/2009 av den 26 februari 2009 om gemenskapsvarumärken (varumärkesförordningen).

Varumärkesdirektivet, som ursprungligen antogs år 1988, syftar till att undanröja vissa skillnader i de olika medlemsstaternas nationella varumärkeslagar. Direktivet medför inte att medlemsstaternas varumärkeslagar harmoniseras helt utan harmoniseringen begränsas till sådana nationella bestämmelser som mest påverkar den inre marknadens funktion. Det gäller bl.a. vad som behövs för att kunna få och vidmakthålla en ensamrätt till ett varumärke och frågor om det rättsliga skyddet av ensamrätten till ett varumärke. I direktivet reg-

leras däremot inte förfaranden för registrering av varumärken eller hävning av sådana registreringar.

Sedan mitten av 1990-talet är det också möjligt att registrera ett s.k. gemenskapsvarumärke som gäller inom hela EU. Gemenskapsvarumärkena regleras i varumärkesförordningen och är fristående från den nationella varumärkesrätten. Registrering av gemenskapsvarumärken görs vid EU:s varumärkesmyndighet Byrån för harmonisering inom den inre marknaden (varumärken, mönster och modeller), vanligen benämnd OHIM.

Den nationella regleringen

I Sverige regleras skyddet för varumärken och andra varukännetecken i varumärkeslagen (2010:1877). Lagen är utformad i nära anslutning till varumärkesdirektivet.

Av lagen framgår vad som kan utgöra ett varumärke, hur varumärkesskydd kan förvärfvas genom registrering eller inarbetning, vad som är registreringshinder och grunder för upphävande, vilka rättigheter som är knutna till ett varumärke och bestämmelser om sanktioner vid intrång i ett varumärke.

Det finns också regler om överlåtelse, licens och pantsättning av varumärken. I lagen finns dessutom regler om internationell varumärkesregistrering. Sådana registreringar har i Sverige verkan som nationella varumärken.

I varumärkesförordningen (2011:594) finns kompletterande bestämmelser, bl.a. om förfarandet vid registrering hos Patent- och registreringsverket.

EU:s varumärkesreglering reformeras

På dagens konkurrensutsatta marknad har varumärkenas roll kommit att bli allt viktigare. Det avspeglas i ett ökat antal ansökningar om registrering av varumärken – både nationellt och på EU-nivå.

Mot denna bakgrund lade EU-kommissionen i mars 2013 fram förslag på en översyn av varumärkesdirektivet och varumärkesförordningen. Ett övergripande syfte med reformen är att främja innovation och ekonomisk tillväxt genom att göra regleringen mer tillgänglig och ändamålsenlig. Bland annat ska ändringarna leda till lägre

kostnader, förenklingar, snabbare förfaranden samt ökad förutsebarhet och rättssäkerhet. De nationella varumärkena ska även fortsättningsvis finnas parallellt med varumärkena på EU-nivå.

Förhandlingarna mellan rådet och Europaparlamentet är nu inne i ett slutskede.

Utredningsuppdraget

Allmänna riktlinjer för uppdraget

Det övergripande uppdraget för utredaren är att föreslå hur det kommande varumärkesdirektivet ska genomföras i Sverige och att utarbeta de författningsförslag som behövs för att anpassa svensk rätt till den kommande varumärkesförordningen. Utredaren ska motivera samtliga förslag och belysa effekter och konsekvenser för dem som berörs.

Sverige har en modern och ändamålsenlig varumärkeslagstiftning. En allmän utgångspunkt för uppdraget är därför att utredaren ska sträva efter lösningar som ansluter till nuvarande principer och systematik i varumärkeslagen. Även i övrigt ska utredaren sträva efter lösningar som är förenliga med gällande författningar, principer och systematik.

De båda rättsakterna kommer att vara ett resultat av förhandlingar och kompromisser i och mellan kommissionen, rådet och Europaparlamentet, vilket kan medföra oklarheter och otydligheter i text och systematik. Utredaren ska därför eftersträva att innebörden av framför allt direktivet vid behov förklaras och tydliggörs samtidigt som genomförandet sker på ett sätt som är gemensamt inom EU. Liksom vid all lagstiftning ska enkelhet, överskådlighet och konsekvens eftersträvas.

Genomförande av det nya varumärkesdirektivet

Omarbetningen av varumärkesdirektivet syftar i stor utsträckning till att anpassa den nationella varumärkesrätten till det som kommer att gälla för de varumärken som gäller inom hela EU. Det sker framför allt genom en ytterligare harmonisering av de materiella reglerna för nationella varumärken och genom att vissa förfaranderegler införs

för registrering av varumärken och hävning av varumärkesregistreringar. Flera av ändringarna är likalydande i direktivet och förordningen men behandlas i det följande främst i förhållande till direktivet.

Ändringarna i direktivet innebär att vissa bestämmelser som tidigare varit frivilliga för medlemsstaterna att införa nu blir obligatoriska. Det gäller t.ex. det utökade skyddet för välkända varumärken och bestämmelser om kollektivmärken, dvs. märken som används gemensamt av medlemmar i en förening, ett bolag eller en annan sammanslutning. De tidigare fakultativa bestämmelserna i direktivet har i stor utsträckning redan genomförts i svensk rätt.

Nyheterna i direktivet gäller också vad som kan utgöra ett varumärke i syfte att underlätta registrering av icke-traditionella varumärken, t.ex. ett ljud.

Vidare görs ändringar när det gäller vilka rättigheter som är knutna till ett varumärke. Regleringen syftar bl.a. till att öka möjligheten att bekämpa varumärkesförfälskning avseende varor i transit, dvs. varor som passerar EU vid transport till och från länder utanför EU. Det ska även bli lättare att ingripa mot otillåten användning av varumärken, t.ex. på förpackningar.

I direktivet införs dessutom nya regler om varumärken som förmögenhetsobjekt, bl.a. när det gäller varumärkeslicenser samt överlåtelse och pantsättning av varumärken.

En annan central nyhet gäller förfarandena vid registrering av varumärken och hävning av varumärkesregistreringar. Dessa förfaranden har tidigare legat helt utanför direktivet. Det regleras nu vilken rättslig verkan en hävning av en registrering får. Vidare krävs det att medlemsstaterna ska ha invändningsförfaranden, dvs. en möjlighet för tredje man att vid registreringsmyndigheten åberopa hinder mot en ansökan och få en varumärkesregistrering hävd. I Sverige finns redan ett sådant invändningsförfarande vid Patent- och registreringsverket.

Medlemsstaterna ska också erbjuda andra möjligheter till hävning av varumärkesregistreringar. I Sverige kan en registrering hävas av domstol men även av Patent- och registreringsverket genom s.k. administrativ hävning. Direktivet innebär att det är upp till medlemsstaten att avgöra vilka frågor om hävning som ska prövas inom ramen för ett administrativt hävningsförfarande eller i domstol. Det saknas skäl att ändra den ordning som gäller i Sverige i detta avseende.

Direktivet innebär också att Sverige kan ha kvar den nuvarande regleringen när det gäller granskning av ansökningar om registrering. Systemet innebär att Patent- och registreringsverket på eget initiativ granskar om det finns hinder mot registrering på grund av allmänna intressen (s.k. absoluta registreringshinder) och på grund av att det sökta varumärket står i konflikt med en tidigare ensamrätt (s.k. relativa registreringshinder). Frågan om denna officialprövning skulle begränsas till de absoluta registreringshindren har behandlats i samband med införandet av en ny varumärkeslag år 2010 (Ny varumärkeslag och ändringar i firmalagen, prop. 2009/10:225).

Utredaren ska analysera varumärkesdirektivet och bedöma i vilken utsträckning det föranleder ändringar i svensk rätt. I uppdraget ligger dock inte att överväga någon ändring vare sig i fråga om hävningsförfarandet – utom om det är nödvändigt för att genomföra direktivet – eller i fråga om officialprövningen. Utredaren ska också lämna de författningsförslag och förslag på andra åtgärder som behövs för att genomföra direktivet inom det handlingsutrymme som följer av EU-rätten.

Kompletterande bestämmelser till varumärkesförordningen

Varumärkesförordningen är, som andra EU-förordningar, direkt tillämplig, dvs. är tillämplig i medlemsstaterna utan att omarbetas till nationell författning.

Ändringarna i varumärkesförordningen syftar väsentligen till att effektivisera förfarandet för registrering av varumärken på EU-nivå. Sådana varumärken ska nu byta namn från gemenskapsvarumärken till Europeiska unionens varumärken ("EU-varumärken").

Många av de ändringar som görs i varumärkesdirektivet görs också i förordningen. Det gäller t.ex. den ovan beskrivna regleringen av vad som kan utgöra ett varumärke och vad som omfattas av ensamrätten till ett varumärke.

Ett mål med översynen är att underlätta samarbetet mellan medlemsstaternas varumärkesmyndigheter och OHIM. I förordningen finns bestämmelser om hur detta samarbete ska gå till och hur det ska finansieras. Dessutom kommer förordningen sannolikt att innehålla regler om fördelning av medel från OHIM till nationella och regionala myndigheter.

En annan nyhet är att regleringen av vilka avgifter som ska betalas vid bl.a. registrering av ett EU-varumärke nu regleras i förordningen. Hittills har det reglerats i en rättsakt som antagits av EU-kommissionen. Det görs också ändringar i avgiftsnivåerna.

Flera av ändringarna i förordningen handlar om OHIM:s styrning och organisation och berör inte direkt svensk rätt.

Utredaren ska analysera varumärkesförordningen och ta ställning till vilka kompletterande bestämmelser som behövs för att anpassa svensk rätt till förordningen. Utredaren ska också lämna de författningsförslag och förslag på andra åtgärder som behövs.

Skyddet för geografiska ursprungsbeteckningar

Det finns ett särskilt skydd på EU-nivå för ursprungsbeteckningar, geografiska beteckningar och traditionella specialiteter för jordbruksprodukter och livsmedel (s.k. geografiska ursprungsbeteckningar). Skyddet, som uppstår genom registrering, är reglerat i några EU-förordningar. Beteckningarna används för att markera geografiskt ursprung eller är på ett visst annat sätt starkt kopplade till vissa produkter.

I både varumärkesdirektivet och varumärkesförordningen införs bestämmelser som berör förhållandet mellan varumärken och geografiska ursprungsbeteckningar. Sådana beteckningar kan utgöra hinder mot registrering och grund för hävning av varumärkesregistreringar, om beteckningarna är skyddade enligt EU-rätten eller nationell rätt. Detsamma gäller om beteckningarna är skyddade enligt en internationell överenskommelse som EU eller medlemsstaten är bunden av. Bestämmelserna är inte begränsade till jordbruksprodukter och livsmedel utan kan också omfatta andra typer av produkter (s.k. industriprodukter). För närvarande finns det inte något harmoniserat skydd för industriprodukter inom EU. EU-kommissionen har dock nyligen lagt fram en grönbok om en möjlig utvidgning av EU:s skydd för geografiska ursprungsbeteckningar till andra produkter än jordbruksprodukter.

I utredarens uppgift ovan att föreslå hur direktivets reglering ska genomföras ingår att även lämna förslag avseende bestämmelserna om geografiska ursprungsbeteckningar. En närliggande fråga berör möjligheten för enskilda att ingripa genom civilrättsliga sanktioner

vid intrång i en skyddad geografisk ursprungsbeteckning. I varumärkeslagen finns bestämmelser om sådana sanktioner när det gäller beteckningar som omfattas av ovan nämnda EU-förordningar (10 kap. 7 §). EU och dess medlemsstater har också undertecknat internationella överenskommelser med tredjeländer (t.ex. Sydkorea, Peru och Colombia) där man åtagit sig att skydda beteckningar som är registrerade i dessa länder. Det pågår förhandlingar om ytterligare sådana avtal. Det finns anledning att närmare analysera hur geografiska ursprungsbeteckningar som omfattas av sådana internationella överenskommelser skyddas i Sverige, särskilt när det gäller civilrättsliga sanktioner vid intrång i en rättighet.

Utredaren ska därför – i samband med sin analys av direktivets bestämmelser om geografiska ursprungsbeteckningar – i mån av tid ta ställning till om regleringen av skydd för geografiska ursprungsbeteckningar behöver ändras med hänsyn till internationella överenskommelser som Sverige är bundet av. Ställningstagandet ska i så fall särskilt avse civilrättsliga sanktioner vid intrång i en rättighet. Om det behövs eller bedöms lämpligt, ska förslag på författningsändringar lämnas.

De nya varumärkesrättsliga reglernas förhållande till firmarätten

Firmarätten har ett nära samband med varumärkesrätten. En firma eller ett annat näringskännetecken kan nämligen också vara ett varukännetecken och därmed omfattas av varumärkeslagen. I svensk rätt finns regler om firmaregistrering i firmalagen (1974:156) och i olika associationsrättsliga författningar. Inom EU finns det ingen gemensam reglering av firmarätten. Rätten till firma berörs dock i både varumärkesdirektivet och varumärkesförordningen när det gäller vad som kan utgöra hinder mot registrering av varumärken och leda till förbud mot användning av varumärken. Firmaskyddet har också viss betydelse för varumärkesskyddets omfattning.

En allmän utgångspunkt är att firmarätten och varumärkesrätten bör vara samordnade i så hög grad som det är möjligt.

Skyddet för firmor bör vara utformat så att det skapas förutsättningar för en bra balans och ett gott samspel mellan firmarätten och varumärkesrätten. Mot denna bakgrund ska utredaren analysera hur de ändringar i varumärkeslagen som föranleds av direktivet för-

håller sig till firmarätten. Utredaren ska ta ställning till om ändringarna i varumärkeslagen motiverar ändringar i firmalagen eller inte och i förekommande fall lämna författningsförslag. Så långt det är möjligt ska utredaren sträva efter ett nära samband mellan varumärkeslagen och firmalagen.

Firmalagen trädde i kraft år 1974. Lagen har ändrats flera gånger men det har inte gjorts någon heltäckande översyn av lagen ur redaktionell och språklig synvinkel. Utredaren ska därför i mån av tid lämna förslag till en ny firmalag som är mer överskådlig och lättillgänglig från redaktionell synpunkt och innehåller ett modernare språk än den nuvarande. En sådan översyn får dock endast göras om det står klart att det ryms inom tiden för uppdraget. När det gäller lagens struktur ska utredaren, om det bedöms lämpligt, hämta ledning från varumärkeslagen.

Övriga frågor

Om det finns behov av det och det ryms inom tiden för uppdraget, får utredaren föreslå författningsändringar som inte direkt föranleds av de nya EU-reglerna men som ändå bedöms lämpliga i samband med genomförandet. Patent- och registreringsverket har i en skrivelse väckt vissa frågor som har koppling till genomförandet (Ju2015/3440/L3).

Utredaren ska även analysera särskilda frågor som Bolagsverket väckt (jfr ärende Ju2014/7252/L3). En firma får inte registreras, om den innehåller eller består av något som är ägnat att uppfattas som någon annans egenartade efternamn, allmänt kända konstnärsnamn eller likartat namn, om användningen av firman skulle medföra en nackdel för bäraren av namnet och om namnet uppenbarligen inte syftar på någon sedan länge avliden (10 § första stycket 9 firmalagen). En motsvarande reglering finns i 2 kap. 10 § 2 varumärkeslagen. Bestämmelserna i firmalagen och varumärkeslagen fick sin nuvarande utformning genom en lagändring år 2010. Då konstaterades bl.a. att det i lagen (1978:800) om namn och bild i reklam finns ett särskilt skydd mot att annans namn och bild används i kommersiella syften. Slutsatsen var att rätten till allmänt kända konstnärsnamn och likartade namn kan hindra obehörig användning av namnet i ett varumärke (prop. 2009/10:225 s. 195–198). Enligt Bolagsverket har regleringen

om allmänt kända konstnärsnamn i firmalagen och varumärkeslagen kommit att bli svår att tolka och tillämpa genom lagändringen år 2010. Bolagsverket hänvisar till avgöranden från Patentbesvärslagen. Bolagsverket anser att det är oklart hur långt skyddet sträcker sig; det kan t.ex. enligt Bolagsverket ifrågasättas om en känd grupp eller en konstnär som agerar under eget namn omfattas av skyddet. I 4 § 4 b mönsterskyddslagen (1970:485) finns också regler om konstnärsnamn och likartade namn.

Utredaren ska analysera reglerna om skydd för allmänt kända konstnärsnamn och likartade namn och bedöma om det finns behov av lagändringar. I så fall ska utredaren lämna sådana förslag.

Konsekvensbeskrivningar

Utredaren ska bedöma de ekonomiska konsekvenserna av förslagen för näringslivet och det allmänna. Om utredarens förslag medför ökade kostnader för det allmänna, ska förslag till finansiering redovisas. Utredaren ska också belysa förslagets konsekvenser för konsumenter. Vidare ska utredaren bedöma förslagets förhållande till EU-rätten i övrigt.

Arbetets bedrivande och redovisning av uppdraget

Utredaren ska följa genomförandet i de övriga nordiska länderna och andra länder som bedöms vara av intresse i sammanhanget. Utredaren ska också hålla sig informerad om förhandlingar och arbete i EU och i Världspannsorganisationen för den intellektuella äganderätten (WIPO) i den mån det är relevant för uppdraget. Utredaren ska särskilt följa det pågående arbetet inom EU när det gäller en möjlig utvidgning av EU:s skydd för geografiska ursprungsbezeichnungar till andra produkter än jordbruksprodukter. Utredaren ska också hålla sig informerad om och beakta relevant arbete som pågår i Regeringskansliet. I den omfattning utredaren behöver det ska synpunkter inhämtas från berörda branscher, myndigheter och organisationer.

Uppdraget ska redovisas senast den 7 november 2016.

(Justitiedepartementet)

I

(Lagstiftningsakter)

DIREKTIV

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV (EU) 2015/2436

av den 16 december 2015

för tillnärmning av medlemsstaternas varumärkeslagstiftning

(omarbetning)

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 114.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽²⁾, och

av följande skäl:

- (1) Flera ändringar bör göras av Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/95/EG ⁽³⁾. Det direktivet bör av tydlighetsskäl omarbetas.
- (2) Direktiv 2008/95/EG har harmoniserat centrala bestämmelser i materiell varumärkesrätt som vid tidpunkten för antagandet ansågs mest direkt påverka den inre marknadens funktion genom att hindra den fria rörligheten för varor och friheten att tillhandahålla tjänster i unionen.
- (3) Varumärkesskyddet i medlemsstaterna samexisterar med skydd som finns tillgängligt på unionsnivå genom EU-varumärken som är av enhetlig karaktär och som gäller i hela unionen i enlighet med rådets förordning (EG) nr 207/2009 ⁽⁴⁾. Samexistensen och balansen mellan varumärkessystem på nationell nivå och unionsnivå är i själva verket en hörnsten i unionens förhållningssätt när det gäller skydd av immateriella rättigheter.
- (4) Med anledning av kommissionens meddelande av den 16 juli 2008 om en europeisk strategi för industriell äganderätt har kommissionen genomfört en omfattande utvärdering av hur varumärkessystemet i Europa fungerar som helhet, både på unionsnivå och nationell nivå och med avseende på det inbördes förhållandet mellan dessa.

⁽¹⁾ EUT C 327, 12.11.2013, s. 42.⁽²⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 25 februari 2014 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets ståndpunkt vid första behandlingen av den 10 november 2015 (ännu ej offentliggjord i EUT), Europaparlamentets ståndpunkt av den 15 december 2015.⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/95/EG av den 22 oktober 2008 om tillnärmningen av medlemsstaternas varumärkeslagar (EUT L 299, 8.11.2008, s. 25).⁽⁴⁾ Rådets förordning (EG) nr 207/2009 av den 26 februari 2009 om gemenskapsvarumärken (EUT L 78, 24.3.2009, s. 1).

- (5) I sina slutsatser av den 25 maj 2010 om den framtida översynen av varumärkessystemet i Europeiska unionen uppmanade rådet kommissionen att lägga fram förslag till översyn av förordning (EG) nr 207/2009 och direktiv 2008/95/EG. Översynen av det direktivet bör omfatta åtgärder som gör det mer förenligt med förordning (EG) nr 207/2009, för att minska skillnaderna inom varumärkessystemet i Europa som helhet och behålla det nationella varumärkesskyddet som ett attraktivt alternativ för sökande. I detta sammanhang bör komplementariteten mellan EU:s varumärkessystem och de nationella varumärkessystemen säkerställas.
- (6) Kommissionen konstaterade i sitt meddelande av den 24 maj 2011 med titeln *En inre marknad för immateriella rättigheter* att man för att uppfylla ökade krav från berörda parter på snabbare och smidigare varumärkesregistreringssystem av högre kvalitet, som också är mer samstämmiga, användarvänliga, allmänt tillgängliga och bygger på den senaste tekniken, måste modernisera varumärkessystemet i unionen som helhet och anpassa det till internets tidsålder.
- (7) De samråd och den utvärdering som genomförts i samband med detta direktiv visar att det fortfarande, trots den tidigare partiella harmoniseringen av nationella lagar, finns områden där en ytterligare harmonisering kan få positiva konsekvenser för konkurrensen och tillväxten.
- (8) För att uppnå målet att främja och skapa en välfungerande inre marknad och göra det lättare att förvärva och skydda varumärken i unionen, till förmån för de europeiska företagens, särskilt de små och medelstora företagens, tillväxt och konkurrenskraft, är det nödvändigt att gå utöver den begränsade räckvidd för tillnärmning som uppnåddes genom direktiv 2008/95/EG och utvidga tillnärmningen till andra aspekter av den materiella rätt om varumärken som reglerar varumärken som skyddas av registrering enligt förordning (EG) nr 207/2009.
- (9) För att göra varumärkesregistreringar i hela unionen lättare att erhålla och administrera är det viktigt att tillnärma inte bara bestämmelser i materiell rätt utan också förfaranderegler. Därför bör viktiga förfaranderegler på området registrering av varumärken i medlemsstaterna och i EU:s varumärkessystem anpassas till varandra. Vad gäller förfarandena enligt nationell rätt är det tillräckligt att fastställa allmänna principer, medan det står medlemsstaterna fritt att fastställa mer specifika bestämmelser.
- (10) Det är av grundläggande betydelse att säkerställa att registrerade varumärken har samma rättsliga skydd i alla medlemsstater. I linje med det omfattande skydd som beviljas EU-varumärken som är kända i unionen bör ett omfattande skydd även beviljas på nationell nivå för alla registrerade varumärken som är kända i den berörda medlemsstaten.
- (11) Detta direktiv bör inte frånta medlemsstaterna deras rätt att fortsätta skydda sådana varumärken som förvärvats genom användning, utan bör behandla dem endast med avseende på deras förhållande till sådana varumärken som förvärvats genom registrering.
- (12) För att uppnå målen för denna tillnärmning av lagstiftning krävs att villkoren för erhållande och vidmakthållande av ett registrerat varumärke i princip är identiska i alla medlemsstater.
- (13) Det är därför nödvändigt att upprätta en förteckning med exempel på tecken som kan utgöra varumärken, under förutsättning att sådana tecken kan särskilja ett företags varor eller tjänster från ett annat företags. För att uppnå målen för registreringssystemet för varumärken, det vill säga att säkerställa rättssäkerhet och god förvaltning, är det också viktigt att tecknet kan återges på ett sätt som är klart, precist, fullständigt i sig självt, lättillgängligt, tydligt, beständigt och objektivt. Ett tecken bör få återges i valfri lämplig form med användning av allmänt tillgänglig teknik, och således inte nödvändigtvis grafiskt, så länge som återgivningen ger tillräckliga garantier i detta syfte.
- (14) Dessutom bör grunderna för att vägra registrering eller för ogiltighet avseende själva varumärket, t.ex. frånvaro av särskiljande egenskaper, eller avseende konflikter mellan varumärket och äldre rättigheter anges på ett uttömmande sätt, även om vissa av grunderna anges som valfria för medlemsstaterna som därför kan bibehålla eller införa dem i sina lagstiftningar.

- (15) För att säkerställa att skyddsnivån för geografiska beteckningar genom unionslagstiftning och nationell rätt tillämpas på ett enhetligt och uttömmande sätt vid granskningen av absoluta och relativa registreringshinder i hela unionen, bör detta direktiv omfatta samma bestämmelser om geografiska beteckningar som förordning (EG) nr 207/2009. Vidare är det lämpligt att säkerställa att tillämpningsområdet för absoluta hinder utvidgas till att även omfatta skyddade traditionella uttryck för vin och garanterade traditionella specialiteter.
- (16) Det skydd som följer av det registrerade varumärket, vars funktion framför allt är att garantera att varumärket anger ursprunget, bör vara absolut när det råder identitet mellan märket och det motsvarande tecknet och varorna eller tjänsterna. Skyddet bör också gälla vid likhet mellan märket och tecknet och varorna eller tjänsterna. Det är nödvändigt att tolka begreppet likhet mot bakgrund av risken för förväxling. Grundförutsättningen för skyddet bör vara att det finns en risk för förväxling och denna måste bedömas mot bakgrund av flera faktorer, särskilt i hur hög grad märket är känt på marknaden, den association som det använda eller registrerade märket framkallar, graden av likhet mellan märket och tecknet samt mellan de ifrågavarande varorna eller tjänsterna. Formerna för fastslående av risk för förväxling och framför allt bevisbördan bör regleras av nationella procedurregler som inte bör beröras av detta direktiv.
- (17) För att säkerställa rättssäkerhet och full överensstämmelse med prioritetsprincipen, enligt vilken ett äldre registrerat varumärke ges företräde framför yngre registrerade varumärken, är det nödvändigt att fastställa att säkerställandet av de rättigheter som är knutna till ett varumärke inte bör påverka innehavares rättigheter som förvärvat före ansöknings- eller prioritetsdagen för varumärket. Ett sådant synsätt är förenligt med artikel 16.1 i avtalet om handelsrelaterade aspekter av immateriella rättigheter av den 15 april 1994 (nedan kallat *Trips-avtalet*).
- (18) Det bör föreskrivas att ett intrång i ett varumärke kan fastställas bara om det har konstaterats att det varumärke eller tecken som är föremål för intrånget används i näringsverksamhet för att särskilja varor eller tjänster. Användning av tecknet för andra ändamål än för att särskilja varor eller tjänster bör omfattas av bestämmelser i nationell rätt.
- (19) Begreppet intrång i ett varumärke bör också innefatta användning av tecknet som ett firmanamn eller liknande beteckning, så länge som användningens syfte är att särskilja varor eller tjänster.
- (20) För att säkerställa rättssäkerhet och full överensstämmelse med specifik unionslagstiftning bör det föreskrivas att innehavaren av ett varumärke bör ha rätt att förbjuda tredje man att använda ett tecken i jämförande reklam, om sådan jämförande reklam strider mot Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/114/EG⁽¹⁾.
- (21) I syfte att stärka varumärkesskyddet och bekämpa varumärkesförfälskning effektivare och i linje med medlemsstaternas internationella skyldigheter inom ramen för Världshandelsorganisationen (WTO), särskilt artikel V i allmänna tull- och handelsavtalet om transiteringsfrihet och, vad gäller generiska läkemedel, den förklaring om Trips-avtalet och folkhälsa som antogs av WTO:s ministerkonferens i Doha den 14 november 2001, bör innehavaren av ett varumärke ha rätt att hindra tredje man från att i näringsverksamhet föra in varor i den medlemsstat där varumärket är registrerat utan att dessa har övergått till fri omsättning där, om dessa varor kommer från tredjeländer och utan tillstånd har försetts med ett varumärke som är identiskt eller väsentligen identiskt med det varumärke som registrerats för sådana varor.
- (22) Därför bör det vara tillåtet för innehavare av varumärken att förhindra införsel av intrångsgörande varor och hänförande av sådana till samtliga tullförfaranden, särskilt transitering, omlastning, lagring, frizoner, tillfällig förvaring, aktiv förädling eller tillfällig införsel, även då sådana varor inte är avsedda att släppas ut på marknaden i den berörda medlemsstaten. Tullmyndigheterna bör när de utför tullkontroller tillämpa de befogenheter och förfaranden som fastställs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 608/2013⁽²⁾, inklusive när det sker på begäran av rättighetsinnehavare. I synnerhet bör tullmyndigheterna utföra de relevanta kontrollerna på grundval av riskanalyskriterier.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/114/EG av den 12 december 2006 om vilseledande och jämförande reklam (EUT L 376, 27.12.2006, s. 21).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 608/2013 av den 12 juni 2013 om tullens säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter och upphävande av rådets förordning (EG) nr 1383/2003 (EUT L 181, 29.6.2013, s. 15).

- (23) För att förena behovet av ett effektivt säkerställande av varumärkesrättigheter med behovet av att undvika hinder för det fria handelsflödet av legitima varor, bör varumärkesinnehavarens rätt upphöra om deklareraren eller innehavaren av varorna, under efterföljande förfaranden som inlemts vid en domstol eller annan myndighet som har behörighet att i sak avgöra huruvida intrång har gjorts i det registrerade varumärket, kan bevisa att innehavaren av det registrerade varumärket inte har rätt att förbjuda att varorna släpps ut på marknaden i det land som är slutdestinationen för varorna.
- (24) Artikel 28 i förordning (EU) nr 608/2013 föreskriver att en rättighetsinnehavare ska vara ansvarsskyldig för skador gentemot varuinnehavaren, bl.a. om det senare konstateras att varorna i fråga inte gör intrång i en immateriell rättighet.
- (25) Det bör vidtas lämpliga åtgärder i syfte att sörja för en smidig transitering av generiska läkemedel. När det gäller internationella generiska namn (INN) som är globalt erkända generiska namn på verksamma ämnen i farmaceutiska preparat, är det mycket viktigt att beakta de befintliga begränsningarna av varumärkets rättsverkningar. Därför bör innehavaren av ett varumärke inte ha rätt att hindra tredje man från att föra in varor till en medlemsstat där varumärket är registrerat utan att de övergår till fri omsättning där, på grundval av likheter mellan det internationella generiska namnet på det verksamma ämnet i ett läkemedel och varumärket.
- (26) För att göra det möjligt för innehavare av registrerade varumärken att bekämpa varumärkesförfalskning effektivare bör de ha rätt att förbjuda anbringande på varor av ett intrångsgörande varumärke och vissa förberedande akter som utförs före ett sådant anbringande.
- (27) Den ensamrätt som ett varumärke ger bör inte ge innehavaren rätt att förbjuda tredje mans användning av tecken eller upplysningar som används korrekt och således i enlighet med god affärssed. För att skapa lika villkor för firmanamn och varumärken mot bakgrund av att firmanamn regelmässigt ges obegränsat skydd mot yngre varumärken bör sådan användning endast anses inbegripa användningen av tredje mans personnamn. Även användning i allmänhet av tecken eller upplysningar som är beskrivande eller som saknar särskiljningsförmåga bör tillåtas. Vidare bör innehavaren inte ha rätt att hindra korrekt och ärlig användning av varumärket för att identifiera eller hänvisa till varorna och tjänsterna som innehavarens varor och tjänster. Tredje mans användning av ett varumärke i syfte att uppmärksamma konsumenterna på återförsäljning av äkta varor som ursprungligen sålts av eller med tillstånd från innehavaren av varumärket i unionen bör anses vara korrekt så länge den samtidigt överensstämmer med god affärssed. Tredje mans användning av ett varumärke för konstnärliga ändamål bör anses vara korrekt så länge den samtidigt överensstämmer med god affärssed. Dessutom bör detta direktiv tillämpas på ett sätt som säkerställer full respekt för grundläggande fri- och rättigheter, särskilt yttrandefriheten.
- (28) Det följer av principen om fri rörlighet för varor att innehavaren av ett varumärke inte bör ha rätt att förbjuda att tredje man använder det med avseende på varor som har satts i omlopp inom unionen med detta varumärke, antingen av innehavaren själv eller med dennes medgivande, om innehavaren inte har legitima skäl att motsätta sig fortsatt marknadsföring av varorna.
- (29) Av hänsyn till rättssäkerheten, men utan att skada de intressen som innehavaren av ett äldre märke har, är det viktigt att föreskriva att denne inte längre får begära ogiltighetsförklaring eller motsätta sig användningen av ett varumärke som är yngre än hans eget varumärke och som han i vetskap därom har tillåtit användning av under en längre tid, om inte ansökan om registrering av det yngre varumärket gjorts i ond tro.
- (30) För att säkerställa rättssäkerhet och skydda lagligen förvärvade varumärkesrättigheter är det lämpligt och nödvändigt att föreskriva, utan att det påverkar principen att det yngre varumärket inte kan göras gällande gentemot det äldre varumärket, att innehavare av äldre varumärken inte bör ha rätt att få avslag eller ogiltighetsförklaring eller att motsätta sig användningen av ett yngre varumärke när det yngre varumärket förvärvades vid en tidpunkt då det äldre varumärket skulle ha kunnat förklaras ogiltigt eller återkallas, t.ex. därför att de ännu inte hade förvärvat särskiljningsförmåga genom användning, eller om det äldre varumärket inte kunde säkerställas gentemot det yngre varumärket eftersom de nödvändiga villkoren inte var tillämpliga, till exempel om det äldre varumärket ännu inte blivit känt.

- (31) Varumärken fyller sitt syfte att särskilja varor eller tjänster och ger konsumenterna möjlighet att träffa väl underbyggda val endast om de faktiskt används på marknaden. Ett krav på att ett varumärke faktiskt används är också nödvändigt för att minska det totala antalet registrerade och skyddade varumärken i unionen och därmed antalet tvister dem emellan. Det är därför av vikt att kräva att registrerade varumärken faktiskt används i samband med de varor eller tjänster för vilka de är registrerade eller, om de fem år efter den dag då frågan om registrering slutligen har avgjorts inte har använts för det syftet, kan återkallas.
- (32) Följaktligen bör ett registrerat varumärke endast skyddas i den utsträckning som det faktiskt används, och ett tidigare registrerat varumärke bör inte ge dess innehavare möjlighet att motsätta sig eller ogiltigförklara ett yngre varumärke om den innehavaren inte har använt sitt varumärke i praktiken. Dessutom bör medlemsstaterna föreskriva att ett varumärke inte med framgång kan åberopas i ett mål om intrång om det efter invändning från en part fastställs att varumärket kan återkallas eller, när talan väcks mot en nyare rätt, skulle ha kunnat återkallas vid den tidpunkt då den senare rättigheten förvärvades.
- (33) Det bör föreskrivas att om företräde för ett nationellt varumärke eller ett varumärke som blivit föremål för en internationell registrering med rättsverkan i medlemsstaten i fråga har sökts för ett EU-varumärke, och det varumärke som ligger till grund för ansökan omföreträde därefter inte har tillåtits att upphöra eller registreringen inte har förnyats, kan detta varumärkes giltighet fortfarande ifrågasättas. Sådana yrkanden bör begränsas till situationer där varumärket skulle ha kunnat förklaras ogiltigt eller återkallats när det ströks från registret.
- (34) För konsekvensens skull och för att underlätta det kommersiella utnyttjandet av varumärken i unionen, ska de regler som är tillämpliga på varumärken som förmögenhetsobjekt i lämplig utsträckning anpassas till dem som redan finns när det gäller EU-varumärken, och bör omfatta regler om överlåtelse och överföring, licenser, sakrätt och exekutiva åtgärder.
- (35) Kollektiva varumärken har visat sig vara ett användbart instrument för att främja varor eller tjänster med specifika gemensamma egenskaper. Det är därför lämpligt att nationella kollektiva varumärken omfattas av liknande regler som Europeiska unionens kollektivmärken.
- (36) För att förbättra och underlätta tillgången till varumärkesskydd och öka rättssäkerheten och den rättsliga förutsebarheten bör förfarandet för registrering av varumärken i medlemsstaterna vara effektivt och öppet och följa liknande regler som de som gäller för EU-varumärken.
- (37) För att säkerställa rättssäkerhet när det gäller omfattningen av varumärkesrättigheter och underlätta tillträdet till varumärkesskydd, bör beteckningen och klassificeringen av varor och tjänster som omfattas av en varumärkesansökan följa samma regler i samtliga medlemsstater och anpassas till de bestämmelser som gäller för EU-varumärken. Beteckningen av varor och tjänster bör vara tillräckligt klar och precis för att behöriga myndigheter och ekonomiska aktörer ska kunna avgöra hur omfattande varumärkesskydd som sökts enbart på grundval av ansökan. Användningen av allmänna begrepp bör tolkas som att de endast inkluderar varor och tjänster som klart omfattas av en terms bokstavliga innebörd. För tydlighetens och rättssäkerhetens skull bör medlemsstaternas centrala myndigheter för industriell äganderätt och Benelux byrå för immateriell äganderätt i samarbete med varandra sträva efter att sammanställa en förteckning som återspeglar deras respektive administrativa praxis med avseende på klassificeringen av varor och tjänster.
- (38) I syfte att säkerställa ett effektivt varumärkesskydd bör medlemsstaterna tillhandahålla ett effektivt administrativt invändningsförfarande som ger åtminstone innehavaren av äldre varumärkesrättigheter och varje person som enligt tillämplig rätt är berättigad att utöva de rättigheter som följer av en skyddad ursprungsbeteckning eller geografisk beteckning rätt att invända mot registreringen av en varumärkesansökan. I syfte att erbjuda effektiva sätt att återkalla eller ogiltigförklara varumärken bör medlemsstaterna också införa ett administrativt förfarande om upphävande eller ogiltighetsförklaring inom en längre införlivandeperiod på sju år efter det att detta direktiv har trätt i kraft.

- (39) Det är önskvärt att medlemsstaternas centrala myndigheter för industriell äganderätt och Benelux byrå för immateriell äganderätt samarbetar med varandra och med Europeiska unionens immaterialrättsmyndighet på alla områden för registrering och förvaltning av varumärken för att främja enhetliga metoder och verktyg, t.ex. genom att skapa och uppdatera gemensamma eller sammankopplade databaser och portaler för samråd och sökändamål. Vidare bör medlemsstaterna se till att deras myndigheter samarbetar med varandra och med Europeiska unionens byrå för immateriella rättigheter på övriga områden inom deras verksamhet som är relevanta för skyddet av varumärken i unionen.
- (40) Detta direktiv bör inte utesluta att varumärken underkastas andra rättsliga bestämmelser än de varumärkesrättsliga bestämmelser som finns i medlemsstaterna, t.ex. bestämmelser om illojal konkurrens, skadeståndsansvar eller konsumentskydd.
- (41) Medlemsstaterna är bundna av Pariskonventionen för industriellt rättsskydd (nedan kallad *Pariskonventionen*) och Trips-avtalet. Det är nödvändigt att detta direktiv helt överensstämmer med bestämmelserna i den konventionen och det avtalet. De av medlemsstaternas skyldigheter som är en följd av konventionen och avtalet bör inte beröras av detta direktiv. Där så är lämpligt bör artikel 351 andra stycket i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt tillämpas.
- (42) Eftersom målen för detta direktiv, nämligen att främja och skapa en välfungerande inre marknad och underlätta registrering, hantering och skydd av varumärken i unionen till förmån för tillväxt och konkurrenskraft, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av dess omfattning och verkningar, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.
- (43) Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG (*) reglerar medlemsstaternas behandling av personuppgifter i samband med detta direktiv.
- (44) Europeiska datatillsynsmannen har hörts i enlighet med artikel 28.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 45/2001 (†) och avgav ett yttrande den 11 juli 2013.
- (45) Skyldigheten att införliva detta direktiv med nationell rätt bör endast gälla de bestämmelser som utgör en innehållsmässig ändring i förhållande till det tidigare direktivet. Skyldigheten att införliva de oförändrade bestämmelserna följer av det tidigare direktivet.
- (46) Detta direktiv bör inte påverka medlemsstaternas skyldigheter enligt direktiv 2008/95/EG vad gäller den tidsfrist för införlivande av rådets direktiv 89/104/EEG (‡) med nationell rätt som anges i del B i bilaga I till direktiv 2008/95/EG.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL 1

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 1

Tillämpningsområde

Detta direktiv är tillämpligt på varumärken avseende varor eller tjänster vilka i en medlemsstat är föremål för registrering eller ansökan om registrering som individuellt varumärke, garanti- eller kontrollmärke eller kollektivmärke, eller vilka är föremål för registrering eller ansökan om registrering hos Benelux byrå för immateriell äganderätt eller föremål för en internationell registrering med rättsverkan i en medlemsstat.

(*) Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (EGT L 281, 23.11.1995, s. 31).

(†) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 45/2001 av den 18 december 2000 om skydd för enskilda då gemenskapsinstitutionerna och gemenskapsorganen behandlar personuppgifter och om den fria rörligheten för sådana uppgifter (EGT L 8, 12.1.2001, s. 1).

(‡) Rådets första direktiv 89/104/EEG av den 21 december 1988 om tillnärmningen av medlemsstaternas varumärkeslagar (EGT L 40, 11.2.1989, s. 1).

*Artikel 2***Definitioner**

I detta direktiv avses med

- a) *myndighet*: den centrala myndigheten för industriell äganderätt i en medlemsstat eller Benelux byrå för immateriell äganderätt som anförtrots ansvaret för registrering av varumärken,
- b) *register*: det register över varumärken som förs av en myndighet.

KAPITEL 2

MATERIELLA BESTÄMMELSER OM VARUMÄRKEN

AVSNITT 1

Tecken som kan utgöra ett varumärke*Artikel 3***Tecken som kan utgöra ett varumärke**

Ett varumärke kan utgöras av alla tecken, särskilt ord, inbegripet personnamn, eller figurer, bokstäver, siffror, färger, formen på en vara eller dess förpackning eller ljud, förutsatt att tecknen i fråga kan

- a) särskilja ett företags varor eller tjänster från andra företags, och
- b) återges i registret på ett sätt som gör det möjligt för de behöriga myndigheterna och allmänheten att klart och tydligt avgöra föremålet för det skydd som beviljats innehavaren.

AVSNITT 2

Registreringshinder eller ogiltighetsgrunder*Artikel 4***Absoluta registreringshinder eller ogiltighetsgrunder**

1. Följande tecken och varumärken får inte registreras och om registrering har skett ska de kunna ogiltigförklaras:
 - a) Tecken som inte kan utgöra ett varumärke.
 - b) Varumärken som saknar särskiljningsförmåga.
 - c) Varumärken som endast består av tecken eller upplysningar vilka i handeln visar varornas eller tjänsternas art, kvalitet, kvantitet, avsedda användning, värde, geografiska ursprung, tiden för framställande eller utförande eller andra egenskaper.
 - d) Varumärken som består av endast tecken eller upplysningar vilka i det dagliga språket eller enligt branschens vedertagna handelsbruk kommit att bli en sedvanlig beteckning för varan eller tjänsten.
 - e) Tecken som endast består av
 - i) en form eller annan egenskap som följer av varans art,
 - ii) en varas form eller en annan egenskap hos varan som krävs för att uppnå ett tekniskt resultat,
 - iii) en varas form eller en annan egenskap som ger varan ett betydande värde.
 - f) Varumärken som strider mot allmän ordning eller mot allmän moral.
 - g) Varumärken som är ägnade att vilsledda allmänheten t.ex. med avseende på varans eller tjänstens art, kvalitet eller geografiska ursprung.

- h) Varumärken som inte har godkänts av behöriga myndigheter och som ska vägras registrering eller ogiltigförklaras i enlighet med artikel 6 ter i Pariskonventionen.
- i) Varumärken som är undantagna från registrering i enlighet med unionslagstiftningen eller den berörda medlemsstatens nationella rätt eller internationella överenskommelser som unionen eller den berörda medlemsstaten är part i, som ger skydd för ursprungsbeteckningar och geografiska beteckningar.
- j) Varumärken som är undantagna från registrering i enlighet med unionslagstiftningen eller internationella överenskommelser som unionen är part i, som ger skydd för traditionella uttryck för vin.
- k) Varumärken som är undantagna från registrering i enlighet med unionslagstiftningen eller internationella överenskommelser som unionen är part i, som ger skydd för garanterade traditionella specialiteter.
- l) Varumärken vilka består av eller i sina väsentliga beståndsdelar återger en äldre växtsortsbenämning som registrerats i enlighet med unionslagstiftningen eller den berörda medlemsstatens nationella rätt eller internationella överenskommelser som unionen eller den berörda medlemsstaten är part i, som ger skydd för växtförädlarrätt och vilka avser växtsorter av samma art eller en närbesläktad art.
2. Ett varumärke ska kunna förklaras ogiltigt om den sökande gjorde sin ansökan om registrering av varumärket i ond tro. Varje medlemsstat får också föreskriva att ett sådant varumärke inte ska registreras.
3. En medlemsstat får bestämma att ett varumärke inte ska registreras eller, om det redan är registrerat, att det ska kunna förklaras ogiltigt i följande fall:
- a) Om användningen av varumärket kan förbjudas med stöd av andra lagbestämmelser än medlemsstatens eller unionens varumärkesrätt.
- b) Om varumärket innehåller ett tecken av högt symbolvärde, särskilt en religiös symbol.
- c) Om varumärket innehåller andra tecken, emblem eller vapen än de som nämns i artikel 6 ter i Pariskonventionen, och som är av allmänt intresse, under förutsättning att vederbörande myndigheter inte gett tillstånd till dess registrering i enlighet med medlemsstatens rätt.
4. Ett varumärke ska inte vägras registrering med stöd av punkt 1 b, c eller d, om det före dagen för registreringsansökan, och som en följd av den användning som har gjorts av det, har förvärvat särskiljningsförmåga. Ett varumärke ska av samma skäl inte ogiltigförklaras om det före dagen för ansökan om ogiltigförklaring, och som en följd av den användning som har gjorts av det, har förvärvat särskiljningsförmåga.
5. En medlemsstat får besluta att punkt 4 ska gälla även då särskiljningsförmågan har förvärvats efter dagen för ansökan om registrering men före dagen för registreringen.

Artikel 5

Relativa registreringshinder eller ogiltighetsgrunder

1. Ett varumärke ska inte registreras eller ska, om det är registrerat, kunna ogiltigförklaras om
- a) det är identiskt med ett äldre varumärke och de varor eller tjänster som varumärket har ansöpts eller registrerats för är identiska med de varor eller tjänster för vilka det äldre varumärket är skyddat,
- b) det på grund av sin identitet eller likhet med det äldre varumärket och identiteten eller likheten mellan de varor eller tjänster som täcks av varumärkena föreligger en risk att allmänheten förväxlar dem, inbegripet risken för att varumärket associeras med det äldre varumärket.
2. Med äldre varumärken i punkt 1 avses
- a) följande kategorier av varumärken för vilka ansökan om registrering gjorts tidigare än ansökan om registrering av varumärket, med vederbörlig hänsyn tagen till de anspråk som kan göras på prioritet för dessa varumärken, nämligen
- i) EU-varumärken,
- ii) varumärken som har registrerats i den berörda medlemsstaten eller, vad avser Belgien, Luxemburg eller Nederländerna, hos Benelux byrå för immateriell äganderätt,
- iii) varumärken som blivit föremål för en internationell registrering med rättsverkan i den berörda medlemsstaten,

- b) EU-varumärken som i enlighet med förordning (EG) nr 207/2009 gör befogat anspråk på företräde gentemot ett varumärke i led a ii och iii, även om det senare varumärket inte har vidmakthållits eller tillåtits upphöra,
- c) ansökningar om varumärken som avses i leden a och b under förutsättning att de blir registrerade,
- d) varumärken som, vid tidpunkten för ansökan om registrering eller, i förekommande fall, vid tidpunkten för begäran om prioritet med avseende på ansökan om registrering av varumärket, är välkända i den berörda medlemsstaten, i den betydelse som ges ordet *välkänt* i artikel 6 bis i Pariskonventionen.
3. Ett varumärke ska dessutom inte registreras eller ska, om det är registrerat, kunna ogiltigförklaras om
- a) det är identiskt med, eller liknar, ett äldre varumärke oavsett om de varor och tjänster för vilka det har sökts eller registrerats är identiska med, liknar eller inte liknar dem för vilka det äldre varumärket är registrerat, om det äldre varumärket är känt i den medlemsstat i vilken ansökan om registrering gäller eller i vilken varumärket är registrerat eller, om det är fråga om ett EU-varumärke, är känt i unionen och användningen av det yngre varumärket utan skälig anledning skulle dra otillbörlig fördel av eller vara till förfång för det äldre varumärkets särskilningsförmåga eller renommé,
- b) ett ombud eller en företrädare för innehavaren av varumärket ansöker om registrering av detta i sitt eget namn utan innehavarens tillstånd, om ombudet eller företrädaren inte kan visa fog för sitt handlande,
- c) och i den mån som, i enlighet med unionslagstiftning eller den berörda medlemsstatens rätt som ger skydd för ursprungsbeteckningar och geografiska beteckningar,
- i) en ansökan om ursprungsbeteckning eller geografisk beteckning redan hade lämnats in i enlighet med unionslagstiftningen eller den berörda medlemsstatens rätt före tidpunkten för ansökan om registrering av varumärket eller tidpunkten för den prioritet som åberopas i ansökan, under förutsättning att den därefter registreras,
- ii) denna ursprungsbeteckning eller geografiska beteckning ger den person som enligt tillämplig rätt är berättigad att utöva de rättigheter som följer därav, rätt att förbjuda användning av ett yngre varumärke.
4. En medlemsstat får besluta att ett varumärke inte ska registreras eller, om det är registrerat, ska kunna ogiltigförklaras om och i den mån som
- a) rätten till ett oregistrerat varumärke eller till ett annat i förvärvsverksamhet använt tecken har förvärvat före tidpunkten för ansökan om registrering av det yngre märket eller före tidpunkten för den prioritet som åberopats till stöd för ansökan om registrering av det yngre märket och om det oregistrerade varumärket eller tecknet ger innehavaren rätt att förbjuda användning av det yngre varumärket,
- b) användningen av ett varumärke får förbjudas med stöd av en annan äldre rättighet än de rättigheter som avses i punkt 2 och led a i den här punkten och särskilt
- i) rätten till namn,
- ii) rätten till egen bild,
- iii) en upphovsrätt,
- iv) en industriell rättighet,
- c) varumärket kan förväxlas med ett äldre varumärke som är skyddat utomlands, under förutsättning att sökanden vid tidpunkten för ansökan handlade i ond tro.
5. Medlemsstaterna ska tillse att det i lämpliga fall inte föreligger någon skyldighet att vägra registrering av eller ogiltigförklara ett varumärke, om innehavaren av det äldre varumärket eller den äldre rättigheten ger sitt medgivande till registreringen av det yngre varumärket.
6. En medlemsstat får med avvikelse från punkterna 1–5 bestämma att de registreringshinder eller ogiltighetsgrunder som gällde i den medlemsstaten före ikraftträdandet av de bestämmelser som är nödvändiga för att följa direktiv 89/104/EEG ska gälla för varumärken för vilka ansökan gjorts före den tidpunkten.

Artikel 6

Beslut i efterhand om ogiltighetsförklaring eller upphävande av ett varumärke

Om företräde för ett nationellt varumärke eller ett varumärke som blivit föremål för en internationell registrering med rättsverkan i medlemsstaten i fråga och som inte har vidmakthållits eller som inte förnyats återopas för ett EU-varumärke, får det i efterhand beslutas om ogiltighetsförklaring eller upphävande av det varumärke som utgjorde grunden för den återopade företrädesrätten, förutsatt att varumärket skulle ha kunnat ogiltigförklaras eller upphävas vid den tidpunkt då det inte vidmakthölls eller inte förnyades. I sådana fall ska företrädet upphöra att gälla.

Artikel 7

Registreringshinder eller ogiltighetsgrunder avseende endast en del av varorna eller tjänsterna

I de fall då registreringshinder eller ogiltighetsgrunder föreligger endast för en del av de varor eller tjänster för vilka varumärket har ansökts eller registrerats, ska vägran att registrera eller ogiltigförklaringen endast avse dessa varor eller tjänster.

Artikel 8

Ett äldre varumärke har bristande särskiljningsförmåga eller är inte känt, vilket utesluter ogiltighetsförklaring av ett registrerat varumärke

En ansökan om ogiltighetsförklaring på grundval av ett äldre varumärke ska inte godtas vid tidpunkten för ansökan om ogiltighetsförklaring om den inte skulle ha godtagits på ansökningdagen eller prioritetdagen för det yngre varumärket av något av följande skäl:

- a) Det äldre varumärket, som kan förklaras ogiltigt enligt artikel 4.1 b, c eller d, hade ännu inte förvärvat särskiljningsförmåga som avses i artikel 4.4.
- b) Ansökan om ogiltighetsförklaring baseras på artikel 5.1 b och det äldre varumärket hade ännu inte fått tillräcklig särskiljningsförmåga för att ligga till grund för ett konstaterande av att risk för förväxling i den mening som avses i artikel 5.1 b föreligger.
- c) Ansökan om ogiltighetsförklaring baseras på artikel 5.3 a och det äldre varumärket hade ännu inte blivit känt i den mening som avses i artikel 5.3 a.

Artikel 9

Ogiltighetsförklaring utesluten till följd av passivitet

1. Om innehavaren av ett äldre varumärke som avses i artikel 5.2 eller 5.3 a under fem år i följd har funnit sig i att ett yngre varumärke, som är registrerat i en medlemsstat, har använts i medlemsstaten och han har varit medveten om det, har den innehavaren inte längre rätt att med återopande av det äldre varumärket begära att det yngre varumärket ska ogiltigförklaras med avseende på de varor eller tjänster för vilka det har använts, förutsatt att ansökan om registrering av det yngre varumärket inte har gjorts i ond tro.
2. Medlemsstaterna får bestämma att punkt 1 i denna artikel ska tillämpas på innehavaren av en annan äldre rättighet som avses i artikel 5.4 a eller b.
3. I de fall som avses i punkterna 1 och 2 har innehavaren av ett yngre registrerat varumärke inte rätt att motsätta sig användningen av den äldre rättigheten, även om den inte längre kan återopas gentemot det yngre varumärket.

AVSNITT 3

Rättigheter och begränsningar

Artikel 10

Rättigheter som är knutna till ett varumärke

1. Registreringen av ett varumärke ger innehavaren en ensamrätt.
2. Utan det påverkar innehavares rättigheter som förvärvats före ansökningsdagen eller prioritetsdagen för det registrerade varumärket, ska innehavaren av det registrerade varumärket ha rätt att förhindra tredje man, som inte har hans tillstånd, att i näringsverksamhet, för varor eller tjänster, använda ett tecken om
 - a) tecknet är identiskt med varumärket och används för varor eller tjänster som är identiska med dem för vilka varumärket är registrerat,
 - b) tecknet är identiskt med eller liknar varumärket och används för varor eller tjänster som är identiska med eller liknar de varor eller tjänster för vilka varumärket är registrerat, om detta kan leda till förväxling hos allmänheten, inbegripet risken för association mellan tecknet och varumärket,
 - c) tecknet är identiskt med eller liknar varumärket oavsett om det används för varor och tjänster som är identiska med eller liknar eller inte liknar dem för vilka varumärket är registrerat, om detta är känt i den medlemsstaten och om användningen av tecknet utan skäligen anledning drar otillbörlig fördel av eller är till förfång för varumärkets särskiljningsförmåga eller renommé.
3. Följande handlingar får särskilt förbjudas med stöd av punkt 2:
 - a) Att anbringa tecknet på varor eller deras förpackning.
 - b) Att utbjuda varor till försäljning, marknadsföra dem eller lagra dem för dessa ändamål eller utbjuda eller tillhandahålla tjänster under tecknet.
 - c) Att importera eller exportera varor under tecknet.
 - d) Att använda tecknet som firma- eller företagsnamn eller som del av ett firma- eller företagsnamn.
 - e) Att använda tecknet på affärshandlingar och i reklam.
 - f) Att använda tecknet i jämförande reklam på ett sätt som strider mot direktiv 2006/114/EG.
4. Utan att det påverkar innehavares rättigheter som förvärvats före ansökningsdagen eller prioritetsdagen för det registrerade varumärket ska innehavaren av ett registrerat varumärke också ha rätt att förhindra tredje man från att i näringsverksamhet föra in varor i den medlemsstat där varumärket är registrerat utan att dessa har övergått till fri omsättning där, om dessa varor, inbegripet deras förpackning, kommer från tredjeländer och utan tillstånd har försetts med ett varumärke som är identiskt med det varumärke som registrerats för sådana varor, eller som i väsentliga drag inte kan särskiljas från det varumärket.

Varumärkesinnehavarens rätt enligt första stycket ska upphöra om deklareraren eller varuinnnehavaren, under det förfarande för att avgöra huruvida intrång har gjorts i det registrerade varumärket som har inletts i enlighet med förordning (EU) nr 608/2013, lägger fram bevis för att innehavaren av det registrerade varumärket inte har rätt att förbjuda att varorna släpps ut på marknaden i det land som är slutdestinationen för varorna.
5. Om en medlemsstats rätt inte gjorde det möjligt att förbjuda användningen av ett tecken enligt vad som nämns i punkt 2 b eller c före ikraftträdandet av de bestämmelser som var nödvändiga för att följa direktiv 89/104/EEG i den berörda medlemsstaten, får den fortsatta användningen av tecknet inte förhindras med stöd av de rättigheter som är knutna till varumärket.
6. Punkterna 1, 2, 3 och 5 ska inte påverka en medlemsstats bestämmelser om skydd mot användning av ett tecken för annat ändamål än användning för att särskilja varor eller tjänster, om användning av tecknet i fråga utan skäligen anledning drar otillbörlig fördel av eller är till förfång för varumärkets särskiljningsförmåga eller renommé.

Artikel 11

Rätten att förbjuda förberedande åtgärder vad gäller användning av förpackning eller andra underlag

Om det finns risk för att förpackningar, etiketter, lappar, säkerhets- eller äkthetsdetaljer eller säkerhets- eller äkthetsanordningar eller andra underlag där varumärket anbringats skulle kunna användas för varor eller tjänster och om användningen skulle utgöra ett intrång i varumärkesinnehavarens rättigheter enligt artikel 10.2 och 10.3, ska innehavaren av det varumärket ha rätt att förbjuda följande åtgärder om de vidtas i näringsverksamhet:

- a) Att anbringa ett tecken som är identiskt med eller liknar varumärket på förpackning, etiketter, lappar, säkerhets- eller äkthetsdetaljer eller säkerhets- eller äkthetsanordningar eller på andra underlag där märket kan anbringas.
- b) Att utbjuda till försäljning eller släppa ut på marknaden, eller lagra för dessa ändamål, eller importera eller exportera förpackning, etiketter, lappar, säkerhets- eller äkthetsdetaljer eller säkerhets- eller äkthetsanordningar eller andra underlag där märket anbringas.

Artikel 12

Återgivning av varumärken i lexikon

Om återgivningen av ett varumärke i ett lexikon, en encyklopedi eller ett liknande uppslagsverk i tryckt eller elektronisk form ger intryck av att varumärket utgör en generisk benämning på de varor eller tjänster för vilka varumärket är registrerat, ska utgivaren av verket på begäran av innehavaren av varumärket se till att återgivningen av varumärket utan dröjsmål och för tryckta verk senast i nästa utgåva av verket åtföljs av uppgift om att det är ett registrerat varumärke.

Artikel 13

Förbud att använda ett varumärke som är registrerat i ett ombuds eller en företrädares namn

1. Om ett varumärke är registrerat i ett ombuds eller en företrädares namn för den som innehar detta varumärke, utan innehavarens tillstånd, ska denne ha rätt att

- a) invända mot att hans ombud eller företrädare använder varumärket och/eller
 - b) begära att varumärket överläts till honom.
2. Punkt 1 ska inte tillämpas om ombudet eller företrädaren kan visa fog för sitt handlande.

Artikel 14

Begränsningar av ett varumärkes rättsverkan

1. Ett varumärke ger inte innehavaren rätt att förhindra tredje man att i näringsverksamhet använda

- a) tredje mans namn eller adress, om denne är en fysisk person,
- b) tecken eller upplysningar som saknar särskiljningsförmåga eller som avser varornas eller tjänsternas art, kvalitet, kvantitet, avsedda ändamål, värde, geografiska ursprung, tidpunkten för framställande eller utförande eller andra egenskaper,
- c) varumärket i syfte att identifiera eller hänvisa till varor eller tjänster som varumärkesinnehavarens varor eller tjänster, särskilt om användning av varumärket är nödvändig för att ange en varas eller tjänsts avsedda ändamål, särskilt som tillbehör eller reservdel.

2. Punkt 1 ska tillämpas endast om tredje man handlar i enlighet med god affärsed.

3. Ett varumärke ger inte innehavaren rätt att förbjuda tredje man att i näringsverksamhet använda en äldre rättighet som endast gäller i ett avgränsat geografiskt område om rättigheten erkänns av den ifrågakvarande medlemsstatens rätt samt om användningen av den rättigheten sker inom gränserna för det territorium i vilket den är erkänd.

Artikel 15

Konsumtion av de rättigheter som är knutna till ett varumärke

1. Ett varumärke ger inte innehavaren rätt att förbjuda användningen av varumärket för varor som av innehavaren eller med innehavarens samtycke har släppts ut på marknaden under varumärket inom unionen.
2. Punkt 1 ska inte gälla när innehavaren har skäligen grund att motsätta sig fortsatt marknadsföring av varorna, särskilt när varornas beskaffenhet har förändrats eller försämrats efter att de har släppts ut på marknaden.

Artikel 16

Bruk av varumärken

1. Om innehavaren inte inom fem år efter det att registreringsförfarandet avslutats har gjort verkligt bruk av varumärket i medlemsstaten för de varor eller tjänster för vilka det registrerats, eller om sådant bruk inte skett under en sammanhängande femårsperiod, ska varumärket bli föremål för de begränsningar och sanktioner som föreskrivs i artiklarna 17, 19.1, 44.1, 44.2, 46.3 och 46.4, under förutsättning att det inte finns giltiga skäl till att varumärket inte används.
2. Om en medlemsstat tillåter invändningsförfaranden efter registrering, ska den femårsperiod som avses i punkt 1 beräknas från och med den dag då det inte längre kan invändas mot varumärket eller, om en invändning har skett, från och med den dag då ett beslut om att avsluta invändningsförfarandet vunnit laga kraft eller invändningen återkallats.
3. När det gäller varumärken som blivit föremål för en internationell registrering med rättsverkan i en medlemsstat, ska den femårsperiod som avses i punkt 1 beräknas från den dag då varumärket inte längre kan avvisas eller invändas mot. Om en invändning har skett eller en invändning på absoluta eller relativa grunder har meddelats, ska perioden beräknas från och med den dag då ett beslut om att avsluta invändningsförfarandet eller ett avgörande om absoluta eller relativa grunder för avslag har vunnit laga kraft eller invändningen återkallats.
4. Den första dagen i den femårsperiod som avses i punkterna 1 och 2 ska föras in i registret.
5. Även följande utgör bruk enligt punkt 1:
 - a) Användning av varumärket i en form som skiljer sig i detaljer vilka inte förändrar märkets särskiljningsförmåga så som det registrerats, oavsett om varumärket i den form det används också är registrerat i innehavarens namn.
 - b) Anbringandet i medlemsstaten i fråga av varumärket på varor eller deras förpackning endast för exportändamål.
6. Användning av ett varumärke med tillstånd av innehavaren ska anses utgöra innehavarens användning.

Artikel 17

Bristande användning som försvar i mål om intrång

Innehavaren av ett varumärke ska ha rätt att förbjuda användningen av ett tecken endast om innehavarens rättigheter inte kan upphävas i enlighet med artikel 19 när talan om intrång väcks. Om svaranden så begär ska varumärkesinnehavaren lägga fram bevis för att varumärket, under den femårsperiod som föregår dagen då talan väcktes, har tagits i verkligt bruk enligt artikel 16 med avseende på de varor eller tjänster för vilka det är registrerat och som åberopas som motivering för talan, eller för att det finns giltiga skäl till att varumärket inte har använts, under förutsättning att frågan om registrering av varumärket, vid tidpunkten för väckande av talan, har varit slutligen avgjord i minst fem år.

Artikel 18

Mellankommande rättigheter som kan göras gällande av innehavaren av ett yngre registrerat varumärke som försvar i mål om intrång

1. I mål om intrång ska innehavaren av ett varumärke inte ha rätt att förbjuda användningen av ett yngre registrerat varumärke, om detta yngre varumärke inte skulle förklaras ogiltigt enligt artikel 8, 9.1, 9.2 eller 46.3.

2. I mål om intrång ska innehavaren av ett varumärke inte ha rätt att förbjuda användningen av ett yngre registrerat EU-varumärke, om detta yngre varumärke inte skulle förklaras ogiltigt enligt artikel 53.1, 53.3, 53.4, 54.1, 54.2 eller 57.2 i förordning (EG) nr 207/2009.

3. Om innehavaren av ett varumärke inte har rätt att förbjuda användningen av ett yngre registrerat varumärke enligt punkt 1 eller 2, ska innehavaren av detta yngre registrerade varumärke inte ha rätt att förbjuda användning av det äldre varumärket i intrångsförfaranden, även om den äldre rättigheten inte längre får åberopas gentemot det yngre varumärket.

AVSNITT 4

Upphävande av varumärkesrättigheter

Artikel 19

Avsaknad av verkligt bruk som grund för upphävande

1. Ett varumärke ska kunna upphävas om det inom en sammanhängande femårsperiod utan giltiga skäl inte har tagits i verkligt bruk i medlemsstaten med avseende på de varor eller tjänster för vilka det registrerats.
2. Ingen kan göra gällande att innehavarens rätt till ett varumärke ska upphävas om varumärket har tagits i verkligt bruk eller dess användning påbörjats eller återupptagits under tiden mellan utgången av femårsperioden och ansökan om upphävande.
3. Om användningen av varumärket påbörjas eller återupptas inom en tremånadersperiod före ansökan om upphävande, och denna tremånadersperiod inleds tidigast vid utgången av den sammanhängande femårsperiod under vilken märket inte använts, ska emellertid användningen lämnas utan avseende om förberedelserna för att inleda eller återuppta den vidtogs först efter det att innehavaren fick kännedom om att en ansökan om upphävande kunde komma att göras.

Artikel 20

Varumärke som blivit generiskt eller vilseledande beteckning som grunder för upphävande

Ett varumärke ska kunna bli föremål för upphävande om det, efter den dag då det registrerades,

- a) som ett resultat av innehavarens verksamhet eller passivitet, har blivit en allmän beteckning i handeln för en vara eller tjänst för vilket det är registrerat,
- b) som ett resultat av innehavarens användning av varumärket eller den användning till vilken innehavaren gett sitt tillstånd med avseende på varorna eller tjänsterna för vilka det är registrerat, kan komma att vilseleda allmänheten, särskilt vad gäller varornas eller tjänsternas art, kvalitet eller geografiska ursprung.

Artikel 21

Upphävande avseende endast en del av varorna eller tjänsterna

I de fall då grunder för upphävande föreligger endast för en del av de varor eller tjänster för vilka varumärket har registrerats, ska upphävandet av varumärket endast avse dessa varor eller tjänster.

AVSNITT 5

Varumärken som förmögenhetsobjekt

Artikel 22

Överlåtelse av registrerade varumärken

1. Ett varumärke får, oavsett om företaget överläts, överlätas för alla eller en del av de varor eller tjänster för vilka det är registrerat.

2. En överlåtelse av ett företag i sin helhet ska innefatta överlåtelse av varumärket om inte annat avtalats eller om detta klart framgår av omständigheterna. Denna bestämmelse ska tillämpas när det föreligger en avtalsenlig förpliktelse att överlåta företaget.

3. Medlemsstaterna ska ha förfaranden för att kunna registrera överföringar i sina register.

Artikel 23

Sakrätt

1. Ett varumärke får utan samband med företaget ställas som säkerhet eller bli föremål för en sakrätt.
2. Medlemsstaterna ska ha förfaranden för att kunna registrera sakrätt i sina register.

Artikel 24

Exekutiva åtgärder

1. Ett varumärke får bli föremål för exekutiva åtgärder.
2. Medlemsstaterna ska ha förfaranden för att kunna registrera exekutiva åtgärder i sina register.

Artikel 25

Licensiering

1. Licens för ett varumärke får ges för en del av eller alla de varor eller tjänster för vilka det är registrerat samt för hela eller en del av den berörda medlemsstatens territorium. En licens kan vara exklusiv eller icke-exklusiv.

2. Innehavaren av ett varumärke får åberopa de till varumärket knutna rättigheterna gentemot en licenstagare som överträder en bestämmelse i licensavtalet med avseende på

- a) licensens giltighetstid,
- b) den av registreringen skyddade formen under vilket varumärket får användas,
- c) arten av de varor eller tjänster för vilka licensen är utfärdad,
- d) området inom vilket varumärket får användas, eller
- e) kvaliteten på de av licenstagaren tillverkade varorna eller tillhandahållna tjänsterna.

3. Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i licensavtalet får licenstagaren endast väcka talan om intrång i varumärket om dess innehavare samtycker till detta. Innehavaren av en exklusiv licens får dock väcka sådan talan om innehavaren av varumärket inte själv väcker talan om intrång i varumärket inom skälig tid efter underrättelse om detta.

4. En licenstagare ska äga rätt att intervensera i det mål om intrång som innehavaren av varumärket har inlett för att kunna erhålla skadestånd för den skada som han lidit.

5. Medlemsstaterna ska ha förfaranden för att kunna registrera licenser i sina register.

Artikel 26

Ansökningar om varumärke som förmögenhetsobjekt

Artiklarna 22–25 ska tillämpas på ansökningar om varumärken.

AVSNITT 6

Garanti- eller kontrollmärken och kollektivmärken

Artikel 27

Definitioner

I detta direktiv avses med:

- a) *garanti- eller kontrollmärke*: ett varumärke som betecknas som sådant vid ansökan om registrering av märket och som är ägnat att särskilja varor eller tjänster som certifieras av innehavaren av märket vad gäller material, sättet att tillverka varor eller utföra tjänster, kvalitet, tillförlitlighet eller andra egenskaper från varor och tjänster som inte är certifierade på detta sätt,
- b) *kollektivmärke*: ett varumärke som betecknas som sådant vid ansökan om registrering av varumärket och som är ägnat att särskilja de varor eller tjänster som härrör från medlemmarna i den sammanslutning som innehar varumärket från de varor eller tjänster som härrör från andra företag.

Artikel 28

Garanti- eller kontrollmärken

1. Medlemsstaterna får föreskriva om registrering av garanti- eller kontrollmärken.
2. Alla fysiska eller juridiska personer, inbegripet offentligt-rättsliga institutioner, myndigheter och organ får ansöka om garanti- eller kontrollmärken under förutsättning att en sådan person inte bedriver affärsverksamhet som inbegriper tillhandahållande av varor eller tjänster av det slag som certifierats.

Medlemsstaterna får föreskriva att ett garanti- eller kontrollmärke inte ska registreras om sökanden inte är behörig att certifiera de varor eller tjänster för vilka märket ska registreras.

3. Medlemsstaterna får föreskriva att garanti- eller kontrollmärken inte ska registreras, eller att de ska upphävas eller ogiltigförklaras, med stöd av andra grunder än de som nämns i artiklarna 4, 19 och 20 i de fall dessa märkens funktion kräver det.
4. Med avvikelse från artikel 4.1 c får medlemsstaterna föreskriva att tecken eller upplysningar, som i handeln kan ange varornas eller tjänsternas geografiska ursprung, kan utgöra garanti- eller kontrollmärken. Ett sådant garanti- eller kontrollmärke ska inte ge innehavaren rätt att förbjuda tredje man att i näringsverksamhet använda sådana tecken eller upplysningar, förutsatt att tredje man brukar dem i överensstämmelse med god affärssed. I synnerhet får ett sådant märke inte åberopas gentemot tredje man som har rätt att använda ett geografiskt namn.
5. De krav som anges i artikel 16 ska anses vara uppfyllda när en person som har rätt att använda ett garanti- eller kontrollmärke gör verkligt bruk av det i enlighet med artikel 16.

Artikel 29

Kollektivmärken

1. Medlemsstaterna ska föreskriva om registrering av kollektivmärken.
2. Sammanslutningar av tillverkare, producenter, tjänsteproducenter eller näringsidkare som enligt den rätt som reglerar dess ställning har rätt att i eget namn inneha rättigheter och skyldigheter, att ingå avtal eller utföra andra rättshandlingar samt föra talan inför domstolar och andra myndigheter får, liksom offentligt-rättsliga juridiska personer, ansöka om kollektivmärken.
3. Med avvikelse från artikel 4.1 c får medlemsstaterna föreskriva att tecken eller upplysningar, som i handeln kan ange varornas eller tjänsternas geografiska ursprung, kan utgöra kollektivmärken. Ett sådant kollektivmärke ger inte innehavaren rätt att förbjuda tredje man att använda sådana tecken eller uppgifter i näringsverksamhet, förutsatt att tredje man brukar dem i överensstämmelse med god affärssed. I synnerhet får ett sådant märke inte åberopas gentemot tredje man som har rätt att använda ett geografiskt namn.

Artikel 30

Bestämmelser för användning av kollektivmärket

1. Den som ansöker om ett kollektivmärke ska lämna in de bestämmelser som reglerar dess användning till myndigheten.
2. I bestämmelserna om användningen ska det åtminstone anges vilka personer som har rätt att använda kollektivmärket, villkoren för medlemskap i sammanslutningen och villkoren för märkets användning, däribland sanktioner. Bestämmelser om användningen av ett sådant märke som avses i artikel 29.3 ska innefatta rätten för en person, vars varor eller tjänster har sitt ursprung i det berörda geografiska området, att bli medlem i den sammanslutning som innehar kollektivmärket, under förutsättning att personen uppfyller bestämmelsernas övriga villkor.

Artikel 31

Avslag på en ansökan

1. Förutom de grunder för avslag på en ansökan om varumärke som anges i artiklarna 4 och 5 ska en ansökan om ett kollektivmärke, där så är lämpligt och med undantag för artikel 4.1 c om tecken eller upplysningar vilka i handeln visar varornas eller tjänsternas geografiska ursprung och utan att det påverkar en myndighets rätt att inte genomföra en granskning av relativa hinder *ex officio*, avslås om den inte uppfyller bestämmelserna i artikel 27 b, 29 eller 30, eller om bestämmelserna om användning av det kollektivmärket strider mot allmän ordning eller moral.
2. En ansökan om ett kollektivmärke ska också avslås om det kan antas att allmänheten kan vilsledas i fråga om märkets karaktär eller innebörd, särskilt om det är troligt att det kan uppfattas som någonting annat än ett kollektivmärke.
3. En ansökan ska inte avslås om sökanden genom att ändra bestämmelserna om användning av kollektivmärket uppfyller de krav som avses i punkterna 1 och 2.

Artikel 32

Bruk av kollektivmärken

Kraven i artikel 16 ska anses vara uppfyllda när en person som har rätt att använda ett kollektivmärke gör verkligt bruk av det i enlighet med den artikeln.

Artikel 33

Ändringar av bestämmelserna om användning av ett kollektivmärke

1. Innehavaren av ett kollektivmärke ska till myndigheten lämna in de bestämmelser om användning som har ändrats.
2. Ändringar av bestämmelserna om användning ska införas i registret, förutom då de ändrade bestämmelserna inte uppfyller villkoren i artikel 30 eller om de avser en av de grunder för avslag som avses i artikel 31.
3. Vid tillämpningen av detta direktiv ska ändringar av bestämmelserna om användning börja gälla först från och med den dag då de ändringarna införts i registret.

Artikel 34

Personer som har rätt att väcka talan om intrång

1. Artikel 25.3 och 25.4 ska tillämpas på alla som har rätt att använda ett kollektivmärke.
2. Om någon som har rätt att använda ett kollektivmärke har lidit skada på grund av olovligt bruk av märket, ska innehavaren av detta märke ha rätt att kräva skadestånd på deras vägnar.

*Artikel 35***Ytterligare grunder för upphävande**

Utöver de grunder för upphävande som anges i artiklarna 19 och 20 ska de rättigheter som tillhör en innehavare av ett kollektivmärke förklaras upphävida på följande grunder:

- a) Om innehavaren inte vidtar rimliga åtgärder för att förhindra att märket används på sätt som inte är förenligt med de villkor för användning som anges i bestämmelserna om användning och de eventuella ändringar av dessa bestämmelser som har införts i registret.
- b) Om personer som har rätt att använda märket har använt det på ett sådant sätt att allmänheten skulle kunna vilsledas på det sätt som avses i artikel 31.2.
- c) Om en ändring i bestämmelserna om användning av märket har införts i registret i strid med artikel 33.2, om inte innehavaren av märket genom att ytterligare ändra bestämmelserna om användning uppfyller kraven i den artikeln.

*Artikel 36***Ytterligare ogiltighetsgrunder**

Utöver de ogiltighetsgrunder som föreskrivs i artikel 4, där så är lämpligt med undantag för artikel 4.1 c om tecken eller upplysningar vilka i handeln visar varornas eller tjänsternas geografiska ursprung, och artikel 5, ska ett kollektivmärke som har registrerats i strid med artikel 31 förklaras ogiltigt, om inte innehavaren av märket genom att ändra bestämmelserna om användning uppfyller artikel 31.

KAPITEL 3

FÖRFARANDE

AVSNITT 1

Ansökan och registrering*Artikel 37***Krav på ansökan**

1. En ansökan om registrering av ett varumärke ska åtminstone innehålla samtliga följande:
 - a) En begäran om registrering.
 - b) Uppgifter som gör det möjligt att fastslå sökandens identitet.
 - c) En förteckning över de varor eller tjänster för vilka registrering begärs.
 - d) En återgivning av varumärket som uppfyller kraven i artikel 3 b.
2. En varumärkesansökan ska vara föremål för en avgift som den berörda medlemsstaten fastställer.

*Artikel 38***Ansökningsdag**

1. Dagen för inlämnande av en varumärkesansökan ska vara den dag då de handlingar som innehåller de uppgifter som anges i artikel 37.1 lämnas in till myndigheten av sökanden.
2. Medlemsstaterna får dessutom föreskriva att en avgift som avses i artikel 37.2 ska betalas för fastställelsen av ansökningsdag.

Artikel 39

Beteckning och klassificering av varor och tjänster

1. De varor och tjänster för vilka varumärkesregistrering söks ska klassificeras i enlighet med det klassificeringssystem som fastställts i Niceöverenskommelsen av den 15 juni 1957 om internationell klassificering av varor och tjänster vid registrering av varumärken (nedan kallad *Niceklassificeringen*).
2. Sökanden ska tillräckligt tydligt och exakt ange de varor och tjänster för vilka skyddet söks för att behöriga myndigheter och ekonomiska aktörer enbart utifrån den informationen ska kunna avgöra omfattningen av det skydd som söks.
3. Vid tillämpningen av punkt 2 får de allmänna beteckningar som ingår i klassrubrikerna i Niceklassificeringen eller andra allmänna uttryck användas, förutsatt att de uppfyller de relevanta normer för tydlighet och exakthet som fastställs i denna artikel.
4. Myndigheten ska avslå ansökan med avseende på beteckningar eller uttryck som är oklara eller otydliga, om sökanden inte föreslår en godtagbar formulering inom en tidsfrist som myndigheten fastställer.
5. Användningen av allmänna uttryck, inklusive de allmänna beteckningar som återfinns i klassrubrikerna i Niceklassificeringen, ska tolkas så att de innefattar alla varor och tjänster som tydligt och klart omfattas av beteckningen eller uttryckets bokstavliga innebörd. Användningen av sådana uttryck eller beteckningar får inte tolkas som ett anspråk på varor och tjänster som inte kan uppfattas på det sättet.
6. Om sökanden begär registrering för mer än en klass, ska sökanden gruppera varorna och tjänsterna enligt klasserna i Niceklassificeringen, varvid varje grupp ska föregås av numret på den klass till vilken den gruppen av varor eller tjänster hör, och lägga fram dem i samma ordning som klasserna.
7. Varor och tjänster ska inte anses likna varandra av det skälet att de förekommer i samma klass enligt Niceklassificeringen. Varor och tjänster ska inte anses skilja sig från varandra av det skälet att de förekommer i olika klasser enligt Niceklassificeringen.

Artikel 40

Anmärkningar från tredje man

1. Medlemsstaterna får föreskriva att fysiska eller juridiska personer och sammanslutningar eller organ, som företräder tillverkare, producenter, tjänsteleverantörer, näringsidkare eller konsumenter, innan ett varumärke registreras till myndigheten får lämna in skriftliga anmärkningar och i dem ange på vilka grunder varumärket inte bör registreras ex officio.

De personer och sammanslutningar eller organ som avses i första stycket ska inte betraktas som parter i förfarandet vid myndigheten.

2. Utöver de skäl som avses i punkt 1 i denna artikel får varje fysisk eller juridisk person och varje sammanslutning eller organ som företräder tillverkare, producenter, tjänsteleverantörer, näringsidkare eller konsumenter till myndigheten lämna in skriftliga anmärkningar med angivande av de särskilda skäl enligt vilka ansökan om ett kollektivmärke bör avslås enligt artikel 31.1 och 31.2. Denna bestämmelse får utvidgas till att omfatta kontroll- eller garantimärken i de fall som de regleras i medlemsstaterna.

Artikel 41

Delning av ansökningar och registreringar

Sökanden eller innehavaren får dela upp en nationell ansökan om eller registrering av ett varumärke i två eller flera separata ansökningar eller registreringar genom att sända en anmälan till myndigheten och för varje delansökan eller delregistrering ange vilka varor eller tjänster i den ursprungliga ansökan eller registreringen som ska omfattas av delansökan eller delregistreringen.

*Artikel 42***Klassavgifter**

Medlemsstaterna får föreskriva att det för ansökan om och förnyelse av ett varumärke ska betalas en tilläggsavgift för varje klass av varor och tjänster som går utöver den första klassen.

*AVSNITT 2***Förfaranden för invändning, upphävande och ogiltighet***Artikel 43***Invändningsförfarande**

1. Medlemsstaterna ska sörja för ett effektivt och snabbt administrativt förfarande inför sina myndigheter för att invända mot registrering av en varumärkesansökan på de grunder som anges i artikel 5.
2. Det administrativa förfarande som avses i punkt 1 i denna artikel ska åtminstone föreskriva att innehavaren av ett äldre varumärke som avses i artikel 5.2 och 5.3 a och den person som enligt tillämplig rätt är berättigad att utöva de rättigheter som följer av en skyddad ursprungsbezeichnung eller geografisk beteckning som avses i artikel 5.3 c ska ha rätt att framställa en invändning. En invändning får framställas rörande en eller flera äldre rättigheter, under förutsättning att de alla hör till samma innehavare, och rörande en del av eller alla de varor och tjänster för vilka den äldre rättigheten är skyddad eller ansöktes om, och invändningen får riktas mot en del av eller alla de varor och tjänster för vilka det omvistade varumärket söks.
3. Parterna ska på gemensam begäran beviljas en tidsfrist på minst två månader under invändningsförfarandet för att möjliggöra en uppgörelse i godo mellan sökanden och den invändande parten.

*Artikel 44***Bristande användning som försvar i invändningsförfaranden**

1. I invändningsförfaranden enligt artikel 43 gäller att om den femårsperiod inom vilken det äldre varumärket måste ha tagits i verkligt bruk enligt artikel 16, har löpt ut på ansökningsdagen eller prioritetdagen för det yngre varumärket, ska innehavaren av det äldre varumärket som har invänt på sökandens begäran lägga fram bevis för att det äldre varumärket har tagits i verkligt bruk enligt artikel 16 under den femårsperiod som föregår ansökningsdagen eller prioritetdagen för det yngre varumärket, eller för att det finns giltiga skäl till att varumärket inte har använts. I avsaknad av sådan bevisning ska invändningen avslås.
2. Om det äldre varumärket endast har använts för en del av de varor eller tjänster för vilka det har registrerats, ska det vid prövning av invändningen i enlighet med punkt 1 anses vara registrerat endast för denna del av varorna eller tjänsterna.
3. Punkterna 1 och 2 i denna artikel ska även tillämpas om det äldre varumärket är ett EU-varumärke. I ett sådant fall ska det verkliga bruket av EU-varumärket fastställas i enlighet med artikel 15 i förordning (EG) nr 207/2009.

*Artikel 45***Ansökan om upphävande eller ogiltighetsförklaring**

1. Utan att det påverkar parternas rätt till överklagande till domstol ska medlemsstaterna sörja för ett effektivt och snabbt administrativt förfarande hos sina myndigheter om upphävande eller ogiltighetsförklaring av ett varumärke.

2. Det administrativa förfarandet för upphävande ska föreskriva att varumärket ska upphävas av de skäl som föreskrivs i artiklarna 19 och 20.
3. Det administrativa förfarandet för ogiltighet ska föreskriva att varumärket ska förklaras ogiltigt åtminstone av följande skäl:
 - a) Varumärket borde inte ha registrerats eftersom det inte uppfyller de krav som föreskrivs i artikel 4.
 - b) Varumärket borde inte ha registrerats eftersom det fanns en äldre rättighet i den mening som avses i artikel 5.1–5.3.
4. Det administrativa förfarandet ska föreskriva att åtminstone följande ska ha rätt att lämna in en ansökan om upphävande eller ogiltighetsförklaring:
 - a) Vid tillämpningen av punkterna 2 och 3 a, fysiska eller juridiska personer och sammanslutningar eller organ inrättats för att företräda tillverkare, producenter, tjänsteleverantörer, näringsidkare eller konsumenter, vilka sammanslutningar enligt tillämplig rätt har rätt att föra talan inför domstolar och andra myndigheter.
 - b) När det gäller punkt 3 b i denna artikel, innehavaren av ett äldre varumärke som avses i artikel 5.2 och 5.3 a och den person som enligt tillämplig rätt är berättigad att utöva de rättigheter som följer av en skyddad ursprungsbezeichnung eller geografisk beteckning som avses i artikel 5.3 c.
5. En ansökan om upphävande eller ogiltighetsförklaring får riktas mot en del av eller alla de varor och tjänster för vilka det omtvistade varumärket registrerats.
6. En ansökan om ogiltighetsförklaring får lämnas in rörande en eller flera äldre rättigheter, under förutsättning att de alla hör till samma innehavare.

Artikel 46

Bristande användning som försvar i förfaranden som avser ansökan om ogiltighetsförklaring

1. I förfaranden för ogiltighetsförklaring på grundval av ett registrerat varumärke med en tidigare ansökningsdag eller prioritetsdag gäller att innehavaren av det äldre varumärket, om innehavaren av det yngre varumärket så begär, ska lägga fram bevis för att det äldre varumärket under den femårsperiod som föregår dagen för ansökan om ogiltighetsförklaring har tagits i verkligt bruk i enlighet med artikel 16 i samband med de varor eller tjänster för vilka det är registrerat och som åberopas som grund för ansökan, eller för att det finns giltiga skäl till att varumärket inte har använts, förutsatt att det äldre varumärket har varit registrerat i minst fem år den dag då en ansökan om ogiltighetsförklaring lämnas in.
2. Om den femårsperiod under vilken det äldre varumärket måste ha tagits i verkligt bruk enligt artikel 16 har löpt ut på ansökningsdagen eller prioritetdagen för det yngre varumärket, ska innehavaren av det äldre varumärket, utöver de bevis som krävs enligt punkt 1 i den här artikeln, lägga fram bevis för att varumärket har tagits i verkligt bruk under den femårsperiod som föregår ansökningsdagen eller prioritetdagen, eller för att det fanns fullgoda skäl till att varumärket inte använts.
3. I avsaknad av de bevis som avses i punkterna 1 och 2 ska en ansökan om ogiltighetsförklaring på grundval av ett äldre varumärke avslås.
4. Om det äldre varumärket i enlighet med artikel 16 endast har använts för en del av de varor eller tjänster för vilka det är registrerat, ska det vid prövning av ansökan om ogiltighetsförklaring anses vara registrerat endast för denna del av varorna eller tjänsterna.
5. Punkterna 1–4 i denna artikel ska även tillämpas om det äldre varumärket är ett EU-varumärke. I ett sådant fall ska verkligt bruk av EU-varumärket fastställas i enlighet med artikel 15 i förordning (EG) nr 207/2009.

*Artikel 47***Rättsverkningar av upphävande och ogiltighet**

1. I den utsträckning som innehavarens rättigheter har förklarats upphäva ska ett registrerat varumärke anses ha förlorat de rättsverkningar som anges i detta direktiv från dagen för ansökan om upphävande. På begäran av en av parterna får det i beslutet rörande ansökan om upphävande fastställas den tidigare tidpunkt vid vilken grunden för upphävande inträffade.
2. I den utsträckning som varumärket har förklarats ogiltigt ska ett registrerat varumärke från första början anses ha saknat de rättsverkningar som anges i detta direktiv.

*AVSNITT 3***Varaktighet och förnyelse av registrering***Artikel 48***Registreringens giltighetstid**

1. Varumärken ska registreras för en tioårsperiod räknat från den dag då ansökan lämnas in.
2. Registreringen får förlängas för ytterligare tioårsperioder i enlighet med artikel 49.

*Artikel 49***Förnyelse**

1. Registreringen av ett varumärke ska förnyas på begäran av innehavaren av varumärket eller av någon som har rätt att göra detta enligt lag eller avtal, under förutsättning att förnyelseavgifterna har betalats. Medlemsstaterna får föreskriva att mottagande av betalning av förnyelseavgifterna ska anses utgöra en sådan begäran.
2. Myndigheten ska informera innehavaren av varumärket om att registreringsperioden är på väg att löpa ut åtminstone sex månader innan så sker. Myndigheten ska inte hållas ansvarig om den underlåter att lämna denna information.
3. Begäran om förnyelse ska lämnas in och förnyelseavgifterna betalas inom en period på minst sex månader omedelbart före utgången av registreringen. Om så inte skett, får begäran lämnas in inom en ytterligare sexmånadersperiod räknat från utgången av registreringsperioden eller den påföljande förnyelsen av denna. Förnyelseavgifterna och en tilläggsavgift ska betalas inom denna ytterligare period.
4. Om en begäran har getts in, eller avgifterna betalats, endast för en del av de varor eller tjänster för vilka varumärket har registrerats, ska registreringen förnyas endast för dessa varor eller tjänster.
5. Förnyelsen ska gälla från och med den dag då den befintliga registreringen löper ut. Förnyelsen ska registreras i registret.

*AVSNITT 4***Kommunikation med myndigheten***Artikel 50***Kommunikation med myndigheten**

Parterna i förfarandet eller, i förekommande fall, deras företrädare ska utse en officiell adress, vilken ska användas för all officiell kommunikation med myndigheten. Medlemsstaterna ska ha rätt att kräva att en sådan officiell adress är belägen i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

KAPITEL 4

ADMINISTRATIVT SAMARBETE

Artikel 51

Samarbete på området registrering och förvaltning av varumärken

Myndigheterna ska ha rätt att samarbeta på ett ändamålsenligt sätt med varandra och med Europeiska unionens immaterialrättsmyndighet för att främja enhetliga metoder och verktyg i samband med granskning och registrering av varumärken.

Artikel 52

Samarbete på andra områden

Myndigheterna ska ha rätt att samarbeta på ett ändamålsenligt sätt med varandra och med Europeiska unionens immaterialrättsmyndighet på alla verksamhetsområden av betydelse för skyddet av varumärken i unionen, utöver dem som nämns i artikel 51.

KAPITEL 5

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 53

Uppgiftsskydd

Den behandling av personuppgifter som utförs i medlemsstaterna inom ramen för detta direktiv ska omfattas av nationell rätt för genomförande av direktiv 95/46/EG.

Artikel 54

Införlivande

1. Medlemsstaterna ska sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa artiklarna 3–6, 8–14, 16, 17, 18, 22–39, 41 och 43–50 senast den 14 januari 2019. Medlemsstaterna ska sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa artikel 45 senast den 14 januari 2023. De ska genast överlämna texten till dessa bestämmelser till kommissionen.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. De ska även innehålla en uppgift om att hänvisningar i befintliga lagar och andra författningar till det direktiv som upphävs genom detta direktiv ska anses som hänvisningar till detta direktiv. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras och om hur uppgiften ska formuleras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 55

Upphävande

Direktiv 2008/95/EG ska upphöra att gälla med verkan från och med den 15 januari 2019, utan att det påverkar medlemsstaternas skyldigheter vad gäller den tidsfrist för införlivande med nationell lagstiftning av direktiv 89/104/EEG som anges i del B i bilaga I till direktiv 2008/95/EG.

Hänvisningar till det upphävda direktivet ska anses som hänvisningar till det här direktivet och ska läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilagan.

*Artikel 56***Ikraftträdande**

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artiklarna 1, 7, 15, 19, 20, 21 och 54–57 ska tillämpas från och med den 15 januari 2019.

*Artikel 57***Adressater**

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Strasbourg den 16 december 2015.

På Europaparlamentets vägnar
M. SCHULZ
Ordförande

På rådets vägnar
N. SCHMIT
Ordförande

BILAGA

Jämförelsetabell

Direktiv 2008/95/EG	Detta direktiv
Artikel 1	Artikel 1
—	Artikel 2
Artikel 2	Artikel 3
Artikel 3.1 a–h	Artikel 4.1 a–h
—	Artikel 4.1 i–l
Artikel 3.2 a–c	Artikel 4.3 a–c
Artikel 3.2 d	Artikel 4.2
Artikel 3.3 första meningen	Artikel 4.4 första meningen
—	Artikel 4.4 andra meningen
Artikel 3.3 andra meningen	Artikel 4.5
Artikel 3.4	—
Artikel 4.1 och 4.2	Artikel 5.1 och 5.2
Artikel 4.3 och 4.4 a	Artikel 5.3 a
—	Artikel 5.3 b
—	Artikel 5.3 c
Artikel 4.4 b och c	Artikel 5.4 a och b
Artikel 4.4 d–f	—
Artikel 4.4 g	Artikel 5.4 c
Artikel 4.5 och 4.6	Artikel 5.5 och 5.6
—	Artikel 8
Artikel 5.1 första meningen	Artikel 10.1
Artikel 5.1 andra meningen inledningen	Artikel 10.2 inledningen av meningen
Artikel 5.1 a och b	Artikel 10.2 a och b
Artikel 5.2	Artikel 10.2 c
Artikel 5.3 a–c	Artikel 10.3 a–c
—	Artikel 10.3 d
Artikel 5.3 d	Artikel 10.3 e
—	Artikel 10.3 f
—	Artikel 10.4
Artikel 5.4 och 5.5	Artikel 10.5 och 10.6
—	Artikel 11
—	Artikel 12
—	Artikel 13

Direktiv 2008/95/EG	Detta direktiv
Artikel 6.1 a-c	Artikel 14.1 a-c, och 14.2
Artikel 6.2	Artikel 14.3
Artikel 7	Artikel 15
Artikel 8.1 och 8.2	Artikel 25.1 och 25.2
—	Artikel 25.3–25.5
Artikel 9	Artikel 9
Artikel 10.1 första stycket	Artikel 16.1
—	Artikel 16.2–16.4
Artikel 10.1 andra stycket	Artikel 16.5
Artikel 10.2	Artikel 16.6
Artikel 10.3	—
Artikel 11.1	Artikel 46.1–46.3
Artikel 11.2	Artikel 44.1
Artikel 11.3	Artikel 17
Artikel 11.4	Artiklarna 17, 44.2 och 46.4
—	Artikel 18
Artikel 12.1 första stycket	Artikel 19.1
Artikel 12.1 andra stycket	Artikel 19.2
Artikel 12.1 tredje stycket	Artikel 19.3
Artikel 12.2	Artikel 20
Artikel 13	Artiklarna 7 och 21
Artikel 14	Artikel 6
—	Artiklarna 22–24
—	Artikel 26
—	Artikel 27
Artikel 15.1	Artikel 28.1 och 28.3
Artikel 15.2	Artikel 28.4
—	Artikel 28.2 och 28.5
—	Artiklarna 29–54.1
Artikel 16	Artikel 54.2
Artikel 17	Artikel 55
Artikel 18	Artikel 56
Artikel 19	Artikel 57

- a) i WIPO om de frågor som behandlas inom ramen för den mellanstatliga kommittén för genetiska resurser, traditionell kunskap och folklore,
- b) i WTO om de frågor som rör förhållandet mellan Trips-avtalet och konventionen om biologisk mångfald (nedan kallad CBD) och skyddet av traditionell kunskap och folklore, samt
- c) i CBD om frågor som gäller ett internationellt system för tillgång till genetiska resurser och vinstdelning.
3. Efter det att de relevanta multilaterala diskussioner som avses i punkt 2 avslutats, ska parterna enas om att på begäran av en part se över denna artikel i handelskommittén mot bakgrund av resultatet och slutsatserna av dessa multilaterala diskussioner. Handelskommittén får anta alla beslut som krävs för att ge verkan åt resultatet av översynen.
- a) innehavare av immateriella rättigheter, i överensstämmelse med bestämmelserna i tillämplig lagstiftning;
- b) alla andra personer som har tillåtelse att utnyttja dessa rättigheter, i synnerhet licenstagare, i den mån detta tillåts i och överensstämmer med bestämmelserna i tillämplig lagstiftning;
- c) organ som förvaltar kollektiva immateriella rättigheter och som regelmässigt anses ha rätt att företräda innehavare av immateriella rättigheter, i den mån detta tillåts i och överensstämmer med bestämmelserna i tillämplig lagstiftning;
- d) en sammanslutning eller förening med rättslig kapacitet att inneha sådana rättigheter och begära tillämpning av dem, i den mån detta tillåts i och överensstämmer med bestämmelserna i tillämplig lagstiftning.

AVSNITT C

Säkerställande av skydd för immateriella rättigheter

Artikel 10.41

Allmänna skyldigheter

1. Parterna bekräftar sina åtaganden enligt Trips-avtalet, särskilt del III i avtalet, och ska se till att följande kompletterande åtgärder, förfaranden och sanktioner är tillgängliga i deras lagstiftning för att göra det möjligt att vidta effektiva åtgärder mot alla former av intrång i de immateriella rättigheter⁽⁶⁸⁾ som omfattas av detta avtal.
2. Åtgärderna, förfarandena och sanktionerna ska
- a) inbegripa snabba åtgärder för att förhindra intrång och sanktioner som avskräcker från ytterligare intrång,
- b) vara rättvisa och skäliga,
- c) inte vara onödigt komplicerade eller kostsamma eller medföra oskäliga tidsfrister eller omotiverade dröjsmål, och
- d) vara effektiva, proportionella och avskräckande och ska tillämpas så att hinder för lagenlig handel inte uppkommer och så att missbruk inte sker.

Artikel 10.42

Berättigade sökande

Parterna ska tillerkänna följande personer och organ rätten att ansöka om tillämpning av de åtgärder, förfaranden och sanktioner som avses i detta avsnitt och i del III i Trips-avtalet:

⁽⁶⁸⁾ Enligt artikel 10.2.2 a–h.

Underavsnitt A

Civilrättsliga åtgärder, förfaranden och sanktioner

Artikel 10.43

Bevisning

Parterna ska, när det gäller intrång i de immateriella rättigheterna som begås i kommersiell skala, vidta nödvändiga åtgärder för att göra det möjligt för de behöriga rättsliga myndigheterna att, där så är lämpligt och på begäran av en part, besluta att bank-, finans- eller affärshandlingar som motparten förfogar över ska läggas fram, förutsatt att sekretessbelagd och annan konfidentiell information skyddas.

Artikel 10.44

Provisoriska åtgärder för att skydda bevisning

1. Parterna ska se till att de behöriga rättsliga myndigheterna, redan innan prövningen av sakfrågan inletts och på begäran av en part som har lagt fram skäligen bevisning till stöd för sina påståenden att det har skett ett intrång i en immateriell rättighet eller att ett sådant är omedelbart förestående, får besluta om omedelbara och effektiva interimistiska åtgärder för att säkra relevant bevisning om det påstådda intrånget, förutsatt att sekretessbelagd och annan konfidentiell information skyddas.
2. Parterna får föreskriva att sådana åtgärder kan inbegripa en detaljerad beskrivning av de intrångsgörande varorna, med eller utan uttagande av provexemplar, eller beslag av varorna och, där så är lämpligt, det material och de verktyg som använts för produktionen och/eller distributionen av dessa varor samt tillhörande handlingar. Åtgärderna ska om nödvändigt vidtas utan att motparten hörs, särskilt om ett dröjsmål kan antas medföra irreparabel skada för rättighetshavaren eller om det finns en uppenbar risk för att bevisningen kan komma att förtöras.

Artikel 10.45

Rätt till information

1. Parterna ska se till att de behöriga rättsliga myndigheterna, i samband med en civilrättslig rättegång om intrång i en immateriell rättighet, och som svar på en berättigad och proportionell begäran av käranden, får besluta att information om ursprung och distributionsnät för de intrångsgörande varorna eller tjänsterna ska lämnas av den person som gjort intrånget och/eller annan person som är part eller vittne i tvisten.

a) Med *annan person* avses i denna punkt en person som

- i) har befunnits förfoga över de intrångsgörande varorna i kommersiell skala,
- ii) har befunnits använda de intrångsgörande tjänsterna i kommersiell skala,
- iii) har befunnits tillhandahålla i kommersiell skala de tjänster som använts i den intrångsgörande verksamheten, eller
- iv) har pekats ut av en person som avses i detta stycke såsom delaktig i produktion, tillverkning eller distribution av varorna eller tillhandahållandet av tjänsterna.

b) Informationen ska, om lämpligt, omfatta

- i) namn på och adress till producenter, tillverkare, distributörer, leverantörer och andra tidigare innehafvare, respektive använt, varorna eller tjänsterna, samt tilltänkta grossister och detaljister, eller
- ii) uppgifter om hur mycket som producerats, tillverkats, levererats, mottagits eller beställts samt om erhållet pris på varorna eller tjänsterna.

2. Denna artikel ska inte påverka tillämpningen av andra rättsliga bestämmelser som

- a) ger rättighetshavaren rätt till ytterligare information,
- b) reglerar hur information som lämnas enligt denna artikel får användas i civilrättsliga eller straffrättsliga förfaranden,
- c) reglerar ansvar för missbruk av rätten till information,

d) gör det möjligt att vägra att lämna sådan information som skulle tvinga den person som avses i punkt 1 att medge egen eller nära anhörigs medverkan i ett intrång i en immateriell rättighet, eller

e) reglerar sekretesskydd för informationskällor eller behandling av personuppgifter.

Artikel 10.46

Provisoriska åtgärder och säkerhetsåtgärder

1. Parterna ska se till att de rättsliga myndigheterna på begäran av sökanden får utfärda ett interimistiskt föreläggande i syfte att hindra ett omedelbart förestående intrång i en immateriell rättighet eller tillfälligt förbjuda, vid behov förenat med vite om så föreskrivs i nationell lagstiftning, en fortsättning av det påstådda intrånget eller göra en fortsättning avhängig av att det ställs säkerhet för ersättning till rättighetshavaren. Ett interimistiskt föreläggande får också utfärdas mot en mellanhand⁽⁶⁹⁾ vars tjänster utnyttjas av en tredje man för att göra intrång i upphovsrätt, närstående rättigheter, varumärken eller geografiska beteckningar.

2. Ett interimistiskt beslut får även meddelas i syfte att besluta om beslag av varor som misstänks göra intrång i en immateriell rättighet för att förhindra att de införs eller omsätts på marknaden.

3. När det gäller intrång som begås i kommersiell skala, ska parterna se till att de behöriga rättsliga myndigheterna, om sökanden påvisar omständigheter som kan äventyra indrivningen av skadestånd, får belägga fast och rörlig egendom som tillhör den person som påstås ha gjort intrånget med kvarstad, inbegripet frysning av dennes bankkonton och andra tillgångar.

Artikel 10.47

Korrigeringsåtgärder

1. Parterna ska se till att de behöriga rättsliga myndigheterna på begäran av sökanden, utan att det påverkar det skadestånd som kan utgå till rättighetshavaren på grund av intrånget och utan att någon form av ersättning utgår, får besluta att varor som har konstaterats göra intrång i en immateriell rättighet ska förstöras eller på annat sätt slutgiltigt avlägsnas från marknaden. Om så är lämpligt, får de behöriga rättsliga myndigheterna även besluta att material och verktyg som huvudsakligen har använts för att skapa eller tillverka dessa varor ska förstöras.

2. De rättsliga myndigheterna ska förordna om att dessa åtgärder ska bekostas av den person som gjort intrånget, såvida det inte åberopas särskilda skäl mot detta.

⁽⁶⁹⁾ Såvitt gäller denna punkt bestäms den närmare innebörden av *mellanhand* i vardera partens lagstiftning, men begreppet ska omfatta dem som levererar eller distribuerar intrångsgörande varor och även, där så är lämpligt, omfatta leverantörer av onlinetjänster.

3. Vid prövningen av en begäran om korrigeringsåtgärder ska beaktas dels att de beslutade åtgärderna ska stå i rimlig proportion till intrånget, dels tredje mans intressen.

Artikel 10.48

Förelägganden

1. Parterna ska se till att de behöriga rättsliga myndigheterna, när de har fastställt att ett intrång har begåtts i en immateriell rättighet, får utfärda ett föreläggande mot den person som gjort intrånget med förbud att fortsätta intrånget.

2. Om så föreskrivs i lagstiftningen, ska föreläggandet, där så är lämpligt, förenas med vite för att säkerställa efterlevnad. Parterna ska även se till att rättsinnehavare har möjlighet att begära ett föreläggande gentemot mellanhänder⁽⁷⁰⁾ vars tjänster utnyttjas av en tredje part för att begå intrång i upphovsrätt, närstående rättigheter, varumärken eller geografiska beteckningar.

Artikel 10.49

Alternativa åtgärder

Parterna får föreskriva att de behöriga rättsliga myndigheterna, när detta är lämpligt och på begäran av den person som kan bli föremål för sådana åtgärder som föreskrivs i artikel 10.47 eller 10.48, får besluta att ekonomisk ersättning istället för de åtgärder som föreskrivs i artikel 10.47 eller 10.48, ska utgå till den skadelidande parten, om personen i fråga varken har handlat uppsätligt eller oaktsamt, om ett verkställande av åtgärderna i fråga skulle orsaka denne oproportionerligt stor skada och om ekonomisk ersättning till den skadelidande parten framstår som rimligt tillfredsställande.

Artikel 10.50

Skadestånd

1. Parterna ska se till att de rättsliga myndigheterna när de fastställer skadestånd

a) ska beakta alla relevanta omständigheter, såsom de negativa ekonomiska konsekvenserna, däribland utebliven vinst, för den skadelidande parten, den otillbörliga vinst som den person som gjort intrånget har gjort och, där så är lämpligt, omständigheter av annan än rent ekonomisk karaktär, såsom ideell skada som rättighetshavaren har förorsakats genom intrånget, eller

b) som ett alternativ till a, där så är lämpligt, får fastställa skadeståndet till ett engångsbelopp på grundval av sådana faktorer som åtminstone det belopp som skulle ha betalats i royalty eller avgift om den person som gjorde intrånget hade begärt tillstånd att nyttja den immateriella rättigheten i fråga.

⁽⁷⁰⁾ Såvitt gäller denna punkt bestäms den närmare innebörden av *mellanhand* i vardera partens lagstiftning, men begreppet ska omfatta dem som levererar eller distribuerar intrångsgörande varor och även, där så är lämpligt, omfatta leverantörer av onlinetjänster.

2. För de fall då en person som gjort intrång i en immateriell rättighet utan att ha vetat eller utan att rimligen borde ha vetat det, får parterna föreskriva att de rättsliga myndigheterna får förordna om återbetalning av vinst eller betalning av ett skadestånd som kan vara fastställt i förväg.

3. I civilrättsliga förfaranden får parterna, åtminstone med avseende på verk, fonogram och föreställningar som skyddas av upphovsrätt eller närstående rättigheter, och vid varumärkesförfalskning, fastställa eller bibehålla ett på förhand bestämt skadestånd, som rättighetshavaren ska kunna välja.

Artikel 10.51

Kostnader för förfarandet

Parterna ska se till att rimliga och proportionerliga kostnader för förfarandet och andra kostnader som har åsamkats den vinnande parten, i allmänhet ersätts av den förlorande parten om detta inte är oskäligt.

Artikel 10.52

Offentliggörande av domstolsavgöranden

Parterna ska se till att de rättsliga myndigheterna, i mål om intrång i de immateriella rättigheterna, på begäran av sökanden och på bekostnad av den person som gjorde intrånget, får förordna om lämpliga åtgärder för att sprida information om avgörandet, innefattande att avgörandet ska anslås och offentliggöras helt eller delvis. Parterna får även föreskriva ytterligare lämpliga åtgärder för offentliggörande som är anpassade till speciella förhållanden, inbegripet väl synlig annonsering.

Artikel 10.53

Presumtion om innehav av upphovsrätt eller närstående rättighet

I civilrättsliga förfaranden som gäller upphovsrätt eller närstående rättigheter ska parterna sörja för att det föreligger en presumtion för att den person eller enhet som på sedvanligt sätt anges på verket eller alstret som upphovsman eller innehavare av en närstående rättighet till verket eller alstret är innehavare av denna rättighet, såvida inte motsatsen bevisas.

Underavsnitt B

Straffrättsliga åtgärder

Artikel 10.54

Tillämpningsområde för straffrättsliga åtgärder

Parterna ska säkerställa att brottmålsförfaranden och straffrättsliga påföljder tillämpas åtminstone vid uppsätlig varumärkesförfalskning och piratkopiering av verk som skyddas av upphovsrätt eller en närstående rättighet när detta sker i kommersiell skala⁽⁷¹⁾.

⁽⁷¹⁾ Begreppet *närstående rättigheter* definieras av parterna i enlighet med deras respektive internationella åtaganden.

Statens offentliga utredningar 2016

Kronologisk förteckning

1. Statens bredbandsinfrastruktur som resurs. N.
2. Effektiv vård. S.
3. Höghastighetsjärnvägens finansiering och kommersiella förutsättningar. N.
4. Politisk information i skolan – ett led i demokratiuppdraget. U.
5. Låt fler forma framtiden!
Del A + B. Ku.
6. Framtid sökes –
Slutredovisning från
den nationella samordnaren
för utsatta EU-medborgare. S.
7. Integritet och straffskydd. Ju.
8. Ytterligare åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Fjärde penningtvättsdirektivet – samordning – ny penningtvättslag – m.m.
Del 1 + 2. Fi.
9. Plats för nyanlända i fler skolor. U.
10. EU på hemmaplan. Ku.
11. Olika vägar till föräldraskap. Ju.
12. Ökade möjligheter till modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål. U.
13. Palett för ett stärkt civilsamhälle. Ku.
14. En översyn av tobakslagen. Nya steg mot ett minskat tobaksbruk. S.
15. Arbetsklausuler och sociala hänsyn i offentlig upphandling – ILO:s konvention nr 94 samt en internationell jämförelse. Fi.
16. Kunskapsläget på kärnavfallsområdet 2016. Risker, osäkerheter och framtidsutmaningar. M.
17. EU:s reviderade insolvensförordning m.m. Ju.
18. En ny strafftidslag. Ju.
19. Barnkonventionen blir svensk lag. S.
20. Föräldradedighet för statsråd? Fi.
21. Ett klimatpolitiskt ramverk för Sverige. M.
22. Möjlighet att begränsa eller förbjuda odling av genetiskt modifierade växter i Sverige. M.
23. Beskattning av incitamentsprogram. Fi.
24. En ändamålsenlig kommunal redovisning. Fi.
25. Likvärdigt, rättssäkert och effektivt – ett nytt nationellt system för kunskapsbedömning. Del 1 + 2. U.
26. På väg mot en ny politik för Sveriges landsbygder – landsbygdernas utveckling, möjligheter och utmaningar. N.
27. Som ett brev på posten. Postbefordran och pristak i ett digitaliserat samhälle. N.
28. Vägen till självkörande fordon – försöksverksamhet. N.
29. Trygghet och attraktivitet – en forskarkarriär för framtiden. U.
30. Människorna, medierna & marknaden. Medieutredningens forskningsantologi om en demokrati i förändring. Ku.
31. Fastighetstaxering av anläggningar för el- och värmeproduktion. Fi.
32. En trygg dricksvattenförsörjning. Del 1 + 2 och Sammanfattning. N.
33. Ett bonus–malus-system för nya lätta fordon. Fi.
34. Revisorns skadeståndsansvar. Ju.
35. Vägen in till det svenska skolväsendet. U.
36. Medverkan av tjänsteleverantörer i ärenden om uppehålls- och arbetstillstånd. UD.
37. Rätten till en personförsäkring – ett stärkt konsumentskydd. Ju.
38. Samling för skolan. Nationella målsättningar och utvecklingsområden för kunskap och likvärdighet. U.

39. Polis i framtiden
– polisutbildningen som högskole-
utbildning. Ju.
40. Straffrättsliga åtgärder mot deltagande
i en väpnad konflikt till stöd för en
terroristorganisation. Ju.
41. Hur står det till med den personliga
integriteten?
– en kartläggning av Integritets-
kommittén. Ju.
42. Ett starkt straffrättsligt skydd mot
köp av sexuell tjänst och utnyttjande
av barn genom köp av sexuell hand-
ling, m.m. Ju.
43. Internationella säkerhetsrätter
i järnvägsfordon m.m.
– Järnvägsprotokollet. Ju.
44. Kraftsamling mot antiziganism. Ku.
45. En hållbar, transparent och
konkurrenskraftig fondmarknad. Fi.
46. Samordning, ansvar och
kommunikation – vägen till ökad
kvalitet i utbildningen för elever
med vissa funktionsnedsättningar. U.
47. En klimat- och luftvårdsstrategi
för Sverige. Del 1 + Del 2, bilaga med
underlagsrapporter. M.
48. Regional indelning – tre nya län. Fi.
49. En utökad beslutanderätt för
Konkurrensverket. N.
50. Genomförande av sjöfolksdirektivet. A.
51. Villkor för intjänande och bevarande
av tjänstepension. A.
52. Färre i häkte och minskad isolering. Ju.
53. Betaltjänster, förmedlingsavgifter och
grundläggande betalkonton. Fi.
54. Till sista utposten. En översyn av
postlagstiftningen i ett digitaliserat
samhälle. N.
55. Det handlar om jämlik hälsa.
Utgångspunkter för Kommissionens
vidare arbete. S.
56. Ny paketreselag. Fi.
57. Utredningen om Sveriges försvars- och
säkerhetspolitiska samarbeten. UD.
58. Ändrade mediegrundlagar.
Del 1 + Del 2. Ju.
59. På goda grunder
– en åtgärdsgaranti för läsning, skriv-
ning och matematik. U.
60. Ett starkare skydd för den sexuella
integriteten. Ju.
61. Fokus premiepension. Fi.
62. Ökad insyn i välfärden. S.
63. En robust personalförsörjning av det
militära försvaret. Fö.
64. Förutsättningar enligt
regeringsformen för fördjupat
försvarssamarbete. Fö.
65. Ett samlat ansvar för tillsyn över den
personliga integriteten. Ju.
66. Det stämmer!
– ökad transparens och mer lika
villkor. U.
67. En översyn av överskottsmålet. Fi.
68. Stärkt konsumentskydd på marknaden
för högkostnadskrediter. Ju.
69. En inkluderande kulturskola på egen
grund. Ku.
70. Ett starkt straffrättsligt skydd mot
människohandel och annat
utnyttjande av utsatta personer. Ju.
71. Snabbare omval och förstärkt skydd
för valhemligheten. Ju.
72. Entreprenörskap i det tjugoförsta
århundradet. N.
73. Begränsningar i föräldrapenningen för
föräldrar som kommer till Sverige med
barn. S.
74. Ökad insyn i partiets finansiering
– ett utbyggt regelverk. Ju.
75. Översyn av skattereglerna för
delägare i fåmansföretag. Fi.
76. Skatt på finansiell verksamhet. Fi.
77. En gymnasieutbildning för alla
– åtgärder för att alla unga ska påbörja
och fullfölja en gymnasieutbildning.
Del 1 + Del 2. U.
78. Ordning och reda i välfärden. Fi.
79. En känneteckensrättslig reform. Ju.

Statens offentliga utredningar 2016

Systematisk förteckning

Arbetsmarknadsdepartementet

Genomförande av sjöfolksdirektivet. [50]

Villkor för intjänande och bevarande av tjänstepension. [51]

Finansdepartementet

Ytterligare åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Fjärde penningtvättsdirektivet – samordning – ny penningtvättslag – m.m. Del 1 + 2. [8]

Arbetsklausuler och sociala hänsyn i offentlig upphandling – ILO:s konvention nr 94 samt en internationell jämförelse. [15]

Föräldradelighet för statsråd? [20]

Beskattning av incitamentsprogram. [23]

En ändamålsenlig kommunal redovisning. [24]

Fastighetstaxering av anläggningar för el- och värmeproduktion. [31]

Ett bonus–malus-system för nya lätta fordon. [33]

En hållbar, transparent och konkurrenskraftig fondmarknad. [45]

Regional indelning – tre nya län. [48]

Betaltjänster, förmedlingsavgifter och grundläggande betalkonton. [53]

Ny paketreselag. [56]

Fokus premiepension. [61]

En översyn av överskottsmålet. [67]

Översyn av skattereglerna för delägare i fåmansföretag. [75]

Skatt på finansiell verksamhet. [76]

Ordning och reda i välfärden. [78]

Försvarsdepartementet

En robust personalförsörjning av det militära försvaret. [63]

Förutsättningar enligt regeringsformen för fördjupat försvarssamarbete. [64]

Justitiedepartementet

Integritet och straffskydd. [7]

Olika vägar till föräldraskap. [11]

EU:s reviderade insolvensförordning m.m. [17]

En ny strafftidslag. [18]

Revisorns skadeståndsansvar. [34]

Rätten till en personförsäkring – ett stärkt konsumentskydd. [37]

Polis i framtiden – polisutbildningen som högskoleutbildning. [39]

Straffrättsliga åtgärder mot deltagande i en väpnad konflikt till stöd för en terroristorganisation. [40]

Hur står det till med den personliga integriteten?
– en kartläggning av Integritetskommittén. [41]

Ett starkt straffrättsligt skydd mot köp av sexuell tjänst och utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling, m.m. [42]

Internationella säkerhetsrätter i järnvägsfordon m.m. – Järnvägsprotokollet. [43]

Färre i häkte och minskad isolering. [52]

Ändrade mediegrundlagar. Del 1 + Del 2. [58]

Ett starkare skydd för den sexuella integriteten. [60]

Ett samlat ansvar för tillsyn över den personliga integriteten. [65]

Stärkt konsumentskydd på marknaden för högkostnadskrediter. [68]

Ett starkt straffrättsligt skydd mot människohandel och annat utnyttjande av utsatta personer. [70]

Snabbare omval och förstärkt skydd för valhemligheten. [71]

Ökad insyn i partiets finansiering – ett utbyggt regelverk. [74]

En känneteckensrättslig reform. [79]

Kulturdepartementet

- Låt fler forma framtiden! Del A + B. [5]
- EU på hemmaplan. [10]
- Palett för ett stärkt civilsamhälle. [13]
- Människorna, medierna & marknaden
Medieutredningens forskningsantologi
om en demokrati i förändring. [30]
- Kraftsamling mot antiziganism. [44]
- En inkluderande kulturskola på egen
grund. [69]

Miljö- och energidepartementet

- Kunskapsläget på kärnavfallsområdet 2016.
Risker, osäkerheter
och framtidsutmaningar. [16]
- Ett klimatpolitiskt ramverk för
Sverige. [21]
- Möjlighet att begränsa eller förbjuda od-
ling av genetiskt modifierade
växter i Sverige. [22]
- En klimat- och luftvårdsstrategi för Sverige.
Del 1 + Del 2, bilaga med underlags-
rapporter. [47]

Näringsdepartementet

- Statens bredbandsinfrastruktur som
resurs. [1]
- Höghastighetsjärnvägens finansiering och
kommersiella förutsättningar. [3]
- På väg mot en ny politik för Sveriges
landsbygder – landsbygdernas utveck-
ling, möjligheter och utmaningar. [26]
- Som ett brev på posten. Postbefordran och
pristak i ett digitaliserat samhälle. [27]
- Vägen till självkörande fordon
– försöksverksamhet. [28]
- En trygg dricksvattenförsörjning.
Del 1 + 2 och Sammanfattning. [32]
- En utökad beslutanderätt för Konkurrens-
verket. [49]
- Till sista utposten. En översyn av postlag-
stiftningen i ett digitaliserat samhälle.
[54]
- Entreprenörskap i det tjugoförsta
århundradet. [72]

Socialdepartementet

- Effektiv vård. [2]
- Framtid sökes – Slutredovisning från den
nationella samordnaren för utsatta
EU-medborgare. [6]
- En översyn av tobakslagen. Nya steg mot
ett minskat tobaksbruk. [14]
- Barnkonventionen blir svensk lag. [19]
- Det handlar om jämlik hälsa.
Utgångspunkter för Kommissionens
vidare arbete. [55]
- Ökad insyn i välfärden. [62]
- Begränsningar i föräldrapenningen för
föräldrar som kommer till Sverige
med barn. [73]

Utbildningsdepartementet

- Politisk information i skolan – ett led i
demokratiuppdraget. [4]
- Plats för nyanlända i fler skolor. [9]
- Ökade möjligheter till modersmåls-
undervisning och studiehandledning
på modersmål. [12]
- Likvärdigt, rättssäkert och effektivt – ett
nytt nationellt system för kunskaps-
bedömning. Del 1 + 2. [25]
- Trygghet och attraktivitet
– en forskarkarriär för framtiden. [29]
- Vägen in till det svenska skolväsendet. [35]
- Samling för skolan. Nationella målsätt-
ningar och utvecklingsområden för
kunskap och likvärdighet. [38]
- Samordning, ansvar och
kommunikation – vägen till ökad
kvalitet i utbildningen för elever
med vissa funktionsnedsättningar. [46]
- På goda grunder
– en åtgärds garanti för läsning, skriv-
ning och matematik. [59]
- Det stämmer! – ökad transparens och mer
lika villkor. [66]
- En gymnasieutbildning för alla
– åtgärder för att alla unga ska påbörja
och fullfölja en gymnasieutbildning.
[77]

Utrikesdepartementet

Medverkan av tjänsteleverantörer i ärenden om uppehålls- och arbetstillstånd. [36]

Utredningen om Sveriges försvars- och säkerhetspolitiska samarbeten. [57]